

BIBLIOTECA DE FILOSOFIE

Clasicii filosofici universale

JAKOB BÖHME

Aurora oder Morgenröte im Aufgang

Das ist:

Die Wurzel oder Mutter der Philosophie. Astrologie und Theologie aus rechtem Grunde, oder Beschreibung der Natur

JAKOB BÖHME

Aurora sau răsăritul care se întrezărește

Aceasta înseamnă:

Rădăcina sau muma filosofici, astrologiei și teologiei pe temeiul adevărat, sau descrierea naturii

EDITURA ȘTIINȚIFICĂ

București, 1993

Traducere de GHEORGHE I. CIOROGARU

Studiu introductiv, note și revederea traducerii de RODICA CROITORU

I.S.B.N. 973 - 44 - 0113 - 0

Serie îngrijită de IDEL SEGALL.

STUDIU INTRODUCȚIV

DESPRE VIAȚA ȘI OPERA lui JAKOB BÖHME

S-a născut la Alt-Seidenberg, lângă Görlitz, în 1575. Se spune că provenea dintr-o familie de țărani înstăriți; bunicul său, Ambrosius Böhme, deținuse funcția de țârcovnic(*Kirchvater*), iar tatăl filosofului, pe nume tot Jakob Böhme, fusese jurat (*Gerichtsschoppen*) și avea oarecare instrucție. Ei se îndeletniceau totuși cu munci agricole, cărora l-ar fi destinat și pe viitorul filosof, dacă n-ar fi avut o constituție firavă. Jakob Böhme fiul s-a bucurat, din acest motiv, de o educație mai aleasă, fiind trimis la școala din Seidenberg, care deși era o școală religioasă obișnuită - o *Stadtschule* - se bucura de un renume bun. Învăță să scrie, să citească, precum și elemente de latină; totodată face cunoștința pastorului lutheran Martin Möller, care a exercitat o influență remarcabilă asupra sa. În această perioadă prinde contur vocația viitorului filosof mistic, odată cu prima viziune: fiind pe câmp i-a apărut, între niște tufe, imaginea unui vas cu galbeni; de uimire a părăsit locul; revenind ulterior nu a mai găsit nimic. La 14 ani și-a început ucenicia (1589) în breasla cizmarilor, până

în 1592, când a devenit calfă.

Pe când era ucenic de cizmar a avut a doua revelație: fiind duminică și toți ai casei plecați, i-a apărut în prăvălie un străin, care voia să cumpere o pereche de cizme. Cum Böhme nu avea dezlegare de la meșter să-i țină locul, a cerut călătorului un preț exagerat, cu scopul nemărturisit de a-l face să renunțe. Acesta plătește suma cerută și ia cizmele, iar când să plece îi prevestește ucenicului faima de care va fi înconjurat în viitor și persecuțiile pe care va trebui să le îndure. După plecarea străinului *cave* i-a aprins vocația, s-a dovedit că cizmele vândute nu lipseau, și nici banii plătiți nu erau de găsit. Böhme petrece șapte zile în meditații și contemplare divină; drept care, maistrul său l-a concediat, pe motivul că nu avea nevoie de un „profet domestic”. Se angajează apoi ca muncitor zilier, colindând țara. În 1594 se întoarce la Görlitz, cu intenția de a rămâne definitiv. În 1599 devine maistru cizmar, obține dreptul de burghez, după care se însoară, are patru fii și două fiice.

În 1600 are cea de-a treia viziune mistică: privind un vas de cositor care scliffea în soare a avut sentimentul că

pătrunde în miezul lucrurilor, că înțelege natura lor. După 10 ani a avut o altă iluminare asemănătoare, asupra unității și coerenței experiențelor particulare, aparent disjuncte. În urma acesteia, Böhme a început să-și aștearnă reflecțiile pe marginea experiențelor sale mistice, exersându-se totodată asupra conceptului filosofic. Nu i s-a părut că a scris mult – deși lista operelor sale (cărți sau corespondență cu caracter teoretic) este destul de cuprinzătoare pentru un filosof care și-a exercitat vocația independent de travaliul necesar întreținerii ființei sale fizice. În *A XV-a epistola teosofică* mărturisește că a scris puțin, dar că a făcut-o numai „pentru propria-i aducere-aminte și exercițiu divin” (p. 140).

În 1619 și 1620 se află la Praga, unde face comerț cu mănuși de lină, pe care le cumpără de la țărani din Lusacia, pentru a le revinde la târg. În urma șederii la unul dintre prietenii săi nobili a contractat o pneumonie; cu greutate a fost transportat acasă, la Görlitz. Datorită febrei prea mari nu a putut rezista – ziua morții este nesigură: 11, respectiv 17 sau 21 noiembrie 1624. Se spune că s-a stins din viață cu

sufletul împăcat, mărturisindu-i fiului său Tobias că aude muzica divină.

Și acum câteva date despre *Aurora*, cartea gestată timp de doisprezece ani și care îl reprezintă cel mai bine ca filosof. Ea a avut o istorie contorsionată; autorul ei mai avea cam treizeci de pagini de scris, când un nobil, pe nume Carl von Endern, i-a cerut manuscrisul să-l citească; încântat, el a făcut câteva copii, pe care le-a pus în circulație; una din ele a căzut în mâinile pastorului primarius (protopop) Gregorius Richter, care, sesizând abaterile față de dogma bisericii catolice, îl acuză pe Böhme de necredință, numindu-l „profet fals”, „insurgent și eretic”. Există, în *Aurora*, afirmații de felul aceleia că învățătura creștină inițială a fost falsificată și pervertită de cărturari, prin persoana conducătorilor bisericii – ei sunt, după Böhme, expresia „naturii umane decăzute” (p. 145). O astfel de idee nu putea să nu atragă protestele și condamnarea de către reprezentanții bisericii catolice. Astfel că la 28 iulie 1613, filosoful este chemat în fața instanței. La 30 iulie, în casa protopopului, predicatorii examinează credința lui Böhme, care, în urma răspunsurilor, se dovedește a

fi corespunzătoare. De unde se deduce că pastorul cunoscuse ideile cărții numai din auzite. În *Apologia* adresată lui Richter, Böhme se apără cu subtilitate, trăgându-l, la rândul său, la răspundere pe pastor pentru abuzurile sale, într-un joc de cuvinte: „preadreptule judecător (*lieber richtenden Richter*) – spune el – ce ați făcut cu Hristos, care va deveni el însuși judecător și-l va judeca pe judecătorul cel drept?” (... *und wird richten den richtenden Richter?*) (apud KOYRE, *La Philosophie de Jacob Boehme*, p. 57 zbs.). În urma judecății, Böhme s-a văzut constrâns să predea manuscrisul și să părăsească orașul; de asemenea, i s-a interzis să mai scrie în viitor – sentință care nu a făcut altceva decât să-i sporească faima.

Urmează o perioadă de tăcere de 6 – 7 ani din partea lui Böhme, timp în care Richter, nerespectând convenția, continuă să-l atace. Filosoful își începe acum șirul lung al călătoriilor. Întreține relații amicale cu nobili, chimiști, medici, care i-au acordat sprijinul lor material atunci când cizmăria mergea prost. Nu-și mai poate vedea de afaceri și de îndatoririle familiale; ca urmare, abandonează meseria de cizmar.

Aurora a rămas neterminată în mod simbolic – nu numai împrejurările nefericite prin care a trecut au făcut să nu se încheie, dar prin însuși mesajul său ea se cuvine să rămână un avertisment permanent și o chemare la dreapta cugetare și la ideea perfectibilității omului prin reflecție introspectivă.

Despre scrisul lui Böhme se spune că este necizelat, lipsit de suplețe și că din modul său de expunere circular cu greu se poate desprinde ideea (HEGEL, *Prelegeri de istorie a filosofiei*, vol. II; KOYRE, *op. cit.*) – obiecții despre care nimeni nu ar putea spune că ar fi neîntemeiate. Obscuritatea sa însă reflectează zbaterea de a reda profunzimile gândului. El nu s-a mai preocupat de latura exterioară a ordonării expunerii, căci nu s-a format ca filosof prin lecturi din Platon și Aristotel, de la care să fi învățat cum să-și disciplineze tentațiile filosofice. El face filosofie fără să fi asimilat creațiile de vârf de dinaintea lui. Lecturile sale sunt din mistici, alchimiști, teosofi (Luther, Paracelsus, Sebastian Franck, Valentin Weigl), care nu au fost mari maeștri ai redării gândului într-o formă clară și universal inteligibilă.

Dificultățile pe care le întâmpină interpretarea gândirii sale, prea puțin influențate de tradiție, amintesc pe primii filosofi care, de asemenea, făceau operă de pionierat. La fel ca la ei, particularul și concretul dobândesc arbitrar valoare universală, iar parabola ține locul demonstrației. Böhme nu folosește concepte filosofice, care abia se elaborează prin tatonările sale. De aceea, „acuratețea” expresiei sale stă în adecvarea metaforei la ideea exprimată Böhme nu este precis, el este expresiv. Iată una din frazele sale, reprezentativă pentru modul său de a gândi și de a se exprima – forma, de o mare frumusețe, întinde capcane înțelegerii: „Bardul și-a acordat lăuta și și-a dres glasul. Mirele sosește. Ia seama să nu ai în picioare podagra iadului când pornește hora...” (p. 106).

Ideile sale nu sunt nici puține, nici lipsite de profunzime; dar, fiind tributare subiectivității, scade forța de transmitere. Pentru a exprima fondul metafizic al gândirii sale, afirmă KOYRE (op. cit., p. 395), ar fi trebuit să posede un aparat metafizic ca acelea ale lui Schelling sau Hegel.

Mai există un alt motiv al obscurității scrisului său, dincolo de condiția filosofului de autodidact cu vocație de creator. De acesta Böhme este el însuși conștient, și cu toate strădaniile sale, el nu a știut cum să-l depășească: anume imposibilitatea de principiu de a reda faptele de excepție provenite din revelație în limbajul comun al vieții de toate zilele. Dar din încurcătura în care se află teosoful, limba vorbită a început să-și dezvăluie potențele filosofice – și aceasta este tema cea mai importantă pe care a lăsat-o Böhme spre meditație filosofiei care l-a precedat.

Este considerat cel mai celebru mistic protestant. HEGEL (op. cit., p. 381) îl numește „primul filosof german”. Principiul protestant al interiorității gândirii și comportamentului constituie elementul de modernitate al filosofiei sale. Totuși, el nu a pătruns cu totul modul modern de gândire și exprimare, datorită lipsei conceptului filosofic, pe care îl înlocuiește cu realitatea însăși, dar folosită arbitrar – spune Hegel.

SCHELLING l-a considerat „o apariție minunată în istoria omenirii și, mai ales, în istoria spiritului german”(*Untersuchungen über das Wesen der menschlichen Freiheit*,

1809). Influența lui Böhme se face simțită în opera sa prin doctrina absolutului ca indiferență pură și identitate a subiectului cu obiectul; (de asemenea, în reluarea celor trei momente ale divinității. Alături de misticul francez Saint-Martin, Schelling a contribuit într-o mare măsură la răspândirea europeană a operei lui Böhme.

Se consideră că apariția Iluminismului german a fost favorizată de idei cuprinse în opera filosofului protestant. De asemenea, a inspirat unele cercetări de alchimie întreprinse de Newton. Și-a mai exercitat influența asupra lui Franz1 von Baader, Spinoza, Leibniz, Hegel, Schopenhauer. (în *Lumea ca voință și reprezentare* folosește conceptul de „magie” al lui Böhme, și însuși conceptul de voință ca esență a lumii este de inspirație bohmeană), Nietzsche, Feuerbach, Kierkegaard (prin conceptul de „angoasă”), Bergson, Heidegger, și este considerat premurgătorul „filosofiei vieții” (*Lebensphilosophie*). Berdiaev a semnalat influența sa în Rusia, asupra lui Herzen, Soloviev, a sofianicilor și a lui Dostoievski (în relația dintre Dumnezeu și răul universal, precum și în ideea de „inocență” tragică). Rembrandt a fost inspirat de

metafizica sa a luminii. Novalis a scris o poezie *către Tieck (An Tisck)*, ca un omagiu adus lui Böhme, cel care l-a transformat pe Tieck în conducătorul spiritual al romantismului german.

Ideile sale s-au răspândit repede în Anglia și Olanda, în 1646, Charles I i-a tradus operele în limba engleză. În 1673, la Amsterdam, a apărut o primă „colecție” din scrierile sale, sub îngrijirea lui H. Belke, iar în 1682, tot la Amsterdam, i-a urmat o a doua, sub semnătura lui J.G. Gichtel. Discipolul său Abraham von Frankenberg a reunit și editat pentru prima dată operele lui Böhme în 1682. Opera completă și riguros stabilită a apărut abia în 1730, după originalul autorului și prin comparare cu copiile mai vechi și mai renumite. Aceasta este ediția Ueberfeld, cea mai celebră din câte au apărut. Titlurile latine ale operelor sale aparțin editorilor. Titlul *Aurora* a fost dat de un prieten al filosofului, dr. Balthasar Walther, directorul Laboratorului de chimie din Dresda, cel care l-a numit pe autorul cărții *philosophus teutonicus*.

Operele lui Böhme sunt următoarele:

1612 Die Morgenröte im Aufgang
(Aurora).

1619 Von den drei Principien göttliches Wesens (De Tribus Principiis).

1620 Vom dreifachen Leben des Menschen (De Triplici Vita).

Antwort auf die 40 Fragen von der Seelen (Psychologia Vera).

Von der Menschenwerdung Christi (De incarnatione Verbi).

Ein Buch von 6 Punkten (Sex Puncta Theosophica). Vom himmlischen und irdischen Mysterio (Mysterium Pansophycum).

Von den letzten Zeiten an P.K. (Paul Keim).

1621 (De Signatura Rerum).

Von der vier Complexionen (De Quattuor Complexionibus).

Apologia an Balthazar Tilken (Apologia contra B. Tilken).

Bedenken über Esaias Stieffeln (Anti-Stiffelius, I).

1622 Von der wahren Busse.

Von wahrer Gelassenheit (De Aequanimitate).

Von der Wiedergeburt (De Regeneratione).

(De Poenitentia).

1623 Von der Vorsehung und der

Gnaden-Wahl (De Electione Gratiae).

Mysterium Magnum über Genesin.

1624 Eine Tafel der PRINCIPIORUM an Johann Sigmund von Schweinich und Abraham von Frankenberg (Tabulae Principiorum).

Vom übersinnlichen Leben (De Vita Mentali).

Von goettlicher Beschaulichkeit (Theosopia).

Von den 2. Testamenten Christi (De Testamentis Christi).

Gespräch einer erleuchteten und unerleuchteten Seele (Colloquium Viatorum).

Apologia wider den Primarium zu Goerlitz Gregorium Richter (Apologia contra Gregorium Richter). Von 177 theosophischen Fragen (Questiones Theosophicae).

Auszug der Mysterii Magni.

Ein Gebeth-Buechlein.

Tafel goettlicher Offenbarung der drei Welten, gehöret zur 47-ten Epistel (Ep., Th., XLVII).

Vom Irrthumb Ezechiel Meths (Anti-Stiffelius, 11). Vom juengsten Gerichte.

Briefe an unterschiedliche Personen

(Epistolae Theosophicae).

Lor li se adaugă: Von sechs mystischen Punkten (Sex Puncta Mystica), Schluessel (Clavis) și Clavis specialis).

IDEEA DE CALITATE

Calitatea este, în ontogeneza expusă de Böhme, elementul prim al devenirii în natură. Dar, cu toată importanța acordată în alcătuirea celor existente, forma pe care i-a dat-o spre a putea fi pusă în circulație nu este rezultatul unor prelucrări îndelungate, care să dea reflecțiilor sale o expresie unitară și să-și dobândească astfel universalitatea în înțelegerea și transmiterea conținutului său. Nu există deci, la Böhme, un concept, ci numai o „idee” de calitate, care apare fie sub sensul de „matcă” a celor însuflețite și neînsuflețite, fie de posibilitate de transformare a lucrului, identificată cu „mișcarea, vibrația, mobilitatea” acestuia (p. 73), dar și ca spirit al lucrului, cel care dispune de mulțimea prefacerilor sale. De exemplu, în cazul căldurii, calitatea desemnează ceea ce, prin ardere, duce la eliminarea elementelor impure, adică la renunțarea la ceea ce nu este căldură, dar care îi însoțește manifestările. Este, cu alte

cuvinte, acel ceva sau spiritul care menține esența lucrului. Aceste sensuri sintetizează ideile de *origine* și *devenire*, și sunt comune celor patru forme sau serii sub care apare ideea de calitate: mai întâi este divizată în patru specii constitutive ale structurii lucrurilor (amar, dulce, acru, sărat), ale „chimiei” devenirii ființei în genere, după care urmează două de altă factură, inspirate de moralitate (bine – rău), dar cu funcție asemănătoare primelor, pentru ca apoi să fie introdusă o singură calitate – căldura – părând, după proprietăți, să se tragă din primele patru, iar în final, acestea din urmă să se regăsească în șapte spirite-calități originare.

Calitățile moral-ontologice au sfera cea mai cuprinzătoare; ele sunt *binele* și *răul*, pozitivul și negativul în constituirea lucrurilor din natură. Valabilitatea lor se întinde între momentul simbolic al „căderii”, al ieșirii creației din starea cerească în lume, în procesualitate și devenire, până la momentul ultim în ordinea naturală, desemnat prin „judecata de apoi”. Prin ea se poate înțelege încheierea unui ciclu al dezvoltării și începerea altuia, asemănător celui existent în etapa de

început a Creației.

Binele și răul nu au sens decât pentru natură în starea ei impură, coruptă; unicitatea voinței divine în starea cerească, pură, a celor create, nu ar fi dat posibilitatea de manifestare a elementului rău, a negativului care să se opună și să răstoarne binele dominant, pozitivul. De aceea, stări cerești nu îi este proprie devenirea, lupta contrariilor – cum am spune în termeni mai moderni. Astfel, elementul evolutiv al naturii ca atare, desprins de generatoarea sa divină, este prezența negativului – blamat într-o expunere dominant mistică, pentru tendința sa distructivă față de echilibrul inițial, care este identificat cu perfecțiunea sau cu ceea ce este bun la modul absolut. De asemenea, și din punct de vedere moral, în urma decantării rezultate după simbolică judecare finală a faptelor din lumea naturală impurificată, răul, negativul, sunt excluse din principiu (cel moral, al respectării și realizării binelui).

Calitatea în acțiune, modul de a deveni conform calității, este actul de „calificare” (p. 75). Există o calificare întru realizarea binelui (de „fructe bune”) și o calificare

întru rău (prin care se fac „fructe rele”). Prima e stimulată de Duhul Sfânt, care o străbate ca o sevă vitală, iar a doua e supravegheată și întreținută de puterea diavolului. Cele două calități au făcut, inițial, corp comun în sânul aceluiasi copac, prin care Böhme simbolizează natura și cunoașterea. Metafora copacului include germenii dialectici și ontogenezei: cele două calități originare nu sunt concepute ca două abstracții distincte, nici nu au rolul de a satisface numai o schemă morală, ci funcția lor depășește acest cadru, întemeindu-se în principiul după care Böhme a gândit întreaga existență. De aici abia calitățile dobândesc un sens moral. Pătrunderea oamenilor de calitatea cea bună înseamnă salvarea (de puterea distrugătoare a răului moral) și maturizarea pentru o viață demnă, bine orientată. Pătrunderea celei rele este pierzania și căderea lor (imposibilitatea de a-și mai orienta viața după modul original).

Dualitatea bine-rău în natură și interioritatea umană este reflexul imixtiunii diavolului și al dorinței sale de supremație peste puterea originală și, în același timp, al menținerii puterii divine în drepturile sale inițiale, ceea ce constituie o garanție

permanentă a luptei contra răului. Una reprezintă forța primă și totodată supremă, a existenței, cealaltă este forța secundă, derivată și care revendică aceleași drepturi, în virtutea descendenței lor comune.

Apariția răului, trecerea din starea sa latentă în cea manifestă de competiție, este redată alegoric de Böhme prin marea putere de seducție a calității rele. În copacul inițial existau cele două calități, indiferente primelor exemplare umane, Adam și Eva. La un moment dat, ei se află între imperativul respectării prescripției divine – anume de a nu se atinge de fructele copacului, și îndemnul diavolului, de a călca interdicția, în scopul firesc al intrării în relație cu cele înconjurătoare. Nu putem să nu recunoaștem subtilitatea alternativei. Dacă prima posibilitate implica o restricție necondiționată în numele instanței supreme (încălcarea sa fiind sancționată iminent, pe măsura atotputerniciei divine), cea de-a doua, transferând centrul puterii de la divinitate asupra omului însuși, are o formă de exprimare mai laxă, nemaifiind un imperativ, ci un îndemn. Omul, deși sfâșiat între menținerea stării de determinare și înfruntarea riscului, face totuși alegerea

fatală, care a marcat evoluția sa și a lumii înseși.

Invocând o cerință firească, diavolul își sporește șansele de reușită și poate intra astfel în competiție cu principiul binelui, reprezentat de Dumnezeuul atotputernic. Argumentul pe care îl oferă forța negativului este, în ultimă instanță, unul teoretic, îndreptat spre cunoaștere, nu este un șiretlic al puterii maligne, adică o tentativă secundară, care să nu poată susține întreaga greutate a dialecticii celor existente. El se poate măsura cu argumentul divin - acela de a păstra binele stării prezente prin credință, care afirmă inutilitatea stabilirii relației imediate cu cele înconjurătoare, înțelegerea lor petrecându-se prin legea interioară a prezenței divinului.

Cu tot interesul actual pe care îl suscită elementele de modernitate ale gândirii lui Jakob Bohme, ar fi simplist și incorect să echivalăm categoriile polare de binerău cu ideile de credință și respectiv de cunoaștere și să facem din misticul tulburat de problemele ființei un critic al religiei și un deschizător de drumuri în dialectică și gnoseologie.

Gândirea lui Bohme este într-o mare măsură pătrunsă de soluții teologice la probleme de ontologie și gnoseologie (cum ar fi importanța vitală a Duhului Sfânt pentru existență și a Trinității ca mod de structurare a întregului), spre a putea decide că avem de-a face cu un laic deghizat într-o haină mistică. În mintea lui Bohme se unesc elemente alegorice, care păstrează tradiția, cu elemente științifice, pătrunse de atmosfera laică a Renașterii; inima sa pioasă, care crede în triumful vieții veșnice stă alături de o gândire modernizată, care aduce corecții doctrinei catolice. E dificil de hotărât în care parte înclină balanța, căci nu putem ține seama numai de opțiunea explicită a autorului pentru calitatea cea bună, concentrată în simbolicul „arbore sfânt”, aflat sub protecția Sfântului Duh. Mesajul său, prin care expune evoluția celor două calități din natură (și a celor două „împărății” întemeiate pe ele: cerul și iadul), în speranța trezirii conștiinței cititorului și aderarea la lumea cea dreaptă a calității bune, nu are, doar un sens religios, ci și unul moral în sens larg, valabil deopotrivă și într-un context laic.

întregul structurat după această

dualitate fundamentală - bine-rău - este privit de Böhme sub trei aspecte: filosofic, astrologie și teologic. *Filosofia* urmărește cele două calități în cunoașterea spiritului; ea este o cosmoși ontogeneză realizate de „puterea divină”; de asemenea, esența și posibilitățile de creație ale forței primordiale (incluzând aștrii, elementele în totalitatea lor, îngerii, oamenii, diavolii, raiul, iadul) constituie obiectul investigațiilor sale. *Astrologia* interpretează binele și răul în care trăiesc creaturile sub influența forțelor naturii, a aștrilor și elementelor. *Teologia* prezintă cele două calități ca pe opoziția rai-iad, fiind totodată un îndreptar al felului în care credința și spiritul oamenilor pot învinge forțele iadului, în vederea fericirii eterne; cu mențiunea că răul care nu cuprinde în sine într-o măsură suficientă binele, nu se mai poate transforma în contrariul său (oamenii prea pătrunși de calitatea rea a iadului nu mai pot îndrepta nimic).

În altă ordine față de cele două calități primordiale - bine-rău - care determină jocul forțelor creatoare ale lumii, se află calitatea numită *căldură*; ea este, de asemenea, o calitate a devenirii tuturor

celor ce există, vii și nevii – nepăstrând din corespondentul său particular decât forța sa germinativă, dilatatoare, extensivă. Ea are două specii, lumina și întunericul sau calitatea/ specia cea bună și respectiv cea rea.

Căldura în calitatea ei bună o cuprinde și pe cea rea, prin care sunt desemnate efectele sale negative, cele prin care arde, devenind dăunătoare. Deși calitatea căldurii e unică, ea „are două izvoare distincte” (p. 74) – acesta este artificiuul de care se folosește Böhme pentru a salva mișcarea dialectică în care antrenează calitatea în natură și pentru ca aceasta să nu intre în conflict cu ideea de puritate a stării inițiale, mereu identică cu sine și autosuficientă. Dialectica este proprie numai stării impure din natura pământească – deci numai aici calitatea rea a căldurii, întunericul, este cuprinsă în cea bună, lumina. De aceea, inferează el, sunt două izvoare aparte pentru fiecare din speciile calității numite căldură.

Lumina este elementul favorabil al căldurii, pe care o potențează, făcând-o astfel utilă celorlalte calități; în lipsa luminii, căldura are efecte distrugătoare.

Pentru a-și exercita rolul binefăcător, căldura trebuie să dispună de lumină suficientă, spre a putea anula efectul distrugător al speciei rele: „iarna vedem lumina Soarelui, dar razele căldurii nu pot ajunge în aceeași măsură pământul” (p. 74). Simbolic, Duhul Sfânt, care e sufletul (*anima*) tuturor, trăiește și se dezvoltă prin lumină – aceasta este și reprezentarea sa plastică obișnuită, un nimb de lumină.

Frigul este o calitate la fel de importantă precum este și căldura, întrucât este reversul ei. El se află răspândit în întreaga natură (ființe și lucruri) și atenuează efectele negative ale căldurii – este cel care o ajută să-și mențină rolul (calitatea) în natură. Asemeni căldurii, frigul are două specii: una bună, care atenuează căldura excesivă întreținând viața, și alta rea, care distruge la fel ca și căldura, în primul rând viața.

Din tandemul de calități căldură-frig iau naștere aerul și apa; căldura lucrează în sens invers cu apa (o evaporă), iar frigul cu aerul. Bohme deduce aerul din căldură, pe care o desemnează ca primă, dar îi atribuie același rol original ca și acestuia: aerul „este cauza și sufletul oricărei vieți și

oricărei mișcări în această lume” (p. 75). Tot astfel se întâmplă și cu apa, care străbate toate viețuitoarele și plantele. Corpul ființelor constă din apă, iar sufletul lor din aer. Speciile lor sunt: una vitală, dătătoare de fericire, alta malefică și distrugătoare, la care se ajunge prin „revolta” componentelor – ea e cea care determină, prin mișcarea pe care o include, calificarea aerului și a apei, și deci posibilitatea vieții pe pământ. De aceea este necesară coexistența celor două specii.

Prin mișcarea constitutivă calității se asigură perpetuarea vieții; ea stabilește relații cu întregul Univers, plecând din izvorul original, dar declanșând forțe și efecte diferite. Alături de calitățile polare, universale întregii existențe (cu valabilitate ontologică, etică, cosmologică) – cele de bine-rău – și de cea a căldurii, constitutivă numai din punct de vedere ontologic, se află alte patru calități cu valoare ontogenetică, nu mai puțin importante decât cea de dinainte (Bohme nu stabilește ierarhii între ele, ci numai indică faptul că perechea bine – rău este mai cuprinzătoare decât celelalte): calitățile amară, dulce (plăcută), acră și sărată (aspră). Ele nu sunt tocmai

polare între ele – deși fiecare este duală în sine, cuprinzând două specii opuse – dar se completează și potențează reciproc. Ultimele sunt o aplicare la constituirea naturii a dualității universale, bine-rău, menținând constant aceeași relație. Deși sunt formate printr-o aluzie senzorială la simțurile gustativ-tactile, de la acestea preiau numai ideea de formare destinsă (plăcută), astringentă, contractată, condensată.

Calitatea amară întreține viața, căreia îi e esențială – „e inima oricărei vieți” (p. 76). Ea „contractă” apa și colorează în verde plantele. Când e prezentă sub specia sa benignă, constituie un izvor de bucurie, iradiat de Duhul Sfânt, care o străbate; astfel, ea apare ca o imagine a bucuriei cerești. Specia sa rea distruge viața, operând separarea corpului de spirit; ea antrenează focul, paroxismul amărăciunii, care stinge viața cu puterea sa distrugătoare.

Calitatea dulce, opusă celei amare, înviorează viața și îmblânzește răul (evident, numai sub specia sa bună!). Ea atenuează asperitățile care persistă în fiecare creatură. Specia sa rea influențează

calitatea amară (în care „se aprinde”) prin intermediul apei, cauzând boală și distrugerea corpului în genere.

Calitatea acră, contrară celei amare și dulci, temperează exagerările primelor două» antrenând gustul și dorința de viață. Specia sa rea duce la tristețe, melancolie și la „un început al disperării” (p. 77). Când echilibrul vital pe care este chemată să-l aducă dispare, apare angoasa existențială.

Calitatea sărată sau aspră continuă să le modeleze și îndulcească pe primele trei (de fapt, toate calitățile în afară de prima au acest rol), ferindu-le de „aprindere” – ce reprezintă pericolul pierderii măsurii deschide apetitul gustului și apetitul vital în genere, datorită faptului că e „iute și ageră”. Specia sa rea se „aprinde în foc”, distrugând viața; la fel se întâmplă atunci când e „aprinsă în apă”: duce la „uitarea binelui de orice fel” (P77).

Dualitatea bine-rău, propagată prin cele patru calități constitutive existenței naturale, terestre se trage din dualitatea astrală a calităților. Aștrii, sub influența cetfului, formează în om și în animal spiritul „natural” Sau și deric-astra!” (p. 83), din care izvorăsc răul și binele. De altfel totul în

lume provine din acest „dublu izvor”, care determină marea mobilitate a celor din natură. La baza ei se află o voință, care străbate toate ființele și lucrurile, și care e totodată „un izvor bun și rău” (p. 78). Ea este esența calității generice, prevestitoare a voinței noumenale a lui Schopenhauer. Voința caracterizează lumea pământească, care e duală fără excepție; numai îngerii și demonii sunt exclusiv buni și respectiv răi, cu toate că la origine toate lucrurile au fost făcute din aceleași calități ale naturii. Deosebirea dintre ele constă în modul de calificare a elementelor: în cer mai atenuat de – cât pe pământ. În cer există toate elementele din natură, dar fără dualul lor malefic, ceea ce le face să apară mai puțin „dure” și „active”. Această diferență se păstrează pentru a marca puritatea sferei divinității; ea nu ar trebui să fie sesizabilă, pentru că cerul este „inima naturii”. Dar, spune Böhme, este astfel pentru că în cer, ca și în creierul omenesc, „toate forțele sunt blânde și senine”, deși din el „pornesc toate puterile” (p. 83). De altfel, dacă și cerul ar fi supus transformărilor ca și natura pământească, ar rezulta că starea de divinitate nu a întrunit dintru-nceput suma

tuturor calităților.

Sfera divinității este alcătuită din forță vitală și sunet – două apropieri de conceptul ontologic al materiei primordiale. Böhme le dă numele de *salnitru* și *marcuriu*. Ele nu semnifică substanțele denumite salpetru/salnitru sau mercur (în germană: *Salniterjăalliter* și *Merkurius/Markurius*). Prin devierea de la sensurile lor alchimiste, Böhme intenționează o mișcare de abstractizare; el se ridică de la noțiunea care desemnează o substanță concretă la o noțiune abstractă, care desemnează pro -, pria-i idee ontologică. Astfel de termeni, își imaginează el, ar trebui să exprime problemele generale ale filosofiei./Salnitruul este totalitatea puterilor divine, antrenate într-o mișcare eternă și unică – el reprezintă creația. Marcuriul este complementul său; el este entitatea care marchează diferența; nu contribuie la formarea corpului, ci subliniază specificul lucrului și pune în valoare mișcarea, diversitatea modelării, modul de înfățișare. /El apare ca un sunet, care dă măsura fiecărui lucru. Böhme îl aude în dezvoltarea armonioasă a tuturor ființelor de pe pământ, precum și în interiorul pământului, în metalele sonore,

precum aurul, argintul, cuprul, fierul etc. – ele sunt destinate instrumentelor care să reproducă și să multiplice sunetul inițial. Salnitru și mercurul dau calitatea distinctivă a celor cerești, caracterizate prin armonie, prin care se deosebesc de echivalentele lor pămâtenes compuse, de asemenea, din cele două elemente prime – cu modificările respective. Tulburarea salnitruului divin (Böhme nu implică niciodată și mercurul în această prefacere, de unde deducem rolul său secund față de forța creatoare) prin cădere a determinat prevalarea corporalității în dauna armoniei.

Sunetul, ca element original, se naște din prima calitate, cea aspră, cu ajutorul salnitruului (care-i: este „mamă”) (p. 154). Frecarea asprului cu amarul antrenează căldura devenită lumină vie, fulger; acesta activează puternic toate calitățile, care rămân mereu într-o stare de agitație. Combinația de calități puse în mișcare de fulger iese prin orificiul destinat de cele șapte spirite (ele însele reprezentând altă serie de calități) să fie poarta de ieșire a sunetului – gura. Altfel Böhme își imaginează că ființa ar fi „sfâșiată”, sunetul tâșnind exploziv în afară. Apa dulce face din

sunetul brut sunet articulat, cuvânt.

Din centrul originar în care „se naște focul” și din care se înalță fulgerul dătător de viață, apar și calitățile (p. 158). Chiar și în lemn există fulgerul vital, în propria lui sevă, care îl face să lumineze în foc; când fulgerul său luminos dispare, lemnul rămâne „un tăciune aprins”. Totuși, focul trebuie stins „cu apă dulce”, altfel puterea distrugătoare ajunge până la sevă, pe care o seacă „în toate cele șapte spirite originare” (p. 160), ducând la uscăciune, de la care până la flăcările iadului nu mai e mult.

Nașterea calităților face simțită lipsa conceptului în explicația ontogenezei. Ea amintește de cosmogoniile orientale, prin puterea de sugestie a metaforei și prin dificultatea înțelegerii intenției: „spiritul înfocatului fulger se năpustește asupra spiritului aspru și tare, făcând împreună un izvor teribil, plin de mânie și furie, care turbează, rupe, sfâșie cu mare înverșunare” (p. 155). Böhme este încă departe de gândirea modernă, ca tehnică de operare cu abstracții. El ridică la rang de universal particularul, doar prin funcția pe care i-o conferă – astfel sunetul este un element originar și se numește *marcuriu*, care este

și el născut dintr-o mamă sau forță - de asemenea originară - numită *salnitru*.

Să urmărim, pe scurt, calificarea în interiorul celor - două tipuri de elemente prime. „Aprinderea” sau revărsarea calității aspre sau astringente produce mișcarea de înăsprire, care duce la uscăciune, secătuire (de vitalitate), fiind sursa morții și a iadului. Corespondentul ei ceresc, deci cu asperitățile atenuate, are rolul binefăcător de a face spiritul mai ager și de a naște ființe creatoare; de asemenea, prin ea se formează culori, forme, vegetale, creaturi cerești și pământești.

A doua calitate a salnitrului este cea dulce - ea acționează asupra calității aspre, înmuind-o și îndulcind-o. E mai puternică decât prima, pentru că reușește să o stăja înească și să o modereze.

Din calitatea aspră, numită și *inimă* și din calitatea dulce, numită *căldură* (a nu se confunda cu calitatea ontologică a căldurii!), s-a format inima caldă care răspân - dește viață sau Fiul lui Dumnezeu. Din inima supremă a luat naștere o altă inimă, care întreine ideea de divinitate, multiplicând-o la nesfârșit. De remarcat că în Dumnezeu-Tatăl cele două calități se

califică reciproc; aceasta înseamnă că neexistând o ordine strictă, și calitatea aspră o poate influența pe cea dulce.

A treia calitate este amară; ea reprezintă „al treilea spirit al lui Dumnezeu în puterea Tatălui” (p. 130), împlinindu-le pe primele două (e „răzbierea” lor). Aspectul său sugerează mișcarea: e „tremurătoare” și „mereu cres«cândă”. Din stăpânirea primelor două rezultă starea de bucurie înălțătoare. Simbolul său este culoarea roșie (dulcelui îi sunt specifice nuanțele de albastru, iar astringentului verdele).

Amarul înseamnă viață, mișcare și e denumit, asemeni asprului, cor sau *inimă*. Prin bucuria pe care o degajă, și care este un izvor al râsului, calitatea amară exprimă viața într-un sens mai autentic uman, față de calitățile anterioare – întrucât râsul e viață, nu mai e bucuria abstractă și generală a celorlalte calități – râsul e specific omului, produsul suprem al vieții. Amarul este temperat de dulce, dând varianta benignă a celei de-a treia calități. Când „se aprinde”, când devine acută și excesivă, ea le antrenează în această mișcare dăunătoare și pe celelalte două, devenind otrăvitoare.

Varianta malignă a amarului, cea „aprinsă”, se aseamănă primei calități și respectiv spiritului mâniei divine, care întreține focul iadului, iar pe pământ răspândește tristețea și mizeria umană.

A patra calitate sau spirit este căldura mare, dogoareaea constituie, spune Böhme, „adevăratul început al vieții și adevăratul ei spirit” (p. 131). De la prima calitate, ideea de vitalitate s-a întărit progresiv. Calitatea aspră contractă și solidifică prin frig. Calitatea dulce aduce aparența și întreaga materie a corpului. Calitatea amară separă și dă formă. Căldura este spiritul autentic al vieții, care incită materia corporală prin spirit.

Interpătrunderea și potențarea reciprocă a calităților, astfel încât să dea impresia unei singure calități, este numită *marele mister al spiritului*. Prin această idee, Böhme se apropie cel mai mult de calitatea generică, și prin ea de conceptul de calitate. În pofida numeroaselor sale tatonări asupra calității, acesta (conceptul) rămâne un „mister” nedelegat încă de intelect: fiind totodată calitatea unică, dar care le cuprinde în sine pe toate celelalte. De aceea, poate că nu e tocmai hazardat să

ne închipuim că Böhme s-ar fi ținut conștient departe de conceptul unic de calitate, privindu-l ca pe *misterul* care concentrează în el forța unică a Creației divine.

În natură totul apare ca o tendință către împlinire și ca o încercare de compensare a deficitului propriu și al elementului cu care intră în relație: calitățile aspră și amară sunt „luminate” de cea fierbinte, bucurându-se de cea dulce. Calitatea dulce se află în conflict cu calitățile aspră și amară, de care se îndepărtează mereu, pe când acestea se „înviorează” din calitatea dulce, „secându-i trupul” (p. 133). Aceste calificări și interpătrunderi explică creșterea, dezvoltarea în natura organică și anorganică. Ele constituie elemente de dialectică sesizate de Böhme în natură; deși sunt expuse într-o formă naivă, se observă totuși prinderea nucleului contradicției dialectice, sesizarea salturilor, revenirilor, influența lor asupra formelor din natură, a structurii unor elemente organice (tija la unele plante, frunzișul, formarea culorilor etc. – explicațiile date de autor aici ne apar însă prea mult poetice și prea puțin științifice).

Asprul și amarul, având în centrul lor dulcele, formează puterea divină. Dulcele dă naștere căldurii, și e totodată centrul milosteniei divine, din care se aprinde lumina și ia naștere Fiul. Acesta își răspândește lumina asupra întregului Univers ca un „fulger” (ecou al fulgerului purtător de germenii vitali în focul original). În această ipostază, Fiul (dumnezeirea din el) se numește Duhul Sfânt, spiritul care iese din sine și se răsfrânge asupra lumii.

Nașterea Fiului apare ca un foc veșnic aprins, „în toate calitățile în același timp” (p. 139), și care cuprinde totul – interior și exterior – pământ și cer, însuflețite și neînsuflețite, inclusiv diavolul, care este tot o ipostază – negativă – a divinității.

A cincea calitate sau spirit original e dragostea „gingașă, caldă și binevoitoare” (p. 141); ea este „sâmbureie”.

Triada dragoste-lumină-căldură, formată în interiorul calității dulci, se ridică în primele două calități – aspră și amară – le „aprinde”, stimulează și întreține, făcându-le „vesele și atrăgătoare”. Bucuria care se naște atunci când dragostea cuprinde toate calitățile este asemănată cu evenimentul de excepție al învierii din morți. Dragostea ar fi

domnit în continuare și peste lumea pământească ca în raiul original, dacă nu s-ar fi întâmplat căderea lui Lucifer, care a scindat salnitrul în omenesc și diavolesc, împiedicându-l să pătrundă în cele șapte spirite originare (divine) și să accedă astfel la bucuria și dragostea divină.

Din întărirea specifică asprimii și din segregarea amarului, apare căldura; dar lipsită de lumină ea este „întunecoasă”, asemenea unei pietre. În contact și prin frecare cu un corp tare se produce căldură – dar este o căldură, paradoxal, „rece”, adică lipsită de lumină (aici distanțarea calității numite căldură de corespondentul ei sensibil e evidentă). O astfel de căldură fără de lumină este cea divină în mânie (rezultată din „aprinderea” calităților aspră și amară, în lipsa apei dulci care să le înmoaie și lumineze). Exemplul cel mai semnificativ este căderea lui Lucifer. Contradicțiile și scindarea asprului și amarului au reușit să domine și să înăbușe căldura calității dulci, izvorul dragostei care unește și luminează.

Apariția căldurii, și a luminii face calitățile aspră și amară mai receptive una față de alta și mai armonioase; ele tind

către lumină ca spre viață. În interiorul naturii se petrece un salt: cele două calități dobândesc un sens nou – acela al relației, al existenței pentru altul. Germenii vieții pe care îi poartă calitatea dulce și luminoasă o transformă și pe ea, precum și raporturile față de celelalte calități, care îi întrețin condiția germinatoare: asprul usucă caldul, pentru a nu deveni fluid ca apa și usucă propria sa lumină, spre a deveni strălucitoare și uscată, și astfel folositoare calității dulci. Asprul favorizează apariția căldurii în apa dulce, ce mijlocește, la rândul său, apariția luminii, care pune în valoare apa dulce și limpezimea ei, înviorând-o. În ea, spiritul amar se atenuează, devenind luminos. „Tăria și puterea” sa se află în căldură.

Jocul abstract-intuitiv prin care se unesc calitățile-spirite are un corespondent plastic: seva din arbori, care are gustul calităților, fiind deopotrivă astringentă, amară și dulce. Ele sunt potențate de apariția căldurii primăvara» care aduce la viață calitățile amorțite și lipsite de putere din timpul iernii.

Calitățile-spirite formează și transmit capacitățile intelectuale (intelectul –

Verstand) și diferențierea (*Unterschied*) între ființe, individualizând chiar și ființa supremă, prin forța maximă a capacităților sale. Efectul întrunirii calităților apare intens și pătrunzător ca un „fulger”; el este „neîntrerupt și veșnic” în Dumnezeu, asigurând cunoașterea completă și continuă a divinității de către sine. Îngerii, care sunt concepuți din substanța divină, sunt înzestrați cu „rațiune perfectă” și pricepere (putere de înțelegere) deplină a divinității. Omul are numai o rațiune și pricepere „fragmentare”, datorită prezenței temporare a spiritului în ființa creată și implicit a străfulgerării iluminatoare instantanee. Cu rațiunea (*Vernunft*), care e zestrea intelectuală, la dispoziția oricărui om, nu se poate înțelege divinitatea și „nașterile sale” (geneza sa și a lumii înseși); ea ne mijlocește doar relația cu cele ale vieții. Numai prin exercițiu îndelungat omul dobândește intelectul „cel adevărat”, puterea de înțelegere. Prin acest fel de cunoaștere, „nașterea interioară” (esența lumii) se poate oglindi în „nașterea exterioară” (în lumea aparențelor, cea fenomenală în care trăim).

Meditația asupra originilor modelează

intelectul, care completează scopul și condiționarea naturală a rațiunii, în ontogeneza spiritelor originare sau a divinității, pusă sofisticat și metaforizat de Böhme, se află punctul de plecare al unei probleme devenite pe parcursul a trei secole de filosofie o problemă-cheie: raportul dintre intelect și rațiune sau raportul dintre instanța care contribuie la înțelegerea celor din natură și instanța (facultatea) prin care omul încearcă să se ridice dincolo de limita sa naturală, manifestându-se ca ființă culturală.

De asemenea, calitățile dau naștere simțurilor, pe care le unesc într-un „singur spirit rațional” (p. 150). Ele cuprind totul – ceea ce e m și dincolo de acest Univers, dând substanța tuturor creaturilor, însuflețite și neînsuflețite.

Teoretic, ar trebui ca în lume să domnească o veșnică armonie, rezultată din îmbinarea și acordul spiritelor, anunțat anterior. Discordia care mai există între creaturi se datorează „aprinderii” spiritelor, cauzate de căderea lui Lucifer, care a dus la paroxism toate calitățile: calitatea aspră s-a întărit devenind piatră, iar apa dulce s-a făcut gheață; din calitatea amară s-a ridicat

otrava. Lucifer a fost expulzat din cer și s-a întâmplat apoi Facerea lumii; pământul și pietrele sale au rezultat din transformarea materiei brute „vâscoase și tari”, arse împreună cu cele șapte spirite. Salnitru (sau partea mai rafinată a celor șapte spirite) „aprins” a dat naștere ființelor. El este entitatea „vie”, extrasă de cel de-al doilea principiu din primul principiu, din „veșnicul centru al naturii” (p. 173). Ambele sunt „spirite” – unul fierbinte și cauză a calității, celălalt gazos și principiu al creșterii. Aceste metamorfozări/metaforizări (în piatră, gheață, otravă) s-au răsfârțat negativ asupra modului de calificare, determinând dereglarea spiritelor, care s-a transmis și creaturilor formate prin acțiunea lor. De aici necesitatea Judecării de Apoi – gândește Böhme – prin care răul se va desprinde definitiv de bine, ca mai înainte de cădere, revenindu-se la armonia începuturilor.

Al șaselea spirit original este sunetul sau tonul, care deosebește lucrurile între ele prin vibrații. E sesizabil în vocea umană pe pământ, iar în cer în corul îngerilor. Constituie o sursă a culorilor (care sunt, după cum vedem, de asemenea, vibrații) și a

bucuriei cerești. Aici apare aceeași ambiguitate ca și în cazul calității unice a căldurii, care este una din sursele vieții, față de căldura răspândită de calitatea dulce, care are doar sarcina să tempereze duritatea calităților aspră și amară. Al șaselea spirit este, după proprietățile expuse, asemeni mercuriului. Deosebirea dintre unul din cele două elemente constitutive ale spiritelor-calități și cel de-al șaselea spiritcalitate nu este expusă expres. Se înțelege că este vorba de o relație de subordonare - mai mult convențională - între vibrația originară ce realizează armonia lucrurilor și vibrația particulară, cea care le imprimă caracteristica de lucruri de un anumit fel.

Spiritele originare, interpătrunzându-se și existând din eternitate, întâietatea nu e a nici unuia, ci poate fi revendicată numai în raport cu formarea unei ființe. Ele se generează continuu reciproc, iar întâietatea și singularitatea este numai a ființei supreme. Toate participă la formarea lucrurilor.

Al șaptelea spirit este corpul, care se naște din celelalte spirite divine. El este spiritul comprehensiunii, al naturii, ba,

spune Böhme, „chiar natura însăși” (p. 165), care dă formă tuturor ființelor cerești și pământești. Spiritul corpului, afirmă el, face ca Dumnezeu însuși să poată fi pătruns; ne închipuim că el ar fi asemeni ființelor corporale umane, altminteri nu ni l-am putea reprezenta. Ultimul spirit este, la fel cu primele șase, un izvor al bucuriei și frumuseții.

Elogiul corpului, pe care Böhme l-a introdus în matricea creatoare divină, este o dovadă a dragostei filosofului pentru natură, a eliberării de ideea medievală tradițională, conform căreia corpul ar fi un păcat dat de divinitate; privindu-l ca pe obiectul unor plăceri îngăduite de această instanță supremă, el își mărturisește confesiunea sa lutherană, realizând totodată o imagine unitară asupra celor din natură.

Prin expunerea acțiunii celor șapte spirite, toată lumea își poate face o imagine asupra divinității. Naturile nefilosofice, saturniene, nu au capacitatea naturală de a pătrunde cele originare, până la venirea Judecății de Apoi; când se va petrece iluminarea, totul apărând limpede, pe înțelesul oricui.

Cele șapte spirite sunt înviorate de

lumină - ele trăiesc în puterea ei, dar pe care o și generează, fără ca aceasta să poată da naștere vreunui spirit. Dar, inclusă de către spirite devine „iubirea vieții” sau al cincilea spirit (p. 168).

Meandrele facerii și refacerii ontogenezei spiritelor calități, care ar putea fi puse pe seama dezordinii în expunere, urmăresc, de fapt, să redea ideea de infinitate a mișcării de autogenerare și generare reciprocă a acestor elemente prime ale naturii. Chiar dacă pentru început Böhme analizează evoluția spiritelor de la primul la al șaptelea, el poate reîncepe ulterior expunerea - conform ideii enunțate - cu oricare din spirite; astfel se explică intervenția celui de-al cincilea spirit în urma expunerii celui de-al șaptelea.

Ultimul spirit face din toate celelalte un corp palpabil - el reprezintă natura, „trupul naturii”, din care apare tot ceea ce este creat pe pământ, fiind proiectat și asupra celor din cer. Corporalitatea este ultimul spirit, fără de care lumea creată nu s-ar putea identifica cu natura. Mai mult, acest spirit-calitate este la fel de important ca și celelalte, aducând spiritualismul dominant al doctrinei sale în miezul realului, al

materialității.

Böhme ne cere să înțelegem natura divină prin cel de-al șaptelea spirit (care, de altfel, este și el considerat natură divină!). Lipsa de rigurozitate de care face dovadă reiese a fi, în cele din urmă, o concesie făcută corporalității și materialității, față de care celelalte spirite nu sunt decât simple abstracții necesare apariției sale. Ultimul spirit reprezintă natura – el este produsul celorlalte spirite; dar, odată produs, situația se schimbă, devenind el însuși producătorul celorlalte – e deopotrivă cauză și efect: Natura este o dată creată și altă dată creatoare. Identificându-se cu divinitatea creatoare, într-un concept unic, asupra căruia va medita mai îndelung Spinoza. Ajunși la ultima treaptă a creației ni se dezvăluie simțul dialectic (nu tehnica de mânuire a dialecticii) al lui Böhme: ultima treaptă este mai degrabă prima treaptă a unui nivel superior, fiind și cea mai importantă și definitorie. Ea este concretul rezultat în urma unei suite de simple abstracții (lipsite de un conținut real; ele apai ca niște nume convenționale).

În cel de-al șaptelea spirit se află natura sau comprehensiunea calităților, care este

„luminoasă și densă... dar foarte aparentă...; însă, în felul acesta, întregul adânc este deasupra ei și sub ea însăși” (p. 193). Böhme are intuiția fenomenalității lumii naturale; esențialul sau „adâncul” nu stă în ea însăși, ci deasupra și dedesubt, fiind ceva care depășește contactul nostru sensibil. Jocul dialectic al esenței și aparenței este numai intuit, fiind în expunerea sa perturbat de localizarea spațială a esenței: „deasupra” și „dedesubt”.

Al șaptelea spirit le contractă pe celelalte șase, dând concretizarea sau corporalitatea lor – de aceea el se numește „deznodământul celor șase”. El acționează asupra salnitrului ca un „magnet”, care atrage metalul; contractarea dă materialitatea, nu se știe după ce principiu „Califică într-un chip de neînțeles” (p. 250). De asemenea, al șaptelea spirit e, într-un fel, generatorul celorlalte: „pântecele tuturor spiritelor”. Nașterea înseamnă mai mult decât concretizarea lor, care are întâietate în expunere.

Deși ultimul spirit le cuprinde, le naște și fasonază pe celelalte, numai prin el nu se poate ajunge la cunoașterea lor, pentru

că nu este o relație *conștientă* de generare („el nu poate cerceta adâncă lor naștere” – p. 252); de altfel, el este produsul lor, care îi sunt „tată”.

Admițând că mișcarea de generare continuă a calităților ar fi putut începe cu oricare din cele șapte, Böhme pune pe seama priorității acestora la un moment dat compoziția pământului: întâietatea calității aspre în salnitru a dus la crearea straturilor inferioare, dure și aspre, la pietre. Datorită acestei calități, totul în lume a devenit „tare”, „vârtos” și „impenetrabil”, ca urmare a „repulsiei” și „veșnicei adversități” petrecute în interiorul salnitrului divin. Acolo unde spiritul aspru și cel amar și-au început acțiunea, salnitru s-a spart „în cioburi”, dând naștere nisipului; dominarea sunetului și a spiritului aspru în apă a determinat crearea aramei, fierului și altor metale asemănătoare; prioritatea apei a format reținerile de apă pe suprafața pământului; principiul cald, cel mai favorabil din punct de vedere ontologic, este și cel mai benign din punct de vedere geologic – „fierbințeala” a separat duritatea din spiritul aspru, creând în salnitru pământului metalele nobile, ca aurul,

argintul și pietrele prețioase. Acestea atrag atenția și admirația și datorită faptului că au concentrate în ele multă lumină și dragoste, iar lumina se aprinde încă din epoca de puritate, anterioară mănii dumnezeiești; ele reprezintă deci, în ochii noștri, un simbol al purității și perfecțiunii inițiale divine.

Mineralele pământului se clasează după felul în care salnitru s-a înălțat *primul* către „lumina dragostei”. De aceea, metalurgia alchimistă prevedea retopirea lor de șapte ori, pentru a se ajunge la starea pură, stratul prim. Trebuie eliberate pe rând: calitatea aspră, care reține salnitru captiv al „morții amare”, care stă rămă totul; trebuie să se renunțe și la „spiritul focului”, care concentrează „durerea și teama îngrozitoare a vieții” – el dă naștere mănii și suferinței; după acestea, „spiritul dragostei urcă în apă prin lumină”, înviind trupul mortificat de spiritele anterioare, iar materia redobândește forța primului spirit original al metalului; prin a șasea topire, materia se întărește, viața începe să se facă simțită, ia naștere tonul său, care poate fi pus în valoare numai de un foc moderat, care să-l domolească; a șaptea prefacere

necesită un foc „subtil”, care să stimuleze viața și să o înfățișeze ca infinită. Metalul capătă culoare și o individualitate aparte.

Calitățile sunt elementele/forțele prime ale celor ce există; studierea drumului pe care l-a parcurs existența cu Cle trebuie să înceapă. Dar, așa cum a gândit Bohme forțele existenței, respectiv lupta continuă a calităților – ele nu sunt suficient de puternice și independente spre a asigura existenței o dezvoltare din sine și a le putea considera începutul necondiționat al celor ce există. De aici și întrebarea pe care și-o pune el, anume: de unde apare acel ceva, elementul prim al existenței? Trebuie să fie un temei prin care să-l putem concepe (*Urgrund*), chiar și un abis despre care să nu putem spune mai mult decât că ar fi un „adânc întunecat”, fără început sau sfârșit.

Cu o schemă mai abstractă, conceptuală asupra existenței, Böhme ar fi ezitat mai puțin în fața ideii de autodezvoltare a spiritelor-calități; dar, datorită reprezentărilor pe care și le face asupra ideii de calitate, el simte nevoia să gândească pentru elementele sale intuitive un punct de sprijin în ceva care să fie – în calitate de temei în virtutea căruia să putem

concepe primele manifestări ale existenței – și totodată să nu fie înaintea ființei înseși – adică abstracția goală, nimicul fără determinații, pe care numai îl putem imagina, dar care e lipsit de existență. Böhme îl numește „încăpere întunecoasă a morții” (p. 403), dar nu pentru că ar anihila viața, ci pentru că e în afara ei sau nu o cunoaște încă.

Alt nume al calităților este și cel de „spirite originare sau divine” – faptul că Böhme a încercat să dea o întemeiere dincolo de ideea de spirit divin, deci de divinitate, ar putea constitui și o încercare de limitare a sferei divinității în favoarea celei de natură; nimicul sau abisul lipsit de viață și putere nu este compatibil cu atotputernicia divină, ci, mai degrabă, cu ideea de natură lipsită de conștiință. Asemeni existenței în stadiul său manifest, această „beznă adâncă” cuprinde toate elementele care vor alcătui lumea în stare „perfectă” și „desăvârșită” – ele, însă, nu pot fi „aprinse” de către spiritele-calități, căci neavând loc o luptă nu există nici mișcare.

Dar mișcarea, ne putem pune întrebarea, este numai ieșirea în lume a

spiritelor din îngustimea și bezna inițiale – așa cum reiese de mai sus – sau începe abia prin distanțarea de acestea – dar în ce fel? Lumea însăși nu este altceva decât evoluția sau mișcarea spiritelor-calități. Există o pauză, un moment de inerție între tenebrele începutului și mișcarea elementelor sale, susținută de lupta celor opuse. Böhme nu poate trece peste el decât printr-un artificiu.

MATRICEA TRINITARĂ

Filosofia înseamnă, la Böhme, reflecția asupra naturii, considerată ca operă a divinității. Pentru ca noi să accedem la profunzimile sale, trebuie să fim călăuziți de puterea de pătrundere a Duhului Sfânt. Fiind „sfânt”, el se află în Dumnezeu, în dumnezeire; deci, conform principiului său, și în natură (identificată cu „trupul lui Dumnezeu”), și în noi înșine, ca ființe existente în ordinea naturii. După cum sufletul omului se află în tot corpul, tot astfel, Sfântul Duh se regăsește în întreaga natură. Prin această apartenență, omul, ca ființă naturală are, potențial, o deschidere filosofică – în sensul său, poate cerceta natura ca manifestare a divinității.

Aștrii: sunt, asemenea corpului și

sufletului omenesc, pătrunși de divinitate, pentru că și ei fac parte din întregul naturii, iar observarea lor dă un sens unitar reflecțiilor noastre asupra ființei umane, întregind totodată ideea de investigație filosofică (în accepția expresă a lui Böhme, cercetarea lor ține de astrologie; dar cum el privește spre bolta cerească cu imaginația și cu gândirea speculativă, neconducându-se după observații și măsurători, într-un sens mai cuprinzător, aceasta poate fi subsumată filosofiei). „Gerul, pământul, aștrii, elementele sunt Dumnezeu în triplă ipostază – cum am spune în termeni mai moderni, „obiectivat”; Böhme spune „făcându-se... pe sine creatură” (p. 83) și parcurgând cele trei faze ale prezenței sale în lume: existența, perpetuarea sa în timp și funcționarea conformă naturii sale. Împreună cu acțiunile și forțele lor, aștrii reprezintă „infinitul” – pe care cele șapte spirite ale lui Dumnezeu îl compun continuu. Ca să se poată menține această permanență, „trupul înțepenit al pământului” trebuie mereu să se „aprindă” și să se nască din nou. Nici ceilalți aștri nu se mișcă din locul lor, deși constituie obiectul unor mișcări neîntrerupte.

Ideile profunde și actuale prin care Böhme susține existența eternă a pământului și infinitatea Universului încă coexistă cu reprezentarea cosmică creștină. Lor li se adaugă idei neoplatonice și stoice, prelucrate de filosofi alchimiști, cu privire la similitudinile existente între lumea cea mare a Universului și lumea redusă la scară umană. „Adâncul dintre aștrii și pământ”, în care sunt cuprinse planetele și elementele – spune Böhme – se aseamănă cu „golul” din corpul omului (în care sunt incluse organele interne!). Corpul împreună cu organele simbolizează cerul și pământul. Carnea este pământul „și e chiar pământ”, afirmă el. Sângele reprezintă apa, „și e chiar apă” (p. 81). „Suflul” (respirația – n.n. R.C.) este, în fapt, aerul; plămânii figurează într-un mod mai specific decât „golul” interior corpul omului, relația pământului cu aștrii, în care elementele califică asemeni combinații lor din natură. Venele și arterele se aseamănă cu mișcările astrilor. Intestinele, în care sunt prelucrate elementele hrănitoare ale organismului, au o funcție asemănătoare cu efectul (sau cu „mistuirea”) astrilor (căci hrana este formată sub influența astrilor* iar deșeurile alimentare rămân, de

asemenea, în puterea acestora). Roadele organice ale pământului, ca și cele minerale, sunt dependente de aștri.

Inima, ca organ principal al corpului, joacă același rol cu cel al calității de bază, care este căldura (sau focul), căci ea, spune Bohme, este iradiată de inimă. Foalele sunt aerul, ficatul e apa, căci de la el pleacă sângele (de asemenea, o substanță apoasă) în corp - el e sediul („muma”) sângelui; bojocii sunt pământul (și făcuți din pământ metamorfozat). Carnea nu are elasticitate, căci și ea e făcută din pământ - și la fel acesta, nu are judecată. Fiecare element și organ al corpului există prin acțiunea conjugată a tuturor, iar corpul și spiritul își dau reciproc viață și putere, asemeni componentelor Trinități. Mâinile oglindesc viziunea de artizan a autorului, căci ele constituie forța omului, prin el intrând în relație practică cu natura; tot astfel, mâinile sunt „atotputernicia lui Dumnezeu”, prin care el a făcut cerul și pământul.

După cum interiorul omului și al divinității sunt alcătuite din tripla unitate, și animalele sunt constituite din aceeași triadă, care unifică însă elemente de o calitate inferioară celei umane. În timp ce

chipul omului este făcut după modelul îngerului, care este o imagine a divinității supreme, animalul este făcut din „natura brută a acestei lumi”. Păsările, viermii, plantele și pietrele sunt, de asemenea, întreite, după modelul divinității. Nimic nu se poate abate de la regula triplei unități – a forței care determină existența lucrului, a Unului, a multiplicării acestuia prin acțiunea fluidului vital, a sevei și a spiritului care individualizează lucrul. Absența unuia dintre acestea ar anihila și puterea celuilalt, făcând imposibilă existența lucrului în întregul său.

Ca Trinitate, ca esență și izvor al naturii, Dumnezeu e neschimbător – el e constant principiul și sursa binelui. Dar pentru a menține această funcție și a recunoaște totodată prezența răului în lume, Bohme operează disjunția dintre creator și crearea după principiul binelui, și produsul creației, care nu mai păstrează starea de simplă creatură conformă principiului inițial, având o evoluție independentă, prin care spiritualitatea originară, provenită din esența divină, este devansată de corporalitate – cea care dă specificul condiției umane, și prin care se

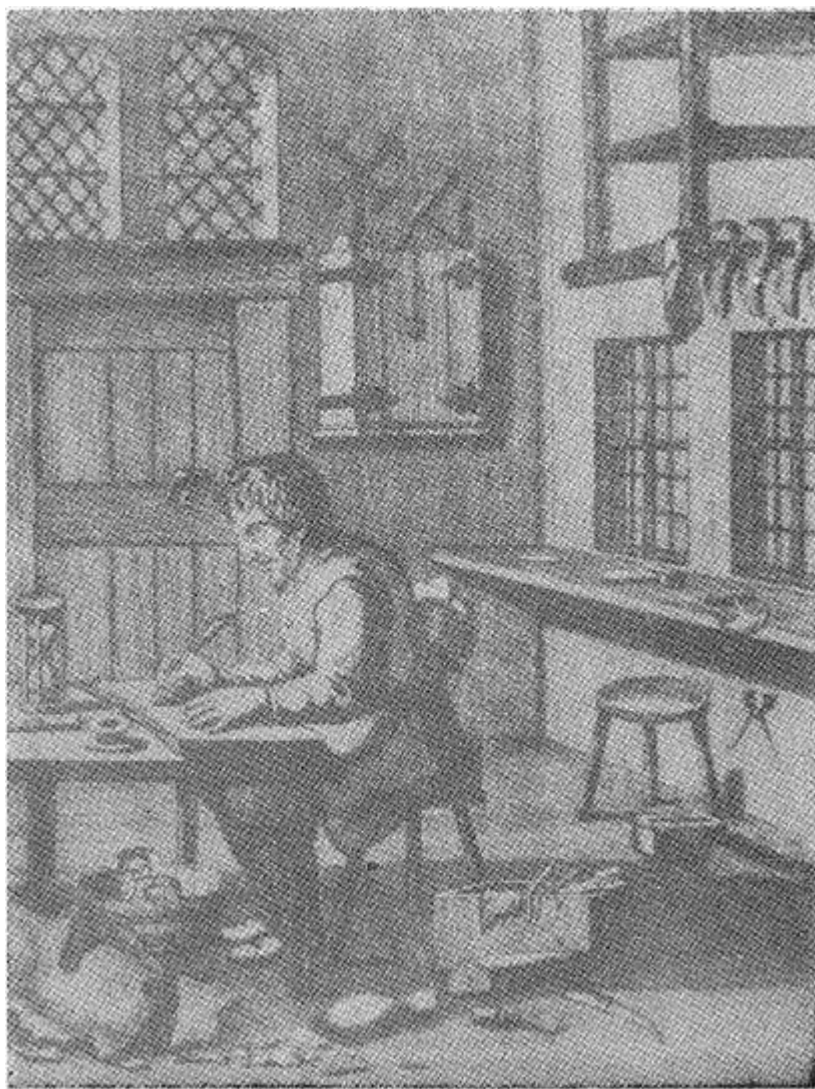
petrece, de fapt, devierea față de sursa divină. Această schimbare a raportului justifică prezența răului în om și este concentrată într-o substanță vitală: fierea. Ea pune în mișcare spiritele siderale, aducând cu sine bucuria. Excesul său (dacă se „aprinde” într-un element) îi este însă fatal omului; astfel, prin pierderea măsurii, ia naștere răul. Otrava sa merge de la inimă – care „aprinde” elementul foc – către sânge și vene, care sunt străbătute de elementul apă. Dumnezeu nefiind corporal nu conține fierea, care poartă în sine germenul răului. El e spiritul atotputernic și esențialmente benign – e binele pur.

Calitatea amară, existentă în Dumnezeu ca spirit constitutiv, se deosebește de fierea omului prin forța creatoare pe care o generează, ca și prin universalitatea intervenției sale. Fierea, deși pare cosubstanțială calității amare și, după cum o expune Bohme, este capabilă să catalizeze spiritele, constitutive, are o sferă de acțiune mai restrânsă decât a calității amare – ea prinde numai existența umană. Dumnezeu nu se mânie, căci el deține măsura exactă a tuturor actelor sale – el numai induce mânia în oameni (evident, în cei care nu-i respectă

prescripțiile). Ea însă nu se exercită efectiv, ci o simțim doar ca tendință „altfel ar ajunge distructivă, iar scopul ei este să îndemne la îndreptare. Abia odată cu judecarea finală a faptelor, mânia divină va deveni autentică, reală, în urma selectării morale. Dar, de asemenea, mânia va fi proiectată asupra naturii, și nu se va răsfânge asupra lui Dumnezeu (care va fi pătruns de bucuria sancționării pe măsură a faptelor).

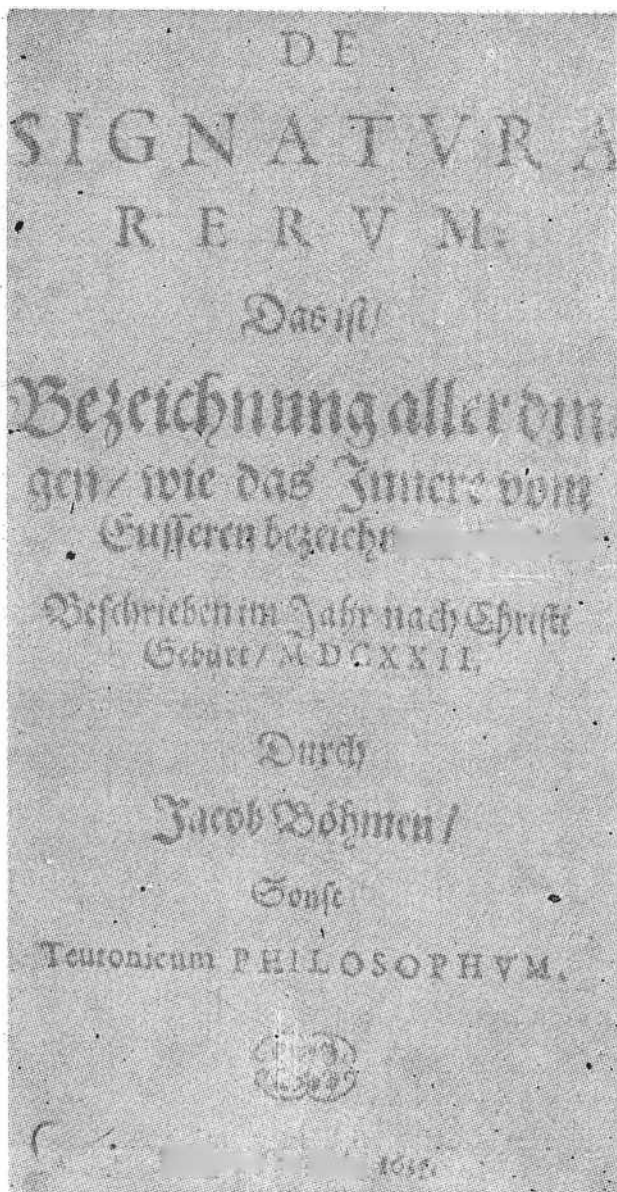
Jakob**b**öhme

Jakob Molime în atelierul său de
cizmărie scriind operele sale
I V.

Jakob Böhme. Graviiră cu dălțița, 1678

ifliâllff?; nuții HISM

Pagină de titlu a cărții *De signatura rerum* a lui Jakob Bâhme, 1622

Jakob Bobine. Gravură cu dălțița, prima jumătate a secolului XVII

Jakob Bölime. Îbrontispifciui unei
lucrări editată în 1715

mm *

Tf 5; dīm.

icob Bohmeu

M jefijtil 11 și

Frontispiciu la cartea lui Jakob Böhme
Trei *principii ale esenței divine*.

Amsterdam, 1660

Cele șapte spirite care constituie substanța a tot ce există, deci și a divinității, îl reprezintă, în totalitatea lor, pe Dumnezeu-Tatăl, Unul diversificat în elemente de sine stătătoare. Nașterea sa se petrece, ca tot ce există (și care primește existența de la sine), prin lupta calităților. Apa dulce mlădiază calitatea aspră, dându-i strălucire. Prin contractare se formează un corp (neesențial însă pentru ideea de divinitate, față de corpul omenesc, care este esențial ideii, de om), fără de care nicio creatură – spune Böhme – chiar și divină, nu ar putea exista. Din asprime, care contribuie cel mai mult la corporalitate, apar atributele divine, prezente în egală măsură: puterea de pătrundere absolută, atotat – înțelegerea și atotcuprinderea. Echilibrul dintre ele și perfecțiunea pe care o reprezintă sunt redată prin metafora roții unice, asemeni unei sfere, compuse din șapte roți incluse (simbol al îngemănării celor șapte spirite-calități originare), care s-ar putea orienta în toate direcțiile, fără să fie nevoie de schimbare. Aceasta este, la

Böhme, dialectica nașterii divinității sau generarea continuă a substanței divine – ea însăși creată și creatoare – fiind totul, asemeni naturii, și regăsindu-se cu toată ființa sa, în totul.

Ca unica ființă absolută, Dumnezeu se prezintă ca un maximum față de tot ceea ce este relativ, față de oricare din creaturile sale. În fapt, esența dumnezeirii a rămas mereu ascunsă judecății omenești. Ca să o putem reprezenta, ne imaginăm atributele sale prin depășirea limitelor umane (de acțiune, receptare și comprehensiune) Dumnezeu care e în ceruri (acolo unde omul nu poate pătrunde) apare e, a o convenție, căci, spune Böhme, aceasta nu înseamnă că cerul ar putea cuprinde pe Dumnezeu, pentru că cerul însuși e făcut din puterea divină” (p.86). Această figură de stil arată distanța față de ființa primă „și totodată natura sa esențial spirituală – nu o putem localiza în spațiu, în spațiul nostru terestru. Tatăl din ceruri, explică Böhme, vrea să însemne că „puterea și strălucirea lui apar limpezi și luminoase și pure ca cerul” (p. 86) – „limpezi” și „pure” întrucât sunt prime, originare, nealterate de evenimentele ulterioare ale creației. Când

vorbi în să despre ele, noi trebuie să facem apel la experiența și la puterea de înțelegere umană, pe care le transpunem, inevitabil, în limbajul uman – toate elemente relative la condiția de creatură a omului, incompatibile cu necondiționarea creatorului. Tot în acest sens trebuie să luăm și metafora celor șapte roți incluse, pe care o putem gândi printr-un efort al imaginației, dar pe care nu ne-o putem reprezenta în spațiul nostru fizic (atât mișcarea simultană în șapte direcții, cât și incluziunea celor șapte roți egale ca mărime). Ea simbolizează ineficiența criteriilor umane în reprezentarea și judecarea divinității, deci suspendarea limitei a tot ce e omenesc.

Dumnezeu-Fiul nu se află în natură ca atare – fiind la fel de abstract ca și Tatăl – ci doar în cele din natură. Neputându-ne exersa în cunoașterea sa prin experiență, nu-i putem da intelectual determinării, nici măcar nu-l putem descrie; îl putem însă prinde intuitiv, în parabole. Astfel, ne imaginăm că Fiul reprezintă „inima în Tatăl, centrul vital al puterilor sale; din acest loc și în această calitate esențială vieții, el dă naștere bucuriei cerești (ca element

novator, Fiul simbolizează permanența ideii de paternitate, însoțită de sentimentul corespunzător împlinirii).

Fiul este, de asemenea, puterea și lumina Soarelui – simbolul Tatălui – care reflectă măreția tuturor astrilor, a întregii naturi, cu care se unește într-un singur astru; ceea ce înseamnă că și el este intrinsec unității inițiale. Dumnezeu-Tatăl fiind Unul, începutul, izvorul tuturor celor existente, îl cuprinde și pe Fiu, căci dacă acesta din urmă ar fi o individualitate aparte, independentă de Tatăl creator, „puterile fiind despărțite, el [Tatăl] n-ar mai fi atotputernic” și atotcreator (p. 89). Totodată Fiul, ca și Soarele, este unic față de întregul Univers (Tatăl); este o „persoană independentă” a Trinității. Deși el este veșnic născut și renăscut în sânul Tatălui, a cărui putere procreatoare se menține prin existența Fiului, tot astfel și Fiul, dacă nu și-ar exercita funcția sa de creatură, dacă nu ar răspândi și perpetua lumina Tatălui, acesta nu ar mai putea exista ca ființă divină supremă. Existența deopotrivă de necesară a celor două persoane ale treimii originare ocazională reflectii de finețe asupra intercondiționării elementelor într-o

relație, cum ar fi: „atotputernicia”, cu toată aparența ei de idee absolută, este și ea dependentă de puterea secundă, iar creatura, produsul

Creației, întreține și definește capacitatea zămislitoare a creatorului, a unicului, în pofida aerului de autosuficiență care-l înconjoară.

Momentul Fiului este, din punct de vedere dialectic, cel mai bine prins de Böhme (față de cele în care analizează participarea Tatălui și a Duhului Sfânt la funcționarea triadei), pentru că el este cel care simbolizează devenirea – o temă dragă sieși. Böhme nu este un maestru în folosirea dialecticii; totuși, trebuie remarcat faptul că ea îi este naturală – el nu o invocă când și când pentru a-și argumenta vreun gând, ci el este cufundat în dialectică, el vede natura cu ochi dialectic. Nu reflectează asupra dialecticii ca metodă de regândire a naturii – de aceea, probabil, nici nu-și dă seama de riscurile pe care le comportă supralicitarea acestor tentații, ajungând uneori la jocuri gratuite sau chiar la confuzii. Astfel este ideea că Fiul se naște când „în afara îngerilor”, din izvorul de apă dulce, din cele șapte spirite, când se naște „într-un înger”

(p. 188), în izvorul inimii și își răspândește lumina asupra celor șapte spirite ale îngerului (anterior afirmase că numai ultimul spirit este generatorul îngerilor!).

Nașterea divină are loc în inimă, prin înfruntarea calităților aspră, amară și caldă; sarcina divinității prime cu divinitatea zămislită este perpetuă – în inimă, pentru că nu este o reproducere prin corp, ci din spirit, în lăcașul sufletului. De asemenea, pentru că nu este o naștere corporală, produsul concepției nu se desprinde niciodată de corpul divinității, coexistând cu acesta și întreținând perpetuu ideea de înnoire, fără ca aceasta să se petreacă în fapt. Rămas în stare de potență, noul este sustras transformării, menținându-și, teoretic, condiția de element veșnic nou.

Ideea lui Böhme, conform căreia inima corpului este ca Soarele pentru întreaga lume, reia ideea-cheie a filosofiei lui Paracelsus, după care în lumea cea mică a corpului omenesc, ca și în lumea cea mare care este Universul, acționează forțe identice, după aceleași principii, care duc la rezultate asemănătoare. La fel cum Soarele, prin căldura pe care o răspândește, face

posibilă viața pe pământ, tot astfel inima, prin mobilitatea pe care o imprimă organismului, întreține viața în corpul uman.

Ea își trimite forțele către creier care, la rândul său, impulsionează receptivitatea inimii și apoi a altor organe.

În inima corpului se află, de asemenea, sâmburele Trinității, care concepe la fel ca natura: spiritul aspru este antrenat spre a contracta masa din interiorul apei dulci, fiind identificat în corp cu sângele sau uleiul inimii, care conține el însuși „rădăcina” Trinității – iată care este, după Böhme, temeiul și marele mister al omului. Acest mister, decodificat, este misterul jocului dialectic, conform căruia *nașterea Fiului* în corpul divinității, a Unului, prin care se perpetuează existența, și matricea, schema după care este alcătuită existența în totalitatea ei, *Trinitatea*, sunt unul și același lucru. Sunt, însă, numai niște momente dialectice, nededuse procesual unul din celălalt ci, paradoxal, avem de-a face cu o dialectică „înghețată”: deși există o relație între generator și elementul nou, ea este blocată, pentru ca elementul ultim apărut să nu devină el însuși generatorul altuia nou și

să complice schema în care sunt gândiți acești termeni {Fiul devenit el însuși Tată ar submina caracterul absolut al Tatălui inițial, iar Trinitatea intrată cu totul în existență și reprodusă mereu din sine, ar desacraliza momentul de excepție al Creației). Tot astfel, din matricea teoretică a Creației nu decurge nicio idee care să sugereze procesualitatea, dezvoltarea din sine, doar simbolul acesteia (nașterea și existența Fiului) și cea dintâi au, prin convenție, o sursă comună.

După cum Dumnezeu dă naștere în interiorul său Fiului, care e inima și puterea sa novatoare, tot astfel și îngerii sunt structurați trinitar, incluzând în ei inima și Fiul corespunzător, care potențează puterile îngerești. Acestea generează spiritul lor, care este etern, și asemănător cu Sfântul Duh, care se înalță din simbioza Tată-Fiu, făcând posibilă cunoașterea divinității. Crearea îngerilor înseamnă travaliul spiritelor originare și cuvântul (imperativul) Domnului – substanța originară și voința divină care a modelat-o pe prima.

Sfântul Duh, ca a treia persoană a dumnezeirii, se trage din puterile conjugate ale Tatălui și Fiului; el este spiritul care

înțelege și judecă (p. 92), alăturându-se, prin această capacitate, treptelor definite ca *existență* – momentul Tatălui – și *devenire* – nașterea perpetuă a

Fiului. Puterea de pătrundere și iluminare a Sfântului Duh este o sursă de echilibru, de coexistență armonioasă a forțelor conjugate, asemeni salnitrului divin; el fixează puterea ființei prime, precum cele patru elemente întăresc puterea Soarelui. Ca și a doua persoană a Trinității, cea de-a treia răspândește bucuria în interiorul Tatălui (fără acest pandant sensibil, dumnezeirea nu s-ar putea transmite prin credință – care mărește receptivitatea ideii prin forța de captare a sentimentului). Sfântul Duh este elementul activ al divinității în interiorul Tatălui, expresia voinței divine și, prin aceasta, „viața și spiritul tuturor creaturilor”. El dă chip și formă celor existente în Dumnezeu (p. 365), întreținând viața și conturând Trinitatea în interiorul divinității, care se prezintă ca „un Dumnezeu unic și trei persoane distincte”. Sfântul Duh completează, prin activismul său, sarcina dialectică a Fiului. Totuși, el nu realizează depășirea care ar da deschiderea unei triade dialectice, ci apare ca un

element care închide Trinitatea – unitate în trei componente care nu se mai reproduc.

Sufletul omului simbolizează Duhul Sfânt; la fel cum acesta din urmă orientează trupul divin reprezentat de Dumnezeu-Tatăl, tot astfel sufletul omului orientează corpul acestuia. Obârșia sa din Tată și Fiu este eternă și asemeni lor ca dimensiune (deci și putere).

Fără puterea primei persoane, a Tatălui, ne dăm seama că lucrul n-ar mai fi lucru – nu ar intra în existență. Fără a celei de-a doua persoane, a Fiului, nu ar putea subzista. Ce poate să însemne forța ultimei persoane, mai presus de existență și de întreținerea ei? Böhme însă, nu recurge la simetrie gratuite când afirmă că fiecare constituent al Trinității este la fel de important – omul ca spirit conștient de poziția sa în existență nu este mai puțin important decât existența însăși. Și această remarcă e semnificativă nu numai prin aportul intrinsec, trinitar, pe care Böhme l-a avut în vedere explicit, ci și prin substanța existențialistă a meditațiilor, care va fi detaliată la o distanță de peste 200 de ani de la încercările sale.

Lipsa imboldului dat de Sfântul Duh

omului prin sufletul acestuia îl privează de înțelegerea propriei sale naturi, a lumii și divinității, lăsându-l pradă diavolului, manifestat în ordinea existențială ca „împotrivire și dez nădejde”. În ordinea naturii, influența nefastă a forței maligne determină impurificarea forțelor, care corupe armonia constantă a ordinii divine.

Înainte de cădere, pământul și cerul aveau aceeași înfățișare ca și după cădere, fiind populate de ființe divine, inclusiv de Lucifer. El – ca „principiu secund” al divinității, și-a pierdut însă dreptul de a mai participa la divinitate – la principiul prim, pe motivul trufiei și nesupunerii. Astfel, el „a fost izgonit cât mai în afară” (p. 101), spune Böhme; totuși, acest „afară” nu putea să însemne pe pământ, căci, ar fi trebuit să dobândească statutul de ființă creată muritoare. Deci Böhme adaugă: „ceea ce înseamnă și cât mai înăuntru” – deci cumva tot în cadrul divinității; el și-a pierdut numai prerogativele puterii divine, dar originea nu i-a fost negată. Această transformare în sânul divinității a antrenat și transformări în elementele de bază sau calitățile divine. Salnitrul – centrul naturii sau „principiul său prim” – a început să „ardă” odată cu

înfruntarea spiritelor originare în interiorul lui Lucifer; dacă acesta ar fi fost rău de la începutul Creației, nu numai că nu s-ar fi bucurat niciodată de perfecțiune și frumusețe, cum spune Böhme, deci nu ar fi putut participa la divinitate, dar nu s-ar justifica iertarea răului (ca original în calitatea bună și deci retransformabil în ea). Dacă i s-ar atribui lui Dumnezeu, în calitate de divinitate supremă, „aprinderea” salnitrului, situația rezultată ar afecta principiul moral prin care legiferează divinitatea, contrazicând esența morală a acesteia și însăși finalitatea acțiunilor sale.

Răul în lume nu se datorează nici omului (dar îl poate întreține, după cum s-a văzut, prin fiere), căci sub înfățișarea animalelor, păsărilor, viermilor, pietrelor a existat înaintea creării omului – el însuși luând forma actuală abia după căderea în păcat. În afara dezvinovățirii ontologice, Böhme aduce și argumente moral-teologice: dacă răul s-ar fi datorat omului, Dumnezeu nu l-ar fi putut ierta, dar Dumnezeu îl consideră ca pe o victimă a diavolului.

Dumnezeu nu ar fi putut ignora răzvrătirea lui Lucifer, pentru că acesta reprezenta o parte însemnată și autentică a

divinității, adică din sine însuși, astfel încât orice corupere a substanței divine îl afecta și pe el în calitate de divinitate supremă. De ce nu a stăvilit-o? este, în continuare, întrebarea avocaților diavolului. Potențele nearmonice ale divinității, contrariul care sălășluia în sânul armoniei, nu se mai aflau în puterea ființei prime? Sau pentru a întări ideea de ființă atotputernică, prin dezvoltarea mediului negativ căruia să i se opună și pe care să-l re-modeleze? Böhme însă dă o explicație mult mai apropiată de noi – mai actuală și mai umanizată: căderea este întâmplarea *neprevizibilă* în interiorul creației. Dacă nu am admite această soluție, spune Böhme, ne-ar rămâne să ne imaginăm că Dumnezeu ar fi conceput o voință unică eternă (pentru toate creaturile, divine și terestre), ori l-ar fi creat inițial pe Lucifer ca diavol. Prima teză este infirmată de opera creației, prin care ființele raționale au fost înzestrate cu o voință proprie. Prin această idee se răspunde și la a doua teză: transformarea ulterioară a lui Lucifer apare ca un act al voinței sale (neafectând ideea de atotputernicie divină). Marea putere a lui Dumnezeu se dovedește totuși în actul de îndreptare a erorii de concepere (în măsura

în care imprevizibilul ar putea fi taxat astfel) prin crearea lui Dumnezeu-Fiul, momentul care indică realmente organicitatea și forța dialectică a divinității.

Apariția răului în cadrul divinității s-a petrecut deci independent de voința divină (și de ideea de atotputernicie!); o altă explicație decât cea pentru care optează Böhme ar duce la concluzia că Dumnezeu ar fi creat deopotrivă și binele și răul, întreținându-le pe amândouă. În acest fel, s-ar produce o dezbinare în sânul divinității, părțile sale distrugându-se reciproc. Böhme face implicit o distincție între voința divină, că forță care pune în mișcare totul, și substanța divină, reprezentată de spiritele originare, care sunt capabile și de o mișcare proprie, întrucâtva independentă – dovadă devierea petrecută în sânul divinității. Între Lucifer și aceste spirite nu este o relație de echivalență, căci dacă el, în calitate de divinitate, ar fi identic cu acestea, atunci spiritele nu și-ar putea lua distanța față de voința divină și, prin urmare, nu ar fi avut loc alterarea lor. Sau, mai mult chiar, dacă spiritele ar acționa numai sub impulsul unei voințe exterioare, s-ar dovedi că forța negativului este mai puternică, din moment

ce alterarea salnitrului s-a produs, neputând fi oprită de forța pozitivă - argument care, din punct de vedere teologic, nu ar putea sta în picioare.

În urma scindării petrecute, diavolului i-a fost destinată domnia asupra întunericului și morții dintr-un scop moralizator, care îl viza atât pe el, cât și pe oamenii înșiși: pentru a nu răspândi răul asupra întregului pământ și al oamenilor, care și-ar fi putut dobândi astfel iertarea. Salnitrul alterat, în calitate de esență a pământului, nu putea primi o pedeapsă de aceleași proporții - el fiind numai o materie asupra căreia s-a exercitat efectul răzvrătirii diavolului. Dacă ar fi intrat cu totul sub stăpânirea principiului malign, ar fi însemnat să fie încărcat cu răspunderea pentru fapta luciferică și să i se atribuie conștiință. Dar atât salnitrului, cât și lumii create, le era rezervată o șansă: reînflorirea și re-crearea stării inițiale, în urma experienței răului.

Lucifer a fost sancționat prin mânia divină - acest atribut nu exprimă însă esența divinității supreme, întrucât e născut conjunctural și pentru apărarea calității benigne. Dumnezeu nu e agresiv, deci nu e inițial mânios. Lucifer nu i-a recunoscut

cuvântul, adică prerogativele puterii, ci numai măreția sau exteriorizarea puterii. Mânia pătrunde până la nașterea celor șase spirite, înainte de nașterea celui de-al șaptelea, precum și înainte de inima în care se află Fiul; pe când sentimentul opus, iubirea, pătrunde întreaga divinitate, toate cele șapte spirite, Fiul însuși. Astfel justifică Böhme faptul că prin cădere nu a fost distrusă întreaga divinitate, că nu a fost coruptă însăși esența acesteia și posibilitatea sa de perpetuare, așa încât divinitatea s-a putut reface și apăra.

Corpul, materialitatea „exterioară” a lumii în genere, stă sub semnul mâniei lui Dumnezeu, căci numai în interiorul ei poate sălășlui corupția. Pe de altă parte, ea nu este cu totul lipsită de divinitate sau de propensiunea către aceasta, altfel, spune Böhme, nu ar exista speranța. Puterea malefică a lui Lucifer nu poate distruge *spiritul* naturii, pentru că a fost creat în lipsa acestuia – el îl poate numai dezorganiza. Și astfel, cum puterea, tuturor spiritelor stă în ultimul, afectarea acestuia se transmite – chiar dacă exterior – și spiritelor anterioare, „numai în calificarea exterioară și palpabilă”. Lumea își poate

ispăși căderea datorită exteriorității acesteia, diavolul neavând oricum acces la esențe.

Odată cu căderea lui Lucifer a fost aruncată în lume și „prima otravă”, rezultată din înverșunarea calității amare pătrunse în corp prin toate spiritele – și din care se împărtășesc și oamenii; ea este izvorul morții, și al nefericirii în lume. De altfel, când calitățile în totalitatea lor nu reușesc să-și tempereze reciproc excesele, echilibrul vital dispare, făcând loc tulburărilor sufletești, ca tristețea, melancolia și disperarea... Vina divinității deviante a trebuit să fie ispășită prin rememorarea ei continuă de către oameni, predestinați să ducă o viață de neliniște și nesiguranță. Căderea este totuși numai un act simbolic. Duhul Sfânt, a treia persoană a Trinității atotconstitutive – deci anterior căderii – se naște el însuși din „tresărirea în spaimă”. Din această mișcare a sufletului spiritului (el însuși dătător de forță și formă creaturilor) se naște viața cu întreaga încărcătură de trăiri emoționale. Prin apartenența la Sfântul Duh, deci prin structura sa spirituală, omul este, de asemenea, o ființă chinuită de neliniști.

Spiritul, conștiința, sunt cele care pun semnele de întrebare omului. Dar de ce le pun? Ce este de fapt acest spirit? Böhme se oprește și de data aceasta ca și în fața automișcării spiritelor-calități. Explicarea stării de neliniște a spiritului prin căderea lucâferică este o soluție asemănătoare aceleia a abisului nedeterminat, premergător existenței. Böhrne e un novator prin felul în care pune problema – dar, în rezolvarea ei, tradiția încheie pentru moment deschiderile spre meditație.

Omul este compus, ca și îngerii, din cele șapte spirite divine – spune el – dar coruperea și decăderea face cuantumul divin insesizabil, inactiv, căci Duhul Sfânt nu poate rezida într-un corp păcătos și se îndepărtează. Spre deosebire de îngeri, al căror orizont cuprinde numai cerul, omul are un câmp existențial mult mai larg, prin locul său situat între cer și iad. Această poziție îi dă și starea de permanentă încordare, datorată rezistenței față de tentațiile iadului. Omul nu are întotdeauna, conștiința luptei pe care trebuie s-o ducă sufletul său pentru a se menține între cele două forțe, fiind când învins, când învingător. Neînțelegerea situației în care se

află, și care îi dă un motiv de îndoială și necredință, constituie altă sursă, derivată, a temerilor și tristeții sale.

Frica și fața de existență este cea mai ramificată și mai persistentă stare a omului, el neputîndu-se desprinde nicicum de ea. Cu toate acestea, în viața sa își fac loc calmul și seninătatea, care amintesc de puritatea originară. Böhme imaginează o senzație de plăcere față de un lucru sau o situație ca fiind transmisă organului vital, inima, ce răspândește în tot corpul o „bucurie blinda”, esențial binefăcătoare. Cu cât trăirea este mai intensă - izvorul de apă dulce încălzindu-se peste măsură, devenind flacăra și „aprinzând” spiritele originare - cu atât are efecte mai dăunătoare asupra organismului. Nemaexistînd echilibrul stimulator, această situație paroxistică tulbură corpul și sufletul, lăsându-l pradă focului pasiunilor și al neliniștilor. Böhme socotește focul care „aprinde” apa dulce cel mai păgubitor, fiind, de când lumea, și cel mai greu de stins; el arde „în fulgerul vieții” (p. 160), adică afectează însăși esența vieții și consumă multă „amărăciune”, întristînd sufletul.

Pe fondul neliniștii ce caracterizează

prezența ființei umane în lume, spiritele constitutive manifestă o tendință de armonizare, ca ecou al paradisului pierdut, arătându-se solidare față de tulburările fiecăruia dintre ele; acestea îl pot ocroti, încercând să stingă focul său, dacă nu le este cu putință, sufletul însuși trebuie să găsească în sine forța, ca împreună cu celelalte spirite, să închidă spiritul respectiv în calitatea tare, să-l izoleze. Oamenii se deosebesc prin puterea pe care spiritul sau sufletul (unitatea celor șapte spirite întrupate în corp) îl exercită asupra corpului. Dacă capacitatea de stăpânire și orientare a spiritului s-ar manifesta în egală măsură la toți oamenii – spune el – s-ar ajunge la o voință unică și la înfățișarea identică a tuturor.

Dumnezeu, ca proiecție a perfecțiunii umane, întreține o armonie constantă a spiritelor, de unde decurge și bucuria pură și eternă care domnește aici. Proiecția negativă îi existenței umane – iadul – se caracterizează contrastant* prin decăderea maximă a spiritelor-calități.

LIMBAJUL ONTOGENEZEI

Prin analiza etimologiilor puse în discuție de Böhme ne dăm seama de ce

tocmai *calitatea* este cea care deține rolul prim în reprezentarea sa ontogenetică. Apariția și devenirea lucrurilor este, la el, o problemă de limbaj; prin jocul termenilor – de la cei care exprimă mișcarea, generarea, izvorârea în interiorul celor lipsite de conștiință, până la cei ce redau frământarea și semnele de întrebare care apar în fața ființei conștiente – s-a conturat de ea ontologică a lui Böhme. Astfel, *căldura* este o calitate(*Qualität*), pentru că din ea izvorăsc (*quellen*) toate lucrurile. Ea ajută la creșterea plantelor, pune în mișcare apa care întreține vegetația și, în genere, stimulează tot ceea ce e viu. De aceea, Böhme asociază și deduce *Qualität* din *quallen* sau *quellen*, care sunt verbe de mișcare, căci calitatea e tocmai cea care indică mișcarea în interiorul unui lucru. El nu sugerează notele unui concept care ar fi fost să fie cel de calitate – nu este prinsă starea prezentă a cuvântului, ridicată la expresia sa cea mai abstractă, ci sunt concentrate înseși transformările petrecute, împreună cu derivațiile lor. Böhme putea să-și numească ideea formatoare și într-o manieră tipic germană, de exemplu – *Beschaffenheit*, de la *schaffen*, ca alcătuire

conformă naturii lucrului și care, în genere, exprimă conținutul intenției sale filosofice. Dar el a ales termenul cu tradiție de *Qualität*, deși neconform reformei sale – anume de a folosi limba vorbită, neprelucrată și nelatinizată, pentru a exprima idei filosofice. Acesta are însă avantajul că include o întreagă familie de cuvinte ontologic-existențialiste; Böhme o deduce după cum urmează: *Qualification*, *qualifizieren* (calificare, actul de definire a ceva, devenirea conformă calității, naturii unui lucru), *Quall* și *quellen/quellen* (izvor, fierbere, tâșnire a celor existente din adâncul primordial), *Qual* și *quälen* (zbaterea fiin; ei omenеști în lume, chinul vieții trăite sub semnul păcatului ontologic).

La început a fost cuvântul – spune *Biblia*. Acest cuvânt este creatorul realității pe care o trăim; dorința exprimată de sufletul nostru animalic și transmisă puterii divine devine prezență reală. Tot astfel, pâinea noastră cea de toate zilele este efectul rugii noastre, al cuvântului pe care îl adresăm divinității.

Din cuvânt a luat naștere lumea în vremurile de demult – aceasta este treapta existenței, simbolizată de Tată. El este

spiritul care, prin toată ființa sa, exprimă cuvântul. La ființa creată însă, forma fizică a gurii reprezintă o limitare, ceea ce semnifică faptul că ei nu-i stă în putință decât să preia din puterea supremă a Tatălui, pentru a-și întreține condiția de ființă (fizică, deci finită). Omul nu este o ființă creatoare, originară - în el numai se reflectă puterea originară unică. Reînnoirea continuă prin ritualul rostirii eterne a cuvântului este simbolizată de Fiu; alcătuirea sa relevă „puterile Tatălui”, alt nume al *salnitrului* originar, și „sunetul Tatălui”, *marcuriul*, substanța cuvântului. Aceste două elemente originare se dovedesc a fi, în urma analizării temeiurilor lingvistice ale ontogenezei, *intenția* sau puterea de a iniția expresia verbală și, respectiv, *purtătorul material al intenției*, cel care o aduce la realitate. Locul Fiului este în centrul inimii, și de aici dobândește acordul progresiv al calităților. Pentru început este antrenată calitatea aspră (după cum aspră ne apare expresia fonetică a milosteniei - în germană *barm*), apoi sunetul se înrădăcinează în calitatea dulce (adăugându-se corespondentul fonetic al inimii - *herz*) și se întărește în calitatea

amară. Prin Fiu, nedepășindu-se momentul creației cuvântului (re-crearea sa fiind tot o creare), sub semnul său, expresia verbală a imperativului divin nu părăsește corpul, sunetul ajungând, pe rând, la gură, nas, ochi, urechi.

Duhul Sfânt este cel care realizează destinația cuvântului, străbătând drumul de la sunet către lucrul desemnat de cuvânt, și către intenția avută în vedere de cele șapte spirite, intenție zămislită în inima lui Dumnezeu-tatăl. Prin această instanță (Duhul Sfânt), cuvântul trimite în lume mesajul Tatălui.

Cartea întâi a *Genezei* începe cu propoziția: *La început Dumnezeu a făcut cerul și pământul*. Bohme ne arată de ce această propoziție de bază a Creației nu trebuie luată ca atare, după ceea ce semnifică în mod direct. Prin analiza componentelor sale lingvistice și a semnificației lor ontologice, el adâncește enunțul teologic, transformându-l dintr-un obiect de credință într-un obiect de cunoaștere.

Desigur, astăzi noi nu mai gândim ca în *Aurora*; dar, acest mod de analiză filosofică e un prilej de a reactualiza relația mereu

valabilă dintre gândire și limbaj, incitând totodată reflecția filosofică să găsească noi forme de a o înțelege. Cuvintele componente ale enunțului, luate separat includ, la fel cu calitățile, o naștere și o prezență în lume, relevate de însăși fonetica lor. Particula *am*, spune Böhme, se naște în centrul vital universal – în inimă; ea parcurge drumul de la inimă la buze și înapoi, datorită fluxului său sonor, care pare a veni de departe (de unde este iradiată însăși viața corpului), fiind dintr-odată retezată, ca și cum și-ar fi atins repede ținta. Traectoria sa verifică dacă e purtătoarea unei calități bune sau rele – în caz că ar fi rea, sunetul s-ar întoarce de unde a plecat, blocând mesajul.

Prima parte a cuvântului german care desemnează începutul, *Anfang* – *an* – are un drum asemănător, dar: pleacă din inimă spre gură, fiind oprită la jumătatea drumului, tocmai în cerul gurii, astfel încât rămâne jumătate afară, jumătate înăuntru, datorită „accentului său prelung” (p. 279). Situația este explicată de Böhme ca reacție de dezgust manifestată de Dumnezeu față de ființa căzută în păcat, pe care o respinge și totodată o reține, „prinzând-o de centrul

inimii” (p. 279) – amintindu-i, cu alte cuvinte» că renașterea sa de aici va porni.

A doua parte a cuvântului – *fang* – seamănă cu cea de dinainte (pentru că baza, după cum se observă, o formează particula *an*), parcurgând același drum de la inimă cu destinația spre gură, dar fiind oprită înaintea limbii în mijlocul cerului gurii. În plus, i se pare lui Böhme, se mai produce încă o mișcare reflexă inimă-gură, care, înseamnă, după el, respingerea intervenției luciferice și a salnitrului impurificat.

Cuvântul *schuf* (făcu) exprimă înlăturarea salnitrului degradat de către spiritul aspru. Expresia sa exterioară este un curent de aer deasupra și dedesubtul limbii, apropierea dinților și deschiderea fulgerătoare a gurii. Deschiderea ulterioară a gurii semnifică „adâncul” de deasupra pământului, precum și voința lui Dumnezeu de a rămâne acolo și a orândui lumea, pedepsindu-l pe diavol.

Cuvântul *Gott* (Dumnezeu) reamintește, cu deosebire, actul Creației, pronunțarea sa începând din profunzimile inimii. Dar, față de celelalte cuvinte care fac numai aluzie la actul Creației, sunetul marcurial e aici scurt

și concis - de la mijlocul limbii el se îndreaptă către dinții de sus. În aceste mișcări se pot descifra, după Bohme, puterea și eternitatea lui. Dumnezeu.

Cuvântul *Himmel* (cer) trece de la inimă la buze, dar ele nu se deschid, rămânând închise, pentru a se deschide numai odată cu silaba a doua, de unde iese și spiritul. Gestica verbală include în ea o semnificație mai adâncă: nașterea interioară a rămas ascunsă nașterilor exterioare, datorită păcatului celor din urmă. În final, divinitatea s-a revelat (sunt două etape-silabe - una a opoziției, *him*, cealaltă a unui acord posibil, *mei*) dând omului o șansă* prin persoana Fiului, căruia îi e destinată reluarea nașterii interioare a divinității.

Cuvântul *und* (și) pleacă din inimă - ca de altfel majoritatea cuvintelor cu valoare ontogenetică - e.strâns între limbă și cerul gurii, iar apoi „încorporat”. Eliberarea finală produsă odată cu ultimul sunet cuprinde încă un impuls de la inimă către gură, prin care e diferențiată nașterea divină de cea omenească. Prima oprire, între limbă și cerul gurii, creează o confuzie sonoră, care traduce o confuzie a ideilor noastre: de obicei, noi căutăm să înțelegem

nașterea divină, interioară, prin nașterea pământească - este o eroare. A doua mișcare de la inimă indică o posibilitate *sensibilă* de „contopire” a nașterii pământești, exterioare, cu cea interioară, dar nu și una *rațională*. Dovada sa este aceea că particula nu are semnificație în sine, „nu are intelect”, este „mută” (p. 281).

Cuvântul *Erde* (pământ), de la inimă pleacă spre zona anterioară a limbii și cerului gurii, dând naștere unor vibrații. Limba se retrage la silaba *ei*. La silaba *den*, ea antrenează și cerul gurii, lăsând gura deschisă, și eliberând „spiritul formei” prin nas.

Cuvântul *Ei* (el) indică „aprinderea” spiritului aspru și amar, arătând cât este de gravă mânia lui Dumnezeu - de aceea limba se teme și se ascunde îndărătul osului palatal.

Particula *den* nu se mai formează în inimă, ci pe limbă, iar drumul obișnuit al cuvintelor este deturnat spre nas, de unde spiritul se îndreaptă către creier. Schimbarea traiectoriei obișnuite semnifică șansa pe care o oferă

Dumnezeu omului (după cum s-a arătat în capitolul anterior).

Böhme analizează în continuare o altă propoziție din *Geneză*, încercând, de asemenea, să descifreze valoarea filosofică a cuvintelor în modul lor de pronunțare. O redăm pentru nota sa de originalitate, deși el nu a reușit să deschidă o direcție prin acest tip de analiză filosofico-filologică – probabil, datorită caracterului său pronunțat subiectiv, rezultat atât din diferențele personale de emisie a sunetului, cât și a imaginației, care îi asociază acestuia – mai mult sau mai puțin arbitrar – idei ontogenetice.

Dumnezeu a spus: Să fie lumină! Cuvântul *sprach* (a spus) se formează între dinți, printre care tășnește spiritul, limba se retrage și apoi revine. El învinge mânia divină, care fixează limba în dosul osului palatal, lăsând spiritul „bând” venit de la inimă să o pătrundă.

Cuvântul format în cerul gurii și combinat cu spiritele aspru și amar reprezintă cele șapte spirite ale naturii sau nașterea siderică în care domnește diavolul, iar limba simbolizează spiritul animalic și totodată sufletul născut din cele șapte spirite.

Cuvântul care desemnează vorbirea

însăși, afirmă Böhme, se află din eternitate în salnitru, chiar din vremurile de puritate de dinaintea mâniei, în existența cerească. În salnitru degradat el s-a păstrat, fiind factorul de întreținere a vieții, pe care a salvat-o de la moartea comprehensiunii exterioare. Dar această înălțare are un dublu aspect: *bun*, prin proveniența cerească a cuvântului prim, și *rău*, prin degradarea petrecută în salnitru. În această dualitate se justifică intercondiționarea contrariilor, dezvoltarea interioară până la schimbarea calității. Astfel, din moarte apare viața, din rău binele etc. iar tot ce există pe pământ este atras atât de rai cât și de iad, fiind pasibil atât de iertare, cât și de mânia divină.

Ziua (*Tag*), noțiune importantă a ontogenezei, urmărește drumul parcurs de spirit, din inima lui Dumnezeu, prin nașterea cea mai exterioară, fără să fie afectată de mânie, de moarte sau de diavol. Ziua este de neînvins, mereu ea însăși, pentru că principiul său este lumina, element de bază al vieții. Ziua a existat înainte de crearea Soarelui și a astrilor, spune Böhme, pentru că provine din forța primordială a cuvântului, care e mai presus

de fenomenele naturale. Cuvântul pleacă de la inimă, ca toate cuvintele, și tentează calitățile aspră și amară, fără a le antrena totuși. Întoarcerea către sine a cuvântului exprimat „trezește” calitățile aspră și amară.

Cuvântul noapte (*Nacht*) este descris într-un mod confuz, în care se combină elemente ontogenetice, psihologice (prin personificarea unei entități lingvistice: „pe inimă/ cuvântul este posomorât” - p. 306), gnoseologice (marând începutul unei stări de reflecție: „/cuvântul/ se reculege pe limbă”), moral-teologice („Duhul Sfânt s-a recules în întuneric deasupra inimii lui Dumnezeu”, „întunericul a pricinuit Duhului Sfânt aversiune și dezgust”).

În mișcarea pe care o produc sunetele ce alcătuiesc acest cuvânt și în intuițiile asociate sunt reflecții de profunzime; din păcate, pentru valoarea lor teoretică, Bohme își face drum într-un teritoriu neexplorat până la el, astfel că siguranța și claritatea rezultate din comparații și exercițiu lui îi lipsesc. El descrie noaptea, întunericul, prin contrast față de ziuă și lumină, care este investită cu rolul de principiu vital al ontogenezei sale. De

aceea, noaptea, întunericul, reprezintă respingerea, elementul negativ al ontogenezei, dar care nu se poate ridica niciodată la negarea principiului luminii, funcționând doar ca un revers necesar: „noaptea întunecoasă în nașterea cea mai exterioară a acestui Univers n-a cuprins niciodată lumina, și n-o va cuprinde în vecii vecilor” (p. 307). Ea este domeniul în care își face loc mânia divină, și care, în viitor, își va afla locul între forțele iadului.

Viața - cea lumească, coruptă - e un rezultat al luptei, contrariilor, antrenate de prezența răului, întunericului, nopții (tocmai pentru că este „coruptă”! - altfel mobilul ei ar fi cuvântul divin...): „apa de sus”, provenită din mânia lui Dumnezeu, înmoaie acțiunea prea dură a calităților aspră, amară și fierbinte și totodată se întreține pe sine. Viața apare între „mânia lui Dumnezeu” și „moarte”, între înverșunarea dusă la paroxism și aplatizare, negare, dispariție.

Spiritul dătător de formă celor din natură a încifrat un cod, o „limbă a naturii”, afirmă Bohme, rădăcină a limbilor care, prin convenție, desemnează formele naturale și care este totodată sursa înțelegerii și a

cunoașterii lor. Adam, numind făpturile, spune el, a făcut-o după „calitățile” și însușirile cu care au fost înzestrate. Acest limbaj încifrat al naturii (încifrat pentru cei ce regândesc actul creației în termenii convenționali, derivați din limba naturii) este un *mysterium*, revelat sиеși de către Duhul Sfânt.

Böhme exemplifică evenimentele creației prin formarea cuvintelor germane, intenționând să arate cât este de apropiată germana de limba universală a naturii; dar, prin exercițiile sale, el a reușit să introducă în conștiința filosofică ideea mult mai actuală a caracterului plastic, potrivit analizei filosofice, al limbii germane. Böhme arată că din descompunerea cuvintelor rezultă unități cu o semnificație proprie, care concură nu numai la semnificația prezentă a cuvântului, ci lasă și o deschidere către istoricul acestuia. Astfel el poate infera (deși argumentul său este subiectiv) că diavolul a luat naștere din înverșunarea calităților; cuvântul german care îl numește este *Teufel*, simbol al decadenței spiritelor originare, tocmai pentru că este format din particula *teu*, care-și are originea în sunetul asurzitor, și

din particula *fel*, care amintește momentul căderii (*Falie*).

Cu Böhme abia a început filosofia germană, și forța de a reda speculații filosofice a limbii germane este încă insuficient exploatată. Böhme a avut această intuiție genială; iar în marile transformări aduse limbajului filosofic de către Hegel și Heidegger simțim și strădaniile filosofului autodidact.

RODICA CROITORU

AURORA

sa

RĂSĂRITUL CARE SE

ÎNTREZĂREȘTE

NOTĂ ASUPRA TRADUCERII

În 1975, regretatul Gheorghe I. Ciorogaru își încheia munca de transpunere a acestei lucrări în limba română, iar la puțin timp după aceea își încheia și viața. Ceea ce ne-a oferit el este o traducere *frumoasă*, șlefuită cu migală, făcută *să sune bine* unui public larg, dar cu puține cunoștințe de filosofie. Or, traducerea unei lucrări filosofice trebuie să se adreseze deopotrivă specialistului, cât și amatorului de filosofie, să respecte deci constantele terminologice ale autorului, de care depinde

corectitudinea ideilor sale, după care variațiile făcute în scopuri stilistice sunt permise numai asupra termenilor nespecifici filosofiei în discuție. La alcătuirea ediției critice la lucrarea de față ne-am aflat în imposibilitatea de a ne conforma acestei idei respectate de toate traducerile de specialitate corecte, datorită lipsei de dialog cu traducătorul. Ne-am aflat atunci în fața a doua posibilități: fie de a lăsa textul intact, dar lipsindu-l de valoarea filosofică (caz în care nu ar mai fi coincis cu aparatul conceptual folosit în comentariul la text), fie de a revizui terminologia lucrării. Am optat pentru cea din urmă variantă, introducând totodată și omisiunile existente la nivelul frazelor.

Dintre intervențiile terminologice mai relevante filosofic sunt: perechea cognitivă *Verstand* - *Vernunft*, care era supusă unei mari variații între „intelect”, „rațiune”, „spirit”, „minte”, a fost restrânsă numai la primele două echivalente, pentru că ele exprimă natura duală a capacității umane de cunoaștere (a sensibilului și a suprasensibilului). Fiecare apariție a termenului *Geist* a fost transpusă prin „spirit”, iar a lui *Seele* prin „suflet”

(versiunea originală le folosea alternativ). Pentru dificilul *Eegreiflichkeit*, care era desemnat de cele mai multe ori prin „percepție”, „materia liter”, termenul cel mai apropiat de această cuprindere spontană, totală și perfectă este „comprehensiune”. Bohme nu se referă la *WeSen* nici ca la „esență”, nici ca la „ființă”, ci în general ca la „natura” lucrurilor. Lui *Das Unterschiede*, cel care separă voința veșnicului Unu, cel care acționează și se diferențiază, care marchează opoziția dintre *pozitiv* și *negativ* din care constau toate lucrurile, cel care a făcut din Fiul lui Dumnezeu și din Lucifer existențe distincte de Tatăl, i-am sub iiniat valoarea de constantă filosofică prin înlocuirea simplei „diferențe” cu „diferențiere”. În cultura română acest termen a devenit cunoscut ca „separatorul” grație lui D.D. Roșca, care a tradus *Prelegerile de istorie a filosofiei* ale lui Hegel (unde este comentat acest termen) în 1969, dar care în 1964 în *Prelegerile de filosofici religiei* îl gândea ca pe o simplă „diferență”. Constantin Floru în *Filosofia naturii* a tradus același *das Unterschiede* prin „momentul distingerii” - așa că o tradiție a echivalării sale în limba română,

la care să ne raliem, nu există cu adevărat. Numele calităților originare au fost mențione constant, ca și ale celorlalți termeni menționați care se apropie de concept.

R.C.

PRECUVINTARE^A

autorului către bunul cititor asupra cărții de față

Află, fericite cititor, că eu asemui întreaga filosofie, astrologie și teologie împreună cu muma lor, unui arbore falnic, care crește într-o mândră grădină înfloritoare. Pământul în care e bine înfipt, îi dăruiește din plin seva trebuincioasă pentru ca arborele să aibă neconținut calitatea (*Qualität*) 1 să vie; el crește din suc pământului și-și întinde ramurile de jur-împrejur. Așa cum pământul, cu puterea lui, lucrează asupra arborelui pentru ca acesta să crească și să se înalțe, tot astfel lucrează arborele cu ramurile sale din întreaga sa rațiune, pentru ca să aducă mereu fructe multe și din cele mai bune.

Când însă pomul aduce roade puține, care mai sunt și mici și viermănoase, vina nu este a lui; ci a frigului aspru, a căldurii secetoase, a ruginii, a omizilor și a tuturor

dăunătorilor care-l năpădesc. Căci calitatea din adânc, ursită de astre, se ruinează și nu-i îngăduie decât puține roade bune.

Altminteri, cu cât arborele este mai mare și mai bătrân, cu atât fructele sunt mai dulci. În tinerețe, el dă fructe puține din pricina pământului crud (nou) și a prea marii umezeli dinlăuntrul arborelui; și chiar dacă înflorește frumos, roadele-i cad în bună parte necoapte, fie și sădit într-un ogor bun.

Arborele poartă în sine o calitate plăcută, dulce, alături de cele trei potrivnice acesteia, ca: cea amară, cea acră și cea aspră². Și așa cum este arborele vor deveni și fructele, până când soarele le va face dulci, dându-le un gust plăcut și făcându-le rezistente la ploaie, la vânt: și furtună.

Când însă arborele îmbătrânește și crengile i se usucă, încât seva lui nu mai poate străbate și urca, încep a crește jos în jurul tulpinii mici ramuri verzi, care se înmulțesc pornind și din rădăcini și înăbușind bătrânul arbore, atât de falnic și de verde odinioară. Căci natura, adică seva se cruță, până când arborele se usucă de tot; atunci e prefăcut în țandări și pus pe foc.

Iar acum, ia bine seama ce am vrut să spun cu această parabolă. Grădina acestui arbore înseamnă lumea, ogorul înseamnă natura, trunchiul stelele, crengile elementele; fructele ce cresc în arbore sunt oamenii; seva arborelui înseamnă divinitatea curată. Oamenii au fost făcuți d: în natură³, din astre și elemente; Dumnezeu⁴ - Creatorul însă, există și stăpânește în toate, întocmai ca seva în arborele întreg. Dar până la judecata lui Dumnezeu, natura are în sine două calități: una bună, cerească și sfântă, alta rea, diavolească și meschină.

Cea bună lucrează și califică neconținut cu toată sârguința să aducă roade bune: în ea stăpânește Duhul Sfânt care-i dă sevă și viață. Cea rea se zbate și ea cu înverșunare să aducă mereu fructe rele: diavolul îi dă din seva lui și din vâlvătaia iadului. Amândouă aceste calități există laolaltă în arborele naturii, ale cărui fructe, oamenii, trăiesc între ele amândouă în această lume, mereu în primejdia de a fi bântuiți când de arșița soarelui, când de ploaie, când de viscol și zăpadă. De aceea omul își înalță spiritul către divinitate, să străbată în el și să lucreze în el Duhul cel sfânt; dar dacă

sufletul lui decade în această lume și ajunge în voia răului, pătrunde în el și-l stăpânește diavolul și seva iadului. Așa cum se strică fructul și devine viermănos, căzând ușor la pământ și putrezind, când arborele e bântuit de ger, de uscăciune și rugină, tot astfel cade omul când se lasă stăpânit de diavol și de otrava lui.

Așa cum în natură binele și răul izvorăsc și stăpânesc neconținut, tot astfel și în om. Dar omul e pruncul lui Dumnezeu, pe care l-a făcut din cel mai bun miez al naturii pentru a stăpâni în bine și a birui răul. Chiar dacă răul există în ființa omului așa cum în natură e împletit cu binele, omul îl poate totuși învinge; de aceea își înalță omul spiritul spre Dumnezeu, pentru ca Duhul Sfânt să pătrundă în el și să-l ajute a birui⁶.

Așa precum calitatea cea bună în natură este îndeajuns de puternică să o răpună pe cea rea, pentru că vine de la Dumnezeu și e pătrunsă de Duhul Sfânt, tot astfel și calitatea cea rea e în stare să învingă în sufletele răuvoitoare; căci diavolul este atotstăpânitorul groazei și întunecimii, fiind veșnicul lor principe.

— Dar omul s-a azvârlit singur în

împărăția răului prin căderea lui Adam și a Evei, și de aceea răul e pururea legat de ființa lui. Altminteri, el s-ar mișca numai și numai în aria binelui. Dar el se mișcă în amândouă, și astfel se adeverește ceea ce spunea Sf. Pavel: „Au un știți că dacă vă faceți cuiva sclavi, spre a-l asculta, sclavi sunteți aceluia pe care-l ascultați: sau păcatului spre moarte, sau ascultării spre dreptate?” (*Romani*, 6,16). Cum însă omul are aplecare spre amândouă, el se poate hotărî spre care vrea; căci trăiește în această lume între amândouă, și amândouă calitățile, cea bună și cea rea există în el. Spre care din ele va înclina, aceea îi va fi stăpână; puterea cea sfântă sau puterea iadului. Căci Iisus spune: Tatăl meu din ceruri va da Duhul Sfânt celor ce-l vor cere de la dânsul... (*Luca*, 11,13). Tot astfel Dumnezeu a poruncit omului binele și l-a oprit de la rău, zilnic certându-l prin predici și îndemnuri spre bine și arătându-i limpede că El nu voiește răul, ci, dimpotrivă, dorește să vie împărăția Lui, să se facă voia Lui precum în cer așa și pe pământ.

Dar fiindcă omul a greșit prin păcat⁷, ajungând atât sub stăpânirea calității bune cât și a celei rele, el nu mai poate

recunoaște acum, doar pe jumătate viu și cu înțelegerea slăbită, nici pe Dumnezeu creatorul său, nici natura și înrâuririle ei: de aceea, natura, de la început și până azi, și-a dat întreaga ei silință, ajutată fiind și de lucrarea Sfântului Duh, de a naște și pregăti pe orice cale oameni înțelepți, cu viață pură și cu putere, de pătrundere, care au izbutit să cunoască atât natura cât și pe Dumnezeu creatorul lor, și care au fost în toate timpurile, prin scrierile și învățăturile lor, lumina lumii. În felul acesta și-a zidit Dumnezeu biserica lui pe pământ, spre slava lui veșnică; iar diavolul tare s-a înfuriat și, în mânia lui, multe mlădițe omenești din cele mai alese le azvârle în stricăciune, prin întunericul și răutatea ce se află în natură și al căror principe și zeu el este.

Adesea, când natura a plămădit un om învățat, cu un intelect profund și înzestrat cu daruri prețioase, diavolul și-a pus și el în joc toată iscusința pentru a-l seduce prin plăcerile trupului, prin îngâmfare și trufie, prin poftă de bogăție și putere. Diavolul îl cucerește; calitatea rea a învins-o pe cea bună, iar din intelectul omului de până aci, din arta și înțelepciunea lui, au crescut

erezia și greșeala; orbit de ispite, omul batjocori adevărul și pricinui în lume marile răătăciri, devenind o credincioasă și supusă căpetenie în oastea întunericului. Căci calitatea cea rea în natură s-a războit de la început cu cea bună și continuă încă să lupte cu ea, aruncând în stricăciune multe roade sănătoase încă din pântecele mamei, cum limpede s-a văzut mai întâi la Cain și Abel, fiii aceleiași mame. De când a mijit viața în ei, Cain a fost plin de trufie și de ură, disprețuind pe Dumnezeu, în vreme ce Abel trăia în smerenie și în teama Celui de Sus. Același lucru îl vedem la cei trei fii ai lui Noe, precum și la Abraham cu Isaac și Ismael, dar mai cu seamă la Isaac cu Esau și Iacob, care s-au înfruntat și războit încă din pântecele mamei, pentru ca Dumnezeu să spună: Pe Iacob l-am iubit dar pe Esau nu (1 – *Moise*, 25,23). Acestea înseamnă că mereu cele două calități din natură s-au ciocnit cu violență între ele.

Căci, la acea vreme, când Dumnezeu se străduia în natură, voind a se dezvălui lumii prin smeriții Abraham, Isaac și Iacob, și să-și întemeieze pe pământ o biserică spre slava și mărirea sa, fierbea și se zbătea în natură și răutatea cu prințul său Lucifer. Și,

deoarece existau în om atât răul cât și binele, amândouă calitățile stăpâneau în el; de aceea existau un om bun și unul rău în aceeași mamă deodată. S-a văzut, de asemenea, limpede, atât în lumea cea dintâi cât și în cea următoare, până în vremea noastră, cum în natură împărăția cerului și cea a iadului s-au luptat fără încetare și pe toate căile, lumea aflându-se neconținut în mare încordare ca o femeie în timpul facerii. Dar în chipul cel mai vădit s-au petrecut lucrurile cu Adam și Eva în Paradis, când, pentru a fi încercați dacă pot exista amândoi după felul și forma îngerilor, le-a răsărit deodată în cale pomul cu cele două calități, cea bună și cea rea: Creatorul îi opri să mănânce din fructe. Dar calitatea cea rea din natură se război cu cea bună izbutind să-i ademenească pe Adam și Eva să guste din amândouă. De aceea, mâncând din amândouă „pe loc căpătară felul și forma animală, fiind siliți să trăiască și să se înmulțească ca dobitoacele, și mulți din urmașii lor buni căzură în stricăciune⁹.

Și s-a văzut, după aceea, cum Dumnezeu a lucrat în natură, când în lumea cea dintâi s-au născut Sfinții Părinți care au fost: Abel, Set, Enos, Kenan, Mahalaleeh

Enoch, Matusalem, Lameh și sfântul Noe; ei vestiră lumii numele Domnului și predicară căința, căci Duhul cel Sfânt a lucrat într-înșii. Dar stăpânul iadului nu s-a lăsat mai prejos, lucrând și el în natură și făcând să se nască oameni care au hulit și luat în derâdere numele Domnului. Mai întâi Cain și apoi urmașii lui. Acel început de lume se aseamua unui tânăr arbore care crește, înverzește și înflorește frumos, dar ale cărui roade sănătoase sunt puține la număr, din pricina sălbăticiei lui. Incit natura a adus puține fructe bune în prima vârstă a omenirii, chiar dacă atunci arta lumească și belșugul au fost în floare; căci oamenii nu puteau înțelege Duhul cel Sfânt care și atunci întocmai ca și astăzi a lucrat și lucrează în natură. De aceea spunea Dumnezeu: Mă căiesc că i-am făcut pe oameni (1 - *Moise*, 6,6); și a zguduit natura, pentru ca toate viețuitoarele ce trăiesc pe uscat să moară, lăsând lumii doar rădăcina și tulpina, pe care le-a săpat și îngrijit pentru ca sălbaticul arbore să dea numai roade bune. Când însă acesta înflori din nou, din nou se iviră roade bune și roade rele între fiii lui Noe; și pe dată se înmulțiră iarăși cei ce luau în deșert numele

Domnului și-l defăimau. Încât aproape că nu se mai vedea ramură verde care să dea roade sănătoase și bune, ci mai toate făceau poame sălbatice.

Când văzu Dumnezeu că omul se pierde în necunoaștere și rătăcire, din nou zgudui natura și arătă oamenilor că dacă în ea există și bine și rău, ei trebuie să ocolească răul și să aleagă binele; slobozi foc din natură și aprinse Sodoma și Gomora, ca înfricoșătoare pildă lumii întregi. Când orbirea oamenilor întrecu orice măsură, și ei nu mai voia să știe de Domnul-Dumnezeu, el le dăruie legi și învățături pe care le adevăra prin minuni: și semne, pentru ca ei să găsească drumul cel drept și să nu se stingă cunoașterea Dumnezeului adevărat.

— Dar nici așa lumina nu voia să iasă la iveală, căci întunericul și răul din natură se apărau cu strășnicie, iar stăpânul lor nu-și găsea odihnă. Când arborele lumii ajunsese la o vârstă mijlocie –, începu a face o seamă de roade atât de minunate, încât voia parcă să arate că de aci înainte va face numai, fructe bune. Căci atunci se născură sfinții profeți din ramura cea dulce a arborelui lumii; ei învățau și propovăduiau despre lumina care

va veni și va birui întunericul și răul din natură. Tot în acea vreme răsări. Între păgâni o lumină naturală, încât aceștia recunoscuseră natura și lucrarea ei, chiar dacă nu era decât lumina naturii sălbatice și nu lumina cea sfântă. Căci natura sălbatică era încă departe de a fi biruită, și lumina s-a luptat cu întunericul până când a răsărit soarele, silind arborele, prin dogoarea sa, să dea roade bune și dulci; adică până când a venit împăratul luminii, pogorând din inima lui Dumnezeu, devenind om al naturii și luptând în trup omenesc și cu puterea luminii divine, în natura sălbatică.

Această mlădiță împărătească creșcu în natură devenind arborele naturii lumii și întinzându-și ramurile de la răsărit până la apus. El cuprinse întreaga natură, luptând cu răul din ea și cu stăpânul acestuia, până când îi birui și triumfă asupra lor, ca un împărat al naturii, luând pe stăpânul răului în robie chiar în casa lui (*Psalmul 68*). Când s-a întâmplat aceasta, au crescut deodată în arborele împărătesc răsărit în natură mii de ramurile și mlădițe frumoase, pline de dulceață având toate mirosul și gustul arborelui împărătesc. Și, cu toate că asupra lor s-au abătut ploile, grindina, zăpada și

viscolul, încât multe din ele s-au rupt și au căzut la pământ, alte mlădițe creșteau mereu la loc. Căci răul din natură și stăpânul lui stârneau mari vijelii cu grindină, trăsnete, fulgere și ploaie, încât de fiecare dată multe și minunate rămurele din arborele cel mândru erau smulse și nimicite. Iar aceste mlădițe aveau un gust minunat și o aromă atât de încântătoare, că nicio limbă omenească nici chiar cea îngerească n-o puteau mărturisi; căci mlădițele purtau în ele nesecată putere și virtute, slujind la izbăvirea păgânilor. Orice păgân gusta din ele era îndată vindecat de sălbăticia naturii în care fusese născut, devenind el însuși o dulce rămurea în pomul ales, înverzind în el și făcând fructe scumpe, ca pomul împărătesc. De aceea, mulți păgâni alergau la arborele minunat sub care zăceau mlădițele smulse de diavol și de vijelia lui, și cum le miroseau păgânii, cum pe loc se vindecau de răul cu care muma lor îi născuse. Dar când văzu Satana că păgânii se îmbulzeau pentru frunzele și crenguțele căzute, dezlănțui o furtună dinspre răsărit și alta dinspre miazăzi, și puse un negustor să strângă toate crenguțele și frunzele căzute din arborele minunat. Și când veniră

păgânii și întrebară de ele, negustorul le oferi lor spre vânzare, și cu banii luați făcu camătă. Căci diavolul silea negustorul la dijmă grea pentru că arborele în ogorul său crescuse și-i vătămă pământul.

Când văzură păgânii că roadele minunate sunt puse la mezat, alergară cu miile la negustor și cumpărau care cât puteau, unii venind din insule îndepărtate, ba chiar de la capătul pământului.

— Iar negustorul văzând că marfa lui are atât de multă căutare, se gândi la un vicleșug pentru a strânge stăpânului său o nemaivăzută comoară, și trimise misiți în lumea largă să-i laude marfa și să-i vândă cât mai mult din ea. Dar voind să aducă stăpânului câștiguri și mai mari, începu să falsifice marfa și să vândă alte fructe în locul celor bune, crescute în arborele minunat.

Dar păgânii tuturor popoarelor, de pe toate insulele și de pe întreg pământul, creșcuți toți din acel arbore sălbatic, care era și bun și rău, erau din această pricină pe jumătate orbi și nu vedeau pomul cel bun care-și întindea ramurile de la răsărit până la apus. Altminteri n-ar fi cumpărat marfă contrafăcută. Dar nevăzând minunatul

arbore care-și întindea totuși ramurile peste ei toți, alergară la negustor și cumpărară în grabă marfă falsă, crezând-o bună pentru lecuirea lor. Și fiindcă toți râvneau după pomul cel bun, care plutea deasupra tuturor, mulți dintre ei se izbăviră datorită poftei și dorinței arzătoare pe care o purtau în suflet. Căci mireasma arborelui și nu marfa negustorului îi vindeca de răul din ei și de nașterea în păcat. Aceasta a durat vreme îndelungată.

Când văzu diavolul, izvor al răului și al stricăciunii» că oamenii se lecuiesc de otrava lui prin mireasma arborelui minunat, fu cuprins de furie și îndată sădi către miazănoapte un arbore sălbatic care crescuse din răul din natură, și puse să se strige: Acesta este pomul vieții! cine gustă din el, scapă de tot răul și trăiește în veci! Locul în care crescuse pomul sălbatic era și el un ținut sălbatic, iar popoarele lui n-au recunoscut nici atunci și nici în ziua de azi adevărata lumină din Dumnezeu. Și arborele a crescut pe muntele Hagar, în casa lui Ismael, batjocoritorul.

Și fiindcă din arbore s-a strigat: Iată, acesta este arborele vieții! au alergat spre el neamurile păgâne, care nu erau născute

din Dumnezeu, ci din natura sălbatică, îndrăgind arborele păgân și mâncând din roadele lui. Și arborele creștea din seva răului din natură și se făcea tot mai mare, întinzându-și ramurile către apus și către răsărit. Iar arborele își avea izvorul și rădăcina în natura sălbatică, pustie, care era și bună și rea. La fel erau și fructele lui. Dar cum oamenii acestor locuri crescuseră toți în sălbăticia naturii, arborele creșcu și el peste ei toți, devenind atât de mare încât ajungea cu crengile sale până în prețiosul ținut de sub arborele sfânt.

Aceasta a fost pricina că arborele păgân a crescut atât de mare: noroadele de sub arborele cel bun au alergat toate la negustorii ce vindeau marfa falsă și au mâncat din fructele înșelătoare care erau și rele și bune, crezând că se vor vindeca; și astfel părăsiră tot mai mult sfântul arbore, atât de bun și de puternic. Cu vremea, oamenii deveniră tot mai orbi, mai fără vlagă și mai slabi, și nu putură opri sălbaticul arbore de la miazănoapte să crească. Căci erau sleiți de putere; ei vedeau, desigur, că e pomul răului și al pustiului, dar istoviți cum erau nu-i mai puteau opri creșterea. De n-ar fi alergat

după negustorii de fructe false și n-ar fi mâncat din acestea, ci doar din rodul sfântului arbore, ar fi avut tăria să-i țină piept. Dar, trăind în desfrâu și fățarnicie, natura sălbatică a pus stăpânire pe ei și arborele răului a crescut mult deasupra lor, împingându-i în stricăciune cu puterea lui dezlănțuită. Căci diavolul a dat arborelui din puterile sale pentru a-i strica și pierde pe oamenii care mâncaseră din poamele negustorului. Cu vremea, ei părăsiră arborele vieții, căutându-și înțelepciunea ca mama Eva în paradis. Astfel ajunseră sub stăpânirea calității lor înnăscute și căzură în mare greșeală cum spune Pavel. (2-*Tesal.*, 2 - 11). Iar din arborele cel sălbatic dinspre miazănoapte.

prințul întunericului stârni războaie și furtună asupra neamurilor care nu se născuseră în acel arbore, și care în fața furtunii căzură în neputință.

Sub arborele cel bun, negustorul ispitea noroadale dinspre miazăzi și apus și dinspre miazănoapte, înșelându-i pe cei naivi prin vicleșug, iar pe cei isteți făcându-i tovarăși de negoț și părtași la câștig și izbutind până la urmă ca nimeni să nu mai vadă și să nu mai recunoască arborele sfânt, iar el să

intre în stăpânirea pământului. Atunci a strigat din răputeri: (2-Tesal., 2.) Eu sunt tulpina arborelui bun și stau pe rădăcina lui, fiind altoit în arborele vieții. Cumpărați marfa mea și vă veți vindeca de păcatul strămoșesc și veți trăi în veci. Sunt crescut din rădăcina arborelui sfânt și am roadele sale în puterea mea; stau pe jilțul puterii dumnezeiești și am putere în ceruri ca și pe pământ. Veniți cu bani la mine și cumpărați cât vreți din fructul vieții!

Alergară atunci toate neamurile, cumpărare și mâncare pe săturate. Toți magii dinspre miazăzi, apus și miazănoapte au mâncat din fructele misitului și au trăit în jalnică neputință; căci sălbaticul arbore din miazănoapte creștea tot mai mult deasupra lor, nimicindu-i pentru multă vreme. Și au venit pe pământ vremuri grele cum nu fuseseră de când lumea, dar oamenii ziceau că e bine; atât de mult îi orbise misitul diavolului: sub ramurile arborelui sălbatic.

Dar spre seară, mila lui Dumnezeu prinse a se înduioșa de nenorocirea și orbirea oamenilor și înduplecă în mai multe rânduri bunul, sublimul și dumnezeiescul arbore, care purta fructul vieții; atunci

crescu din tulpina lui, aproape de rădăcină, o ramură care se hrăni și înverzi din seva și spiritul lui, și vorbi în grai omenesc arătând fiecăruia arborele minunat. Și glasul său spintecă văzduhul, răsunând până în țările îndepărtate.

— Oamenii alergară să vadă și să audă ce se întâmplă. Atunci li se arătă lor arborele vieții cel plin de virtuți, din care mâncaseră la început eliberându-se de păcatul originar. Și se bucurară peste măsură, mâncară din arborele vieții cu o plăcere nespusă, se înveseliră și căpătară noi puteri; și imnuri, noi de slavă ridicară adevăratului arbore și se despovărară de păcatul originar; iar pe mincinosul și falsificatorul negustor și pe misiții lui îi huliră și-i acoperiră cu vorbe de ocară.

— Și veniră toți flămânzii și însetații după arborele vieții, și cei ce zăceau în pulbere, și mâncară din pomul sfânt și se vindecară de păcatul strămoșesc și de răul din natură în care trăiau; și au fost altoiți. În arborele vieții.

Numai mincinosul negustor și misiții lui întru înșelăciune și toți cei ce făceau camătă cu marfa falsificată pentru a-și aduna comori - nu au venit. Căci ei erau

înglodați în păcat și înecați în desfrâu și trăiau în natura sălbatică; iar teama și rușinea i-a oprit locului, căci multă vreme huzuriseră împreună cu negustorul și ademeniseră sufletele oamenilor, lăudându-se că ar fi altoiți în arborele vieții, că trăiesc în sfințenie și au spre vânzare fructul vieții. Iar când li se descoperi infamia, înșelăciunea și lăcomia, amuțiră și rămaseră înapoi rușinați „în loc să se căiască de grozăvia și idolatria¹⁰ lor, și să meargă cu cei flămânzi și însetați după izvorul vieții veșnice: de aceea sau și topit în setea lor, iar chinul lor va crește în veci și căința îi va roade la nesfârșit.

Văzând că înșelăciunea a ieșit la iveală, negustorul era tare mânios și abătut; el își îndreptă săgețile împotriva poporului sfânt care nu voia să-i mai cumpere marfa. Ucise mare parte din el și rosti cuvinte de ură împotriva crenguței verzi crescute în arborele vieții. Dar arhanghelul Mihail” veni să lupte pentru neamul cel sfânt și birui.

Când însă prințul întunericului văzu că negustorul său căzuse și înșelăciunea lui ieșise la iveală, dezlănțui o furtună dinspre miazănoapte, din arborele cel sălbatic, împotriva poporului sfânt, iar negustorul se

năpusti și el dinspre miazăzi. Atunci poporul sfânt spori și se înmulți din nou ca la început, pentru că arborele dumnezeiesc creștea și învingea răul din natură și pe stăpânul lui. Și, astfel întunericul nu avea răgaz.

Când nobilul și sfântul arbore se dezvălui tuturor neamurilor, întâi acestea îl vedeau cum plutea deasupra lor și-și răspândea aroma pretutindeni, putând mânca din el oricine, oamenii se scârbiră a mai mânca din fructe și poftiră la rădăcina arborelui. Până și cei prevăzători și înțelepți căutară rădăcina și se sfădiră pentru ea. Iar cearta pentru rădăcină se înteți într-atâta, încât din prin cina ei oamenii uitară să mănânce din fructul dulcelui arbore.

Dar nu de rădăcină și nici de arbore le păsa lor. Căci diavolul avea în gând altceva. Văzând că oamenii nu voiau să mai mănânce din arborele cel bun, ci se certau pe rădăcină, el își da bine seama că erau istoviți și sleiți de puteri și că natura sălbatică era din nou stăpână pe sufletele lor. De aceea îi împinse diavolul spre trufie, lăsând pe fiecare să creadă că dispune cum vrea de rădăcină și că deci i se cuvine respect, ascultare și cinstire. Astfel, își

ridică înțelepții palate și slujiră pe ascuns lui Mamon¹², marele idol; mulțimea dezamăgită se lasă pradă poftelor trupești, trăind în natura sălbatică și slujind pântecelui și desfrâului, bizuindu-se pe fructul ce plutea deasupra lor și de la care așteptau oricând și fără osteneală, vindecarea din stricăciune. Și astfel slujeau lui Lucifer după pornirea naturii sălbătice, pomul vieții ajungând pentru ei doar o oglindă: căci mulți din ei își duceau zilele în trufie, risipă și dezmăț, și trăiau ca în junglă: cel bogat călcând în picioare pe cel sărac și despuindu-l de truda și sudoarea lui.

Prin daruri, faptele rele se prefăceau în fapte bune; drepturile decurgeau din calitatea cea rea a naturii; fiecare alerga după aur și după avere, după mărire și huzur. Săracul nu avea scăpare: împotriva lui, ocară, blestemul, injuria, toate erau îngăduite, iar el se simțea în calitatea cea rea ca scroafa în nămol. Același lucru îl făceau păstorii cu vitele lor, încât din arborele sfinte nu mai rămăsese decât numele: fructele, puterea și viața lui nu făceau decât să acopere păcatele omului. Așa trăia omenirea la acea vreme, afară

doar de o mână de oameni născuți între spini în cea mai mare umilință și întristare, din tot neamul omenesc de la răsărit și până la apus. Căci trăiau toți în instinctul naturii sălbatice, fără deosebire; singur acest pâlc de oameni își găsise salvarea, din toate popoarele lumii de atunci. Ca pe vremea potopului, și înainte de creșterea în natură și din natură a sfântului arbore.

Dar faptul că la sfârșit oamenii râvneau după rădăcina arborelui tot atât de *mult*, este o taină, un mister, ascuns până acum înțelepților și știutorilor, și care nici nu: se deschide celor de sus, ci doar celor simpli, de jos, așa cum arborele sfânt, în miezul și inima lui s-a ascuns întotdeauna înțelepților; chiar când se credeau pe rădăcina sau pe vârful lui, ei nu aveau în fața ochilor decât un abur luminos, o ceață albă.

Dar de la început și până astăzi, alesul arbore a lucrat din răspuțeri, în natură, să se dezvăluie tuturor neamurilor și tuturor limbilor. Iar diavolul s-a înfuriat în natura sălbatică și s-a apărat ca un leu turbat. Dar sfântul arbore aducea fructe tot mai dulci, pe măsură ce vremea trecea și se dezvăluia lumii tot mai clar, spre furia și turbarea Satanei, încât, până la urmă, se făcu lumină.

Căci a crescut pe rădăcina bunului arbore o crenguță, care a primit seva și viața rădăcinii și i s-a dat duhul arborelui căruia i-a schimbat înfățișarea după măreția puterii lui, dăruind altă față și naturii în care acesta crescuse.

Când s-a întâmplat aceasta, s-au deschis în natură cele două porți, și s-au cunoscut cele două calități, binele și răul; și s-a dezvăluit oamenilor de pe întreg pământul Ierusalimul ceresc, precum și împărăția iadului; iar lumina și glasul au răsunat în cele patru vânturi, și falsul negustor a fost descoperit pe de-a-ntregul și l-au hulit ai lui și l-au stârpit de pe fața pământului.

Când s-au petrecut acestea, s-a uscat și arborele sălbatic dinspre miazănoapte, și toate neamurile au văzut cu uimire arborele sfânt chiar de pe insule îndepărtate. Și Lucifer a fost dezvăluit și tainele lui descoperite, iar rușinea, batjocura și stricăciunea lui văzute și recunoscute de oamenii pământului, căci se făcuse lumină. Dar nu trecu multă vreme și oamenii lăsară lumina, căzând din nou în poftele trupești și în stricăciune; căci așa cum poarta luminii se deschisese, tot astfel și poarta

întunericului; și din amândouă porniră tot felul de puteri și de iscusințe ce se aflau înăuntru.

Așa cum oamenii la început trăiau în miezul naturii sălbatice și nu știau decât lucruri pământești, tot astfel și la sfârșit, în loc să fie mai bine, era mai rău. Pe la mijlocul acestor vremuri, s-au stârnit furtuni năprasnice de la apus spre răsărit și miazănoapte; iar dinspre miazănoapte a pornit un mare șuvoi de apă către arborele sfânt și multe ramuri s-au prăpădit; și în inima șuvoiului s-a făcut lumină, iar arborele sălbatic de la miazănoapte a fost lovit de uscăciune. Și turba de mânie stăpânul întunericului în marea viitoare a naturii, acum când arborele sfânt se înălța să se aprindă în slava măreției divine, aruncând de la sine răul care-i stătuse împotriva și cu care se războise atâta vreme.

Dar și arborele întunericului, al răului și stricăciunii clocoti îngrozitor, în clipa când fu să se aprindă și să pornească din el Lucifer cu cetele diavolești, pentru a vătăma și nimici fructul cel minunat al sfântului arbore. Și era înspăimântător în natură, în calitatea cea rea, acest sălaș al

diavolului; părea că o furtună îngrozitoare s-a abătut asupra lumii, cu mii de fulgere, cu vârtejuri și vuiete înspăimântătoare.

Dimpotrivă, în calitatea cea bună, în care se afla arborele sfânt, domnea o liniște plăcută, tihnită și plină de înviorare, ca în împărăția cerească a bucuriei. Amândouă aceste stări se împotrivesc aprig între ele, până când natura întreagă fu aprinsă în amândouă calitățile deodată.

Și arborele vieții fu aprins în propria sa calitate cu focul Duhului Sfânt, și calitatea sa arse în focul bucuriei cerești în neînchipuită lumină și claritate. În acest foc au calificat toate glasurile bucuriilor cerești, care din veci fuseseră în bună calitate, iar lumina Sfintei Treimi¹³ strălucea în arborele vieții umplând întreaga calitate în care se afla aceasta.

În vreme ce pomul calității rele, care constituie cealaltă parte în natură, fu și el aprins și arse în focul mâniei lui Dumnezeu cu văpaia iadului, și izvorul cel rău fu slobozit în eternitate, iar Lucifer cu ostile sale rămase în calitatea cea rea ca în propria sa împărăție. În focul acesta s-au mistuit pământul, astrele și elementele; căci toate în această lume arseră deodată,

fiecare în propria, calitate și toate se despărțiră. Căci bătrânul, în care există totul orice putere, orice creatură și tot ce poate fi numit, s-a mișcat deodată, și puterile din ceruri, din as ere și din elemente se topiră din nou și din nou luară forma cea dinainte de facere. Dar cele două calități, răul și binele, care în natură se găseau împreunate, fură despărțite una de alta, și cea rea fu dată lui Lucifer spre veșnicul său adăpost și sălaș. Pentru ea înseamnă iadul sau lepădarea, care în veci nu va mai stânjeni sau atinge calitatea cea bună, fiind ca o uitare a binelui, și aceasta în vecii vecilor.

În cealaltă calitate sta arborele vieții veșnice și izvorul ei pornea din Sfânta Treime și era luminată de Duhul Sfânt. Și au purces de aci toți oamenii care au ieșit din coapsa lui Adam, cel dintâi om, fiecare în puterea și calitatea în care crescuse pe pământ. Cei care mâncaseră din arborele cel bun, care se cheamă Iisus Hristos, purtau în ei dragostea lui Dumnezeu ca izvor al bucuriei veșnice. Ei aveau în ei puterea bunei calități și fură primi îi în sânul acesteia, cântând imn de slavă logodnicului ei, fiecare în glasul lui, după

sfînțenia lui.

Cei născuți în lumina naturii și a spiritului, și care pe pământ nu recunoscuseră niciodată arborele vieții cu adevărat, dar care crescuseră în puterea lui, căci el îi cuprindea sub umbra sa pe toți oamenii pământului, cum sunt atâția păgâni și nedemni ai atâtor popoare, fură și ei primiți în aceeași putere în care crescuseră și cu care spiritul lor era îmbrăcat, și cântau imnul puterii lor ce-o aveau de la arborele vieții veșnice; căci fiecare era slăvit după puterea lui.

Iar natura cea sfântă rodi, fructe cerești, așa cum pe pământ, în cele două calități, rodise din cele pământești, care erau și bune și rele. Și oamenii, care erau acum asemenea îngerilor, mâncau fiecare din fructul calității sale, cântând imn de slavă Domnului și arborelui vieții veșnice. Și erau acestea în Tatăl, ca un foc sfânt, o bucurie triumfătoare; căci toate lucrurile au fost la început din Tatăl și așa rămân în veșnicia lui.

Dar cei care pe pământ crescuseră în puterea arborelui urii și al mâniei, adică cei biruiți de calitatea cea rea și uscați în răutatea spiritului și în păcatele lor, au ieșit

de asemenea toți, fiecare în puterea lui, fiind primiți în împărăția întunericului; și era fiecare îmbrăcat în puterea în care crescuse, iar împăratul lor se chema Lucifer, cel izgonit din lumină.

Iar calitatea iadului făcea și ea fructe, cum făcuse pe pământ; numai că binele se despărțise de ea, și de aceea fructele erau de o singură calitate, cea rea. Oamenii care acum semănau și ei cu spiritele, mâncau fiecare din fructul calității sale, ca și diavoli; căci așa cum pe pământ există diferențe între oameni și între calități și nu toți sunt de o calitate, tot astfel la spiritele izgonitoare, și tot astfel în slava cerească între îngeri și oameni, și așa va fi în vecii vecilor. Amin.

Bunule cititor, ai în față o scurtă relatare despre cele două calități din natură de la început și până la sfârșit, cum și despre felul în care s-au născut din ele cele două împărății, a cerului și a iadului, despre lupta și războirea lor necontenită, precum și despre ce se va alege de ele în viitor.

Am dat acestei cărți numele de Rădăcina sau muma filosofiei, astrologiei și teologiei. Iată despre ce tratează cartea:

1. Prin filosofie” voi trata despre

puterea divină, despre ceea ce este Dumnezeu și despre felul cum în ființa lui s-au creat natura, astrele și elementele, unde își au originea toate lucrurile cum ar fi: cerul și pământul, îngerii, oamenii și diavolii, raiul și iadul și toate cele ce s-au făcut; de asemenea, despre cele două calități din natură, toate pe temeiul just al cunoașterii spiritului, în impulsul și manifestarea lui Dumnezeu.

2. Prin astrologie¹⁵, am să tratez despre forțele naturii, astrelor și elementelor, despre modul cum din ele au ieșit toate creaturile, cum ele pun în mișcare și guvernează totul, acționând în toate, și cum prin ele răul și binele sunt stârnite în oameni și dobitoace; cum răul și binele există și stăpânesc în această lume, și tot în această lume există raiul și iadul.

— N-am de gând să descriu mersul stelelor, locul și numele lor, conjuncțiile lor periodice, reflexele, cvadraturile sau curbele ce se efectuează în ceasuri sau în ani și care au fost aflate de oameni înțelepți și luminați, după lungi șiruri de ani, prin observații neconținute, prin simț adânc și socoteli ostenitoare. Eu nu le-am studiat, nici nu le-am învățat, ci le las pe seama

învățătorilor; gândul meu e să scriu după spirit și după simț și nu după observație.

3. Prin teologie”, vreau să tratez despre împărăția lui Hristos, despre modul cum este alcătuită ea și cum e potrivnică iadului; de asemenea, cum luptă ea cu iadul în natură, și cum oamenii prin credință și spirit pot birui împărăția iadului pentru a triumfa întru puterea divină și a dobândi fericirea eternă ca o biruință în luptă; de asemenea, cum omul, prin lucrarea relei calități a iadului, singur se dă stricăciunii și, în sfârșit, cum o va scoate la capăt cu amândouă.

Principalul titlu al cărții: Zorile răsărind, sau Aurora este o taină, un mister ascuns înțelepților și învățaților acestei lumi, și pe care, în curând, vor trebui să-l afle ei înșiși. Dar pentru cei ce vor citi fără pretenții această carte, în simplitatea și cu râvna Duhului Sfânt, punându-și nădejdea numai în Dumnezeu, nu va mai fi o taină, ci o cunoaștere în plină lumină.

— Nu voi căuta să lămuresc ori să explic acest titlu, ci-l voi lăsa la nepărtinitoarea judecată a cititorului, care luptă în această lume de partea bunei calități.

Iar dacă cel ce se crede atotștiutor și se simte ca la el acasă în calitatea cea rea, va avea prilejul să-și arunce privirea în paginile de față, va fi, desigur, împotriva cărții, așa cum raiul și iadul se împotrivesc unul altuia. Va spune, mai întâi, că prea încerc să mă înalț spre cele dumnezeiești, ceea ce, fără doar și poate, nu se cuvine. Va spune, după aceea, că mă laud cu Duhul Sfânt; că ar trebui să trăiesc în smerenie și să-mi dovedesc puritatea vieții prin minuni. În al treilea rând, va spune că fac aceste lucruri din pofta de mărire. În al patrulea, că nu sunt destul de învățat pentru ceea ce vreau să fac, iar în al cincilea îl va supăra peste măsură simplitatea autorului, pentru că așa e obiceiul în lume, să privești spre cele înalte, căci cele umile sunt supărătoare.

Părtinitorilor și falșilor înțelepți, le-aș pune în față pe patriarhii¹⁷ lumii celei dintâi, care erau oameni simpli și umili. Împotriva lor lumea și diavolii fierbeau de mânie cum a fost pe vremea lui Enoh, când sfinții părinți au propovăduit pentru prima oară și din răspuțeri numele Domnului; nici ei nu s-au ridicat cu trupul la ceruri, dar au văzut cu ochii lor totul; pentru că Duhul

Sfânt s-a arătat în sufletul lor. Căci toți acești primi părinți, patriarhi și profeți au fost oameni simpli, parte din ei niște umili păstori. Chiar și Mesia Hristos, eroul luptei în natură, când a trăit ca om, deși împărat al lumii, și-a dus viața în mare simplitate ca unul din cei mulți și umili; tot astfel și apostolii au fost toți oameni de jes, niște sărmani pescari. Hristos însuși mulțumește Tatălui ceresc de a-l fi ținut ascuns mai marilor și înțelepților acestei lumi, și arătat copiilor (*Matei*, 11,25). Și toți propovăduitorii au fost bieți oameni care au greșit, având în ei amândouă tendințele naturii, cea bună și cea rea. Dar au predicat împotriva păcatului lumii și păcatului propriu și s-au supus pedepsei. Și, au făcut aceasta din îndemnul Duhului Sfânt și nu din patima mândriei. Și nimic n-au socotit a fi din propria lor râvnă și putere, nici în tainele Domnului n-au căutat; ci toate după voia lui s-au petrecut.

De asemenea, nici despre mine nu pot grăi altceva decât că sunt un om simplu, un biet păcătos care ar trebui să se roage în fiecare zi: Doamne, iartă-ne greșelile noastre! Și să zic ca Apostolii: O, Doamne, cu sângele tău ne-ai mântuit! Nici eu nu m-

am urcat la cer și am văzut totuși lucrările Domnului și făpturile lui toate, căci s-a deschis în spiritul meu cerul, și aci, în spiritul meu, am recunoscut lucrările și făpturile lui Dumnezeu. Și nici măcar voința întru aceasta nu a fost voința mea firească, ci o pornire a spiritului; și a trebuit să îndur și - unele căderi ale diavolului. Dar spiritul omului nu vine numai din astre și elemente, ci zace în el și o scânteie din lumina și forța divină. Nu sunt vorbe goale cele ce stau în I-Moise, 1.21: *Și l-a făcut Dumnezeu pe om după chipul și asemănarea sa*. Căci i-a dat intelectul 18 care e făcut din esența divină.

Trupul e din elemente; de aceea și trebuie hrănit din elemente. Sufletul 19 nu-și are originea numai în trup, chiar dacă se naște în trup și-și are începutul aci. Izvorul și-l trage din afară, din văzduh, și în el stăpânește Duhul cel Sfânt, așa cum acesta pe toate le împlinește și cum toate în Dumnezeu sunt și Dumnezeu însuși e totul. Și fiindcă Duhul Sfânt-e creator în suflet, ca însușire a acestuia, el, sufletul poate străbate până la divinitate și poate cerceta în ea ca în natură: căci își trage originea din ființa întregii divinități. Când este aprins de Duhul Sfânt, sufletul vede ce face

Dumnezeu, tatăl lui, întocmai cum un fiu acasă la el vede ce face părintele său; sufletul este ca un copil în casa cerească a Tatălui.

Așa cum ochiul omenesc vede până la astre de unde își trage originea și începutul, tot astfel sufletul vede până-n ființa divină înăuntrul căreia trăiește.

Dar pentru că sufletul își are obârșia și în natură, iar în natură există și binele și răul, și omul, prin păcat, s-a azvârlit în răul naturii, sufletul pătându-se zi de zi și ceas de ceas cu păcate, cunoașterea lui a rămas fragmentară. Căci răul din natură domnește și în suflet. Dar Sfântul Duh nu îngăduie răul, ci, stăpânind în izvorul sufletului oare e în lumina lui Dumnezeu, luptă împotriva răului din suflet. De aceea, sufletul nu poate ajunge la cunoaștere perfectă în această lume, până la sfârșit, când lumina și întunericul se despart, iar răul se mistuie cu trupul în oamânt; atunci sufletul vede luminos și desăvârșit în Dumnezeu-Tatăl său. Dar când sufletul este aprins de Duhul Sfânt, el triumfă în trup, cum se înalță o facă ră mare, încât inima și rărunchi, tremură de bucurie. La o deplină și profundă cunoaștere în Dumnezeu-Tatăl, nu

se ajunge însă de îndată, ci dragostea față de Dumnezeu-tatăl triumfă și ea în focul Duhului Sfânt.

Cunoașterea lui Dumnezeu e semănată în focul Duhului Sfânt, și e mică la început cât un grăunte de muștar, cum spune Hristos în parabolă (*Matei*, 13): dună aceea, crește mare cât un arbore și se întinde în Dumnezeu-Creatorul; așa cum o mică picătură în marea cea întinsă nu poate stârni valuri, dar un fluviu năvalnic se face simțit.

Trecutul, prezentul, viitorul, ca și lățimea, adâncimea și înălțimea, depărtarea și apropierea, toate sunt în Dumnezeu ca un singur lucru, fiind prinse într-o singură comprehensiune²⁰. Iar sufletul curat al omului vede și el acestea, dar în lumea noastră numai fragmentar. Se întâmplă adesea să nu vadă nimic, căci diavolul mărește răul ce se află în suflet și acoperă prețiosul grăunte de muștar; de aceea trebuie să fie omul în neconținută luptă.

Sprijinit pe o astfel de cunoaștere din partea spiritului, voi scrie în această carte despre Dumnezeu-Tatăl nostru, în care se află totul și care este totul. Voi trata despre chipul în care întregul s-a despărțit în părți

care au devenit creatoare și despre cum totul se agită și se mișcă în întreg arborele vieții.

Vei vedea de-a lungul acestei scrieri adevăratul temei al dumnezeirii și cum ființa ei a existat înainte de timpurile lumii; cum au fost creați sfinții îngeri și de unde; de asemenea, despre teribila cădere a lui Lucifer și a legiunilor sale; din ce sunt făcute cerul, pământul, stelele și elementele, precum și metalele și pietrele din sânul pământului și toate creaturile; cum s-a născut și ce este viața și gingășia tuturor lucrurilor; de asemenea, ce este adevăratul cer în care sălășluiește Dumnezeu împreună cu sfinții lui, ce e mânia lui Dumnezeu și focul iadului, și cum toate au fost cuprinse; în fine, ce este sau cum este ființa tuturor ființelor.

Primele șapte capitole tratează simplu și de-a dreptul despre ființa lui Dumnezeu și a îngerilor în parabole, astfel ca cititorul să poată păși de la o treaptă la alta spre a ajunge în sfârșit la sensul adânc și la temeiul adevărului. În capitolul al VIII-lea, se încearcă o adâncire în esența divină, din ce în ce mai mult, pe măsură ce înaintăm. Anumite lucruri sunt deseori repetate, adică

mereu reluate și descrise din ce în ce mai adânc, pentru o mai solidă comprehensiune din partea cititorului și a mea proprie.

Ceea ce însă nu vei găsi îndeajuns de lămurit în această carte, vei zări mai târziu limpede și luminos; căci din pricina stricăciunii noastre, cunoașterea merge treptat și nu se desăvârșește dintr-odată. Oricum, această carte este o minune a lumii, pe care sufletul curat o va înțelege cu siguranță.

Drept care îmi îngădui să recomand pe cititor blândeii și sfintei dragoste a lui Dumnezeu.

CAPITOLUL I.

DESPRE CERCETAREA FIINȚEI DIVINE ÎN NATURA ȘI DESPRE CELE DOUĂ CALITĂȚI

Chiar dacă trupul și sângele nu pot prinde ființa divină, ci doar spiritul când este luminat și aprins de Dumnezeu, noi vorbim adesea despre Dumnezeu și despre ceea ce este El: pomenim fără încetare de forțele naturii, de întreaga creație, de cer și de pământ, de astre și stihii, de toate făpturile, precum și de îngerii cei sfinți, de diavoli și de oameni, de rai și de iad.

Într-o astfel de privire găsim două

calități: una bună și una rea, care străbat ca un singur lucru această lume, în toate forțele sale, în astre și în elemente, precum și în toate creaturile; căci nu există făptură trupească în viața naturală să n-aibă în sine cele două calități. Dar să ne oprim puțin să vedem ce înseamnă sau este cuvântul calitate; calitatea este mișcarea, vibrația, mobilitatea unui lucru, cum ar fi căldura, care arde, mistuie și mișcă tot ce este cuprins ori pătruns de ea și nu are însușirea ei. Tot ea încălzește și luminează ceea ce este întunecos, rece și umed, și înmoaie ceea ce este tare. Dar ea mai are în sine două specii, anume lumina și întunericul, despre care trebuie spuse următoarele. Lumina sau inima căldurii este în sine un lucru dătător de bucurie și la vedere plăcut, o forță a vieții, o mijlocitoare a vederii de departe a lucrurilor, un izvor al bucuriei cerești. Căci pe toate în această lume le face vii și mișcătoare; vietăți, arbori, plante și ierburi cresc în această lume din puterea luminii, își trag viața din ea ca dintr-o binefacere. Dar căldura poartă în sine și calitatea cea rea, totodată, căci arde, mistuie, distruge sau aruncă în stricăciune. Răul acesta izvorăște, crește și pătrunde în

lumină făcând-o mișcătoare și încleștându-se în luptă cu ea ca și când ar fi un singur lucru cu dublă origine. Și chiar sunt amândouă unul și același lucru, dar cu două izvoare distincte. Lumina există în Dumnezeu fără căldură, dar în natură nu: căci în natură sunt toate calitățile contopite ca într-una singură, în același fel în care Dumnezeu e totul și totul pornește de la Dumnezeu. El este inima și izvorul naturii, din el purcede totul.

Căldura stăpânește în natură și încălzește totul, fiind un izvor în totul; acolo unde n-ar fi așa, apa ar fi mult prea rece și pământul ar încrêrjeni; n-ar exista nici aer.

— Căldura stăpânește în toate: în arbori, în plante, în ierburi, făcând ca apa să curgă din izvoarele pământului și să ajute să crească tot ce e viu. De aceea se cheamă calitate(*Qualität*), pentru că izvorăște (*quâilet*) în toate, și toate cresc.²¹

Iar lumina din căldură dă tuturor calităților puterea prin care totul să devină plăcut și atrăgător. Căldura fără lumină nu folosește celorlalte calități, ci aduce stricăciune a ceea ce e bun, fiind un izvor al răului; atunci calitatea cea rea din căldură biruie. Pe când lumina din căldură este

izvor de viață, în care lucrează Duhul Sfânt; dar în întuneric nu. Căldura face lumina mișcătoare pentru a se răspândi și acționa: iarna vedem lumina soarelui, dar razele căldurii, lui nu pot ajunge în aceeași măsură pământul; de aceea nici roade nu cresc.

Despre calificarea frigului

Și frigul este o calitate asemenea căldurii; el califică în toate creațiile naturii și în tot ce se mișcă înăuntrul ei: în oameni, în animale, în păsări, pești, viermi, plante și ierburi, fiind potrivit căldurii și calificând în ea ca și când ar fi unul și același lucru. Căci frigul domolește căldura și o apără de răul din ea.

Dar să luăm seama că și frigul are în sine două specii, și anume aceea de-a îmblânzi căldura prea mare și a o face dulce și plăcută, fiind în toate făpturile o calitate a vieții; căci nicio făptură nu poate exista în afara frigului, care pătrunde și acționează în toate lucrurile.

— Cealaltă specie este cea rea, căci, unde prinde putere, distruge și nimicește totul ca și căldura nepotolită; nicio viață nu e posibilă în frig, fără sprijinul căldurii. Răul frigului este distrugerea vieții și sălașul morții, întocmai ca și răul căldurii.

Despre calificarea aerului și a apei

Aerul își are originea în căldură și în frig; căci căldura și frigul dau naștere la toate și le împlinesc printr-o puternică înlănțuire de mișcări. Când însă frigul îmblânzește căldura, calitățile amândurora se subțiază, și calitatea amară le contractă și le transformă în picături; aerul cu marea sa mobilitate se naște din căldură, iar apa din frig.

Cele două calități se războiesc mereu între ele; căldura consumă apa, iar frigul constrânge și biruie aerul. Dar aerul este cauza și spiritul oricărei vieți și oricărei mișcări în această lume. Toate viețuitoarele și toate cele ce cresc pe pământ își trag viața din aer și nimic nu poate exista fără văzduhul care adie și se mișcă în lume.

Apa străbate, de asemenea, tot ceea ce trăiește și se mișcă pe pământ. Trupul tuturor viețuitoarelor, fie animale, fie vegetale, constă în primul rând din apă, iar spiritul din aer; amândouă vin din căldură și din frig „calificând între ele ca fiind unul și același lucru.

Dar în amândouă aceste calități trebuie observate și două specii deosebite, una ducând spre viață, alta spre moarte. Aerul

este o calitate vie când prieste vieții și când Duhul Sfânt stăpânește și lucrează în dulceata aerului blajin, în care toate făpturile sunt vesele. Dar aerul are și partea lui rea, când, prin teribila lui revoltă, duce la stricăciune și la moarte. Calificarea pornește însă din această revoltă, pentru că străbate și mișcă totul, ceea ce face și începutul vieții; de aceea amândouă trebuie să coexiste în această lume.

Apa poartă și ea în sine un izvor rău, ucigător, căci omoară și distruge; de aceea, orice vietate sau plantă e condamnată, în anumite ape, la stricăciune și putreziciune.

În încheiere, căldura și frigul sunt cauza și originea apei și a aerului, în care toate se mișcă și trăiesc; orice viață și orice mișcare își au începutul aci, și de aci aș dori eu să pornesc la o descriere limpede a creației astrelor.

Despre influențele celorlalte calități în cele trei elemente: foc, aer și apă

Despre calitatea amară

Calitatea amară este inima oricărei vieți; așa cum ea în aer contractă apa, făcând-o separabilă, tot astfel o face în toate viețuitoarele și vegetalele pământului; căci de la această calitate amară își au culoarea

verde plantele și ierburile. Când calitatea amară sălășluiește blând într-o creatură, ea este inima sau bucuria acesteia; căci alungă orice influență rea, devenind începutul sau cauza bucuriei sau a râsului. Pentru că îndată ce lucrează, ea umple creatura de bucurie și o înalță cu întreg trupul, fiind ca o praveliște a bucuriei cerești, o înălțare a spiritului, un spirit și o forță în tot ce naște din pământ, o mumă a vieții.

Înăuntrul acestei, calități acționează cu putere și lucrează Duhul Sfânt, ea fiind parte din bucuria cerească, așa cum voi dovedi mai încolo. Dar și ea are la rândul ei o specie întunecoasă, rea, care este o adevărată casă a morții, stricând tot ce e bun și devorând și ruinând viața în trup. Căci pe dată ce pătrunde prea mult într-o făptură, ea se aprinde în toiul căldurii și separă trupul de spirit, încât creatura moare; pentru că ea țâșnește și aprinde elementul foc, în care nicio făptură nu poate ființa, în marea dogoare și amărăciune.

Despre calitatea dulce

Calitatea dulce, potrivnică celei amare, este o calitate atrăgătoare și plăcută, aducând o înviorare a vieții și o îmblânzire a răului; ea face totul îmbietor și plăcut în

toate creaturile, dăruiește cu miros și gust desfătător toate cele ce cresc din pământ, și le înfrumusețează cu culorile galben, alb și roșior. Ea este înfățișarea și izvorul blândeții, este o rază a bucuriei cerești, un sălaș al Sfântului Duh, o calificare a dragostei și milosteniei, o bucurie a vieții. Dar și ea poartă în sine un trist izvor al morții și al pierzaniei; căci pe dată ce calitatea dulce se aprinde în cea amară, în elementul apă, ea dă naștere la boală, la molimă și stricăciune a trupului. Aprinderea ei în căldură și amărăciune infectează elementul aer și duce la întinderea fulgerătoare a molimei și a morții.

Despre calitatea acră

Calitatea acră, care este contrară celei amare și celei dulci, temperează totul în chip plăcut, aducând o înviorare și o moderare, atunci când calitatea amară și cea dulce se revarsă prea mult; o poftă în simțul gustului, o dorință de viață, o bucurie ce străbate totul, o tihnă a sufletului și o desfătare a spiritului. Dar și ea poartă în sine un izvor al răului și stricăciunii; căci dacă se revarsă prea mult, ori țâșnește prea tare într-un lucru, încât se aprinde, ea dă naștere la tristețe și melancolie, apa ia un

miros de mlaștină, viața e privită în negru, totul duce la o uitare a binelui ca într-o casă, a morții; în fine, un început al disperării și un sfârșit al bucuriilor.

Despre calitatea aspră sau sărată

Calitatea sărată e o harnică moderatoare a celorlalte trei: amară, dulce și acră, făcând totul plăcut și atrăgător; ea oprește întreținerea calității amare, ca și a celei dulci și a celei acre, să nu se aprindă. Este o calitate iute și ageră, slobozind pofta și gustul, și fiind un izvor al vieții și bucuriei. Dar și ea, la rândul ei, poartă în sine răul și stricăciunea. Când este aprinsă în foc, ea capătă o asprime și o duritate care o transformă într-un izvor al răutății și stricăciunii vieții; în trup se depune piatră și carnea suferă cumplit. Iar când este aprinsă în apă, pricinuiește trupului umflături, râie, mâncărimi, buboaie, devenind un trist sălaș al morții, al mizeriei și al uitării binelui de orice fel.

CAPITOLUL II

ÎNDREPTARE ASUPRA MODULUI CUM TREBUIE

PRIVITE FIINȚA DIVINĂ ȘI CEA NATURALĂ

Cum s-a văzut mai înainte, toate

acestea se cheamă calități, pentru că ele toate, în văzduh, pe pământ și sub pământ, califică una într-alta ca un singur lucru, având totuși forțe și efecte diferite, dar o singură matcă, din care totul ia naștere și izvorăște; astfel încât toate creaturile sunt din ele plămădite și în ele trăiesc ca în matca lor. De asemenea, pământul și pietrele tot din ele au ieșit, și toate câte cresc pe pământ din puterea acestor calități își trag viața. Niciun om rațional nu poate tăgădui acest lucru.

Izvorul acesta dublu, al binelui și răului, în toate lucrurile, își trage puterea de la astre; căci așa cum creaturile își au pe pământ calitățile lor, așijderea și astrele. Pentru că prin acest dublu izvor, toate lucrurile își au în lume marea lor mobilitate, mersul, iuțeala, curgerea, impulsul și creșterea. Căci blândețea în natură este un adânc repaus; dar răul din forțele naturii face ca totul să se miște, să meargă, să alerge, ca în sfârșit să dea naștere la ceva. Calitățile care împing și pun totul în mișcare, aduc poftă în toate creaturile, spre bine și spre rău, încât toate se atrag, se resping, se amestecă, cresc, scad, se înfrumusețează, se degradează, se iubesc,

se dușmănesc.

În toate creaturile acestei lumi există o voință, un izvor bun și rău totodată: în oameni, în dobitoace, în păsări, în pești, precum și în tot ce se vede, în aur, în argint, zinc, cupru, fier, oțel, lemn, plante și ierburi, în pământ, în piatră, în apă și în orice poate fi cercetat.

Nimic nu există în natură care să nu ascundă în sine binele și răul; totul mișcă și trăiește sub acest dublu impuls, absolut totul. În afara sfinților îngeri și a diavolilor răi; pentru că aceștia sunt categorici, adică trăiesc, califica și stăpânesc în propria calitate. Sfinții îngeri trăiesc și califică în lumină, în calitatea cea bună în care stăpânește Duhul Sfânt. Diavolii trăiesc și stăpânesc în calitatea rea, care este calitatea răului și a mâniei sau stricăciunii.

Dar atât îngerii buni cât și cei răi²², au fost făcuți din calitățile naturii, din care toate lucrurile au fost făcute, doar calificarea din ei nu este aceeași. – îngerii buni trăiesc în puterea și blândețea luminii și a bucuriei cerești, pe când diavolii trăiesc în forța, clocotitoare a. mâniei, a spoamei și întunericului, fără a se puf na bucura de lumina din care singuri s-au izgonit prin

răzvrătire, așa cum voi arăta mai încolo, când voi scrie despre Facere23.

iar dacă nu vrei să crezi că totul în această lume vine de la astre, îți voi dovedi; și, fiindcă nu ești prost, ci ai ceva rațiune, ia seama la cele ce urmează.

Mai întâi, privește la soare, care este inima sau fruntea tuturor stelelor; el le-a dat de la început lumina și le va da până la sfârșit; el luminează totul și încălzește totul. Toate cele ce sunt pe pământ, trăiesc și cresc din puterea lui; în el stă bucuria de viață a tuturor creaturilor. Dacă el ar pieri, lumea toată s-ar cufunda în beznă și frig, și nimic n-ar mai rodi; nu s-ar mai înmulți nici oamenii nici celelalte vietăți; căci pretutindeni căldura s-ar stinge și sămânța s-ar usca și ar pieri.

Despre calitatea soarelui

Dacă vrei să devii un filosof și un cunoscător al naturii pentru a cerceta esența divină în natură și a afla cum este totul alcătuit, roagă pe Dumnezeu să te lumineze cu Sfântul său Duh. Căci, cu trupul și sângele tău, asemenea lucruri nu le poți cuprinde; chiar dacă le citești, ele nu sunt decât ceață și întunecime în fața ochilor tăi. Numai prin Duhul Sfânt care

este în Dumnezeu și în natura întreagă, din care toate lucrurile s-au făcut, poți pătrunde și cerceta trupul întreg al lui Dumnezeu care este natura, după cum poți pătrunde până și în Sfânta Treime. Căci Duhul Sfânt izvorăște din sânul Trinității celei sfinte și stăpânește întregul trup dumnezeiesc, adică întreaga natură.

Așa cum spiritul omului stăpânește în tot trupul și în toate venele, cuprinzând omul întreg, tot astfel Sfântul Duh umple întreaga natură, fiind inima ei și întinzându-și puterea în calitățile bune ale tuturor lucrurilor. Dacă îl ai și în tine și-ți umple spiritul luminându-l, atunci vei înțelege rândurile de față; dacă nu, îți va merge și ție ca înțelepților păgâni care, îndrăgostiți de gândul creației voiau s-o cerceteze cu propria lor rațiune, ajungând în închipuirea lor până la Dumnezeu, dar a cărui față n-au putut-o vedea, fiind orbi cu desăvârșire în cunoașterea lui Dumnezeu. Ca și fiii lui Israel în pustiu, care nu puteau vedea chipul lui Moise, din pricină că acesta, când venea înaintea poporului, ținea în fața sa o pătură, ca semn că mulțimea nici n-a înțeles nici n-a cunoscut pe adevăratul Dumnezeu și voința lui, deși el se preumbla prin

mijlocul ei; de aceea, pătura era un simbol al orbirii și neînțelegerii. Așa cum o operă nu-și poate înțelege și cunoaște maestrul, tot astfel omul nu poate înțelege și cunoaște pe Dumnezeu, creatorul său, decât dacă-l luminează Sfântul Duh. Dar acest lucru se întâmplă numai acelor care, neîncrezându-se în ei înșiși, își pun nădejdea și voința numai în Dumnezeu și se pătrund de Duhul Sfânt: spiritul lor se contopește cu divinitatea.

Dacă voim să cercetăm cu adevărat soarele și astrele cu corpurile lor, cu efectele și calitățile lor, vom găsi în ele esența divină, pentru că puterea astrelor este natura.

— Dacă cercetăm întregul mers al astrelor și tot circuitul lor, descoperim îndată că aci e muma tuturor lucrurilor, adică natura, din care toate se trag, în care toate se cuprind, trăiesc și există și prin care totul se mișcă; fiindcă toate lucrurile sunt făcute din aceleași puteri și ele rămân veșnic. Și chiar dacă la sfârșitul veacurilor ele se vor schimba, adică binele și răul se vor despărți, îngerii și oamenii din puterea naturii din care și-au luat primul început, vor exista veșnic în Dumnezeu. Dar tu

trebuie să-ți înalți de îndată cugetul către spirit, încât să vezi cum întreaga natură cu toate forțele din ea, între care lățimea, adâncimea, înălțimea, cerul și pământul cu tot ce este în ele și dincolo de cer, este trupul Domnului; iar forțele astrelor sunt venele trupului natural al lui Dumnezeu în această lume.

Nu trebuie să crezi că în nemărginitul stelar se află întreaga sfântă și biruitoare Treime, Dumnezeu-Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, în care nu există răul, ci veșnic sfântul și luminatul izvor de bucurii, unul nedespărțit și neschimbat, Treimea cea de o ființă, pe care nicio creatură n-o poate îndeajuns cuprinde și rosti, și care sălășluiește în nemărginitul stelelor și deasupra lor, și nicio creatură nu-i poate măsura adâncimea. Dar nici nu trebuie înțeles că ea n-ar exista înăuntrul astrelor și în această lume. Căci atunci când spunem Totul, sau în vecii vecilor, sau Toate în Totul, înțelegem pe Dumnezeu întreg. Ia pilda unui om care e făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, cum stă scris în I-Moise, cartea 1,27.

Golul din trupul omului este și înseamnă adâncul dintre astre și pământ;

trupul întreg cu tot ce e cuprins în el înseamnă cerul și pământul; carnea înseamnă pământul și e chiar din pământ; sângele e apa și e chiar din apă; suflul înseamnă aerul și e chiar din aer; plămânii în care califică aerul, înseamnă profunzimea dintre astre și pământ, în care focul, aerul și apa califică și lucrează ca elemente, iar căldura, aerul și apa califică și în plăra lui ca în văzduhul de deasupra pământului. Venele înseamnă puterea din căile astrelor; și chiar așa este, pentru că puterea astrală stăpânește mădulele omului hotărându-i acțiunile după configurația lor. Măruntaiele sau intestinale înseamnă efectul sau mistuirea astrelor; ceea ce s-a făcut prin puterea astrelor, e mistuit tot de ele și rămâne mai departe în puterea lor. Măruntaiele înseamnă și mistuirea a tot ce omul introduce în ele și care a crescut cândva din aceeași putere a astrelor.

Inima din om înseamnă căldura sau elementul foc, și chiar este căldură, pentru că ea țâșnește din inimă în tot corpul. Foalele înseamnă elementul aer, și aerul este aci stăpân. Ficatul înseamnă elementul apă și este chiar apă, căci din ficat pleacă sângele în tot trupul și în toate mădulele;

ficatul este muma sângelui.

— Bojocii înseamnă pământul și au chiar calitatea lui.

— Picioarele înseamnă apropiere și depărtare; însă în Dumnezeu ele sunt unul și același lucru, iar cu picioarele, omul poate ajunge departe sau veni aproape. Dar oriunde ar fi, el nu este în natură nici departe nici aproape, fiindcă în Dumnezeu aceste lucruri sunt tot una.

Mâinile înseamnă atotputernicia lui Dumnezeu, pentru că așa cum Dumnezeu în natură poate schimba totul și face din ea ceea ce dorește, tot astfel poate omul cu mâinile sale să schimbe tot ce crește în natură și să facă ce voiește; el conduce cu mâinile sale lucrarea și firea întregii naturi, și cu adevărat mâinile omului înseamnă atotputernicia lui Dumnezeu.

ia acum aminte mai departe întregul trup până la gât înseamnă și este mersul rotund al astrelor, precum și adâncimea dintre ele, în care domnesc planetele și elementele. Carnea înseamnă pământul; el este întărit și n-are elasticitate, după cum și cârnea nu are în sine rațiune, comprehensiune sau mobilitate, dar se mișcă prin puterea astrelor, care stăpânește

în venele și arterele trupului. Și tot astfel, nici pământul m-ar aduce fructe și nici n-ar crește în sânul lui metale ea aurul, argintul, arama, fierul sau chiar piatra, dacă astrele n-ar lucra înăuntrul lui; nici măcar un firicel de iarbă n-ar crește fără această lucrare a stelelor. Capul înseamnă cerul; el a crescut la trup odată cu venele și arterele care sunt căile puterii; toate forțele pornesc de la cap și creier și aleargă în tot trupul prin fibrele nervoase, prin vene și artere.

Cerul este dulcele lăcaș al bucuriei, în care există toate puterile ce se află și în natură, în astre și în elemente, dar nu atât de dure și de active. Căci fiecare forță a cerului are o singură specie sau formă, cea luminoasă și blândă, adică cea bună, nu și pe cea rea și bună în același timp, ca în astre și în elemente, ei, numai pe cea pură. Cerul este făcut din inima apei, dar care apă nu lucrează, nu califică în același fel ca în elemente; căci îi lipsește răul lăuntric. Cu toate acestea, cerul aparține naturii, dat fiind că astrele și elementele își au originea și forța în el. Căci cerul este inima apei; așa cum în toate creaturile și în tot ce cuprinde această lume apa este inima și numai apa, fie în viețuitoare, fie în neviețuitoare, în

plante, metal ori piatră: în toate lucrurile, apa este sâmburele sau inima.

Astfel că cerul este inima naturii, în care sunt toate forțele ca în astre și elemente dintr-o materie fină și fragedă, cum e creierul în țeasta omului. Cerul aprinde cu puterea sa astrele – și elementele pentru ca ele să se miște să lucreze: prin urmare, capul omului este ca cerul. Așa cum în cer toate forțele sunt domoale și blajine, calificând mă bucurie nespusă, tot astfel în creierul omului toate forțele sunt blânde și senine. Și așa cum cerul hotărăște asupra stelelor a căror forță izvorăște din cer, tot astfel creierul hotărăște asupra trupului omenesc, căci din el pornesc toate puterile în corp și în tot omul.

Creierul este sediul celor cinci simțuri: văzul, auzul „mirosul, gustul și pipăitul; sub influența astrelor și elementelor, ia naștere în creier spiritul natural sau sideric-astral, la oameni și animale; din el izvorăsc răul și binele, căci este o casă a astrelor. Puterea de a plămădi în trupul oamenilor și animalelor un spirit viu, o iau astrele din cer. Mișcarea cerului face astrele mișcătoare, tot astfel capul face trupul

mișcător.

Deschide-ți aici bine ochii spiritului și privește-l pe Dumnezeu, creatorul tău. Și acum întrebarea: de unde are sau de unde ia cerul asemenea putere de a pricinui în natură atâta mișcare?

Trebuie să vezi aici dincolo de natură și în afara cir în curata și biruitoarea forță divină, în pururea, neschimbătoarea și Sfântă Treime, ființa biruitoare, izvorătoare și dinamică, în care se află toate puterile ca în natură. Căci ea este veșnică mumă a naturii, cu cerul, pământul, astrele, elementele, îngerii, diavolii, oamenii și toate cele ce s-au făcut și există în ea.

Dacă numim cerul și pământul, astrele și elementele și tot ce există în ele, precum și tot ce există dincolo de toate cerurile, numim pe Dumnezeuul întreg, care, în puterea sa, ce de la el purcede, s-a preschimbat în aceste făpturi mai sus enumerate, făcându-se așadar pe sine creatură.

Dar Dumnezeu în Trinitatea sa este neschimbător; iar tot ce există în cer, pe pământ și deasupra pământului, își trage izvorul și originea din forța care pleacă de la Dumnezeu.

Nu trebuie să crezi că din această pricină în Dumnezeu s-ar afla izvorul răului și binelui; ci Dumnezeu este binele însuși, având chiar numele binelui, al bucuriei veșnic biruitoare. Dar puterile toate de la el pornesc; și tu, le poți cerceta în natură, căci ele există în toate lucrurile.

Vei zice: în natură există și rău și bine; și cum toate vin de la Dumnezeu, trebuie că și răul de la el vine.

Vezi, omul are în sine fiere, care e otravă, și fără fiere nu poate trăi; căci fierea face ca spiritele siderale să se miște, să se bucure, să biruiască și să rădă, fiind un izvor al bucuriilor. Dar dacă se aprinde într-un element, «ea distruge omul în întregime. Pentru că mânia în spiritele siderale vine de la fiere. De aceea, când veninul se urcă și aleargă spre inimă, el aprinde elementul foc, iar; focul aprinde spiritele siderale, care stăpânesc sângele și venele în elementul apă; atunci tremură întreg corpul de mânie și de otrava fierii. Întocmai o astfel de sursă are și bucuria, și e din aceeași substanță ca și mânia. Aceasta se întâmplă când fierea se aprinde în calitatea dulce și iubitoare, când omul îndrăgește ceva; atunci tremură de bucurie întregu-i trup, molipsindu-se uneori

și spiritul sideral, dacă fierea urcă prea mult și se aprinde în calitatea dulce.

Dar o astfel de substanță nu există în Dumnezeu, căci el n-are trup și sânge, ci e un spirit în care sălășluiesc toate puterile (*Ioan, 4,2*), așa cum ne rugăm în *Tatăl Nostru*: Căci a Ta este puterea (*Matei, 6*) și cum îl descrie îsaia: El e minunat; El e sfetnicul, e puterea, eroismul, veșnicul părinte, împăratul păcii (*îsaia, 9*).

Există și în Dumnezeu calitatea amară, dar nu în felul în care există fierea în om, ci ca o veșnic neîntreruptă forță, un izvor puternic și biruitor al bucuriei.

— Și chiar dacă în Moise stă scris (*2-Moise, 20,5; Moise, 4,24*): Eu se în t un Dumnezeu aspru și mânios, nu înseamnă că Dumnezeu în sinea lui s-ar mânia, sau că un foc de mânie ar cuprinde Sfânta Treime. Nu, aceasta nu poate fi; căci stă scris: *asupra aceloră ce mă urăsc*, adică în acele creaturi se aprinde focul mâniei. Dacă însă Dumnezeu s-ar mânia cu adevărat, întreaga natură ar arde, ceea ce se va întâmpla cândva, la Ziua de Apoi, în natură, și nu în Dumnezeu; în Dumnezeu va arde însă bucuria triumfătoare cum din veci a fost și cum în vecii vecilor altfel nu va fi. Iar

această bucurie triumfătoare și înălțătoare în Dumnezeu, face cerul triumfător și mișcător; cerul, la rândul său, face mișcătoare stelele și elementele, care, iarăși, fac toate creaturile mișcătoare.

Din puterile lui Dumnezeu s-a făcut cerul; din cer s-au făcut astrele, din astre elementele, din elemente pământul și creaturile pământene. Prin urmare, toate își au începutul lor, până la îngeri și diavoli; aceștia au fost creați înainte de facerea cerului, astrelor și pământului, din aceleași puteri din care au ieșit cerul, astrele și pe, mântul.

Iată, așadar, un scurt îndreptar de felul cum trebuie privită și cercetată ființa divină și naturală. Vreau să descriu de acum încolo adâncimea și temeiul adevărului despre ceea ce este Dumnezeu și despre felul cum sunt» toate alcătuite în ființa lui. Lucrul acesta a rămas ascuns omului, de când lumea, și el nu l-a putut cuprinde cu rațiunea sa niciodată. Dar fiindcă, în vremea de pe urmă, Dumnezeu voiește a se revedea în simplitate, îi las slobode impulsul și voința, din care nu sunt decât o scânteie. Amin.

DESPRE ÎNALT-BINECUVINTATA,

TRIUMFĂTOAEEA.

SFÂNTA, SFÂNTA.

SFÂNTA TREIME DUMNEZEU-TATĂL.

FIUL, Sf. DUH, UNUL DUMNEZEU

Nădăjduiesc, prea iubite cititor, că la îndemnul meu de bună credință, vei lua aminte și vei arunca de la tine înfumurarea, precum și marea pasiune pentru înțelepciunea păgână; vei lua, de asemenea, aminte, ca naivitatea autorului să nu te supere; căci cartea lui nu este fructul rațiunii sale, ci un imbold al spiritului. Caută să-ți fie spiritul pătruns de Duhul Sfânt, care de la Dumnezeu purcede și care, călăuzindu-te spre adevăr, ți se va dezvălui; vei vedea atunci, în lumina și puterea lui, până departe, în Sf. Treime, și vei înțelege cele ce scriu aici.

Despre Dumnezeu-Tatăl

Când Mântuitorul Iisus Hristos învăța pe ucenici să se roage, le-a cerut să zică: Tatăl nostru carele ești în ceruri. (*Matei, 6*). Aceasta nu înseamnă că cerul ar putea cuprinde pe Dumnezeu, pentru că cerul însuși e făcut din puterea divină. Iar Hristos spune: Tatăl meu e mai mare decât orice. (*Ioan, 10,29*). Și Dumnezeu spune în *Profeți*: Cerul este jilțul meu, iar pământul îmi stă la

picioare. (*Isaia*, 66). Tot acolo: Ce fel de casă vreți voi să-mi faceți? Eu cuprind cerul într-o palmă și pământul în trei degete, (*Isaia*, 40,12). Și în altă parte: Vreau să locuiesc în Iacob, iar coliba mea să fie în Israel (*Psalmi*, 135,4: *Sir.*, 24,13).

Când însă Iisus îl numește pe Dumnezeu-Tatăl, Tată ceresc, vrea să spună că puterea și strălucirea lui apar limpezi și luminoase și pure ca cerul și că dincolo de bolta cerească pe care o cuprindem cu ochii apare biruitoare întreaga Sfânta Treime: Tatăl, Fiul și Sfântul Duh.

De asemenea, Iisus deosebește aci pe Tatăl său ceresc de Tatăl naturii, adică al astrelor și elementelor; ele sunt Ta; ai nostru natural, din care suntem făcuți noi și din impulsul căruia trăim cu toții în această lume și din care ne luăm hrana, subzistența materială.

Dar este și Tatăl nostru ceresc, pentru că sufletul nostru îl dorește și îl caută neîncetat, îi este foame și sete de el. Trupul este înfometat și însetat după tatăl naturii, adică al astrelor și elementelor, și acesta e tatăl care hrănește trupul și îi dă să bea. Sufletul însă e înfometat și însetat după Tatăl ceresc, și el este cel ce-i astâmpără

foamea și setea prin Duhul Sfânt și izvorul bucuriei.

Aceasta nu înseamnă că avem doi tați, ci unul singur: cerul a ieșit din puterea lui, iar astrele din înțelepciunea lui.: toate sunt în el și din el pleacă toate.

Despre substanța și însușirea Tatălui

Dacă privim natura întreagă și însușirile ei, vedem pe Tatăl; dacă privim cerul și stelele, vedem veșnica lui putere și înțelepciune. Câte stele sunt pe cer, și sunt atât de mari și de nenumărate încât rațiunea nu le poate cuprinde și o parte din ele ochiul nu le poate vedea, tot așa de mari. Și încă mai mari sunt puterile și înțelepciunea lui Dumnezeu-Tatăl.

Dar fiecare stea de pe cer are o altă putere și o altă calitate decât celelalte, și toate laolaltă pricinuiesc diferențierile între făpturile pământului în întregul lor. Dar toate puterile existente în natură purced de la Dumnezeu-Tatăl; toate: lumina, căldura, frigul, aerul, apa, precum și toate însușirile pământului ca amar, acru, dulce, sărat, moale și tare, împreună cu cele ce nu se pot nici rosti nici număra, toate își au izvorul în Tatăl.

Dacă vrem să-l asemuim pe Tatăl cu

ceva, atunci trebuie să-l asemuim cu bolta rotundă a cerului. Dar să nu crezi că fiecare putere a lui stă într-o anumite parte sau într-un loc în Tatăl, ca stelele pe cer; nu, ci spiritul ne arată că toate puterile în Tatăl sunt împreunate ca una singură, cum le închipuie profetul Ezechiel în Capitolul 1 în spiritul și pilda sa, văzând pe Domnul asemenea unei roți, în care erau patru roți, una într-alta, toate patru una ca cealaltă, mergând fiecare pentru sine, din orice parte ar sufla vântul, fără a avea nevoie de întoarcere sau potrivire. Tot astfel și Dumnezeu-Tatăl; căci toate puterile în Tatăl sunt ca una singură și toate există în el într-o lumină și claritate de necercetat.

Să nu crezi că Dumnezeu stă în cer sau deasupra cerului, acționând ca o forță sau calitate care n-are în sine nici rațiune nici știință, ca bunăoară soarele; care aleargă pe calea sa rotundă, vărsând dinlăuntrul său căldură și lumină, și aducând atât pământului cât și creaturilor foloase ori pagube, ceea ce s-ar întâmpla desigur, dacă celelalte planete și stele n-ar constitui o frână. Nu, nu astfel este Tatăl; ci el este Dumnezeuul atotputernic, atotștiutor, atotvăzător, atotauzitor, care miroase totul,

gustă totul, simte totul și, în același timp, este blând, iubitor, milostiv, plin de bucurie, bucuria însăși.

Totodată el este neschimbător în vecii vecilor și nimic în ființa sa nu s-a schimbat și nu se va schimba în toți vecii. N-a venit de nicăieri, nici nu s-a născut vreodată, ci există din veci, el însuși fiind totul și totul existând prin a sa putere și izvorând din el. Natura și toate fapăturile au fost create prin puterea lui, care de la el vine din veci. Înălțimea, lățimea și adâncimea lui nu pot fi cercetate de nicio făptură, nici chiar de îngerii din cer care trăiesc în puterea Tatălui, plini de blândețe și bucurie, mereu cântând și mereu slăvindu-l.

Despre Dumnezeu-Fiul

Dacă vrem să-l vedem pe Dumnezeu-Fiul, trebuie să privim mereu lucrurile naturii; altfel nu putem scrie despre el. Spiritul îl vede, desigur, dar noi nu-l putem arăta nici. În cuvinte scrise, nici în cele rostite; căci ființa divină este puterea ce nu se lasă nici scrisă, nici grăită. De aceea trebuie să căutăm pilde și parabole când vrem să vorbim despre Dumnezeu; fiindcă trăim în această lume în imperfecțiune și din imperfecțiune am fost făcuți. Pentru

aceasta vreau să mă întrețin mai de aproape și mai limpede cu cititorul despre acest înalt subiect. N-ar fi rău ca bunul cititor să-și ridice privirea spre spirit; va căpăta cu acest prilej și o părticică din puterea lui (a spiritului) dacă e înfometat de el.

Acum, ia seama! Vorbesc turcii și păgânii că Dumnezeu n-are Fiu: deschideți ochii bine, nu vă orbiți singuri, și-l veți vedea. Tatăl e totul și toată puterea e în Tatăl; el este începutul și sfârșitul tuturor lucrurilor și nimic în afară de el nu există; căci tot ce s-a făcut, din Tatăl s-a făcut. Înainte de facerea lumii nimic nu era decât singur Dumnezeu, și din nimic, nimic nu se face²⁴. Toate lucrurile trebuie să aibă o cauză sau origine, altminteri nu e nimic.

— Dar să nu crezi că Fiul este un alt Dumnezeu decât Tatăl; nici să nu-ți închipui că Fiul este în afară de Tatăl, că ar fi parte deosebită, cum ar sta doi bărbați unul lângă altul fără a. se cuprinde unul pe altul; nu, comparația nu e potrivită, căci Tatăl nu e o imagine ce poate fi asemuită cu ceva, căci el este izvorul tuturor puterilor și toate sunt ca una singură; de aceea se cheamă Unul. Altfel, puterile fiind despărțite, el n-ar mai fi atotputernic, așadar, el este un Dumnezeu

independent și atotputernic.

Fiul este însă inima în Tatăl; toate puterile care sunt în Tatăl, sunt ale Tatălui, iar Fiul este inima sau miezul tuturor puterilor în întreg Tatăl. El este pricina bucuriei ce izvorăște în toate puterile în întreg Tatăl. Din Fiul care este inima Tatălui în toate puterile sale, se înalță veșnica bucurie cerească, pe care n-a existat ochi s-o vadă, nici ureche s-o audă, nici inimă omenească s-o cuprindă, cum spune Pavel în 1-Cor., 2,9.

Dar însă o făptură omenească, oriunde s-ar afla pe pământ, este luminată de Duhul Sfânt din izvorul lui Iisus, încât spiritele naturii care înseamnă Tatăl se aprind, atunci se revarsă în inimă și urcă în toate venele ei o astfel de bucurie, că întreg trupul tremură și spiritul animalic tresaltă fericit ca și când s-ar afla în sânul Sf. Treimi; ceea ce înțeleg doar cei ce au fost oaspeți la fața locului.

Aceasta nu e decât o pildă, o înfățișare a Fiului lui Dumnezeu, adică un mod al său de a lucra în om, pentru a-i întări și păstra credința; căci într-o fibră pământească bucuria nu poate fi atât de mare ca într-o ființă cerească, unde puterea desăvârșită a

Domnului este întreagă.

Va trebui să scriu acum în parabole.

Îți voi arăta aici o pildă în natură de felul cum există ființa divină în Sfânta Treime. Privește cerul, această boltă rotundă, iară început și fără sfârșit sau, de oriunde ai privi-o, cu început și cu sfârșit; tot astfel și Dumnezeu, în cer și deasupra cerului, n-are început și n-are sfârșit... Privește acum mai departe, la mersul și circuitul stelelor care înseamnă ceva din puterea și înțelepciunea Tatălui și chiar sunt ieșite din puterea și înțelepciunea lui. Cerul, a strei o și întregul adânc dintre astre împreună cu pământul înseamnă Tatăl, iar cele șapte planete înseamnă cele șapte²⁵ spirite ale lui Dumnezeu sau căpeteniile îngerilor, arhanghelii, între care și domnul Lucifer înainte de cădere; toți aceștia au fost făcuți din Tatăl înainte de facerea. Îngerilor și înainte de timpurile lumii. Și iarăși ia, aminte: soarele merge pe mijlocul adâncului dintre stele făcând o cale rotundă ca un cerc; el este inima astrelor, dându-le tuturor lumină și putere și armonizând lor, pentru ca totul să fie plăcut și plin de farmec; ei luminează cerul, stelele și adâncu.¹ de deasupra pământului» lucrând

asupra a tot ce există în această lume și fiind împăratul și inima tuturor lucrurilor, din această lume... El înseamnă pe bună dreptate Dumnezeu-Fiul.

Căci așa cum soarele stă la mijloc între astre și pământ și luminează toate puterile, fiind lumina și inima tuturor puterilor și întreaga bucurie a acestei lumi, a cărei frumusețe și dulceață stă în lumina și puterea lui, tot astfel Dumnezeu-Fiul este inima Tatălui, luminându-i toate puterile și răspândind bucurie în întreg dumnezeutătăl, întocmai ca soarele în întreaga lume. Dacă s-ar putea înlătura pământul, care este casa tristeții și a iadului, întreg adâncul ar fi luminat pretutindeni la fel; tot așa adâncul din Tatăl e luminat peste tot fără deosebire, de strălucirea Fiului lui Dumnezeu. Și așa cum soarele este o creatură, o forță sau o lumină de sine stătătoare care nu luminează cu sprijinul altor astre, ci singur le luminează pe toate și toate se bucură în puterea lui, tot astfel și Fiul în Tatăl este de-sine-siătător, luminând, orice putere în Tatăl și fiind bucuria sau inima lui.

Ia seama aici la marea taină a Domnului.

Soarele este născut sau făcut din toți aștrii și e lumina culeasă din toată natura, luminând din nou întreaga natură a acestei lumi și fiind legat de celelalte astre ca și când ar face împreună cu ele un singur astru.

Astfel și Fiul lui Dumnezeu, mereu născut din veci și nu făcut, este inima și strălucirea tuturor forțelor Tatălui ceresc, constituind o persoană independentă a Sf. Treimi și centrul strălucirii în adâncul Tatălui. Căci puterea Tatălui naște Fiul din vecii vecilor fără încetare: dacă Tatăl ar înceta să nască, Fiul nu ar mai fi nimic și, nemailuminând în Tatăl, acesta ar deveni o vale a întunericului, puterea lui nu s-ar mai revărsa în vecii vecilor, iar ființa divină n-ar putea exista²⁶.

Prin urmare, Tatăl este ființa de sine stătătoare a tuturor puterilor, iar Fiul inima lui care se naște neconținut din toate puterile Tatălui, pe care le luminează neîntrerupt. Să nu crezi că Fiul este amestecat în Tatăl, încât să nu i se poată vedea sau recunoaște persoana. Nu; dacă ar fi așa, Tatăl și Fiul ar fi o singură persoană. După cum soarele nu luminează din alte astre chiar dacă-și are originea în ele, tot

astfel Fiul, ca individualitate, nu strălucește din puterile Tatălui, deși se naște neconținut din ele și se reflectă mereu în ele; căci este o altă persoană decât Tatăl, dar nu un alt Dumnezeu. El este veșnic în Tatăl care îl naște fără încetare din vecii vecilor, fiind, Tată și Fiul, un singur Dumnezeu, de aceeași ființă în forță și atotputernicie. Fiul vede, aude, gustă, simte, miroase și înțelege totul precum Tatăl, trăiește în puterea lui și poartă în sine tot ceea ce este bun ca și Tatăl; dar răul nu există în el.

Despre Dumnezeu-sf. Duh

Dumnezeu Sf. Duh este a treia persoană în sfânta și biruitoarea dumnezeire și purcede totodată de la Tatăl și de la Fiul, fiind izvorul sfânt al bucuriei în întreg Tatăl, o adâncă armonie, o blândă adiere, un dulce murmur al tuturor puterilor Tatălui și Fiului (*Regii*, 19,12), cum s-a văzut la profetul Ilie pe muntele Horeb și în ziua de Rusalii la Apostolii lui Iisus (*Viața Apostolilor*, cartea 2).

Dacă însă vrem să-i descriem persoana, substanța și însușirea, trebuie să vorbim tot în parabole; căci spiritul nu poate fi descris, el nefiind o creatură, ci forță dumnezeiască în acțiune.

— Privește la Soare și la stele; la diferitele, negrăitele și nenumăratele stele; ele înseamnă Tatăl. Din aceste stele a ieșit Soarele; căci Dumnezeu l-a făcut din ele: el înseamnă Fiul lui Dumnezeu. Din Soare și din stele au ieșit cele patru elemente: focul, aerul, apa* pământul, cum voi dovedi mai încolo când voi vorbi despre Facere.

Ia bine seama. Cele trei elemente: focul, aerul și apa au o întreită mișcare sau calificare, dar un singur corpus. Iată, focul sau căldura se ridică din soare și din astre, iar din căldură se ridică aerul și din aer apa. În această mișcare sau calificare stă viața și spiritul tuturor creaturilor și tot ceea ce poate avea un nume în această lume; acesta înseamnă Sfântul Duh.

Așa cum cele trei elemente: focul, aerul și apa pornesc din soare și din astre alcătuind un corpus comun și pricinuind mișcarea vie și spiritul tuturor creaturilor acestei lumi, tot astfel pornește Duhul Sfânt din Tatăl, și din Fiul pricinuind mișcarea vie în toate puterile Tatălui. Și întocmai cum cele trei elemente se mișcă și acționează în abis ca un singur spirit de sine stătător, pricinuind căldură, frig și nori și curgând din puterea tuturor astrelor iar toate

puterile soarelui și astrelor sunt în cele trei elemente ca și când acestea însele ar fi soare și astre și din care se trage viața și spiritul tuturor creaturilor – tot astfel pornește Duhul Sfânt de la Tatăl și Fiul și se mișcă în întreg Tatăl, fiind viața și spiritul tuturor puterilor în întreg Tatăl.

Observă, aci, taina cea adâncă

Toate stelele pe care le vezi și pe care nu le vezi înseamnă puterea lui Dumnezeu-Tatăl; din aceste stele e născut soarele care este inima tuturor stelelor. Din toate stelele sau astrele pornește în haos puterea care zace în fiecare din ele; de asemenea, pornește în haos puterea soarelui, cu căldura și lumina lui, îmbinându-se cu puterile astrelor într-o unică forță clocotitoare, asemenea unui spirit sau unei materii, dar care n-are rațiune, căci nu este Duhul Sfânt. Cel de-al patrulea element aparține și el unui spirit natural lipsit de rațiune.

Tot astfel pornesc din Dumnezeu-Tatăl (în adâncul lui) toate puterile, dând naștere în centrul imensității sale, strălucirii, inimii sau Fiului lui Dumnezeu, pe care-l asemuim cu globul rotund al soarelui ce luminează deasupra noastră, sub noi, lângă noi; tot

astfel se reflectă strălucirea Fiului cu toate puterile în întreg Tatăl.

Nimic nu există în imensitatea Tatălui afară de Fiu; căci puterea multiplă, de nemăsurat și de necercetat a Tatălui, precum și lumina și puterea de nepătruns a Fiului, sunt în adâncul Tatălui un spirit viu, atotputernic, atotștiutor, atotauzitor, atotvăzător, atotmirositor, atotgustător, atot simțitor, în care există toată puterea, strălucirea și înțelepciunea, ca în Tatăl și Fiul.

Așa cum puterea și strălucirea soarelui și a stelelor se află în cele patru elemente, tot astfel în adâncul Tatălui se află Sf. Duh, cea de-a treia persoană de sine stătătoare >a dumnezeirii.

Despre Sfânta Treime

Când vorbim și scriem despre cele trei persoane ale dumnezeirii nu trebuie să crezi că e vorba de trei Dumnezei, stăpânind fiecare aparte, asemenea împăraților pământenii. O astfel de substanță și ființă nu se află în Dumnezeu; căci ființa divină constă în putere și nu în corp sau trup.

Tatăl este întreaga putere divină din care au ieșit toate și a existat întotdeauna, din vecii vecilor; el nu are început și nici

sfârșit. Fiul este în Tatăl inima și lumina lui, iar Tatăl îl naște pe Fiu din vecii vecilor, neîntrerupt, puterea și lumina Fiului reflectându-se în întreg Tatăl, întocmai ca soarele în lumea întreagă. El, Fiul, este o altă persoană decât Tatăl, dar nu în afara lui și nici alt Dumnezeu decât Tatăl; puterea, strălucirea și atotputernicia lui nu sunt mai mici decât ale Tatălui.

Sf. Duh purcede de la Tatăl și de la Fiul, fiind a treia persoană în divinitate. Așa cum elementele pornesc de la soare și de la astre, fiind spiritul mișcător în toate lucrurile acestei lumi, tot astfel Duhul Sfânt este spiritul mișcător în întreg Tatăl, izvorând neîntrerupt dinainte de toți vecii din Tatăl și Fiul, umplând întreg Tatăl; el nu este nici mai mic nici mai mare decât Tatăl și Fiul, iar puterea lui creatoare este în întreg Tatăl.

Orice lucru în această lume este făcut după chipul și pilda acestei Trinități. Voi, orbilor! evrei, turci și păgâni.

deschideți-vă ochii sufletului! Să vă arăt pilda Sfintei Treimi în Dumnezeu, la trupul vostru și la toate lucrurile naturii, la oameni, animale, păsări și viermi, precum și la lemn, la pietre, la plante și la ierburi.

Voi spuneți că în Dumnezeu există o singură ființă și că Dumnezeu n-are Fiul. Pentru a mă face mai ușor înțeles, voi grăi cu unul singur dintre voi și-i voi spune: deschide-ți ochii și privește-te pe tine: omul e făcut după chipul și din puterea lui Dumnezeu în Treimea sa. Privește omul pe dinăuntru și vei vedea limpede și curat acest lucru, dacă nu ești smintit sau un animal lipsit de rațiune. Ia aminte: în inima, în venele și creierul tău, e spiritul tău. Toată puterea ce se mișcă în inimă, în vene și în creier, în care stă viața ta, înseamnă Dumnezeu-Tatăl. Din această putere se ridică lumina care-ți îngăduie să vezi înăuntrul acestei puteri, să înțelegi și să știi ce ai de făcut; pentru că aceeași lumină licărește în întreg trupul, care se mișcă în virtutea și în cunoașterea acestei lumini; căci trupul își ajută toate membrele cunoscând lumina; aceasta înseamnă Dumnezeu-Fiul. Pentru că, așa cum Tatăl dă naștere Fiului din puterea sa, iar Fiul luminează în întreg Tatăl, tot astfel puterea inimii tale, a venelor și creierului nasc o lumină care-ți luminează toate puterile în întreg trupul. Deschide-ți ochii sufletului, caut-o bine și o vei găsi.

Ia aminte: așa cum din Tatăl și din Fiul purcede Sfântul Duh, fiind o persoană de sine stătătoare în divinitate și acționând în întreg Tatăl, tot astfel și din puterile inimii, venelor și creierului tău ia naștere puterea care lucrează în întregul tău trup, iar din lumina ta își trag izvorul intelectual, rațiunea, iscusința și înțelepciunea ta, spre a cârmui întreaga ta ființă și a deosebi ceea ce e în afară de tine, adică lumea înconjurătoare. Amândouă aceste puteri formează în stăpânirea sufletului un lucru, spiritul său. El înseamnă Dumnezeu Sfântul Duh, care chiar stăpânește sufletul tău, făcând din tine un copil al luminii și nu al întunericului.

Căci datorită acestei lumini, intelectului, și autocârmuirii, omul se deosebește de animale, fiind un înger al lui Dumnezeu, cum voi dovedi limpede când voi vorbi despre crearea omului.

De aceea ia bine seama și observă ordinea acestei cărți: vei găsi ceea ce înima-ți dorește și după care tânjește mereu.

Descoperi, așadar, în om trei izvoare: mai întâi puterea întregului tău suflet, care înseamnă Dumnezeu-Tatăl, apoi lumina întregului tău suflet și care înseamnă

Dumnezeu Fiul; în sfârșit, din toate puterile tale și din această lumină se naște un spirit rațional, dat fiind că toate venele împreună cu lumina din tine, precum, și inima și creierul și tot ceea ce este în tine, ajută la plămădirea acestui spirit; el este sufletul tău și îl reprezintă pe Duhul Sfânt care purcede din Tatăl și Fiul și guvernează în întreg Tatăl; căci sufletul omului cârmuiește în întreg trupul.

Trupul însă, adică partea animalică din om, înseamnă pământul mort și degradat, stare pe care omul însuși prin căderea sa și-a pregătit-o, cum se va arăta mai încolo, la locul cuvenit...[Sufletul respectă primul principiu; spiritul sufletului celălalt principiu, în *ternario sandei*²⁷, iar spiritul exterior, adică cel sideral, al treilea principiu al acestei lumi]"¹.

Tot astfel găsești Trinitatea divină și în animale; căci așa cum se plămădește și se naște spiritul în om ia naștere și în animal, fără altă deosebire decât faptul că Dumnezeu l-a făcut pe om din cel mai bun miez al naturii ca înger și chip al său, stăpânind în el prin Sfântul său Duh, pentru

1 Toate pasajele cuca cel de mai sus, le-a însemnat «miorul cu propria-i mână în manuscrisul lui Michael von Ender, câțiva ani după încheierea scrierii de față.

ca omul să poată înțelege și diferenția totul.

— Animalul „însă, e făcut numai din natura brută a acestei lumi; prin mișcarea lor, astrele și elementele au dat naștere animalelor după voința lui Dumnezeu.

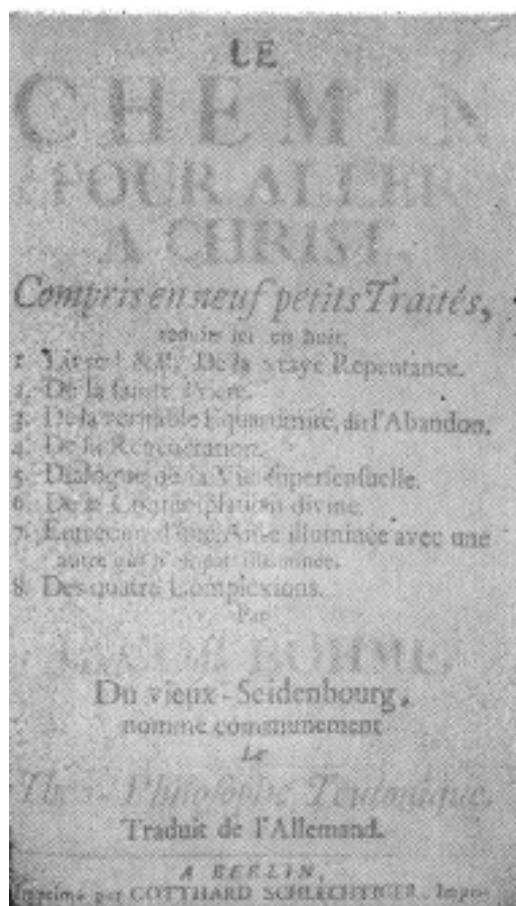
Astfel ia naștere și spiritul păsărilor și al viermilor, încât totul își are întreitul izvor după chipul Sf. Treimi. În acest fel o poți și tu vedea în arbori și în pietre, în plante și în ierburi, chiar dacă toate acestea sunt pământene. Natura însăși nu naște nimic din cele ce sunt în această lume, de-ar fi să dureze chiar un singur ceas, fără: a ține seama de pilda dumnezeieștii triade.

Observă bine! în orice arbore, piatră sau plantă, sunt trei lucruri, și, dacă unul din ele ar lipsi, arborele, piatra sau planta nu s-ar naște și nici n-ar crește. Mai întâi e for: a care zămislește trupul; apoi seva sau inima lui, iar în al treilea rând acea forță care izvorăște din el, cum ar fi mirosul său gustul, adică spiritul lucrului, prin care crește sau se adaugă sieși. Dacă din cele trei attribute linul lipsește, lucrul nu poate exista.

Așadar, găsești pilda Sf. Treimi în toate lucrurile, la oricare dintre ele ai privi. Și nimeni să nu se amăgească, închipuindu-și

că în Dumnezeu nu există Sf. Treime. Voi arăta aceasta într-un chip mai limpede și mai luminos, când voi, scrie despre Facere; căci; eu nu mă iau în scrierea și cartea mea după alți maestri. Și chiar dacă aduc aici multe exemple și mărturii de la unii sfinți ai Domnului, cele arătate de mine mi-au fost scrise în cuget de însuși Dumnezeu, încât le cred cu toată convingerea, le recunosc și le văd nu cu trupul, ci cu spiritul, ca pornite din îndemnul și lucrarea lui Dumnezeu. N-aș vrea să se-nțeleagă că rațiunea mea ar întrece-o pe cea a altor semeni, ci că sunt doar o simplă rămurea din Domnul, o biată și neînsemnată scânteie din el; el mă poate așeza unde vrea, și nu mă pot decât supune. Încât, ceea ce fac nu e din voința mea naturală, nici din puterile mele firești; căci dacă mi s-ar lua spiritul, nici n-aș cunoaște, nici n-aș pricepe propria mea strădanie, și aș fi silit să mă războiesc în toate chipurile cu diavolul, fiind supus ca toți oamenii, împotrivirii și deznădejzii. Dar îl vei vedea în curând, în capitolele următoare, pe diavol gol și lipsit de apărare, cu toată trufia și nerușinarea lui.

i*", i1,*/la/iife

Pagină de titlu a ediției în limba franceză a cărții lui Jakob BOhme
Drumul spre Hristoi, Berlin, 1722

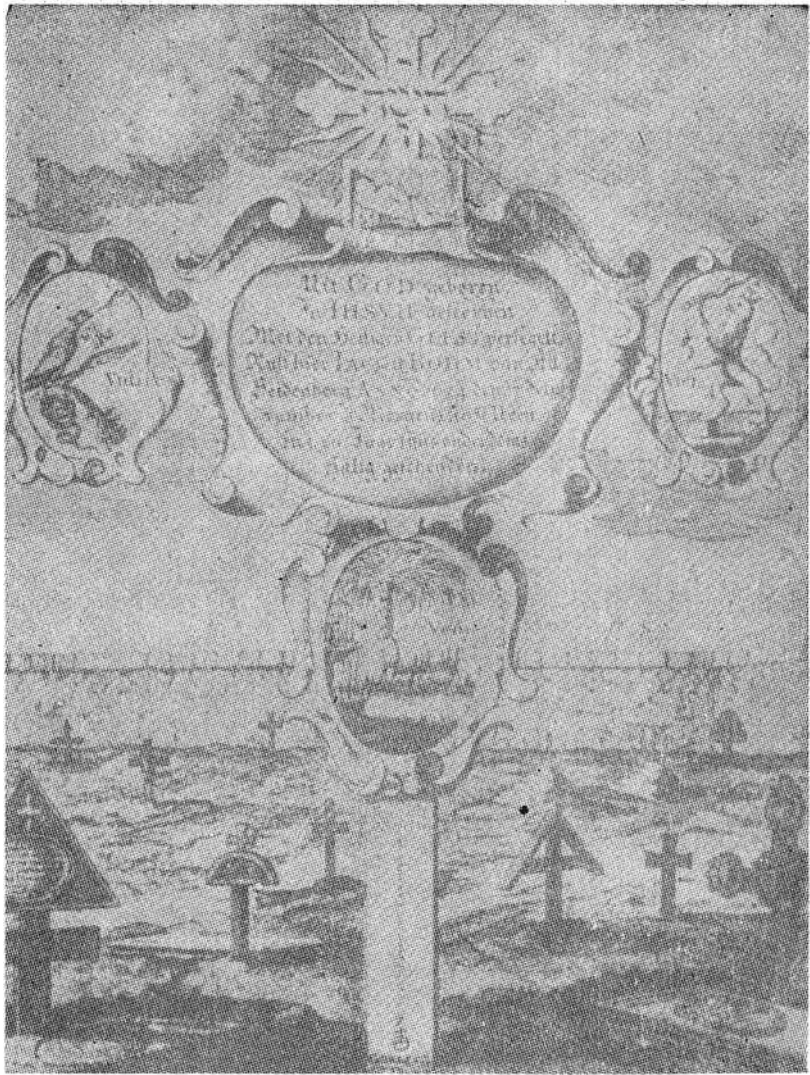

Jakob Böhme. Gravură anonimă din secolul XVII

Jakob Böhme. Gravură cu dăltița, sfârșitul secolului XVII, cu epigramă

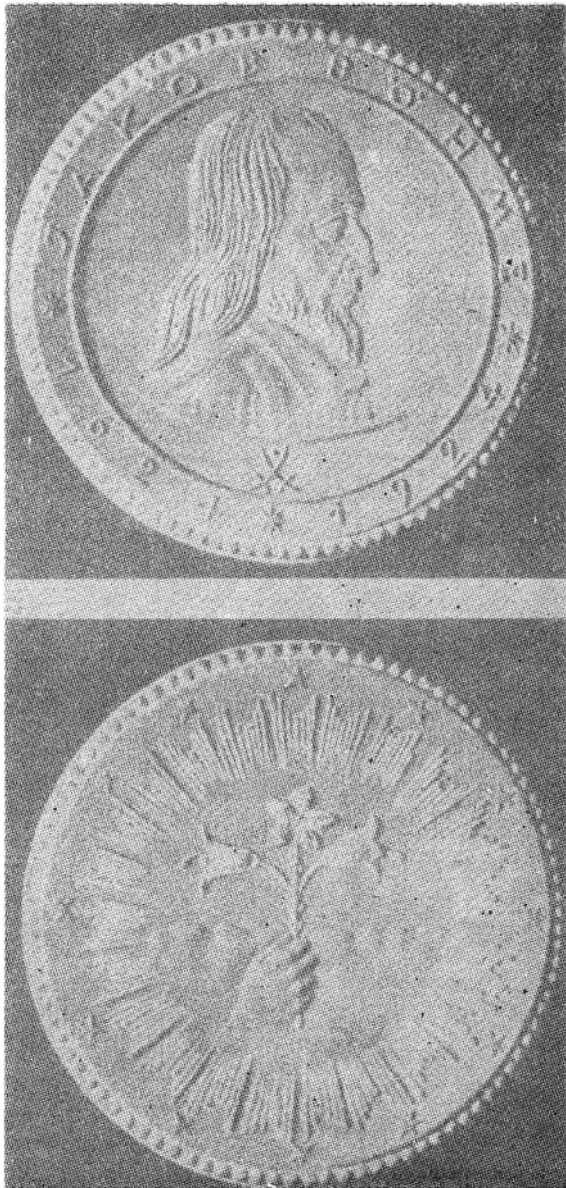

Primul monument funerar al lui Jakob
Böhme

Monumentul lui Jakob Böhme din
Görlitz

CAPITOLUL IV
DEPRE CREAREA SFINȚILOR
O ÎNDRUMARE SAU O POARTĂ

DESCHISĂ SPRE CER

Mai toți scriitorii și învățații și-au bătut capul cercetând, născocind și căutând în natură, și ajungând la multe și împărțite păreri în ce privește întrebarea când, în ce fel și din ce anume au fost creați sfinții; de asemenea, ce a însemnat fioroasa cădere a marelui principe Lucifer, cum a devenit el un diavol rău și întunecat, de unde pleacă acest izvor al răului sau ce **l** –, a împins pe Lucifer la fapta ce-a săvârșit.

Chiar dacă temeiul în sine și marea taină au rămas ascunse de la începutul lumii, și nici nu puteau fi pătrunse ori înțelese de trupul și sângele omenesc, Dumnezeu care a făcut lumea, vrea totuși, acum la sfârșit, să i se arate și să-i dezvăluie marile taine, vestind apropierea însemnatei zile a revelației și a mult așteptatei judecăți, la care se va redobândi ceea ce s-a pierdut prin Adam și la care se va despărți în această lume, împărăția cerului de împărăția diavolului. Toate acestea vrea să le dezvăluie Dumnezeu în cea mai mare simplitate, pentru ca tot omul să priceapă și fiecare să-și poată ridica ochii spre mântuirea ce/Se apropie; și anume nu cu nerușinată lăcomie, **l** înnind la strălucire și

desfrâu și socotind că aici e viața cea mai bună, când de fapt, omul, în semeția lui, stă în inima iadului păzindu-l pe Lucifer, pe care îl va vedea cu mare groază, frică și deznădejde veșnică, în batjocură și rușine; va fi o pildă cutremurătoare dată de diavoli, care au fost cândva cei mai frumoși îngeri ai cerului, cum voi scrie și voi arăta mai încolo. Las acum totul în a Domnului voie, căruia nu mă pot împotrivi...

Despre calitatea divină

Dat fiind că în cel de-al treilea capitol Țai aflat îndeajuns despre Treimea în ființa divină, aș dori să-ți vorbesc acum limpede despre putere și efect, cum și despre calități și calificare în ființa divină, sau din ce anume sunt făcuți îngerii și care este trupul și puterea lor.

După cum am spus mai înainte, în Dumnezeu-Tatăl sunt toate puterile pe care niciun om nu le poate cuprinde cu simțurile sale; dar pe care în astre, în elemente și în creaturile acestei lumi, le recunoaște cu ușurință.

Orice putere stă în Dumnezeu-Tatăl și pleacă de la el: lumina, căldura, frigul, chiar însușirea de moale, dulce, amar, acru, sărat, sunet, în sfârșit tot ce se poate și ce nu se

poate grăi sau închipui: toate puterile sunt în Dumnezeu ca și când ar fi una singură, și fiecare decurge din el în chip nestânjenit. Dar puterile în Dumnezeu nu califică în același fel ca în natură, în astre și elemente sau creaturi.

Nu, să nu-ți închipui acest lucru; căci Lucifer, în răzvrătirea sa, a făcut puterile naturii necurate, tot atât de arzătoare, amare, reci, acre, sărate, întunecoase și spurcate; în vreme ce în Tatăl toate puterile sunt blânde și domoale ca cerul și pline de bucurie, căci toate triumfă una într-alta, iar sunetul lor se-nalță în eternitate. În ele nu e decât dragoste, blândețe, milostenie, bunăvoință, un izvor al bucuriei ce se ridică biruitoare, și toate glasurile cerului se revarsă într-o armonie ce nu poate fi cuprinsă de graiul omenesc și cu nimic nu poate fi asemuită. Dacă totuși vrem s-o asemuim cu ceva, atunci numai cu sufletul omului când e luminat de Duhul Sfânt; atunci se-nalță în el biruitoare forțele binelui, și însuși trupul animalic freamătă; așa se înfățișează calitatea divină, calitatea în Dumnezeu: în Dumnezeu totul e spirit.

Calitatea apei în Dumnezeu nu e la fel de curgătoare și nu califică în același fel ca

în lumea noastră: ci e ca un spirit luminos, o forță în care stăpânește Duhul Sfânt. Calitatea amară califică în cea dulce, sărată și acră, iar dragostea stăpânește în ele din veci; căci în lumină și seninătate, dragostea pleacă din inimă sau Fiul lui Dumnezeu în toate puterile Tatălui, iar Sf. Duh adie pretutindeni. În adâncul Tatălui, aceasta e ca un dumnezeiesc salnitru²⁸, pe care sunt nevoit a-l compara cu pământul dinaintea stricăciunii, când nu era atât de tare, de rece, amar, acru și întunecos, ci asemenea adâncului cresc luminos și pur, și în care toate puterile au fost blânde, divine, dar pe care, cum vom vedea mai încolo, Lucifer l-a aruncat în stricăciune.

Acest dumnezeiesc salnitru sau puterile divine toate una într-alta, dau naștere la feluri de arbori și arbuști cu suavul și minunatul fruct al vieții, și la felurite flori de culorile cele mai încântătoare și de un parfum divin. Gustul lor, după calitate și specie, este sfânt, dumnezeiesc și îmbătător, căci fiecare calitate își poartă fructul așa cum în spelunci și în alte locuri întunecoase ale pământului cresc atâtea feluri de arbori, arbuști, flori și fructe, iar în sânul pământului pietre rare, argint și aur: este

un simbol al nașterii cerești.

Natura se străduiește din răspuțeri să scoată din pământul mort și degradat, forme și specii divine; dar ea obține fructe moarte, posomorâte și tari, care nu mai sunt după felul celor cerești; ele sunt respingătoare, amare, acre, aspre, fierbinți, reci, tari și rele, fără nimic bun sub învelișul lor. Seva și spiritul lor sunt în amestec cu calitatea iadului, parfumul lor e duhoarea; așa le-a pregătit Lucifer, cum limpede voi arăta mai încolo.

Când scriu despre arbori, arbuști și fructe, nu trebuie să le înțelegi asemenea celor pământești din această lume; căci, după părerea mea, în cer nu cresc arbori sau pietre cu calitățile lor pământene. Nu, ci ele sunt divine și spirituale; dar sunt de părere că ele sunt adevărate și originale. Nu vorbesc de alte lucruri, ci de cele ce le scriu cu mâna mea și le așez în litere.

În slava dumnezeiască trebuie observate cu deosebire două lucruri: mai întâi acel salnitru, adică puterile dumnezeiești reunite într-o singură și veșnică mișcare, în care iau naștere și cresc arbori și arbuști divini, înflorind neconținut și făcând în puterea dumnezeiască fructe de

o calitate și specie pe care nu le pot înfățișa nici cu vorba, nici cu scrisul, iar dacă aș încerca, m-aș bâlbâi ca un copil care acum învață să vorbească și nu potrivește cuvântul. Numai spiritul le vede în toată minunăția lor.

Cealaltă formă a cerului în slava divină este mercuriul²⁹ sau sunetul, așa cum în salnitru pământului se află sunetul din care au ieșit aurul, argintul, cuprul, fierul și alte metale din care se fac instrumente de sunat sau care să ne facă o bucurie; cum sunt clopotul, fluierul și celelalte; același sunet există și în făpturile pământului, altfel toate ar fi tăcute.

Prin acest sunet din ceruri, puterile divine sunt asigurate că totul naște și crește în chip gingaș și plăcut. Așa cum puterile dumnezeiești sunt numeroase și felurite, tot astfel sunetul sau mercuriul este și el multiplu și felurit. Când puterile se înalță în Domnul, ele se pătrund una pe alta într-un neconținut amestec; atunci pornesc din ele tot felul de culori și în aceste culori cresc tot felul de fructe; acestea se dospesc în salnitru, iar mercuriul sau sunetul se amestecă și el și urcă în toate puterile Tatălui; atunci se-nalță în cereasca

împărăție a bucuriei, tonuri și sunete de o frumusețe neînchipuită. Dacă ai aduna în această lume mii de instrumente și acorduri și le-ai orândui în chipul cel mai artistic, cu cei mai talentați maestri, n-ai obține decât un lătrat de câine față de muzica și tonurile dumnezeiești ce se înalță din vecii vecilor.

Dacă vrei să contempli slava și frumusețea divină cu verdeața și bucuria lor, privește cu stăruință la această lufene; ce roade și ce verdeață ies din salnitrul pământului, ce arbori, arbuști, plante, ierburi, flori, uleiuri, vinuri, cereale și tot ce-ți poate dori inima: toate nu-s decât o copie sărmană a strălucirii cerești. Căci natura pământească decăzută s-a străduit încă de la începutul creației ei și până azi să dea naștere la forme divine, atât în cele ce cresc din pământ, cât și în oameni și animale; chiar dacă în fiecare an apar arte noi, ele n-au putut naște putere și calitate divină, căci fructele lor sunt pe jumătate moarte, stricate, putrede.

Să nu crezi că în slava divină apar animale, viermi și făpturi eu trup ca în această lume; nu, dar cred că este minunata proporție, forță și îndemânare a acesteia. Natura își dă cea mai mare silință să creeze

cu forțe proprii, forme și figuri divine, să se vadă în oameni, animale, păsări și viermi, precum și în flora pământului pe care le plăsmuiește cu cea mai mare artă; căci natura ar dori să-și astâmpere vanitatea, dând naștere la forme divine în puterea divină. Pentru că și în slava dumnezeiască apar tot felul de arbori, de arbuști și fructe, dar nu de natură și calitate pământească, ci de calitate și formă divină. Fructele nu sunt niște stârpituri moarte, tari, amare, acre și aspre, care putrezesc și miros urât ca în această lume, ci totul stă în sfântă și dumnezeiască putere. Miezul lor e din putere divină, din salnitrul și marcuriul³⁰ slavei divine, fiind o hrană a sfinților îngeri.

Dacă îngrozitoarea cădere a omului nu l-ar fi împins în stricăciune, el ar fi fost în această lume un oaspe deosebit și ar fi mâncat din astfel de fructe; ele i-au fost arătate în paradis alături de celelalte, dar pofta necurată și ispita diavolului care infectase salnitrul din care a fost făcut Adam a împins pe om în pofta păcatului de a mânca din amândouă calitățile și bună și rea, după cum limpede voi scrie și chiar voi demonstra de-a lungul acestei cărți.

Despre facerea îngerilor

Spiritul ne arată limpede și clar că înainte de facerea îngerilor ființa divină în înălțarea și calificarea ei existase din veci, rămânând și după aceea până în zilele noastre, așa cum va rămâne în vecii vecilor. Locus-ul sau locul și spațiul cu cerul creator pe care-l vedem cu ochii noștri, precum și locul pământului și al stelelor împreună cu adâncul, au constituit o formă cum este și astăzi deasupra cerului în slava dumnezeiască. Ea a fost și împărăția marelui principe Lucifer când s-au creat îngerii. „[Adică principiul secund, din care a fost izgonit cât mai în afară, ceea ce înseamnă și cât mai înăuntru]”. Prin răzvrătirea sa, el a aprins calitățile sau salnitrul divin din care fusese plămădit „[să se înțeleagă că centrul naturii sale sau primul principiu]”, făcându-l să ardă.

În nebunia lui, el socotea că-l va întrece în strălucire pe Fiul lui Dumnezeu și-i va lua locul; de aceea, în calitatea lui arzătoare nu-și mai avea locul în Dumnezeu, și a urmat facerea lumii. Dar mai târziu, la timpul hotărât, lumea aceasta va fi repusă la locul ei în Dumnezeu, cum a fost înainte de facerea ei și de facerea îngerilor; iar domnul Lucifer va primi veșnic lăcaș un

infern, o speluncă, o vizuină, rămânând veșnic în calitatea lui aprinsă, ca într-un sălaș al rușinii, al pustiuului și întunericului, ca într-o peșteră a groazei.

I, a aminte! în rânduiala lui, Dumnezeu i-a făcut pe toți îngerii deodată, nu din materie străină, din afara lui, ci din el însuși, din puterea lui și veșnica lui înțelepciune. Filosofi au crezut că Dumnezeu i-a făcut pe îngeri numai din lumină, dar s-au înșelat. Îngerii n-au fost făcuți numai din lumină, ci din toate puterile Domnului.

Cum am arătat mai înainte, în adâncul lui Dumnezeu trebuie să observăm mai cu seamă două lucruri: mai întâi puterea sau puterile lui Dumnezeu-Tatăl, Fiului și Sfântului Duh, care sunt line, blânde și felurite, deși îmbinate toate într-una singură.

Și, după cum în aer stăpânește puterea astrelor, tot astfel în Dumnezeu puterile lui; dar în Dumnezeu fiecare putere își are efectul ei deosebit. Astfel, în fiecare putere există un sunet a cărui rezonanță corespunde calității puterii; aci stă întreaga bucurie cerească. Din acest salnitru și marcuriu de origine divină sunt făcuți toți

îngerii, adică din trupul naturii (curate).

Ai dori, desigur, să întrebi: cum sunt făcuți sau cum sunt născuți și ce fel de formă, au îngerii?31

Dacă eu aș avea o limbă îngerească iar tu un intelect îngeresc, am putea vorbi mult și bine despre acest lucru pe care numai spiritul îl vede și limba nu e în stare să-l grăiască. Căci cu alte vorbe nu știu, decât cele din lumea noastră. Dacă însă ai în tine Duhul Sfânt, sufletul tău va înțelege. Iată: întreaga Sf. Treime a figurat sau a alcătuit dinlăuntrul ființei sale un trup sau un chip, asemenea unui mic Dumnezeu, în care se reflectă puterile dumnezeiești, păstrând proporția creaturilor.

În Dumnezeu nu e nici început nici sfârșit; îngerii au însă început și sfârșit, dar care nu pot fi nici măsurate, nici înțelese; căci un înger poate fi când mare, când mic, iar schimbarea lui se petrece mai iute ca gândul omului, în îngeri sunt toate calitățile și puterile, ca în divinitatea întreagă.

Dar să înțelegi bine acest lucru: ei sunt făcuți și alcătuiți din salnitru și mercuriu, adică din resturi. Iată o pildă: din soare și din astre pleacă elementele și fac din salnitru pământului un spirit viu; astrele

rămân unde se află și spiritul primește totuși calitatea astrelor. Dar spiritul rămâne, în alcătuirea lui, ceva deosebit de stele, deși de aceeași substanță ca și acestea, care, de asemenea, sunt și rămân deosebite între ele, fiecare liberă, de sine stătătoare. Dar calitatea astrelor stăpânește totuși în spirit; iar spiritul poate, în calitatea lui, să se ridice sau să cadă, ori să trăiască sub influența astrelor după dorință, pentru că e liber, iar calitățile ce le are în sine le-a primit pentru a-și le însuși, a le integra ființei lui. Chiar dacă au fost la început de la astre, ele sunt acum ale sale. Întocmai ca mama, având în sine sămânța, e posesoarea seminței; când însă ea naște copilul, sămânța trece în posesia lui. Și chiar dacă copilul trăiește un timp în mamă și este hrănit din trupul ei, trupul și spiritul ieșite din sămânța mamei, își păstrează pentru sine dreptul trupesc și spiritual.

Tot astfel cu îngerii: și ei sunt toți din sămânța dumnezeiască, dar își păstrează fiecare corpul pentru sine, și chiar dacă sunt în casa lui Dumnezeu și se hrănesc din fructul mamei din care au fost născuți, trupul lor rămâne în posesia lor.

Dar calitatea din afara lor sau a

trupului lor nu le aparține, așa cum mama nu e posesiunea copilului, și nici hrana mamei nu aparține copilului, ci mama i-o dă din dragostea și bucuria de a-l fi născut.

— Ea poate chiar izgoni copilul din casa ei dacă nu-i dă ascultare și-i poate opri hrana cum i s-a întâmplat principelui Lucifer³².

Așadar, Dumnezeu poate retrage puterea divină îngerilor care se ridică împotriva-i. Când însă aceasta se întâmplă, un spirit se usucă și se strică; întocmai cum un om, căruia i se ia aerul care e și mama sa, trebuie să moară. Prin urmare, nici îngerii nu pot trăi în afara mamei lor.

CAPITOLUL V.

DESPRE SUBSTANȚA CORPORALĂ,
DESPRE FIINȚA

ȘI ÎNSUȘIREA ÎNGERILOR

Se pune întrebarea: ce fel de trup are îngerul, ce fel de formă și înfățișare, sau cum a fost el figurat?

Așa cum omul a fost făcut după chipul și asemănarea lui Dumnezeu, tot astfel și îngerii; căci ei sunt frații omului, iar la înviere, oamenii vor avea chipul și înfățișarea îngerilor, cum însuși Mântuitorul Iisus ne arată (*Matei*, 22,30). Și aici pe

pământ, îngerii nu s-au arătat oamenilor decât în chip de oameni. Și, fiindcă la înviere vom fi asemenea îngerilor, înseamnă o altă dovadă că și îngerii au fost figurați în chipul nostru; altfel ar trebui să luăm la înviere o altă înfățișare, ceea ce ar contraveni facerii dintâi a omului. Așa au apărut și Moise cu Ilie tânărului Iisus pe muntele Tabor, în forma și chipul lor, deși stătuseră multă vreme în ceruri. Iar Ilie fusese luat în ceruri cu trupul viu și nu putea să aibă altă înfățișare decât cea avută pe pământ (2-Regi, 2,11). Și când s-a înălțat Iisus la ceruri, pluteau în nori doi îngeri care grăiau ucenicilor: Voi, fiii Israelului, ce vă uitați aici spre cer? Acest Iisus se va întoarce așa cum l-ați văzut urcând spre ceruri! (Faptele Apostolilor, 1,11). Este limpede că la Ziua de Apoi el se va întoarce în aceeași formă, cu slăvitul trup dumnezeiesc, glorificat asemenea unui împărat al îngerilor, care vor fi oamenii. Cu aceeași limpezime ne spune și spiritul că îngerii și oamenii au același chip: căci Dumnezeu a făcut în locul izgonitului Lucifer³³, din locus-ul în care se afla și în care fusese făcut acesta, un alt înger, pe Adam. De-ar fi rămas în curăția și

limpezimea lui de la început! Dar mai există o anume nădejde a învierii; vom primi atunci din nou puritatea și lumina îngerească.

Mă-ntrebi acum: Cum sunt făcuți îngerii după chipul lui Dumnezeu?

Răspuns: Mai întâi, trupul figurat este incomprehensibil, fiindcă este alcătuit din puteri divine astfel îmbinate că nu poate fi distrus. Așa cum nimeni și nimic nu poate nimici divinitatea, tot astfel nimeni și nimic nu poate distruge un înger. Căci el nu e alcătuit din carne și sânge, ci din putere dumnezeiască. Trupul lui e din toate puterile Tatălui și din aceleași puteri e lumina lui Dumnezeu-Fiul; puterile Tatălui și Fiului dau naștere în înger unui spirit intelectual, care-i străbate făptura divină. La început, puterile Tatălui nasc o lumină prin care îngerul vede în întreg Tatăl; dar vede și puterea exterioară, și lucrarea din afară a lui Dumnezeu, care sunt în afara trupului îngeresc; își privește frații lui îngeri și vede minunatul fruct al lui Dumnezeu, pe care-l poate gusta spre marea lui desfătare și bucurie. Iar această lumină a venit mai întâi în trupul îngeresc de la Dumnezeu-Fiul prin puterile Tatălui,

ea rămânând în posesia îngerului și fiind proprietatea corpului, căruia nu i se mai poate retrage decât dacă el însuși a stins-o, cum a făcut Lucifer.

Orice putere ce se află în înger naște aceeași lumină. Așa cum Dumnezeu-Tatăl dă naștere Fiului ca inimă a lui, tot astfel îngerul își naște în sine Fiul și inima sa, care luminează toate puterile din întregul înger. Apoi, din toate puterile îngerului și din lumina sa, pleacă un izvor ce-i străbate întreg trupul: este spiritul său ce urcă în veșnicie. Căci în acest spirit este orice cunoaștere și orice știință de orice fel, din întreaga divinitate. Pentru că acest spirit, izvorând din toate puterile îngerului, urcă în suflet; aci, are cinci porți: deschise putând privi la cele ce sunt în Dumnezeu și la cele ce sunt în el însuși. Spiritul acesta pleacă din toate puterile îngerului, precum și din lumina lui, întocmai ca Sf. Duh de la Tatăl și Fiul, pentru a-i umple întreg trupul.

Ia aminte la marea taină.

Așa cum în Dumnezeu ținem seama de două lucruri, și anume în primul rând de salnitru sau puterile dumnezeiești din care iese trupul, iar în al doilea de marcuriu, adică tonul sau sunetul, tot astfel și în

îngerii vom ține seama de amândouă, în aceeași formă.

Mai întâi este puterea și în putere sunetul; acesta urcă în spirit, în cap, în suflet, așa cum la om urcă în creier. El are porțile sale în suflet, iar în inimă sediul și originea, pentru că izvorăște din toate puterile. Căci izvorul tuturor puterilor țâșnește din inimă întocmai ca la om; iar în cap își are scaunul împărătesc, de unde vede tot ce există în afara lui, aude tot, gustă tot, miroase tot și simte tot.

Iar dacă el aude înălțându-se tonul sau sunetul divin care este în afara lui, atunci spiritul lui se pătrunde și se aprinde de bucurie, se urcă în jilțul său împărătesc, cântă și intonează cuvinte de bucurie despre sfințenia lui Dumnezeu, despre fructul și verdeața vieții veșnice, despre podoaba și strălucirea eternei bucurii și despre privescerea plină de încântare a lui Dumnezeu-Tatăl, Fiul și Sf. Duh; de asemenea, despre dulcea frățietate a îngerilor, despre împărăția bucuriei cerești, despre slava fără de sfârșit a dumnezeirii; și despre domnia sa princiară; în fine, despre toate puterile divine, pe care din mâhnirea stricăciunii mele trupești nu le pot descrie.

Dar ceea ce nu-ți pot arăta aci în scris, aş vrea să-ți torn în suflet: vei vedea limpede în ziua învierii. Să nu iei în derâdere spiritul meu; el nu tâşneşte dintr-o vietate sălbatică, ci naşte din propria-mi putere, fiind luminat de Duhul Sfânt.

Nu fără cunoştinţă scriu toate acestea; dar dacă tu, ca un înrăit epicureu³⁴ împins de diavol, vei râde de aceste lucruri şi vei zice: omul nu s-a urcat la cer, n-a văzut şi nici n-a auzit cele ce spune; sunt născociri! – te voi chema prin puterea cunoaşterii mele şi te voi cita în faţa lui Dumnezeu la Judecata de Apoi.

— Iar dacă trupul meu va fi prea slab să te târască acolo, cel de care am eu cunoştinţă va fi destul de puternic să te azvârle în fundul iadului.

De aceea, îl prevenit: gândeşte-te că şi tu aparţii horei îngereşti şi citeşte sorbind cu ochii acest mic cântec: Duhul Sfânt se va trezi în tine şi vei căpăta pofta şi dorinţa de a intra în marea horă cerească. Amin!

Bardul şi-a acordat lăuta şi şi-a dres glasul. Mirele soseşte. Ia seama să nu ai în picioare podagra iadului când porneşte hora, să nu fii neîndemânatic în dansul îngerilor şi dat afară de la nuntă pentru că

nu ai veșmânt îngeresc. Cu adevărat ușa se va închide îndărătul tău și nu vei mai pătrunde înăuntru: vei dansa atunci cu lupii infernali în flăcările iadului, batjocura îți va pieri pe față și căința te va roade la nesfârșit.

Despre calificarea îngerilor

Și acum întrebarea: Ce fel de calificare să aibă îngerul? Răspuns: Sufletul sfânt al omului și spiritul îngerului au una și aceeași substanță și ființă, nefiind altă deosebire între ele decât calitatea însăși sub orânduirea trupească. În om, califică din afară înăuntru, prin aer, calitatea pământească, pervertită, dar are și una divină, cerească, ascunsă creaturilor, pe care sufletul sfânt o înțelege, cum spune profetul rege David: Domnul merge pe aripile vântului (*Psalmi*, 104,3).

Un nepriceput ar putea întreba: Ce înțelegi tu prin calificare, sau: ce este ea? - înțeleg prin aceasta puterea care intră din afară în trupul îngerului și iese din nou afară întocmai ca, de pildă, răsuflarea omului, care trage aer în piept pentru a-l scoate din nou afară, lucru fără de care nu există viață trupească și nici spirituală. Calitatea exterioară aprinde spiritul în

inimă, în acest prim izvor, din care toate puterile pornesc în întreg trupul și devin active; apoi, această calitate urcă în spiritul corporal care în înger sau în om este un spirit natural, adică în cap, unde își are tronul împărătesc cu sfetnicii săi, de unde pleacă poruncile și se preschimbă în fapte.

Cel dintâi sfetnic sunt ochii, care prind în lumina lor toate lucrurile ce le stau în față; căci ei sunt lumina. Și întocmai cum lumina pleacă din Fiul și se reflectă în toate puterile din întreg Tatăl, iar acestea la rândul-le nasc neîntrerupt lumina Fiului lui Dumnezeu, tot astfel lucrează ochii asupra lucrului pe care-l văd, iar acesta lucrează asupra ochilor; sfatul ochilor merge la creier, în fața tronului împărătesc, care încuviințează. Dacă îi place spiritului, el va înștiința inima, care va pune în mișcare venele și arterele cu puterile lor din întreg trupul; atunci vor lucra, după caz, gura, mâinile, picioarele.

Al doilea sfetnic sunt urechile. El se înalță, de asemenea, din toate puterile în întreg corpul prin spirit. Izvorul său este marcuriul sau sunetul care emană din toate puterile. Așa cum în toate puterile lui Dumnezeu urcă și răsună marcuriul în care

se află bucuria sau sunetul divin, sunetul plecând din toate țările și din contopirea spiritului în Dumnezeu, tot astfel se iscă sunetul când o forță o ațâță pe alta; atunci pornește tonul sau sunetul din toate puterile Tatălui, răsunând în toate și contaminându-le din nou cu sunet, pentru ca acesta să renască din nou în fiecare putere. Așadar, cel de-al doilea sfetnic sunt urechile; ele stau deschise, iar din tot ceea ce răsună, tonul sau sunetul pătrunde în ele. Totodată, pătrunde și mercuriul spiritului și se contaminează, ducând sunetul în fața scaunului împărătesc, adică la cap. Aci, e încuviințat de ceilalți patru sfetnici.

Și dacă e pe placul spiritului, sunetul e dus în fața mamei, adică la inimă; izvorul inimii îl dă puterii trupului întreg, după care gura și mâinile vor face ceea ce au de făcut. Dacă însă nu place împărătescului divan din cap, unde e aprobat, acesta renunță atunci a-l mai încredința mamei, adică inimii, spre îndeplinire.

Al treilea sfetnic e nasul; aci urcă izvorul din trup ori spirit, întâlnind două porți deschise* nările. Așa cum din atotputernicia Tatălui și Fiului pornește cel

mai încântător miros, temperându-se cu puterile Sfântului Duh, din al cărui izvor se înalță iarăși neprețuitul miros în toate puterile Tatălui, aprinzându-le și încărcându-le spre a naște din nou același dulce miros în Fiul și în Sf. Duh, tot astfel și în înger și în om puterea mirosului pornește din toate forțele trupului prin spirit ajungând la nas, cel de-al treilea sfetnic care, încărcându-se cu întregul miros, îl duce înaintea scaunului împărătesc; aci e primit și judecat dacă e sau nu un miros sănătos și plăcut. În caz afirmativ, el este adus mamei spre îndeplinire, adică la inimă; în celălalt caz, este respins. Sfetnicul acesta, mirosul, născut din salnitru, este amestecat și cu mercuriu, aparținând bucuriei cerești și fiind un minunat și gingaș izvor în Dumnezeu.

Al patrulea sfetnic este gustul limbii; el pleacă, de asemenea, din toate puterile trupului prin spirit la limbă; căci toate izvoarele trupului duc la limbă, iar limba dă tăria și gustul tuturor puterilor.

Întocmai cum Sf. Duh purcede de la Tatăl și de la Fiul, purtând tăria și încuviințarea tuturor puterilor și aducând prin mișcarea și înălțarea sa din nou în

puterile Tatălui tot ceea ce este bun, pentru ca din nou acestea să se încarce și să nască mereu gustul, iar ceea ce nu e bun să fie aruncat cu scârbă de Sf. Duh, cum stă în *Apocalipsul* lui Ioan, și așa cum Sfântul Duh l-a scuipat afară pe marele principe Lucifer în trufia și stricăciunea sa, nemaiputând îngădui gustul arzător, trufaș și rău mirositor al calității diavolești, tot astfel le merge și oamenilor plini de trufia urât mirositoare.

O, omule! Nu uita acest lucru. Căci spiritul e foarte zelos în această privință. Lasă la o parte mândria, altfel îți va merge și ție ca Satanei; nu e glumă, timpul s-a scurtat; în curând vei simți pe limba ta focul iadului.

Așa cum Sf. Duh primește totul, tot așa și limba; ea acceptă și simte orice gust. Și dacă acesta place spiritului, este îndată dus la cap, în fața celorlalți patru sfetnici, înaintea tronului împărătesc; aci se decide dacă acel gust folosește și calităților trupului. Atunci e adus mamei, adică inimii, care-l dă tuturor puterilor din trup, după care gura și mâinile își vor face datoria. Dacă însă gustul nu satisface limba, aceasta îl scuipă afară, înainte de a ajunge în fața

divanului împărătesc. Când se întâmplă ca limbii să-i placă, dar trupului să-i dăuneze, el e respins în fața divanului, și limba e silită să-l arunce și să nu-l mai atingă.

Al cincilea sfetnic este simțul tactil, pipăitul. Și el urcă cu toată vigoarea corpului în spirit și în creier, așa cum toate puterile din Tatăl și Fiul purced în Sf. Duh, incitându-se una pe alta și născând laolaltă sunetul sau marcuriul, încât orice putere răsună și se mișcă. Altfel, unde n-ar exista ațățarea reciprocă, n-ar exista nici mișcare. Iar această reciprocă trezire a puterilor face ca Sf. Duh să se miște, să se înalțe și să agite puterile Tatălui din care să răsară triumful și bucuria cerească, precum și sunetul, tonul, nașterea, înflorirea și creșterea: toate acestea au loc pentru că puterile se ațăță între ele. Căci în Evanghelie Iisus spune: Eu lucrez, dar și Tatăl meu lucrează (*Ioan* 5,17). Tocmai această aprindere sau activare a puterilor între ele, în pornirea lor de la Tatăl și Fiul, dau naștere Sf. Duh, în care puterile sunt deja active de la pornirea lor din Tatăl. De aceea Sf. Duh este în veșnică mișcare și aprinde neîncetat puterile Tatălui, însărcinându-le mereu ca pe o mamă în

pragul nașterii.

Aceeași configurație se găsește în înger și în om; căci toate puterile trupului freamătă și se agită una pe alta; altfel, îngerul sau omul n-ar simți nimic. Dacă însă un singur mădular e peste măsură de trudit, el strigă după ajutor în întreg trupul; și întreg trupul freamătă și fierbe ca și când s-ar apropia vrăjmașul; și, în felul acesta, mădularul este ajutat și salvat din suferință. E destul să te lovești la un deget pentru ca îndată spiritul să alerge la mamă, adică la inimă și să se plângă; iar dacă durerea e ceva mai mare, mama dă alarmă în tot trupul, și toate organele sar într-ajutor.

Ia seama! în acest fel se agită puterile fără încetare una pe alta în întreg trupul, și toate urcă spre cap în fața divanului împărătesc, oare încuviințează sau nu această fierbere generală. Dacă un simț se agită prea mult, el poate stânjeni vreunul din sfetnici; bunăoară văzul care poate cădea în prea mare pasiune pentru ceea ce nu i se cuvine, cum s-a întâmplat cu domnul Lucifer care, văzând pe Fiul Domnului și îndrăgindu-i peste măsură lumina, a căutat să-l ajungă și chiar să-l întreacă în strălucire și frumusețe: astfel de excese sunt respinse

de sfetnicii împărătești.

Sau dacă o prea mare perturbare se iscă prin auzr aducând la inimă vorbiri false sau lucruri nelalocul lor și asemenea treburi, sfetnicii le resping din capul locului.

Sau dacă prin miros, se ajunge la poște după ceea ce nu-ți aparține, așa cum domnul Lucifer a poștit după sfânta mireasmă a Fiului lui Dumnezeu, crezând că în înălțarea și aprinderea sa va răspândi o mireasmă și mai cuceritoare decât el, precum cea cu care a înșelat-o pe Eva, spunându-i că dacă va mânca din pomul oprit va deveni asemenea lui Dumnezeu și va căpăta inellepciunea lui (1 - *Moise*, 3,5).

— Un atare miros ispititor, sfetnicii nu-l acceptă.

Sau dacă prin gust sunt stârnite poște ce te îndeamnă să mănânci din cele ce trupului nu-i sunt de trebuință sau nu sunt destinate lui, cum maica Eva s-a lăsat ispitită de merele stricăciunii și a mâncat din ele; asemenea tulburări în simțul gustului sfetnicii sunt departe de a le încuviința.

Pe scurt, sfetnicii împărătești simt cinci la număr și fiecare dă sfat celorlalți, fiecare fiind de o calitate deosebită; spiritul, izvorât

din atotputernicie, este împăratul ce sălășluiește în cap, în creierul omului, iar în înger își are așezarea, în puterea ce înlocuiește creierul, adică tot în cap și pe același jilt, și duce la îndeplinire ceea ce s-a hotărât de întregul sfat împărătesc.

CAPITOLUL VI

CUM ÎNGERUL ȘI OMUL SUNT DUPĂ CHIPUL ȘI

ASEMĂNAREA LUI DUMNEZEU

Iată: așa cum este ființa în Dumnezeu, așa este ființa în oameni și în îngeri; și așa cum este trupul divin tot astfel și cel îngeresc sau omenesc. Cu deosebire că îngerul și omul sunt creaturi, dar nu ființa cea întreagă, ci fii ai întregii ființe pe care ea i-a născut: de aceea sunt supuse ei, pentru că sunt ieșite din trupul ei. Și dacă fiul se împotrivește tatălui, acesta îl alungă din casa lui; căci se împotrivește celui ce l-a născut și din puterea căruia a devenit făptură. Căci dacă cineva poate face ceea ce vrea cu ceea ce îi aparține, tatăl este în drept ca atunci când fiul stă împotriva-i, să facă din el ce vrea: un vas al cinstei sau al necurăteniei. Ceea ce s-a și întfenplat cu Lucifer.

Iar acum, ia aminte. Întreaga putere a

Tatălui exprimă prin toate calitățile cuvântului pe Dumnezeu-Fiul.

Acest sunet sau acest cuvânt pe care-l exprimă Tatăl pornește din salnitrul sau puterile Tatălui, și din *marcurius*, sunetul sau tonul Tatălui. Este ceea ce Tatăl exprimă din el și în el însuși, iar cuvântul este însăși strălucirea ieșită din toate puterile sale; și cuvântul odată rostit, el nu se mai ascunde în puterile Tatălui, ci sună și răsună în întreg Tatăl, în toate puterile lui.

Cuvântul, pe care Tatăl îl rostește, are o astfel de tărie, încât sunetul străbate într-o clipă întregul adânc al Tatălui; această tărie este Sf. Duh. Căci cuvântul rămâne ca un mandat solemn al împăratului, ca o sublimă împuternicire învăluită în lumină; iar sunetul ce pleacă din cuvântul rostit vestește împlinirea mandatului: aceasta e nașterea Sf. Treimi.

Prin urmare, iată: așa este îngerul și tot așa este omul. Puterea în întreg trupul are toate calitățile, ca în Dumnezeu-Tatăl.

— Așa cum în Dumnezeu-Tatăl toate puterile renasc și se înalță din vecii vecilor, tot astfel în înger și în om urcă spre partea aleasă a trupului care este capul; mai sus nu se poate, căci îngerul și omul sunt ființe

mărginite, care au început și sfârșit. În cap este tronul împărătesc care înseamnă Dumnezeu-Tatăl, iar cele cinci simțuri sau calități sunt sfetnicii, care își trag originea din întreg trupul și din toate puterile lui.

Cele cinci simțuri țin mereu sfat, reprezentând toate forțele din întreg trupul, hotărârea fiind pronunțată de judecătorul născut din îmbinarea lor. Hotărârea ajunge, ca un singur cuvânt, în centrul trupului care este inima, izvorul tuturor puterilor. Aci, în inimă, domnește cuvântul, constituit din toate puterile, ca o singură persoană de sine stătătoare, care înseamnă Dumnezeu-Fiul. Din inimă trece la gură, care este tăria și care rostește cuvântul dându-i tărie și deosebindu-l după cele cinci simțuri.

Calitatea din care cuvântul își ia originea este aceeași în care el este rostit și de limbă; și tot de la limbă pleacă puterea deosebirii: aceasta înseamnă Sfântul Duh.

Căci așa cum Duhul Sfânt purcede de la Tatăl și de la Fiul, și pe toate le deosebește și le întărește, împlinind ceea ce Tatăl rostește prin cuvânt, în același chip întărește, și deosebește limba toate cele aduse la ea de cele cinci simțuri prin cap și prin inimă, spiritul plecând de la limbă prin

marcuriu sau sunet, la locul stabilit de sfatul celor cinci și împlinindu-le.

Despre gură

Gura îți arată că ești un fiu cu puteri îngrădite al Tatălui tău, fie că ești înger, fie că ești om; căci prin gură trebuie să aduni în tine ceva din forța Tatălui tău, dacă vrei să trăiești. La aceasta e obligat atât omul cât și îngerul, chiar dacă acesta din urmă nu întrebuițează elementul aer în același fel ca omul; el e obligat totuși să absoarbă în sine spiritul cu ajutorul gurii, din care cauză s-a născut în această lume aerul. Pentru că în ceruri nu există asemenea aer, ci calitățile sunt blânde și gingașe ca suflare dulce, Duhul Sfânt adiind în toate calitățile în salnitru și marcuriu. Îngerul are chiar nevoie de acest lucru, altfel nu poate fi o creatură mișcătoare; căci și el trebuie să consume din fructele divine cu gura sa.

Dar tu să nu înțelegi acest lucru în sens pământean; căci îngerul n-are intestine și nici carne, ci e făcut din forță dumnezeiască, având forma și natura omului, cu toate membrele și mădularele lui; dar organele sexului și sfincterul dosnic nu le are și nici nu i-ar fi de trebuință. Pentru că și omul le-a căpătat abia după

mizera prăbușire în păcat. Îngerul nu scoate din sine decât putere divină, pe care o inhalează pentru a-și aprinde inima, care, la rândul-i, aprinde toate celelalte organe. Această putere o dă afară tot prin gură, când îl slăvește și laudă pe Domnul.

Fructele cerești pe care le mănâncă nu sunt cele ale noastre; și chiar dacă sunt de formă și înfățișare pământească, ele nu sunt decât putere divină, având gustul și aroma atât de plăcute, încât cu nimic nu le-am putea asemui pe lumea asta; pentru că fructele cerești au gustul și aroma Sfintei Treimi.

Să nu crezi că e vorba de o simplă imagine, o închipuire sau o umbră; nu, spiritul ne arată limpede că în pompa și strălucirea cerească, în salnitru și marcuriul divin, cresc arbori, arbuști, flori și multe altele după modelul celor din lumea noastră, dar de natură divină. Așa cum sunt îngerii, așa sunt și vegetația și florile, toate din putere divină. Să nu compari nicidecum vegetația cerului cu cea a pământului; căci în această lume sunt două calități, una rea și alta bună, și multe cresc prin puterea celei rele, ceea ce în ceruri nu se întâmplă. Pentru că nimic nu crește acolo din cele ce

nu sunt bune. Dar cât privește lumea noastră, domnul Lucifer i-a pregătit altă cale. De aceea s-a rușinat mama Eva când a mâncat din fructul calității rele; ea s-a rușinat de asemenea de organul nașterii, pricinuit de mușcătura fructului oprit.

O asemenea substanță nu există în fructul îngeresc sau divin. Există, fără îndoială, tot felul de fructe în ceruri, fructe adevărate și nu închipuiri; îngerii le iau cu mâinile lor și le mănâncă întocmai ca oamenii, dar pentru asta nu au nevoie de dinți, și nici nu au dinți, căci fructele sunt din putere dumnezeiască.

Tot ce este în afara îngerilor și slujește întreținerii, vieții lor nu este o posesiune fizică în virtutea unui drept natural, ci Tatăl ceresc le dăruiește totul din iubire. Trupul lor este însă o posesiune proprie, căci le-a fost dat ca atare de Dumnezeu: și ceea ce a fost dat cuiva ca posesiune este un drept natural și nu se cade să i se ia înapoi fără temei. Ceea ce nici Dumnezeu nu face; de aceea, îngerul este o făptură eternă, nepieritoare³⁵.

Dar la ce i-ar folosi trupul dacă nu l-ar hrăni Dumnezeu? El ar zăcea în nemișcare, lipsit de viață. De aceea sunt îngerii atât de

ascultători înaintea lui Dumnezeu și smeriți în fața puterii lui: îl laudă, îl preacinstesc, îl preamăresc și-l proslăvesc în minunatele lui fapte, și-i cântă sfințenia din care se hrănesc.

Despre dragostea preacurată și dulce a îngerilor față de Dumnezeu, din binecuvântat teme*i*

Adevărata iubire în natură divină își are izvorul în Dumnezeu-Fiul. Și acum, omule, ia aminte cu toată ființa ta: îngerii știu prea bine ce înseamnă iubirea de Dumnezeu, de care și inima ta rece are atâta nevoie.

Ia seama: când minunata strălucire și lumina preacurată din Fiul, dimpreună cu dulcea sa putere luminează în întreg Tatăl toate puterile, toate se aprind biruitoare în sfântă bucurie. Tot astfel când dumnezeiască lumină, a Fiului îi învăluie pe îngeri, licărindu-le în inimă, puterile toate se aprind în trupul lor și un atât de mare foc al dragostei și bucuriei se înalță, încât toate ostile îngerești preamăresc pe Domnul în coruri de slavă și sunete atât de armonioase, că nici eu, nicio altă făptură omenească nu le-am putea grăi.

Cu aceste cânturi aş vrea să-l îndrumez pe cititor spre acea viață, pe care însuși o

va afla și o va cunoaște; eu nu i-o pot descrie.

Dar dacă vrei s-o cunoști încă din viața aceasta, atunci leapădă de la tine fățarnicia, iubirea de arginți, înșelăciunea și zeflemeaua, și întoarce-ți inima cu toată seriozitatea spre Dumnezeu; căiește-te de păcate și încearcă să trăiești după legile dreptății și sfințeniei, rugându-l pe Dumnezeu să-ți trimită Duhul Sfânt; cu ajutorul lui vei lupta cu tine însuși cum a luptat patriarhul Iacob a noapte întreagă și nu s-a lăsat biruit până nu i-a dobândit binecuvântarea (1-Mozse, 32). La fel să faci și tu: Sfântul Duh va căpăta înfățișare în tine.

Dacă însă, cu tot dinadinsul, nu vei ceda, va veni peste tine acel foc și te va privi în față; vei afla atunci cele scrise de mine aici și vei da crezare cărții mele. Vei deveni chiar un alt om și vei cugeta că trăiești în lumea aceasta; plăcerea ta va fi mai mare în ceruri decât pe pământ. Căci sufletul sfânt se preumblă în ceruri; și chiar dacă se mișcă și pe pământ în trup, el se află, totuși, neconținut lângă mântuitorul său Iisus Hristos, șezând alături de el la masă, ca oaspe. Ține minte!

CAPITOLUL VII

DESPRE ȚINUTUL, SĂLAȘUL ȘI
ORINDUIREA ÎNGERILOR, AȘA CUM AU
FOST LA ÎNCEPUT DUPĂ FACEREA LOR ȘI
CUM AU DEVENIT MAI TÂRZIU

Pretutindeni, aici, diavolul se va apăra ca un câine turbat; căci pretutindeni infamia lui va fi descoperită; dar el va da cititorului unele lovituri tari, încercând a-l pune mereu în îndoială, dacă lucrurile stau așa sau nu. Căci nimic nu-l doare mai mult pe Lucifer decât dacă-i renegi splendoarea și-i amintești de înălțimea de la care s-a prăbușit. Cum îi pui păcatul în față, cum turbează de parc-ar vrea să răstoarne lumea.

Dacă un cititor ar vrea să treacă peste acest capitol, ceea ce ar slăbi oarecum focul Sfântului Duh, mă tem că diavolul nu i-ar da răgaz și l-ar împinge spre îndoială în ce privește adevărul celor scrise aici; pentru ca împărăția lui să nu fie chiar atât de expusă și fărădelegea lui atât de dezgolită. De-ar putea strecura îndoiala într-o singură inimă, și diavolul n-ar precupeți nimic din iscusința, din osteneala și din munca sa. Văd bine dinainte cum rumează în cuget acest lucru; de aceea, vreau să-l previn pe

cititor și să-l îndemn a-și depune toată sânguința și răbdarea până va ajunge la capitolul privind Facerea și cârmuirea acestei lumi; atunci va găsi dovada limpede în natura însăși.

Ia aminte! Când Dumnezeu atotputernicul a hotărât în divanul său să-i facă pe îngeri din el însuși, i-a făcut din puterea și înțelepciunea lui veșnică, după forma și modelul Sfintei Treimi, și după calitățile ființei sale divine. A făcut mai întâi trei împărății după numărul Sfintei Treimi, fiecare împărăție având ordinea, puterea și calitatea ființei divine.

Caută aici să pătrunzi cu cugetul și spiritul tău în adâncul dumnezeirii; căci aici se deschide o poartă. Locul acestui Univers, pământul și abisul, cerul cu astrele și ceea ce plutește deasupra lor, cerul făcut din inima apei și pe care-l vedea cu ochii, dar a cărui admeirne n-o putem cunoaște cu simțurile noastre: acest spațiu său, acest tot laolaltă a fost cândva o împărăție și în ea a împărățit Lucifer înainte de izgonire. Celelalte două împărății, cea a lui Michael și a lui Uriel sunt dincolo de cerul creat și sunt egale primei împărății. Toate trei laolaltă cuprind un astfel de adânc, pentru care nu

există nicio cifră care să îl poată măsura. Trebuie să știi însă că aceste împărății au un început și un sfârșit; dar Dumnezeu care le-a făcut din sine însuși nu are nici început, nici sfârșit. Iar în afara acestor trei împărății se întinde tot puterea Sfintei Treimi; căci Dumnezeu-Tatăl nu are margini.

Și trebuie să mai cunoști taina că în mijlocul acestor trei împărății s-a născut strălucirea, adică Fiul lui Dumnezeu. Iar cele trei împărății sunt ca niște cercuri în jurul Fiului, fără să fie niciunul mai aproape sau mai departe de el; una este la fel de apropiată de Fiul lui Dumnezeu ca și cealaltă.

Din acest izvor și din toate puterile Tatălui purcede Sfântul Duh împreună cu lumina și puterea Fiului, străbătând toate împărățiile îngerești, precum și nesfârșitul din afara acestora, pe care nici îngerul, nici omul nu-l pot cerceta.

De altfel nici nu mi-am propus să merg cu gândul mai departe și cu atât mai puțin să scriu; ci revelația mea se întinde până în cele trei împărății asemenea unei științe îngerești; dar nu cu rațiunea, comprehensiunea și perfecțiunea îngerului,

ci numai în chip fragmentar, atât cât stăruie spiritul în mine. Mai încolo, fără el, cunoașterea mea nu răzbate. Când spiritul se abate de la mine, eu nu mai pătrund decât lucrurile elementare și pământești ale acestei lumi. Spiritul însă vede până-n adâncul divinității.

S-ar putea pune întrebarea: dat fiind că Fiul lui Dumnezeu se naște neconținut în centrul acestor împărății, al căror adânc este atât de mare, fi-vor unele cete îngerești mai aproape de el decât altele? Tot astfel, în afara acestor împărății, lumina și puterea Fiului, fi-vor ele la fel de mari pentru cetele apropiate ca și pentru cetele depărtate?

Răspuns: De aceea au fost creați îngerii lui Dumnezeu, pentru ca ei, în fața inimii dumnezeiești, care e Fiul, să preamărească în cântece și sunete de slavă, să jubileze, făcând să crească bucuria cerului. Și unde să-i orânduiască mai bine Tatăl, decât la poarta inimii sale? Nu țâșnește oare toată bucuria omului din acel izvor care este inima? Tot astfel și în Dumnezeu, bucuria pornește din izvorul inimii sale.

De aceea i-a făcut pe îngeri din el însuși: ei sunt ca niște mici divinități, după ființa și calitățile Dumnezeului întreg,

pentru a preamări în sunete divine și imnuri de slavă puterea lui Dumnezeu și a înmulți bucuria divină ce se înalță din inima lui Dumnezeu.

— Strălucirea și puterea Fiului, adică inima lui Dumnezeu, care este lumina sau izvorul bucuriei, naște în chipul cel mai frumos și mai măreț în centrul acestor împărății, luminând din și prin toate porțile îngerești.

Dar lucrul acesta, cititorule, să-l înțelegi cum trebuie; căci dacă eu vorbesc în pilde și îl compar pe Fiul lui Dumnezeu cu soarele sau cu un glob rotund, nu înseamnă că el poate fi măsurat, sau că adâncul, începutul ori sfârșitul lui pot fi cercetate. Scriu în pilde numai pentru a ajuta dreapta înțelegere a cititorului. Să nu credem că Fiul lui Dumnezeu se naște numai în mijlocul acestor porți îngerești, ci și în afara lor, căci puterile Tatălui sunt pretutindeni, și din ele se naște Fiul, și tot din ele și din Fiul purcede Sf. Duh; cum ar putea, deci, să se nască Fiul numai în centrul acestor porți îngerești?

Dar trebuie să luăm drept temei faptul că în aceste porți îngerești își are Tatăl, care este totul, cele mai scumpe și mai

iubitoare calități, din care naște cea mai scumpă și iubitoare lumină, care este cuvântul, inima puterilor sau izvorul dumnezeirii. De aceea a și făcut el cetele îngerești în acel loc, spre bucuria și slava Lui. „[în inexplorabila veșnicie, pretutindeni e la fel; dar unde nu-s creaturi, nici Dumnezeu n-are de cine fi recunoscut în minunile sale decât de spirit]”.

— Iar acesta este locul cel ales al măreției dumnezeiești, loc statornicit de Tatăl înăuntrul său, în care să se nască în lumina cea mai pură, în puterea și bucuria cea mai înaltă, prea sfântul său cuvânt, inima sa. Căci, însemnează-ți, cititorule, această taină: dacă lumina ce nante din puterile Tatălui și care este izvorul Fiului, naște și în înger și în om, pentru ca în aceeași lumină și cunoaștere să biruie în neasemuită bucurie, cum să nu nască ea pretutindeni înăuntrul Tatălui? Căci puterea sa e totul și e pretutindeni, chiar și acolo unde inima și simțurile noastre nu ajung.

Unde este Tatăl, este și Fiul și Sfântul Duh; căci pretutindeni Tatăl naște pe Fiul, cuvântul său prea sfânt, puterea, lumina și sunetul, iar Sfântul Duh purcede pretutindeni din Tatăl și Fiul, înăuntrul

tuturor porților îngerești, precum și în afara acestora.

— Dacă asemuim pe Fiul lui Dumnezeu cu globul soarelui cum adesea am făcut în capitolele precedente, înseamnă că vorbim în pilde naturale, pentru ca cititorul să poată urca treptat până la înțelegerea înaltei taine. Dar nu trebuie înțeles că Fiul este un chip sau o figură asemenea soarelui; căci dacă ar fi așa, Fiul ar trebui să aibă un început, adică Tatăl să-l fi născut dintr-odată, sau odată pentru totdeauna: atunci el n-ar mai fi veșnic și atotputernic, ci asemenea unui împărat care ar avea peste sine un alt împărat mai mare, care l-ar fi născut în timp și l-ar fi investit cu puteri schimbătoare.

— Acesta ar fi un Fiu care ar avea un început și a cărui putere și strălucire ar fi asemenea puterii și strălucirii soarelui, care pleacă de la soare, iar acesta rămâne pe locul său. Dacă ar fi așa, atunci unele porți îngerești ar fi mai aproape de Fiul lui Dumnezeu decât celelalte; dar eu aș vrea să-ți arăt aici cea mai înaltă poartă a tainei dumnezeiești, și tu să nu cauți o alta mai înaltă, căci ea nu există.

Ia aminte! Puterea Tatălui este totul m

și deasupra cerurilor, și pretutindeni ea naște lumina. Această atotputernicie se cheamă Tatăl, iar lumina ce naște din această atotputernicie este și se cheamă Fiul.

Și se cheamă Fiul, pentru că naște din Tatăl și este inima Tatălui în toate puterile sale. Iar dacă e născut, el este o altă persoană decât Tatăl; căci Tatăl este puterea și împărăția, iar Fiul lumina și strălucirea în Tatăl; pe când Sf. Duh este lucrarea și deznodământul puterii Tatălui și Fiului, orânduind și cârmuind totul.

Așa cum pleacă aerul din puterile soarelui și astrelor mișcându-se în această lume și făcând să nască toate creaturile și să crească iarba, plantele și arborii și tot ce există pe lume, tot astfel purcede Duhul Sfânt din Tatăl și Fiul, călăuzind totul, dând chip și formă la toate cele ce există în Dumnezeu întreg. Toate cele ce iau ființă și formă în Tatăl sunt sub cârmuirea Sf. Duh: de aceea există un Dumnezeu unic și trei persoane distincte într-o singură Ființă divină.

Dacă am spune: Fiul lui Dumnezeu este un chip sau o imagine ce s-ar putea măsura ca și soarele; ar fi vorba atunci de trei

persoane pe locul în care s-ar afla Fiul, neexistând în afara sau în jurul lor decât strălucirea Fiului, pornită de la el. Tatăl ar fi unitar în afara Fiului, iar puterea Tatălui, departe de Fiu, n-ar mai naște în afara porților îngerești niciun Fiu și niciun Duh Sfânt, și n-ar mai fi o ființă atotputernică în afara acestui loco al Fiului; în acest caz, și Tatăl ar fi ființă comensurabilă.

Dar nu este așa: ci pretutindeni Tatăl îl naște pe Fiu din toate puterile sale, iar Sfântul Duh purcede pretutindeni din Tatăl și Fiul, fiind vorba de un Dumnezeu unic, într-o singură și nedespărțită ființă cu trei persoane distincte. Să luăm ca pildă o bucată de aur care este întreagă, unitară: mai întâi este materia, adică salnitrul și marcuriul, adică muma sau piatra în întregul ei; aceasta naște pretutindeni în sine aurul, iar în el se află minunata putere a pietrei de aur³⁶.

— Salnitrul și marcuriul înseamnă Tatăl; aurul înseamnă Fiul, puterea Duhul Sfânt. În acest fel se prezintă Trinitatea în Sfânta Treime, cu deosebirea că în ea totul se mișcă și curge.

Găsim și într-o bucată de aur un anumit loc, un punct în care există aur mai mult și

mai curat decât în altele, chiar dacă întreaga bucată este de aur. Tot astfel este și locus-ul sau locul din centrul porților îngerești un loc mai frumos, mai iubit și mai îndrăgit de Tatăl, în care se naște cu mai multă tihnă Fiul, adică inima Tatălui, și în care Sfântul Duh purcede cu cel mai mare avânt din Tatăl și Fiul.

Iată-ne, așadar, în posesia adevăratului temei al acestui mister, și nu trebuie să crezi că Fiul lui Dumnezeu s-a născut din Tatăl dintr-odată și la un anumit timp, având un început și existând ca un împărat care așteaptă să i te închini.

— Nu! Acesta n-ar fi un Fiu veșnic ci având un început, ar fi supus Tatălui care l-a născut. Ci Fiul se naște neîncetat din vecii vecilor în Tatăl, luminându-i din veci puterile, care din veci sunt impregnate cu Fiul, pe care-l nasc neconținut.

— Tot din veci și din aceleași puteri naște mereu și Sf. Duh, pornind neîncetat de la Tatăl și de la Fiul, și fără a avea nici început nici, sfârșit.

Iar această ființă nu este numai într-un anume loc în Tatăl, ci pretutindeni în întreg Tatăl, care n-are nici început nici sfârșit și pe care nicio făptură nu-l poate cuprinde

nici cu simțul nici cu gândul. Amin.

Despre nașterea arhanghelilor și despre modul în care au fost creați

Persoana sau trupul unei căpetenii îngerești s-a născut din toate calitățile și din toate puterile întregului său ținut îngeresc, prin spiritul atotfăcător al lui Dumnezeu. Puterea arhanghelului se întinde peste întregul său regat îngeresc, el fiind cel mai puternic și cel mai frumos heruvim³⁷, și tronând peste toate ostile de îngeri de sub cârmuirea sa.

Un astfel de arhanghel a fost și Lucifer înainte de cădere.

Despre temei și mister

Dacă vrem să descoperim taina și temeiul ei adânc trebuie să privim, dându-ne silința a pătrunde crearea acestei lumi, orânduirea și cârmuirea sa, calitățile astrelor și elementelor, precum și faptul că lumea noastră nu e altceva decât salnitrul și mercuriul căzut în stricăciune, în care a sălășluit regele Lucifer și în care există atât răul cât și binele; dar înainte de stricăciune el a fost luminos și curat ca împărăția cerului.

După îngrozitoarea cădere a lui Lucifer, Creatorul a reconstituit forțele astrelor și

elementelor, orânduindu-le ca în împărăția îngerilor din slava cerească înainte de cădere. Dar să nu crezi că împărăția îngerească și creaturile ei s-ar fi învârtit ca astăzi astrele, care nu-s decât forțe ce sunt astfel învârtite din pricina nașterii acestei lumi. Nașterea ei stă în chinuitoarea teamă a răului și binelui, în stricăciune și mântuire, până la sfârșitul numărătoarei, adică Ziua de Apoi.

Ia aminte! Soarele stă în mijlocul adâncului, fiind lumina sau inima tuturor astrelor; căci înainte de Facere, când în regatul lui Lucifer salnitrul și mercuriul erau subțiri și calificau unul într-altul, Dumnezeu a smuls inima tuturor forțelor astrale și a făcut din ea soarele. De aceea este soarele cel mai luminos astru, luminându-le pe toate celelalte, și toate astrele lucrează în puterea lui; el le aprinde pe toate din strălucirea și căldura sa și fiecare jastru primește putere din puterea sa.

Tot astfel e făcut și regatul îngeresc. Soarele înseamnă arhanghelul, heruvimul, căpetenia de oști îngerești, cum a fost Lucifer, cel mai strălucit între ei, înainte de cădere. El și-a avut sediul în centrul

regatului său, stăpânind cu puterea lui în fiecare din îngerii săi, întocmai ca soarele în toate astrele, în salnitru și mercuriul acestei lumi, adică în ceea ce e solid, ca și în ceea ce e vâscos, lichid ori gazos, dulce sau amar, acru ori sărat, rece sau fierbinte, în aer și în apă. Iarna, pe gerul tare, când apa se face gheață, soarele luminează străbătând frigul cu aceeași căldură, chiar dacă în calea strălucirii lui, gheața și zăpada se mențin.

Vreau să-ți arăt însă aici adevăratul mister. Iată, soarele este inima tuturor forțelor în această lume, fiind alcătuit din puterile tuturor astrelor, luminând din nou toate astrele și toate puterile acestei lumi, toate puterile calificând în puterea lui. „[Adică, într-un fel magic: căci este o oglindă sau o pildă a lumii eternei”.

Așa cum Tatăl îl naște pe Fiu, adică inima sau lumina tuturor puterilor lui, și aceeași lumină care este Fiul naște viața în toate puterile Tatălui, pentru a izvorî din ele toată frumusețea, gingășia și bucuria, tot astfel au fost create cetele îngerești după chipul și ființa lui Dumnezeu.

Un heruvim sau o căpetenie îngerească este izvorul sau inima tuturor îngerilor de

sub conducerea sa, fiind făcut din aceleași puteri dumnezeiești, dar fiind cel mai strălucitor și mai puternic dintre ei. „[Căpetenia îngerească este centrul sau izvorul, după cum sufletul lui Adam este centrul și cheagul tuturor sufletelor; și așa cum roata planetară este făcută și născută din loco S o1 i s38, și orice astru tânjește după strălucirea și forța soarelui, tot astfel și îngerii după forța și strălucirea heruvimilor și căpeteniilor, și toți după asemănarea și pilda lui Dumnezeu]”. Căci Creatorul a scos inima din salnitrul și mercuriul puterilor dumnezeiești „[vei înțelege; alcătuită prin *Fiat*, ca *centrum naturae*39]”, făurind din ea pe heruvim, căpetenie de îngerii, pentru ca acesta să pătrundă cu puterea sa toți îngerii săi și să-i contamineze cu puterea sa, precum soarele pătrunde în toate astrele contaminându-le cu puterea lui, ori precum puterea lui Dumnezeu-Fiul și a lui Dumnezeu-Tatăl pătrunde totul și contaminează totul, dând naștere împărăției divine a bucuriei.

Prin urmare și îngerii au formă și figură. Toți îngerii unui regat înseamnă puterea multiplă și variată a lui Dumnezeu-Tatăl, în vreme ce căpetenia îngerească

semnifică pe Fiul-Tatălui sau inima puterii Tatălui din care sunt făcuți îngerii. Ieșirea unui înger din căpetenia îngerească sau contaminarea îngerilor lui semnifică pe Dumnezeu Duhul Sfânt. Întocmai cum acesta purcede din Tatăl și Fiul, și contaminează toate puterile Tatălui în toate fructele și formele cerești și în toate cele ce fac împărăția cerească a bucuriei. Așadar, se nasc forme și în lucrarea unui heruvim sau arhanghel; ei lucrează în îngerii lor, așa cum Fiul și Sf. Duh lucrează în puterile Tatălui, sau precum soarele în toate puterile astrelor.

Toți îngerii își însușesc voința arhanghelului și-i dau ascultare; căci ei lucrează toți în puterea lui, care lucrează în ei toți. Pentru că ei sunt toți mădulare ale trupului său, cum puterile Tatălui sunt mădulare ale Fiului, iar el este inima lor, și cum toate fructele și formele cerești sunt mădularele Sf. Duh, iar el inima lor, când ele răsar; sau cum soarele este inima astrelor și toate astrele mădularele lui, lucrând între ele ca un singur astru, a cărui inimă este soarele însuși. Oricât de multiple și de felurite sunt aceste forțe ele lucrează toate în puterea soarelui și tot ceea ce vezi

primește viață din puterea lui, fie animale, fie minerale, fie ierburile pământului.

CAPITOLUL VIII

DESPRE ÎNTREGUL TRUP AL UNUI REGAT ÎNGERESC - MARELE MISTER

Regatele îngeresti sunt formate întocmai după ființa divină, având înfățișarea ființei divine, în Trinitatea ei, cu singura deosebire că trupurile lor sunt creaturi care au început și sfârșit și că regatul în care ei sălășluiesc nu este avutul lor după dreptul natural, ci aparține lui Dumnezeu-Tatăl care l-a făcut din puterile lui și-l poate - așeza unde voiește; încolo, trupurile lor sunt tot din puterile Tatălui făcute, iar puterea lor naște înăuntrul ei lumina și cunoașterea, așa cum Dumnezeu-Tatăl îl naște pe Fiul din toate puterile sale și cum Sf. Duh purcede din toate puterile Tatălui și Fiului; tot astfel și în înger intră spiritul lor, din inima lor, din lumina lor, din toate puterile lor.

Ia bine seama! Așa cum este alcătuit îngerul în trupul și mădularele sale, tot așa un regat îngeresc. Dacă privim cu luare-aminte, aflăm că întreaga ceată a regatului îngeresc este făcută ca și trupul unui înger sau al Sfintei Treimi.

Observă aici adâncul! în Dumnezeu-Tatăl este orice forță și el este izvorul tuturor puterilor, în adâncul lui; în el este lumina și întunericul, aerul și apa, – căldura și frigul, sunetul și tonul, însușirea de tare sau moale, gros ori subțire, dulce și sărat, amar și acru și tot ce are și ceea ce n-are nume; am omis doar trupul meu; dar și el este, prin Adam, din toate puterile și după»chipul Domnului făcut.

Tu însă nu trebuie să crezi, când citești aceste rânduri, că puterile în Dumnezeu-Tatăl sunt rânduite ca puterile în om sau că ele califică după modul atins de stricăciunea domnului Lucifer; dimpotrivă, în Dumnezeu totul e gingaș, blând și plin de tihnă. Mai întâi e lumina (pe care aș vrea s-o asemui) cu cea a Soarelui; dar lumina Soarelui este adesea dureroasă pentru ochii noștri, căzuți în păcat, în vreme ce lumina divină e dulce și blajină ca privirea dragostei. În centrul luminii stă însă ascuns întunericul; aceasta vrea să spună că dacă o creatură făcută din lumină e ispitită a se înălța mai presus de Dumnezeu însuși, lumina ei se stinge „[înțelege că focul se întărită, iar spiritul se ridică deasupra smereniei din dragoste]” și în loc de lumină rămâne întunericul: atunci

află creatura că în centrul luminii era ascuns, întunericul.

E ca și când ai aprinde o lumânare de ceară; ea arde cu lumină având un punct întunecos și, când ai atins-o, s-a făcut beznă; lumina pornește din puterile Tatălui*, dar când puterile cad în stricăciune, cum s-a întâmplat, cu Lucifer, lumina se stinge și puterile rărrfan în întuneric.

Nici aerul în Dumnezeu nu este ca cel pe care-l inspirăm noi; ci e ca un foșnet dulce și o adiere blândă, însoțind puterile Sfântului Duh la înălțarea lor: acesta este izvorul aerului.

De asemenea, apa în Dumnezeu este altfel decât cea elementară pe care o cunoaștem noi în această lume; ea este izvorul în puteri și aș compara-o cu mustul dintr-un măr, dar limpede și luminoasă ca cerul, spiritul tuturor puterilor. Domnul Lucifer a stricat-o, de aceea, în lumea aceasta ea aleargă și se zbate ca nebună, fiind întunecată și adâncă, iar când stă multă vreme nemișcată prinde miros. Voi vorbi despre apă mai în amănunt, când voi scrie despre Facere.

Căldura, în Dumnezeu, este blândă și

plăcută, născută, din lumina din care pornește și izvorul dragostei.

Frigul, la rândul său, este și el, în Dumnezeu, altfel decât în lumea noastră: este răcirea fierbințelii, adică o» îmblânzire și o înălțare și efervescență a spiritului.

Ia seama în adânc! Când a dat copiilor Israelului Tablele Legii, Dumnezeu i-a vorbit lui Moise: Eu. sunt un Dumnezeu mânios și aspru cu cei ce mă urăsc... Și a adăugat îndată: Dar sunt și milostiv cu cei ce se teim de mine (2-Moise, 20,5,6; 5-Moise, 5,9,10).

Se pune întrebarea: Ce este mânia lui Dumnezeu în ceruri? Se mânie Dumnezeu cu adevărat? Cum îl mâniem pe Dumnezeu?

40

Trebuie să ținem seama în primul rând de cele șapte calități sau circumstanțe. Există mai întâi, în Dumnezeu, calitatea aspră, calitatea sâmburelui, a ființei ascunse, o calitate înțepătoare, pătrunzătoare, devenind foarte tăioasă în salnitru și dând naștere frigului tare, iar când e aprinsă, dând naștere unei iuțimi ca sarea.

Aceasta e specia sau izvorul mâniei în salnitrul divin. Când acest izvor este aprins, ceea ce se poate întâmpla printr-o mișcare

bruscă ori o răzvrătire, ori agitație: atunci califică frigul cel aspru și tare; el este iute ca sarea și astringent ca piatra. Dar în strălucirea cerească, frigul nu este așa de tare, căci nu se ridică singur și nu se aprinde singur; numai regele Lucifer a aprins această calitate în regatul său prin răzvrătire și mândrie, și (calitatea) va arde până la Ziua de Apoi. De aceea tremură și ard în această lume stelele și elementele și toate creaturile; din ea a fost făcută casa morții și a iadului, și veșnicul sălaș al infamiei, care cuprinde în sine regatul lui Lucifer și locul tuturor oamenilor nelegiuiți.

În strălucirea cerească, această calitate naște iuțimea spiritului, din care și prin care se formează ființa creatoare, ca să se poată plăsmui un corp ceresc, precum și tot felul de culori, de forme și de vegetale. Așa apare conturul și forma unui lucru, aci e prima calitate și începutul creaturilor îngerești și al tuturor chipurilor care există în ceruri și în această lume, și care pot fi numite.

Dat fiind că această calitate se aprinde prin răzvrătire, pe care n-o pot săvârși decât creaturile din domeniul ei și zămislite din salnitrul divin, nu poate fi vorba decât

de un izvor arzător al mâniei dumnezeiești; căci e unul din cele șapte spirite ale lui Dumnezeu, în a cărei putere stă ființa divină din întreaga strălucire cerească. Și, pe dată ce mânia dumnezeiască se aprinde, ea sloboade un izvor de mânie înverșunată, cu chinuri cumplite în vâlvătaia iadului, și chiar o calitate a întunericului; căci se curmă aci iubirea și se stinge lumina divină. „[Este ca o cheie ce duce la încăperea morții și naște moartea care stăpânește pământul și pietrele și toate cele fără de viață]”.

Despre cealaltă stare sau specie

A doua calitate sau al doilea spirit al lui Dumnezeu în salnitrul divin sau în puterea divină este calitatea cea dulce; ea lucrează în calitatea aspră și o înmoaie, o îndulcește, făcând-o moale și delicată. Căci calitatea dulce e biruința asupra celei aspre, fiind și izvorul milosteniei, care învinge mânia și îmblânzește izvorul cel aspru, slobozind și înălțând mila lui Dumnezeu.

Iată, îți dau pilda unui măr: fructul este la început aspru, dar când calitatea dulce biruie, mărul devine gustos și-l mănânci cu plăcere; așa e și cu puterea divină. Pentru că, vorbind de milostenia lui Dumnezeu-

Tatăl, vorbim de puterea lui și de spiritele-izvoare, adică originare care sunt în salnitru, și din care naște în nemărginită dragoste, inima sau Fiul.

Ia aminte!

— Calitatea aspră este miezul puterii divine, contracția, închegarea formelor, uscarea; căci frigul aspru usucă apa și o prefăce în gheață sticloasă. Iar calitatea dulce îmblânzește și încălzește pe cea aspră și rece, care se subțiază și se moaie redând apei starea ei de la început.

De aceea calitatea aspră este și se cheamă inima; cea dulce este mila sau căldura, care alină și îndulcește pe cea dintâi, și din amândouă calitățile *ia naștere* inima sau Fiul lui Dumnezeu, Căci calitatea aspră, în miezul și tulpina ei, când califică în propria-i putere, este o simplă întunecime, pe când cea dulce, în puterea ei, este un izvor cald de lumină, un izvor al blândeții și al binefacerii.

Dar în puterea lui Dumnezeu-Tatăl, amândouă califică una într-alta, ca și când ar fi o singură putere; și anume una blândă, calină și milostivă. Iar aceste două calități sunt două din cele șapte spirite originare în puterea divină, după cum îți poți face o idee

din *Apocalipsul* lui Ioan (Cap. 1). Acesta vede șapte candelabre înaintea Fiului lui Dumnezeu, care semnifică cele șapte spirite dumnezeiești luminând din vecii vecilor, în mare claritate, nașterea neîncetată a Fiului lui Dumnezeu, care este și inima celor șapte spirite din Tatăl. Le voi descrie aici pe rând; dar pentru a le înțelege și pătrunde, tu trebuie să te înalți cu tot cugetul tău în spirit; altminteri, cu îndărătnicia ta, rămâi în beznă și întunecime.

Despre a treia stare sau specie

A treia calitate sau al treilea spirit al lui Dumnezeu, în puterea Tatălui, este calitatea cea *amară*; ea este pătrunderea sau răzbirea calității dulci și a celei aspre; ea este tremurătoare, răzbătătoare și mereu crescândă.

Ia seama aici!

— Calitatea aspră este miezul sau trunchiul sau acidul sau strângerea, constrictia, - iar cea dulce domolirea, îmblânzirea, pe când cea amară este răzbaterea sau biruința asupra celei aspre și a celei dulci, peste care se înalță triumfătoare. Această biruință este izvorul bucuriei, a bucuriei care râde zguduind trupul și ușurând sufletul, și care dă naștere

bucuriei cerești. Tot în calitatea amară ia naștere culoarea roșie cu toate nuanțele ei; în cea dulce se formează culorile deschise și cele albastre în toate variantele posibile, iar în calitatea aspră și acră tot felul de verde și alte culori închise în diverse amestecuri, înfățișări și mirosuri.

Calitatea amară este primul spirit în care mijeste viața și ia naștere mobilitatea, și care se cheamă pe bună dreptate cor sau inimă; căci e spiritul care vibrează și se înalță, pătrunde și vindecă, este triumful sau bucuria, puternicul izvor al râsului. Calitatea amară este împlânzită de cea dulce, devenind grațioasă, gingașă și plină de bucurie. Dar când se înalță ori se mișcă prea mult, și s-aprinde, ea le aprinde și pe celelalte două, cea dulce și cea aspră, devenind ca o otravă iute, înțepătoare și arzătoare, ca și când un om ar fi prins deodată de molima umflăturii și ar țipa vai și amar. Când această calitate se aprinde în puterea divină, ea se confundă cu spiritul mâniei cumplete a lui Dumnezeu, care niciodată nu se stinge, cum se vede la ostile lui Luoifer. Mai mult: când această calitate este aprinsă, ea se preface în focul iadului care stinge lumina cea adevărată, și face

din calitatea dulce un miros urât, o duhoare, din cea aspră o calitate a frigului tare, a mirosului de mlaștină, un loc al tristeții, al mizeriei, al morții, al întunericului și al iadului, care cu nimic nu mai poate fi potolit, nici luminat, căci acest loc rămâne pe vecie în beznă adâncă, în duhoare și în tristețe amară.

Și iarăși ia aminte!

În aceste trei specii sau calități stă orice ființă trupească sau ființa creată a oricărei creaturi fie în ceruri, fie în lumea aceasta, indiferent dacă este înger sau om, sau vită sau pasăre sau orice altă vietate, chiar plantă, având specie, calitate și natură fie cerești, fie pământești, precum și toate culorile și formele, - într-un cuvânt, toate cele ce se formează și se află în puterea și forța acestor trei calități principale, și-și capătă forma prin ele sau chiar din propria lor forță.

Mai întâi, calitatea aspră și cea acră sunt un trup sau un izvor; acesta strânge, concentrează forța dulce, pe care frigul din cea aspră o zvântă. Căci calitatea dulce este inima apei, fiind fluidă și limpede ca cerul; iar calitatea cea amară o face separabilă pentru ca puterea în trup să se împartă în

mădulare și să se nască mobilitatea.

Și, când calitatea dulce s-a uscat, trupul este ca și gata, dar fără rațiune; iar calitatea amară pătrunde în trup, în cea aspră, acră, și în cea dulce, formând diverse culori. Calitatea spre care trupul are cea mai mare înclinație, și care este cea mai puternică în trup, determină calitatea amară să dea formă trupului și să-i aleagă culoarea, și după aceeași calitate mai sus amintită își va însuși făptura instinctul ei de bază, înclinația, acțiunea sau voința

Despre cea de-a patra stare sau specie

A patra calitate sau al patrulea spirit originar în puterea divină, a lui Dumnezeu-Tatăl este căldura mare, dogoarea; ea este adevăratul început al vieții și adevăratul ei spirit. Calitățile (aspră, acră), și dulce sunt salnitrul din care e alcătuit trupul. Pentru că în cea aspră stă frigul și întărirea, adică învârtosarea, contracția și uscarea; iar în cea dulce apa și limpezimea, adică aparența și întreaga materie a trupului. Calitatea amară este separația și formarea, iar căldura este spiritul sau aprinderea vieții, din care naște spiritul în trup, care lucrează în întreg trupul și luminează în afara lui, făcând să nască mișcarea în toate calitățile

trupului.

Dar în mod deosebit trebuie să ținem seama în toate calitățile de două lucruri. Când privim un trup, vedem mai întâi tulpina sau miezul tuturor calităților, care e alcătuit din toate calitățile; căci în trup există însușirile de aspru, acru, dulce, amar și fierbinte: aceste calități s-au uscat împreună și alcătuiesc trupul sau trunchiul.

Marele mister al spiritului

Aceste calități sunt amestecate în trup ca și când ar fi numai o calitate și totuși, fiecare din ele lucrează în propria-i putere, fiecare pătrunde în celelalte calități și le contaminează, încât toate dau și primesc una de la alta din tăria și spiritul lor, amestecându-se neîncetat.

Calitatea aspră cu cea acră le strâng pe celelalte și le contractă, prinzând trupul și uscându-l; căci ea usucă toate celelalte forțe și le ține pe toate prin contaminarea ei. Iar cea dulce le domolește și le umezește pe toate, temperându-se și pe sine odată cu ele, și devenind astfel toate pline de gingășie și de blândețe.

Iar cea amară le face pe celelalte toate active și mișcătoare temperându-le puterile și separându-le în diferitele membre pentru

a da naștere mobilității.

Calitatea fierbinte, când lucrează în umezeala dulce, aprinde toate calitățile, dând naștere în toate, luminii, încât fiecare din ele vede pe celelalte.

— De aici iau naștere simțurile și gândirea, o calitate o domolește pe cealaltă și e domolită de aceasta, o vede și o aprobă prin tăria sa, încât totul devine o singură voință care se ridică în trup, în primul izvor din calitatea aspră.

Calitatea amară pătrunde atunci în marea căldură prin cea aspră, iar cea dulce din apă îi permite să treacă ușor; calitatea amară trece apa dulce din corp în calitatea fierbinte, lăsându-i două porți deschise; acestea sunt ochii, adică primul dintre simțuri... – în privința aceasta, iată, ai un exemplu și un simbol. Privește Universul, mai cu seamă pământul: în el sunt toate calitățile și toate figurile. În primul rând, există în el calitatea aspră, care contractă salnitru și întărește pământul, pentru a face din el un corp compact, care nu se fărâmițează și nu se sparge. În el se formează tot felul de corpuri după toate calitățile: tot felul de pietre și minerale, tot felul de vegetale și așa mai departe.

— Când aceasta s-a format, se înfățișează ca o mobilitate corporală permanentă, căci ea se frământă prin și în însăși calitatea amară ca în propriu-i corp făcut de sine însuși; dar viața nu se poate nici menține, nici extinde și nici nu poate crește fără căldură, care este spiritul naturii.

Dogoarea soarelui întreține viața pe pământ, făcând să țâșnească și să crească tot felul de plante și de ierburi, și chiar în sânul pământului, ajutând la formarea tuturor mineralelor.

Înțelege bine acest lucru! Arșița soarelui aprinde în pământ calitatea dulce a apei, în toate înjghebările și corpurile; căldura din apa dulce face ca lumina care străbate calitățile aspră, acră și amară, să le înlesnească vederea între ele, și, în această vedere, să guste fiecare tărie și iuțeala celorlalte: de aci se naște gustul.

Și, când calitatea dulce gustă din cea amară, i se apleacă și-i arde cerul gurii ca omului când gustă fierea cea aspră; astfel ajung amândouă în cerul gurii, se văietă și se întind cuprinzându-l cu totul: astfel acționează calitatea dulce împotriva celei amare.

Și, în timp ce calitatea dulce se retrage și o evită pe cea amară, cea aspră se-nghesuie să guste din cea dulce, și usucă mereu trupul îndărătul și înăuntrul acesteia. Căci calitatea dulce este mama apei și e foarte blajină.

Când calitatea aspră și cea amară își primesc lumina de la cea fierbinte, ele văd calitatea dulce și-i gustă apa; apoi ele aleargă mereu după apa dulce și o sorb cu nesaț, pentru că sunt aspre, dure și însetate, iar arșița le usucă neconținut. Calitatea dulce fuge mereu de cea amară și cea aspră, și le usucă tot mai mult cerul gurii, iar cea amară și cea aspră aleargă neconținut după cea dulce și se înviorază din ea, secându-i trupul.

— Așa este adevărata creștere în natură, fie că e în om, în dobitoace, în lemn, în plante sau minerale.

Observă sfârșitul naturii în această lume

Când calitatea dulce fuge dinaintea celei amare, a celei acre și a celei aspre, aleargă și acestea după cea dulce cu toată puterea, de parc-ar fi comoara lor cea mai de preț; cea dulce se zbate din răspuțuri să pătrundă în cea aspră și-si sfâșie trupul

gonind în afara lui și pe deasupra pământului, până când îi crește o tijă lungă.

— Apoi, fierbințeala pătrunde pe deasupra pământului în tijă, iar calitatea amară este aprinsă de căldură ca de o vijelie de foc și se înspăimântă, în vreme ce calitatea aspră o usucă. O luptă aprigă se pornește între calitatea aspră, cea amară, cea dulce și cea fierbinte, de-a valma; calitatea aspră, în răceala ei, își manifestă neîncetat uscăciunea. Calitatea dulce se desprinde și apucă într-o parte, și celelalte se iau în grabă după ea.

Dar când vede că ar putea fi luată prizonieră, că cea amară e gata s-o prindă, iar cea fierbinte, de asemenea, calitatea dulce o aprinde pe cea amară. Atunci face o săritură prin calitatea aspră și se ridică din nou deasupra; îndată se face un nod tare în urma ei, pe locul unde s-a dat lupta, și nodul capătă o găurice.

Când însă calitatea dulce sare prin nod, ea o contaminează pe cea amară atât de tare, încât aceasta vibrează; și îndată ce trece peste nod, se subție și se întinde cu iuțeală în toate părțile, în dorința de a scăpa de cea amară. Și, într-o astfel de extindere, trupul ei rămâne gol la mijloc, iar în

săritura vibrantă prin nod, ea primește mai multă tijă sau frunziș, fiind bucuroasă că s-a sustras războiului.

Și când căldura din afară pătrunde în tijă, calitățile din tijă se aprind și soarele le contaminează prin lumina de afară, dând naștere culorilor din tijă, după felul calităților.

— Cum însă în tijă există apă dulce, tija își păstrează culoarea verde după natura calității dulci.

Astfel de isprăvi pricinuiesc mereu în tijă calitățile asociate cu fierbințeala, iar tija crește mereu și înfruntă furtună după furtună, căpătând din ce în ce mai multe noduri și întinzându-și mereu mai departe ramificațiile. Între timp, arșița din afară usucă din ce în ce apa dulce din tijă, și tija devine mereu mai subțire; cu cât crește mai înaltă, cu atât se subțiază mai mult, până când nu mai găsește sprijin.

Atunci, calitatea dulce se predă celorlalte și, împreună cu cea amară, cea acră și cea aspră vor stăpâni laolaltă, cea dulce putându-se întinde încă ceva mai mult; dar ea nu mai poate scăpa, fiind captivă.

Atunci, crește din toate calitățile din

trup o măciucă sau o căpătână căreia i se dă un nou trup de forma unei rădăcini, dar primind un contur mai subtil.

Atunci, calitatea dulce, în blândețea ei, face să crească în măciucă mici și gingașe frunzulițe de toate calitățile. Căci apa dulce este acum ca o femeie însărcinată care a primit sămânța, și nu-și găsește locul până sparge măciuca.

Apa scoate atunci frunzulițele ca o femeie care naște; dar frunzulițele nu mai au culoarea și forma ei, ci ale tuturor celorlalte calități; căci calitatea dulce e obligată să nască copii și pentru celelalte calități. Și când dulcea mamă a născut copii sau frunzulițe frumoase, verzi, albastre, albe, roșii și galbene, ea obosește și nu poate hrăni acești copii multă vreme; și nici nu i-ar putea ține mult timp, pentru că, deși foarte gingași, ei nu sunt decât copii vitregi.

Și, când căldura de afară dogorește și pătrunde frăgezimea copiilor, se aprind în ei toate calitățile; pentru că în ei califică spiritul vieții. Dat fiind că sunt prea slabi pentru acest spirit tare și nu se pot împotrivi, ei renunță la nobila lor forță cu atâta drăgălășenie, că-ți râde inima; dar frunzișoarele se ofilesc și cad, fiind prea

gingașe față de acest spirit. Căci spiritul trece din căpățână în floare, și căpățână se formează după natura tuturor calităților. Calitatea aspră strânge și contractă trupul căpățânii, iar cea dulce îl îmblânzește și-l extinde, în vreme ce calitatea amară separă materia în mădule, cea a căldurii fiind spiritul viu dinlăuntrul lor.

Toate calitățile lucrează acum înăuntru, născându-și fructele sau copiii, și fiecare copil fiind calificat după natura și însușirea tuturor calităților. Și așa se întâmplă mereu, până când materia se usucă și până când calitatea dulce sau apa dulce seacă; atunci fructul cade, tija se usucă și cade și ea.

Și acesta este sfârșitul naturii în această lume. În această privință mai sunt încă de scris lucruri mari. Le vei găsi la Facere; aici n-am introdus decât o pildă, în grabă și expusă pe scurt.

Cealaltă înfățișare a calităților sau puterilor divine sau a celor șapte spirite dumnezeiești o putem observa mai cu seamă la căldură. Este mai întâi fundamentul, sau ființa corporală, deși nici în divinitate nici în creaturi calitățile nu posedă trupuri aparte, ci toate sunt ca una singură. Totuși, ele lucrează fiecare

deosebit și au efecte separate.

În trup sau în izvor este căldura care naște focul; acesta are o formă, și forma poate fi cercetată. Iar din căldură pleacă lumina prin toate spiritele și calitățile, și lumina este spiritul viu, care nu poate fi cercetat. Dar voința sa poate fi cercetată, ceea ce vrea el", sau cum este el, căci, se arată în calitatea dulce și lumina răsare tot aci, în apa dulce, iar în celelalte calități nu.

Iată, ai aci o pildă: tu poți aprinde toate lucrurile din lumea asta, care ard și luminează; dar pe cele în care poruncește calitatea dulce, ca și pe cele în care stăpânesc celelalte calități, nu le poți aprinde. Și chiar dacă introduci în ele căldura, nu vei putea introduce spiritul ca să le lumineze; de aceea toate calitățile aparțin celei dulci sau sunt copii apei dulci, pentru că spiritul răsare numai în apă.

Dacă ești un om rațional, atât în spirit cât și în intelect, privește în jurul tău și vei găsi că așa este. Poți aprinde un lemn care va lumina, căci în el apa deține primul loc; la fel se întâmplă cu toate plantele de pe pământ, căci în ele apa dulce deține primul loc. Dar o piatră n-o poți aprinde, pentru că în ea primează calitatea aspră; nici

pământul nu-l poți aprinde, chiar dacă celelalte calități ar fi învinse și eliminate ca praful sau pulberea care nu-i decât un fulger sau spirit al groazei, în care se prefigurează diavolul în mânia lui Dumnezeu, ceea ce voi descrie amănunțit în altă parte și chiar voi demonstra.

Și acum vei spune: apa nu poate fi aprinsă ca să lumineze. Da, omule dragă -, aici e misterul. Lemnul pe care-l aprinzi nu e nici el focul, ci un butuc întunecat; numai că focul și lumina iau naștere din el. Dar tu trebuie să înțelegi că e vorba de calitatea cea dulce a apei și nu de butuc, care este grăsimea, spiritul dinăuntru.

Dar în elementara apă de pe pământ, nu dulceța deține primul loc, ci calitățile aspră, amară și acră; altfel apa n-ar fi ucigătoare, ci ar fi ca apa din care e făcut cerul. Aceasta vreau să-ți dovedesc: că în apa elementară de pe pământ domină calitățile aspră, amară și acră. Ia, spre pildă, grâu, secară, orz sau orice altă cereală, în care calitatea dulce deține primul loc, pune-o la muiat în apa elementară și arde-o la foc; calitatea dulce va smulge întâiefatea celorlalte; aprinde apoi aceeași apă și vei vedea și spiritul care

a rămas în apă din grăsimea cerealei, care a învins apa. Același lucru îl vezi și în carne, căci carnea arde și nu luminează; dar grăsimea arde și luminează.

Ai putea, desigur, să întrebi: Cum se produce acest lucru și sub ce formă? Iată: în carne primul loc îl dețin calitățile aspră, acră și amară, iar în grăsime cea dulce; de aceea, o creatură grasă este întotdeauna mai veselă decât una slabă, pentru că spiritul dulce acționează mai intens decât în cea slabă, și pentru că lumina naturii, care este spiritul vieții, strălucește mai mult în cea grasă decât în cea slabă; pentru că în aceeași lumină din calitatea dulce stă triumful sau bucuria, căci calitatea aspră și cea amară triumfă aci și se bucură că sunt înviorate, consumate, băute și luminate de către calitatea dulce și luminoasă. Căci în calitatea aspră, astringentă, nu e viață, ci doar moarte rece și dură; iar în cea amară nu e lumină, ci întuneric și durere amară și cumplită; lăcașul tristeții, al groazei și al nenorocirii.

Când ele sunt oaspeți ai calității dulci și luminoase într-o făptură, ele se contaminatează, devenind iubitoare, pline de bucurie și triumfând. De aceea nicio făptură

slabă nu e veselă, decât dacă în ea stăpânește căldura; atunci, chiar slabă și cu grăsime puțină este, dimpotrivă, de o rară dulceață. Unele făpturi au multă grăsime, fiind totuși melancolice; asta înseamnă că grăsimea lor are înclinație spre apa elementară, întrucât calitatea aspră și cea amară sunt în ea încă destul de tari⁴².

Dacă ești un om rațional, ia seama: spiritul care se degajă din căldură pornește din calitatea dulce, se înalță și luminează; de aceea calitatea dulce este bunăvoința lui, și stăpânește în blândețe, iar blândețea și smerenia sunt adevărata lui casă. Aci e miezul divinității și de aceea se cheamă Dumnezeu, fiindcă e dulce, blând, prietenos și bun, și de aceea se cheamă milostiv, fiindcă dulcea lui calitate se ridică în cea aspră, acră și amară și le înviorează, le umezește și le luminează, pentru ca ele să nu rămână o vale întunecoasă, o vale a plângerii.

Căci înțelege bine limba ta maternă: ai în ea o temelie tot atât de solidă ca și; în ebraică sau în latină; chiar dacă învățații se înalță pe acestea două ca niște mirese fudule, nu e nimic, arta lor e acum la pământ. Spiritul ne spune că orice laic va ști

în curând și va înțelege mai mult decât cei mai înțelepți doctori; căci porțile cerului se deschid: cine nu vrea să se orbească singur, le va vedea; mirele își încunună mireasa. Amin.

Iată: cuvântul Bar m², pe care-l avem adesea pe buze; când deschidem gura și-l rostim, s-aude la sfârșit un hârâit. Este calitatea aspră care închide cuvântul, dându-i o rezonanță dură, și calitatea amară care-l retează brusc.

— Când spui bar, ultima literă, R, sună strident ca un mârâit, ca un răsuflu tremurat. Or, cuvântul Barm este un cuvânt mort pe care nimeni nu-l înțelege; aceasta înseamnă că cele două calități, aspră și amară au un caracter dur, întunecat, rece și amar; de aceea nu le putem înțelege forța în afara luminii.

Dar când spunem barmherz, rostim cealaltă silabă herz din adâncul trupului, din inimă; căci adevăratul spirit pronunță cuvântul herz care se înalță din căldura inimii, de unde pornește și se înalță și lumina.

Vezi, când spui barm, cele două calități, aspră și amară, figurează foarte încet acest

² E vorba de cuvântul Barmherzig (milos, milostiv) format din Barm. (milă), Herz (inimă) și terminația ig. (N. tr.).

cuvânt, căci e o silabă lungă și neputincioasă din pricina slăbiciunii calităților. Dar când spui herz, spiritul străbate cuvântul iute ca un fulger, dându-i diferențierea și intelectul. Iar când spui în, înseamnă că ai prins spiritul la mijloc în celelalte două calități, pentru ca să rămână acolo și să formeze cuvântul.

Așa este puterea divină; calitățile aspră și amară sunt salnitrul atotputerniciei divine; calitatea dulce este miezul milostiveniei, după care întreaga Ființă cu toate puterile ei se cheamă Dumnezeu. Căldura este miezul spiritului, și din ea pleacă lumina care se aprinde în centrul calității dulci, fiind prinsă la mijloc de calitățile aspră și amară; aci se naște Fiul și aci este adevărata inimă a lui Dumnezeu. Iar flacăra luminii sau fulgerul care luminează într-o clipă în toate puterile, ca și soarele în tot Universul, este Duhul Sfânt care purcede din limpezimea Fiului lui Dumnezeu, fiind fulgerul și tăria; căci Fiul se naște în mijlocul celorlalte calități, fiind învăluit în ele.

Înțelege bine aceste lucruri mari! Când Tatăl rostește cuvântul, adică îl naște pe Fiul, ceea ce mereu și în vecii vecilor se

întâmplă, acest cuvânt ia mai întâi ființă în calitatea aspră, prinde rădăcini în cea dulce, și se întărește în cea amară; în căldură se urcă și aprinde izvorul cel dulce de la mijloc.

Focul aprins arde în toate calitățile în același timp, atât pe dinăuntru cât și pe dinafară, fiind vorba de un singur foc și nu de mai multe.

Iar în acest foc este adevăratul Fiu al lui Dumnezeu, care din vecii vecilor, neconținut se naște în acest fel. Și lucrul acesta aș vrea să-l dovedesc pentru tot ceea ce există: pentru cer și pământ, astre și elemente, pentru toate creaturile, pentru pietre, frunze și iarbă, chiar pentru diavol însuși, și nu cu argumente moarte și de neînțeles, ci cu argumente pure, vii, de neînvins; chiar dincolo și împotriva oricărei rațiuni umane și, în fine, contra tuturor diavolilor și tuturor porților iadului, pentru a mă limita la atât.

Voi trata însă această temă de-a lungul întregii cărți, în toate capitolele și în toate fragmentele, și o vei găsi atât la facerea viețuitoarelor cât și la facerea cerului și a pământului și a tuturor lucrurilor, căci voi încerca s-o prezint cât se poate de bine și

conform comprehensiunii cititorului.

Ia aminte!

Din același foc purcede fulgerul și acționează în toate puterile având în sine izvorul și agerimea tuturor forțelor. Și fiindcă s-a născut prin Fiul din toate puterile Tatălui, revine în Tatăl făcându-i din nou toate puterile vii și mișcătoare, și prin același spirit sunt formați toți îngerii și din puterile Tatălui plămădiți. Și același spirit primește totul, poartă totul, plăsmuiește totul: toate vegetalele, toate culorile și creaturile în cer și pe pământ, și în cerul de dincolo de ceruri; că oi nașterea Sfintei Treimi este pretutindeni așa și nu altfel, și așa va fi în vecii vecilor și nu altfel.

Când însă focul se aprinde într-o creatură și se înalță prea mult, cum s-a întâmplat cu Lucifer și legiunile sale, lumina se stinge și apare izvorul fierbinte al mâniei sau focul iadului, aprinzându-se în calitatea înverșunată.

Observă aci împrejurările în care se întâmplă sau se poate întâmplă. Un înger e format din toate puterile divine, cum am spus de multe ori. El se înalță mai întâi în calitatea aspră, pe care o apasă și o strânge ca pe o femeie care vrea să nască; din

această pricină, calitatea aspră devine atât de tare și de usturătoare, încât nu mai poate sili apa dulce să urce cu toată blândețea în creatură, ci apa e prinsă, secătuită și transformată într-un frig aspru îngrozitor. Căci prin contracția foarte puternică, ea⁴³ devine prea vârtoasă, chiar dură și-și pierde luciul limpede și grăsimea din care răsare spiritul luminos, care este spiritul sfintei vieți îngerești și divine, devenind, prin calitatea aspră, atât de contractat și de strâns, încât secătuiește ca un lemn bătrân și sterp.

Și când calitatea amară urcă în calitatea dulce uscată, nu o mai poate îmblânzi și nu o mai poate sorbi cu apa ei dulce și limpede, pentru că e secătuită. Calitatea amară turbează atunci de furie, caută liniște sau hrană și, negăsind, fierbe și clocotește în trup ca o otravă lăncezindă.

Când, apoi, căldura aprinde calitatea dulce și vrea să-i îmblânzească fierbințeala în apa dulce, ea se ridică și luminează în tot trupul; dar nu găsește acolo decât un izvor sec, lipsit cu totul de dulceață și de sevă, din pricina astringenței.

Atunci căldura aprinde izvorul dulce, voind să se răcorească; dar nefiind nicio

umezeală, izvorul dulce arde și dogorește ca o piatră seacă, fără a putea produce lumină, încât trupul întreg rămâne în beznă, nefiind nimic înăuntrul lui, decât în calitatea aspră un frig nemaipomenit, în cea dulce un foc puternic din care se înalță o dogoare veșnică, iar în cea amară furia, turbarea, înjunghierea și arderea.

Și iată, ai aci adevărata descriere a unui înger izgonit, adică a unui diavol, precum și a cauzei decăderii lui: și nu în pilde sau parabole, ci în spiritul și prin puterea din care toate au devenit.

— Cugetă și chibzuiește, omule, cu toată ființa ta; nimic nu e zadarnic.

Această măreață istorie, în tot adevărul ei, o vei găsi la Căderea Satanei cu toate detaliile ce se cuvin.

Despre a cincea stare sau specie

A cincea calitate sau al cincilea spirit dumnezeiesc între cele șapte din puterile Tatălui este dragostea gingașă, caldă și binevoitoare.

Ia seama la acest izvor al dragostei lui Dumnezeu! Ia bine seama, căci ea e sâmburele.

Când căldura se ridică în calitatea dulce și-i aprinde izvorul dulce, același foc arde și

în calitatea dulce, pentru că este o apă de izvor pură și limpede; ea temperează căldura și stinge focul. Atunci rămâne în gingașul izvor al apei dulci numai o lumină plăcută odihnitoare, iar căldura fierbinte devine blândă și domoală ca sângele omului.

Această fericită înlănțuire: dragoste-lumină-foc urcă din calitatea dulce în calitatea amară și în cea aspră, pe care le aprinde, le hrănește și le adapă cu tot sucul dragostei lor, le înviorează, le luminează, le face vesele și atrăgătoare.

Iar când dulcea și luminoasa putere a dragostei se apropie de ele, ca ele să guste din ea și să primească viață din ea, atunci totul este ca o sărbătoare și un triumf, totul e îmbrățișare și bucurie.

Atunci mirele își sărută mireasa. O! dulce grație și sfântă iubire, ce gust îmbietor, ce mireasmă minunată! O, prețioasă lumină, cine-ți poate măsura frumusețea? Ce rostire-ți cuprinde gingășia și dulceața? Când scriu acestea, pana mea se bâlbâie neputincioasă ca un copil care acum învață să vorbească.

Cu ce să asemui această iubire? Cu aceea a lumii și a vieții? Dar ele sunt o vale

a întunericului. Nu! Cu nimic nu te pot asemui decât cu învierea din morți! Atunci se va ridica din nou focul dragostei în noi și va îmbrățișa omul, și din nou va arde calitățile noastre: aspră, amară și rece, întunecată și moartă, și vom fi toți uniți în dragoste.

O! tu oaspete ales, de ce ne ocolești? Tu, înverșunare, tu cruzime sunted de vină. Ce-ai făcut, diavole turbat, de te-ai scufundat în beznă cu frumoșii tăi îngeri de altă dată? Căci și în tine a fost cândva iubirea dulce și curată; tu diavole plin de trufie. Ce-ți mai lipsea? Erai cel mai mândru printre heruvimi și nimic în ceruri nu te-ntrecea în frumusețe. Voiai să fii chiar Dumnezeu? Dar știai prea bine că erai o simplă creatură și zarul nu era în mina ta.

Dar ce te plâng eu pe tine, diavol împielițat? Tu ne-ai împins în adâncul stricăciunii, tu, diavol blestemat, oricât ai răsuci tu vorba. Și mai spui că de n-ar fi fost căderea ta, omul n-ar fi fost niciodată conceput. Minciună diavolească. Dar chiar de-ar fi adevărat, salnitrul” din care e făcut omul ca și cel din care ești făcut tu, ar fi stat din veci mă bucurie și lumină veșnică și ar fi urcat în cele șapte spirite

dumnezeiești, gustând din dragostea divină și savurând bucuria cerească.

Tu, diavol mincinos, așteaptă încă puțin; spiritul îți va descoperi rușinea! încă puțină vreme și trufia ta va lua sfârșit. Așteaptă, arcul e încordat și ațintit spre tine; săgeata te va izbi în plin și vei cădea. Locul este pregătit, rămâne doar să fie aprins. Să pui lemne cât mai multe pentru ca focul să ardă zdravăn, să nu îngheți! Dar, cu siguranță, vei asuda. Crezi că vei recăpăta lumina? Da, *nobis infernum*⁴⁵; aci vei suspina după dragostea pierdută. Și cum se cheamă cea de acum? Ghicește! Gheena; ea te va dubi în veci!

Vai ție sărmane om! Pentru ce te-ai lăsat orbit de diavol, care-ți întunecă trupul și sufletul? Și voi, bunuri trecătoare și plăceri ale vieții, care v-ați unit cu diavolul într-o ispita și pierzania omului!

O, vanitate! diavolul stă la pândă. Trufie, tu ești văpaia iadului! Frumusețe, ești o vale a întunericii! Putere, ești clocotul și furia iadului! Răzbunare, tu ești mânia lui Dumnezeu!

Omule! De ce să-ți fie lumea prea strâmtă? Pentru ce s-o stăpânești tu singur? Și c-hiar de-ai avea-o singur, tot n-ai avea

loc destul. Iată trufia diavolului care s-a prăbușit din cer în iad! Omule, omule, de ce dănțuiești cu diavolul – vrăjmașul tău? Cum de nu ți-e teamă că te va îmbrânci în iad? Cum poți fi atât de sigur, când puntea pe care dănțuiești e atât de îngustă și firavă? Sub ea te-așteaptă iadul. Nu vezi cât de înaltă și de primejdioasă este? Te zbungui între slava cerului și abisul iadului.

Orbule! Ce-și mai bate joc diavolul de tine! Pentru ce superi cerul și-i tulburi seninul? Ți se pare că nu ai destul în această lume? Dar orbule! Ale tale sunt cerul și părintui, ba chiar și Dumnezeu! Ce-ai adus tu în această lume, și ce ieși cu tine? Ai adus cu tine un veșmânt îngeresc și ai făcut din el în viața ta o zdreanță diavolească.

Întoarce-te, sărmane om! Tatăl ceresc și-a deschis brațele și te strigă: vino! El te va primi în dragostea lui, căci ești copilul lui și îi ești drag. Dacă te-ar dușmăni, nu ar mai fi el însuși, Unul și Nebiruit. Nu, niciodată; în Dumnezeu totu-i milostenie, dragoste și lumină.

O! voi paznici ai Israelului, pentru ce dormiți? Treziți-vă din somnul preacurviei și împodobiți-vă lămpile și candelabrele! Iată, mirele vine; să sune trâmbițele! Voi, lacomi

și bețivani, v-ați înhăitat cu diavolul. Așa grăiește Domnul; Nu vreți să pașteți oile ce v-am încredințat. Iată! v-am așezat pe scaunul lui Moise și v-am dăruit turmele; dar voi pașteți numai lâna, și oițele mele nu; și vă ridicați palate! Dar am să vă așez pe scaunul molimei și al ciumei, și păstorii mei adevărați vor paște oile în vecii vecilor.

O, tu, frumoasă lume! Cerul te plânge, iar tu tulburi elementele. O, răutate, când vei sfârși oare? Trezește-te jalnică femeie și naște! Iată, mirele tău vine să-ți ceară rodul, De ce dormi? Iată-l, bate la ușă!

Dulce iubire și limpede lumină rămâneți cu noi, că se face seară! O, adevăr, o dreptate și tu judecată dreaptă, unde v-ați dus? Se minunează spiritul, de parcă n-ar fi văzut lumea niciodată. Dar ce scriu eu de răutatea lumii? Poate așa mi-e dat, să mă aleg cu recunoștința diavolului. Amin!

CAPITOLUL IX

DESPRE ÎNCÂNTĂTOAREA, DULCEA ȘI MILOSTIVA DRAGOSTE A LUI DUMNEZEU, MAREA TAINĂ CEREASCĂ ȘI DIVINĂ

Întrucât, pretutindeni în aceste pagini, scriu despre lucruri cerești și divine, care sunt străine de natura pervertită a omului,

cititorul ar putea, fără îndoială, să se arate uimit și revoltat de simplitatea autorului; pentru că instinctul pătruns de stricăciune nu se mai uită decât la lucrurile înalte, întocmai ca femeia scăpătată dar fudulă, care, în fierbințeala ei, umblă mereu după bărbați frumoși pentru a preacurvi cu ei.

— Așa e și natura pervertită și trufașă a omului; nu se mai uită decât la strălucirea care amăgește în această lume, crezând că Dumnezeu a uitat de cel pierdut și l-a părăsit, și că Duhul Sfânt privește numai la ceea ce e deasupra lumii, la trufia și spoiala ei, la prefăcătoria și iscusințele ei.

Dar să ne întoarcem o clipă la trecut, unde vom găsi temeiul; cine a fost Abel? Un biet păstor. Cine au fost Enoch și Noe? Oameni simpli. Dar Abraham, Isaac și Iacob? Păstori de vite. Cine a fost Moise, bărbatul iubit de Dumnezeu? Păstor de vite. Cine era David când vocea Domnului l-a chemat? Cine au fost profeții mari și mici? Păstori, oameni simpli și umili, zdrențăroși și cu picioarele goale; lumea îi credea nebuni. Și chiar dacă făceau minuni și citeau în semne, lumea nu îi luă în seamă și privea pe deasupra lor, încât Duhul Sfânt a trebuit să fie scăunaș la picioarele ei, lăsând

pe diavol să se împăuneze cum de multă vreme jinduia să fie, rege peste toată lumea.

Și cum a venit în această lume Domnul nostru Iisus Hristos? Sărac lipit, de n-avea pe ce să-și pună capul. (*Matei, 8,20*).

Cine au fost apostolii lui? Pescari săraci, disprețuiți și neînvățați. Cine credea în predicile lor? Mulțimea sărace care și-au dat sângele pentru Hristos. Stăpânii și cărturarii strigau: răstigniți-l, răstigniți-l! (*Luca, 23,21*)...

Cine a stat neclintit alături de Biserica lui Hristos? Mulțimea sărmană care și-a dat sângele întru Hristos. Cine a falsificat dreapta și curata învățătură creștină, și pretutindeni a batjocorit-o? Învățații, papii, cardinalii „episcopii și temuta lor tagmă. Pentru ce i-a urmat lumea și le-a dat ascultare? Pentru că au știut să-și facă faimă și să strălucească în fața lumii! O astfel de târfă închipuită și fudulă este natura umană decăzută.

Cine a izgonit lăcomia papei, idolatria, finanțele și înșelăciunea din biserica germană? Un biet călugăr disprețuit”. Prin ce putere sau tărie? Prin puterea lui Dumnezeu-Tatăl și prin tăria lui Dumnezeu Sf. Duh.

Ce a mai rămas ascuns? Dreapta învățătură a lui Hristos? Nu. Ci filosofia și temeiul adânc, dumnezeiesc, bucuria cerească, revelarea creației îngerilor, a căderii îngrozitoare a diavolului din care izvorăște răul, crearea acestei lumi, adâncul temei și mister al omului și al tuturor fapturilor din această lume, Judecata de Apoi și schimbarea la față a acestei lumi, taina învierii morților și a vieții veșnice.

Aceasta se va face în adânc, în mare simplitate. De ce în adânc, și nu la înălțime, în artă? Pentru ca nimeni să nu se laude, ori să-și facă fală precum că el a făcut-o, și pentru ca trufia diavolească să fie descoperită și nimicită. Și de ce o face Dumnezeu? Din marea lui dragoste și milostenie pentru toate neamurile lumii, și pentru a arăta că a venit timpul să se regăsească ceea ce s-a pierdut, adică omul să vadă, în sfârșit, perfecțiunea și să se bucure de ea, în curata, luminoasă și adâncă cunoaștere a lui Dumnezeu.

De aceea va răsări mai întâi Aurora sau **r**o și e a ț a dimineții, se vor ivi zorile și se va alege și recunoaște ziua. Cel ce vrea să doarmă, să doarmă în veci, cel ce se trezește și-și împodobește ilampa, să se

trezească în veci. Iată, mirele vine: cel ce s-a trezit și s-a gătit, să meargă la veșnica nuntă cerească; iar cel ce doarme la venirea mirelui, să doarmă la nesfârșit, în temnița întunecoasă a groazei.

De aceea aș vrea din toată inima să-l previn pe cititor să citească această carte cu toată hărnicia și răbdarea, și să nu se lase înfuriat de naivitatea autorului; căci Dumnezeu nu se uită la cei de sus, pentru că singur el este sus, ci se uită cum să-i ajute pe cei de jos. Dacă te vei apropia mai mult de spiritul și cugetul autorului nu va mai fi nevoie de nicio efortare, căci se va face lumină și lumina va crește, iar sufletul tău se va bucura în ea, se va înveseli și va birui.

Ia aminte!

Dragostea încântătoare, care este al cincilea spirit original în puterea divină, este izvorul ascuns pe care ființa trupească nu-l poate pricepe și nici cuprinde. Numai când se înalță în trup, acesta biruie în el și se naște dulce și iubitor; căci el nu aparține zidirii trupului, ci răsare în el ca o floare din pământ.

Acest spirit original izvorăște la început din calitatea cea dulce a apei.

Înțelege acest lucru așa cum trebuie; ia seama îndeaproape. Mai întâi e calitatea aspră, apoi cea dulce, apoi cea amară; cea dulce este la mijloc, între cea aspră și cea amară. Întotdeauna, cea aspră întărește, răcește și întunecă; cea amară smulge, împinge, se înfurie și desparte. Aceste două calități se freacă și se împing una pe alta cu atâta putere și se agită atât de tare, încât dau naștere căldurii; aceasta e în ambele calități întunecoasă, cum e căldura într-o piatră.

Dacă iei o piatră sau altceva tare și freci pe lemn, amândouă lucrurile se încălzesc. Dar această căldură este întunecoasă, n-are în ea lumină; așa e și în puterea divină. Calitățile aspră și amară fără apa dulce se freacă și se împing între ele atât de tare, încât ia naștere căldura întunecoasă, și ele se aprind. Aceasta constituie mânia lui Dumnezeu, izvorul și originea focului, iadului, cum se arată la Lucifer. Acesta s-a răzvrătit, apoi s-a strâns, s-a contractat atât de tare împreună cu cetele lui diavolești, încât izvorul de apă dulce din el, în care s-aprinde lumina și se înalță dragostea a secat. De aceea el s-a schimbat pe veci într-un izvor acru, iute,

amar, fierbinte și puturos; căci pe dată ce calitatea dulce a secat, s-a făcut în locul ei beznă, putoare înăcrită, o vale a plângerii, un sălaș al stricăciunii și al pierzaniei.

Iar acum, mai departe în adânc.

Așadar, cum am spus, când calitățile aspră și amară se freacă tare între ele, ia naștere căldura chiar înăuntrul calității dulci, care se află la mijloc între primele două, având în centrul ei izvorul de apă dulce.

Din căldura care se naște aci, se aprinde lumina, care este începutul vieții; căci calitatea aspră și cea amară sunt începutul și pricina căldurii și apoi al luminii. Astfel devine apa dulce lumină strălucitoare, asemenea cerului albastru luminos.

Și aceeași apă limpede de izvor aprinde calitățile aspră și amară, iar căldura care se naște din aceste calități în apa dulce se ridică de aci tot prin calitățile amintite, în care lumina devine mai întâi strălucitoare și uscată, apoi mobilă și triumfătoare.

Și dacă atunci lumina se ridică din apa dulce în căldura din cele două calități, aspră și amară, acestea gustă apa limpede și dulce, apoi calitatea amară îi prinde gustul

și în apa dulce rămâne lumina, dar numai în culoarea albastruiul ceresc.

Atunci vibrează calitatea amară și alungă tăria în cea aspră; aci, lumina se usucă și strălucește tare, mult mai tare decât cea a soarelui. În această destindere, calitatea aspră devine blândă, luminoasă, fluidă și gingașă, și-și capătă viața a cărei origine descinde din căldura din apa dulce: iar aceasta este adevărata fântână a dragostei⁴⁷.

Observă sensul adânc.

Cum să nu fie aci bucurie și dragoste, când în mijlocul morții se naște viața și în mijlocul întinericului lumina? Tu zici: cum se poate asta? Da, dacă sufletul meu ar sălășlui în inima ta, ar izvorî și ar crește în ea, el ți-ar cuprinde trupul și l-ar percepe; dar așa nu pot ajunge în cugetul tău și tu nu vei pătrunde sau înțelege; doar dacă Duhul Sfânt îți va aprinde sufletul și lumina lui va străluci în inima ta. Atunci se va naște această lumină înăuntrul tău ca în Dumnezeu, înălțându-se din calitatea ta aspră și din cea amară, în apa ta dulce, și biruind ca în Dumnezeu. De-abia atunci vei înțelege cartea mea; mai devreme nu.

Ia aminte! Când lumina se naște în

calitatea amară, vreau să spun când izvorul cel amar și uscat prinde apa dulce și soarbe din ea, spiritul amar devine viu în cel aspru și este ca un spirit însărcinat ce-și poartă rodul care e însăși viața și pe care trebuie s-o nască neîntrerupt. Pentru că apa dulce în care lumina urcă mereu în calitatea aspră și calitatea amară care triumfă neconținut, acolo înăuntrul ei, fac ca totul să nu fie decât răs, bucurie curată și dragoste pură. Căci calitatea aspră iubește în primul rând apa dulce, pentru că în apa dulce se naște spiritul luminii care soarbe calitatea aspră, tare și rece, o luminează și o încălzește; pentru că în apă, în căldură și lumină stă viața.

Calitatea aspră o iubește, în al doilea rând, pe cea amară, pentru că aceasta biruie în apa dulce, adică în apă, căldură și lumină, triumfând în cea aspră și făcând-o: mișcătoare astfel ca și ea, cea aspră, să biruie acolo.

În al treilea rând, calitatea aspră iubește căldura, pentru că în căldură se naște lumina prin care calitatea aspră e luminată și încălzită.

La rândul ei, calitatea dulce o îndrăgește și ea pe cea aspră, mai întâi

fiindcă aceasta o usucă pentru a nu ajunge fluidă ca elementul apă, și pentru ca lumina din calitatea aspră, care se naște pentru ea, să devină strălucitoare și uscată. Pe lângă aceasta, calitatea aspră este o cauză a căldurii care se naște în apa dulce, pentru ca aci să răsară lumina, și apa dulce să apară în toată limpezimea ei.

În al doilea rând, calitatea dulce iubește și pe cea amară, pentru că este o cauză a căldurii și pentru că spiritul amar triumfă în apa dulce, în căldură și lumină, făcând calitatea dulce mișcătoare și vie.

În al treilea rând, calitatea dulce iubește căldura atât de mult, încât cu nimic nu-i găsesc comparație. Ia ca pildă, ce e drept mult prea vagă, doi tineri de viță aleasă; dacă ei s-ar iubi cu toată ardoarea, s-ar apropia de acest foc. De s-ar preface într-un singur trup, ar înfăptui această înaltă iubire; dar dragostea pământească nu e decât apă de ploaie și nicidecum foc autentic. Nu putem găsi un exemplu just în această lume pe jumătate moartă. Doar învierea morților în Ziua de Apoi: singură ea poate fi o pildă perfectă în toate lucrurile divine, o adevărată concepere a iubirii.

Dar calitatea dulce îndrăgește atât de

mult căldura, pentru că naște înăuntrul ei spiritul luminos, care este spiritul vieții, căci viața ia naștere în căldură, și acolo unde n-ar fi căldură totul s-ar preface într-o vale a întunericului. Așa cum ne este scumpă și dragă viața, așa îi este și spiritului dulce căldura, și în căldură e lumina.

Iar calitatea amară iubește și ea pe toate celelalte spirite originare, cu deosebire pe cel dulce, pentru că în apa dulce spiritul amar se răcorește, în ea își astâmpără marea lui sete; și amărăciunea lui este alinată, iar el își dobândește aci viața luminoasă. În calitatea aspră își are trupul, aci triumfă el, se răcorește și se potolește, iar în căldură își are tăria și puterea, și acolo e toată bucuria lui.

Calitatea fierbinte iubește, de asemenea, toate celelalte calități, și dragostea este atât de mare în ea și în celelalte calități, încât nu-și găsește asemănare: căci ea e născută de celelalte. Calitățile acră și amară sunt tatăl căldurii și apa dulce este mama ei care o concepe, o poartă, o hrănește și o naște; iar prin impulsul puternic al calităților aspră și amară se ivește căldura care crește în

calitatea dulce ca într-un arbore.

Dacă nu crezi, deschide ochii și mergi la un arbore; privește-l și ia seama. Vei vedea la început arborele întreg; ia un cuțit, crestează-l adânc și gustă: mai întâi are gustul calității aspre, care strânge la limbă. Această calitate ține laolaltă întreaga putere a arborelui. Apoi simți gustul calității amare; aceasta face copacul să miște, să vibreze, să înverzească, să crească și să capete ramuri, frunze și fructe. După aceea simți gustul celei dulci, care e plăcut dar și tăios, căci de la cea aspră și cea amară primește usturimea.

Cele trei calități s-ar preface în întuneric și moarte dacă n-ar exista în ele căldura. Pentru că îndată ce vine primăvara și razele soarelui mângâie pământul și-l încălzesc, spiritul din căldură și din arbore prinde viață și întreg arborele crește, înverzește și înflorește; căci spiritul se înalță în căldură și toate spiritele se bucură laolaltă, cuprinse de o mare dragoste. Căldura ia naștere prin puterea și îndemnul calităților aspră și amară în apa dulce, iar căldura soarelui e folosită la aprindere, pentru că în această lume calitățile sunt pe jumătate moarte și prea neputincioase,

lucru de care vinovat se face regele Luoifer, cum vei găsi în capitolul căderii lui, precum și în cel al facerii acestei lumi.

Despre dragostea curată, fericirea și unitatea acestor cinci spirite originare ale lui **Dumnezeu**

Dacă mâna omului nu e în stare să scrie aceste lucruri așa cum se cuvine, sufletul său luminat le vede limpede, căci el răsare în aceeași formă și naștere ca lumina în puterile lui Dumnezeu și în calitățile care sălășluiesc într-însul.

Mare este jalea omului când simte calitățile lui intrate în stricăciune și pe jumătate moarte, din care pricină sufletul și strădania lui, înălțarea și aprinderea lui în această lume nu pot ajunge la desăvârșire.

Dar mare este uneori și bucuria, când sufletul lui: în deznădejdea fără de margini, e luminat și aprins de Sf. Duh, întocmai precum soarele aprinde căldura blândă în arbore sau în firul de iarbă, dându-le viață.

Ia aminte! Așa cum măduarele omului se iubesc între ele, tot astfel și spiritele în puterea divină: aci nu e decât dor, dorință aprinsă și împlinire, pentru ca unul într-altul să triumfe și să se bucure; căci prin aceste spirite ajung intelectul și

diferențierea în Dumnezeu, în îngeri, oameni, animale, păsări și în tot ce are viață. Pentru că în aceste cinci calități răsar și cresc: vederea, mirosul, gustul, auzul și simțul tactil, devenind toate la un loc un singur spirit rațional.

Când se face lumină, un spirit îl vede pe celălalt, iar când apa dulce în lumină străbate toate spiritele, ele se gustă unul pe altul. Atunci spiritele se înviorează, puterea vieții străbate totul; și în această mișcare și veselie, ele se miros unul pe altul, și se simt unul pe altul. Totul e dragoste, priviri binevoitoare, miresme plăcute, gustări aromate, sărutări nevinovate; fiecare mănâncă și soarbe de la celălalt și se preumblă laolaltă ca îndrăgostim.

Iată mireasa fericită care se bucură de mirele ei: aci e iubire, bucurie și desfătare – este lumină și seninătate, miros suav, gust atrăgător și dulce. Tu dragoste sfântă și veșnică, tu bucurie fără sfârșit! Adâncul vostru nu poate fi cercetat, voi sunteți pretutindeni, numai în diavolii întunecați nu, căci ei s-au prăbușit în stricăciune.

Întrebare: Vrei să spui unde am putea întâlni spiritele fericite? Sălășluiesc ele numai în ele însele în ceruri?

Răspuns: Aceasta e cealaltă poartă deschisă a divinității; tu îți poți deschide aci ochii mari și poți trezi spiritul din inima ta pe jumătate moartă, căci nu e nici întuneric, nici născocire, nici fantasmă.

Ia seama! Cele șapte spirite cuprind în aria sau spațiul lor cerul și această lume, iar lățimea și adâncimea, ceea ce e dincolo și deasupra cerului și deasupra lumii, dedesubtul lumii și în lume, adică întregul Tată, care n-are nici început, nici sfârșit. Spiritele cuprind toate creaturile din cer și din această lume, și toate sunt făcute din aceste spirite și trăiesc în ele ca în casa lor. Iar viața și rațiunea lor se nasc în ele cum se naște ființa divină în puterea ei. Din acest trup al celor șapte spirite ale lui Dumnezeu sunt făcute toate lucrurile, precum și îngerii, diavolii, cerul, pământul, astrele, elementele, oamenii, animalele, păsările, toți viermii și toate găngăniile, pădurile și copacii, pietrele, ierburile și toate celelalte.

Dar tu întrebi: Dacă Dumnezeu e peste tot și el însuși e totul, cum se face că există în această lume atâta frig și fierbințeală din care pricină se încaieră și se sfâșie între ele toate creaturile, încât în lume nu-i decât tristețe și groază? „[Vina o poartă primele

patru forme ale naturii, care se învrăjbesc una pe alta în afara luminii și care sunt totuși cauzele vieții]”.

Iată, aceasta-i pricina și răutatea: când ședea regele Lucifer în regatul său ca o mireasă fudulă și trufașă, stăpânirea lui cuprindea locul unde se află acum cerul creat, care e făcut din apă, și locul lumii create până la cer, precum și adâncul. Ceea ce acum este pământ era atunci salnitru curat și sfânt, căci cele șapte spirite ale divinității erau dulci și încântătoare cum sunt acum în ceruri, și cum mai sunt încă în această lume. Dar ia bine seama la circumstanțe.

Când s-a răsculat regele Lucifer, s-a ridicat în cele șapte spirite și le-a aprins cu revolta sa, și pretutindeni s-au înălțat flăcări. Calitatea aspră s-a întărit atât de mult că s-a făcut piatră, și atât de rece încât a prefăcut apa dulce în gheață. Iar apa dulce se îngroașe și miroase urât, în vreme ce calitatea amară era turbată, sălbatică și furioasă, și din ea se înălța otravă; focul și dogoarea ardeau și mistuiau, și totul părea o vijelie de foc, din toate amestecurile.

Și peste toate acestea a fost împins și răsturnat regele Lucifer de pe locul său

regesc sau de pe tronul său, care-și avea locul unde astăzi este cerul creat, după care îndată a urmat facerea acestei lumi, iar materia brută, vâscoasă și tare care arsese în cele șapte spirite aprinse, a devenit pământ și piatră. Apoi, din salnitrul aprins al celor șapte spirite au fost create toate făpturile.

Dar spiritele originare au devenit în aprinderea lor prea furioase, încât mereu se alterează și se strică unul pe altul în supărarea lor. Tot astfel și făpturile făcute din spiritele originare și care trăiesc înăuntrul lor; se mișcă, se împing și se pizmuiesc după felul calităților lor.

Și a hotărât atunci Dumnezeu cel mare să ție Judecata de Apoi, când va despărți răul de bine și va așeza binele din nou în blânda și dulcea lui dragoste, așa cum era înainte de groaznica aprindere a Satanei, și va face din furie și spaimă sălașul de veci al regelui Lucifer. Atunci se va împărți acest regat în două: o parte o vor primi oamenii cu regele lor Iisus Hristos, iar cealaltă diavolii împreună cu oamenii fără Dumnezeu și cu toată răutatea.

Aceasta este, așadar, o scurtă introducere, pentru ca cititorul să înțeleagă

mai bine taina cea divină. La capitolul ce va trata despre căderea Satanei și la cel despre facerea lumii vei găsi totul descris după lungimea cuvenită; nu vreau decât să te previn să citești totul în ordine și rânduială, pentru a înțelege toate cu temei.

Este adevărat că de la începutul lumii lucrurile nu s-au arătat omului în întregime; dar fiindcă Dumnezeu pare să vrea, așteptăm să i se facă voia și să vedem până unde merge îngăduința lui. Căci căile sale sunt de cele mai multe ori ascunse; dar în cele din urmă, și sufletului nostru îi va fi dat să vadă până în adâncul cel mai adânc.

CAPITOLUL X

DESPRE AL ȘASELEA SPIRIT ORIGINAR DIN

PUTEREA DIVINĂ

Cel de-al șaselea spirit originar din puterea divină este sunetul sau tonul, care face ca totul să răsunе, producând limbajul și diferențierea în toate lucrurile, precum și corul sfinților îngeri; în el stă izvorul tuturor culorilor și frumuseților și chiar bucuria cerească.

Și ai să te întrebi: Ce este tonul sau sunetul și de unde-și trage izvorul sau originea?

Ia seama! Se nasc toate cele şapte spirite divine, unul într-altul; unul îl naşte mereu pe celălalt, dar niciunul nu e primul şi niciunul nu e ultimul; căci cel din urmă îl naşte pe primul, iar acesta pe al doilea, al treilea, al patrulea până la cel din urmă. Iar dacă unul se cheamă primul, celălalt al doilea şi aşa mai departe, este pentru a se şti care din aceste spirite divine participă cel dintâi la alcătuirea şi formarea unei făpturi. Căci ele sunt toate şapte la fel de veşnice şi niciunul n-are nici început nici sfârşit; şi pentru că toate cele şapte calităţi nasc mereu una din alta şi niciuna nu este în afara celeilalte, înseamnă că există un singur, veşnic şi atotputernic Dumnezeu.

Şi fiindcă o creatură naşte din sau în esenţa divină, ea nu se formează printr-un singur spirit, ci prin toate şapte. Şi astfel, făptura, fiind asemenea întregii fiinţe divine, se strică într-unul din spiritele originare, se răzvrăteşte şi-l aprinde; şi atunci ea nu aprinde numai un spirit, ci pe toate şapte.

De aceea, o astfel de făptură este o ruşine în faţa întregului Dumnezeu şi a tuturor făpturilor sale, şi trebuie să stea în veşnică aversiune şi dispreţ înaintea lor.

Sunetul sau *mercurius* naște din calitatea primă, adică din cea aspră și tare.

Privește în adânc! Tăria, vârtoșenia, este izvorul sunetului; dar ea nu-l poate naște singură, fiind doar tatăl său, iar întregul salnitru, mama; altfel, acolo unde tăria ar fi singură și tată și mamă, ar trebui să sune și piatra tare. Dar ea sună și pocnește numai ca o sămânță sau un început de sunet și așa chiar trebuie. Sunetul sau glasul se ridică în centrul obiectului ca un trăsnet, acolo unde lumina ia naștere din dogorea căldurii, și se înalță fulgerul vieții.

Ia seama cum se-ntâmplă. Când calitatea aspră se freacă de cea amară, încât căldura se ridică în apa dulce originară, fierbințeala aprinde apa dulce originară ca un fulger, iar fulgerul, care este lumina, trece în căldura din calitatea amară, unde-și întărește forțele.

Pentru că în cea amară toate puterile devin active. Iar ea, cuprinsă parcă de groază, apucă fulgerul luminii și trece cu spaima și tremurul ei în calitatea aspră și tare. Aci, calitatea amară e prinsă cu trupul care poartă sarcina luminii, și tremură în calitatea aspră și tare și se zbate ca fiind

captivă în trupul acesteia.

Dacă spiritele vor să se miște și să vorbească, calitatea aspră va trebui să se deschidă, căci altfel spiritul amar o sparge cu fulgerul său; atunci iese sunetul, fiind însărcinat cu cele șapte spirite. Acestea deslușesc cuvântul cum fusese el hotărât în centru adică în cercul din mijloc „în divanul celor șapte spirite.

Și de aceea au făcut cele șapte spirite ale lui Dumnezeu făpturilor o gură, pentru ca atunci când vor să vorbească ori să strige, să nu fie nevoite mai întâi s-o sfâșie. Și de aceea merg toate venele, toate fibrele puterii și toate spiritele originare la limbă, pentru ca glasul și sunetul să iasă afară lin și dulce.

Observă aci anume sensul și taina. Când fulgerul se înalță din căldura cea mare îl prinde mai întâi apa dulce, căci în ea capătă strălucire. Și când apa apucă fulgerul, adică nașterea luminii, ea se sperie; și pentru că este atât de subțire și lichidă, ea se moaie și mai mult și tremură, căci fierbințeala se înalță în lumină.

Când, după aceea, calitatea aspră care aci e foarte rece, prinde fierbințeala și fulgerul, ea se înspăimântă ca de trăsnet;

deoarece când căldura și lumina pătrund în frigul cel tare, se produce un fulger năprasnic de culoarea focului și a luminii. Același fulger se întoarce și apa dulce îl prinde cu aceeași furie, devenind ea însăși mânia și groază, luând culoarea verde sau albastră ca cerul și tremurând din pricina fulgerului înverșunat. Fulgerul își păstrează furia și din ea naște calitatea amară sau spiritul amar. Acesta trece în calitatea aspră și aprinde tăria cu izvorul lui plin de mânia, iar lumina sau fulgerul se usucă în tărie și strălucește cu mare lumină, mai luminos decât strălucirea soarelui.

Dar e prins în calitatea tare, căpătând o existență trupească și trebuind să lumineze așa în veci. Fulgerul tremură în trup ca apucat de groază: toate calitățile devin astfel active la nesfârșit. Fulgerul focului din lumină tremură, deci, și biruie mereu, și tăria este mereu trupul care-l păstrează și-l usucă. Iar această agitație în tărie este tonul care răsună; lumina sau fulgerul produc sunetul, apa dulce îl face blând, catifelat, să-l putem folosi la diferențierea cuvântului în vorbire.

Ia aici și mai bine seama la nașterea calității amare. Calitatea amară ia naștere

când fulgerul vieții se ridică în căldura din calitatea aspră și când fulgerul focului vine în amestec cu apa și cu calitatea aspră; astfel, spiritul înfocatului fulger se năpustește asupra spiritului aspru și tare, făcând împreună un izvor teribil, plin de mânie și furie, care turbează, rupe, sfâșie cu mare înverșunare. Cu nimic nu pot asemui această involburare decât cu o lovitură de trăsnet, când focul se lasă din văzduh și-i ia omului vederea. Același foc năprasnic există în natura celor două împreunări sau conjuncții.

Acum, ia seama. Dacă acest spirit focos și spiritul aspru se sugrumă reciproc, cel aspru dă naștere la o acreală sau astringență puternică, iar cel arzător la o fierbințeală îngrozitoare. Ridicarea căldurii și a astringenței face să tremure de spaimă un spirit care spumegă de furie ca și când ar vrea să dezbine divinitatea. Dar tu trebuie să înțelegi acest lucru așa cum se cuvine.

Aceasta este, așadar, originea în sine a calității; dar la mijlocul înălțării acestui spirit înverșunat, el e prins în apa dulce și îmblânzit: atunci i se preface izvorul furios într-unul amar care tremură, luând culoarea

verde asemenea unei întunecimi verzui și păstrând în sine caracterul și însușirea tuturor celor trei calități, adică arzătoare, aspră și dulce, iar din cele trei născând-o pe a patra, anume cea amară.

Căci prin calitatea arzătoare sau focoasă, spiritul devine tremurător și fierbinte, prin cea aspră devine dur „aspru, tare și mereu consistent. De la cea dulce capătă blândețea, iar înverșunarea se preschimbă într-o amărăciune ușoară. Acest spirit stă în izvorul celor șapte spirite divine, ajutând mereu celorlalte șase să nască.

Înțelege bine! El naște atât pe tatăl său cât și pe mama sa, când tatăl său și mama sa îl nasc, căci, după ce s-a născut trupește, el naște cu calitatea aspră mereu din nou focul, și focul naște lumina, și lumina este fulgerul care naște mereu din nou viața în toate spiritele originare, de unde spiritele își au viața și fiecare îl naște mereu pe celălalt.

Trebuie să știi însă aici că niciun spirit nu îl poate naște singur pe celălalt și chiar două laolaltă nu o pot face; ci nașterea unui spirit e o lucrare a tuturor celor șapte: șase din ele îl nasc mereu pe cel de-al șaptelea și

dacă unul n-ar fi, n-ar fi nici celelalte.

Dar dacă uneori, la nașterea unui spirit, eu nu iau decât două sau trei, asta o fac din propria mea slăbiciune; căci nu le pot interoga pe toate dintr-odată în toată desăvârșirea lor, în creierul meu pervertit. Le văd desigur, pe toate șapte, dar când vreau să le cercetez, spiritul se ridică în inima izvorului, unde se naște spiritul vieții. Acesta se ridică peste sine ori sub sine, și nu poate îmbrățișa toate cele șapte spirite dumnezeiești dintr-odată ori într-un singur gând, ci numai unul câte unul.

Fiecare spirit își are izvorul lui propriu, chiar dacă e născut din altul. Așa e și cu comprehensiunea omului; el poartă în sine izvorul celor șapte spirite, în care se formează cel mai viguros și pe care-l înțelege cel mai clar. Când acest spirit se ridică, el le activează pe toate șapte în același timp; dar în urcarea lui, el este prins și silit să-și lepede toată splendoarea și nu poate birui asupra celor șapte. „[Aceasta este esența⁴⁸ simțurilor și gândurilor; dacă un gând ar putea străbate inima naturii și toate formele ar fi liber de frânele naturii]”.

Așa e și în om. Când un spirit original se ridică, ei, le activează pe toate celelalte

și le vede, căci urcă în izvorul central al inimii, unde se aprinde în căldură fulgerul luminii; în urcarea lui, spiritul vede în același fulger, prin toate spiritele. Dar în timpul nostru pervertit nu e decât o lumină difuză în nori; căci dacă fulgerul pe care-l văd și-l recunosc cum este, l-aș putea cuprinde* în carnea mea, mi-aș transfigura cu el trupul „[din fulger vine lumina majestății]” – încât n-ar mai arăta asemenea trupului de animal, ci asemenea îngerilor lui Dumnezeu.

Dar ascultă: așteaptă încă o clipă până vei da trupul tău animal să-l mănânce viermii. Când însă întregul Dumnezeu va aprinde cele șapte spirite divine în pământul stricăciunii, atunci acel salnitru pe care tu îl semeni în pământ nu va fi vrednic de foc; atunci spiritele tale originare care vor pleca se vor ridica din nou în același salnitru pe care tu l-ai semănat, vor birui în el și vor deveni din nou un trup. Dar cine va fi vrednic de focul aprins al celor șapte spirite ale lui Dumnezeu va rămâne acolo, iar spiritele sale originare vor suferi chinurile iadului, după cum limpede voi dovedi la locul potrivit.

Nu-ți pot descrie întreaga divinitate dintr-un condei căci este de necuprins; dar ea nu este incomprehensibilă, pentru sufletul care se află în dragostea Domnului. El o cuprinde, însă numai treptat: de aceea, pătrunzând-o încetul cu încetul vei ajunge s-o vezi în întregul ei. În stricăciunea noastră nu putem urca mai sus decât prin revelație, iar lumea asta cu început și sfârșit, nu poate sălta, mai mult. Aș vrea și eu să văd ceva mai sus din această, timidă și înfricoșată naștere a mea, astfel ca bolnavul meu Adam să se învioreze; dar privesc în jurul meu în lumea întreagă și nimic nu pot cerceta: căci totul e bolnav amorțit și plin de răni, orb, surd și mut.

Am citit scrierile multor maestri de geniu, în nădejdea, că voi găsi la ei temeiul și profunzimea adevărului; dar nimic n-am găsit, în afară de un suflet pe jumătate mort” care se sperie de însănătoșire și, din marea lui slăbiciune „nu mai poate ajunge la puterea deplină.

Iată-mă așadar, ca o femeie înfricoșată de naștere, căutând adevărata mângâiere și negăsind decât mireasma ce se înalță și în care sufletul cercetează puterea ce se ascunde în adevărata mângâiere,

consolându-se deocamdată cu mireasma minunată a suferinței sale, până când dreptul samaritean⁴⁹ va veni să-i lege și să-i vindece rănila, și să-l petreacă la adăpostul de veci: atunci va gusta și plăcerea desăvârșirii.

Această iarbă de leac, de care e vorba aici, și la al cărei miros sufletul meu se răcorește, nu o cunoaște orice țăran și nici orice doctor; ea crește în toate grădinile, dar pe alocuri este vătămată și bolnavă, și vina o poartă stricăciunea ogorului. De aceea nimeni n-o cunoaște, nici chiar copiii, oricât de scump a plătit lumea să-i descopere misterul.

Chiar dacă s-a slobizit, în câte unii, izvorul cel bun, trufia a pătruns îndată și a stricat totul. Omul n-a voit s-o scrie atunci iute în limba lui maternă, zicându-și că ar fi prea copilărește și că ar trebui să se arate lumii într-o limbă mai adâncă, să se convingă lumea că el e bărbat, și că este în avantajul lui să se păstreze ca și ascuns, acoperit de nume ciudate³, pentru ca nimeni să nu-l recunoască; așa este boala trufiei diavolești.

Dar ascultă aici, mamă neștiutoare, tu

³ Aluzie la 1. latină și moda numelui latinizat (N. tr.).

care naști toți copiii acestei lumi, care copii mai târziu, când se ridică se rușinează de tine și te disprețuiesc, chiar dacă sunt copiii tăi pe care tu i-ai zămislit; spiritul care se înalță în cele șapte spirite ale Domnului care este tatăl tău îți spune: nu te descuraja! iată eu sunt tăria ta și puterea ta, vreau să-ți torn o înghițitură dulce în paharul bătrâneții tale.

Și, fiindcă toți copiii pe care i-ai născut, i-ai alăptat și alintat te disprețuiesc și nu te sprijină la bătrânețe - vreau să te mângâi eu și să-ți dăruiesc un tânăr fiu, care să rămână în casa ta cât vei trăi, să te ocrotească și să te mângâie în pofida supărărilor și necazurilor, pricinuite de copiii tăi cei răi și îngâmfați.

Ia aminte mai departe la mercurio, la sunet sau răsunet. Toate calitățile își au începutul în centrul în care se naște focul, pentru că acolo răsare fulgerul vieții tuturor calităților și e prins în apa oare rămâne luminoasă; apoi el se usucă în a stringență, pentru a rămâne material și a străluci cu toată puterea.

Observă aici!

— Aprinde un lemn și vei vedea misterul. Focul se aprinde în tăria lemnului,

care este izvorul aspru, tare, izvorul lui Saturn; el întărește și înăsprește lemnul. Dar lumina, adică fulgerul nu există în tărie; altfel ar arde și piatra; ci lumina există în seva lemnului, adică în apă. Și fiindcă în lemn este sevă, focul strălucește și luminează; dar când seva din lemn s-a mistuit, lumina se stinge și lemnul rămâne ca un tăciune aprins.

Vezi că înverșunarea care trece în lumină nu există în apa lemnului; ci, când căldura răsare în tărie se naște fulgerul, pe care îl prinde mai întâi seva din lemn și apa, devine luminoasă. Dar înverșunarea se naște în fulger în centrul tăriei și al căldurii, și chiar există în ele; și atât cât se întinde fulgerul, adică văpaia focului, se-ntinde și înverșunarea sau amărăciunea, care este copilul tăriei și al căldurii dogoritoare.

Această taină trebuie s-o știi: că amărăciunea este mai întâi în lemn, pentru că altfel nu s-ar naște dintr-odată din focul natural. Căci așa cum trupul dă naștere focului aprinzând lemnul, în același fel se naște și lemnul în pământ și deasupra pământului.

Dacă însă înverșunarea s-ar naște din lumină, ea s-ar întinde cât

strălucirealuminii; dar lucrul acesta nu se întâmplă. Fulgerul este muma luminii, căci naște lumina din sine, și este tatăl înverșunării, fiindcă înverșunarea rămâne în fulger ca o sămânță în Tatăl, și același fulger naște și tonul sau sunetul.

Când el pornește din tărie și căldură, tăria domnește în fulger și căldura sună, iar lumina din fulger face sunetul luminos și apa îl face blând. În astringență sau tărie el e prins și uscat până devine un spirit trupesc în toate calitățile. Căci oricare spirit din cele șapte spirite ale lui Dumnezeu este însărcinat cu toate cele șapte și toate sunt unul într-altul ca unul singur, niciunul nefiind în afara celuilalt, și fiecare îl naște pe celălalt în și prin el însuși, iar nașterea dăinuiește din vecii vecilor.

Aș vrea să-l previn aici pe cititor, să înțeleagă bine nașterea divină. Să nu crezi că un spirit stă alături de alt spirit cum stau stelele pe cer, una lângă alta; ci ele sunt toate șapte unul într-altul, ca un singur spirit, așa cum poți observa la orice om. El are felurite gânduri din pricina acțiunii celor șapte spirite dumnezeiești care stăpânesc trupul omenesc; dar tu trebuie să-ți spui fără a te crede smintit, că fiecare

mădular în întreg trupul are și puterea celuilalt.

Dar în orice calitate trezești spiritul și-l faci să califice, după aceeași calitate se ridică și gândurile sau ideile și cârmuiesc sufletul. Dacă trezești spiritul în calitatea arzătoare, în foc, atunci deschizi în tine izvorul mâniei tari și amare; căci pe dată ce focul se aprinde, ceea ce se întâmplă în tărie și înverșunare, aceasta din urmă izvorăște în fulger. Când te ridici în trupul tău împotriva a ceva, împotriva dragostei sau a mâniei, sau împotriva a orice altceva, a cărui calitate tu o aprinzi, ea arde în întreg spiritul tău trupesc; în fulger însă nu se va trezi decât același spirit original. Căci dacă privești ceva ce nu-ți place, ceva ce-ți repugnă, ridici izvorul inimii ca și când ai lua o piatră și ai lovi cu ea într-un fier înroșit; și dacă - scânteia ajunge la inimă, focul se aprinde. La început va licări ușor, dar dacă ridici mai tare izvorul inimii, va fi ca și când ai sufla în foc, și se vor ivi flăcări. Atunci va fi timpul să-l stingi; altminteri, focul devine prea mare, se întinde, arde și mistuie, pricinuind pagubă aproapelui.

Și acum vei spune: cum poți stinge focul, odată aprins? Ascultă: tu ai în tine

izvorul de apă dulce; toarnă-l în foc, și se stinge. Dacă-l lași să ardă, el va mistui seva din tine în toate cele șapte spirite originare, încât te vei usca. X>acă se întâmplă aceasta, vei fi o slugă supusă iadului și vei arde în flăcările lui, în vecii vecilor.

Dar dacă privești ceva ce-ți place și trezești spiritul în inimă, aprinzi în inimă focul, care arde la început în apă dulce ca un jăratec. În timp ce licărește, o bucurie blândă pătrunde în tine, fără să te consume; dar când inima ta se ridică mai mult și aprinde izvorul cel dulce, încât acesta – se preface în flacăra, atunci aprinzi toate spiritele originare, focul ajunge la gură și la mâini și trupul întreg arde.

Acest foc este cel mai păgubitor și, de când lumea, a pricinuit cele mai mari stricăciuni, fiindu-și cel mai greu»de stins. Căci odată aprins, el arde în apa dulce ca și în fulgerul vieții, și trebuie stins prin amărăciune, care nu-i «decât o apă săracăcioasă, ba mai curând foc. De aceea o mare tristețe va cuprinde sufletul celui ce lasă în trupul său să ardă focul în izvorul de apă dulce.

Vei ști însă că în conducerea sufletului tu ești propriul tău stăpân; niciun foc nu se

ridică în trupul tău sau în spiritul tău decât trezit de fine însuși. E adevărat că toate spiritele izvorăsc în tine și se ridică în tine, și, fără îndoială, nu toate sunt la fel de tari, ci unul are întotdeauna mai multă putere în tine decât altul. Căci dacă în fiecare om conducerea spiritelor ar fi asemenea, atunci am avea toți o singură voință și o singură înfățișare; dar toate șapte sunt în puterea spiritului tău întrupat, care păstrează unitatea ființei și care spirit se cheamă suflet. „[El are în sine primul principiu, spiritul sufletelor pe cel de-al doilea, iar spiritul astral din elemente pe cel de-al treilea, adică această lume]”.

Dacă într-un spirit original se ridică focul, el nu rămâne ascuns sufletului: acesta poate trezi de îndată celelalte spirite originare care sunt potrivnice focului aprins, și-l pot stinge. Dacă focul devine însă prea mare, sufletul are temnița lui în care poate închide spiritul aprins, anume calitatea cea tare, aspră, iar celelalte spirite vor împlini rolul de temniceri până când mânia trece și focul se stinge.

Ia seama! Când un spirit original te împinge prea tare spre un lucru care este împotriva legilor naturii, să-ți muți privirea

în altă parte. Dacă aceasta nu te ajută, ia spiritul și aruncă-l în temniță. Asta înseamnă să-ți întorci inima de la plăcerea lumească și de la bogăția acestei lumi, și să te gândești că ziua de azi ar putea fi cea de pe urmă a trupului tău; întoarce-ți fața de la ghiftuire și îmbuibare, cheamă-l pe Dumnezeu și te dăruie lui.

— Dacă faci astfel, lumea te va batjocori și vei fi nebunul ei. Să porți această cruce cu răbdare și să nu dai drumul spiritului întemnițat; crede cu tărie în Dumnezeu, care îți pune cununa bucuriei divine.

Dacă-ți scapă cumva spiritul din temniță, închide-i din nou. Această grijă să n-o pierzi din vedere cât vei trăi. De-ai dobândi și numai atât, că el nu-ți va aprinde izvorul inimii și sufletul nu-ți va deveni o uscătură pentru foc, că fiecare izvor își va avea seva lui când vei pleca de aici, și încă e mult: în ziua judecății focul aprins nu te va vătăma, și spiritele sevei tale nu te vor înrobi, or **n** - Aurora sau răsăritul care se întrezărește după această înfricoșată durere, vei fi, la înviere, un înger biruitor al Domnului.

Iar acum, ai putea întreba: există oare și în Dumnezeu dezbinare între spiritele

divine? Nu. Chiar dacă eu le arăt aici nașterea atât de severă, încât fiecare cititor poate înțelege marea severitate a lui Dumnezeu, nu înseamnă că între ele ar exista discordie. Căci nașterea cea mai interioară, cea mai adâncă, în miez și în sâmbure, n-o poate sesiza nicio creatură în trup, ci un fulger unde se naște spiritul ascuns. Căci acesta se naște chiar în acest fel și această forță.

Dar mie mi se deschid porțile sufletului, încât pot să văd și să recunosc; altfel mi-ar rămâne totul ascuns până la ziua învierii din morți, așa cum ascuns a fost tuturor oamenilor de la începutul lumii; eu însă mă plec voinței Domnului.

În Dumnezeu toate spiritele biruie ca unul singur, și fiecare spirit îl domolește și îndrăgește mereu pe celălalt, și totul nu e decât desfătare și bucurie curată. Dar nașterea lor severă, care se întâmplă pe ascuns, trebuie să fie așa; căci viața și intelectul și toată știința sunt astfel născute, pentru că este o naștere perpetuă și niciodată nu este altfel.

Să nu crezi cumva că acolo în cer există un trup născut în felul acesta și pe care îl numim înainte de toate Dumnezeu; nu. Ci

întreaga putere divină care este cerul însuși și cerul tuturor cerurilor, se naște în acest fel și se cheamă D u în ne z e u-T a t a 1, din care s-au născut toți îngerii și care trăiesc în puterea lui; tot astfel se naște neconținut și pururea spiritul tuturor îngerilor în trupul lor, precum și spiritul tuturor oamenilor. Fiindcă această lume ține de trupul Tatălui, ca și cerul; dar spiritele au fost aprinse în spațiul acestei lumi de regele Lucifer în răzvrătirea sa, încât totul în această lume este lăncezit și mort: de aceea noi bieții oameni suntem orbiți și trăim în mare primejdie.

Dar tu să nu crezi care cumva că lumina cerească s-a stins de tot în lumea aceasta, în spiritele originare ale Domnului. Nu! este doar o întunecime pe care cu ochii noștri stricați nu o putem răzbate. Dar îndată ce Dumnezeu înlătură întunecimea care plutește în fața luminii, ochii tăi se deschid; și astfel, de pe locul în care te afli vezi și tu sublima față a lui Dumnezeu și întreaga poartă Cerească. Dar să nu-ți ridici ochii mai întâi spre cer; căci stă scris: Cuvântul este aproape de tine, chiar pe buze și în inimă. (5-Mozse, 30,40; *Romani*, 10,8) Dumnezeu ți-e atât de aproape, încât Sfânta

Treime se naște și în inima ta, în cele trei persoane ale ei, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh.

Când scriu aici despre centru sau despre mijloc, sau că izvorul nașterii divine este la mijloc, nu înseamnă că în cer ar exista un anume loc sau un anume corp din care ar purcede focul vieții divine sau ar porni cele șapte spirite dumnezeiești în tot adâncul Tatălui; ci eu grăiesc în felul trupesc, ori îngeresc, ori omenesc, din cauza nepriceperii cititorului, după felul și modul cum au fost zămislite făpturile îngerești și cum este pretutindeni în Dumnezeu.

Căci tu nu ești în stare să recunoști un singur loc, nici în cer, nici în lumea aceasta, în care nașterea divină să nu fie astfel, fie în înger, fie într-un om sfânt, fie în afara lor. Când e dojenit un spirit originar în puterea divină, oriunde i-ar fi locul, numai în diavolul nu, și nici în omul blestemat și fără' de Dumnezeu, de față e și izvorul nașterii divine, prezente sunt toate cele șapte spirite originare dumnezeiești ca și când ai închide un cerc larg și ai avea în el întreaga divinitate ca născută într-o singură creatură, deci și în întregul adânc al Tatălui, în toate direcțiile și în toate lucrurile.

Și, în acest fel, Dumnezeu este unul atotputernic, atotștiutor, atotvăzător, atotauditor, care miroase tot, gustă tot, simte tot și care există pretutindeni, pătrunzând în inima și rărunchii fapturilor sale. Și în acest fel, cerul și pământul sunt ale lui, și tot în acest fel toți diavolii împreună cu oamenii fără Dumnezeu trebuie să-i fie în veșnică robie și veșnic să sufere pedeapsa în salnitrul din locul lor, pe care l-au pervertit și l-au aprins, și să-ndure pe veci disprețul și rușinea.

Dimpotrivă, întreaga față frumoasă a lui Dumnezeu, cu toți sfinții îngeri, va lumina peste ei, pe sub ei și pe toate părțile pe lângă ei, cu toată strălucirea și măreția, și toți sfinții îngeri și sfinții oameni vor birui în veci pe deasupra lor, pe sub ei și de jur-împrejurul lor; și de mare bucurie și din cerească dragoste și desfătare vor înălța cântece pentru sfințenia lui Dumnezeu, pentru cetele îngerești și fericitele roade ale cerului; iar cântecele vor porni pe multiple voci, după calitatea celor șapte spirite dumnezeiești.

În schimb, diavolii și toți nelegiuiții vor fi azvârliți în fundul iadului, unde duhoarea și focul se amestecă cu frigul și

amărăciunea într-un clocot veșnic al trupurilor „după felul în care spiritele aprinse ale lui Dumnezeu ard veșnic în toate locurile lor. Da, dacă diavolul și ortacii lui ar putea fi închiși într-o văgăună unde mânia lui Dumnezeu să nu-i atingă, încă ar fi mulțumiți, și poate n-ar mai îndura disprețul și rușinea veșnică.

Dar aici nu există scăpare; chinul devine din ce în ce mai mare, și cu cât vaietele se înalță mai mult, cu atât vâlvătaile iadului se aprind mai tare și grozăvia crește; ei zac în fundul iadului ca osemintele morților, ca oile pârlite în foc; duhoarea și spaima îi rod și nu pot ridica privirea de rușine, căci văd în jurul lor numai judecata aspră și deasupra lor, în toate părțile, veșnica bucurie. „[Nu că le-ar sesiza ori le-ar vedea, dar au cunoștință de ele în centrul lor]”.

Acolo e vai și amar, plânsete și deznădejde; pentru ei nu există decât fulgere și trăsnete, căci așa se nasc spiritele aprinse de Dumnezeu. Prima, tăria (sau învârtosarea) dă naștere calității tari, aspre, reci și înțepătoare; cea de-a doua, dulceața, este uscată ca un tăciune aprins în care nimic din seva lemnului nu mai există; arde

de sete și tânjește după o picătură de rouă; cea de-a treia, amăreala, pornește ca o molimă înverșunată și e mai amară decât fierea; cea de-a patra, flacăra, arde furioasă ca pucioasa; a cincea, dragostea, este o repulsie, sunetul este doar o bumnitură⁵⁰ asemenea trăsnetului, iar sălașul celui de-ai șaptelea trup, o casă a tristeții. Hrana ei este groaza, și crește din răutatea oricărei calități. Ah! veșnicie în care timpul se pierde în nimic; un alt rege șade pe scaunul de judecată, o judecată fără sfârșit.

O, voi frumuseți și voluptăți ale acestei lumi! O, bogăție și mândră strălucire, o, putere și iar putere! Judecata-ți nedreaptă, mândria fără margini și desfrâul, toate s-au mistuit grămadă în flăcările iadului. Înfruptă-te, bea și te sulemeneste, tu frumoasă zeiță, ajunsă târfa și stăpâna iadului, spre veșnică ocară și rușine.

CAPITOLUL XI

DESPRE CEL DE AL ȘAPTELEA SPIRIT ORIGINAR ÎN PUTEREA DIVINĂ

Cel deal șaptelea spirit al lui Dumnezeu în puterea divină este trupul, care se naște din celelalte șase spirite din care sunt făcute toate figurile cerești și din care se formează și se plămădește totul, și se-nalță

toată frumusețea și bucuria. El este spiritul autentic al naturii, ba chiar natura însăși, în care stă comprehensiunea și înăuntrul căreia sunt alcătuite toate creaturile, atât în cer cât și pe pământ; ba chiar cerul e făcut în ea, și caracterul natural al Dumnezeuului întreg se sprijină pe acest spirit. Dacă acest spirit nu ar fi, n-ar exista nici înger, nici om, iar Dumnezeu ar fi o ființă de nepătruns, constând din forțe de nepătruns.

Se pune întrebarea: cum este această formă? Dacă ești un spirit rațional mercurian, care pătrunde în toate cele șapte spirite divine, le constată și le cercetează modul lor de-a fi, vei înțelege, la explicarea acestui al șaptelea spirit, acțiunea și ființa întregii divinități și o vei cuprinde în cuget. Dar dacă nu înțelegi nimic din acest spirit, lasă cartea de față în pace, și nu lua în seamă nici răceala nici căldura din ea; căci ești prea tare prins în Saturn și nu ești filosof în această lume. Renunță la judecata-ți proprie, așa cum sincer te-am prevenit, ori vei primi o rea plată; așteaptă viața viitoare, când porțile cerului se vor deschide, și vei pricepe și tu.

Observă adâncul! Trebuie să îmbrățișez aici întregul trup divin, prinzându-l la mijloc

de inimă, și să-mi deslușesc cum întregul trup devine natură; vei vedea atunci și tu cauza supremă, cum cele șapte spirite divine se nasc mereu unul din altul și cum divinitatea n-are nici început, nici sfârșit. De aceea bucură-te în sufletul tău și soarbe plăcerea veșnicei împărății a bucuriei cerești, a desfătării divine și a bucuriilor fizice care nu vor avea sfârșit în vecii vecilor.

Ia seama! Când fulgerul se ridică din centru, nașterea divină se află în plină acțiune; în Dumnezeu așa este, neîntrerupt și veșnic, dar în noi, oamenii, sărmani copii ai cărnii, nu. În această viață, biruitoarea naștere divină ține în noi, oamenii, doar atât cât ține fulgerul; de aceea, cunoașterea noastră este fragmentară, pe când în Dumnezeu fulgerul e veșnic și neschimbat.

Iată, cele șapte spirite divine se nasc toate deodată; niciunul nu e primul, niciunul nu e ultimul, dar să te uiți bine la sâmbure, să vezi cum se produce nașterea divină – altminteri nu înțelegi, pentru că ființele create nu pot pătrunde toate cele șapte spirite unul într-altul deodată, ci le privesc atent, și, dacă un spirit e dojenit, le dojenește și el pe toate celelalte, și nașterea

e în plină desfășurare. De aceea, ea are în om un început, dar în Dumnezeu nu, de aceea și eu trebuie să scriu în felul fapturilor create, altfel nu înțelegi nimic.

Iată, cele șapte spirite ar fi, fără fulger, o vale întunecoasă; dar când fulgerul se înalță între calitatea aspră și cea amară, în căldură, el devine în apa dulce strălucitor, în flacăra dogoritoare amar, vioi și biruitor în calitatea aspră, uscat, consistent și luminos.

Aceste patru spirite se mișcă în fulger, pentru că în el, toate patru recapătă viață; și toate patru se înalță în fulger ca și când viața s-ar înălța, iar puterea lor în fulger este iubirea, care este cel de-al cincilea spirit. Aceeași forță unduiește în fulger ca o dezmiardare, ca și când un spirit mort ar învia și ar fi pus deodată în mare lumină.

În această fierbere, o forță o agită pe alta; mai întâi lovește cea aspră, și, prin lovire, căldura produce un sunet deschis, forța amară îl descompune în părți și apa îl potolește: este cel de-al șaselea spirit.

Ca o muzică dulce urcă sunetul în cele cinci spirite, și așa rămâne, căci calitatea aspră îl usucă. În sunetul care a ieșit, și care se menține uscat, există forța celor

șase spirite originare; ea este egală cu sămânța celorlalte șase spirite care au încorporat-o aci împreună, făcând din ea un spirit care are calitatea tuturor spiritelor; și acesta este cel de-al șaptelea spirit al lui Dumnezeu în puterea divină.

Acest spirit își păstrează culoarea sa de albastru cerului, căci e născut din toate cele șase spirite; când fulgerul, care stă în inima căldurii, luminează pe cele șase pentru ca ele să se înalțe în fulger și să dea naștere celui de-al șaptelea, se înalță și fulgerul din nașterea celor șase în nașterea celui de-al șaptelea.

Cum însă cel de-al șaptelea nu are în sine o calitate deosebită, fulgerul nu poate deveni mai luminos în acest al șaptelea spirit, ci adoptă de la el caracterul corporal al tuturor celor șapte, rămânând la mijloc între ele și fiind născut de toate cele șapte.

Cele șapte spirite sunt tatăl luminii, iar lumina este fiul lor, pe care-l nasc neconținut din vecii vecilor; lumina luminează în veci cele șapte spirite, dându-le viață și bucurie, căci ele își iau toate zborul și viața în puterea luminii. În schimb, toate nasc lumina și toate sunt în același timp tatăl luminii, dar lumina nu naște

niciun spirit, ci le face pe toate vesele și vioaie, ca ele să stea mereu în naștere.

Iată, vreau să-ți arăt încă o dată, poate vei pricepe, pentru ca această înaltă lucrare să nu fie trudă zadarnică și fără de folos.

Calitatea aspră este primul spirit care contractă și usucă totul; calitatea dulce este al doilea spirit, care potolește și calmează. Cel de-al treilea este spiritul amar, care naște din cel de-al patrulea și din primul, când cel de-al treilea se freacă furios în cel aspru, aprinzând focul în care se înalță înverșunarea. În această înverșunare, spiritul amar ajunge independent, și în calitatea dulce devine blând; în cea aspră material, continuând să existe cu cel de-al patrulea.

Fulgerul se ridică în puterea acestora patru în căldură, și urcă în apa dulce originară; calitatea amară îl face să biruie, iar cea aspră îl face strălucitor, uscat și corporal, pe când cea dulce îl face blând, luând în ea prima lui strălucire; aci rămâne fulgerul sau lumina în centru ca o inimă. Când această lumină care stă la mijloc luminează în cele patru spirite, puterile acestora urcă în lumină și ele devin agere, pline de viață, și îndrăgesc lumina, adică o

prind în ele, devin însărcinate cu ea; acest nou spirit prins înăuntru este iubirea vieții, adică cel de-al cincilea spirit.

Când puterile au prins iubirea, ele califică pentru bucurii mai mari, căci se văd una pe alta în lumină și se ațâță una pe alta, până se înalță sunetul; spiritul tare bumnește, cel dulce îmblânzește bumnetul, cel amar îl separă după felul calității, cel de-al patrulea creează sunetul, al cincilea naște bucuria, și aceste sunete, laolaltă întrupate fac tonul sau al șaselea spirit.

În acest ton se înalță puterea tuturor celor șase spirite, devenind un trup comprehensibil, ca să vorbim în felul îngeresc, și rămânând în puterea celorlalte șase spirite și în lumină; acesta este trupul naturii în care se formează toate creaturile cerești, toate vietățile și plantele.

Sfintele Porți. Ele sunt lumina care există în centrul celor șapte spirite și în care se află viața acestora, – prin care toate cele șapte triumfă și se bucură, și în care se înalță imperiul ceresc al bucuriei, pe care-l nasc toate cele șapte spirite și care este fiul acestora, iar ele sunt tatăl lui, și care nasc lumina, iar lumina naște în ele viața și lumina este inima celor șapte spirite, iar

această lumină este adevăratul Fiu al lui Dumnezeu pe care noi creștinii îl adorăm și îl cinstim ca pe cea de-a doua persoană a Sfintei Treimi.

Iar cele șapte spirite ale lui Dumnezeu sunt, toate împreună, Dumnezeu Tatăl, căci nu există niciun spirit în afara celui alt, ci ele nasc toate șapte unul din altul, încât dacă unul din ele n-ar fi, n-ar fi nici celălalt. Lumina, însă este cea de-a doua persoană, căci se naște mereu din cele șapte spirite, iar cele șapte spirite se înalță mereu în lumină, și puterile lor pleacă din strălucirea luminii în cel de-al șaptelea spirit al naturii, formând și alcătuind totul, și această ieșire în lumină este Duhul Sfânt.

Fulgerul sau tulpina, sau inima, care se naște în puteri, rămâne la mijloc și este Fiul, iar strălucirea în toată puterea pleacă de la Tatăl și Fiul în toate puterile Tatălui, formând și alcătuind totul în cel de-al șaptelea spirit al naturii, după puterea și acțiunea celor șapte spirite și după diferențierea și impulsul lor. Iar acesta este adevăratul Duh Sfânt, pe care noi, creștinii, îl cinstim și-l adorăm precum cea de-a treia persoană în Dumnezeu.

Iată, deci, orbule, fie că ești evreu, turc

ori păgân, că în divinitate există trei persoane, și tu nu poți tăgădui, întrucât trăiești și exiști în aceste trei persoane, îți ai Viața de la ele și în ele, și, la Judecata de Apoi vei învia din morți în puterea acestor trei persoane, și vei trăi în veci.

Dacă vei fi trăit în această lume după legea naturii și cu sfințenie, și nu vei fi stins prin răzvrătire în cele șapte spirite originare luminosul fulger în care e Fiul lui Dumnezeu, care te învață știința naturii, vei trăi cu toți creștinii în veșnică bucurie.

„[Legile naturii sunt rânduiala divină din inima naturii; cel ce poate trăi acolo, n-are nevoie de alte legi, pentru că împlinește voia lui Dumnezeu]”.

Căci în necredința ta nu e nimic; ea nu poate șterge adevărul lui Dumnezeu; credința însă face să crească spiritul nădejdiei și dovedește că suntem copiii lui Dumnezeu. Credința se naște în fulger și se luptă cu Dumnezeu până ce el biruie.

Tu ne judeci pe noi, și te judeci pe tine, aprinzându-ți în mânie spiritul fanatic care-ți stinge lumina; ai crescut pe un arbore dulce și învingi influențele rele, trăind cu sfințenie și după legea naturii, care-ți arată ceea ce este drept.

Dar dacă n-ai crescut dintr-o ramură a mănii „[vom înțelege din sămânța nelegiuită fără Dumnezeu, din care adesea crește un scaiet, deși de multe ori găsim crengi uscate chiar la arborii buni]” și ești orb, cine să te smulgă din iubirea lui Dumnezeu, în care te-ai născut și în care trăiești, dacă dorești din toată inima ta să fie astfel până la sfârșit? Cine să te despartă de Dumnezeul în care ai trăit până acum?

Ceea ce pe ogorul tău ai semănat, va crește, fie grâu, fie secară, orz ori legume, ghimpi ori mărar, și de care focul de pe urmă nu se va învrednici și nici ele nu vor arde; căci Dumnezeu nu duce la pieire propria lui sămânță, ci o înzdrăvenește să poarte rodul în viața cea veșnică.

Dat fiind că totul trăiește și există în Dumnezeu, de ce se fălește buruiana în fața grâului? Crezi că Dumnezeu este atât de fătarnic, să țină seama de persoana ori numele cuiva? Cine a fost tatăl nostru al tuturor? N-a fost Adam? Când fiul său Cain s-a înrăit în fața lui Dumnezeu, de ce tatăl său Adam nu i-a venit într-ajutor? Pentru că stă scris: cine păcătuiește, să fie pedepsit (*Ezechiel*, 18,4,20). Dacă nu și-ar fi stins propria-i lumină, cine l-ar fi despărțit pe

Cain de dragostea Domnului?

Tot astfel și tu: te fălești a fi creștin și cunoști lumina; de ce nu-ți sfințești viața? Crezi că numele de creștin te face sfânt? Așteaptă și vei vedea cum mulți evrei, turci și păgâni îți vor lua înaintea și vor intra în împărăția cerurilor, căci și-au împodobit lămpile.

Ce avantaje ori foloase au creștinii?

Multe, pentru că ei cunosc drumul vieții și știu cum să se ridice din cădere; dar dacă vreunul vrea să rămână în stricăciune, el e aruncat în adâncuri să putrezească împreună cu toți cei fără de lege. De aceea, vezi bine ce faci, cine ești; căci îi judeci pe alții și tu însuși ești orb. Ci spiritul îți spune: nu ți-e îngăduit să judeci pe altul, căci el poate fi mai bun decât tine. N-avem oare toți un trup și nu e viața noastră în Dumnezeu, fie în dragoste fie în mânie? Căci ce semeni vei culege!

Dumnezeu nu poartă nicio vină dacă te vei pierde, pentru că legea și dreptatea sunt scrise în natură, și tu porți în inima ta aceeași carte. Ști bine că trebuie să arăți dragoste față de aproapele, și ști bine că n-ai voie să-ți faci de rușine ori să-ți pătezi viața, adică trupul ori sufletul.

Într-adevăr, aci e sâmburele și dragostea lui Dumnezeu; căci el nu se uită nici la numele nici la rangul cuiva. Dar cel ce se leagănă în dragostea Domnului, se leagănă în lumină, și lumina este inima lui Dumnezeu. Și, pe cel ce stă în inima lui Dumnezeu, cine-l poate scoate? Nimeni, căci el se naște în Dumnezeu.

O, tu, lume oarbă și pe jumătate moartă, renunță la injurii și defăimare, iar tu, evreu, turc ori păgân orb, lasă clewetirea și dă ascultare Domnului, purifică-ți ființa în lumină și vei vedea cum te salvezi din stricăciune și din focul iadului, și cum vei birui cu Dumnezeu și vei trăi cu el în veci.

Într-adevăr, există un singur Dumnezeu și nu se vede, dar de vei îndepărta pânza ce-ți acoperă ochii îl vei vedea și-l vei recunoaște, după cum vei vedea și vei recunoaște și pe frații tăi, toți, fie ei creștini, evrei, turci ori păgâni. Sau crezi cumva că Dumnezeu este numai al creștinilor? Dar știut este că și păgânii trăiesc în Dumnezeu; cel bun și drept îi este drag și plăcut (Apost10,35). Ce ai știut tu, care ești creștin, de felul în care Dumnezeu vrea să te izbăvească de cel Rău? Ce dragoste ori slăbiciune a avut el pentru tine,

să îngăduie ca Fiul său să devină o în
pentru a mântui specia omenească? Este el
numai stăpânul tău? Nu stă oare scris: El
este mângâierea tuturor păgânilor? *Hagai*,
2,8.

Ascultă: printr-un singur om a venit
păcatul în lume, și printr-unul singur a
trecut în toți! (*Romani.*, 5,18). Și printr-unul
singur a venit mântuirea lumii, și printr-
unul singur a trecut în toți. Ce poate știința
cuiva? Nici tu n-ai știut ce voia Dumnezeu
cu tine, căci erai mort în păcat.

Așa cum păcatul stăpânește fără
deosebire printr-unul singur peste toți, tot
astfel mila și izbăvirea s-apleacă printr-unul
singur peste toți. Păgânii, evreii și turcii au
căzut în orbire, dar se află și ei într-o
naștere temătoare, căutând tihna și
îndurarea, nu însă în scopul potrivit; dar
Dumnezeu e pretutindeni și vede în fundul
inimii. Și dacă în nașterea lor temătoare se
aprinde în ei lumina, cine ești tu să-i judeci?

Iată, orbule, îți voi arăta: ieși pe câmpie
și vei vedea felurite buruieni și flori, unele
amare, altele acrișoare, dulci sau
usturătoare; albe, galbene, roșii, albastre,
verzi și așa mai departe. Nu cresc ele toate
din pământ? Nu sunt aproape unele de

altele? Se invidiază ele una pe alta din pricina formei lor frumoase? Și dacă vreuna din ele se înalță prea sus și se usucă pentru că nu are destulă sevă, cu ce o poate ajuta pământul care-i dă aceeași hrană ca și celorlalte? Dar dacă dedesubt cresc mărăcini și gospodarul vine cu coasa, el taie și aruncă totul pe foc, dar pe unele din florile pune cu grijă deoparte.

Tot astfel și cu oamenii: nu toți au aceleași haruri și îndemânări; unii sunt mai puțin luminoși în Dumnezeu decât alții, dar fiindcă în sufletul lor nu-i uscăciune, nu li se poate reproșa nimic; dimpotrivă, cei cu sufletul uscat nu mai sunt buni decât de ars pe foc.

Și dacă turcii sunt de calitatea aspră, iar paginii de cea amară, ce te privește pe tine? Dacă lumina strălucește în calitatea aspră sau în cea amară, ea tot luminează. Tu însă ești născut în fierbințeală, unde lumina se înalță din apa dulce originală; ia seama să nu te pâRJolești, căci te poți stinge.

Tu zici: Este oare drept ca păgânii, evreii și turcii să persiste în orbirea lor? Nu, zic eu. Dar cum poate să vadă cel care n-are ochi? Ce înțelege bietul profan din zarva pe

care o fac clericii în beția lor? în simplitatea lui, el trece făcându-și cruci cu teamă.

Tu zici: Oare Dumnezeu i-a orbit pe turci, evrei și păgâni? Nu; ci când Dumnezeu le-a aprins lumina, ei au trăit după placul inimii, au huzurit, și n-au lăsat spiritul să-i îndrume. Și astfel li s-a stins lumina de afară. Dar ea nu s-a stins cu totul, ca să nu mai poată renaște în om, căci omul vine din Dumnezeu și trăiește în Dumnezeu, fie în dragoste, fie în mânie.

Dacă omul are dorințe, să nu se lase stăpânit de ele, căci le va naște mereu ca muierea mereu însărcinată. Dar fiindcă nu luminează decât lumina de afară, el nu-și cunoaște fiul pe care l-a născut; când însă lumina va răsări în Ziua de Apoi! 1 va vedea.

Iată, îți spun o taină: a venit timpul ca mirele să-și încunune mireasa; ghicește, unde e cununa? Spre miazănoapte, căci în centrul calității aspre strălucește lumina. Dar dincotro vine mirele? De la mijloc, unde căldura naște lumina și merge spre miazănoapte în calitatea aspră, unde lumina devine clară. Ce fac cei dinspre miazăzi? Ei au adormit în căldură, dar furtuna îi va trezi, și mulți dintre ei se vor îngrozi de

moarte. Ce fac cei dinspre apus? Calitatea lor amară se va freca de celelalte, dar când ei vor gusta din apa dulce, spiritul lor se va îmblânzi. Ce fac cei dinspre răsărit? Tu ai fost dintru început o mireasă mândră și dintru început ți s-a oferit cununa, dar te-ai crezut prea frumoasă, și trăiești cu alții.

Despre natura, influența și însușirea divină și cerească

Dacă vrei să știi ce fel de natură este în cer sau ce iei de natură au în ei sfinții îngeri, ce este propriu-zis natura sfântă, cerească și divină, observă circumstanțele celui de-al șaptelea spirit originar al lui Dumnezeu, după cum urmează.

Cel de-al șaptelea spirit originar al lui Dumnezeu este cel al naturii, căci îl nasc celelalte șase, iar el, când e născut, e ca o mamă a celor șapte care le cuprinde pe cele șase și pe care le naște neîntrerupt, căci ființa trupească și naturală stă în cel de al șaptelea.

Ia aminte la sens.

Cele șase se înalță în plină naștere, după puterea și felul fiecăruia din ele, iar când s-au ridicat, ele și-au îngrămădit puterile unul într-altul, și tăria le usucă, devenind ca o ființă întreagă. Această

uscare trupească, materială, o numesc eu în această carte salnitru divin.

„[Prin cuvântul *salnitru*, se va înțelege în această carte ceea ce din veșnicul centru al naturii, cel de-al doilea principiu extrage încă viu din primul, întocmai la lumina din foc, concepute ca două spirite, primul ca unul fierbinte, al doilea ca unul gazos, dat fiind că în viața aeriană rezidă adevărata creștere, iar în viața focului se află cauza calității]”.

„[Așadar, dacă stă scris: îngerii sunt creați din Dumnezeu - trebuie înțeles din natura veșnică a lui Dumnezeu, în care se înțeleg șapte înfățișări, dar nu se înțelege natura sfântă, dumnezeiască în foc, ci în lumină. Iar focul ne dă misterul naturii veșnice și chiar al divinității, fiindcă înțelegem două principii, două izvoare, unul fierbinte, furios, aspru, amar, temător, mistuitor în izvorul focului; apoi, din foc lumina care sălășluiește în foc, dar nu e atacată de acesta, și are alt izvor decât blândețea, în care există o dorință a dragostei, întrucât prin dorința dragostei se înțelege o altă voință decât cea pe care o are focul]”.

„[Căci focul vrea să mistuie totul și se

înalță în izvor, și blândețea luminii își făurește ființarea⁵¹ după cum în lumina veșnică creează spiritul apelor pentru viața veșnică, iar în al treilea principiu al acestei lumi aduce apa în starea originală a aerului]”.

„[Așadar, cititorul acestei cărți trebuie să înțeleagă cele trei principii și nașteri, ca pe unul din starea primară a naturii veșnice, în veșnica voință și dorință a lui Dumnezeu, care dorință se mișcă în mare teamă până în cea de-a treia (naștere) spre foc, unde se naște lumina, realizând libertatea eternă în afara naturii]”.

„[Pentru că înțelegem Sfânta Treime în lumina din afara naturii, în puterea luminii în libertate, ca pe un alt izvor fără ființă și totuși legat de natura focului, ca foc și lumină. Iar cel de-al treilea principiu al acestei lumi a fost născut și creat din primul. La care acestea nu e decât o introducere și care, prima dată, n-a fost înțeles îndeajuns de autor, deși ar părea limpede că nu totul poate fi cuprins, așa cum după ploaie o înverzise proaspătă schimbă priveliștea]”.

Căci înăuntru se află sămânța întregii divinități, fiind asemenea unei mame care

primește sămânța și naște neconținut fructul după calitatea acesteia.

În această urcare a celor șase spirite suie la mijloc și mercuriul, tonul sau sunetul acestora, iar în cel de-al șaptelea, el stăruie ca într-o mamă; atunci naște cel de-al șaptelea spirit tot felul de fructe și culori după influențele celor șase.

Trebuie să știi însă că divinitatea nu stă locului, ci acționează fără întrerupere și se agită, se frământă ca într-o luptă continuă dar plăcută, ca două creaturi care, în mare dragoste se joacă luptându-se între ele, cedând una alteia și ajutându-se, în trânta lor copilărească, să revină pe picioare.

Trebuie să înțelegi printr-o parabolă, ca și cum șapte persoane încep să cânte într-un joc drăgăstos, făcând din lupta lor o adevărată petrecere, sorbind fiecare iubirea tuturor într-o zbenguială fericită și fără oprire.

Tot astfel este influența celor șase spirite ale lui Dumnezeu asupra celui de-al șaptelea: când unul când celălalt se avântă mai puternic, și mereu se luptă cu dragoste între ele. Și când lumina se înalță și ea în această luptă, Duhul Sfânt pătrunde în puterea luminii din jocurile celor șase

spirite, după care în cel de-al șaptelea răsar tot felul de fructe ale vieții, tot felul de culori și de plante.

După tăria calității se formează și trupul fructului; precum și culorile; în această luptă sau întrecere se formează divinitatea într-o varietate infinită și de nepătruns a modului și chipului de alcătuire.

Căci cele șapte spirite sunt șapte izvoare principale; când mercuriul se ivește în ele, totul devine ager și activ, iar calitatea amară agită și separă, în vreme ce calitatea aspră seacă și usucă totul.

„[Natura și Trinitatea nu sunt una, ci se deosebesc, deși Trinitatea sălășluiește în natură; nepăsătoare, dar făcând o legătură veșnică]”.

la aminte aici cum se formează lucrurile în natură, în cel de-al șaptelea spirit.

Apa dulce este începutul naturii, și calitatea aspră o contractă, încât devine naturală și comprehensibilă, ca să vorbim în graiul îngeresc.

Când este contractată, ea arată asemenea cerului albastru; când însă lumina sau fulgerul pătrund în ea, ea arată asemenea pietrei scumpe jasp⁵² sau, cum o

numesc în limba mea, unei mări de sticlă în care bate Soarele și o face limpede și luminoasă.

Dar când calitatea amară răsare în ea, ea se divide și se formează ca și când ar trăi sau ca și când viața ar răsări în ea și ar lua o înfățișare verzuie asemenea unui fulger de aceeași culoare care, omeneste vorbind, ar lua vederea cuiva.

Când însă căldura răsare în această figură verde, culoarea devine pe jumătate roșiatică, de parcă în fulgerul verde ar străluci un rubin.

Iar când lumina, care este Fiul lui Dumnezeu, strălucește în această natură-ocean, ea capătă culoarea ei galbenă alburie, care nu are seamăn în frumusețea ei, și cu această priveliște va trebui să aștepți până la viața de apoi. Căci acesta este adevăratul cer al naturii, care este din Dumnezeu și în care sălășluiesc sfinții îngeri, care la început din ei au fost făcuți.

Iată, când mercuriul ori sunetul se înalță în acest cer al naturii, răsare acolo bucuria divină și îngerească, pentru că răsar forme, alcătuiți, culori și roade îngerești care înfloresc, cresc și ajung la desăvârșire, în tot felul de arbori fructiferi,

de arbuști și de plante încântătoare la vedere, cu miros și gust desfătător.

Eu vorbesc aici cu limbă îngerească; dar tu să nu o înțelegi în sens pământesc, asemenea acestei lumi.

Cu mercuriul se petrece același lucru; să nu crezi că în divinitate sunt bumnituri, sunete sau fluierături, ca și când cineva ar avea o trâmbiță uriașă și ar sufla în ea cu toată puterea. O, nicidecum omule, înger pe jumătate mort; aceasta nu! Ci totul se învâluie în putere, căci ființa divină este veșnic în putere, iar sfinții îngeri cântă și trâmbițează umplând cerul cu cele mai sublime tonuri; căci, în cele din urmă, Dumnezeu i-a făcut din el însuși, pentru a mări și desăvârși bucuria cerească.

O astfel de făptură a fost și Adam, când Dumnezeu l-a creat, înainte ca Eva să fie făcută din el; dar salnitrul din Adam, ajuns în stricăciune, s-a luptat cu arborele vieții până ce a fost învins, și Adam a fost doborât., din care pricină a trecut în somnul morții. Și încă ar mai dormi, dacă mila Domnului nu i-ar fi venit într-ajutor și nu i-ar fi făcut o nevastă; dar despre aceasta, la locul potrivit.

Cum am arătat mai sus, acesta este

frumosul și sfântul cer, care există în întreaga divinitate, și care n-are nici început nici sfârșit; și la care nicio făptură nu poate ajunge prin propriile-i simțuri.

Trebuie să știi însă că din orice loc al cerului și din orice parte a lui se arată când o calitate, când alta mai puternică, învingând în acest joc divin când prima, când a doua, când a treia, a patra, a cincea, a șasea sau a șaptea calitate. Și astfel există o veșnică luptă și influență, un veșnic joc plin de iubire, în care divinitatea se arată mereu mai uimitoare, mai de neînțeles, mai de nepătruns, încât sfinții îngeri nu se pot bucura îndeajuns, nu se pot sătura îndeajuns de preumblări plăcute, de cântecul de slavă *Te Deum* laudamus⁵³, de fiecare calitate dumnezeiască, de minunata înțelepciune și revelație divină, de frumusețea, de culorile, de roadele, de forme și priveliștile încântătoare. Căci calitățile răsar neconținut și veșnic, și nu există la ele nici început, nici, mijloc, nici sfârșit.

Și chiar dacă eu am scris aici despre modul cum totul devine, cum totul se formează și se întocmește și cum divinitatea se înalță, tu să nu crezi că urmează cumva

vreo pauză sau stingere, pentru ca totul să reînceapă.

O, nu, dar sunt silit, din nepriceperea cititorului, să scriu din bucăți, cârpăcind, pentru ca el să înțeleagă ceva și să se dumirească.

De asemenea, să nu crezi cumva că m-aș fi suit în cer și aș fi văzut toate acestea cu ochii trupului meu... O, nu! Ci ascultă, tu înger pe jumătate mort: eu sunt, ca și tine și nu am în ființa mea pămîntească mai multă lumină decât tine; de aceea sunt și eu un păcătos și un muritor ca și tine, și trebuie să mă lupt și să mă bat cu diavolul zi de zi: și ceas de ceas, căci el mă atacă mereu în natura mea stricată, în calitatea rea din carnea mea, așa cum există în toți oamenii, și, când îl birui eu pe el, când el pe mine, dar oricât de des m-ar învinge* nu mă doboară; și astfel viața noastră este un neconținut răzbel cu diavolul.

„[Această bătălie oferă cea mai înaltă cunună decrou, până când omul adamic căzut în stricăciune a amorțit și diavolul își asigură o porțiță de intrare în sufletul lui. Dar sofistul nu vrea să înțeleagă acest lucru, pentru că el nu e născut din Dumnezeu, ci din carne și sânge; și fiindcă

nașterea îi stă totuși deschisă în față* dar el nu vrea să intre – diavolul îl stăpânește. Căci Dumnezeu nu orbește pe nimeni”].

Dacă diavolul mă lovește, trebuie să mă feresc, să mă trag înapoi, și forța divină mă ajută; atunci primești el lovitura, și adesea pierde bătălia.

Când însă e biruit, poarta cerului se deschide în sufletul meu, și acesta vede ființa divină și cerească nu în afara trupului, ci în izvorul inimii, iar fulgerul se ridică în sensibilitatea creierului, unde stăpânește și speculează ă spiritul.

Căci omul este plămădit din toate puterile dumnezeiești, din toate cele șapte spirite divine, întocmai ea?

Îngerii. Dar căzând în stricăciune, nașterea divină nu izvorăște în el nici oricând și nici oriunde. Și chiar dacă izvorăște în el, lumina cea înaltă nu va străluci curând, și dacă strălucește, ea rămâne incomprehensibilă pentru natura decăzută din om. Căci Duhul Sfânt nu se lasă prins și ținut în trupul cel păcătos, ci se înalță ca fulgerul sau ca scânteia din piatra lovită.

Când însă fulgerul e prins în izvorul inimii, el urcă în cele șapte spirite originare

la creier ca o auroră a dimineții, în care se află scopul și cunoașterea. Fiind în aceeași lumină, spiritele se văd unul pe altul, se miros unul pe altul, se gustă unul pe altul, se aud unul pe altul, întocmai ca și când întreaga divinitate s-ar înălța în ele.

Aci vede spiritul până în adâncul divinității, căci în Dumnezeu, aproape sau departe sunt unul și același Dumnezeu despre care scriu în această carte, și care este atât în Trinitatea lui în trupul sufletelor sfinte, cât și în ceruri. Despre acest Dumnezeu iau eu cunoștință și despre nimic altceva eu nu vreau să știu despre nimeni altul; căci el dă siguranță spiritului meu, ca să cred neconținut în el și să mă încred în el.

Și chiar îngerul din cer de mi-ar spune-o eu tot n-aș crede, și cu atât mai puțin înțelege; căci mereu m-aș îndoi, chiar de-ar fi așa. Dar soarele însuși îmi răsare în spirit dându-mi certitudine și făcându-mă să văd eu însumi venirea și nașterea sfinților îngeri și a tuturor lucrurilor în ceruri și în această lume. Căci sufletul sfânt, deși creat, e spirit din Dumnezeu fiind egal îngerilor; ba sufletul omului vede chiar mai adânc decât îngerii, căci ei nu văd decât strălucirea

cerească, pe când sufletul vede și cerul și iadul, pentru că trăiește între amândouă.

De aceea va fi mereu împins și silit a se lupta în fiecă zi și la fiecă oră cu diavolul, adică cu calitatea înverșunată a iadului, trăind în mare primejdie în această lume, din care pricină viața se cheamă o vale a plângerii, plină de teamă, o continuă încordare, luptă și încăierare.

Dar trupul rece și pe jumătate mort nu înțelege întotdeauna această luptă a sufletelor; el nu știe ce se petrece cu el, dar e trist și temător, umblând de la un loc la altul și căutând reținere sau pace. Și când ajunge acolo nu găsește nimic, încât se vede cuprins de îndoială și necredință, de parcă Dumnezeu l-ar prizoni. Dar el nu pricepe lupta sufletului, nu pricepe cum acesta e când deasupra, când dedesubt, când învins, când învingător; nu pricepe violența bătăliilor dintre calitatea iadului și cca. a cerului, nici focul pe care îl ațâță Satana și-l sting îngerii, ceea ce dă de gândit oricărui suflet curat.

Să știi că nu scriu toate acestea ca pe o istorie povestită de alții, ci însumi sunt silit să stau neîntrerupt în centrul bătăliei, pe care, ca orice om, adesea o pierd.

Dar de dragul și din pricina luptei crâncene și a conflictului dintre noi și diavol, mi s-a dat această revelație și impulsul puternic de a așterne pe hârtie aceste lucruri.

Nu știu însă exact ce ar putea urma după aceasta; atâta doar că mi se vor arăta unele taine în adânc.

Căci atunci când fulgerul se înalță în centru, lumina lui străbate totul: el însă nu înțelege că ceea ce se-ntâmplă e ca în furtună: fulgeră o clipă și dispare totul.

Așa se petrece și cu sufletul când răzbate în luptă; el vede divinitatea ca o lumină fulgerătoare, pe care izvorul păcatului o acoperă îndată din nou, căci bătrânul Adam merge cu acest trup în pământ și nu în Dumnezeu.

Scriu aceste lucruri nu spre lauda mea, ci pentru ca cititorul să știe în ce stă știința mea, să nu caute în mine pe altul care nu-mi seamănă, ci pe cel ce sunt eu, ca toți oamenii ce se luptă întru Domnul nostru I i's cu's H r i's t o spenteu cununa bucuriei celei veșnice, trăind în nădejdea desăvârșirii, al cărei început este ziua învierii care în curând va să vie; ea se va zări destul de bine la înălțarea în fulger, în

care se va arăta natura, ca și când s-ar crăpa de ziuă.

De aceea, ai grijă să nu fi găsit dormind somnul adâncal păcatelor; într-adevăr, cei înțelepți vor ține seamă, dar cei fără-de-Dumnezeu vor rămâne în păcatele lor. Ei zic: Ce-i cu nebunul? Când și-a încheiat el somnul? Ei au adormit în plăcerile trupului. Să le fie de bine! Ia seama și vezi ce fel de somn va fi acesta.

Și eu aș vrea să mă repauzez într-o odihnă dulce, numai de n-aș fi silit s-o fac; dar Dumnezeu care a creat lumea, e pentru mine mult prea puternic; sunt lucrarea mâinilor sale și mă poate așeza unde dorește.

Și chiar de-ar fi s-ajung de râsul lumii și al Satanei, nădejdea mea rămâne tot în Dumnezeu și în viața viitoare, în care vreau să mă încumet și să nu mă împotrivesc spiritului.

Amin!

CAPITOLUL XII

DESPRE NAȘTEREA ȘI VENIREA
SFINȚILOR

ÎNGERI, PRECUM ȘI DESPRE
DOMNIA, RÂNDUIALA

ȘI BUCURIA LOR CEREASCĂ

„[Cuvântul Domnului a cuprins spiritele originare și cuvântul *jia*t (să fie) în voință: aceasta e crearea îngerilor]”.

Se pune întrebarea: Ce este un înger? Iată: când

Dumnezeu a creat îngerii, el i-a făcut din cel de-al șaptelea spirit originar, care este natura sau cerul cel sfinte.

Cuvântul a creat trebuie să-l înțelegi ca și când ai spune a strâns, a comprimat, a îndesat, așa cum a fost îndesat pământul, prin urmare ca și cum toată divinitatea s-ar mișca; așa contractă și strânge calitatea aspră salnitrul naturii și-l usucă. Așa s-au făcut îngerii. Așa cum calitatea a existat în mișcarea ei în tot local, tot astfel și îngerul.

Observă adâncul.

Există șapte spirite în Dumnezeu, care toate șapte s-au mișcat și lumina din ele s-a mișcat și ea. Iar spiritul, care pornește din cele șapte, s-a mișcat și el.

Și iată, creatorul a vrut să facă și trei oști îngerești după Trinitatea lui, nu depărtate între ele, ci una lângă alta, asemenea unui cerc. Ia seama acum: așa cum existau spiritele în fierberea ori înălțarea lor, tot astfel au devenit creaturile: în mijlocul fiecărei oști era inima care

întruchipa fiecare oaste; din ea a ieșit principele îngeresc sau arhanghelul.

Așa cum Fiul lui Dumnezeu se naște în mijlocul celor șapte spirite divine, fiind viața acestor spirite și inima lor, tot astfel arhanghelul a fost creat în mijlocul oștii sale, din natură sau din cerul natural, din forța celor șapte spirite originare, fiind inima oștii îngerești și având în el întreaga ei calitate, putere și tărie. El era și cel mai frumos dintre toți îngerii oștii.

Întocmai ca Fiul lui Dumnezeu, el este inima și viața și tăria tuturor celor șapte spirite, fiind totodată și căpetenia oștii sale.

Așa cum în puterea divină sunt șapte calități supreme „din care naște inima lui Dumnezeu, tot astfel au fost creați câțiva arhangheli puternici, după fiecare calitate „în fiecare oaste, și care, alături de rege, sunt căpeteniile îngerilor. Numărul lor, eu nu-l cunosc.

Aici trebuie să știi că îngerii nu sunt toți de una și aceeași calitate și nici egali în putere unul cu altul; există bineînțeles în fiecare înger puterea celor șapte spirite, dar în fiecare din ei una din calități o domină pe celelalte; după această calitate este și el glorificat. Căci așa cum salnitrul în timpul

creației a fost pretutindeni, tot astfel și îngerul a apărut pretutindeni, fiind, numit și glorificat după calitatea cea mai tare din el.

Așa cum floarea de câmp își primește fiecare culoare după calitatea ei, ba chiar și numele după calitatea ei, tot astfel și sfinții îngeri: unii, având calitatea aspră precum cea mai puternică, sunt de culoare brun-deschisă și cei mai aproape de frig.

Când lumina Fiului lui Dumnezeu îi învăluie cu strălucirea, ei apar în calitatea lor asemenea unui fulger de nuanță brună, dar foarte luminos; unii au calitatea apei și sunt de limpezimea sfântului cer, iar când lumina îi cuprinde, apar ca o mare de cristal.

Alții, având calitatea amară în gradul cel mai înalt, sunt asemenea smaraldului care arată ea un fulger verde, iar în bătaia luminii apar ca granatul, aruncând străluciri de un roșu-verzui, ca și când ar izvorî din ei viața.

Unii au calitatea căldurii care le domină pe celelalte și aceștia sunt cei mai luminoși, de o nuanță gălbuie-roșiatică, iar când sunt prinși în lumina divină arată ca fulgerul Fiului lui Dumnezeu.

— Unii, în care calitatea dragostei e cea

mai tare sunt ca o privire a bucuriei cerești, de o mare limpezime, iar când lumina îi învăluie devin de un albastru deschis, oferind o priveliște încântătoare.

Alții au calitatea sunetului în gradul cel mai înalt; și aceștia sunt strălucitori și când lumina îi scaldă arată ca un fulger care ar vrea să se înalțe pretutindeni.

Alții sunt ca un amestec al întregii naturi, iar când sunt acoperiți de lumină arată asemenea sfântului cer, care e plămădit din toate spiritele.

Regele este însă inima tuturor calităților, avându-și locul în mijloc, ca o fântână, întocmai ca soarele între planete, fiind un rege al astrelor, o inimă a naturii în această lume. Tot așa de mare este și heruvimul sau căpetenia îngerească.

Și așa cum celelalte șase planete sunt, alături de soare, căpetenii de oști, dăruind voința lor soarelui, ca acesta să poată conduce și lucra în ele, tot astfel își dau toți îngerii voința lor regelui, iar arhanghelii sunt în divan alături de el.

Trebuie să știi însă că ei toți sunt o dragoste și o voință, și niciunul nu pizmuiește frumusețea și înfățișarea celuilalt; căci așa cum se iubesc spiritele în

Dumnezeu tot astfel arhanghelii între ei. Și tot astfel laolaltă simt plăcerea și bucuria cerească și laolaltă gustă hrana divină, fără deosebire, precum și unul de la altul. Numai în culori și în tăria puterii există diferențiere în perfecțiune ori desăvârșire nicidecum, pentru că fiecare dintre ei are în el din puterea tuturor spiritelor dumnezeiești, și când strălucirea Fiului lui Dumnezeu îi luminează, fiecare calitate îngerească se arată în culoarea ei.

Despre înfățișare și culori am vorbit puțin, dar sunt multe de spus și, din dorința de a fi cât mai scurt, renunț a le descrie. Căci, precum divinitatea se înalță la infinit, tot astfel mulțimea de culori și varietatea înfățișării între îngeri sunt de necuprins: nu-ți pot arăta în această lume o mai dreaptă pildă decât câmpul înflorit în luna mai; dar și acesta rămâne un palid exemplu pământesc.

Despre bucuriile îngerești

Te vei întreba: Ce fac oare îngerii Domnului în ceruri, sau pentru ce ori în ce scop i-a creat Dumnezeu?

Voi s-ar cuveni să sesizați aceste lucruri, voi suflete avare și lacome, care în această lume umblați după onoruri, glorie,

putere, bani și avuție, și-i stoarceți săracului sudoarea și sângele; voi care îi irosiți munca și vlaga și care vă credeai mai buni decât el; la ce v-o fi făcut Dumnezeu?

Întrebare: De ce a creat Dumnezeu arhanghelii și nu i-a făcut pe toți îngerii egali?

Iată! Dumnezeu este un Dumnezeu al rânduiei, al ordinii, precum este în sine însuși, adică în nașterea sa și-n înălțarea sa; așa este și rânduiala îngerilor.

Așa cum în fiecare înger există în primul rând cele șapte calități prin care întreaga ființă divină este pusă în mișcare, și în care se arată la infinit, tot astfel aceste calități există din veșnicie pentru ca nașterea divină să fie și să continue a fi neschimbată în ordinea ei în vecii vecilor. Și precum în mijlocul celor șapte spirite divine e rânduit a se naște inima vieții din care se înalță bucuria cerească, tot astfel există rânduială și ordine în lumea îngerilor.

Arhanghelii sunt creați după spiritele lui Dumnezeu, iar heruvimul după inima lui Dumnezeu; așa cum lucrează ființa divină, tot astfel și îngerii, a căror calitate se înalță în ființa lui Dumnezeu, arătându-se în chip deosebit în lucrarea lui ca în înălțarea

sunetului ori a acțiunii, a luptei sau bătăliei divine; căpetenia îngerească atașată cel mai strâns acelei calități începe hora cu ostile sale, în cântece, în sunete și dansuri, mă bucurie și sărbătoare.

Aceasta e muzica cerească pe care o cântă atunci fiecare după vocea calității lui, iar căpetenia conduce hora cum conduce dirijorul corul discipolilor săi, și regele se bucură și jubilează cu îngerii lui în cinstea marelui Creator și întru înmulțirea bucuriilor cerești, căci pentru inima lui Dumnezeu aceasta e precum un joc sfânt și chiar de aceea au și fost creați îngerii, pentru bucuria și slava lui Dumnezeu.

Când muzica cerească a îngerilor se înalță, cresc în strălucirea cerească, în salnitrul divin tot felul de ierburi și plante, tot felul de figuri și culori, căci divinitatea se arată infinită și inexplorabilă în culori, în forme și bucurii.

Fiecare spirit original al divinității se arată mai cu seamă în urcarea și în lupta iubirii lui, ca și când ar fi devenit primul; același arhanghel începe să-și cânte cereasca lui muzică cu îngerii ce-i aparțin după calitatea lui, înălțându-și vocile, sunetele, fluierile și toată arta cerească în

spiritele lui Dumnezeu.

Când însă centrul răsare la mijloc, adică nașterea Fiului lui Dumnezeu se arată în chip deosebit, ca o biruință, atunci se înalță muzica și bucuriile celor trei regate îngerești, adică ale tuturor îngerilor întregii creații.

Ce mare bucurie poate fi, las la închipuirea fiecărui suflet, căci natura mea stricată n-o poate cuprinde și cu atât mai puțin descrie. Cu acest cântec îl voi primi pe cititor în viața de apoi, când el însuși va fi în mijlocul horei și va da atunci crezare spiritului, văzând cu ochii ceea ce aici nu înțelege.

Vei ști că spiritul n-a supt din piatră seacă, ci el vede și recunoaște fulgerul când se înalță în centru. De aceea privește din locul în care te afli și nu lua nimic în zeflema; altfel, Dumnezeu va găsi că îți bați joc și vei avea soarta regelui Lucifer.

Se pune acum întrebarea: Ce fac oare îngerii, când nu cântă?

Iată: ceea ce face divinitatea, fac și ei; când spiritele Domnului nasc unul într-altul, ei se înalță unul într-altul plini de dragoste, se îmbrățișează, se sărută și gustă fructele cerești unul de la celălalt. În ce arome și

miresme se înalță viața și veșnica înviorare vei citi de-a lungul acestei cărți. Tot astfel și îngerii, în drăgălășenia lor, se plimbă fericiți unii cu alții pe cărările cerești și privesc minunatele și gingașele forme ale cerului, mâncând din plăcutele fructe ale vieții.

Și vei întreba: ce vorbesc ei unii cu alții?

Ia seama, omule, ca în mândria, în fala și trufia ta lumea să nu-ți devină prea strâmtă; îți închipui că n-ai egal, în loc să cugeți dacă ai în tine ceva îngeresc ori diavolesc.

Cui să-i asemui eu oare pe îngeri?

Îi voi asemui copilașilor care, în luna mai când înfloresc trandafirii se preumblă printre flori și-și fac cununi, le poartă în mânuțele lor și se bucură, vorbesc între ei și se minunează de formele încântătoare ale florilor, se înlanțuie de mână și zburdă printre boschetele multicolore.

Apoi, la întoarcerea acasă, copilașii arată părinților cununițele împletite și se bucură toți laolaltă și fiecare în parte de fericirea tuturor.

Tot astfel și îngerii în cer: se: prind de mână și se preumblă în frumosul *mai* ceresc, vorbind despre minunatele plante și

despre florile gingașe, gustând din plăcutele roade dumnezeiești, jucându-se și răspândind bucurii în luminosul *mai* divin.

Acolo nu e decât inimă și dragoste, o iubire blândă, curată, o conviețuire dulce, cu vorbe mângâietoare, fiecare privind cu drag spre celălalt și insuflându-i fericire. Ei nu știu nici de răutate, nici de viclenie sau înșelăciune; ci toți se bucură la fel de dragostea Domnului și fără deosebire mănâncă din fructele dumnezeiești; la ei nu există invidie, nici pizmă, nici silă, nici dezgust, ci inimile toate sunt unite în dragoste.

Divinitatea încearcă aci satisfacția ei supremă, așa precum părinții se bucură de copiii lor; prin jocul lor divin, îngerii, copiii cerului toarnă desfătare în ființa divină care și ea, înăuntrul ei, se joacă în același fel, când spiritele originare nasc unul în altul.

De aceea, și îngerii nu fac altceva decât ceea ce face Tatăl lor și ceea ce, a dovedit Domnul nostru Iisus Hristos când a fost pe pământ, precum stă în Evanghelie; căci el a spus: Adevăr, adevăr grăiesc vouă că Fiul nu face nimic de la sine, ci ceea ce vede că face Tatăl, face și Fiul (*Ioany 5,19*). Iar dacă voi nu vă întoarceți și nu deveniți ca pruncii, nu

veți intra în împărăția cerului (*Matei*, 18,3).

El ne-a grăit astfel, pentru ca inimile noastre să se lege în dragoste, precum îngerii cei sfinți ai Domnului, iar noi să ne iubim unul pe altul din tot sufletul și să ne arătăm cinstire și dragoste între noi.

Să nu ne înșelăm, să nu ne simțim, nici să ne smulgem unii altora bucă tura de la gură împinși de lăcomie; să nu ne lăudăm ori să ne mândrim, disprețuindu-i pe alții care nu știu folosi răutatea și viclenia diavolească.

Căci îngerii din ceruri nu fac asemenea treburi, ci se iubesc între ei; niciunul nu se crede mai frumos decât ceilalți, ci fiecare se bucură de frumusețea tuturor, de drăgălășenia și dulceața lor; de aceea iubirea dintre ei crește fără încetare, în vreme ce ei se prind în horă și se îmbrățișează la nesfârșit.

Ia seama în adânc!

Întocmai ca și când fulgerul vieții s-ar înălța în mijlocul puterii divine, unde toate spiritele lui Dumnezeu își primesc viața, bucurându-se din plin, există acolo o singură îmbrățișare, o sărutare unică sfântă și curată, precum și gustul, simțul (*tactil*), auzul, văzul și mirosul, de asemenea sfinte

și pline de gingășie. Prin urmare și la înger, când se văd unul pe altul, se aud ori se simt, fulgerul vieții se înalță în inima lor și spiritele se îmbrățișează unul pe altul ca înăuntrul divinității.

Observă aci temeiul și taina cea mare a îngerilor Domnului.

Dacă vrei să știi de unde vine dragostea, smerenia și bucuria lor, ce li se înalță în inimi, ia seama la cele ce urmează.

Fiecare înger e creat ca divinitatea întreagă și e ca un mic Dumnezeu, căci atunci când Dumnezeu l-a creat pe înger l-a făcut din sine însuși; dar Dumnezeu se află într-un loc cum se află în oricare altul; el este pretutindeni, Tatăl, Fiul și Sfântul Duh.

În aceste trei nume și în această putere stau cerul și această lume, împreună cu tot ceea ce inima ta își poate închipui; și chiar de-ai închide un cerc mic prin care să nu zărești aproape deloc, ori să nu deosebești nimic, vei ști că întreaga putere dumnezeiască se află totuși acolo, că Fiul lui Dumnezeu se naște acolo și Sf. Duh purcede acolo din Tatăl și din Fiul. Și dacă nu e în dragoste, este în mânie, așa cum stă scris: cu sfinții ești sfânt, cu cei greșiți ești greșit (*Psalmi*, 18,26), care ei înșiși atrag asupra-

le mânia lui Dumnezeu, mânie care stă în toate spiritele dumnezeiești în chiar locul în care este trezită; în schimb, acolo unde e trezită dragostea lui Dumnezeu, ea există chiar în nașterea deplină a întregii divinități în acel loc.

Și nu există nicio diferențiere; îngerii sunt creați la fel unul ca și celălalt, toți din salnitrul divin al naturii cerești; numai că, atunci când Dumnezeu i-a făcut, fiecare calitate se afla în mare mișcare, în supremă naștere sau înălțare. De aceea s-a ajuns ca îngerii să fie de felurite calități, să aibă diverse culori și frumuseți, și, cu toate acestea, să porceadă toți din Dumnezeu.

Astfel că fiecare înger are în sine toate calitățile lui Dumnezeu, dintre care însă una este cea mai tare, după care este numit și în care este glorificat.

Așa cum calitățile în Dumnezeu se nasc, se înalță și se iubesc neconținut una pe alta, și mereu primesc viață una de la cealaltă; și precum fulgerul se înalță în apa dulce, în căldură, din care viața și bucuria își trag începutul, tot astfel și în înger, nașterea lui interioară nu e decât cea exterioară, din afara lui, în Dumnezeu.

Precum Fiul lui Dumnezeu se naște în

afara îngerilor în căldura izvorului central al apei dulci, din toate cele șapte spirite dumnezeiești care-și au acolo viața și bucuria, tot astfel și în același chip se naște Fiul lui Dumnezeu într-un înger, în izvorul central al inimii, în căldura apei dulci, luminând din nou cele șapte spirite originare ale îngerului.

Și tocmai cum Duhul Sfânt purcede de la Tatăl și Fiul, formează, plăsmuiește și iubește totul, tot așa el pătrunde în înger și în semenii lui, îi iubește și se bucură cu ei.

Căci nu există altă deosebire între spiritele Domnului și îngeri, decât aceea că îngerii sunt creaturi și ființa lor trupească are un început, în vreme ce puterea din care ei sunt plămădiți e Dumnezeu însuși din veci, și care în vecii vecilor rămâne neschimbat. De aceea iuțeala lor e ca gândul omului, putând fi într-o clipă oriunde, și putând fi mai mici sau mai mari, după voință.

Și aceasta e adevărata ființă a lui Dumnezeu din cer, ba chiar cerul însuși, și, dac-ai avea ochii deschiși, ar trebui să vezi limpede din locul în care te afli pe pământ, căci Dumnezeu poate îngădui unui spirit al omului să vadă, spirit care există în trup și i

se poate revela omului în trup, precum și în afara acestuia, dacă vrea.

O, tu lăcaș al păcatelor acestei lumi, cum te-ai îmbrățișat cu iadul și cu moartea! Trezește-te, ceasul renașterii tale a sosit. Se crapă de ziuă și zorile răsar. O, lume neghioabă și moartă, ce mai aștepti semne când trupul întreg ți-a înțepenit? Trezește-te odată din somn! Iată: ți se arată un mare semn, dar tu dormi și nu-l vezi. De aceea, Domnul îți va da un semn în mânia lui, pe care eu păcatele tale ai aprins-o.

Despre întreaga bucurie cerească a celor trei regate îngerești

Spiritul arată că acolo unde a fost creat un înger, adică locul sau locus-ul în natura cerească în care el a devenit o creatură, este propriul lui sediu pe care-l posedă ca un drept natural atâta vreme cât rămâne în dragostea lui Dumnezeu. Pentru că este Zocus-ul pe care l-a avut din veci, înainte de a fi devenit creatură, adică salnitrul din care a fost făcut a existat mai întâi acolo, în acel loc, încât acesta rămâne reședința lui de drept cât timp se bucură de dragostea lui Dumnezeu.

Să nu-ți închipui însă că Dumnezeu s-a legat prin aceasta să nu-l alunge de acolo,

dacă el încearcă să fie* altfel decât l-a creat Dumnezeu. Căci atâta vreme cât el rămâne în ascultare și dragoste, locul său va fi privit ca un drept natural; când însă îngerul se răzvrătește și-și aprinde sediul său în focul mâniei, înseamnă că a pus foo casei Tatălui ceresc, iar scârba și dezgustul vor pune stăpânire pe locus-ul din care el a fost făcut, și care, dintr-un loc unic, se preface în două.

Dacă acest lucru se întâmplă, atunci el își rezervă: dreptul trupesc natural pentru sine, iar *locus-ul* și-l păstrează pe al său; dacă însă creatura, care are un început „vrea să se opună ființei dintâi care exista înaintea creaturii și nu are început, și vrea să strice locus-ul pe care nu ea l-a făcut, ci din care ea a fost făcută în dragoste, și vrea să prefacă această dragoste în focul mâniei – atunci! se cuvine ca dragostea să scuie afară focul mâniei împreună cu creatură cu tot.

De aici iau naștere drepturile în această lume, căci dacă fiul se împotrivește tatălui și-l lovește, el își pierde moștenirea părintească și tatăl îl poate izgoni din casă; dar dacă păstrează supunere tatălui, tatăl nu este în drept să-l dezmoștenească.

Acest drept lumesc⁵⁵ își trage originea din cel ceresc, ca multe alte drepturi pământești. Ele sunt scrise în cărțile lui Moise și și-au obârșia în natura divină a cerului „cum voi arăta limpede la locul convenit și cu temei în Dumnezeu.

S-ar putea ca cineva să spună:

În acest fel, îngerul este legat întru totul de locul în care a fost creat, încât nu are voie sau nu se poate dezlipi de el.

Nu. Așa cum spiritele lui Dumnezeu nu sunt oprite în înălțarea lor și în existența lor laolaltă, tot astfel și îngerii nu sunt legați în niciun fel de locurile lor.

Căci precum spiritele Domnului se înalță neconținut unul într-altul, având în nașterea lor un joc liber de dragoste, dar păstrându-și fiecare spirit sediul său natural, locus-ul său în nașterea lui Dumnezeu, tot astfel niciodată nu se întâmplă să se preschimbe căldura în frig sau frigul în căldură, ci fiecare spirit își păstrează locus-ul său natural și se înalță unul într-altul; de aci își trage viața începutul.

Astfel se agită și se mișcă sfinții îngeri între ei, în cele trei regate îngerești, fiecare înger bucurându-se în cel mai înalt grad de

frumusețea, bunătatea și virtutea celui alt, dar păstrându-și fiecare sediul sau locus-ul său natural ca o posesiune proprie în care a devenit creatură.

Este ca și când pe această lume un prieten ca un frate de cruce ar sosi dintr-o țară îndepărtată numai din dorința arzătoare de a te revedea; l-ai întâmpina cu bucurie și cu vorbe dragi urându-i din inimă bun venit și i-ai întinde pe masă tot ce ai mai bun. Dar acest umil ospăț n-ar fi decât un strop de apă rece față de ospățul ceresc.

Așa fac și sfinții îngeri între ei, când o căpetenie de îngeri vine la altă căpetenie de îngeri, sau mai marele unei calități princiare la mai marele unei calități princiare; atunci are loc o primire plină de dragoste curată, de smerenie și vorbe gingașe, pline de venerație; se fac preumblări cu îmbrățișări nevinovate și se dănuiește în hore.

Precum copilașii ce se-ngrămădesc și se pierd în puzderia de flori în luna mai, le pigulesc, le strâng în buchete cu mânuțele lor, se prind în horă și înalță din inimă cântece de bucurie, tot astfel se bucură în ceruri îngerii din diferitele cete îngerești când se întâlnesc între ei.

Căci natura stricată a lumii acesteia lucrează cu toată strădania să dea la iveală forme cerești și adesea copiii devin învățătorii părinților lor, dacă părinții ar putea să-i înțeleagă; din păcate sunt acum sub stricăciune și tineri și bătrâni, căci proverbul sună: cum au cântat bătrânii așa au prins cei tineri.

Față de adâncă smerenie a îngerilor, spiritul îndeamnă, copiii lumii noastre să nutrească și ei între ei aceeași dragoste și aceeași smerenie, pentru a fi asemenea îngerilor, căci ei dețin cel de-al treilea regat îngeresc.

Iată, dragostea ta, smerenia ta și bunăvoința ta, ți le pune spiritul puțin în fața ochilor, frumoasă mireasă îngerească; privește-ți giuvaerul care va aduce mirelui atâta, bucurie, tu înger iubit care zilnic dănuiești cu diavolul.

Dacă cineva în zilele noastre e ridicat și pus într-un loc de poruncă nu se mai uită decât la egali și la cei mai mari. Pe cel mic îl privește cu dispreț; gândul lui este să și-l supună prin vicleșug, și dacă prin vicleșug nu merge, o face prin forță, pentru a-și satisface orgoliul.

Vine la tine un om simplu, care nu se

poate descurca; îl alungi ca pe un câine; dacă ai ceva pentru el, el trebuie să-ți ofere în schimb un lucru de preț pentru tine. Ghicește: ce fel de căpetenie îngerească ești tu? În capitolul ce urmează, despre căderea diavolului vei găsi oglinda: să te privești în ea!

În al doilea rând, dacă cineva a prins mai mult din iscusința lumească, sau a studiat mai mult decât un profan nu se mai măsoară cu acesta; profanul nu-i poate vorbi cu iscusință și nu poate ține cu pasul lui mândru. În fine, cel simplu va fi nebunul lui, pentru că el se consideră un înger mândru, dar în dragostea lui e un om mort; și această categorie își are oglinda în capitolul ce urmează.

În al treilea rând, când unul este mai bogat decât celălalt, cel sărac trebuie să fie nebun; dacă bogatul se poate arăta într-o haină mai frumoasă decât aproapele său, cel sărac nu mai are valoare pentru el, iar vechiul cântec pornește cu tot avântul:

Bogatul apasă pe sărac.

Storcându-i sudoare

Și ultima centimă.

Acești îngeri vor fi și ei invitați în capitolul următor ca oaspeți în fața oglinzii.

În al patrulea rând, este desigur o mândrie diavolească și murdară, ca unul să se urce pe grumazul altuia, să-l disprețuiască, să-l mintă, să-l înșele, să-l fure, să-l pizmuie; e ceva ce bântuie acum în lume ca focul iadului. Vai și amar! O, tu lume, unde ți-ai lăsat smerenia? Unde ți-e dragostea îngerească? Unde ți-e bunătatea? Când gura rostește astăzi: Dumnezeu să te aibă în pază, inima gândește: fii cu ochii-n patru, ori ferește-te singur!

O, tu regat îngeresc, cât erai de împodobit, și ce speluncă a făcut diavolul din tine! Nu cumva crezi că ești în floare? Dar ești chiar în inima iadului, și, de ți-ar fi ochii deschiși, ai vedea. Sau crezi că spiritul e amețit și nu te vede? O, el te vede, nici vorbă; nerușinarea ta e goală în fața lui Dumnezeu. Ești că muierea desfrânată, ce preacurvești zi și noapte, și gura-ți zice: sunt o fecioară imaculată!

Ca o oglindă frumoasă și falsă ești tu pentru sfinții îngeri. De te-ai căi măcar din inimă și ai plânge după smerenia și iubirea ta curată; sau țintă ta cea mare e iadul? Toți cei din această plămadă vor fi invitați în capitolul viitor.

Despre primatul regal sau puterea celor trei Tegi îngerești

Așa cum divinitatea este, în ființa ei, trinitară, născută din cele șapte spirite ale lui Dumnezeu, ca Tatăl, Piui și Sf. Duh, unul Dumnezeu, în care stă toată puterea divină și tot ceea ce există, și fiind trei persoane de aceeași ființă și nedespărțite, toate întruna, – tot astfel și în același chip, când Dumnezeu s-a apucat și i-a făcut pe îngeri, au fost creați aparte trei îngeri din cel mai bun miez al naturii, din ființa Treimii în natura lui Dumnezeu și din aceeași forță și putere pe care Treimea le are în cele șapte spirite dumnezeiești. Căci Treimea răsare în cele șapte spirite și devine din nou viața și inima lor; și tot astfel și cei trei regi îngerești au răsărit fiecare în natura oștii sau locului său, fiind fiecare stăpânul fișec al locului și cârmuitorul îngerilor; locus-ul îl păstrează însă pentru sine Trinitatea divină care este neschimbătoare, iar regele păstrează conducerea îngerilor.

Așa cum Trinitatea divină este o ființă unitară în întreg Tatăl și legată în încheieturile ei ca mădulele unui trup omenesc, și toate locurile sunt ca un singur loc, chiar dacă un loc are o altă menire

decât celălalt, cum au membrele omului, există totuși un singur trup al lui Dumnezeu: astfel sunt legate și cele trei ținuturi, și nu sunt separate între ele. Niciun rege îngeresc nu poate spune: acesta e regatul meu și niciun alt rege n-are voie să pătrundă în el. Chiar dacă de la început a fost partea lui de moștenire naturală care a și rămas, toți ceilalți regi și îngeri sunt frații lui drepti și naturali născuți dintr-un Tată, și toți moștenitori egali ai împărăției lui.

Așa cum spiritele originare ale lui Dumnezeu au fiecare un sediu natural al nașterii, păstrând fiecare pentru sine locusul său natural, și alcătuind totuși împreună cu celelalte spirite Dumnezeul unic, căci de n-ar fi ele n-ar fi nici el; tot astfel se înalță toate unul într-altul, și tot astfel e și cu primatul sfinților îngeri, care n-are altă formă decât în Dumnezeu.

De aceea toți îngerii trăiesc laolaltă în pace și dragoste în împărăția Tatălui, ca niște frați iubitori ce sunt. Și nu există graniță care să indice până unde are voie fiecare și până unde nu.

Un neștiutor ar putea întreba: Prin ce mijloace merg oare îngerii, sau încotro își îndreaptă ei pașii?

Vreau să-ți expun aici adevăratul temei: în cer nu există altul decât cel pe care-l găsești aici în litere, căci spiritul pătrunde și vede drept în adânc, ceea ce e și lesne de înțeles.

Întreaga natură a cerului stă în puterea celor șapte spirite originare, iar în cel de-al șaptelea stă natura sau comprehensiunea tuturor calităților; aceasta (natura) este luminoasă și densă ca o ceață, dar foarte aparentă, ca o mare de cristal pe care o poți vedea prin orice; însă, în felul acesta, întregul adânc este deasupra ei și sub ea însăși.

Și îngerii au asemenea trupuri, dar înjghebate mai sec, din miezul cel mai ales al naturii și având strălucirea cea mai frumoasă din natură.

Spre cel de-al șaptelea spirit al lui Dumnezeu se îndreaptă acum pașii îngerului; acest spirit este des ca o ceață și luminos ca o mare cristalină; în ea se înalță în13 - Aurora sau răsăritul care se întrezăreștegerii deasupra lor și coboară sub ei ca într-un înot după voință. Căci iuțeala lor e la fel de mare precum cea a puterii divine însăși; dar unul poate fi mai iute decât altul, după calitatea lui.

În acest al șaptelea spirit al naturii se înalță și fructul divin sau culoarea, și tot ceea ce este comprehensibil având și o formă, ca și când îngerii ar locui în hăul dintre cer și pământ, întrucât ei urcă și coboară, și oriunde ar fi picioarele lor se odihnesc ca și cum ar sta pe pământ.

Cei vechi au pictat îngerii cu aripi; ei n-au însă nevoie de ele, căci au mâini și picioare, ca oamenii, dar în felul ceresc.

În ziua învierii din morți nu va mai exista deosebire între îngeri și oameni, ci vor avea toți o singură formă. Ceea ce voi demonstra limpede la locul potrivit, și ceea ce însuși Domnul nostru Iisus Hristos arată clar când spune: la înviere vor fi toți asemenea îngerilor lui Dumnezeu (*Matei, 22,30*).

Despre marea splendoare și frumusețe ale celor trei căpetenii de îngeri

Aceasta-i zburătura pe care o azvârlii după câine ca să fugă; la acest verset, domnul Lucifer și-ar smulge barba.

Ia seama aici la adânc.

Despre regele sau marele principe Mi **h**
a i 1

Mi **h** a îi se cheamă tăria lui Dumnezeu sau puterea lui, și poartă acest nume în

fapt, deoarece este din miezul celor șapte spirite originare și întrupat din el, stând aci în locul lui Dumnezeu-Tatăl.

Să nu se înțeleagă că el este Dumnezeu-Tatăl, care constă din cele șapte spirite în întreg adâncul și este creator, ci că există în natură, între creaturi, și una care, ca Dumnezeu-Tatăl în cele șapte spirite originare, domnește între creaturi.

Căci, făcându-se Dumnezeu pe sine creatură, el s-a făcut după Treimea sa; așa cum în Dumnezeu Treimea este cea mai măreață și mai aleasă formă, dar a cărei uimitoare proporție, configurație și transformare nu pot fi judecate, întrucât, în acțiunea lui, Dumnezeu se arată atât de diferit și de multiplu, el a creat și cele trei căpetenii îngeresti sau arhanghelii, după primatul suprem al Trinității sale.

Și a creat arhanghelii după cele șapte spirite originare, după calitatea lor, cum sunt Gabriel⁵⁶, un prinț îngeresc al sunetului sau al soliei repezi, Rafael⁵⁷ și încă alții în regatul lui Mihail.

Dar să nu înțelegi aceasta ca și când acești îngeri întrupați ar guverna în dumnezeire, adică în cele șapte spirite originare ale lui Dumnezeu, care sunt în

afara creaturilor; nu, ci fiecare peste creaturile din jurul lui.

Întocmai cum Sf. Treime guvernează existența infinită, diferitele figuri și forme în divinitate transformându-le și modelându-le, tot astfel și cele trei căpetenii îngeresti, cei trei sunt stăpâni peste îngerii lor, până-n străfundul inimii, chiar dacă trupește nu se pot schimba, ca Dumnezeu însuși care i-a creat, nici nu-i guvernează pe aceștia trupește și nu le sunt obligați și legați cum sunt legate între ele trupul și sufletul.

Căci regele este căpetenia lor, și ei sunt mădularele regelui, iar prinții originari ai îngerilor sunt sfetnicii regelui sau ajutoarele lui, așa cum sunt în om cele cinci simțuri sau cum sunt mâinile și picioarele sau gura, nasul, ochii și urechile, pentru ca regele să-și îplinească cele ce are de făcut.

Așa precum toți îngerii sunt obligați regelui, tot astfel și regele e obligat lui Dumnezeu, creatorul lui, ca trupul și sufletul. Căci trupul înseamnă Dumnezeu, iar sufletul căpetenia de îngeri care este în trupul lui Dumnezeu, unde a devenit creatură, și veșnic rămâne în trupul lui Dumnezeu, precum sufletul în cuibul său; de

aceea l-a glorificat și Dumnezeu atât de sus, ca proprietate a lui, sau cum este glorificat sufletul în trup.

În acest fel arată regele sau marele principe Mihail, asemenea lui Dumnezeu-Tatăl în glorificarea sau lumina lui, fiind un rege sau un principe al lui Dumnezeu pe muntele lui Dumnezeu, și având locul sau reședința în adâncul în care a fost zămislit.

Acest spațiu în care el și îngerii săi au fost creați este regatul său, iar el este un fiu iubit al lui Dumnezeu-Tatăi în natură, un fiu creat de Tatăl și de care Tatăl se bucură.

Tu nu trebuie să-l asemui inimii sau luminii Tatălui, care este în întreg Tatăl și care nu are acolo nici început, nici sfârșit, ca Dumnezeu-Tatăl însuși.

Căci acest principe este o creatură și are un început, dar el este în Dumnezeu-Tatăl și e legat cu el în dragostea sa ca un fiu iubit pe care l-a creat din sine însuși. De aceea i-a pus cununa de lauri, a forței și a puterii, pentru a se ști că în cer nimic nu e mai presus, mai frumos și mai puternic în afară de Dumnezeu în Trinitatea lui. Iar el este pe bună dreptate acel rege descris după cuviință în cunoașterea spiritului.

Despre al doilea rege, numit acum

Lucifer din pricina căderii lui

Aici, rege Lucifer, închide-ți puțin ochii și astupă-ți urechile, ca să nu auzi și să nu vezi; altminteri te vei rușina crunt că pe jilțul tău șade altul și nerușinarea ta va fi dezvăluită încă înainte de sfârșitul lumii, nerușinare pe care ai ținut-o ascunsă și înăbușită din răspuțeri. Acum voi descrie primatul tău regesc nu pentru a fi pe placul tău, ci pentru a fi pe placul omului.

Acest trufaș, mândru și frumos rege și-a pierdut adevăratul nume în căderea sa, căci se cheamă acum Lucifer, adică un izgonit din lumina lui Dumnezeu. Nu acesta era numele său la început, căci el a fost un principe sau un rege al inimii lui Dumnezeu, cel mai frumos între cei trei regi ai îngerilor în lumina cea limpede.

Despre zămisirea lui

Așa cum Mihail a fost creat după calitatea, felul și însușirea lui Dumnezeu-Tatăl, tot astfel Lucifer a fost creat după calitatea, felul și frumusețea lui Dumnezeu Fiul, și a fost legat cu el în iubire, ca un fiu iubitor a cărui inimă a stat și ea în centrul luminii, ca și când ar fi fost el însuși Dumnezeu, iar frumusețea lui, frumusețea supremă. Căci leagănul lui, mama lui cea

mai aleasă a fost Fiul lui Dumnezeu; acolo a stat și s-a plămădit ca rege sau prinț al lui Dumnezeu.

Ținutul, locul și spațiul său și al oștii lui întregi, în care a devenit creatură și care a fost regatul său, este cerul creat și lumea aceasta, în care sălășluim noi cu regele nostru Iisus Hristos.

Căci regele nostru șade în atotputernicia divină întocmai cum ședea regele Lucifer, pe tronul lui Lucifer cel izgonit, iar regatul a devenit acum al lui. Ei! mândre Lucifer, cum îți place acum?

Așa cum Dumnezeu-Tatăl este legat cu Fiul său în mare iubire, tot astfel a fost legat Lucifer în mare iubire cu regele Mihail ca o singură inimă sau un singur Dumnezeu, pentru că izvorul Fiului lui Dumnezeu a ajuns până în inima lui Lucifer. Numai că lumina pe care Lucifer a avut-o în corp, a avut-o ca însușire care a luminat cu lumina lui Dumnezeu-Fiul, deci din afara lui, contopită sau încorporată ca una singură, deși erau două, dar legate între ele precum trupul și sufletul.

Și întocmai cum lumina lui Dumnezeu domnește în toate puterile tatălui, a domnit și el, Lucifer, în toți îngerii săi ca un

puternic rege al lui Dumnezeu, și a purtat pe cap cea mai frumoasă cunună a cerului.

Voi lăsa acum lucrurile aci, așa cum sunt, pentru că voi avea atât de mult de-a face cu el, în alt capitol, încât să-i mai îngăduim să se fălească cu coroana lui, care în curând îi va fi retrasă.

Despre cel de-al treilea rege îngeresc, numit Uriel⁵⁸

Acest fericit principe sau rege își are numele de la lumină sau de la fulger, sau de la originea luminii, care înseamnă Dumnezeu-Duhul Sfânt.

Așa cum Duhul Sfânt pornește din lumină, formează și alcătuiește totul, domnind în totul, tot astfel este și forța și gingășia heruvimului care este regele și inima tuturor îngerilor săi, adică e destul ca îngerii lui să-l privească, pentru ca ei să fie contaminați de voința sa.

Așa cum voința inimii contaminează toate membrele trupului, pentru ca întregul trup să facă ceea ce a hotărât inima, sau cum Duhul Sfânt se înalță în centrul inimii și luminează toate membrele în întreg trupul, tot astfel contaminează și heruvimul cu întreaga lui strălucire și voință pe toți îngerii săi, ca ei să fie toți laolaltă un singur

trup, și regele inima acelui trup.

Acest minunat și frumos principe a fost creat după felul și calitatea Sfântului Duh, și este într-adevăr un strălucit principe al Domnului, legat în iubire cu ceilalți principii ca o singură inimă.

Aceștia sunt cei trei principii sau regi ai Domnului în cer, când fulgerul vieții, adică Fiul lui Dumnezeu se înalță în mijlocul cercului vieții și în spiritele originare ale lui Dumnezeu, arătându-se triumfător; se înalță atunci și Sfântul Duh biruindu-se pe sine. În această înălțare urcă și Sfânta Treime în inima acestor trei regi, și fiecare din ei triumfă după calitatea și felul său.

În această înălțare, oastea îngerească a întregului cer triumfă și se bucură, cântând frumosul *Te Deum Laudamus*. În această înălțare a inimii, mercuriul e trezit în inimă, precum și în întregul salnitru al cerului; atunci se înalță în dumnezeire minunata și frumoasa alcătuire a cerului în felurite culori și feluri, și fiecare /spirit/ se arată în forma sa deosebită.

Cu nimic nu pot asemui cerul decât cu cele mai curate pietre scumpe, ca rubinul, smaraldul, delfinul, onixul, safirul, diamantul, jaspul, hyacintul, ametistul,

berilul, sardiniul, granatul.

În astfel de culori și feluri se arată cerul natural al lui Dumnezeu, în înălțarea spiritelor divine; când strălucește și lumina Fiului lui Dumnezeu, totul este asemenea unei mări luminoase de culorile pietrelor mai sus pomenite.

Despre minunata proporție, transformare și înălțare a calităților în natura cerească

Întrucât spiritul configurației cerești ne ajută să înțelegem, nu mă pot abține să nu scriu astfel și să las mână liberă celui ce vrea să fie așa. Chiar dacă diavolul ar vrea să trezească batjocura și disprețul, eu nu întreb de nimic și mi-e de-ajuns încântătoarea revelație a lui Dumnezeu, oricât m-ar lua în zeflema uneltele Satanei, până ce vor avea parte de rușinea cea veșnică și de chinurile căinței.

Nici eu nu m-am urcat în cer să văd cu ochii mei trupești și cu atât mai puțin nu mi-a relatat cineva. Căci de-ar veni la mine chiar un înger și mi-ar spune, eu tot n-aș putea să pricep fără luminarea lui Dumnezeu și cu atât mai puțin să cred. Pentru că mereu aș fi în îndoială, chiar de m-ar ocroti un înger bun, știut fiind că

diavolul se poate travesti și sub forma unui înger pentru a-i ispiti pe oameni (2, *Corintieni*, 11,14).

Dar fiindcă spiritul se naște în centrul sau în cercul vieții, ca o lumină strălucitoare, asemenea nașterii divine sau înălțării Sfântului Duh, cu imbold arzător al spiritului, eu nu-i pot rezista, oricât ar râde lumea de mine.

Spiritul adeverește, fie și cât de relativ, că fulgerul se înalță în întregul cerc al acestei lumi, pentru care acest spirit este un mesager sau un vestitor al zilei. În omul care nu va fi cuprins la timpul acela în nașterea Sfântului Duh, nici nu se va înălța în veci această naștere, ci el rămâne în izvorul întunericului, ca o cremene tare și moartă, în care se ridică veșnic izvorul mâniei și al stricăciunii; el va zeflemisi atunci în vecii vecilor în nașterea grozăviei iadului, căci de ce calitate va fi pomul, vor fi și fructele lui.

Viața ta se scurge între rai și iad; în care vei semăna, din acela vei culege și aceea va fi hrana ta în veșnicie. Vei semăna dispreț și batjocură, dispreț și batjocură vei aduna, și amândouă vor fi hrana ta.

De aceea, fiu al omului, ia seama și nu

te încrede prea mult în înțelepciunea lumească; ea este oarbă și este născută așa; dacă însă fulgerul vieții se naște în ea, ea nu mai este oarbă, ci vede. Căci (*Ioan, 3,7*), Iisus spune: Trebuie să vă nașteți din Nou, altfel nu puteți intra în împărăția cerului. Cu adevărat, omul trebuie să se nască în acest fel, în Duhul Sfânt care răsare în apa dulce originară a inimii, în fulger.

De aceea a și orânduit Iisus botezul sau nașterea din nou a Sfântului Duh în apă, fiindcă nașterea luminii se înalță în apa cea dulce a inimii. Ceea ce este o mare taină, care a rămas ascunsă până în ziua de azi tuturor oamenilor din lume, și pe care o voi descrie clar și o voi dovedi la locul cuvenit.

Observă acum configurația cerului.

Când privești această fericire ai în fața ta un model al cerului: astrele trebuie să rămână neschimbate până la sfârșitul timpului acesta, tot astfel trebuie să rămână neschimbați îngerii în veșnicia cerului.

Elementele înseamnă minunata proporție și transformare a configurației cerești, căci așa cum adâncul dintre astre și pământ își schimbă necontenit înfățișarea fiind când frumos și limpede, când tulbure, având ba vânt, ba ploaie, ba zăpadă, și fiind

când albastru, când verzui, când alburui, când întunecos, - tot astfel se schimbă și cerul, luând diverse culori și forme, dar nu în felul acestei lumi, ci în felul înălțării spiritelor lui Dumnezeu, în care veșnic strălucește lumina Fiului; însă uneori, înălțarea în naștere este mai mare, și de aceea minunata înțelepciune a lui Dumnezeu este incomprehensibilă.

Pământul înseamnă natura cerească sau cel de-al șaptelea spirit natural, în care răsar alcătuirile, formele și culorile. Păsările, peștii și animalele înseamnă diversele forme ale figurilor din ceruri.

Trebuie să știi aceasta, și spiritul în fulger o dovedește, că în cer răsar tot felul de figuri, asemenea animalelor, păsărilor și peștilor acestei lumi, dar de formă, claritate și natură cerească, precum și tot felul de arbori, de plante și de flori. Și așa cum răsar, tot așa se duc, dispar; căci ele nu se întrupează asemenea îngerilor, pentru că sunt altfel figurate în nașterea calităților ce se înalță în spiritul natural.

Când o figură se formează într-un spirit, ea își începe existența și spiritul intră în luptă cu altul de care e învins; figura se desparte din nou sau se transformă, totul

după felul calităților; în Dumnezeu, acest lucru e ca un joc sfânt.

De aceea și creaturile acestei lumi, ca animale, păsări, pești ori viermi, n-au fost create ca ființe veșnice, ci trecătoare, întocmai ca figurile cerului care și ele trec. Amintesc aici despre aceste lucruri doar în treacăt; mai încolo, la facerea lumii, le vei găsi scrise pe-ndelete.

CAPITOLUL XIII

DESPRE GROAZNICA, JALNICA ȘI
TICĂLOASA CĂDERE A REGATULUI LUI
LUCIFER

Vreau să aduc în fața acestei oglinzi pe toți trufașii, lacomii, pizmăreții și mânioșii, să vadă originea trufiei, lăcomiei, pizmei și mâniei, precum și urmările și răsplata lor.

Învățații au adus multe și felurite mostre privind începutul păcatelor și originea diavolului și s-au sfădit între ei, crezând fiecare că ține toporul de coadă și totuși, lucrurile le-au rămas tuturor până acum ascunse.

Dar fiindcă acum vor să li se arate pe de-a-ntregul ca într-o oglindă luminoasă, e de presupus că ziua cea mare a revelației, a arătării lui Dumnezeu s-a apropiat, iar înverșunarea și focul aprins se vor despărți

de lumină.

De aceea, nimeni să nu se facă singur orb, căci vremea restituirii a ceea ce pânul a pierdut, a sosit, zorile încep a se ivi; e timpul să ne trezim din somn.

Se pune întrebarea: care este oare izvorul primelor păcate ale regatului lui Luci **f e r**?

Aici trebuie să cercetăm din nou cel mai mare adânc al divinității din care Lucifer a devenit o creatură, sau ceea ce în el a fost primul izvor al răului. Se justifică aci atât diavolul și oastea lui, cât și toți oamenii lipsiți de Dumnezeu care, în stricăciune, se văietă mereu că Dumnezeu e nedrept cu ei și îi alungă.

Lumea de acum poate chiar spune că Dumnezeu a hotărât așa în divanul său, ca unii oameni să fie fericiți și unii osândiți; de aceea l-a urgisit pe Lucifer, pentru ca ei să slujească de pildă a mâniei dumnezeiești.

Întocmai ca și când iadul sau răutatea ar fi fost din veci, iar Dumnezeu ar avea în planul său ca în ele să existe neapărat fapte, – se încearcă a se dovedi aceasta cu scrieri, de către unii care nu au nici cunoașterea Dumnezeului adevărat, nici înțelegerea scrierii, deși în scrieri sunt

atâtea lucruri înșelătoare.

Hristos spune că diavolul a fost dintru început un* ucigaș și mincinos, și nu a existat niciodată în adevăr, căci n-a avut adevăr într-însul (*Ioan*, 8,44). Dar fiindcă aceiași juriști și dispuțanți continuă să-i rămână fideli și răsucesc adevărul Domnului în minciuni, făcând din Dumnezeu un diavol însetat și furios, care a născocit răul și încă îl vrea, sunt și ei deopotrivă cu diavolul, ucigași și mincinoși.

Căci precum diavolul este fondatorul și tatăl iadului și afuriseniei, și însăși calitatea iadului l-a întărit și pregătit pentru scaunul său regesc, tot astfel există și asemenea scriitori, maeștri ai minciunii și afuriseniei, care slujesc pe diavol confirmându-i minciunile, și fac din Dumnezeul milostiv, bun și iubitor, un ucigaș și un corupător, răstălmăcindu-i adevărul în minciună.

Căci în *Profeți*, Dumnezeu spune: Adevăr grăiesc vouă, nu doresc moartea păcătosului, ci îndreptarea lui (*Ezechiel*, 33,11). Iar în *Psalmi* stă scris: Tu nu ești un Dumnezeu care să vrea răul (*Psalmi*, 5,5) 59.

Pentru aceasta a dat Dumnezeu oamenilor legi, oprind răul și poruncind

binele. Dacă Dumnezeu ar vrea și răul și binele, ar fi în contradicție cu el însuși, și ar însemna că o dezbinare s-a produs în divinitate, și o parte e împotriva celeilalte, și una o corupe pe cealaltă.

Cum stau lucrurile aci sau cum și-a luat răutatea izvorul, originea și începutul, voi explica în chipul cel mai simplu și mai adânc.

Pentru aceasta a chemat spiritul și i-a convocat pe toți oamenii rătăciți și ispitiți de diavol, la școală, în fața acestei oglinzi ca să-l privească drept în inimă. Cel ce nu vrea să se ferească de minciunile lui, deși îi stă în putere s-o facă, acela n-are scăpare nici aici, nici acolo; cine vrea să semene alături de el, va culege împreună cu el. În centrul fulgerului se arată că recolta e gata; fiecare va culege ce a semănat.

Acum vreau să împrumut cu dobândă talerul ce mi s-a încredințat, așa cum mi s-a poruncit; cine vrea să facă negoț și camătă cu mine, e liber s-o facă, fie că e creștin, evreu, turc ori păgân, mi-e totuna; prăvălia mea e deschisă oricui, și nimeni nu trebuie să fie speculat ori înșelat, ci servit cum se cuvine⁶⁰.

Totul se face la lumina zilei, fiecare

tratează cum îi convine pentru ca stăpânul său să aibă câștig; eu trebuie să am grijă, căci nu orice negustor se pricepe la marfa mea, unora le poate fi necunoscută, și apoi nu toți vorbesc limba mea.

De aceea, vreau să avertizez pe fiecare să se tocmească cu grijă și să nu dea a se înțelege că e bogat și nu poate sărăci; într-adevăr, am tocmit mărfuri minunate și nu oricine se pricepe la ele.

Întrucât vreunul s-ar putea încurca în treburi și s-ar putea nenoroci numai din vina lui, el are fără îndoială nevoie în inima lui de o lumină care să-i călăuzească intelectul și sufletul.

Altminteri să nu vină în prăvălia mea, căci ar însemna să se înșele singur. Pentru că marfa pe care am pus-o eu la vânzare este foarte aleasă și scumpă, și cere un intelect pătrunzător, de aceea ia bine seama, nu urca prea sus unde nu vezi nicio scară, că te prăbușești.

Mie mi-a fost arătată însă scara lui Iacob, pe care am urcat până la cer și mi-am primit marfa pe care am pus-o la vânzare; dacă cineva vrea să urce după mine, să aibă grijă să nu fie băut, și să-și încingă sabia spiritului.

Căci va trebui să urce prin îngrozitoare hăuri, care-i aduc adesea amețeli și dureri de cap; apoi va trece prin mijlocul iadului, unde va îndura batjocură și luare în derâdere.

În această luptă a trebuit să le îndur și eu adesea cu inima tristă; soarele mi se stingea de multe ori și răsărea iarăși și cu cât se stingea mai des, cu atât strălucea mai frumos când răsărea din nou.

Scriu acestea nu spre lauda mea, ci, în cazul că ție îți va merge la fel să nu disperi, pentru că într-adevăr e vorba de o luptă grea pe care o dăm între cer și iad cu diavolul, care este tartor puternic.

De aceea, ia bine seama, să îmbraci platoșa spiritului când intri în prăvălia mea; altfel nu vei ști să târguiodi această marfă. Mai bine să refuzi a te bate cu diavolul și cu lumea, căci s-ar putea să nu învingi; și dacă nu învingi, lasă cartea mea în pace și rămâi la ceea ce ai fost; altfel va fi rău de tine. Să nu te înșeli; Dumnezeu nu se lasă batjocorit (*Gal., 6,7*).

Este într-adevăr o potecă îngustă care duce la Dumnezeu prin porțile iadului; cel ce se încumetă trebuie să îndure apăsare, chiar strivire din partea diavolului; căci

trupul omenesc e tânăr și fraged, iar diavolul e aspru* uscat, tare, întunecos, amar, acru, când fierbinte, când rece; amândouă se suportă greu laolaltă.

De aceea, vreau să-l previn pe cititor cu toată sinceritatea, sfătuindu-l, în ce privește această mare taină, că dacă nu înțelege lucrurile, și totuși ar vrea să le înțeleagă, să roage pe Dumnezeu-Sfântul Duh, să-l lumineze, revărsându-și harul asupra lui.

Fără luminarea Duhului Sfânt nu vei înțelege această taină, căci există în spiritul omului un lacăt puternic, care trebuie mai întâi descuiat și niciun om n-o poate face; pentru că singurul deschizător e Sfântul Duh.

Întrucât vrei să ai o poartă deschisă în divinitate, trebuie să te legeni în dragostea lui Dumnezeu; ți-am pus aceste cuvinte aici, ca o simplă înștiințare.

Acum, observă.

Orice înger este creat în cel de-al șaptelea spirit original, care este natura, din care s-a alcătuit trupul său și i-a fost dat lui în stăpânire, fiind liber așa cum întregul Dumnezeu este liber.

În afara lui n-are niciun imbold; imboldul și mobilitatea lui stau în trupul

său, care este în felul lui Dumnezeu întreg, al luminii și cunoașterii lui, iar viața i se naște în modul în care se zămislește întreaga ființă divină. Căci trupul este încorporarea spiritului natural și le cuprinde în sine pe celelalte șase, care se nasc în trup întocmai ca în divinitate.

Lucifer a avut trupul cel mai puternic și mai frumos din ceruri, dintre toți prinții lui Dumnezeu, iar lumina, pe care o năștea mereu în trupul său, era încorporată cu inima sau Fiul lui Dumnezeu ca într-un singur lucru.

Dar când a văzut el cât este de frumos și când a simțit nașterea lui lăuntrică și marea lui putere, spiritul său, născut de el în trup, adică sufletul său animal⁴ sau fiul, sau inima, s-a desprins, s-a nrupt din dorința de-a triumfa asupra nașterii divine și a se înălța deasupra inimii lui Dumnezeu.

Observă aci adâncul.

În izvorul central care este inima, răsare nașterea; calitatea aspră se freacă cu cea amară și cu căldura, și aprind lumina; acesta este fiul cu care trupul este mereu

⁴ Autorul numește sufletul animalic de la anima. Dar, amin- tindu-și că dealtfel prin suflet animalic se înțelege omul natural, animalic, nu a mai fost folosit ulterior această expresie la desemnarea ființei superioare, spiritua'ie. (Edit. Ambrosius Barili, 1831).

însărcinat și care-l luminează și îi dă viață.

Această lumină din Lucifer a fost atât de frumoasă, încât a întrecut înfățișarea cerului, și în această lumină era intelectul perfect, căci cele șapte spirite originare nasc aceeași lumină.

Ori cele șapte spirite originare sunt părintele luminii și pot permite nașterea acesteia oricât vor ele; totodată lumina nu se poate ridica mai sus decât îi îngăduie spiritele originare.

Dar, odată lumina născută, ea le luminează pe toate cele șapte, încât toate șapte sunt înțelegătoare și consimt la nașterea luminii.

Însă fiecare din cele șapte spirite are puterea să-și schimbe voința după nevoie, și, când se întâmplă aceasta, spiritul nu poate triumfa, ci trebuie să-și lepede strălucirea. De aceea sunt toate cele șapte spirite în plină forță, și fiecare are hăturile în mână, putând să le mențină și să nu lase spiritul născut să triumfe mai mult decât i se cuvine.

Cele șapte spirite care sunt în înger și care nasc lumina și intelectul, sunt legate cu Dumnezeuul întreg, încât ele nu trebuie să califice în alt fel, nici mai mult nici mai

intens, decât Dumnezeu însuși, ci într-un singur și același mod. Aceasta, întrucât ele nu sunt decât o parte dintr-un întreg și nu întregul însuși, căci Dumnezeu le-a creat din sine pentru ca ele să califice în aceeași formă și același mod ca Dumnezeu însuși.

Dar, în Lucifer, spiritele originare n-au făcut acest lucru, ci, văzând că ședea în primatul suprem, ele se agitară atât de tare, încât spiritul născut de ele deveni foarte arzător și urcă în izvorul inimii, ca o fecioară orgolioasă.

Dacă spiritele originare ar fi calificat frumos și cuminte, cum făceau înainte de a deveni creaturi, când erau în comuniune cu Dumnezeu înainte de Facere, ar fi născut și ele în ele însele un fiu gingaș și blând, care ar fi fost asemenea Fiului lui Dumnezeu, iar lumina în Lucifer și Fiul lui Dumnezeu ar fi fost un singur și același lucru, o singură îmbrățișare, o singură contaminare, o dulce ajutorare, o inimă, o luptă, un joc sfânt.

Căci marea lumină care este inima lui Dumnezeu, s-ar fi jucat duios și delicat cu mica lumina din Lucifer, care ar fi fost ca un mic fiu întru Lucifer și deci asemenea unui frățior iubit al inimii lui Dumnezeu.

În acest scop i-a creat Dumnezeu-Tatăl

pe îngerii pentru ca în jocul dragostei lui, așa cum el este multiplu în calitățile sale și incomprehensibil în schimbarea sa, tot astfel micile spirite sau micile lumini ale îngerilor, care sunt ca Fiul lui Dumnezeu, să se joace frumos și gingaș în fața inimii Creatorului în marea lumină, pentru ca bucuria din inima lui Dumnezeu să poată fi sporită, și să se desfășoare, în acest fel, jocul cel sfânt în Dumnezeu.

Cele șapte spirite ale naturii în înger să se joace gingaș și cuminte și să se înalțe în Dumnezeu-Tatăl lor, precum făcuseră înainte de-a fi devenit ființe create, și să se bucure în fiul lor nou născut din ele însele, care este lumina și intelectul trupului lor. Și să se urce ușor și blând lumina aceasta în inima lui Dumnezeu și să se bucure în lumina lui ca un copilăș lângă mama sa, care l-ar copleși cu dragostea ei fierbinte și cu dulci sărutări.

În această lumină trebuia să urce tonul și să răsunе cu cântece de bucurie, cu felurite muzici și strigăte de veselie, în care toate calitățile să se bucure și fiecare spirit, să-și facă lucrarea sa divină ca Dumnezeu-Tatăl însuși. De aceste lucrări aveau perfectă cunoștință cele șapte spirite, căci

ele erau pătrunse de Dumnezeu-Tatăl și puteau vedea, pipăi, gusta, mirosi și auzi tot ce săvârșea Dumnezeu-Tatăl lor.

Dar când se ridicară în aprinderea cea tare, ele se-mpotriviră drepturilor naturale în alt fel decât făcuse Dumnezeu-Tatăl lor, și aceasta deveni un izvor contra întregii divinități. Căci ele aprinseră salnitru corpului și născură un fiu biruitor, care în calitatea aspra se făcu tare, dur, întunecos și rece, în cea dulce fierbinte, amar și focos. Sunetul deveni o puternică rezonanță de foc, iubirea o dușmănie trufașă față de Dumnezeu.

Mireasa aprinsă rămase atunci în cel de-al șaptelea spirit natural, ca o bestie fudulă, închipuindu-și că e deasupra lui Dumnezeu și nu are ega. Iubirea se răcise, inima lui Dumnezeu n-o putea atinge, căci exista între ele o repulsie; inima lui Dumnezeu se legăna dulce și iubitoare, dar inima îngerului era întunecată, dură, rece și arzătoare.

Inima lui Dumnezeu trebuia să se unească cu inima îngerului, dar nu se mai putea, pentru că ar fi fost tare contra moale, acru contra dulce, întuneric contra lumină, foc contra călduț și bumnete asurzitoare

contra unei muzici armonioase.

Ascultă Lucifer, cine e vinovat că ai devenit diavol? Dumnezeu, așa cum îți place să minți?

O, nu! Tu însuși, spiritele originare din trupul tău, care ești tu însuși și care au născut un asemenea fiu. Tu nu poți spune că Dumnezeu a aprins salnitrul din care te-a creat, ci spiritele tale originare au făcut-o, după ce ai fost prinț și rege al lui Dumnezeu.

De aceea, când tu spui că Dumnezeu te-a făcut astfel sau că te-a alungat fără motiv temeinic din locus-ul tău, ești un mincinos și un ucigaș, pentru că întreaga oștire a cerului stă mărturie împotriva ta că singur ți-ai pricinuit calitatea veninoasă.

Dacă nu este așa, treci în fața lui Dumnezeu și răspunde; dar tu o știi bine și n-ai curajul să-l privești. Ori e mai bine să renunți la sărutarea binevoitoare a Fiului lui Dumnezeu, ca să te răcorești? Când îți vine bine, privește-l totuși, poate ai să te vindeci.

Dar așteaptă puțin; pe scaunul tău stă altcineva care poate fi sărutat și este un Fiu supus Tatălui său, și face întocmai precum Tatăl. Mai așteaptă doar o clipă, focul iadului te va săruta; mulțumește-te între

timp cu cel la tinesc⁵ până vei smulge mai mult; în curând îți vei pierde coroana.

Cineva s-ar putea întreba: Ce este această dușmănie a lui Lucifer împotriva lui Dumnezeu, fapt pentru care a fost izgonit din al său locus?

Aș vrea, cititorule, să-ți arăt aici miezul și inima lui Lucifer, ca să vezi ce este un diavol sau cum a devenit el diavol; de aceea privește-l, dar nu-l chema la tine ca oaspe, căci este dușmanul pe față al lui Dumnezeu, al îngerilor și oamenilor, în vecii vecilor.

Dacă vei înțelege și cuprinde bine aceasta, nu vei face din Dumnezeu un diavol, cum fac câte unii care spun că Dumnezeu a creat răul și că tot el vrea să-i piardă pe cei ce slujesc diavolului și-l ajută să-și înmulțească minciuna; dar aceștia se condamnă ei singuri, sucind adevărul lui Dumnezeu și schimbându-l în minciună.

Ia seama. Întreaga divinitate are în cea mai interioară sau mai originară naștere a sa în miezul ei, o strașnică usturime, în vreme ce calitatea aspră, foarte astringentă, este o contracțiune înspăimântătoare, acră, întunecoasă și rece, asemenea iernii când îngheață apele și crapă lemnele.

⁵ Catolicismul (n.tr.).

Închipuiește-ți, pe o iarnă atât de geroasă, că și soarele ar rămâne mereu acoperit: ar fi un frig și o întunecime, încât viața n-ar putea exista.

Așa este calitatea aspră, în adâncul miezului ei, în singurătatea ei, fără celelalte calități în Dumnezeu, iar în strășnicia ei, contracțiunea corpului și tăria care-l usucă ar face cu neputință existența fapturilor.

Iar calitatea amară este un izvor cumplit de amar, tăios și pătrunzător; ea divide și destramă calitatea aspră și dură și creează mobilitatea. Între aceste două calități se naște fierbințeala din frecușul, sfâșierea și zbuciumul lor aspru, înverșunat și amar care se urcă în calitatea amară și dură ca o aprindere furioasă, trecând prin ea ca un puternic răsunet de foc. Din el ia naștere sunetul tare și, într-o astfel de înălțare sau urcare, este închis și fixat în calitatea aspră, pentru a face un corp care să persiste.

Dacă în acest corp n-ar mai fi nicio calitate care ar putea stinge furia acestor patru calități, ar exista înăuntrul lor o continuă dușmănie, căci cea amară ar fi împotriva celei aspre, năpustindu-se asupra ei, sfâșiind-o sau sfărâmând-o.

Iar cea aspră ar fi împotriva celei amare strângând-o și ținând-o captivă, încât nu s-ar mai putea mișca.

Împotriva acestor două ar fi cea fierbinte, înfuriind și înfierbântând totul cu sălbatica ei aprindere și înălțare, și fiind foarte contrară frigului.

Iar sunetul ar fi o mare dușmănie în toate celelalte, străbătând totul ca un furibund.

Aceasta este, așadar, cea mai profundă, cea mai interioară și ascunsă naștere a lui Dumnezeu, după care. Își ia numele un Dumnezeu mânios și zelos, cum se vede în cele zece porunci de pe muntele Sinai (*2-Moise*, 20,5; *5-Moise*, 5,9). Într-o atare calitate stă iadul și stricăciunea veșnică, precum și veșnica dușmănie și spelunca de ucigași. O astfel de creatură a devenit diavolul.

Dar cum el este dușmanul declarat al lui Dumnezeu, și, deși apărătorii și uneltele diavolului vor să-și impună părerea că Dumnezeu a vrut și răul și binele, și că Dumnezeu i-a creat pe unii oameni doar pentru osândă, – spiritul lui Dumnezeu îi cheamă în fața acestei oglinzi; aci inima lor se va deschide și vor vedea ce este

Dumnezeu, cine este diavolul și cum s-a făcut el diavol.

Dacă inima ta nu este zăvorâtă în moarte prin reavoință și defăimarea lui Dumnezeu, ori prin alte păcate îngrozitoare, trezește-te și te uită.

Iau ca martori cerul și pământul, împreună cu astrele și elementele și toate creaturile împreună cu omul în întreaga lui substanță, că vreau să demonstrez clar și limpede la locul convenit, adevărul celor relatate, mai cu seamă la crearea tuturor fapturilor.

Dacă aceste lucruri nu-ți sunt de-ajuns, roagă-l pe Dumnezeu să-ți deschidă inima; vei vedea și vei recunoaște raiul și iadul și întreaga dumnezeire în toate calitățile ei; atunci vei înceta de bună seamă să-l justifici pe diavol. Eu nu-ți pot deschide inima.

14 - Aurora sau răsăritul care se întrezărește

Ia acum aminte la adevărata naștere a lui D u în ne T zeu!

Iată, așa cum am istorisit mai sus, așa este nașterea lui Dumnezeu în ființa lui cea mai interioară în aceste patru calități, atât de pătrunzătoare.

Dar tu trebuie să înțelegi la modul cel

mai propriu.

Calitatea aspră este, aşadar, tăioasă în propria sa cantitate, în ea însăşi, dar ea nu este singură sau în afara celorlalte, nici născută de la sine sau în sine, încât să fie complet liberă, ci celelalte şase spirite o nasc şi o țin în frâu, lăsându-i atâta forţă câtă vor ele. Căci apa originară dulce ridică îndată biciul asupra calităţii aspre şi o îmblânzeşte, încât devine subţire, domoală, liniştită şi, în plus, foarte luminoasă.

Faptul că ea este, în sine, atât de pătrunzătoare şi tăioasă, are drept scop ca prin contracţiunea ei să se poată forma un trup, altfel n-ar exista dumnezeirea şi cu atât mai puţin o creatură. Şi în această usturime este Dumnezeu un Dumnezeu ager, pătrunzător, atotînţelegător, atotcuprinzător, căci naşterea şi agerimea lui Dumnezeu e pretutindeni asemenea.

Dar dacă e să-ţi descriu dumnezeirea în naşterea ei într-un fel concis şi foarte adânc, ar fi după cum urmează: închipuie-ţi că ar exista în faţa ta o roată cu şapte roţi care s-ar cuprinde una într-alta, astfel că ar putea merge în toate direcţiile: înainte, înapoi, de-a curmezişul, şi n-ar avea nevoie să întoarcă. Şi ar merge astfel încât mereu o

roată, în învârtirea ei, ar naște-o pe cealaltă, și niciuna n-ar dispărea, ci toate șapte ar rămâne vizibile. Iar cele șapte roți ar naște mereu butucii de la mijloc după învârtirea lor, astfel încât butucul ar exista mereu liber, fără schimbare, iar roțile ar merge egal înainte, înapoi, în cruciș, pe deasupra ori pe dedesubt. Butucul ar naște mereu spițele care, la învârtire, n-ar suferi nimic și n-ar pieri niciuna, învârtindu-se mereu împreună și mergând încotro le mină vântul, fără a avea nevoie de întoarcere.

Iar acum, fii atent la ceea ce-ți spun.

Cele șapte roți sunt cele șapte spirite ale lui Dumnezeu care se nasc mereu unul pe altul; este ca și cum ai învârti o roată și ar fi șapte roți una într-alta, iar una s-ar învârti mereu altfel decât cealaltă în conținutul ei; ar fi șapte roți cu obezile lor una într-alta arătând ca o sferă perfectă. Cu toate acestea, cele șapte roți se văd la fiecare învârtitură, fiecare roată în chip deosebit, cu toată constituția ei: obezi, spițe și butuc. Iar cei șapte butuci de la mijloc ar fi ca unul singur, care s-ar adapta la fiecare învârtitură, și roțile ar naște mereu aceiași butuci, iar butucul ar naște mereu spițele în toate cele șapte roți. Și n-ar dispărea nicio

roată, niciun butuc, nicio obadă, nicio spiță; și aceeași roată ar avea șapte roți, și ar fi totuși o singură roată care ar merge oriunde ar mâna-o vântul.

Acum, iată. Cele șapte roți una într-alta, pentru că fiecare o naște pe cealaltă și merg în toate părțile, dar niciuna nu dispare și nu se întoarce, sunt cele șapte spirite originare ale lui Dumnezeu-Tatăl, care nasc în cele șapte roți, în fiecare câte un butuc, și totuși nu sunt șapte butuci, ci numai unul singur care se potrivește la toate cele șapte roți.

Și aceasta este inima sau corpul cel mai intim al roților, prin care acestea se mișcă, iar el, butucul sau căpățâna înseamnă Fiul lui Dumnezeu, pe care cele șapte spirite îl nasc neconținut, el fiind fiul tuturor celor șapte spirite, care califică toate în lumina lui; el este în centrul nașterii și ține toate cele șapte spirite ale lui Dumnezeu, care, în nașterea lor, se învârtesc odată cu el.

Ceea ce înseamnă că ele urcă deasupra lor sau se lasă sub ele, înaintea lor sau îndărătul lor, ori de-a curmezișul; așa este inima lui Dumnezeu mereu la mijloc, potrivindu-se întotdeauna fiecărui spirit originar. Astfel, există o singură inimă a lui Dumnezeu, și nu șapte, care e mereu

născută de toate cele șapte spirite, și este inima și viața tuturor celor șapte spirite.

Spیțele, care sunt mereu născute de butuci și de roți, și care se potrivesc la toate roțile în mișcare, iar rădăcina, cepul și reazemul lor în care stau și din care se nasc, semnifică Dumnezeu Duhul Sfânt, care din Tatăl și Fiul purcede, așa precum spițele din butuc și din roată, și care totuși rămân în roată.

Întocmai cum spițele sunt multe și se învârtesc mereu în mijlocul roții, tot astfel Duhul Sfânt este măiestrul roții lui Dumnezeu, formând și alcătuind totul în întregul Dumnezeu.

Dar roata are șapte roți una într-alta și un butuc care se potrivește la toate șapte roțile și toate șapte roțile merg la un singur butuc; astfel este Dumnezeu unul singur, cu șapte spirite originare unul într-altul, născându-se mereu unul pe altul și fiind un singur Dumnezeu, întocmai ca cele șapte roți o singură roată.

Ia aminte!

Roata, în construcția și alcătuirea ei, înseamnă calitatea aspră care contractă întreaga ființă corporală a divinității, o ține și o usucă, pentru ca să dureze. Iar apa

dulce originară e născută de mișcarea sau înălțarea spiritelor, căci atunci când lumina se naște în căldură, calitatea aspră se sperie de marea bucurie, și aceasta e ca o renunțare sau o subțiere, iar ființa tare corporală cedează ca blândețea.

Spaima sau priveriștea luminii urcă ușor, blajin. Și temător în calitatea aspră, fiind amară în apă; lumina o usucă și o face blândă și dulce.

În aceasta constă viața și bucuria, căci spaima ori fulgerul urcă în toate calitățile precum roata descrisă mai înainte, la a cărei învârtire cele șapte spirite se-nalță unul într-altul și se nasc ca într-un cerc, iar lumina strălucește în centrul celor șapte spirite și din nou strălucește în toate spiritele și toate spiritele triumfă și se bucură în lumină.

Așa cum cele șapte roți se mișcă pe un singur butuc ca pe inima lor, care le ține și ele țin butucul, tot astfel și cele șapte spirite nasc inima, și inima ține cele șapte spirite, și totul este armonie în împărăția divină a bucuriilor, a dragostei și a sărutului.

Căci dacă spiritele cu lumina lor se leagănă unul într-altul, se învârtesc și se

înaltă, se naște mereu viața, pentru că fiecare spirit dă mereu celuilalt gustul său, adică se contaminează între ele.

Astfel, fiecare gustă de la celălalt, simte pe celălalt, se aud prin sunet unul pe celălalt, iar sunetul sau tonul răzbate dinspre cele șapte spirite spre inimă și urcă din inimă în fulgerul luminii și acolo e armonie și marea bucurie a Fiului lui Dumnezeu; și toate cele șapte spirite triumfă și se bucură în inima lui Dumnezeu, fiecare după calitatea sa.

Căci în lumina din apa dulce, orice asprime, orice tărie, orice amărăciune ori fierbințeală sunt îmblânzite și domolite, și în toate cele șapte spirite nu e decât o luptă gingașă și o naștere minunată, ca un sfânt joc dumnezeiesc.

Dar nașterea lor tăioasă, iute, despre care am scris mai înainte, rămâne ascunsă ca un sâmbure, căci va fi îmblânzită de lumină și de apa dulce.

Așa cum un măr verde, acru și amar, este silit de soare să devină gustos și bun de mâncat, și îi savurăm toate calitățile, tot astfel își menține și divinitatea calitățile ei, dar ea luptă delicat și ușor ca un joc îngeresc.

Dacă însă spiritele originare s-ar ridica și ar pătrunde iute unul într-altul și s-ar freca tare și s-ar strivi, s-ar stoarce apa dulce și s-ar aprinde cu înverșunare fierbințele, atunci focul celor șapte spirite s-ar înălța ca în Lucifer.

Aceasta este adevărata naștere a dumnezeirii care așa a fost din vecii vecilor și așa rămâne în veci. Dar în regatul lui Lucifer corupătorul există o figură așa cum am scris mai sus despre înverșunare; iar în această lume care și ea este acum pe jumătate aprinsă, există, de asemenea, o altă figură până la ziua Readucerii; despre ea voi scrie mai încolo, la Facerea acestei lumi.

Din acest minunat și plăcut salnitru ceresc, adică din calitățile divine, a fost făcut și regatul lui Lucifer, fără deosebire de celelalte două regate. Când Lucifer a fost creat, el era desăvârșirea întruchipată și cel mai frumos prinț al cerului, împodobit și îmbrăcat cu cea mai strălucitoare lumină a Fiului lui Dumnezeu. Dacă însă Lucifer ar fi fost stricat în chiar zbuciumul Creației, cum pretinde, n-ar fi avut niciodată perfecțiunea, frumusețea și limpezimea lui, ci ar fi fost de la bun început un diavol înverșunat și

întunecat, și nu un heruvim.

Despre sublima naștere și frumusețe a lui Lucifer

Iată, spirit mincinos și ucigaș, îți voi descrie aici regeasca ta naștere; cum te-a creat Dumnezeu și cum ai devenit atât de frumos, în ce scop te-a creat Dumnezeu și ce s-a ales de tine în trufia și răzvrătirea ta.

Dacă tu spui altfel, atunci minți, pentru că cerul și pământul sunt martori și împreună cu ele toate fapăturile, ba chiar întreaga divinitate, că Dumnezeu le-a creat spre slava lui din el însuși și te-a făcut principe și rege dumnezeiesc ca pe principii Mihail și Uriel.

Ia seama.

Când Dumnezeu s-a hotărât să creeze fapături în sânul lui, el n-a aprins spiritele originare, căci ele ar fi ars în veci, ci a înduplecat cu blândețe calitatea aspră. Aceasta a făcut să se contracte salnitrul divin și să se usuce, încât a devenit un singur trup având în sine întreaga forță divină a celor șapte spirite originare ale locului și spațiului și cuprinzându-i pe îngeri ca proprietate a trupului care în veci nu poate și nu trebuie să fie distrusă, ci care în veci trebuie să rămână trupului.

Forța prinsă sau încorporată a celor șapte spirite originare a avut însușirea ei în trup și s-a înălțat într-însul și s-a născut după felul și modul celor șapte spirite originare, cum se naște întreaga divinitate.

Mereu o calitate a născut-o pe cealaltă și niciuna n-a pierit, ci persistă ca în întregul Dumnezeu; astfel s-a născut trupul întreg și în Trinitate, după cum divinitatea în afara trupului se naște în Trinitate.

Dar trebuie să anunț aici că Lucifer regele a fost întrupat din regatul său întreg ca inimă a locului sau spațiului în care a fost creată întreaga lui oaste îngerească, ținut în care el și îngerii lui au devenit creaturi» și pe care Dumnezeu îl sortise de la Facere ca spațiu al unui regat îngeresc. Care spațiu cuprindea cerul creat și această lume, precum și adâncul pământului și al ținutului întreg.

După calități au fost creați principii săi originari, precum și sfetnicii regali și toți îngerii săi; trebuie să știi că fiecare înger poartă în sine cele șapte spirite, dar unul singur din cele șapte este cel *Principal*.

Ia aminte. Când regele a fost întrupat, ca o cuprindere a întregii sale oști îngerești și a regatului său întreg, în același ceas și în

aceeași clipă (când a fost întrupat, el a avut în trupul său, ca însușire, nașterea Sfintei Treimi dumnezeiești),[a se înțelege în libertate, nu esențial, ci așa cum focul străbate fierul și fierul rămâne îier; sau cum lumina umple întunericul, iar izvorul înlunecat se preschimbă în lumină și devine împărăția bucuriei, dar la mijloc rămâne întunecat; aci înțelegem natura, căci spiritul se umple sau se împlinește numai cu majestate]" – deci în același ceas și aceeași clipă când a fost întrupat, s-a înălțat și s-a născut în afară de creatură în Dumnezeu.

Căci odată cu mișcarea trupului s-a înălțat și nașterea în Dumnezeu cu mare triumf ca într-un rege nou născut, iar cele șapte spirite s-au arătat pline de bucurie și de biruință. Și îndată, în clipa aceea, lumina din cele șapte spirite s-a născut și a răsărit în centrul inimii ca un nou născut fiu al regelui. Care îndată, chiar în clipa aceea, a transfigurat din centrul inimii trupul celor șapte spirite, iar lumina Fiului lui Dumnezeu a transfigurat acel trup din afara lui.

Căci nașterea noului fiu în inima lui Lucifer a străbătut întreg trupul, fiul cel nou fiind glorificat și primit călduros de Fiul lui

Dumnezeu, din afara acelui trup și dăruit cu cea mai mare frumusețe a cerului după frumusețea lui Dumnezeu-Fiul, căruia i-a fost ca o inimă sau o însușire scumpă, însuflețită de întreaga divinitate.

Și tot de îndată, spiriul fiului nou-născut în inima lui Lucifer a purces din lumina lui și i-a ieșit pe gură, și s-a pătruns cu Duhul Sfânt al lui Dumnezeu și a fost primit cu cea mai înaltă bucurie ca un frate drag.

Și iat-o acum pe frumoasa mireasă; ce să scriu eu despre ea? N-a fost ea un principe al lui Dumnezeu, și încă cel mai frumos dintre toți și în dragostea lui Dumnezeu, ca> un fiu iubit al creaturilor?

Despre groaznicul, trufașul și ticălosul început al păcatului, supremul adânc

Ia aminte aici. Când regele Lucifer a fost zămislit atât de frumos, de minunat și de sfânt, ar fi trebuit să înceapă a lăuda, a slăvi și cinsti pe Dumnezeu creatorul său, și să facă ceea ce făcea acesta.

Căci Dumnezeu creatorul său califica blând și suav, cu gingășie și delicatețe, în vreme ce spiritele originare în Dumnezeu se iubeau neconținut unul pe altul și se contaminau între ele, ajutându-se voioase în

strălucirea divină, să plăsmuiască neîncetat și să dea formă.

— Din această pricină răsar mereu în pompa cerească figuri și plăsmuiri frumoase, și împreună cu ele tot felul de culori și fructe pe care le produc spiritele originare ale lui Dumnezeu, făcând în Dumnezeu acest joc divin.

Dar iată! Dat fiind că Dumnezeu întrupase din sine creaturi veșnice, acestea nu puteau califica în pompa cerească în același fel ca Dumnezeu. Căci până la urmă, ele nu fuseseră astfel formate, întrucât Creatorul le încorporase într-un fel mai uscat din trupul unui înger când acesta s-a aflat și a rămas în divinitatea sa, pentru ca cele șapte calități să devină mai tari și mai aspre, iar tonul sau sunetul să devină mai puternic, pentru ca atunci când cele șapte calități din înger, din centrul inimii lui, vor duce lumina și spiritul prin inima și gura îngerului în puterea divină - să se audă în puterea tuturor calităților în Dumnezeu cântând și trâmbițând o muzică dulce în plăsmuirile sau calificările lui Dumnezeu, înălțându-se ca o voce iubitoare și plină de farmec în toate creațiile lui.

Când Sfântul Duh plăsmuiește fructul

ceresc ar trebui ca sunetul care pornește din îngerii în slava lui Dumnezeu să fie în centrul formării fructului, fiindcă fructul este hrana îngerilor.

De aceea ne rugăm în Tatăl nostru: dă-ne pâinea noastră cea de toate zilele. (*Matei*, 6,11). Pentru că același sunet sau același cuvânt - dă - pe care, din centrul luminii noastre, prin spiritul nostru animalic (sufletesc) îl scoatem din gură în puterea divină, trebuie, în puterea divină, să ajute la formarea sau nașterea pâinii noastre de fiecare zi, pe care după aceea, ne-o dă Tatăl ca hrană.

Și când sunetul nostru se întrupează în sunetul lui Dumnezeu și se formează astfel fructul, trebuie să ne găsească sănătoși și în dragostea lui Dumnezeu și să primim hrana ca un drept natural, pentru că sufletul nostru în dragostea lui Dumnezeu a ajutat la formarea și alcătuirea acelui fruct.

Aci se ascunde cea mai interioară și mai mare profunzime a lui Dumnezeu. Adună-ți gândurile, omule, căci la locul potrivit îți voi lămurii în amănunt.

În acest scop i-a creat Dumnezeu pe îngerii, și ei chiar fac ceea ce face Dumnezeu, căci spiritul lor, care din centrul

și inima luminii lor urcă în puterea celor șapte spirite originare, pornește de la gură, întocmai ca Dumnezeu Sfântul Duh de la Tatăl și Fiul, și ajută la tot ce se formează și se plăsmuiește în Dumnezeu (adică în natura divină) prin mercurius, prin cântec și vorbire și prin jocul bucuriei.

Căci așa cum Dumnezeu lucrează în natură tot felul de forme, de alcătuiți, plante, fructe, culori, tot astfel fac și îngerii, simplu de tot, copilărește, fie că ar călări pe un băț ori s-ar bucura preumblându-se printre frumoasele flori de mai ale cerului, mângâindu-le și vorbindu-le cu candoare; glasul și vorbirea lor se înalță în salnitrul divin, ajutând la plăsmuire și la formă.

Ai, în această lume, destule pilde de acest fel. Să luăm una: e destul ca unele creaturi sau unii oameni să privească un lucru și l-au și stricat din pricina otrăvirii din însăși făptura lor. Dimpotrivă, există unii oameni și unele dobitoace sau alte creaturi, care sunt în stare, prin sunetul ori vorbirea lor, să înlăture răutatea dintr-un lucru, aducându-l la starea dreaptă, adevărată.

Aceasta e forța divină, căreia toate creaturile îi sunt supuse fiindcă tot ce trăiește și plutește acolo este în Dumnezeu,

și Dumnezeu însuși e totul, și tot ce este alcătuit, din el este alcătuit, fie din dragoste, fie din mânie.

Izvorul păcatelor

Fiind Lucifer atât de regește zămislit și alcătuit, încât spiritul său, în forma și constituția lui s-a înălțat în el și a fost primit cu dragoste de Dumnezeu și așezat în slavă, el trebuia de îndată să ia calea ascultării îngerești, să se legene în Dumnezeu (cum Dumnezeu însuși făcea) ca un fiu iubit în casa părintelui său, și acest lucru nu l-a făcut.

Ci, când lumina lui se născu în el, în inimă, și spiritele sale originare se contaminară brusc cu marea lumină ori fură pe neașteptate cuprinse în ea, se bucurară toate peste măsură, încât se ridicară în trupul lor contra dreptului natural și începură îndată o calificare mai înaltă, mai mândră, mai strălucită decât Dumnezu însuși.

Dar în timp ce spiritele se ridicară triumfând puternic unul într-altul și împotriva dreptului natural, ele se aprinseră prea tare și calitatea aspră strânse trupul atât de strașnic, încât apa dulce secă.

Iar cumplitul și marele fulger luminos

care se înălțase în apa dulce în căldură, în care naște calitatea amară în apa dulce, porni a se freca îngrozitor de tare cu calitatea aspră, ca și când ar fi vrut, de mare bucurie, s-o sfărâme.

Căci fulgerul era atât de luminos, încât devenise ca și insuportabil spiritelor originare; de aceea calitatea amară începu să tremure și să se frece atât de tare de cea aspră, încât calitatea fierbinte se aprinse împotriva dreptului natural, iar cea aspră izbuti să sece și apa, dulce prin puternica ei contracție.

Dar calitatea fierbinte fu și mai severă și zeloasă, și luă puterea calității aspre, căci fierbințeala se naște în izvorul apei dulci.

Cum însă apa dulce secase prin contracția bruscă, fierbințeala nu mai putu ajunge la flacără sau la lumină (căci lumina ia naștere în grăsimea apei) și arse înfundat ca un fier aprins, care nu e încă roșu, ci rămâne întunecat; sau ca o piatră foarte dură pe care o arunci în foc și o lași un timp, dar nu se înroșește pentru că are prea puțină apă.

Astfel, marea căldură aprinse apa secătuită, dar lumina nu mai putu să se ridice și să se aprindă, căci apa secase și

focul sau marea căldură o mistuise cu totul.

Nu cred că din această pricină spiritul apei, care sălăşluieşte în cele şapte calităţi, ar fi fost mistuit, ci calitatea sau funcţia lui s-a preschimbat într-o calitate întunecoasă, fierbinte şi acră.

Căci de aici, din acest loc, şi-a luat originea şi începutul calitatea acră care şi pe această lume se moşteneşte şi care, în ceruri, în Dumnezeu, nu există deloc în acest fel, nici chiar în îngerii, pentru că ea este şi înseamnă casa tristeţii şi a jalei, uitarea binelui.

Când fu să se întâmple aceasta, spiritele originare se freacă unul într-altul, după modul sau chipul arătat mai sus la figura.ro. Îi înşeptite, căci ele obişnuiesc să urce unul într-altul, să se guste unul pe altul, să se contamineze unul pe altul, fapt din care se nasc viaţa şi dragostea.

Dar în toate spiritele nu fu decât stricăciune goală, fierbinte, arzătoare, rece şi dură; astfel, un izvor rău nu făcu decât să guste dintr-un izvor rău, şi de aci trupul întreg se înverşună; căci căldura era contra frigului şi frigul contra căldurii.

Întrucât apa dulce fu secătuită, calitatea amară (care luase naştere din

primul fulger, când se aprinsese lumina) se înalță în trup prin toate spiritele, ca și când ar fi voit să-l distrugă, turbând de furie și de mânie ca de cel mai rău venin.

De aci a luat naștere prima otravă din care și noi bieții oameni am fost sortiți să ne împărtășim în această lume, și prin care moartea amară și veninoasă ne-a pătruns în trup.

În această turbare și sfâșiere s-a născut viața în Lucifer, adică fiul său iubit în cercul inimii; ce fel de viață și ce fel de fiu iubit va fi fost las la judecata oricărui suflet sănătos și cuminte.

Căci precum a fost tatăl, așa a fost și fiul: un izvor întunecat, aspru, rece, neîndurător, amar, fierbinte, acru, împutit, iar dragostea se afla în calitatea amară, în pătrunderea și gustul ei, devenind o vrăjmășie a tuturor spiritelor originare în trupul regelui trufaș.

Astfel se înalță tonul prin răzbaterea calității amare, prin arșița și apa secătuită și prin calitatea aspră, dură până la inimă, în noul și iubitul fiu. Aci spiritul se stinse; și așa cum se născuse în inimă, porni acum pe gură. Dar ce fel de oaspete binevenit în fața lui Dumnezeu și în Dumnezeu va fi fost, și

chiar în fața îngerilor celorlalte regate, te las pe tine să cugeți. Ar fi trebuit să se contopească cu Fiul în Dumnezeu; o inimă și un Dumnezeu. Dar vai și amar! Cine va scrie și va vorbi destul în această privință?

CAPITOLUL XIV

CUM A DEVENIT LUCIFER DIN ÎNGERUL CEL MAI FRUMOS AL CERULUI, CEL MAI FIOROS DINTRE

DIAVOLI

Casa ucigașilor

Trage-li pălăria peste ochi rege Lucifer, să nu vezi cum ți se va lua coroana divină; tu nu mai poți porunci în ceruri. Mai stai puțin liniștit, vrem să te privim mai bine să vedem ce mireasă frumoasă ești și dacă nu cumva ai putea să-ți speli rușinea desfrâului, să te mai faci o dată cum ai fost; am vrea să-ți descriem puțin castitatea și virtutea.

Voi filosofi și apărători ai lui Lucifer, poftiți aici și pledați pentru el; pentru că încă posedă coroana, iar noi vrem să păstrăm asupra lui dreptul de maleficiurri⁶²; dacă vreți să-l obțineți voi, atunci el să vă fie rege, iar de nu, să fie îmbrâncit în fundul iadului, și coroana regală s-o primească altul care va cârmui

mai bine decât el.

Acum ia seama.

Când Lucifer se prăbuși atât de îngrozitor în stricăciune, toate spiritele lui originare se făcură potrivnice lui Dumnezeu, califi când toate foarte deosebit de el, și devenind o dușmănie veșnică între Dumnezeu și Lucifer.

Cineva ar putea întreba: Câtă vreme a statlucifer în lumina lui Dumnezeu?

A din e u 1. Când trupul regesc al lui Lucifer s-a încorporat, în ceasul acela s-a aprins și lumina în Lucifer. Căci îndată ce spiritele sale originare începură să califice în zidirea trupului și să se nască unul pe altul după dreptul natural, fulgerul vieții porni a se ridica în inimă din apa dulce, trupul regesc fu gata, și spiritul trecu din inima luminii prin gură, în inima lui Dumnezeu.

Lucifer era atunci cel mai frumos principe și rege, îndrăgit și plăcut ființei divine, și primit cu mare bucurie. De asemenea, și spiritul său pornea din inimă în toate venele trupului și aprindea cele șapte spirite, glorificând într-o clipă trupul regesc și arătându-l ca pe un rege dumnezeiesc într-o claritate de neînchipuit,

care o întrecea pe cea a oștirilor cerești.

În acest fulger limpede și luminos, cele șapte spirite fură îndată contaminate, ca și când ai aprinde un foc, căci se speriară în fața neașteptatei clarități a propriului lor spirit, și iute triumfară în primul fulger și la prima vedere, înălțându-se mândre și pline de bucurie și pornind spre o naștere mai înaltă.

Dar dacă ar fi rămas pe locul lor și ar fi calificat cum făcuseră din veci, marea lumină nu le-ar fi dăunat cu nimic, căci ele nu erau spirite noi, făcute din altceva, ci vechi spirite care nu avuseseră început, care fuseseră: în Dumnezeu din veci și cunoșteau bine dumnezeirea și dreptul natural, știind cum trebuie să se agite.

Chiar când Dumnezeu a figurat corpul, el n-a mortificat mai înainte spiritele originare, ci a plămădit trupul regelui Lucifer din miezul a tot ce este mai bun, și în care se afla cea mai înaltă cunoaștere.

Astfel, dacă toate calitățile ar fi fost mai înainte moarte, ele ar fi necesitat o nouă viață și ar fi fost îndoielnic dacă îngerul ar fi putut exista veșnic.

Înțelege cum se cuvine.

Dumnezeu i-a creat pe îngeri din sine

însuși, pentru ca ei să se întrupeze mai aspru și mai tare decât (ideile) figurile, care, prin calificarea spiritelor lui Dumnezeu, răsar în natură, și, prin mișcarea aceluiași spirite, dispar? Pentru ca lumina lor să strălucească și mai luminos în tăria lor, și ca tonul trupului să sune și să răsunе cât mai limpede, astfel ca bucuria în Dumnezeu să fie și mai mare; din această pricină i-a creat Dumnezeu pe îngerii.

Iar când se spune că îngerul a născut o nouă lumină ori un nou spirit, trebuie înțeles în acest fel.

Când spiritele originare erau mai solid întrupate, lumina strălucea mai tare în trup și din trup, decât mai înainte în salnitru, fiindcă răsărea în trup un fulger mult mai luminos decât înainte când salnitru era subțire.

De aceea și spiritele originare deveniră mândre și crezură că au o lumină ori un fiu mult mai frumos decât Fiul lui Dumnezeu și de aceea voriră și ele să califice puternic și să se ridice; și disprețuiră calificarea în Dumnezeu-Tatăl lor, precum și nașterea Fiului lui Dumnezeu și a Duhului Sfânt; și crezură că pot face aceasta fiind atât de bine întrupate și că se vor înălța tot atât de

minunat și de strălucit, lăsându-se a fi privite ca mireasa cea mai frumoasă a cerului.

Ele știau, desigur, că nu sunt Dumnezeuul întreg, ci doar o parte din el, după cum știau și cât de departe se întinde puterea lor; dar ele nu mai voră să fie ceea ce nu fost și căutară a fi mai presus de Dumnezeuul întreg, crezând că-și vor întinde puterea peste întreaga divinitate și peste toate regatele.

De aceea se ridicară să aprindă divinitatea întreagă și să domnească cu puterea lor peste Dumnezeuul întreg; toate formele și toate plăsmuirile trebuiau să se înalțe în calitatea lui Lucifer, el trebuia să fie stăpânul divinității și nimeni să nu mai fie stăpân alături de el.

Aceasta e rădăcina lăcomiei, a invidiei, a trufiei și a mâniei, căci în calificarea înverșunată răsări mânia, care arde ca un foc fierbinte și rece, fiind și amară ca fierea.

Căci spiritele originare nu aveau în sine impuls din afară, ci imboldul spre trufie se ridica din trup în divanul celor șapte spirite, care se uniră între ele să fie ele singure Dumnezeu.

Dar pentru că din vechiul lor loc nu

puteau începe nefasta lucrare, se vorbiră între ele să se ridice împotriva nașterii lui Dumnezeu, și voră să califice în adâncul cel mai profund în acest fel, nimic nu le-ar mai putea fi egal, întrucât ele ar putea alcătui cel mai puternic principe în Dumnezeu.

Calitatea aspră fu primul ipocrit și ucigaș, căci, văzând cum a dat naștere unei lumini atât de frumoase, se strânse și mai tare decât o făcuse Dumnezeu, în convingerea că va fi și mai înspăimântătoare și va comprima tot ținutul ce se află în ei, dominând totul ca un stăpân absolut. În această strângere sau contracție își au originea pământul și pietrele, despre care voi vorbi la capitolul Facerii.

Calitatea amară deveni cel de-al doilea ucigaș; se ridică în fulger, străpunse brusc și cu mare forță calitatea aspră ca și când ar fi vrut să-i zdrobească trupul; calitatea aspră îi toleră aceasta, deși ar fi putut lua prizonier spiritul amar și l-ar fi putut îmbăia în apa dulce până i-ar fi trecut trufia. Dorea să aibă însă un atare frățior, căci i-ar fi fost de folos, dat fiind că spiritul amar își ia începutul și de la ea ca de la tatăl ei, și l-ar fi putut înfrâna...

Fierbințeala este cel de-al treilea spirit

ucigător, pentru că și-a ucis mama care e apa dulce; dar pricina a fost spiritul aspru care, prin puternica sa construcție și învârtoșare și împreună cu calitatea amară, au trezit și aprins focul cu mare violență; căci focul este sabia calităților aspră și amară.

Dar fiindcă focul răsare în apa dulce, are el însuși biciul în puterea sa și ar fi putut reține calitatea aspră în apă; însă și acestea fu o ipocrită și se prefăcu a fi cea mai mare dintre calități, dând ajutorul ei la uciderea apei dulci.

Sunetul este cel de-al patrulea ucigaș, pentru că el își ia începutul în foc, în apa dulce, și se înalță plăcut în întreg corpul.

Dar nici el nu făcu acest lucru, ci, după ce se înalță în apă, în calitatea aspră, se prefăcu și el ca aceasta și porni violent în sus ca un trăsnet; în acest fel, voia să-și dovedească noua divinitate; și focul porni și el ca o fulgerare. Cu aceasta, crezură că sunt mai mari peste toate lucrurile în Dumnezeu.

Și făcură astfel până când o uciseră pe mama lor, apa cea dulce; trupul întreg deveni o vale a plângerii și întunecimii, și nicio hotărâre nu se luă în Dumnezeu

pentru a ajuta la ceva. Dragostea deveni dușmănie, trupul întreg se făcu un **d** i-a **v** o 1 negru, întunecos.

Cuvântul Te cu **f** e 163 are două părți: Teu care-și are originea în bumnitură, în sunet, și **f** e 1 care vine de la Falie (**cădere**). Astfel că Lucifer se cheamă acum diavol și nu se mai cheamă heruvim sau serafim.

Obiecție. S-ar putea spune:

N-ar fi putut oare Dumnezeu să împiedice trufia lui Luci fier ori să ignore îngâmfarea lui?

Este o întrebare cu tâlc, de care toți apărătorii diavolului vor să se slujească, dar sunt toți chemați pentru dreptul de maleficiu, și oricât ar încerca ei să-și acopere stăpânul sau să-l absolve juridic, acesta își va pierde coroana.

Minunata revelație.

Iată, Lucifer a fost căpetenia întregului său ținut și un rege puternic, fiind creat din miezul regatului său întreg, pe care a vrut să-l aprindă; totul ar fi trebuit să ardă și să califice, precum el în trupul său.

Chiar dacă divinitatea din afara trupului său ar fi vrut să califice blând față de el, să-l lumineze și să-l îndemne la căință, nu mai exista în Lucifer altă voință decât aceea de-

a domni peste Fiul lui Dumnezeu și de-a aprinde întregul regat, pentru ca în acest fel să devină el însuși Dumnezeu întreg peste toate oștile îngerești.

Când inima lui Dumnezeu, cu blândețea și dragostea ei, se hotărî să-l îmbrățișeze totuși pe Lucifer, acesta îi arătă întregul lui dispreț, convins fiind că el e mult superior; și din nou se năpusti cu foc și frig în trăsnete și tunete împotriva Fiului lui Dumnezeu, arzând de ambiție să-l umilească și să-i fie stăpân, el care singur cutezase a-i înfrunta lumina dumnezeiască.

Și acum vei spune: Cum de a avut o asemenea putere?

Da, a avut-o; pentru că el a fost o parte însemnată din dumnezeire, și încă din miezul ei, și pentru că s-a frecat⁶⁴ și de marele principe și rege Mihail în scopul de a-l strica, dar care, în sfârșit, luptându-se cu el l-a învins, în timp ce forța lui Dumnezeu din regatul lui Lucifer a luptat și ea cu înflăcărare împotriva lui, până când, în sfârșit, acesta fu răsturnat de pe tronul său, ca unul care singur și-a săpat groapa (*Apoc.*, 12) 65.

Iar tu spui: N-ar fi trebuit ca Dumnezeu să-i lumineze inima și el să se fi căit?

Dar el nu vru să primească altă lumină, căci disprețuise lumina Fiului lui Dumnezeu care strălucea în afara trupului său și fiindcă avea în sine un fulger și o lumină care-l îndemneau tot mai mult și tot mai tare la răzvrălire, până când apa lui „[aci s-a născut apa Vieții veșnice din lumina majestății, dar la mijloc ea seamănă cu acidul sulfuric sau cu cel azotic]” secă cu totul și arse, iar lumina lui se stinse pentru totdeauna.

Despre căderea tuturor îngerilor **or să-i**

S-ar putea spune: Cum se face că și de astăd a ț a toți îngerii săi căzură cu el?

Cum porunci stăpânul, așa făcură și supușii; când se răzvrăți el și vru să fie Dumnezeu văzură și îngerii lui, și toți făcură ca el, voind să-l coboare pe Dumnezeu, căci erau supușii lui Lucifer, care domnea în fiecare din ei, fiind făcut din miezul salnitrului din care era creată întreaga oaste a lui.

De aceea, toți făcură ca el și toți voră să-și ocupe loc în primatul divinității, și să domnească împreună cu stăpânul lor peste întreaga putere dumnezeiască. Era voința unică a tuturor, pe care o apărau cu dârzenie.

Dar tu vei spune:

N-a știut oare Dumnezeuul întreg înainte de crearea îngerilor că se va întâmpla așa?

Nu, căci dacă ar fi știut el aceasta înainte de crearea îngerilor, ar fi existat o singură voință veșnică, premeditată, n-ar mai fi fost împotrivire față de Dumnezeu, ori Dumnezeu l-ar fi creat pe Lucifer de la început ca diavol.

Dar așa, Dumnezeu l-a creat rege al luminii, și, devenind neascultător și voind să fie deasupra întregului Dumnezeu, Dumnezeu l-a aruncat de pe tron și a creat la mijlocul timpului nostru un alt rege din aceeași divinitate din care fusese creat Lucifer (înțelege bine: din salnitrul ce se afla în afara trupului lui Lucifer) și l-a pus pe scaunul regesc al acestuia și i-a dat puterea și însușirile pe care le avea acesta înainte de cădere, și noul rege se cheamă Iisus Hristos, Fiul lui Dumnezeu și ai omului, așa cum voi demonstra limpede și în amănunt la locul convenit. „[Dumnezeu a știut după mânia sa, și nu după dragoste, de la care Dumnezeu se cheamă Dumnezeu, căci în ea nu intră furie sau imaginație, nici nu este cercetată de creaturi diavolești. Când spun: Dumnezeu nu știe răul și nu

vrea răul, în virtutea Scripturii - înțeleg că în dragostea sa (care numai ea este singurul bun și se cheamă Dumnezeu) nici măcar unei simple priviri a răului nu-i e dat să pătrundă. Căci dacă ar fi altfel, dragostea n-ar mai fi unită cu blândețea și smerenia. Dar în rostirea cuvântului său, întrucât natura lumii spirituale există dinaintea păcatului original, prin care înțelegem sensibilitatea, în care Dumnezeu se cheamă un Dumnezeu mânios, sever și un foc mistuitor; toate acestea le-a știut el din vecii vecilor, că se va manifesta cândva înăuntrul lor și că acest izvor va deveni și el ființă creată. Dar aci el nu se cheamă Dumnezeu, ci un foc mistuitor. Scriptura aceasta eu o înțeleg în chip magic. Așa cum dragostea și mânia lui Dumnezeu se deosebesc una de alta, și cum știința răului e cunoscută numai de diavol ca izvor al lui, în care și căderea își are originea - tot astfel și în dragostea lui Dumnezeu există izvorul științei și bucuriei, căci fiecare știință este cauza unei alte științe asemenea ei. Iar dacă am spus că dragostea lui Dumnezeu ar fi voit răul, sau că în iubirea și bunătatea lui Dumnezeu ar exista o știință falsă - am grăit împotriva Scripturii. Căci ceea ce iubirea lui

Dumnezeu simte și știe, ea și voiește. De aci au luat naștere, la Facere, răul și binele, și îl avertizez pe cititorul nostru să înțeleagă cum trebuie sensul adânc, să ia bine seama să nu se rătăcească și să caute a citi și alte scrieri ale noastre unde va găsi destule deslușiri]”.

Despre păcatul cel mare, aversiunea și veșnica dușmănie a lui Lucifer și a întregii sale oștiri împotriva lui **Dumnezeu**

Iată, aceasta este adevărata oglindă a oamenilor în fața acestui drept de maleficiu; ca în fața unei oglinzi, spiritul invită pe tot omul să-și dea seama ce este păcatul ascuns.

El a rămas ascuns de când lumea, și în nicio inimă omenească nu s-a arătat cu totul; mă mir și eu însumi, mult mai mult decât se va mira poate cititorul, de înalta revelație.

Nu scriu aceste lucruri pentru renume sau fală, căci fala mea stă în nădejdea în viitor; sunt și eu un biet păcătos ca toți semenii și mă aflu și eu în fața oglinzii; dar mă uimește faptul că Dumnezeu vrea să se reveleze într-un ins atât de simplu, ba încă mai mult, îl îndeamnă să scrie toate acestea, când există atâția scriitori mai buni, care ar

putea-o face cu mai multă înțelepciune și pricepere decât mine, care nu sunt decât batjocura și nebunul lumii.

Dar nu pot și nu vreau să fiu împotrivă-i, deși adesea, chiar în treburile mari, m-am găsit contra lui; și nu e nici imboldul nici voința lui să-mi ia această povară, încât aș crede că, prin strădania mea, n-am făcut decât să adun pietre la ridicarea acestui edificiu.

Și astfel m-am înălțat prea sus, și n-am voie să privesc înapoi, că-mi vine amețală. Mai am doar o scărișcă până la ținta pe care din toată inima doresc s-o ating. Și, urcând la ea nu simt deloc amețală, dar când mă uit înapoi și vreau să mă întorc din drum, amețesc și mi-e teamă să nu cad.

De aceea mi-am pus nădejdea în Dumnezeu cel puternic, și vreau să îndrăznesc să văd ce va fi. Știu că n-am decât un singur trup, care și el e muritor și supus pieibii; îl jertfesc bucuros numai să-mi rămână lumina și cunoașterea Dumnezeului meu, care îmi sunt îndeajuns, atât aici cât și dincolo.

Nici nu vreau să-l supăr pe Dumnezeu meu, dacă în numele lui a trebuit să îndur rușinea și ocara, ceea ce mi se întâmplă

zilnic și cu care aproape m-am obișnuit; vreau să cânt cu prorocul David: Și chiar trupul de mi s-ar topi, și sufletul, Tu ești Doamne nădejdea mea, mântuirea mea și mângâierea inimii mele. (*Psalmi*, 73,26).

Păcatul are șapte specii sau forme, între care patru izvoare de seamă, căci cea de-a opta formă este casa morții.

Acum ia aminte!

Cele șapte forme sunt cele șapte spirite originare ale trupului când sunt aprinse; astfel naște fiecare spirit o dușmănie aparte contra lui Dumnezeu.

Patru din aceste șapte nasc patru fii noi și alcătuiesc un Dumnezeu nou, care este absolut împotriva Dumnezeului vechi; stau față în față ca două oștiri gata de luptă, care și-au jurat dușmănie veșnică.

Primul fiu este trufia.

Celălalt e lăcomia.

Al treilea fiu e pizma.

Cel de-al patrulea, mânia.

Să le privim pe toate patru la temelia lor de unde pornește întreg răul și să vedem cum arată o dușmănie împotriva lui Dumnezeu; vei înțelege și tu ce este începutul și rădăcina păcatului și de ce nu pot fi tolerate în Dumnezeu.

Căci voi, filosofi și juriști, țineți morțiș și fără rușine să dovediți că Dumnezeu de la sine a creat răul și că îl vrea; în fine, că este în plănu, lui Dumnezeu ca diavolul să cadă și ca mulți oameni să se piardă și că, de altfel, el ar fi putut schimba totul.

Chemare. Prin rândurile de față, spiritul regatului nostru vă cheamă, pentru a treia oară, pe voi toți împreună cu al vostru principe Lucifer pe care-l apărați, să vă dați răspunsul în fața dreptului definitiv de maleficiu. Căci la aceste șapte specii și patru fii noi în casa Tatălui ceresc, dreptul trebuie îndeplinit.

Dacă veți putea proba că cele șapte spirite ale lui Lucifer au născut pe cei patru noi fii din drept și echitate, că din drept și echitate ele guvernează cerul și întreaga divinitate, atunci Lucifer va trebui repus pe tron și regatul sau îi va aparține din nou; în caz contrar, i se va găsi Lui Lucifer o viziună ori o peșteră care să-i fie veșnică temniță lui și fiilor lui, iar voi să priviți și să aveți grijă ca judecata să nu vă cuprindă și pe voi.

Și, fiindcă vreți să dați dreptate diavolului, cu ce să vă răsplătească el? Căci nu are în puterea lui decât grozăviile iadului; ce veți primi atunci drept plată? În

cel mai bun caz, roadele și tămâia grădinii sale.

Despre prima specie

Cel dintâi spirit este calitatea aspră, care în Dumnezeu este o contracție fină, o uscare și o răcire plăcută, și care e folosită la plăsmuiri; și dacă, în adâncul ei, calitatea aspră este cam usturătoare, ea se temperează cu apa dulce până ce devine domoală, plăcută și dătătoare de bucurii.

Iar când lumina apei dulci pătrunde în ea, ea contribuie de bunăvoie și bucuroasă-cu nașterea ei, secând-o și dându-i strălucire. Și când sunetul se înalță în lumină, ea contribuie cu tonul ei plăcut și delicat. De asemenea, calitatea aspră primește dragostea tuturor spiritelor și îngăduie căldurii să se răcorească atât cât îi place; ea se află în deplină armonie cu toate calitățile și ajută spiritului naturii la plăsmuirea de forme, figuri, fructe, plante și alte vegetale, după voința tuturor celor șase spirite!

Ea este chiar un părinte înțelept al copiilor să-i pe care-i iubește din inimă și cu care se joacă cu plăcere, căci ea este într-adevăr părintele celorlalte șase spirite care se nasc într-însa.

Când Dumnezeu l-a creat pe Lucifer și oastea sa, l-a creat din acea iubitoare divinitate din el însuși, din acel loc al cerului și al acestei lumi; nu exista – în acest scop – altă materie. Salnitru acela viu se afla într-o contracție ușoară, blândă, fără mortificare și fără mișcare violentă.

Dar spiritele încorporate aveau cunoașterea, știința și veșnica lege fără de început a lui Dumnezeu, și știaau bine cum s-a născut divinitatea. Astfel, ele știaau tot așa de bine că inima lui Dumnezeu era cea dintâi în întreaga dumnezeire; ele mai știaau, de asemenea, că nu mai aveau altceva în posesiunea lor de care să dispună decât trupul lor încorporat, căci văzuseră bine cum divinitatea năștea în afara trupului lor, cum făcuse din veci.

Ele mai știaau, fără îndoială, că nu constituiau întregul spațiu sau loc care să sporească și să mărească bucuria și minunata proporție a acestora, și, împreună cu acel spațiu sau loc, să se acorde cu divinitatea într-un fel delicat și blând, să se contopească cu ea, și, cu aceeași gingășie, să se contamineze cu calitățile din afara trupului lor.

Ele, spiritele, posedau și deplina putere

de-a avea de-a face cu toate figurile, formele și plantele, după a lor voință; pretutindeni în Dumnezeu era un joc al dragostei și ele n-ar fi putut prin nimic supăra pe Dumnezeu, chiar dacă ar fi distrus toate figurile și plăsmuirile cerești, întrucât altele ar fi răsărit la loc, totul fiind doar joc în Dumnezeu.

Căci până la urmă, și pietrele au fost astfel create, încât se jucau cu figurile și plantele cerești, folosindu-le după plac. Fiindcă figurile s-au format cam în acest fel, din vecii vecilor și din nou au trecut prin spiritele originare și s-au transformat, pentru că așa a fost veșnicul joc al lui Dumnezeu de la facerea îngerilor.

Despre aceste lucruri ai și tu un exemplu bun și poți vedea, dacă nu ești orb, la animale, păsări și toate vegetalele acestei lumi; toate au fost create și s-au dezvoltat înainte ca omul să fi fost făcut; aceasta este și înseamnă cealaltă oaste pe care Dumnezeu a creat-o în locul celei căzute a lui Lucifer, din locul destinat lui Lucifer.

Ce a făcut însă calitatea aspră în Lucifer?

Când Dumnezeu o încorporase cu blândețea și gingășia lui, ea se crezu

puternică, și văzând că primise un trup mai frumos decât figurile din afara ei, se umplu de trufie și vru să fie mai dură decât salnitru din afara trupului ei.

Dar fiindcă n-o putea face singură, se prefăcu a se înțelege cu celelalte spirite, ca acestea să-i urmeze ei ca unui părinte, și spiritele toate făcură ca ea, fiecare după propria lui calitate.

Când toate se uniră, născură și ele un spirit care merse la gură, la ochi, la urechi și la nas, și se contamină cu salnitru din afara trupului.

Și, fiindcă fusese încorporată cu atâta strălucire ca miez al întregului regat, planul calității aspre era să domine cu severitate și cu forță chiar prin spiritul ei pe care-l născuse cu celelalte spirite, în afara corpului ei, în întregul salantru divin, și totul să stea sub a ei putere.

Ea vru să plăsmuiască totul și să dea formă prin spiritul născut de ea, întocmai ca întreaga dumnezeire. Acesta era planul ei: să fie prima în divinitatea întreagă.

Dar, întrucât din locul ei natural și adevărat, nu-și putea duce la îndeplinire proiectul, calitatea aspră se ridică și-și dădu foc, aprinzând astfel și spiritul ei propriu,

care aleargă spre gură, urechi, ochi și nas ca un spirit turbat, și se luă la luptă cu salnitru din locul în care se afla acesta, repezindu-se ca o furtună și aprinzând salnitru; apoi, prin puterea sa, făcu să se strângă și să se contracte totul.

Caută să înțelegi bine.

Izvorul aspru din spiritul ieșit aprinse calitatea aspră din locul său și-și întinse dominația cu forța în calitatea aspră din salnitru, ceea ce aceasta nu îngădui și, împreună cu apa dulce, porni lupta împotriva acestui spirit; dar lucrul acesta nu sluji la nimic, furtuna devenind și mai mare, până când calitatea aspră a salnitruului fu aprinsă.

Când acest fapt se petrecu, furtuna era așa de mare încât calitatea aspră strânse salnitru cu atâta putere, încât ieșiră din el pietre. Aceasta e originea pietrei din această lume; iar apa din salnitru fu și ea comprimată, devenind consistentă, cum o vedem în această lume.

Când însă calitatea aspră se aprinse în Lucifer, deveni și ea foarte rece, căci frigul este propriul ei spirit; de aceea aprinse și ea acum totul în salnitru cu flacăra ci rece. Și de aceea a devenit apa atât de rece, de

întunecoasă și densă în această lume, și totul atât de tare, incomprehensibil, impenetrabil, ceea ce nu era înainte de vremea îngerilor. Aceasta a însemnat o mare repulsie în salnitrul divin, o mare luptă și hărțuială, și o veșnică adversitate.

Tu spui acum: Dumnezeu ar fi trebuit să opună rezistență acestui spirit, ca el să nu ajungă atât dedeparte.

Da, omule drag și orb, dar nu era vorba de om sau animal față de Dumnezeu, ci de Dumnezeu contra Dumnezeu, de putere contra putere. Cum să se împotrivească Dumnezeu? Cu dragostea și bunăvoința nu se putea; Lucifer își arătase disprețul și voia să fie însuși Dumnezeu.

Dacă Dumnezeu trebuia să-l întâmpine cu mânie, ceea ce până la urmă s-a și întâmplat, a trebuit să se aprindă el însuși în calitățile sale din acel salnitru în care sălășlui a regele Lucifer, și a trebuit să lupte cu strășnicie împotriva lui. Din această luptă, regatul lui Lucifer s-a făcut atât de întunecos, de pustiu și de rău, încât după aceea a trebuit să urmeze o altă facere.

Voi filosofi și juriști ai principelui Lucifer, judecați mai întâi spiritul aspru din Lucifer, dacă el a acționat bine sau nu, și

dovediți aceasta în natură; nu-mi trebuie, ca probe, scriptele voastre măsluite și împăturite, ci vreau dovezi vii.

Vă înfățișez și eu aceste dovezi vii, ca de pildă cerul creat și comprehensibil, astrele, elementele, creaturile, pământul, pietrele, oamenii și, în sfârșit, întunecosul, înfriguratul, înfierbântatul, asprul, sălbaticul, răul vostru principe Lucifer însuși. Totul a devenit astfel prin răzvrătirea lui.

Aci, încercați-vă puterea voastră de convingere, aci, în justificarea acestui spirit; și de nu izbutiți, el trebuie osândit, pentru că e dreptul lui Dumnezeu, un drept care n-are început, să pretindă oricărui copil născut din mamă, să-i fie acesteia smerit și ascultător, căci își datorează viața și trupul mamei care l-a adus pe lume.

Tot astfel casa mamei, atâta vreme cât ea e în viață, nu este proprietatea copilului, ci mama o stăpânește din dragoste pentru el, pe care-l hrănește, îl alintă și-l împodobește cu tot ce are mai de preț, dăruindu-i totul, pentru ca bucuria ei să sporească și odrasla să fie fericită.

Când însă fiul se ridică împotriva mamei, luându-i totul, dominând-o, ba chiar

lovind-o și silind-o să trăiască împotriva moralei și echității, se cuvine ca el să fie izgonit din casă, să zacă îndărătul zăbrelelor și să-și piardă dreptul de moștenire.

Așa i s-a întâmplat și lui Dumnezeu, cu copilul său Lucifer; Tatăl îi dăruise cea mai frumoasă podoabă, în nădejdea bucuriilor ce le va avea din partea lui. Dar când copilul primi podoaba, îl disprețui pe Tatăl său și vru să domnească peste el, să-i distrugă casă, ba chiar îl lovi, și nu vru să se lase povățuit și îndreptat.

Despre specie sau spirit în Lucifer la începutul păcatului

Celălalt spirit este apa. Așa cum calitatea aspră este tatăl celorlalte șase spirite pe care le contractă și le ține, tot astfel apa dulce este mama în care toate spiritele sunt primite, păstrate și născute, și pe care ea le domolește și le soarbe, acestea primindu-și viața de la ea, după cum și lumina bucuriei răsare dinlăuntrul ei.

Regele Lucifer a primit în constituția trupului său apa dulce în aceeași măsură și anume din partea ei cea mai aleasă, din miezul ei. Căci Dumnezeu îi conferise copilului frumoasă podoabă, în nădejdea

bucuriei ce va avea de la el.

Ce a făcut calitatea aspră cu mama ei, apa **d**u 1 e e? Ea se vorbi cu cea amară și cu cea fierbinte să se revolte și să se aprindă în scopul de a-și ucide mama și a o preschimba într-o făptură acră; prin aceasta, ele voiau ca prin spiritul lor să domine întreaga divinitate, să se încline totul în fața lor, și ele să plăsmuiască totul și singure să dea formă cu tăria lor.

După această falsă hotărâre, ele făcură un lucru și secară apa dulce în trupul lui Lucifer; căldura o aprinse și asprimea o secătui; apa, câtă rămase, deveni foarte acră și usturătoare.

Când, într-o astfel de calificare, ele născură spiritul lui Lucifer, viața spiritului care răsare în apă, precum și lumina se făcură foarte acre și caustice.

Dar acest spirit acid se năpusti din toate puterile împotriva apei dulci din afara trupului, în salnitrul lui Dumnezeu, crezând că va fi primul, și că, singur din propria-i putere, va alcătui și va da formă la toate.

Aceasta fu a doua adversitate față de Dumnezeu; de aci a luat naștere calitatea acră în această lume. Ea nu a fost veșnică, după cum tu însuți poți avea o pildă bună,

când pui ceva dulce la căldură și îl lași să stea; acel lucru devine acru, cum se întâmplă cu apa, cu berea sau cu vinul în butoi. Dar alte calități nu se schimbă, ci capătă doar miros urât, cum e calitatea apei.

Și acum vei zice: Pentru ce a tolerat Dumnezeu în sine spiritul rău al lui Lucifer care a pornit din trupul acestuia, când s-ar fi putut apărăde el?

Trebuie să știi că între Dumnezeu și Lucifer n-a existat altă diferențiere decât cea dintre părinți și copii, și chiar mai mică. Pentru că așa cum părinții nasc din trupul lor un copil după chipul lor și-l păstrează în casa proprie ca pe urmașul lor firesc și-i dau toată îngrijirea – tot așa de aproape este și trupul lui Lucifer de Dumnezeu. Fiindcă Dumnezeu l-a născut din trupul său; de aceea l-a și făcut moștenitorul bunurilor și stăpânul întregului locus în care l-a zămislit.

Supremul adânc

Dar trebuie să afli aici cu ce a luptat Lucifer împotriva lui Dumnezeu și cu ce l-a mâniat; căci cu trupul n-ar fi putut-o face, fiindcă trupul nu cuprinde altceva decât locul; iar prin faptul că vedea, n-ar fi putut realiza mare lucru, ci va fi fost altceva.

Ia seama.

Spiritul care se naște în centrul inimii de către cele șapte spirite originare (pentru că este încă în trup când se naște) este și el pătruns de Dumnezeu ca o ființă, și nu arată diferențiere.

Dacă acest spirit care e născut în trup, privește ceva cu ochii, aude cu urechile sau miroase cu nasul, înseamnă că el există deja în acel obiect și lucrează înăuntrul lui ca în proprietatea lui. Și dacă lui îi place, mănâncă din acel lucru și se contaminează cu el și luptă cu el și se temperează; fie lucrul oricât de întins, atât cât se poate întinde regatul său originar în Dumnezeu, spiritul îl poate governa pentru moment și nimic nu-l poate opri.

Căci el este și cuprinde în sine forța, ca Dumnezeu Duhul Sfânt, și nu există între Dumnezeu Duhul Sfânt și spiritul trupului altă deosebire decât aceea că Dumnezeu Duhul Sfânt este întreaga, infinita abundență, iar spiritul corpului o parte care străbate întreaga abundență, și oriunde ajunge se contaminează cu locul și îndată domină în acel loc împreună cu Dumnezeu.

Căci el este din Dumnezeu și în Dumnezeu și nu poate fi oprit sau reținut

decât prin cele șapte spirite naturale ale trupului, care nasc spiritul animal (sufletesc); ele au hățurile în mână și-l pot naște cum voiesc. „[Spiritul lui Dumnezeu are toate izvoarele, dar se separă în trei principii, fiindcă la origine au existat trei izvoare: unul în foc după primul principiu, altul în lumină după al doilea principiu, iar al treilea în spiritul acestui Univers, în izvorul aerului și al astrelor]”.

Când calitatea aspră formează, ca tată, cuvântul, ori fiul, ori spiritul, acesta stă captiv în centrul inimii, fiind acceptat de celelalte spirite, dacă e bun. Dacă place focului, focul lasă fulgerul (în care stă spiritul amar) să străbată apa dulce care primește aci dragostea și trece cu fulgerul în calitatea aspră.

Când fulgerul cu dragostea ajung din nou în calitatea aspră cu spiritul nou născut, sau voința, calitatea aspră se bucură de noul și tânărul fiu, care se înalță. Atunci îl cuprinde sunetul și pornește cu el spre gură, spre ochi, urechi și nas, și transmite ceea ce s-a hotărât în divanul celor șapte spirite; și cum e hotărârea divanului, așa e și spiritul, căci divanul îl poate schimba după, voință.

De aceea se află plăcerea reciprocă în centrul inimii, în sfatul celor șapte spirite; așa cum acestea nasc spiritul, așa este și el.

În acest chip a pricinuit Lucifer mânia dumnezeiască, „[adică a aprins natura veșnică după primul principiu]”, întrucât uneltise cu toți îngerii împotriva lui Dumnezeu, în dorința de-a aduce întregul său ținut sub stăpânirea spiritelor sale înnăscute aprinse, care să plăsmuiască totul și să formeze totul după voia lui.

Și cum acest ținut are o substanță în îngeri, el are și o substanță în oameni; de aceea, treziți-vă voi, trufașilor, voi pizmăreților, voi furioșilor, voi vicioșilor, voi perversilor, tâlhari lor, cămătarilor, și vă dați seama ce fel de copil sau spirit trimiteți în Dumnezeu. „[Sufletul a fost de la origine creat prin cuvântul să fie (fiat) în veșnica natură, care este natura lui Dumnezeu după primul principiu și starea veșnică a naturii, și dacă se aprinde în starea inițială, ea aprinde mânia lui Dumnezeu în natura veșnică]”.

Tu spui că noi nu-l trimitem” în Dumnezeu, ci în aproapele nostru, sau în lucrarea lui, după cum ne convine.

Dar arată-mi tu un loc unde îți trimiți

spiritul tău lacom, fie în om, fie în animal sau veșminte, sau pământ sau bani sau orice poate avea un nume, și să nu fie Dumnezeu; căci din el provine totul, el este în totul, el însuși e totul, ține și poartă totul.

Tu vorbești așa, dar în multe lucruri acest spirit pofticios și lacom există laolaltă cu mânia lui, pentru că este aspru și rău, și nu este asemenea divinității.

Da, omule drag, e absolut adevărat că în argint, în aur, piatră, pământ, veșminte, dobitoace și oameni, în tot ce e comprehensibil, pretutindeni e mânia lui Dumnezeu; altfel n-ar fi toate atât de închegate.

Vei ști însă că în toate, sâmburele dragostei se vâără și el în taină la mijloc, afară doar dacă e vorba de ceva rău și care nici omului nu-i place „[Dumnezeu posedă totul numai după natură, el nu este esența⁶⁷, el se posedă pe sine]”. Sau crezi tu că faci bine că te scalzi în mânia lui Dumnezeu? Ia seama să nu-ți aprindă trupul și sufletul și să nu arzi veșnic ca Lucifer.

Dar dacă Dumnezeu, la sfârșitul veacului, va scoate la iveală ceea ce este ascuns, vei vedea atunci unde a fost dragostea lui și unde mânia; de aceea ia

seama și păzește-te și întoarce-ți ochii de la rău să nu cazi în stricăciune.

Iau ca martori cerul și pământul că am împlinit aici ceea ce Dumnezeu mi-a revelat după a lui voință.

Astfel a transformat regele Lucifer apa dulce din trupul său într-o usturime acră, voină, în semeția sa, să poruncească în toată divinitatea. El a mers atât de departe, încât a prins cu aceeași strășnicie inima tuturor fapturilor din această lume, până și în frunză și în iarbă, și în toate, încercând a stăpâni ca un rege sau un principe absolut al acestei lumi.

Dacă n-ar fi încă dragostea dumnezeiască în toată natura acestei lumi, și n-am avea noi, bieții oameni, eroism în luptă, am cădea într-o clipă în grozăvia stricăciunii iadului.

De aceea se cade, pe bună dreptate, să cântăm. Suntem, Doamne, înconjurați de moarte în mijlocul vieții; încotro să alergăm și să cerem îndurare, dacă nu la tine, Hristoase, Doamne!

Iată eroul luptei, la care găsim refugiu: El este Domnul nostru Iisus Hristos, care are în sine dragostea Tatălui și luptă în puterea și tăria divină, împotriva focului și

grozăviei iadului.

La el fugim și la el găsim scăpare, căci el e dragostea lui Dumnezeu în această lume, și, fără el, totul ar fi pierdut.

Speră, așteaptă și trudește;

Nu mai este o veșnicie Până când se prăbușește A Sataniei-mpărăție!

„Voi, filosofi și juriști, care vreți să faceți din Dumnezeu un diavol, afirmând că el vrea răul, depuneți definitiv răspunsul vostru dacă aveți dreptate; dacă nu, blestemat să fie Lucifer și spiritul acru din el, ca unul ce a căzut în stricăciune și ca dușman al lui Dumnezeu și al întregii sale oștiri cerești.

CAPITOLUL XV

DESPRE CEA DE-A TREIA SPECIE SAU FIGURA A

ÎNCEPUTULUI păcatelor în lucifer

Cel de-al treilea spirit în Dumnezeu este spiritul amar, care ia naștere în fulgerul vieții, căci fulgerul vieții se înalță în apa dulce prin frecarea calității aspre și a celei fierbinți; trupul fulgerului rămâne, însă, în apa dulce ca o lumină sau inimă gingașă, blândă, în vreme ce fulgerul vibrează și devine amar din pricina spaimei, a focului, a apei și a spiritului aspru, prin izvorul apei în

care se înalță.

Același fulger sau spaimă turbată sau spirit amar este prins în calitatea aspră, glorificat și copleșit de bucurie în lumina clară în spiritul aspru; aceasta este mobilitatea sau rădăcina vieții, care formează sau alcătuiește cuvântul, pentru ca în trup să nască un singur gând sau o singură voință⁶⁸.

Același spirit triumfător și senin este folosit foarte bine în salnitrul divin pentru plăsmuire, căci el se agită mai cu seamă în sunet și în dragoste și e unit în inima lui Dumnezeu în naștere și bucurie, fiind chiar izvorul bucuriei și al înălțării în inima Domnului.

Și nu există aici diferențiere, ci doar o strânsă legătură ca între sufletul și trupul omului.

Trupul înseamnă cele șapte spirite originare ale Tatălui, iar sufletul înseamnă Fiul născut din dumnezeu-tatăl. „[Spiritul sufletului înseamnă inima lui Dumnezeu, iar sufletul ochiul lui Dumnezeu în cel dintâi principiu]”. Așa cum trupul naște sufletul, tot astfel cele șapte spirite ale lui Dumnezeu nasc Fiul; și așa cum sufletul, când se naște, este ceva deosebit de trup și

totuși legat de el, căci fără' de trup sufletul nu poate exista - tot astfel Fiul lui Dumnezeu când se naște este ceva deosebit, dar care fără de Tatăl nu poate exista.

Acum ia seama! întocmai așa s-au petrecut lucrurile și cu calitatea amară în Lucifer, încât n-a avut niciun motiv la răzvrătire și nici vreun impuls de undeva, ci a urmat trufiei calității aspre, socotind-o ca părintele ei și crezând că va domina în specia ei peste întreaga divinitate, și s-a aprins în răzvrătirea ei.

Când ea, calitatea amară, a ajutat spiritul animalic (sufletesc) să se nască în trup, acel spirit a devenit în această specie un spirit înverșunat, turbat, aprins, cumplit și amar ca fierea, o adevărată calitate a iadului, o ființă înverșunată și vrăjmașă.

Când, în sfârșit, acest spirit a speculat în spiritul animalic (sufletesc) din inima lui Lucifer și a legiunilor sale în Divinitate, [a speculat, adică a introdus acolo voința sa ca într-o mamă născătoare]" n-a fost altceva decât o rupere, o sfâșiere, o străpungere, o ucidere și o ardere a otrăvii. De aceea spune Hristos: „diavolul este dintru început un mincinos și un ucigaș, căci n-a existat înăuntrul adevărului niciodată”. (Ioan,

8,44).

Dar Lucifer credea că va ajunge deasupra lui Dumnezeu și că nimeni nu va stăpâni și guverna mai aprig decât el; lui trebuie să i se plece totul, el va domni ca un rege cu spiritul și puterea sa în divinitatea întreagă. Și, fiindcă era cel mai frumos, voia să fie și cel mai puternic.

El vedea însă și știa bine blinda și smerita ființă în Dumnezeu-Tatăl său; și mai știa că această ființă existase din veci în acea blândețe, și că și el se va naște într-o astfel de bunătate dumnezeiască ca un fiu iubitor și ascultător.

Dar pentru că el fusese creat atât de frumos și de strălucitor ca un rege al naturii, frumusețea l-a învins și și-a zis: eu sunt plăsmuit în Dumnezeu și din Dumnezeu; cine mă va învinge sau cine mă va schimba? Eu voi fi prin mine însumi stăpân, și voi domina în toate cu tăria mea, iar trupul meu va fi chipul pe care toți îl vor cinsti; îmi voi zămisli un nou imperiu, căci tot cuprinsul este al meu; eu sunt unicul Dumnezeu și nimeni altul în afară de mine.

Și se bătu el însuși în trufia lui cu întunericul și orbirea și se prefăcu în diavol, așa cum va trebui să fie și să rămână în

veci. „[El recunoscui lui Dumnezeu numai majestatea, nu și cuvântul din mijloc, care deține aruncă – toarea de zaruri. Se orbi singur în întunericul aspru, căci vru să se aprindă și să domnească în foc, peste lumină și peste blândețe]”.

Când aceste spirite rele, diavolești (înțelegem centrul născătoarei) clocoteau în salnitru lui Dumnezeu și jefuiau înăuntrul lui, nu erau decât arderi, străpungeri, omoruri, spaimă și scârbă, căci Dumnezeu voia dragoste și bunătate, iar Lucifer le preschimba cu forța în turbare.

Totul era vrăjmășie și împotrivire; el aprinse cu forța salnitru lui Dumnezeu, care din veci existase în pace și în blândețe.

De la această aprindere în ținutul său se vorbește de un Dumnezeu mânios și fără îndurare față de cei e; e-l urăsc (2-Moise, 20,5; 5-Moise, 5,9), adică față de1 cei care îi aprind și mai vârtos mânia și înverșunarea cu duhurile lor diavolești, cu viciile și cu sarcasmul ce se ascunde în inima lor, cu trufia, lăcomia, invidia și mânia lor; tot ceea ce există în tine arunci în Dumnezeu, adică în născătoarea naturii, care de aceea trebuie verificată prin foc, ca și spiritul sufletelor, căci răutatea trebuie să rămână

în foc.

Vei zice, cum e cu putință aceasta?

Când îți deschizi ochii și vezi ființa lui Dumnezeu, privirea ta îl supără ca niște ghimpi și-i zgândăre mânia. Când sunetul vibrează în urechea ta și vrei să-l prinzi din ființa lui Dumnezeu, e ca și când ai arunca tunete înăuntrul ei.

Gândește-te ce faci cu nasul și cu gura, căci iubitul și nou-născutul tău fiu iese odată cu vorbele tale, ca fiu al celor șapte spirite; ia seama să nu se prăvălească în salnitrul lui Dumnezeu ca Lucifer; pentru că aci nu este nicio deosebire.

Dimpotrivă, Dumnezeu spune: sunt un Dumnezeu milostiv peste cei ce mă iubesc; lor vreau să le fac bine până la a mia spiță. *(2-Moise, 20,6; 5-Moise, 5,10)*.

Ia aci bine seama. Aceștia sunt cei ce cu dragostea lor, cu blândețea și cu harnicile lor aprinderi de dragoste, cu rugăciunile lor sting focul mâniei și se împotrivesc înverșunării aprinse.

Există, fără îndoială, unele lovituri tari, căci focul mâniei lui Dumnezeu îi izbește adesea fără îndurare, încât ei nu știu încotro să apuce; munți de suferință se adună deasupra lor, slăvită cruce i-apasă, și

le e greu.

Dar aceasta e mângâierea și coiful de apărare împotriva turbării și a focului aprins, cum spune regescul proroc David: celui credincios i se aprinde lumina în întuneric.

(*Psalmi*, 112,4).

Chiar și în toiul acestei lupte împotriva mâniei lui Dumnezeu, a turbării aprinse a diavolului și a oamenilor fără Dumnezeu, se aprinde lumina în inima celui credincios, cuprinsă de dragostea lui Dumnezeu, pentru ca să nu-și piardă nădejdea sub crucea lui și să prindă noi puteri împotriva mâniei și a răutății.

Dacă pe pământ n-ar mai fi și unii oameni credincioși care prin smerenia lor să stingă mânia lui Dumnezeu, focul iadului s-ar fi aprins demult, și ai vedea bine unde se află, căci acum nu crezi.

Dar spiritul îți zice: De îndată ce furia învinge împotrivirea dragostei, focul se aprinde și nu-i mai rămâne timp în această lume.

Și dacă furia arde acum cu înverșunare, nu e nevoie de dovadă; e limpede ca ziua. Iată, încă se mai înalță un pic de foc împotriva mâniei, din minunata

constrângere a dragostei lui Dumnezeu, chiar dacă focul slăbește, este sfârșitul vremii acesteia.

Iar dacă Lucifer a avut dreptate să dezlănțuie furia în salnitrul lui Dumnezeu, pentru ca lumea să devină atât de veninoasă, de egoistă, invidioasă și falsă, vor răspunde aci avocații și reprezentanții lui Lucifer; altminteri „acest al treilea spirit amar și sarcastic va trebui și el să în dure blestemul.

Despre cea de-a patra specie sau formă a începutului păcătuirii în Lucifer

Cel de-al patrulea spirit în Dumnezeu este fierbințeala; ea se naște între calitatea amară și cea aspră, și e primită în apa dulce strălucind și luminând, și fiind adevăratul izvor al vieții. Căci în apa dulce ea devine cu totul blândă; de aci naște dragostea care este o căldură plăcută și nicidecum foc. Și chiar dacă focul este ascuns în sâmburele calității focului sau în originea ei, el nu este totuși aprins, căci se naște în apa dulce. Unde este apă, nu este foc, ci o căldură dulce și o calificare blândă; când însă apa se usucă, seacă, focul se aprinde.

Așa a gândit și domnul Lucifer; când își aprindea focul, putea stăpâni cu forță și

ardoare în puterea divină; dar crezu că va arde și va lumina în veci; planul lui n-a fost să stingă lumina, ci să ardă focul; gândul lui era să sece apa, crezând că lumina va pluti în focul aprins. Dar el nu știa că aprinzând apa secătuită, sâmburele, adică uleiul sau inima apei se va mistui, iar lumina se va prefăce în întuneric, și apa într-o putoare înăcrită.

Căci uleiul sau grăsimea apei se naște din blândețe și binefacere, și această grăsime este cea în care strălucește, lumina; dar dacă grăsimea este arsă, apa se face duhoare acră și un întuneric adânc cuprinde totul.

Astfel i-a mers și trufiei lui Lucifer; el birui pentru o scurtă vreme cu lumina lui aprinsă; când însă lumina lui: se arse și se isprăvi, el deveni un diavol, negru. Dar el, crezu că va domni în veci în întreaga putere divină, așa, cu lumina arsă, ca un Dumnezeu ce înspăimântă; și începu să lupte cu spiritul său de foc împotriva salnitrului lui Dumnezeu, în gândul de-a aprinde întregul cuprins al regatului său. El a și realizat ceva, prin faptul că a făcut arzătoare forțele divine, ceea ce e dovedit de soare și de stele. Adesea se aprinde focul din salnitru în

elemente, încât zici că arde adâncul; lucru despre care voi trata la locul cuvenit. „[El s-a întors din blândețe în temătoarea voință a focului și a căzut în întuneric. Cititorul să nu înțeleagă nicăieri că diavolul ar fi aprins lumina lui Dumnezeu, ci numai formele naturii din care strălucește lumina. Căci el însuși nu poate apuca lumina, cum nici focul nu o poate prinde; el a intrat în foc și a fost împins în întuneric și nu are în afara creaturii sale nici foc, nici lumină]”.

În această calitate și-a pregătit regele Lucifer dreptul de-a se scălda în iad; el nu poate spune însă că Dumnezeu i-a făcut și pregătit calitatea rea, ci el însuși; în acest scop a pângărit și înfruntat el dumnezeirea și a făcut din puterile ei scaldătoarea iadului, să-i fie veșnică sălășluire.

Căci, când el și toți îngerii lui își aprinseră în trupuri spiritul original al focului, grăsimea din apa dulce arse, iar din fulger sau spaimă care se înalță cu înverșunare în nașterea luminii, se făcu turbare, ardere și spini și sfâșiere cumplită și o ființă respingătoare, hidoasă.

Aici, în această calitate, viața deveni un ghimpe al morții, căci prin căldură, calitatea amară deveni atât de înverșunată, de

înțepătoare, de turbată și arzătoare, încât întreg trupul părea acoperit cu ghimpi de foc; ea își dezlănțui mânia în calitatea aspră, ca și când trupul ar fi fost străpuns cu sulițe de foc.

Atunci se porni cu înverșunare focul rece al calității aspre împotriva fierbințelii și a otrăvii amare, ca o mare fierbere, și îndată în acest trup al lui Lucifer nu fu decât ucidere, jaf, ardere și străpungere, focul și groaza iadului.

Acest spirit-foc și adevărat spirit-diavol s-a ridicat în centrul inimii și a vrut, prin spiritul animalic,[prin care se înțelege spiritul-voință din centru, care naște din născătoare ca din cele șapte spirite originare ce sunt chipul Domnului]" să stăpânească în întreaga putere divină și să aprindă tot salnitru ca un nou și puternic Dumnezeu.

Când scriu aici despre spiritul animalic, tu trebuie să știi bine ce este și cum este el, altminteri zadarnic vei citi această naștere, și-ți va merge ca înțelepților păgâni, care s-au suit până la fața lui Dumnezeu, dar n-au putut, s-o vadă.

Spiritul sufletesc e mult mai subtil și mai imaterial decât trupul sau cele șapte

spirite originare care țin trupul și-l plăsmuiesc; căci el pornește de la cele șapte spirite întocmai ca Dumnezeu Sfântul Duh de la Tatăl și Fiul...

Cele șapte spirite originare își au trupul înjghebat din natură, adică din cel de-al șaptelea spirit al naturii, din puterea divină, pe care eu îl numesc în această cartesalnitru lui Dumnezeu, sau comprehensiunea, din care răsar figurile cerești. Acesta e un spirit ca toate cele șapte; numai că celelalte șase au o ființă incomprehensibilă, căci forța divină se naște într-un fel ascuns în comprehensiunea celui de-al șaptelea spirit al naturii, părănd creaturilor ca fiind incomprehensibilă.

Dar spiritul animalic, ori sufletesc se naște din inima reelor șapte spirite originare după felul în care se naște Fiul lui Dumnezeu, și-și păstrează locul în inimă, pornind din acel loc al puterii divine ca Sfântul Duh din Tatăl și Fiul; căci și el are o astfel de alcătuire subtilă ca Dumnezeu Sfântul Duh și se contopește în acesta.

Când sufletul animalic pornește din trup, el devine tot una cu divinitatea ascunsă și intră în alcătuirea unui lucru din natură ca Dumnezeu Sfântul Duh.

Pildă în această privință ai atunci când un meșter face o casă sau un alt meșter mai mare, o operă de artă; la început, mâinile, care înseamnă natura, nu le pot face, ci cele șapte spirite sunt primii constructori, cărora spiritul animalic le indică forma. După ce spiritele dau forma, o fac comprehensibilă, abia după aceea mâinile săvârșesc lucrarea, potrivit planului; căci orice lucrare pe care vrei s-o faci, trebuie creată mai întâi în minte⁶⁹.

Sufletul cuprinde simțul cel mai înalt; el vede ce face Dumnezeu-Tatăl și lucrează cu el la formele cerești: de aceea, el trasează spiritelor naturii modelul după care să alcătuiască un lucru. Și după această prefigurare a sufletului se fac toate lucrurile în această lume. Dar sufletul căzut în stricăciune încearcă din greu să creeze forme cerești și nu izbutește, căci nu are la dispoziția lui decât salnitru decăzut, stricat, adică pământesc, o natură pe jumătate moartă, din care nu poate înjgheba figuri cerești.

De aci poți înțelege ce putere mare au avut spiritele îngerilor decăzuți în natura cerească, cită substanță divină au împins în stricăciune și câtă natură cerească au

pustiit prin îngrozitoarea lor aprindere, din care a luat naștere cumplita răutate care domnește în această lume.

Căci natura aprinsă arde mereu până la Ziua de Apoi, iar acest izvor de foc aprins este o veșnică dușmănie împotriva lui Dumnezeu. Dacă însă spiritul acestui foc aprins, din care a luat naștere focul mâniei, pretinde că Dumnezeu însuși l-a aprins, atunci s-o dovedească în natură; de nu, blestemat să fie acest spirit-foc în vecii vecilor.

Despre a cincea specie sau formă a începutului păcătuirii lui Lucifer și a îngerilor **să-i**

Al cincilea spirit originar în forța divină este dragostea încântătoare. Ea este adevărata față a blândeții și smereniei, și se naște în fulgerul vieții. Când fulgerul străbate iute ca o spaimă, prin care naște bucuria, tulpina luminii aprinse rămâne în apa dulce și pătrunde încetișor după fulger prin foc până în calitatea aspră, îmblânzind focul și făcând calitatea aspră lină și moale, care și ea este o naștere a apei.

Când însă focul simte gustul blând, dulce și fin, el se domolește și se transformă într-o căldură blândă și plăcută, și o viață

atrăgătoare se înalță în foc, pătrunzând cu această blândă căldură calitatea aspră, domolind focul rece și făcând ca ceea ce e tare să devină moale, ceea ce e gros, subțire și întunericul să devină luminos.

Când însă fulgerul amar cu spiritul aspru al focului gustă această blândețe, totul e numai dor, dorință și împlinire, o degustare delicioasă, o îmbrățișare cu sărutări și o naștere din iubire. Căci nașterile severe ale tuturor spiritelor originare devin, în această pătrundere, blânde, gingașe, pline de smerenie și dulceață, și în aceasta constă dumnezeirea.

Căci în primele patru spirite originare stă nașterea divină; de aceea ele trebuie să fie și foarte severe, oricât ar avea sub ascultare pe blândă lor mamă, apa; iar în cel de-al cincilea stă iubirea încântătoare, în al șaselea bucuria și în al șaptelea plăsmuirea și comprehensiunea.

Ei bine, Lucifer, ce ai făcut tu cu dragostea ta? Este și dragostea ta un astfel de izvor? S-o privim acum și pe ea, și să vedem ce fel de înger iubitor ai devenit!

Ia seama. Dacă Lucifer nu s-ar fi răzvrătit și nu s-ar fi aprins, izvorul dragostei sale ar fi fost tot în Dumnezeu,

căci nu există în el alt salnitru decât cel din Dumnezeu.

Dar când el s-a răzvrătit, în dorința de-a domina cu spiritul său animalic întreaga divinitate, tulpina sau inima luminii, care este sâmburele iubirii în apa dulce, s-a preschimbat într-un izvor de foc răzbătător și înverșunat, din care a luat naștere în întreg trupul o stăpânire și o naștere plină de freamăt și de foc.

Și când se născu spiritul animalic în această aspră și cumplită naștere de foc, el țâșni înverșunat afară din trup, în natura sau în salnitruul lui Dumnezeu, și distruse dragostea cea dulce din salnitru. Căci se repezi plin de furie ca un turbat, pretinzând să domine totul cu severitate, ca un singur Dumnezeu.

De aci s-a născut marea aversiune și veșnica dușmănie a lui Lucifer contra lui Dumnezeu; căci dacă forța lui Dumnezeu plutește blândă, iubitoare și plină de îngăduință, încât noi nu-i putem pricepe nici nașterea, în vreme ce spiritele lui Lucifer clocotesc cu iuțeală, cu asprime și cu foc.

O pildă în această privință o ai în salnitruul aprins al astrelor care, silite de această furie aprinsă, trebuie să se

rostogolească cu mare iuțeală până la Ziua de Apoi; după aceea, furia e despărțită de ele și destinată a fi lăcașul de veci al regelui Lucifer.

Că acest lucru îi pricinuieste lui Dumnezeu o adâncă mâhnire, nu e nevoie de nicio dovadă; ci orice om își poate da seama de scârba și amărăciunea ce l-ar cuprinde și cum întregul său trup ar cădea pradă mâniei, dacă un astfel de izvor al focului turbat ar lua naștere în trupul său. Ceea ce, fără îndoială, se întâmplă acelor care dau înăuntrul lor adăpost diavolului. Acesta, cât e oaspete, stă cuminte ca un câine îmblânzit, dar când devine stăpân, sparge casă, cum a făcut cu trupul Domnului.

De aceea, focul mâniei dumnezeiești în această lume va ține până la sfârșit, și multe fapte vor fi înghițite în acest foc; dar despre aceasta voi vorbi la locul convenit.

Dacă Dumnezeu a creat și a aprins el însuși în Lucifer această dușmănie și acest izvor de foc năprasnic, la aceasta să răspundă electorii providenței și ai grației și să o dovedească în natură; de nu, blestemat să fie și acest izvor de foc și stricăciune, care a luat locul dragostei.

Despre cea de-a șasea specie sau formă a începutului păcătuirii lui Lucifer și a îngerilor **să-i**

Al șaselea spirit original în puterea divină este mercuriul sau tonul, în care se înalță diferențierea și bucuria cerească. Acest spirit își ia originea din fulgerul focului, adică din calitatea amară și urcă în fulger prin apa dulce; în ea se îmblânzește și devine luminos. În calitatea aspră el este prins, și acolo agită toate spiritele. Din această agitație se ridică tonul, al cărui izvor ascendent există în fulger, iar trupul sau rădăcina lui, în dragostea din apa dulce.

Acest ton este bucuria divină, biruința în care se înalță, blândul și divinul joc al dragostei în Dumnezeu, și, odată cu el formele, plăsmuirile și tot felul de figuri.

Dar trebuie să știi aici, că această calitate foarte blinda și gingașă pătrunde cu acțiunea ei toate spiritele întocmai după cum în inima unui om încolțește o bucurie dulce și încântătoare, în care spiritul animalic (**sufletesc**) triumfă ca și când ar fi în cer.

Acest spirit nu ține nici el de formarea corpului, ci slujește la diferențiere și mișcare, mai ales la bucurie și la

diferențiere în modelare.

Când spiritul animalic e născut în centrul inimii în mijlocul celor șapte spirite originare. Încât voința acestora este laolaltă întrupată, tonul este cel care îl conduce spre trup, fiind carul său în care spiritul transportă ceea ce s-a hotărât în sfatul celor șapte spirite.

Căci tonul trece prin spiritul animalic în natura lui Dumnezeu sau în salnitrul celui de-al șaptelea spirit originar din puterea divină, care este mama lui dintru început și se contopește cu aceasta în formarea, precum și în diferențierea constituției lucrurilor.

De aceea, când regele Lucifer și-a transformat îngâmfarea lui din sunet într-o furtunoasă mișcare în toate cele șapte spirite, a devenit o groaznică repulsie în salnitrul lui Dumnezeu.

Pentru că atunci când spiritul animalic s-a născut în trupul său, el a înțepat din trupul său salnitrul dumnezeiesc, ca un șarpe infuriat din gaura sa. Iar când gura s-a deschis pentru a vorbi, adică cele șapte spirite au încorporat voinței lor cuvântul și l-au transmis prin sunet salnitrului divin - a fost ca și cum un trăsnet cumplit a lovit

natura lui Dumnezeu sau un balaur turbat ar fi vrut să destrame natura.

De aci i se spune diavolului bătrânul șarpe, (*Apoc. Ioan, 12,9*) și tot de aci credința că în lumea noastră a stricăciunii, există vipere și șerpi, precum și tot soiul de gângănii, de viermi, de scorpii, păduchi și pureci și așa mai departe; de asemenea, își au aci originea fulgerul, tunetul, trăsnetul și grindina care bântuie această lume.

Observă! Când tonul se înalță în natura divină „el urcă blând și gingaș din toate cele șapte spirite deodată, și naște blând și gingaș cuvântul sau figurile. Când, un spirit originar capătă voința de-a naște, el pătrunde blând și delicat celelalte spirite până în centrul inim. Îi; aci, voința este aprobată de toate spiritele și modelată după ele.

Iar după aceea, celelalte șase spirite o rostesc7J în sunet din spiritul animalic al lui Dumnezeu, adică din inima lui Dumnezeu, din Fiul Tatălui, care rămâne în punctul central ca un cuvânt constituit și întrupat.

Fulgerul din acest cuvânt sau naștereacuvânt ului care este sunetul, pleacă ușurel și delicat de la cuvânt și împlinește voința cuvântului; iar această

pornire de la cuvânt este Duhul Sfânt care dă formă și construiește tot ceea ce s-a hotărât în centrul inimii, în sfatul celor șapte spirite ale lui Dumnezeu-Tatăl.

În acest fel gingaș trebuia să nască și regele Luci fier, să califice, și, după dreptul divin, să ajute cu spiritul său animalic la plăsmuirile în salnitru sau în natura lui Dumnezeu ca un fiu iubitor în natură.

Așa cum în casa părintească fiul îl ajută pe tatăl sau la treburile casei după felul tatălui, tot astfel Lucifer cu spiritul său animalic ar fi trebuit să ajute împreună cu îngerii săi în marea casă a lui Dumnezeu-Tatăl, după felul Tatălui, la forma și zidirea tuturor lucrurilor și viețuitoarelor în salnitru lui Dumnezeu.

Căci întregul salnitru trebuia să fie o casă a bucuriei trupurilor îngerești, și toate lucrurile să răsară și să se formeze după pofta spiritului lor, pentru ca îngerii să nu simtă niciodată neplăcere la vreo figură sau creatură, ci spiritul lor animalic să fi fost în centrul oricărei plăsmuiți; „[plăsmuirea din esențele cerești se întâmplă în chip magic; totul după voința și capacitatea naturii și creaturilor]”, iar salnitru ar trebui să fie posesiunea creaturilor.

Dacă ele ar fi rămas în blinda lor naștere după dreptul divin, totul ar fi fost bine pentru ele, voința le-ar fi fost împlinită, și atât în afara cât și înăuntrul lor ar fi fost numai dragoste și bucurie curată; ca să ne rostim pământește, totul ar fi fost surâs și bucurie neconținută și veșnică sărbătoare a inimii.

Căci Dumnezeu și creaturile ar fi fost o singură inimă și o singură voință. [Pentru că chipul din focul sufletului și dragostea sau centrul divin sunt de o ființă.]

Dar când Lucifer s-a ridicat și și-a aprins spiritele originare, spiritul animalic din toate trupurile îngerilor lui a trecut în sunet în salnitrul lui Dumnezeu ca un șarpe sau balaur de foc, formând tot felul de figuri arzătoare și veninoase, precum și chipuri asemenea jivinelor sălbatice și diavolești.

Aci își au originea, în această lume, animalele sălbatice și feroce; căci oastea lui Lucifer a aprins salnitrul astrelor și pământului, stricându-l și aproape ucigându-l.

Întrucât, după căderea lui Lucifer, când Dumnezeu a purces la crearea acestei lumi, toate s-au făcut din același salnitru în care șezuse Lucifer. Astfel, creaturile acestei

lumi fură toate zămislite din acel salnitru, după felul calității aprinse și bune și rele.

Animalul calității focului sau al calității amare, ori al celei aspre care a fost cel mai tare în mercuriu, a fost și un animal amar, aspru, fierbinte și furios, totul după calitatea primă din acel animal.

Îți spun aci aceste lucruri ca simplă introducere; când vom ajunge la crearea acestei lumi, le vei afla mai deslușit și mai în amănunt.

Dacă acest sunet focos și acest spirit de balaur se cuvin a fi în Lucifer și în îngerii lui, și dacă Dumnezeu este acela care i-a făcut astfel, la aceasta să răspundă apărătorii lui Lucifer, care fac din Dumnezeu un diavol și să dovedească în natură dacă Dumnezeu a vrut răul și l-a creat.

Dacă nu, spiritul acesta de balaur să fie pe veci întemnițat, iar ei, apărătorii, să renun e la minciună și la defăimarea lui Dumnezeu; altminteri înseamnă că sunt mai răi decât păgânii sălbatici, care nu știu nimic despre Dumnezeu, dar care trăiesc totuși întru Dumnezeu; și mulți din cei ce s-ar crede că n.a-l iubesc pe Dumnezeu vor stăpâni mai devreme împărăția cerurilor,

ceea ce voi lămuri la locul potrivit.

CAPITOLUL XVI

DESPRE A ȘAPTEA SPECIE SAU
FORMĂ A

ÎNCEPUTULUI PĂCĂTUIRII ÎN
LUCIFER ȘI ÎN
ÎNGERII SĂI

Deschide-ți aici bine ochii, și vei vedea lucruri tănuite, care le-au fost ascunse tuturor oamenilor de când lumea; vei vedea spelunca diavolului, păcate îngrozitoare, vrăjmășie și stricăciune.

Diavolul a învățat pe om vrăjitoria, pentru a-și întări împărăția lui; dacă ar fi dezvăluit omului adevăratul fundament și ceea ce s-ascunde sub el, ar fi pierdut pe mulți din adepții săi.

Voi, scamatori și vrăjitori, care v-ați unit cu diavolul, meniți la școala mea; vreau să vă arăt cum, prin necromanția și vrăjitoria voastră, ajungeți în iad. Vă încântați cu faptul că diavolul se supune vouă și vă slujește, și de aceea vă credeți zei: vreau să descriu aci hrisevul magiei negre 71, căci și eu am devenit un cunoscător al naturii, dar nu în felul vostru, ci, tocmai pentru a descoperi nerușinarea voastră, prin revelația divină a lumii de pe urmă, spre

vestirea și judecarea științei ei, căci judecata e deasupra științei.

Dat fiind că arcul înverșunării este deja întins, fiecare trebuie să ia bine seama să nu fie găsit în păcat, căci a sosit vremea să ne trezim din somn.

A șaptea figură sau al șaptelea spirit în puterea divină este natura sau deznodământul celor șase. Căci calitatea aspră contractă salnitrul sau acțiunea celor șase spirite, întocmai cum un magnet de fier atrage la sine metalul; și când contracția a început, a început comprehensiunea în care cele șase spirite ale lui Dumnezeu califică într-un chip de neînțeles.

Cel de-al șaptelea spirit are culoarea și felul celorlalte șase, căci el este corpul tuturor spiritelor în care acestea se nasc ca într-un singur trup. De asemenea, din acest spirit se nasc toate figurile și formele, și toți îngerii s-au făcut din el, și orice natură din el purcede.

Acest spirit este mereu născut de toate cele șase și există neîntrerupt fără să treacă vreodată, și neconținut le naște la rândul lui pe cele șase; căci celelalte șase sunt cuprinse în cel de-al șaptelea ca într-o singură mamă, luându-și hrana, tăria și

puterea mereu din corpul mamei lor. Întrucât cel de-al șaptelea este corpul și cele șase sunt viața, iar în centrul centrului este inima luminii care mereu naște cele șapte spirite ca pe singura lumină a vieții. Iar această lumină este fiul lor, și mobilitatea clocotitoare sau pătrunderea în toate spiritele se revoltă în inimă, în răsăritul luminii.

Și acesta este spiritul celor șapte spirite care purcede din inima lui Dumnezeu, care, aci, în cel de-al șaptelea, formează și plămădește totul, și în care cele șapte spirite se arată la nesfârșit în lupta dragostei lor.

Căci divinitatea este tocmai ca o roată care se învârtește cu obezile, spițele și butucul ei, și care e compusă din șapte roți așezate una într-alta și putând merge înainte și înapoi pe deasupra și pe dedesubt, precum și în jurul ei însăși.

Vedem bine întotdeauna forma celor șapte roți și butucul comun de la mijloc, și totuși nu putem înțelege cum e făcută roata; ne uimește mereu această roată, părând din ce în ce mai ciudată în urcarea ei și rămânând totuși în același loc.

În felul acesta se naște neconținut

divinitatea care niciodată nu trece; și tot astfel se naște mereu viața, atât în îngeri cât și în oameni.

Dar figurile și creaturile trecătoare se formează după mișcarea celor șapte spirite ale lui Dumnezeu, și nu se nasc ca mai sus; chiar dacă nașterea celor șapte spirite se manifestă aci, calitatea lor stă numai în cel de-al șaptelea spirit natural, care formează, alcătuiește și le modifică pe celelalte șase, după calitatea lor și după lupta și ascensiunea lor. De aceea se și transformă figurile, formele și creaturile trecătoare după felul celui de-al șaptelea spirit, în care se înalță.

Îngerii nu sunt însă făcuți numai din cel de-al șaptelea spirit (al naturii) ca făpturile trecătoare; ci, când divinitatea s-a hotărât să-i creeze pe îngeri, în fiecare cerc în care era întrupat un înger, exista întrupată divinitatea cu întreaga ei substanță și ființă „[vei înțelege amândouă principiile eterne, focul și apa, totuși nu ca izvor al focului, ci ca unul esențial]” și formând un trup, deși divinitatea rămânea în locul ei ca mai înainte.

Înțelege bine acest lucru.

Trupul îngerului sau comprehensiunea

este din spiritul al șaptelea, iar nașterea în acel trup sunt cele șase spirite originare și spiritul sau inima pe care cele șase spirite îl nasc în centrul trupului, acolo unde răsare lumina și din lumină spiritul animalic, care și în afară de trup se contopește cu divinitatea; aceasta înseamnă inima lui Dumnezeu, din care purcede Duhul Sfânt. Și tot din inima lui Dumnezeu a pornit și prima întrupare a îngerului; de aceea conducerea îngerului se naște în suflet ca divinitatea.

Și așa cum în cel de-al șaptelea spirit al lui Dumnezeu, zis și al naturii, care naște din celelalte șase, nu stă întreaga cunoaștere perfectă a celorlalte șase, pentru că el nu poate cerceta adâncă lor naștere, ele fiind tatăl acestuia, căci îl nasc din ele – tot astfel nici întreaga cunoaștere perfectă a lui Dumnezeu nu stă în trupul îngeresc, ci în spiritul care se naște în inima din care pornește lumina, spiritul care se contopește cu inima și spiritul lui Dumnezeu. În aceasta constă cunoașterea deplină a lui Dumnezeu. Dar trupul nu poate prinde acest spirit animalic, după cum cel de-al șaptelea spirit al naturii nu poate prinde adâncă naștere a lui Dumnezeu.

Pentru că atunci când se naște al șaptelea spirit al naturii, este secăt de calitatea aspră ca și cum ar fi reținut sau oprit de Tatăl, și nu se poate întoarce înapoi în adânc, adică în centrul inimii, unde se naște Fiul și din care purcede Duhul Sfânt; ci, ca trup născut, el trebuie să stea nemișcat și să lase venele izvorului, adică spiritele, să califice în el și să lucreze după placul lor. Căci el e casa ori proprietatea celor șase spirite pe care acestea o construiesc mereu după plac sau o grădină odihnitoare în care stăpânul seamănă tot felul de roade și le gustă după pofta lui.

Astfel, celelalte șase spirite lucrează neîncetat în această grădină, în care-și seamănă fructele pe care-ole savurează spre întărirea puterii lor și spre bucuria lor; aceasta e grădina în care locuiesc și se preumblă îngerii, și în care cresc fructele cerești. Dar minunata proporție ce se arată în plantele și figurile acestei grădini izvorăște din calificarea și lupta de dragoste a celorlalte spirite. Cel ce iese primul în luptă, acela dă formă plantelor, după felul său, ajutat fiind mereu și de celelalte spirite, în așa fel, încât când unul, când altul se află în frunte.

De aceea și răsar și cresc unele plante și figuri care „pentru rațiunea trupească a îngerilor, rămân absolut de necuprins, dar pentru rațiunea lor animalică (sufletească) perfect comprehensibile.

Ele sunt, de asemenea, cu totul ascunse trupului meu „dar spiritului meu animalic sufletesc nu; atâta vreme cât acesta este în comuniune cu Dumnezeu, le înțelege, dar când cade în păcat, ușa i se zăvorăște, i-o zăvorăște diavolul; ea va fi din nou deschisă, dar printr-o mare osteneală a spiritului.

Știu bine că mânia diavolului va batjocori această revelație în multe inimi fără Dumnezeu, căci tare se rușinează de ea; în acest fel, el a apăsătorit uneori și sufletul meu, dar mă supun hotărârii celui ce vrea să mă încerce „și nu mă împotrivesc chiar de-ar fi ca trupul meu pământesc să piară, căci Dumnezeu mă va glorifica în cunoașterea mea.

Glorificarea acestei cunoașteri o doresc, și nu alta; pentru că știu că acest spirit va răsări în trupul meu cel nou pe care-l voi căpăta în ziua învierii din trupul stricat de acum; acel trup nou va fi asemenea divinității, și sfinților îngeri.

Căci lumina biruitoare a bucuriei din

spiritul meu îmi anunță îndeajuns acest lucru; aci am cercetat până în adâncul divinității pe care am descris-o după priceperea mea și impulsul spiritului meu, deși în mare neputință și slăbiciune, dat fiind că păcatele mele înnăscute și făptuite mi-au zăvorât adesea ușa, iar diavolul „ca o muiere depravată a dănuțit și s-a bucurat de temnița și de spaima mea, crezând că dobândește un strop de câștig pentru împărăția lui.

De aceea, n-am decăt să aștept mânia și furia lui, dar cu încredere în eroismul luptei mele, care adesea m-a eliberat de lanțurile lui, pentru că vreau să mă bat cu el până la sfârșitul vieții mele în această lume.

Despre înspăimântătoarea, jalnica și ticăloasa stricăciune a lui Lucifer în cel deal șaptelea spirit al naturii

Trista casă a morții. Dacă toți arborii ar fi scriitori, toate așchiile penițe, toți munții cărți și toate apele cerneală, încă n-ar putea descrie îndeajuns jalea și ticăloșia pricinuită de Lucifer și îngerii săi din locus-ul lor.

Căci el a făcut din casa luminii o casă a întunericului, din casa bucuriilor o casă a tristeții, din casa petrecerii și a înviorării o casă a foametei și a setei, din casa blândeții

o veșnică izbire, cu trăsnete și fulgere, din casa păcii lăcașul jalei și al lacrimilor, din casa râsului casa veșnicei spaima, din nașterea luminii și a binefacerii teama veșnică a iadului, din hrana cea mai dulce o nesfârșită scârbă, din casa Libanului și a cedrului o casă a stâncilor și a focului, din mirosul suav o duhoare, un loc al pustiului și al distrugerii, un sfârșit a tot ce este bun, din trupul divin un diavol negru, întunecos, rece, fierbinte, mistuindu-se în sine și neputându-se consuma, un dușman înverșunat al lui Dumnezeu și al îngerilor săi, și având toate ostile cerești împotriva lui.

Ia seama. Multă vreme și-au chinuit mintea învățații, punându-și întrebarea de unde atâta răutate în toate creaturile, începând cu soarele și astrele acestui Univers, până la animalele otrăvitoare, viermii și alte viețuitoare ale acestei lumi, încât înțelepții s-au minunat și au căzut la înțelegere că și Dumnezeu, chiar el, poate că vrea răul, de îndată ce l-a îngăduit într-o asemenea măsură; unii au dat vina pe căderea omului, alții pe fapta diavolului.

Cum însă toate viețuitoarele și plantele au fost create înainte de facerea omului, tu

nu trebuie să arunci vina pe om; căci omul n-a primit la facerea sa trupul animalelor, ci acesta a devenit așa după căderea în păcat. De asemenea, nu omul a adus răutatea și otrava în dobitoace, în păsări, în viermi ori în pietre, căci el n-a avut acest trup; dacă el ar fi adus răul în toate făpturile, n-ar mai fi avut în veci iertarea lui Dumnezeu, întocmai ca Satana. Bietul om n-a căzut din propria-i voință, ci din uneltirea și otrava diavolului.

Această dreaptă lămurire o vei găsi scrisă aici, nu din zelul de a defăima pe cineva, ci din pură dragoste „ca o smerită învățătură din străfundul spiritului și ca o mângâiere adusă sărmanului, suferindului, bătrânului Adam, care se află acum pe ultimul său drum.

Căci suntem toți un singur trup întru Hristos. De aceea ar vrea și acest spirit ca membrii lui să se unească printr-o singură sorbire din minunatul vin al lui Dumnezeu și să se învioreze înainte de trecerea în viața de apoi, pentru a rezista în marea luptă cu diavolul și a-l împiedica să învingă în această lume, astfel ca numele Domnului să fie în veci slăvit și sfințit.

Iată! Când regele Lucifer, în fruntea

oștii lui îngerești, fu creat atât de divin și de strălucitor, ca un heruvim și principe dumnezeiesc, văzând și ce spirit măreț și ales se înalță în el, prinse a se mândri de frumoasa lui înfățișare în așa măsură, încât cele șapte spirite originare ale lui crezură că se pot răzvrăti și aprinde, devenind și ele la fel de frumoase și puternice ca spiritul animalic și ajungând a stăpâni pretutindeni în ținutul lor, prin propria lor forță și putere ca un nou Dumnezeu.

Ele au văzut, de bună seamă, că spiritul animalic s-a contopit cu inima lui Dumnezeu, și de aceea au hotărât să se revolte și să se aprindă, în nădejdea limpede că vor deveni luminoase, adânci și atotputernice, ca cel mai, adânc străfund din centrul inimii lui Dumnezeu.

Căci ele se gândeau să ridice în nașterea ascunsă a divinității trupul natural care se închegase din spiritul natural al lui Dumnezeu, pentru ca cele șapte spirite originare ale acelei nașteri să poată fi tot atât de înalte și de comprehensibile ca spiritul animalic. Iar spiritul animalic să biruie asupra centrului inimii lui Dumnezeu, care să-i devină supusă, și cele șapte spirite ale lui Dumnezeu, cu spiritul lor animalic,

să plămădească și să dea formă la totul.

Dar această trufie și această încăpățănare erau cu totul împotriva nașterii lui Dumnezeu, deoarece trupul îngerului trebuia să rămână la locul lui, să fie o singură natură și, ca o mamă smerită, să nu se agite și să nu aibă atotștiința și propria comprehensiune rațională a inimii sau a nașterii celei mai adânci a Sfintei Treimi; ei, cele șapte spirite să se nască în trupul lor natural ca în Dumnezeu.

Iar comprehensiunea lor să nu rezide în sâmburele ascuns sau în nașterea lăuntrică a lui Dumnezeu, ci spiritul animalic pe care ele îl nasc în centrul inimii lor, să se contopească cu nașterea interioară a lui Dumnezeu și să ajute la formarea și alcătuirea tuturor figurilor, după pofta și voința celor șapte spirite, pentru ca în strălucirea divină să fie totul o singură inimă și o singură voință.

Căci așa este și nașterea lui Dumnezeu. Cel de-al șaptelea spirit nu se reîntoarce la tatăl care l-a născut, ci își ține trupul nemișcat, lăsând tatălui, adică celorlalte șase spirite, libera voință de a da formă și a alcătui în sine după dorință.

De asemenea, niciun spirit nu caută, cu

ființa lui trupească, să prindă inima lui Dumnezeu, ci își închide voința împreună cu celelalte în centru, pentru nașterea inimii, astfel ca inima și cele șapte spirite ale lui Dumnezeu să fie o singură voință.

Căci aceasta este legea comprehensiunii, ca ea să nu ajungă la lipsa de comprehensiune, pentru că forța care se întrupează în mijlocul sau centrul tuturor celor șapte spirite, care este incomprehensibilă și de necercetat, nu este invizibilă, căci nu este numai forța unui singur spirit, ci a tuturor celor șapte.

Astfel, un spirit nu poate, în propriul său trup, în afara nașterii interioare, să prindă întreaga inimă a lui Dumnezeu, să aprobe și să cerceteze totul, căci în afara nașterii sale interioare el nu cuprinde decât acea naștere proprie în inima lui Dumnezeu; dar toate spiritele la un loc cuprind întreaga inimă a lui Dumnezeu. [„Și în om: vei înțelege, însă, după chipul lui Dumnezeu, ca în spiritul-suflet, nu în esența de foc a sufletelor, ci în esența luminii, în care stă chipul lui Dumnezeu”].

Dar în nașterea interioară a spiritelor, unde mereu unul îl naște pe celălalt, acolo le cuprinde fiecare spirit pe toate cele

șapte, dar numai în fulgerul vieții ce se înalță.

Inima este însă ceva deosebit, când se naște; o persoană⁷² aparte și totuși nedespărțită de spirite, dar spiritele în prima lor naștere nu se pot transforma în cea de-a doua. Și tot astfel, aceasta nu se poate transforma în cea de-a treia, care este ieșirea spiritului, ci fiecare naștere rămâne la locul ei, și toate nașterile laolaltă sunt Dumnezeuul întreg.

Cum însă trupul lui Lucifer era făcut din natură și din naștere exterioară, era cu totul nedrept ca el să se ridice în cea mai adâncă și cea mai interioară⁷³, ceea ce în dreptul divin nu se putea face, și a trebuit să se revolte și să se aprindă, pentru ca spiritele originare să fie puse în cea mai caustică pătrundere și contaminare.

Vreau să spun, frumosule necromant⁷⁴, că te-ai schimbat, ce-i drept, că poți să-i înveți arta ta și pe alții care ar vrea să devină zei puternici cum ai devenit tu. Voi, orbilor și trufașilor scamatori necromanți, aceasta vă e arta: prin conspirațiile voastre transformați elementele trupului vostru și instrumentele calităților, pe care voi le folosiți, socotind că aveți dreptate; dacă

aceasta nu e împotriva nașterii lui Dumnezeu, n-aveți decât să faceți dovada.

Cum credeți voi că vă puteți transforma în alte personaje? Vă lăsați maimuțăriți de diavol și sunteți atât de orbi în arta voastră, pe care oricât de bine ați fi învățat-o, tot nu-i știți rostul; căci inima ei este transformarea spiritelor originare, așa cum a făcut-o Lucifer când a vrut să fie Dumnezeu.

Vei zice, cum se poate asta?

Iată: când spiritele originare trupești își pun voința lor în magie, spiritul animalic care le naște și care domină în astre și în calitatea elementelor, în centrul ascuns cel mai adânc, este deja un vrăjitor, și lucrarea lui s-a transformat în vrăjitorie.

Dar trupul animalic nu poate fi transformat îndată după aceea, ci trebuie vrăjit prin caractere, conjuncții și diverse instrumente ajutătoare, pentru ca spiritul animalic să-l facă apt de-a fi preschimbat în personajul, dorit inițial de spiritele originare.

Trupul animalic nu se poate transforma, nici transpune într-o altă naștere, ci este adus mai întâi într-o formă subtilă, restrânsă, asemenea unei vietăți oarecare

sau a unui lemn, sau altceva, al cărui trup califică în elemente.

Spiritele siderice se pot travesti în alte figuri, dar numai atâta vreme cât le permite nașterea naturii peste polul lor. Căci dacă acestea, cu întoarcerile și pătrunderile lor se schimbă, încât un spirit originar devine primul, arta lor e la pământ, iar divinitatea lor din primul spirit originar în care și-au început necromanția, ia sfârșit.

Dacă e să țină mai mult, ea trebuie să fie făcută din nou după spiritul originar care domină în prezent sau diavolul să se afle cu spiritul său animalic în spiritele siderice ale corpului, care-l preschimbă în altceva; altminteri, arta lui ia sfârșit. Căci natura nu admite a se face scamatorii cu ea în orice clipă, cum vor spiritele; ci trebuie ca totul să se întâmple potrivit spiritului care este primul atunci.

Nu acel spirit al lui Dumnezeu care este primul în natură face scamatoria; ci ea e făcută în furia salnitrului, pe care a aprins-o Lucifer cu răzvrătirea sa, care este veșnica lui împărăție.

Când însă puterea acelui spirit se liniștește, nu-i mai poate sluji scamatorului nici focul aprins. Căci focul mâniei în natură

nu este, în vremurile de acum, propria casă a puterii diavolului, deoarece iubirea stă ascunsă în centrul focului mâniei, iar Lucifer cu îngerii săi zace captiv în focul exterior al mâniei până la judecata divină, când va primi focul mâniei despărțite de dragoste, spre veșnica lui scăldătoare, după care se va socoti cu scamatorii lui și-i va spăla pe cap.

Îți spun aici aceste lucruri doar ca avertisment, ca să știi ce fel de temei are vrăjitoria, nu pentru că aș vrea să scriu despre magia păgână, pe care nici n-am învățat-o, ci ca spiritul animalic să-i vadă înșelăciunea, pe care eu n-o înțeleg nicidecum.

Dar fiindcă ea este îndreptată cu totul și cu totul împotriva dragostei și blândeții nașterii lui Dumnezeu, fiind o repulsie în fața iubirii lui și făcând rău omului în toate chipurile – spiritul vrea să-i dăruiască pe șarlatani și pe cei ce încalcă ordinea lui Dumnezeu cu mânia naturii spre veșnica lor uscăciune; în ea să-și dovedească ei noua lor divinitate.

Despre aprinderea focului mâniei

Când prințul Lucifer se aprinse cu toți îngerii săi, focul mâniei se ridică pentru

moment în trup și stinse gingașa lumină din spiritul animalic, devenind un spirit diavolesc turbat, totul după aprinderea și voința spiritelor originare.

Acest spirit animalic era legat cu divinitatea din natură, putându-se contopi cu ea, ca și cum ar fi unul și același lucru. El împunse din trupurile diavolilor natura lui Dumnezeu, ca un ucigaș și un ticălos pus pe omor și pe jaf, și cuprins de dorința de a supune totul puterii sale aprinse cele șapte spirite din natură, unde nu se mai auziră decât vaiete amare, bumnete și sfâșieri de foc.

Nu trebuie să crezi că diavolul a învins cumva divinitatea; nu, ci el a aprins mânia lui Dumnezeu, care ar fi zăcut poate ascunsă în vecii vecilor, și a făcut din salnitrul lui Dumnezeu o speluncă de ucigași, căci dacă dai foc la paie, ele ard.

Tot astfel focul mâniei lui Dumnezeu în natură nu ajunge până în cel mai adânc sâmbure al inimii care este Fiul lui Dumnezeu, mult mai puțin în sfințenia ascunsă a spiritului, ci până în nașterea celor șase spirite originare, în *locus*-ul în care se naște cel de-al șaptelea.

Căci în acel loc și în această naștere a

devenit Lucifer o creatură, și dominația lui n-a mers mai adânc; dacă însă ar fi rămas în dragoste, spiritul său animalic ar fi ajuns până în centrul inimii lui Dumnezeu, pentru că iubirea străbate întreaga divinitate.

Când însă iubirea lui se stinse, spiritul său animalic nu mai putu să ajungă în inima lui Dumnezeu, și întreprinderea lui dădu greș; dar el își dezlănțui furia și făcu ravagii în natură, adică în cel de-al șaptelea spirit originar al lui Dumnezeu.

Cum însă forța tuturor celor șapte spirite stătea în acesta, fură contaminate în mânie toate cele șapte spirite, dar numai în calificarea exterioară și comprehensibilă.

Pentru că diavolul nu putea atinge inima, el nu putea atinge nici nașterea cea mai interioară a spiritelor originare, care, în primul fulger al aprinderii erau deja stinse, și, în curând, în prima ieșire a spiritului animalic, d-eveniră captive.

În această oră i-a pregătit⁷⁵ regele Lucifer însuși iadul și veșnica stricăciune, care stau în spiritul originar cel mai exterior al naturii lui Dumnezeu sau în cea mai exterioară naștere a acestei lumi.

Când însă natura se aprinse îngrozitor, casa bucuriei se prefăcu în casa tristeții și a

jalei, căci calitatea aspră fu aprinsă în propria ei casă, care se prefăcu într-o existență⁷⁶ aspră, rece și întunecoasă, asemenea iernii cu geruri cumplite; ea strânse salnitru și-l secătui, încât acesta deveni dur, rece și usturător asemenea pietrelor, prinzând în miezul lui fierbințeala și formând o substanță tare, rece și întunecoasă.

Când fu să se întâmple acest lucru, se stinse și lumina în natură, în nașterea cea mai exterioară și totul deveni beznă și stricăciune; apa se făcu rece și vâscoasă și rămase în crăpături. Aceasta e originea apei elementare pe pământ.

Căci, în vremurile îndepărtate, apa era foarte subțire, asemenea aerului, și în ea s-a născut viața; acum a devenit ucigătoare și pervertită, se târăște și se întinde pe pământ.

Din dulcea dragoste care răsărise în fulgerul vieții, se ajunsese la veninul amar și, îngrozitor, la o speluncă de ucigași, la gheara morții. Sunetul se prefăcu în izbituri de bolovani, totul deveni o casă a plângerii.

În sfârșit, o beznă profundă și o existență jalnică învăluiră întregul cuprins, în cea mai exterioară naștere a regatului lui

Lucifer.

Să nu crezi însă că natura a fost stricată și aprinsă până în cele mai adânci temelii, ci numai în partea cea mai exterioară; cea interioară însă, în care se nasc cele șapte spirite originare își păstrează dreptul ei, dat fiind că diavolul nu poate ataca pe dinăuntru.

Astfel încât nașterea interioară are în mână aruncătoarea de zaruri, și va mătura odată aria pentru a da lui Lucifer pleava drept hrană veșnică regatul său. Căci diavolul ar fi putut prinde nașterea interioară, în curând, iadul, arzând în flăcări, ar fi cuprins întregul său regat.

Dar așa, el e silit să zacă prizonier în nașterea exterioară până la Ziua de Apoi, care se apropie și e așteptată să sosească.

Lucifer și-a aprins însă spiritele sale originare până la nașterea interioară, și ele dau naștere spiritului animalic diavolesc, care este vrăjmașul de veci al lui Dumnezeu.

Așadar, când Dumnezeu s-a înfuriat în nașterea lui cea mai exterioară în natură, n-a fost nicidecum intenția lui de-a se aprinde; și nici n-a făcut-o, ci a decis ca salnitrul să se strângă, spre a pregăti astfel diavolului

un adăpost veșnic.

Căci din Dumnezeu el nu poate fi împins într-un alt regat al îngerilor, ci trebuie să-și facă un locus sau o vizuină. Nici în salnitrul aprins nu voia Dumnezeu să-i dea așa curând un adăpost de veci; căci nașterea interioară a spiritelor se afla încă ascunsă în miezul salnitrului. Și fiindcă Dumnezeu se gândea să facă altceva: Lucifer urma să rămână prizonier până când o altă oaste îngerească din același salnitr va veni în locul lui. Aceștia sunt oamenii.

Și acum, voi juriștii lui Lucifer, apăra i-vă regele, dacă socotiți că a avut dreptate să aprindă focul mâniei în natură; dacă nu, să ardă veșnic în el, împreună cu minciunile voastre sfruntate.

Acestea sunt, așadar, cele șapte specii sau forme ale începutului păcătuirii și ale veșnicei dușmăanii împotriva lui Dumnezeu. Urmează acum, pe scurt, ceva despre cei patru mici fii sau patru odrasle proaspete ale lui Lucifer, pe care le-a născut în sine, în cârmuârea lui trupească, pentru care a fost izgonit din locul său și a devenit cel mai odios diavol.

Despre trufie – primul fiu

Se pune întrebarea: ce l-a făcut oare pe

Lucifer să râvnească a fi deasupra lui Dumnezeu?

Aici trebuie să știi că, în afara lui, n-a avut niciun motiv să-l împingă spre trufie, ci frumusețea lui l-a în șelat; când văzu el că era cel mai frumos principe al cerului, disprețui calificarea și nașterea binevoitoare a lui Dumnezeu, și se gândi să domnească el cu puterea sa princiară în întreaga divinitate, și totul să se plece lui.

Văzând însă că acest lucru nu l-ar putea face, se aprinse pe sine însuși, în dorința de a-și împlini scopul pe altă cale; atunci deveni din fiu al luminii, un fiu al întunericului, pentru că și-a mistuit singur puterea apei dulci, făcând din ea o duhoare acră.

Despre celălalt fiu - lăcomia

O altă pornire fu lăcomia, care crescă din trufie, căci el crezu că va domni peste toate regatele îngerești ca un Singur Dumnezeu; în fala lui trebuia să se plece totul și voia cu puterea lui să dea formă și să plăsmuiască totul; la aceasta îl înșelă și frumusețea înfățișării sale care-l făcu să creadă că singur lui i se cuvine totul și trebuie să posede totul.

În această trufie și lăcomie se poate

oglindi lumea de azi și poate cugeta asupra dușmăniei față de Dumnezeu, pe care s-o trimită diavolului și să-i țină gura veșnic deschisă pentru a prăda și înghiți, care și așa nu va găsi decât groaza și scârba iadului.

Al treilea fiu este invidia

Acest fiu este adevărata podagră a lumii de acum, pentru că el ia naștere. În fulgerul trufiei și lăcomiei și stă pe rădăcina vieții ca o fiere amară și veninoasă.

Acest spirit a ieșit la început tot din trufie, care-i șopti: tu ești frumos și puternic. Așa crezu și lăcomia: totul trebuie să-ți aparțină, și tot astfel gândi invidia: vei distruge tot ce nu ți va asculta și vei străpunge toate porțile îngerești. Dar în zadar, căci puterea lui nu se întindea mai departe decât locul din care fusese creat.

Cei de-al patrulea fiu este mânia

Acest fiu este adevăratul foc infernal care-și trage originea tot din trufie. Căci dacă nu și-a putut satisface îndeajuns nici trufia, nici lăcomia și nici pizma dușmănoasă, el aprinse în sine focul mâniei și răcni în natura lui

Dumnezeu ca un leu înfuriat din care se ridicau mânia lui Dumnezeu împreună cu

toate relele.

Despre aceste lucruri ar fi multe de scris, dar le vei găsi că sunt comprehensibile când va fi vorba de Facere, unde există destule mărturii vii, cum că nu e nicio îndoială că treburile stau așa, și nu altfel.

Așadar, regele Lucifer este un început al păcatelor, un ghimpe al morții, o aprindere a mâniei dumnezeiești, un început al tuturor relelor, o pervertire a acestei lumi; și orice rău se întâmplă, își are izvorul în diavol.

El este, de asemenea, un ucigaș, este tatăl minciunii și întemeietorul iadului, corupătorul a tot ce este bun, dușmanul de veci al lui Dumnezeu, al îngerilor și oamenilor buni; cu el mă aflu eu și toți oamenii care-și doresc fericirea; în luptă crâncenă de fiecare zi și fiecare ceas, pentru că el este dușmanul cel mai cumplit.

Condamnarea de pe urmă

Cum însă Dumnezeu l-a blestemat ca pe dușmanul etern și l-a condamnat la veșnică temniță, și deoarece clepsidra⁷⁷ lui stă în fața tuturor ochilor, iar împărăția sa infernală mi-a fost revelată de spiritul lui Dumnezeu, îl blestem și eu alături de toate

sufletele sfinte ale oamenilor, ca pe vrăjmașul de moarte care adesea mi-a pustiit viața.

Totodată, repudiez pe toți juriștii și apărătorii săi, și doresc și mai departe, cu grația lui Dumnezeu, să-i dezvălui împărăția și să dovedesc că Dumnezeu este un Dumnezeu al dragostei și al blândeții, care nu vrea răul, care nu are nici plăcere, nici bucurie la stricăciunea cuiva, ci dorește ca toți oamenii să fie ajutați. (*Psalm* 5,578; *Ezechiel*, 18,23 și 33,11; *Timotei*, 2,4,). Mai vreau să dovedesc că tot răul provine de la diavol, și de la el își trage începutul.

Despre lupta de pe urmă și izgonirea lui Lucifer împreună cu toți îngerii săi

Când împielitatul Lucifer se dovedi atât de fioros în pornirea lui sălbatică de-a perverti tot ceea ce e bun, de-a distruge și aprinde totul și de-a supune totul voinței lui, toate ostile cerești se ridicară împotriva-i și lupta se anunța cumplită. Marele principe Mihail se aruncă în luptă cu legiunile lui și diavolul pierdu bătălia, fiind alungat cu oastea lui, ca un învins (*Apoc. Ioan*, 12).

S-ar putea pune întrebarea: Ce fel de luptă să fi fost aceasta, în care nu au existat arme?

Acest lucru ascuns nu-l înțelege decât spiritul care trebuie să lupte cu diavolul în orice zi și în orice oră; trupul nu-l poate înțelege. Nu-l pot înțelege nici spiritele siderice din om, iar omul nu-l cuprinde deloc, doar dacă spiritul animalic se contopește cu nașterea cea mai lăuntrică în natură, în centrul în care lumina lui Dumnezeu este împotriva împărăției diavolești, adică în cea de-a treia naștere în natura acestei lumi.

Când în acest loc se contopește cu Dumnezeu, spiritul animalic transferă locul în spiritele siderice, pentru că acolo se luptă ele ceas de ceas cu diavolul. Căci în nașterea cea mai exterioară a omului, diavolul are putere, pentru că acolo e reședința lui, spelunca stricăciunii și a uciderii, casa în care diavolul și-ascute ghimpii morții și, prin spiritul său animalic se strecoară și prinde inima omului.

Când însă spiritele siderice sunt luminate de spiritul animalic, care în lumină se contopește cu Dumnezeu, acestea devin foarte pătimase și doritoare de lumină; în schimb, spiritul animalic al diavolului, care domină în nașterea cea mai exterioară în om, devine înspăimântător și mânios, și pe

deasupra, foarte respingător.

Și atunci pornește focul luptei în om, cum a pornit în cer între Mihail și Lucifer, iar sărmanul suflet e în primejdie să fie zdrobit.

Dar dacă el învinge, aduce cu sine lumina și cunoașterea, pătrunzând cu ele până în cea mai exterioară naștere a omului. Căci el, sufletul răzbate cu putere înapoi prin cele șapte spirite ale naturii pe care le numesc aici spirite siderice, și domină în sfatul rațiunii.

Abia atunci îl cunoaște omul pe diavol și vede cât îi este de vrăjmaș, și cât de mare este puterea lui; de asemenea, cum trebuie să se războiască cu el pe ascuns, zi de zi, chiar ceas de ceas.

Ceea ce rațiunea sau nașterea exterioară a omului, fără această luptă, nu poate cuprinde; căci cea de-a treia sau **t** ea mai exterioară naștere a omului, care este nașterea trupească pe care omul, prin cea dintâi cădere a săi, datorită poftelor simțurilor, însuși și-a zidit-o și pregătit-o, este castelul de pradă și vizuina diavolului, de unde, ca dintr-o fortăreață, se luptă cu sufletele* dând unora din ele lovitura de grație și cucerindu-le.

Această naștere trupească nu este locuința Sufletului, ci ea intră în luptă, cu lumina ei din puterea divină, contra diavolului ucigaș. Diavolul împrășcă cu otrava lui cele șapte spirite originare care nasc sufletul, pentru a-l perverti și aprinde, și pentru a lua în stăpânire întregul trup.

Dacă sufletul vrea să aducă lumina și cunoașterea lui în cugetul și simțirea omului, atunci sufletul trebuie să lupte din greu, și chiar dacă are de străbătut primejdii mari și diavolul îl va trânti adesea la pământ, el trebuie să se bată ca un erou. Dacă omul învinge, diavolul se retrage scrâșnind, dacă învinge diavolul, sufletul cade captiv.

Dar fiindcă nașterea trupească nu este casa proprie a sufletului și nici n-o poate stăpâni ereditar ca diavolul, lupta durează atâta vreme cât durează casa carnală, trupească. Când însă casa aceasta este distrusă și sufletul este încă în casa lui, neînvins și liber, lupta a luat sfârșit, iar diavolul e silit să cedeze și să abandoneze pe veci acel spirit.

De aceea înțelegerea acestui lucru este o treabă foarte grea, și nici nu poate fi împlinită în această luptă; oricâte cărți aș

scrie în această privință tot n-ai înțelege, fără numai dacă spiritul tău stă într-o atare naștere, iar cunoașterea se naște în tine însuși. Altminteri, nu poți nici pricepe, nici crede.

Dar dacă vei cuprinde acest lucru, vei înțelege și războiul care s-a dat între îngerii și diavoli, căci îngerii n-au nici carne nici picioare, după cum nici diavolul n-are. Pentru că nașterea lor trupească stă numai în cele șapte spirite originare; dar în vreme ce nașterea animalică din îngerii se contopește cu Dumnezeu, - cea din diavoli nu.

De aceea trebuie să știi că îngerii cu nașterea lor animalică, în care s-au contopit cu Dumnezeu, s-au luptat, în puterea și spiritul lui Dumnezeu, cu diavolii aprinși, izgonindu-i din lumina divină și împingându-i în iad, adică într-un loc strâmt, asemenea unei temnițe pe pământ și deasupra lui până la lună, care este o zeiță a nașterii pământene. Atât se întinde ținutul diavolilor, acum și până-n Ziua de Apoi; atunci vor primi o casă pe locul pe care se află acum pământul, „[adică în nașterea cea mai exterioară în întuneric, deoarece ei nu ajung la al doilea principiu și la izvorul

luminii]” și care se va numi iadul în flăcări.

Așteaptă, d-le Lucifer, și încrede-te în această profeție; căci vei primi drept casă veșnică salnitrul aprins în nașterea cea mai exterioară, pe care singur ți-ai pregătit-o. Dar nu în forma în care se află acum, ci totul se va separa în focul mâniei aprinse, iar ție ți se va repartiza ca veșnic adăpost, pustiul întunecat, fierbinte, rece, aspru, cumplit, amar și puturos.

Acolo ai să fii un veșnic și atotputernic Dumnezeu, ca un prizonier într-o carceră adâncă, de unde nu vei mai vedea în veci lumina lui Dumnezeu și nici n-o vei ajunge, iar hotarul tău va fi mânia amară aprinsă a lui Dumnezeu, peste care nu vei mai trece.

CAPITOLUL XVII

DESPRE STAREA MIZERABILA ȘI DE
PLÂNS A

NATURII PERVERTITE ȘI DESPRE
ORIGINEA

CELOR PATRU ELEMENTE, ÎN LOC DE
SFÂNTA

CÂRMUIRE A LUI DUMNEZEU

Deși Dumnezeu este un administrator atotputernic, căruia nimeni nu i se poate împotrivi, natura, în aprinderea ei, a primit, totuși, o foarte ciudată guvernare, care

înainte de epoca mâniei n-a existat.

Căci cele șase spirite originare l-au născut pe cel de-al șaptelea, al naturii, blând și domol, înaintea timpurilor mâniei pe locul acestei lumi, așa cum se întâmplă acum *în* ceruri, în care nu s-a ridicat nicio scânteie a mâniei.

În afară de asta, totul acolo a fost luminat și n-a fost nevoie de nicio altă lumină, căci izvorul inimii lui Dumnezeu radia peste tot, și toate erau în plină lumină strălucind pretutindeni invariabil și neconținut, căci natura era foarte subțire, totul fiind numai forță, și într-o temperanță plăcută.

Dar îndată ce lupta în natură cu diavoliul trufași a început, tot ce ținea de spiritul al șaptelea, cel al naturii, și de ținutul lui Lucifer care este locul acestei lumi, a căpătat o altă înfățișare și un alt efect. Căci natura primi un dublu izvor, și fiecare naștere exterioară în natură fu aprinsă în focul mâniei, care foc poartă numele de *in i*-a lui Dumnezeu sau iadul în flăcări.

Pentru a înțelege toate acestea e nevoie de simțul cel mai interior, de acel *locus* în care se naștelumina în inimă, numai el cuprinde aceste lucruri, omul exterior nu.

Vezi, când Lucifer cu oastea sa a trezit focul mâniei în natura lui Dumnezeu, încât Dumnezeu s-a înfuriat în natura celui *locus* al lui Lucifer, nașterea, exterioară în natură a primit o altă calitate, înversunată, aspră, rece, fierbinte, amară și acră. Spiritul agitat, care mai înainte calificase în natură delicat deveni în nașterea sa exteri oară amenințător și cumplit, pe care-l numim acum, în nașterea exterioară, vântul sau elementul aer, din pricina răzvrătirii sale.

Pentru că atunci când cele șapte spirite s-au aprins în nașterea lor exterioară, ele au născut un astfel de spirit foarte agitat; tot astfel și apa dulce, care, înaintea epocii mâniei, era foarte subțire și aproape incomprehensibilă, deveni foarte groasă și compactă, iar calitatea aspră deveni caustică, iute, ca un foc rece, căci primi o puternică contracție, ca sarea.

Pentru că apa sărată sau sarea, care astăzi se mai găsește în pământ, își are originea și proveniența de la prima aprindere a calității aspre; de asemenea, pietrele și pământul își au începutul și proveniența de acolo.

Căci calitatea aspră a concentrat salnitrul și l-a uscat foarte tare; de aci a

ieșit pământul amar; pietrele au devenit din salnitrul care a stat în puterea sunetului.

Și după cum natura cu acțiunea, lupta și ascensiunea ei a făcut față nașterii în timpul aprinderii, tot ea a concentrat și o materie.

Se pune întrebarea: Cum a ieșit un fiu comprehensibil dintr-o mamă incomprehensibilă?

În această privință, ai ca pildă pământul și pietrele care au ieșit din incomprehensibil.

Vezi, adâncul dintre cer și pământ este tot incomprehensibil, totuși se nasc acolo calități ale elementelor, iar în unele timpuri, ființe vii, cu un trup comprehensibil, ca lăcuste, muște, viermi.

Acestea sunt rezultatul puternicelor contracțiuni ale calităților, în al căror salnitru concentrat se naște îndată viața. Căci îndată ce căldura aprinde calitatea aspră, încolțește viața, fiindcă atunci se mișcă, se agită calitatea amară, care este originea vieții.

Deci, pământul și pietrele își au proveniența în aceeași configurație, deoarece atunci când salnitrul s-a aprins în natură totul a devenit foarte dur, vârtos și

întunecat ca o ceață groasă închisă, pe care calitatea aspră a uscat-o cu frigul ei.

Dar cum lumina s-a stins în cea mai exterioară naștere, fierbințeala a fost prinsă în comprehensiune și viața ei n-a mai putut naște.

De aci a venit moartea în natură, încât nu-i mai poate ajuta natura sau pământul pervertit, și a trebuit să urmeze o altă creație a luminii; altminteri, pământul ar fi o moarte veșnică și de nedezlegat; dar el își naște fructul în puterea și aprinderea luminii create.

Cineva ar putea întreba: Ce s-a întâmplat cu o configurație cu o naștere dublă?

În aprinderea focului mîniei în locul acestei lumi, a încetat oare Dumnezeu să existe, încât nimic să nu mai fi rămas decât un foc al mîniei? Sau Dumnezeu el un ic a devenit un Dumnezeu dublu?

Răspuns: Nu poți cuprinde sau înțelege mai bine acest lucru, decât prin propriul tău trup, care, datorită primei căderi a lui Adam⁸⁰ cu toată nașterea, iscusința și voința, a devenit o casă asemenea locus-ului acestei lumi.

Mai întâi, tu ai carnea animală, care a

devenit astfel prin mușcătura plăcerii, și este casa stricăciunii.

Când Adam a fost făcut din salnitrul stricat al pământului, adică din sămânța sau masa pe care Creatorul a extras-o din pământul pervertit, el n-a avut la început un astfel de trup, pentru că ar fi fost creat muritor, ci a avut unul cu puteri îngerești, în care ar fi putut exista veșnic, mâncând din fructele cerești, care creșteau și pentru el în paradis, înainte de căderea lui și înainte ca Dumnezeu să fi blestemat pământul.

Dar pentru că sămânța și masa din care a fost făcut Adam era infectată de înclinarea perversă a diavolului, Adam a poftit la mama sa, adică să mănânce din fructul pământului stricat care, în comprehensiunea lui exterioară, devenise rău și cuprins puternic de focul mâniei.

Cum însă spiritul lui Adam poftea la acest fruct care era, ca și pământul, căzut în stricăciune, natura i-a plăsmuit un arbore la fel de pervertit ca și pământul. Căci Adam era inima naturii; de aceea a ajutat și spiritul său animalic la constituirea acelui arbore, din care era dornic să mănânce.

Dar când diavolul văzu că se ațâță pofta lui Adam, înțepă satisfăcut salnitrul din care

era făcut Adam, înâcctându-l și mai tare.

Era acum timpul să-i facă Creatorul și o femeie care, după aceea, aduse la împlinire păcatul și gustă din fructul fals. De altfel, dacă Adam ar fi mâncat din pom, înainte ca femeia să fi fost făcută din el, ar fi fost și mai rău.

Cum însă acest lucru are nevoie de-o înaltă și adâncă descriere și de mult spațiu, vei căuta la căderea lui Adam, unde vei găsi amănunte în această privință; mă întorc acum la pilda propusă mai înainte.

Când Adam a mâncat din fructul care era și bun și rău, el a primit îndată un astfel de trup. Fructul era pervertit și comprehensibil, cum sunt încă astăzi toate poamele de pe pământ, și un astfel de trup carnal și comprehensibil au primit și Adam și Eva.

Dar trupul nu constituie omul întreg, căci această carne nu poate pricepe sau cuprinde divinitatea, pentru că atunci ar fi nemuritoare și nepieritoare. Căci Hristos spune(*Ioan, 6,63*): Sufletul e viața, trupul nu e de niciun folos.

Pentru că acest trup nu poate moșteni împărăția cerului; ci el este o sămânță care se seamănă în pământ, și din ea va crește

din nou un trup *incomprehensibil*, cum a fost cel dintâi, înainte de cădere. Spiritul este însă viața veșnică, pentru că se contopește cu Dumnezeu și cuprinde divinitatea interioară a naturii.

Așa cum omul se strică în ființa sa exterioară, iar după nașterea lui trupească este în mânia lui Dumnezeu și totodată un dușman al lui, fiind cu toate acestea un singur om și nu doi, - tot astfel, în nașterea lui spirituală el este un copil și un moștenitor al lui Dumnezeu, care cu Dumnezeu stăpânește și trăiește și care se contopește cu nașterea lui cea mai interioară, și așa a devenit locus-ul acestei lumi...

Comprehensiunea exterioară în întreaga natură a acestei lumi și în toate lucrurile care există în ea, stau toate în focul mâniei lui Dumnezeu. Căci așa s-a întâmplat prin aprinderea naturii, și domnul Lucifer își are acum sediul împreună cu îngerii săi în aceeași naștere exterioară, care stă în focul mâniei.

Dar divinitatea nu este separată de nașterea exterioară, ca și cum ar fi în această lume două lucruri distincte; căci omul n-ar mai avea atunci speranță, și

lumea aceasta n-ar mai fi în puterea și dragostea lui Dumnezeu. Ci divinitatea este ascunsă în nașterea exterioară și păstrează aruncătoarea de zaruri în mână; și va îngrămădi laolaltă pleava și salnitrul aprins, pe care, după ce le va sustrage nașterea interioară, le va da domnului Lucifer și slugilor lui, spre veșnică sălășluire.

Între timp, domnul Lucifer trebuie să zacă prins în nașterea cea mai exterioară în natura acestei lumi, în focul aprins al mâniei; acolo posedă el marea forță de a prinde de inimă, cu spiritul său animalic, toate creaturile din nașterea exterioară, care stă în focul mâniei.

De aceea, sufletul omului trebuie neconținut să se războiască cu diavolul, pentru că el îi ține mereu dinainte mărul paradisiului „[acesta este izvorul înverșunat al răutății, cu care este infectat sufletul]”. El trebuie să muște din fruct, pentru ca diavolul să-l poată aduce și pe el în temnița sa.

Când însă diavolul nu izbutește să facă acest lucru, el încearcă să dea sufletului lovituri grele și omul e silit mereu a se furișa în crucea și durerile acestei lumi. Căci diavolul îi acoperă prețiosul bob de

muștar, încât omul nu se mai cunoaște pe sine; iar lumea crede, în cele din urmă, că omul este prigonit și lovit de însuși Dumnezeu, și astfel împărăția diavolului rămâne mereu ascunsă.

Așteaptă însă! Mi-ai dat și mie unele lovituri și am învățat să te cunosc; am să-ți las ușa întredeschisă, pentru ca și alții să vadă cine ești.

CAPITOLUL XVIII

DESPRE CREAREA CERULUI, A PĂRULNTULUL ȘI A ZILEI DINȚII

Despre aceasta scrie Moise în prima sa carte, ca și când ar fi fost de față și ar fi văzut el însuși; fără îndoială, el le-a primit în scrieri de la înaintașii lui, și poate să fi cunoscut în spiritul lui ceva mai mult decât aceștia.

Întrucât la vremea când Dumnezeu a făcut cerul și pământul nu exista niciun om care să vadă toate acestea, e de presupus că Adam, înainte de cădere, fiind în deplină cunoaștere a lui Dumnezeu, a cunoscut în spiritul lui totul. Dar când a căzut și a fost pus în nașterea exterioară, el a pierdut cunoașterea, păstrând doar în memorie o poveste vagă, pe care a transmis-o

urmașilor.

Pentru că e limpede, că prima lume dinainte de potop știa tot atât de puțin despre calitățile și nașterea lui Dumnezeu, ca și ultima în care trăim noi acum. Căci nașterea exterioară, trupească n-a cuprins niciodată și n-a înțeles divinitatea; altfel s-ar fi scris mai mult în această privință.

Dar fiindcă mie, prin grația divină, acest mare mister mi s-a revelat oarecum în spirit, în ceea ce omul are lăuntric și se contopește cu divinitatea, nu pot să nu descriu acest lucru după puterile mele, și țin să previn cu toată sinceritatea pe cititor să nu se lase înfuriat de naivitatea autorului.

Pentru că n-o fac din poftă de mărire, ci din smerită dorință de îndrumare, pentru ca lucrarea lui Dumnezeu să fie mai bine cunoscută cititorului, iar împărăția diavolului dezvăluită, dat fiind că lumea de astăzi trăiește și se mișcă în toată răutatea diavolului și în toate viciile lui; de aceea, ea trebuie să vadă ce fel de forțe și porniri o stăpânesc și cărui fel de adăpost îi e oaspete.

Poate că ar fi bine și s-ar cuveni să câștig ceva cu talentul încredințat mie, și să

nu-l restitui gol și fără pic de adaos Dumnezeului și Creatorului meu, ca o slugă leneșă care a trândăvit în via stăpânului și vrea simbrie fără muncă.

Dar se poate ca diavolul să trezească ceata de clevetitori și batjocoritori, care vor spune că nu se cade să mă urc atât de sus în divinitate și să scormonesc acolo; le răspund tuturor acestora că nu m-am urcat în divinitate, ceea ce mie, ca biet om, nici nu mi-ar fi cu putință, ci divinitatea s-a pogorât în mine prin dragostea ce mi-a arătat, lucru la care eu, prin nașterea mea trupească pe jumătate moartă, nici n-aș fi cutezat să mă gândesc.

Dar fiindcă simt acest îndemn, las totul să se săvârșească după voința celui ce știe, înțelege și vrea să fie așa; eu, biată pulbere și om al pământului n-aș putea face nimic.

Spiritul cheamă însă pe toți acești bârfitori și batjocoritori, în fața celei mai interioare nașteri a lui Dumnezeu în această lume, să lase la o parte răutatea; dacă nu, să fie arși ca pleava iadului în mânia lui Dumnezeu, în nașterea cea mai exterioară.

Ia seama.

Când deveni furios Dumnezeu, în cea de-a treia naștere în ținutul lui Lucifer, care

ocupa întregul loc și spațiu al acestei lumi, lumina se stinse în cea de-a treia naștere și totul rămase în întuneric, iar salnitrul deveni aspru, sălbatic, rece, tare, amar, acru, pe alocuri puturos, usturător și surpat, totul după naștere, de data aceasta eficientă, a spiritelor originare.

Căci, pretutindeni unde calitatea aspră era prima, salnitrul se contracta și se usca, încât devenea piatră dură și aspră. Dar în locurile în care spiritul aspru a fost primul împreună cu ceh amar, nisipul a devenit înțepător, căci spiritul amar, înfuriat, a spart salnitrul în e: oburi. În locurile unde sunetul a fost primul, laolaltă cu spiritul aspru în apă, totul a devenit aramă, fier și alte minerale de acest soi. Acolo însă unde apa a. fost prima, cu toate spiritele în același timp, pământul a devenit sălbatic, iar apa a fost ținută oarecum captivă în prăpăstii și crăpături, asemenea norilor. Căci spiritul aspru, ca tată al naturii stricate, a ținut-o prizonieră în contracția sa puternică.

Spiritul amar este însă cauza principală a pământului negru, deoarece prin amăreala sa cumplită, a fost ucis salnitrul după nașterea sa cea mai exterioară, devenind pământ sălbatic.

Fierbințeala a ajutat la separarea durtății în spiritul aspru, iar unde ea a existat de la început, a dat naștere în salnitrul pământului la tot ce este mai nobil: aur, argint și pietre scumpe.

Deoarece, când, din pricina materiei brute, aspre și dure, lumina strălucitoare s-a stins, ea a fost uscată și încorporată în căldură care este tatăl luminii.

Dar trebuie să înțelegi acest lucru.

Unde spiritul fierbinte din apa dulce a fost primul în dragoste, acolo spiritul aspru a concentrat materia, și astfel au luat naștere cele mai nobile metale și pietre.

Dar cât privește pietrele scumpe cum sunt granatul, cherubinul, smaraldul, delfinul, onixul și altele, care sunt cele mai prețioase, ele își au originea acolo unde fulgerul luminii s-a înălțat în dragoste. Pentru că acest fulger se naște în blândețe și este inima din centrul spiritelor originare, din care pricină aceste pietre sunt atât de atrăgătoare, atât de tari și de gingașe.

Cineva ar putea întreba: Pentru ce iubește emul în această lume, aurul, argintul și pietrele scumpe înaintea tuturor celorlalte lucruri, și le folosește la împodobirea sau protecția trupului său?

Aici stă miezul întrebării: pentru că aurul, argintul și pietrele scumpe și toate mineralele care lucesc își au Originea în lumină, care, înainte de epoca mâniei, a strălucit în nașterea cea mai exterioară în natură, adică în cel de-al șaptelea spirit al naturii.

Întrucât fiecare om este ca întreaga casă a acestei lumi, și spiritele lui originare iubesc miezul sau ceea ce este mai bun în natura stricată, și au nevoie de acestea în apărarea și protecția lor.

Dar ele nu pot pricepe miezul intim, care este divinitatea, fiindcă în fața lui stă focul mâniei ca un zid puternic, și e nevoie de-o furtună cumplită să spulbere acest zid, pentru ca spiritele siderice să privească înăuntru. Spiritului animalic îi stă însă ușa deschisă, pentru că el nu e reținut de nimic, și este asemenea lui Dumnezeu însuși în nașterea sa cea mai interioară.

Și aici, cineva ar putea întreba: Cum să înțeleg eu tripla naștere în natură?

A din e u 1

Vezi, nașterea cea mai interioară și cea mai adâncă stă la mijloc și este inima divinității, care e născută din spiritele originare ale lui Dumnezeu, iar această

naștere este lumina pe care, chiar dacă ea e născută din spiritele originare, niciun spirit originar n-o poate cuprinde de unul singur; căci fiecare cuprinde numai locus-ul propriu ce-i revine în lumină, pe când toate cele șapte spirite laolaltă cuprind întreaga lumină, întrucât laolaltă sunt tatăl luminii.

Așadar, nici spiritele originare ale omului nu cuprind în întregime nașterea cea mai interioară a divinității care stă în lumină; ci fiecare spirit originar prinde, cu nașterea sa animalică, inima lui Dumnezeu și se contopește în același loc cu ea.

Iar aceasta este nașterea ascunsă în natură, pe care niciun om n-o cuprinde cu rațiunea sau iscusința sa, ci singur sufletul omului care stă în lumina lui Dumnezeu o poate cuprinde și nimic altceva.

Cealaltă naștere în natură sunt cele șapte spirite ale naturii.

Această naștere e mai ușor de înțeles și de cuprins, dar tot numai de copiii acestui mister; țăranul n-o înțelege, desigur, deși o vede, o miroase, o gustă, o aude și o pipăie, nici n-o cercetează și nici nu știe cum e ființa ei. „[Cu aceasta, rațiunea pervertită este înțeleasă într-un fel propriu, fără spiritul lui Dumnezeu și se întâmplă ca atât

doctorul⁸¹ cât și țăranul să fie amin doi la fel de orbi în ce privește divinitatea, iar țăranul să întreacă adesea în cunoaștere pe orice doctor, dacă înclină spre Dumnezeu]”.

Acestea sunt spiritele în care stau toate lucrurile din cer și din această lume, și din care s-a născut cel de-al treilea și cel mai exterior spirit, în care se află stricăciunea.

Dar acest spirit sau această naștere are șapte specii. Mai întâi patru: cea aspră, cea dulce, cea amară și cea fierbinte care nasc comprehensiunea în cea de-a treia naștere. Cel de-al cincilea spirit este iubirea, care ia naștere din lumina vieții, care naște sensibilitatea și rațiunea. Al șaselea spirit este tonul care naște sunetul și bucuria, și este izvorul ce urcă prin toate spiritele.

În acestea șase există spiritul vieții, și voința sau rațiunea și gândirea tuturor creaturilor, și în plus toate artele și schimbările, formele și plăsmuirile a tot ce există în spirit, în incomprehensiune.

Al șaptelea spirit este natura, în care se află ființa corporală a celor șase spirite, căci cele șase îl nasc pe cel de-al șaptelea. În acest spirit stă ființa corporală a îngerilor, diavolilor și oamenilor, și este o mamă a celor șase spirite în care se nasc acestea, și

în care ele nasc și lumina care este inima lui Dumnezeu.

Despre a treia naștere

A treia naștere este comprehensiunea naturii care, înainte de epoca mâniei lui Dumnezeu a fost subțire, gingașă și luminoasă, încât spiritele originare puteau să vadă totul prin totul. Nu exista nici piatră, nici pământ, și nici de lumină nu era nevoie ca acum, pentru că lumina se naștea pretutindeni la mijloc și totul se afla în lumină.

Când însă Lucifer a fost creat, el a trezit în această a treia naștere mânia lui Dumnezeu, căci trupurile îngerilor au devenit în această a treia naștere, creaturi.

Și pentru că diavolii și-au aprins trupurile, în dorința de-a domina întreaga divinitate, Creatorul a aprins în mânia lui și acest al treilea spirit sau a treia naștere în natură, luând pe diavol captiv și pregătindu-i aci adăpostul de veci, ca să nu mai încerce a se ridica mai presus de Dumnezeu. „[înțelege în izvorul exterior, căci tot ce este mai exterior este și tot ce este mai interior]”.

Dar fiindcă diavolii, din trufie și neastâmpăr s-au aprins singuri, ei au fost

izgoniți cu totul din nașterea luminii și nu mai pot în veci nici s-o înțeleagă nici s-o cuprindă.

Căci lumina inimii lor, care se contopea cu inima lui Dumnezeu, au stins-o chiar ei, născând în loc un spirit diavolesc rău, fierbinte, aspru, amar și tare puturos.

Dar tu nu trebuie să crezi că din această pricină n-a devenit din întreaga natură și din locus-ul acestei lumi decât o simplă și amară mânie a lui Dumnezeu. Nu, aici se ascunde scopul; mânia nu cuprinde nașterea cea mai interioară în natură, căci dragostea lui Dumnezeu există încă, în întreg locus-ul acestei lumi, ascunsă în centru; așa este și casa destinată lui Lucifer, încă nehotărâtă pe deplin, pentru că în toate lucrurile acestei lumi, iubirea și mânia sunt una într-alta, se luptă și se războiesc una cu alta.

Dar diavolii nu pot trece la lupta luminii, ci numai la lupta mâniei în care sunt călăi, și execută sentința dată în mânia lui Dumnezeu asupra tuturor nelegiuitorilor.

Și niciun om nu poate spune că el a fost născut în focul mâniei întregii corupții, după planul și intenția lui Dumnezeu. Nu, pentru că pământul stricat și corupt nu stă în

întregul foc al mâniei dumnezeiești, ci numai în comprehensiunea lui exterioară, în care e atât de tare, de aspru și de amar. În afară de asta, oricine poate observa că veninul și răutatea nu țin de dragostea lui Dumnezeu, unde nu există decât blândețe curată.

Eu nu spun că orice om părăsește pântecul mamei sale ca un sfânt; ci așa cum e pomul e și fructul. Dar nu este vina lui Dumnezeu dacă o mamă naște un copil al diavolului, ci vina este a răutății ei.

Dacă însă o ramură sălbatică e sădită cu grijă și înțelepciune într-un ogor fertil, va crește din ea un arbore blând și dulce, oricât de sălbatică a fost ramura. Dar aici totul e posibil, și mai degrabă se schimbă binele în rău decât răul în bine.

Fiindcă orice om e liber ca un mic Dumnezeu și se poate transforma în această viață fie în mânie, fie în lumină; își schimbă înfățișarea după haina ce-o îmbracă, și orice sădește în pământ crește după calitate și sămânță, chiar dacă ia altă formă și înfățișare.

Căci, dacă pământul ar fi cu totul părăsit de Dumnezeu n-ar mai face roade bune niciodată, ci numai rele; dar pentru că

pământul stă încă în dragostea lui Dumnezeu, mânia lui nu va arde veșnic înăuntrul său, ci dragostea care biruie va scuipa afară focul mâniei.

Atunci va începe iadul în flăcări, când dragostea se va separa de mânie; dar în această lume, dragostea și mânia sunt una într-alta în toate creaturile; ceea ce se câștigă în luptă se moștenește pe drept în casă, fie că ea este împărăția cerului, fie că este cea a iadului.

Eu nu spun că din această cauză dobitoacele ar trebui să moștenească în nașterea lor împărăția cerului, pentru că ele sunt asemenea pământului stricat – și rele și bune; dar dacă ele sunt din nou însămânțate în muma lor, pământul, ele sunt pământ.

Însă același salnitru într-un animal bun nu se recunoaște a fi proprietatea diavolului, ci el va înflori veșnic în natura lui Dumnezeu în părți separate, „[adică, figura lui va sta ca o umbră pe pământul sfânt, în minuni ca și în veșnica magie]” și va aduce alte figuri cerești. Dar salnitru animalului din mânia Domnului va da, în această mânie, veșnic fructe diavolești.

Dacă pământul va fi aprins vor arde în mânie focul și în dragoste lumina; apoi se va

separa totul, fiindcă una pe alta nu se mai pot cuprinde. În acest timp însă, fotul are un dublu izvor: ceea ce construiești ori însămânțezi aici în spirit, fie cu vorba, fie cu fapta, fie cu gândul, va fi casa ta în veci.

Așadar, vezi bine și înțelege din ce s-au făcut pământul și pietrele. Dacă însă acest salnitru aprins ar fi trebuit să rămână în tot adâncul acestei lumi, întregul locus ar fi fost o vale întunecoasă, pentru că lumina era prinsă și ea în cea de-a treia naștere.

De aceea n-a fost prinsă lumina inimii lui Dumnezeu în nașterea ei cea mai interioară, ci aceea care strălucește în nașterea a treia, în comprehensiunea cea mai exterioară a fost încorporată în ea. Din această cauză iubesc oamenii toate lucrurile care își au existența în salnitru.

Cum însă întregul adânc în cea de-a treia naștere a fost din pricina salnitrului stricat al pământului și al pietrelor, plin de întuneric, divinitatea n-a putut răbda și a creat pământul și pietrele laolaltă, într-un singur ghemotoc sau conglomerat.

Despre aceasta scrie Moise: La început Dumnezeu a făcut cerul și pământul. (1 - *Moise*, 1,1).

Aceste cuvinte trebuie considerate, în

fond, ceea ce: sunt, căci particula a m82 se constituie în inimă și merge până la buze; aci este prinsă, și pleacă înapoi, răsunând, la locul din care a pornit83.

Aceasta înseamnă că sunetul a pornit din inima lui Dumnezeu și a cuprins întregul locus al acestei lumi; dar când s-a dovedit a fi rău, sunetul a trecut din nou la locus-ul său.

Particula de cuvânt a n84 pleacă de la inimă spre gură și are un accent prelung; dar când se rostește, cerul gurii îi taie drumul, rămânând jumătate afară, jumătate înăuntru. Asta înseamnă că inima lui Dumnezeu a avut o scârbă față de stricăciune și a respins de la sine ființa pervertită, dar prinzând-o de centrul inimii, a reținut-o.

Așa cum limba rupe cuvântul și-l oprește jumătate afară, jumătate înăuntru, tot astfel și inima lui Dumnezeu n-a vrut să lepede cu totul salnitrul aprins, pentru ca răutatea și fierberea diavolului și cealaltă parte, la sfârșitul veacului, să se înalțe din nou.

Cuvântul85 **f a n g** trece iute de la inimă la gură și este, de asemenea, oprit de partea dinapoi a limbii și de cerul gurii, iar dacă i

se dă drumul, pricinuieste încă o rapidă apăsare de la inimă spre gură. Asta înseamnă respingerea violentă a scursurii diavolești și a salnitrului stricat; căci spiritul viguros și iute scoate din sine răsuflul cu toată puterea, dar reține sunetul just al cuvântului sau pronunția dindărătul cerului gurii, adică spiritul corect al cuvântului.

Aceasta înseamnă că stricăciunea a fost întotdeauna izgonită din lumina lui Dumnezeu, dar spiritul interior care, împotriva voinței lui, a fost încărcat cu ea, trebuie să fie readus în prima lui casă.

Ultima parte a cuvântului, adică a **n g**, înseamnă că nici spiritele cele mai interioare, deci mai ferite nu sunt în stricăciune chiar de tot curate, și de aceea au nevoie de o purificare, de o mistuire a mâniei în foc, ceea ce se va întâmpla la sfârșitul vremii.

Cuvântul schuf86 se formează deasupra și dedesubtul limbii, și se pronunță apropiind dinții de sus de cei de jos, și deschizând din nou gura iute ca fulgerul. Aceasta înseamnă că spiritul aspru alungă și îngrămădește salnitrul degradat, pentru că dinții opresc cuvântul și lasă spiritul să

se strecoare ușor printre ei. Aceasta mai înseamnă că pământul și pietrele sunt ținute strâns laolaltă de către calitatea aspră, care lasă totuși spiritele pământului să înverzească și să înflorească din spiritul aspru, ceea ce înseamnă renașterea și readucerea spiritelor pământului.

Dar faptul că după cuvânt, gura se deschide repede din nou, înseamnă adâncul deasupra pământului și că Domnul Dumnezeu vrea totuși să sălășluiască acolo, să-și păstreze cârmuirea și pe diavol să-l țină captiv în focul mâniei.

Cuvântul G o 1187 se constituie la mijlocul limbii și-și ia începutul din inimă; el lasă gura deschisă și rămâne pe jilțul său regesc răsunând din sine și în sine; iar când este pronunțat, mai pricinuieste o apăsare între dinții de sus și limbă. Aceasta înseamnă că Dumnezeu, când a făcut cerul și pământul și toate creaturile, a rămas totuși pe tronul său veșnic și atotputernic de pe care niciodată nu s-a clintit, și că el singur este totul. Ultima apăsare semnifică tăria spiritului său, cu care rânduiește totul, în întregul său trup.

Cuvântul Himmel88 ia naștere în inimă și pornește până la buze, care se închid.

Silaba mei deschide din nou buzele și este ținută la mijlocul limbii, iar spiritul iese din gură pe ambele părți ale limbii. Aceasta înseamnă că nașterea cea mai interioară rămâne incomprehensibilă nașterilor celor mai exterioare, prin păcatele odioase și de neînțeles nașterii exterioare stricate.

Dar întrucât e un cuvânt cu două silabe, dintre care ultima, în e 1, a deschis din nou gura, înseamnă că porțile divinității au fost din nou deschise.

Faptul, însă, că prin silaba mei cuvântul este din nou prins și ținut între limbă și cerul gurii, iar spiritul iese afară, pe cele două părți laterale, aceasta înseamnă că Dumnezeu a vrut să dea iarăși regatului căzut în stricăciune sau locus în Dumnezeu un rege sau un mare principe, care să deschidă din nou nașterea cea mai interioară a divinității clare, pentru ca Sfântui Duh să pornească din amândouă părțile, din a dineul Tatălui și din adâncul Fiului în această lume și această lume să renască prin noul rege în toată prospețimea ei.

Cuvântul cu **n** d89 se formează în inimă și e prins cu limba și cerul gurii și încorporat; dar când e slobozit mai trimite o

apăsare de la inimă spre gură. Aceasta înseamnă diferențierea dintre nașterea sfântă și cea pământească.

Silaba pleacă desigur din inimă, dur ea este oprită de limbă și de cerul gurii, încât adesea nu înțelegem de ce cuvânt anume e vorba. Aceasta înseamnă că nașterea degradată, pământească nu poate cuprinde nașterea interioară, ci este o nebună, o smintită.

Ultima apăsare de la inimă înseamnă că nașterea pământească se contopește cu cea interioară în sensibilitatea ei, dar în rauunea ei n-o va cuprinde. De aceea silaba este mută, nu are intelect și nu se folosește decât la diferențieri.

Cuvântul E **r** de n90 pleacă de la inimă și se formează în părțile dinapoi ale limbii și cerului gurii, și vibrează; nu are însă nevoie de limbă la prima silabă e **r** care se mlădiază la baza cerului gurii și se pitește ca în fața unui dușman.

Cealaltă silabă de **n** se constituie cu limba și partea superioară a cerului gurii, lăsând gura deschisă, iar spiritul formeii iese prin nas și nu vrea să iese în acest cuvânt prin gură. Deși duce cu sine ceva afară, adevăratul sunet al spiritului nu iese decât

prin miros ori prin nas.

Aceasta este o mare taină.

Cuvântul E r91 înseamnă calitatea aprinsă aspră și amară, mânia gravă a lui Dumnezeu, care vibrează la baza osului palatal față de care limba se teme și se ascunde în dosul acestuia, fugind ca din fața unui dușman.

Cuvântul den se formează pe limbă, iar spiritul trage puterea din cuvânt și o duce pe alt drum afară, prin nas; tot astfel o duce sus la creier înaintea tronului regesc.

Aceasta înseamnă că salnitrul cel mai exterior al pământului este pe veci condamnat de lumina și sfințenia lui Dumnezeu.

Dar faptul că spiritul prinde puterea cuvântului și o duce pe alt drum, prin nas la creier, în fața divanului simțurilor, înseamnă că Dumnezeu vrea să scoată inima pământului din mânia înverșunată și s-o folosească spre veșnica lui slavă împărătească.

Ia aminte. El vrea să scoată din pământ miezul și ceea ce este mai bun sau spiritul bun, și să-l nască din nou spre cinstea și splendoarea lui.

Chibzuiește aici, omule, ce fel de

sămânță vei semăna în pământ; ea va răsări și va înflori veșnic, iar rodul ce-l va aduce va fi ori în dragoste, ori în mânia.

Când însă binele va fi despărțit de rău, atunci vei trăi în partea moștenită de tine, care va fi ori cerul, ori focul iadului. Depinde de cele ce dobândești acum, încotro va apuca sufletul tău când vei muri.

Sau tu crezi că spiritul meu a supt cele ce scriu aici din pământ stricat ori din alte locuri spurcate? Nu, nicidecum, ci spiritul s-a contopit, de-a lungul acestei descrieri, cu cea mai profundă naștere a lui Dumnezeu; de aci mi-am luat cunoașterea și de aci am supt-o, nu în mari bucurii pământești, ci în temătoare naștere și adâncă îngrijorare.

Căci ceea ce a trebuit să îndur în această privință din partea diavolului și a calității iadului care, ca în toți oamenii» stăpânesc și în trupul meu, nu vei înțelege pentru că și tu ești prins în această horă.

Dacă filosofi și doctorii noștri n-ar fi cântat întotdeauna în struna trufiei, ci ar fi mers alături de profeți și de apostoli, am avea o altă cunoaștere și filosofic în lume. Din pricina slăbiciunii mele, a puținei mele învățături și a limbii mele sărace, sunt prea mic pentru știința filosofiei, dar în

cunoaștere nu sunt chiar atât de naiv. Numai că nu mă pot făli cu vorbe mari și meșteșugite, dar mă socot îndeajuns de înzestrat ca să fiu un filosof al celor simpli.

Despre crearea luminii în această lume închide-ți puțin ochii trupului, fiindcă aici nu-ți vor folosi, căci sunt orbi și amorțiți, și deschide-ți ochii sufletului dacă vrei să-ți arăt și să vezi bine creația lui Dumnezeu.

Ia aminte! Când Dumnezeu a îngrămădit într-un singur conglomerat salnitrul pervertit al pământului și pietrelor, care, prin aprindere, se născuse în cea mai exterioară naștere – cea de-a treia naștere în natură, în adâncul de deasupra pământului, nu era pură și luminoasă, căci încă mai ardea în ea mânia lui **Dumnezeu**

Și cu toate că nașterea cea mai interioară era luminoasă și strălucitoare, ea nu o putea cuprinde pe cea mai exterioară, care se afla în focul mâniei, fiind în plină întunecime. Căci Moise scrie: Și era beznă în adânc (1Moise, 1,2). Cuvântul auf⁹² înseamnă nașterea cea mai exterioară, iar cuvântul i n⁹³ înseamnă nașterea cea mai interioară.

Dacă însă nașterea cea mai interioară ar fi fost întunecată, mânia lui Dumnezeu s-

ar fi odihnit veșnic în această lume și niciodată n-ar fi devenit luminoasă; dar așa, mânia n-a atins inima lui Dumnezeu.

De aceea, el a rămas un Dumnezeu dulce, prietenos, blând, bun, curat și milostiv după inima sa în nașterea cea mai interioară în locus-ul acestei lumi, iar blânda sa dragoste pătrunde, din inima lui, în nașterea cea mai exterioară a mâniei și o atinge. De aceea, a zis el: Să fie lumină⁹⁴.

Observă aci sensul, în adâncul cel mai profund.

Cuvântul sprach⁹⁵ se formează între dinții de sus și cei de jos, care lasă spiritul să țâșnească afară printre ei, în timp ce limba se îndoaie la mijloc și se ascute înainte, ca și când a auzit ceea ce a țâșnit și s-a temut.

Când însă spiritul prinde cuvântul, el închide gura și-l apucă în partea dinapoi a osului palatal, deasupra limbii, în infern, în calitatea amară și aspră.

Limba se sperie și se îndoaie în partea de jos a cerului gurii; atunci pornește din inimă spiritul și închide cuvântul care se formează la baza boitei palatale, în calitatea aspră și amară, în mânie. Acesta⁹⁶, străbătând înverșunarea, o ia puternic și

viguros înainte ca un rege sau un principe, deschizând gura, dominând cu spirit tare din inimă în întreaga gură și în afara ei, și înjghebând o lungă și puternică silabă ca un spirit care a spart mânia și împotriva căruia mânia, cu țipătul ei în calitatea aspră și amară, se proptește pe limbă îndărătul osului paiatal, în văgăună, și-și rezervă dreptul de-a rămâne la locul său, lăsând blândul spirit din inimă să treacă prin ea. Apoi, spintecând văzduhul cu țipătul ei strident, ajută să se constituie cuvântul, să se formeze. Și, cu tot țipătul ei, mânia nu s-a clintit din loc, ci a rămas captivă în văgăuna ei, și arată înspăimântător.

Aceasta este o mare taină.

Observă aci sensul; dacă îl cuprinzi vei înțelege bine și divinitatea, dacă nu, înseamnă că ești orb în sufletul tău. Nu judeca, pentru că înseamnă să-ți măsor! puterea cu o poartă de neînvins și să rămâi captiv; dacă te prinde focul mâniei, rămâi pe veci înăuntrul lui.

I a seama acum, fiu al omului, ce fel de poartă îți deschide spiritul: o poartă a cerului, a iadului, ori a pământului, ori chiar a întregii divinități!

Să nu crezi că Dumnezeu a vorbit la

acea vreme i-ntr-un fel omenesc, rostind vorbă fără-de-putere, asemenea omului. Și vorba omului se încheagă într-o astfel de formă, proporție, calitate și meșteșug, dar omul n-o înțelege, căci e pe jumătate mort. Înțelesul ei⁹⁷ este nobil și scump, dat fiind că se naște în cunoașterea Duhului Sfânt.

Dar cuvântul Domnului rostit atunci în puterea lui, are în sine cerul și pământul și cerul tuturor cerurilor, ba cuprinde chiar divinitatea întreagă.

El se formează mai întâi între dinții care se închid și printre care șuieră, ceea ce înseamnă că la începutul creației Sfântul Duh a trecut prin zidul puternic al opreliștii celor trei nașteri cele mai exterioare, care stau în focul mâniei acestei lumi. Căci stă scris: Și era beznă în adâncuri, iar spiritul Domnului plutea peste ape.

Adâncul înseamnă nașterea cea mai interioară, iar întunericul nașterea cea mai exterioară și stricată, în care ardea mânia; apa înseamnă îmblânzirea spiritului.

Faptul că spiritul fluieră printre dinți înseamnă că după ce-a pornit din inimă, a trecut prin mânie; dar faptul că dinții rămân închiși și nu se desfac, pentru ca spiritul să șuiere, înseamnă că mânia n-a cuprins

Duhul Sfânt.

Iar dacă limba se îndoaie în partea de jos a osului palatal și se ascunde înaintea, fără a se lăsa folosită la șuierat, înseamnă că nașterea cea mai exterioară împreună cu toate creaturile aflate în ea, nu pot cuprinde Duhul Sfânt, care pornește din inima lui Dumnezeu, și nici nu-l pot opri și apăra prin puterea lor.

Căci el trece prin toate nașterile și încăperile închise. Și n-are nevoie de nicio deschidere, așa cum nici dinții nu-l pot reține să iasă prin ei.

Dar că buzele stau deschise, când el șuieră printre dinți, înseamnă că la ieșirea lui din inima lui Dumnezeu în crearea acestei lumi, a deschis din nou porțile cerului trecând prin porțile mâniei lui Dumnezeu, a zăvorât puternic mânia lui Dumnezeu și a lăsat-o așa, iar pe diavol l-a încuiat în focul pururea aprins al mâniei diavolești „astfel ca pe veci să nu mai poată scăpa de acolo.

Și mai înseamnă că Duhul Sfânt are, totuși, o poartă deschisă în casa mâniei acestei lumi, unde-și săvârșește lucrarea, fără să cuprindă porțile iadului, și unde adu la o sămânță sfântă spre veșnica lui viață,

fără voința puternicelor porți diavolești, și acestea, de asemenea, cu totul incomprehensibil.

Așa precum spiritul își caută ieșirea lui și a voinței lui prin dinți, iar dinții nu se pot mișca sau nu pot cuprinde voința spiritului, tot astfel Duhul Sfânt, fără priceperea diavolului și a mâniei lui Dumnezeu, îi creează neîncetat spiritului o sfântă sămânță și îi construiește un templu în casa acestei lumi.

Dar faptul că întregul cuvânt **'s p r a e h** se formează, în dosul cerului gurii, deasupra limbii, în văgăuna dintre calitatea aspră și cea amară, și țipă strident, înseamnă că Dumnezeu a prins locus-ul acestei lumi de centrul inimii și i-a făcut din nou, spre slava lui și în ciuda diavolului, o casă în care să domnească el și Sfântul său Duh.

Așa cum spiritul pornește din inimă și trece vigurosprin mormăitul și țipătul strident al calității aspre și al celei amare, domnind în ele ca un rege atotputernic, tot astfel și spiritul lui Dumnezeu domnește atotputernic în cea mai exterioară naștere a acestei lumi, în casa mâniei, născându-i în ea un templu, care pentru casa mâniei

rămâne incomprehensibil.

Faptul că spiritul aspru și amar mormăie astfel, când spiritul care pornește din inimă și îi străbate casă, dominând cu putere, înseamnă că mânia lui Dumnezeu împreună cu diavolii din casa acestei lumi sunt împotriva dragostei, și amândouă părțile se vor război și vor lupta pe toată durata acestei lumi, ca două armate pe câmpul de bătaie, de unde își trage originea și războiul uman și animal al tuturor creaturilor.

Faptul însă că atât calitatea aspră cât și cea amară iau cuvântul, fiind de acord între ele, și totuși numai spiritul inimii exprimând cuvântul prin gură, înseamnă că toate creaturile care s-au născut exclusiv prin cuvânt, cum sunt animalele, păsările, peștii, viermii, buruienile și iarba, arborii și arbuștii, vor fi zămislite bune și rele cu întreg trupul, și în ele toate, vor sta atât calitatea inimoasă și stricăta, cât și dragostea lui Dumnezeu, și totuși spiritul dragostei va împinge totul, iar amândouă, calitatea mânioasă și dragostea se vor freca între ele, se vor presa și se vor zdrobi una pe alta.

În felul acesta, în unele creaturi focul

mâniei se va aprinde atât de tare, încât trupul împreună cu spiritul vor produce în iad un veșnic salnitrumânie.

Căci spiritul care se naște în inimă trebuie să se preumbe în trupul său prin mijlocul porților iadului și se poate aprinde foarte ușor; este ca lemnul în foc, și dacă nu torni apă, arde.

O, omule! Tu n-ai fost făcut cu dobitoacele prin cuvânt, din bine și din rău; de n-ai fi mâncat din bine și din rău, n-ar fi în tine focul mâniei; dar așa, ai căpătat și tu trup de animal și nu-ți rămâne decât nădejdea în dragostea lui Dumnezeu și resemnarea.

Faptul că după alcătuirea cuvântului în calitatea aspră și cea amară, în partea dinapoi a cerului gurii deasupra limbii, gura se deschide larg, iar spiritul pornește și el concentrat spre gură, după ce s-a născut din inimă și tot din calitatea aspră și cea amară - înseamnă că fapleurile vor trăi în mare teamă și dezgust, și că se vor putea naște nu printr-un singur trup, ci prin două.

Căci calitatea aspră și cea amară iau spiritului din inimă puterea și se contaminează cu el. De aceea natura a devenit prea slabă în spiritul inimii și nu e

în stare să desărcineze propria naștere interioară a inimii, și de aceea a creat natura o femeie și un bărbat.

Și mai înseamnă, de asemenea, că voința rea și bună, atât în natura întreagă cât și în toate creaturile, va fi o neîncetată luptă, războire și sugrumare care vor, face ca lumea aceasta să se cheme o adevărată vale a plângerii, un drum al crucii presărat cu chinuri și trudă. Căci spiritul creației pășind la faptă, a trebuit să dea formă creației în centrul împărăției iadului.

Și, cum nașterea cea mai exterioară în natură este dublă, adică și bună și rea, ea este o adevărată tortură, un chin fără sfârșit, jale și plânset fără încetare, pe care toate creaturile trebuie să le îndure în această viață, iar lumea aceasta merită să poarte pe drept cuvânt numele de hrubă a diavolului.

Dar că spiritul aspru și amar rămâne⁹⁸ pe locul său îndărătul osului palatal, pe limbă, și latră prin cuvânt spre gură fără să poată ieși, înseamnă că diavolul și mânia lui Dumnezeu domină, fără îndoială, în toate creaturile. Însă diavolul nu va avea în ele putere deplină, ci va rămâne în temnița lui, lătrând în toate creaturile și chinându-le,

dar fără a le doborî cu orice preț, afară doar dacă ele rămân de bunăvoie în brațele lui.

Blândul spirit al inimii străbate calitatea aspră și amară, și o învinge, și chiar dacă e contaminat cu spiritul aspru și amar, el răzbate, totuși, învingător. Iar dacă ar vrea să rămână de bunăvoie în văgăuna acelui spirit aspru, lăsându-se prins fără să lupte, n-ar fi decât vina lui.

Așa se-ntâmplă și cu creaturile care nu vor să semene și să culeagă decât în focul iadului, mai cu seamă omul care trăiește în necurmată poftă a trufiei, a lăcomiei, a pizmei și a mâniei, și nu vrea niciodată să lupte împotriva lor cu spiritul și focul dragostei; ele îl împing cu trup și suflet în mânia lui Dumnezeu și vâlvătaia iadului.

Faptul că limba se îndoaie atât de mult la baza osului palatal, când trece cuvântul, semnifică spiritul animalic al creaturilor, în primul rând al omului. Cuvântul care se formează în cerul gurii și se contopește cu spiritul aspru și amar, înseamnă cele șapte spirite ale naturii sau nașterea siderică, în care domnește diavolul și în care Duhul Sfânt i se opune și îl învinge.

Limba înseamnă sufletul, care este născută de cele șapte spirite ale naturii și

este fiul lor. Când cele șapte spirite au o dorință, limba trebuie să se miște și să le facă pe voie.

Când însă spiritele siderice nu devin false pentru a se uni cu diavolul, ele ascund spiritul animalic și-l țin captiv în mrejele lor ca pe o comoară; când se luptă cu diavolul, e ca și cum și-ar ascunde limba, iar când se luptă cu calitatea aspră și amară, e ca și când s-ar lupta cu odorul cel mai scump.

Ai, astfel, o scurtă dar autentică indicație asupra cuvântului, pe care l-a rostit Dumnezeu, înfățișând spiritul în chip perfect prin cunoaștere și, după priceperea mea și talentul încredințat mie, transmițându-l în mod just.

Se pune acum întrebarea: Ce a vorbit Dumnezeu?

El a zis: Să fie lumină, și lumină se făcu.

A din e u 1. Lumina a pornit din nașterea cea mai inferioară și a aprins-o din nou pe cea mai exterioară.

Observă! I s-a dat celei mai exterioare, din nou, o lumină naturală, proprie. Să nu crezi că lumina soarelui și a naturii, care luminează pe ascuns, ar fi inima lui Dumnezeu. Nu. Tu nu trebuie să te rogi la lumina naturii, căci ea nu este inima lui

Dumnezeu, ci o lumină aprinsă în natură, a cărei putere și a cărei inimă constă în grăsimea apei dulci și a altor spirite, toate în cea de-a treia naștere, pe care nu o numim Dumnezeu, cu toate – că e născută în și din Dumnezeu. Astfel, nu e vorba decât de o unealtă a lui, care nu poate prinde din nou divinitatea limpede din cea mai profundă naștere, după cum carnea nu poate cuprinde sufletul.

Dar nu trebuie înțeles de aci, că divinitatea ar fi despărțită de natură; nu, ci ele sunt ca trupul și sufletul; natura este trupul, inima lui Dumnezeu este sufletul.

Cineva ar putea întreba: Ce fel de lumină a fost oare, cea care a fost aprinsă? Să fi fost soarele și stelele?

Nu. Soarele și stelele au fost create abia în cea de-a patra zi din aceeași lumină, o lumină răsărită din cel de-al șaptelea spirit al naturii, care n-a avut niciun sediu, niciun loc propriu, ci a strălucit pretutindeni; dar nu cu strălucirea soarelui, ci cu aceea a albastrului ceresc, și luminând după felul spiritelor originare, până când a urmat adevărata creație și aprindere a focului în apă, în spiritul aspru, cu soarele.

CAPITOLUL XIX

DESPRE CERUL CREAT ȘI DESPRE ÎNFĂȚIȘAREA PĂMÂNTULUI ȘI A APEI, DESPRE LUMINĂ ȘI ÎNTUNERIC

Despre cer

Adevăratul cer, cerul nostru omenesc, unde pleacă sufletul când se desparte de trup, și de unde Domnul nostru Iisus Hristos născut din Tatăl a venit să se întrupeze în pântecele Fecioarei Maria și să se facă om, acest cer a fost, până acum, aproape ascuns copiilor oamenilor, care și-au făcut despre el felurite păreri.

Și învățații au avut multe dispute în diverse scrieri ciudate, insultându-se fără rușine și întinând numele sfânt al Domnului, rănindu-i mădularele, dărâmându-i templul și profanându-i cerul cu defăimările și dușmăniile lor.

Oamenii și-au închipuit întotdeauna că cerul se află la câteva sute sau câteva mii de leghe deasupra pământului, și singur Dumnezeu locuiește în el; s-au găsit chiar unii fizicieni gata să măsoare acea înălțime, și s-au petrecut lucruri stranii.

Într-adevăr, înaintea acestei cunoașteri și revelații divine am crezut eu însumi că acesta e unicul cer adevărat, care se încheie mult deasupra stelelor printr-un cerc

absolut albastru și eram convins că singur Dumnezeu își are acolo minunata sa ființă și de acolo guvernează această lume în virtutea Sfântului său Duh.

Când însă aceste convingeri mi-au fost schimbate, fără îndoială de către spirit, din dragoste pentru mine, am căzut în grea cumpănă și tristețe, văzând marea adâncime a acestei lumi, soarele și astrele, norii, ploile, zăpezile, și contemplând în sufletul meu marea creație a acestei lumi.

Am găsit aci, în toate lucrurile, și bine și rău, și dragoste și mânie, atât în piatră, în pământ și elemente; îl și în făpturile vii, în oameni și animale.

Am privit atunci mica scânteie a omului care, chiar în fața marilor lucruri cerești, merită din partea lui Dumnezeu o prețuire deosebită.

Dar când am găsit că în toate lucrurile există și bine și rău, atât în elemente cât și în creaturi, că în această lume nelegiuitului îi merge ca și celui credincios, iar neamurile barbare stăpânesc pământul cel mai bun și sunt ocrotite de noroc mai mult decât cele drept-credincioase, m-a cuprins o adâncă melancolie și tristețe, și în nicio scriere cunoscută mie nu am putut găsi mângâiere.

Acest lucru l-a bucurat, desigur, pe diavol care m-a copleșit adesea cu multe gânduri păgâne, de care nu vreau să mai pomenesc aici.

Dar când în această tristețe, sufletul meu, a cărui origine o înțelegeam prea puțin sau deloc, s-a ridicat cu hotărâre în Dumnezeu ca o furtună, și toată inima mea și tot cugetul, împreună cu gândurile și voința mea s-au pornit să dobândească dragostea și milostenia lui Dumnezeu, el m-a binecuvântat, adică m-a luminat cu Duhul lui Sfânt pentru a putea înțelege voința lui și a mă smulge din tristețe; și astfel a izbutit spiritul.

Iar când în zelul meu fierbinte m-am năpustit atât de tare contra lui Dumnezeu și a tuturor porților iadului, ca și când aş fi avut în mine încă pe atâtea puteri, în gândul de a-mi pune viața la bătaie, ceea ce, bineînțeles, n-ar fi fost în puterea” mea fără ajutorul Duhului Sfânt, – îndată după câteva asalturi puternice, spiritul meu a străbătut prin poarta iadului până în cea mai interioară naștere a divinității, unde a fost îmbrățișat cu drag, așa cum mirele își îmbrățișează mireasa iubită.

Dar triumful și bucuria din spirit nu le-

aş putea arăta nici prin scris, nici prin viu grai, căci cu nimic nu se pot asemui fără de numai cu viaţa ce se naşte în mijlocul morţii, ori mai bine-zis cu învierea din morţi.

În această lumină, sufletul meu a văzut îndată prin totul, recunoscându-l pe Dumnezeu în toate creaturile, până şi în buruieni şi în iarbă; cine este el, cum este el şi ce este voinţa lui. De asemenea, în această lumină, voinţa mea de-a descrie fiinţa lui Dumnezeu a crescut îndată, cu mare avânt.

Dar fiindcă cu cu raţiunea mea nu puteam pricepe adâncile naşteri ale lui Dumnezeu în fiinţa lor, au trecut ani de zile până mi-a fost dăruit intelectul cel adevărat. S-a întâmplat aşa cum se întâmplă unui tânăr arbore, care, la început, e proaspăt şi fraged şi are o înfăţişare plăcută, mai cu seamă când se află în plină creştere, dar nu face curând fructe, şi chiar dacă înfloreşte, acestea cad degrabă la pământ; trebuie să mai treacă peste arbore încă multe vânturi reci, geruri şi zăpezi, înainte de-a fi îndeajuns de mare şi de-a face fructe adevărate.

Aşa i-a mers şi acestui spirit: primul foc

a fost doar o sămânță, dar nu o lumină persistentă; a bătut peste el, de atunci, și vântul rece, și voința mi s-a stins.

A încercat adesea arborele, la fiecare înflorire, să facă fructe, dar florile au căzut neputincioase până-n clipa de față; abia acum, în plină creștere, se anunță cele dintâi roade.

De la această lumină mi-am căpătat cunoașterea împreună cu voința și imboldul, iar această cunoaștere vreau s-o descriu potrivit priceperii mele, lăsând pe Dumnezeu să hotărască dacă trebuie să înfurii cu ea lumea, pe diavol și toate porțile iadului, și să văd ce părere își face Dumnezeu. Căci pentru a-i cunoaște planul sunt mult prea slab, deși spiritul îmi îngăduie să recunosc în lumină unele lucruri privind viitorul, dar pe care, după cât e de exterior omul nu am puterea să le cuprind.

Dar spiritul animalic care se contopește cu Dumnezeu, le cuprinde cu totul, în vreme ce trupului animalic nu-i este îngăduită decât o privire fugitivă, întocmai ca o licărire de fulger, căci așa se prezintă nașterea cea mai interioară a sufletului când străbate nașterea cea mai exterioară, în înălțarea Duhului Sfânt prin poarta

iadului; dar prin nașterea cea mai exterioară, ea se închide îndată din nou, căci mânia lui Dumnezeu zăvorește fortăreața și o ține captivă în puterea ei.

Atunci cunoașterea omului exterior este ca și pierdută căci trece în trista și temătoarea lui naștere ca o femeie însărcinată, pe care o apucă durerile și care ar vrea să nască dar nu poate și se teme neconținut. Așa îi merge și trupului animalic, pe dată ce a gustat din dulceața lui Dumnezeu: îi e foame și sete de ea neîncetat. Dar diavolul, în virtutea mâniei lui Dumnezeu, se apără de minune, în vreme ce un om, într-o astfel de goană, trebuie să se afle mereu în naștere temătoare, mereu în luptă și în bătălie în nașterile sale.

Nu spre lauda mea am scris acestea, ci spre mângâierea cititorului, dacă îi face plăcere să se preumbe cu mine pe îngusta potecă și dacă nu-l apucă disperarea îndată ce întâlnește porțile iadului și dă cu ochii de ele.

Când vom ajunge oare împreună pe această cărare îngustă a nașterii trupești, la acea poiană înverzită pe care mânia lui Dumnezeu n-o atinge? Atunci ne vom

bucura de paguba suferită, chiar dacă acum trebuie să fim nebunul lumii și să lăsăm să vâjie deasupra noastră diavolul în virtutea mâniei lui Dumnezeu. Nu-i nimic, ne vom simți mai bine în lumea cealaltă, chiar dacă în viața aceasta am fi purtat o coroană regală; căci a trecut prea puțin timp ca să merite a-l mai numi timp.

Așadar ia aminte. Dacă-ți aduni gândurile tale despre cer, adică ce este el, unde se află și cum este, nu trebuie să-ți proiectezi aceste gânduri la mii de leghe depărtare, căci acel locus sau cer nu este cerul tău. Și chiar de-ar fi legat de cerul tău ca un singur trup, un trup fie și dumnezeiesc, tu nu ai devenit creatură în acel loc care se află la sute de mii de mile, ci în cerul acestei lumi, care și el are în sine o astfel de adâncime, că n-o poate cuprinde nicio cifră omenească.

Pentru că adevăratul cer este pretutindeni, chiar și pe locul în care te afli și te preumbli; când sufletul tău prinde nașterea cea mai interioară a lui Dumnezeu și o trece prin cea siderică și trupească, el este deja în cer.

Și este adevărat că în toate cele trei nașteri există un cer frumos și pur deasupra

adâncului acestei lumi, în care se înalță în lumină, în frumusețe și bucurie ființa lui Dumnezeu împreună cu îngerii cei sfinți; acesta e incontestabil, și n-ar fi născut din Dumnezeu cel ce l-ar tăgădui.

Dar trebuie să știi că locus-ul acestei lumi și nașterea lui cea mai interioară se contopesc cu cerul de deasupra noastră, fiind o singură inimă, o ființă, o voință, un

Dumnezeu, totul în tot. Dar că locus-ul acestei lumi nu se numește cer, și că există o cheie a bolții cerești deasupra noastră, este un lucru care își are înțelesul 100 lui. Cerul de deasupra cuprinde cele două regate ale lui Mihail și Uriel cu sfinții îngeri care n-au căzut cu Lucifer; lor le-a rămas acest cer așa cum a fost din veșnicie, înainte ca îngerii să fi fost creați.

Celălalt cer este lumea aceasta, în care Lucifer a fost rege. El a aprins nașterea cea mai exterioară a naturii și aceasta e mânia lui Dumnezeu, și nu poate fi numită Dumnezeu sau cer, ci stricăciune.

De aceea se încheie cerul de deasupra atât de departe în nașterea sa exterioară, cât ajunge mânia lui Dumnezeu, și atât de departe cât a ajuns stăpânirea lui Lucifer; căci nașterea în stricăciune nu o poate

cuprinde pe cea curată. Iar nașterea cea mai exterioară a acestei lumi nu poate cuprinde nașterea cea mai exterioară a cerului de deasupra acestei lumi; căci sunt potrivnice ca viața și moartea, ori ca omul și piatra.

De aceea, între nașterea cea mai exterioară a cerului de sus și această lume este o severă delimitare, deoarece despărțirea dintre ele este moartea care domnește în toate terminațiile din nașterea cea mai exterioară în această lume; și astfel lumea aceasta rămâne zăvorâtă, încât nașterea cea mai exterioară a cerului de sus nu poate ajunge în nașterea cea mai exterioară a acestei lumi; există între ele o mare prăpastie.

Și de aceea, în nașterea noastră cea mai exterioară, noi nu putem vedea îngerii, iar îngerii nu pot nici ei, în nașterea cea mai exterioară a lumii acesteia, să fie cu noi, dar sunt cu noi în nașterea cea mai interioară. Și dacă ne luptăm cu diavolul, ei¹⁰¹ opresc, în nașterea cea mai interioară, loviturile acestuia, și sunt pavăza sufletelor sfinte. De aceea nu-i putem vedea pe îngeri și nici cuprinde, pentru că nașterea cea mai exterioară a trupurilor lor este

incomprehensibilă pentru nașterea cea mai exterioară a acestei lumi.

A doua naștere a acestei lumi stă în viață, căci este nașterea siderică din care se naște cea de-a treia și sfântă naștere, și în care se ceartă dragostea cu mânia; pentru că a doua naștere stă în cele șapte spirite originare ale acestei lumi, și este așa în toate terminațiile, în toate creaturile, chiar și în oameni; dar Duhul Sfânt domnește și în a doua naștere și o ajută pe cea de-a treia și sfântă naștere să nască.

Cea de-a treia naștere este însă cerul limpede și sfânt care se contopește cu inima lui Dumnezeu în afară și deasupra tuturor cerurilor, ca o singură inimă, și este chiar o inimă care ține și poartă locus-ul acestei lumi și care îl ține pe diavol captiv în nașterea cea mai exterioară în focul mâniei, ca un Dumnezeu atotputernic și incomprehensibil.

Și din această inimă a trecut Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu în pântecul Fecioarei Maria în toate cele trei nașteri, și le-a luat, într-adevăr, la sine, pentru ca prin și cu nașterea sa cea mai interioară, să prindă captivi în nașterea cea mai exterioară pe diavol, moartea și iadul, să

biruie ca un rege și principe victorios mânia lui Dumnezeu, și, în virtutea nașterii lui în trup, să pătrundă și să răzbată în toți oamenii.

Iar printr-o atare pătrundere a nașterii celei mai interioare a inimii cerului acestei lumi, în cea siderică și exterioară, Iisus Hristos Fiul lui Dumnezeu și al Mariei a devenit stăpânul și regele acestui cer al nostru și al pământului, care domnește în toate cele trei nașteri peste păcate, diavol, moarte și iad, și cu el străbatem prin nașterea păcătoasă, stricată, exterioară și moartă a cărnii, prin moarte și prin mânia lui Dumnezeu, în cerul nostru.

În acest cer șade acum Domnul nostru Iisus Hristos de-a dreapta lui Dumnezeu, și cuprinde toate cele trei nașteri ca un Fiu atotputernic al Tatălui, care este prezent prin și în toate cele trei nașteri în această lume, în toate spațiile și în toate locurile, care cuprinde totul, ține și poartă totul, ca Fiul nou născut din Tatăl în puterea și pe locul puternicului, acum izgonitului și blestematului rege Lucifer-Satana.

De aceea, fiu al omului, nu fi așa de temător și descurajat! Când, în zelul și curiozitatea ta, semeni sămânța lacrimilor

tale, tu nu o semeni pe pământ, ci în cer, căci în nașterea ta siderică semeni, iar în cea animalică culegi, și în cer o posezi și te bucuri de ea.

Întrucât trăiești în nașterea ta contestată și ești silit să-l pleci și să lași diavolul să se năpustească asupra \ dar oricât de tare te lovește, tot atât de zdravăn îi întorci și tu loviturile, dacă te aperi. Căci dacă lupți cu înverșunare, îi zgândări jăratecul mâniei și îi strici cuibul; atunci se produce o răscolire nemaipomenită și, în bătaia care atinge culmea, sortii înclină de partea ta.

Și, cu toate durerile pricinuite ție, lui îi va fi mult mai rău; dacă îl birui, urlă ca un leu căruia i s-au răpit puii, căci mânia lui Dumnezeu îl chinuie; dacă îți scapă și intră în adăpost, se îngrașă, capătă putere și te învinge cu timpul.

Ți-am dat o descriere adevărată a cerului și, dacă tu nu-l poți vedea cu rațiunea, eu îl văd. Gândește și cugetă bine ce este Dumnezeu.

Tu nu vezi în lumea aceasta decât adâncul, și în el astrele și nașterea elementelor; ai vrea să spui că Dumnezeu nu există. Ce a fost în acest loc înainte de a

fi sosit vremea Universului? Dacă vrei să spui că n-a existat nimic, înseamnă că vorbești fără rațiune; trebuie să spui Dumnezeu, căci altminteri n-ar fi devenit nimic.

Și dacă a fost Dumnezeu, cine l-a înlăturat ori l-a învins ca să nu mai fie? Dar dacă el există, el este în cerul său și în Trinitatea sa.

Diavolul a aprins însă mânia, din care au ieșit pământul și pietrele și chiar elementele atât de mișcătoare, de reci, de amare și fierbinți. El a ucis nașterea cea mai exterioară.

A scrie despre modul cum a devenit din nou vie și cum se naște din nou, este obiectul și planul meu întreg; de aci a devenit și trupul animalic în creaturi; dar păcatul în trup este mânia lui Dumnezeu.

O altă întrebare și un alt obiect în această carte: unde va ajunge oare mânia lui Dumnezeu?

La aceasta răspunde spiritul, că la sfârșitul vremii acestei nașteri stricate, după învierea morților, i se va atribui diavolului în deplină stăpânire și drept casă a mâniei, locus-ul sau spațiul în care se află acum pământul; dar nu prin toate trei

nașterile, ci numai prin cea exterioară în care se găsește acum, cea mai interioară urmând să-l țină captiv în puterea ei și să-l folosească drept scaun de pus picioarele, pe care el nu le va putea nici prinde, nici atinge în veci.

Căci acest lucru nu trebuie înțeles ca și cum focul mâniei s-ar stinge și n-ar mai fi; atunci diavolii ar trebui să devină și ei din nou îngeri sfinți și să trăiască în cerul sfânt; dar cum nu se poate, trebuie să le rămână și lor o gaură în această lume, drept adăpost.

Dacă omului i s-ar deschide ochii mai bine, el l-ar vedea pretutindeni pe Dumnezeu în cer, pentru că cerul stă în nașterea cea mai interioară. Când Ștefan a văzut cerul deschis și pe Domnul Iisus la dreapta lui Dumnezeu, sufletul său nu s-a avântat mai întâi la cerul de sus, ci a pătruns în nașterea cea mai interioară, în care cerul este peste tot.

De asemenea, nu trebuie să crezi că divinitatea este o ființă care stă numai în cerul de sus, și că sufletul nostru, când se desparte de trup, se înalță la cerul de sus la sute de mii de leghe de la pământ. Nici nu are nevoie de acest lucru, ci el e așezat în nașterea cea mai interioară, unde este la

Dumnezeu și în Dumnezeu, împreună cu sfinții îngeri, putând fi când sus, când jos, fără a fi împiedicat de nimic.

Căci în nașterea cea mai interioară, divinitatea de sus și de jos este un singur trup, o singură poartă deschisă. Sfinții îngeri se preumblă atât în nașterea cea mai interioară a acestei lumi, la Domnul nostru Iisus Hristos, cât și sus, în propriul lor ținut.

Și unde ar avea să stea mai bine sufletul omului decât alături de regele și salvatorul lui, Iisus Hristos? Căci în Dumnezeu, aproape și departe sunt unul; pretutindeni este Tatăl, Fiul și Sfântul Duh.

Poarta Divinității nu este altfel în cerul de sus și nici mai luminoasă decât în lumea aceasta. Unde ar putea fi mai mare bucurie decât în acel loc în care, ceas de ceas, vin la Iisus îngeri și prunci drăgălași, care prin moarte au pătruns în viață? Aceștia vor ști, fără îndoială, să vorbească despre numeroase lupte. Și unde ar putea fi mai mare bucurie decât acolo unde, în mijlocul morții se naște neconținut viața?

Căci fiecare suflet aduce cu sine o nouă biruință, și totul e numai armonie, fericire și urări de bun venit. Gândește-te, când sufletul copiilor vine la părinții care i-au

născut din pântecul lor, n-ar putea fi oare aci un cer adevărat? Ori socoți că scriu prea pământește? Dacă ai veni la fereastra aceasta și ai privi, n-ai spune că e ceva pământesc. Chiar dacă trebuie să folosesc o limbă pământească, ea are aici un înțeles¹⁰² cu adevărat ceresc, pe care în nașterea mea exterioară nu-l pot exprima nici în scris nici în vorbire.

Știu bine că nu în orice inimă, cuvântul poște cuprinde despre cele trei nașteri, mai cu seamă inima care este prea mult înecată în trup și zăvorâtă prin nașterea cea mai exterioară. Dar eu nu pot să redau în alt fel decât așa, și chiar dacă scriu limpede spirit, cum într-adevăr și este, inima înțelege tot carne, după cum văd.

Despre forma pământului

Unii au scris că cerul și pământul au fost făcute din nimic; mă cuprinde însă mirarea că între atâția bărbați eminenți, nu s-a găsit măcar unul care să fi putut descrie adevăratul mobil, dat fiind că același Dumnezeu care există acum a existat din vecii vecilor.

Unde nu există nimic, nici nu se face nimic; orice lucru trebuie să aibă o rădăcină, altminteri nu crește nimic; dacă n-

ar fi fost cele șapte spirite ale naturii din vecii vecilor, n-ar fi existat nici îngerii, nici cerul, nici pământul.

Dar pământul a ieșit din salnitrul stricat ai nașterii celei mai exterioare. Acest lucru nu-l poți tăgădui când privești pământul și pietrele, ci trebuie să confirmi că în ele este moartea; altfel n-ar crește înăuntrul lor nici aur, nici argint, nici buruieni, nici iarbă.

Cineva și-ar pune întrebarea: Sunt aci toate trei nașterile? Da, viața străbate prin moarte; cea mai exterioară naștere e moartea, cealaltă este viața care stă în focul mâniei și în dragoste, cea de-a treia este viața sfântă.

Învățătură. Pământul exterior este o duhoare amară, și este mort; aceasta o înțelege orice om. Sâlniirul, însă, a fost ucis prin mânie; pentru că nu poți tăgădui că în pământ nu este mânia lui Dumnezeu; altfel n-ar fi atât de aspru, de amar, de acru și de otrăvitor și n-ar da naștere la atâția viermi veninoși și răi. Dar dacă ai vrea să spui că Dumnezeu l-a făcut așa din intenția și planul lui, atunci ai spune că Dumnezeu e răutatea însăși.

Mai bine spune-mi pentru ce a fost izgonit diavolul? Vei zice, desigur, că din

pricina trufiei sale, fiindcă a vrut să fie mai presus de Dumnezeu. Ghicește cu ce? Ce fel de putere a avut el? Spune acum, știi ceva?

— Nu știi nimic, așa că mai bine taci și ascultă.

El se afla în salnitrul pământului, înainte de vremea creației, pe când acesta era încă subțire, stătea în sfânta naștere cerească și era în întreaga împărăție i-a acestei lumi, în care nu existau pământ și plletere, ei o sămânță cerească născută din cele șapte spirite originare ale naturii, căci din ea răsăreau fructe și forme cerești, care constituiau minunata hrană a îngerilor.

Când însă mânia se aprinse înăuntrul ei, ea fu ucisă în moarte. Dar nu trebuie înțeles că ea ar fi în întregime moartă, căci cum poate muri ceva cu totul în Dumnezeu, care își are viața din vecii vecilor? Ci nașterea cea mai exterioară a ars, a înghețat, s-a stins și a înțepenit.

Cealaltă naștere, a doua, naște din nou viața în cea mai exterioară, iar cea de-a treia se naște între prima și cea de-a doua; aceasta înseamnă între cer și iad în centrul focului mâniei, și spiritul străbate în focul mâniei și naște viața cea sfântă, care constă în forța iubirii.

Și în această naștere vor învia morții care au semănat acolo o sămânță sfântă; dar cei care au semănat în focul mâniei, vor învia și în focul mâniei. Căci pământul va fi din nou viu, deoarece a renăscut divinitatea în Hristos, prin trupul său, și l-a înălțat la dreapta lui Dumnezeu; însă focul mâniei rămâne în nașterea sa.

Dar când vrei să spui că în pământ nu există viață, înseamnă să vorbești ca un orb, căci vezi bine cum crește din el iarba și buruiana. Iar când vrei să spui că pământul are o singură naștere, vorbești tot ca un orb; căci buruiana și lemnul care cresc din el nu sunt pământ; nici fructul din arbore nu este lemn, nici puterea fructului nu este Dumnezeu, ci Dumnezeu este ascuns în centrul nașterii celei mai interioare din toate nașterile naturale și nu se recunoaște decât în sufletul omului; nici nașterea cea mai exterioară din fruct nu-l poate cuprinde sau ține, ci El ține nașterea cea mai exterioară a fructului și îi dă formă.

O altă întrebare: De ce este oare pământul atât de muntos, de pietros și de accidentat?

Munții au devenit astfel din contracția pământului, deoarece salnitrul stricat s-a

aflat inegal în diferite locuri, după cum a fost roata lui Dumnezeu cu spiritele sale originare dinăuntru.

Pe locurile unde a fost mai întâi apa dulce din roata interimară a lui Dumnezeu, s-a făcut multă apă pământească, comprehensibilă. Dar acolo unde a fost mai întâi calitatea aspră din amăreala din mercuriu, s-a făcut mult pământ și piatră. Iar unde a fost mai întâi căldura din lumină, s-a făcut mult argint și aur, iar în fulgerul luminii diferite pietre scumpe; mai cu seamă unde a fost mai întâi iubirea în lumină, s-au făcut cele mai nobile pietre și cel mai curat aur.

Dar când ghemotocul pământului s-a comprimat, apa a țâșnit din multe locuri; acolo însă unde a fost presată de calitatea aspră între stânci puternice, ea se află încă în pământ, făcându-și de atunci găuri și locuri mari, potrivite pentru curgere.

Pe locurile unde se află oceanele și mările, apa, venind dinspre pol, unde fusese mai înainte, a găsit pământul ca o vale, din prea puțin salnitru, și apa s-a oprit.

Căci apa subțire caută valea și este ca o umilire a vieții, care nu se înalță, ca de pildă calitatea aspră, amără și cea a focului, în

creaturile făcute de diavol.

De aceea caută apa întotdeauna locurile cele mai joase de pe pământ, ceea ce înseamnă tocmai spiritul blândeții în care se naște viața, așa cum poți citi la Facerea Omului și chiar mai înainte, la specia sa.

Despre zi și despre noapte întreaga divinitate cu toate puterile și acțiunile ei, împreună cu ființa ei interioară, cu înălțarea, pătrunderea și schimbarea ei, este întreaga acțiune sau naștere; totul trebuie înțeles în spiritul ciivântului.

Aceleași condiții și aceeași naștere interioară a calităților în care spiritul concepe cuvântul, îi dă formă și îl pune în libertate. – există și în natură: aceeași naștere interioară, aceeași pătrundere, înălțare, luptă și biruință.

Pentru că, atunci omul a căzut în păcat, el a fost trecut din prima și cea mai interioară naștere, în celelalte două care l-au înconjurat îndată și s-au contopit cu el și în el, ca în proprietatea lor; omul primi îndată spiritul și toată amprenta nașterii siderice, și chiar ale celei mai exterioare.

De aceea pronunță el toate cuvintele după nașterea interioară a naturii; căci spiritul omului, care stă în nașterea siderică

și se contopește cu întreaga natură, este ca natura însăși; el formează cuvântul după nașterea interioară.

Când vede un lucru, îi dă numele după calificarea lui; dacă face aceasta, trebuie să-și dea și sieși o astfel de figură, și să se nască cu sunetul său cum se naște lucrul pe care vrea să-l numească. Aici stă miezul întregii înțelegeri¹⁰³ a divinității.

Nu scriu acestea și nu le scot la lumină, pentru ca un oarecare să și le însușească drept păreri proprii și să le proclame lucruri sfinte. E nevoie de ceva mai mult. Spiritul tău animalic trebuie să se contopească mai întâi cu nașterea cea mai interioară în Dumnezeu și să stea în lumină pentru a cunoaște bine nașterea siderică și a avea o poartă liberă în toate nașterile. Altfel, nu vei scrie filosofie sfântă și dreaptă, ci vei fi luat drept zeflemist al lui Dumnezeu.

Vreau să cred că diavolul își va călări trufașul cal cu cineva care va porni la drum înainte de-a se încinge, lucru de care nu vreau să fiu învinuit. Căci ceea ce mi se revelează aici trebuie să îndeplinesc; pentru că a sosit timpul răzbaterii. Cel ce vrea să doarmă, va fi trezit de vifornița mâniei. Pentru ca fiecare să aibă grijă de sine, cu

credință am vestit aceste lucruri, după îndemnul și voința spiritului.

Ia aminte. Scrie Moise: Dumnezeu a despărțit lumina de întuneric și a numit lumina zi și întunericul noapte, și s-a făcut din seară și din dimineată prima zi.

Deoarece cuvântul seară și cuvântul dimineată merg împotriva filosofiei și rațiunii, trebuie să credem că nu Moise a fost aci autorul, ci că i-au fost transmise de înaintașii lui, care au socotit toate cele șase zile ale Facerii într-o singură curgere, păstrând crearea lui Adam într-un cuvânt nedeslușit și trecându-l astfel asupra urmașilor.

Căci seara și dimineata n-au existat înaintea vremii soarelui și astrelor, care au fost create cu adevărat abia în cea de a patra zi, ceea ce eu, din anumite motive, voi dovedi mai încolo, când voi scrie despre facerea soarelui și a astrelor.

Dar ziua și noaptea au existat; aceasta vreau s-o lămuresc aici după cunoștințele mele.

Trebuie să deschizi aici ochii spiritului cu toată puterea ta, dacă vrei să pricepi; dacă nu, vei rămâne orb.

Această mare lucrare a rămas până

acum ascunsă omului. Acum (slavă Domnului!) se crapă, în sfârșit, de ziuă, căci zorile mijesc și *aurora* se arată; ieșirea la iveală a celei mai interioare nașteri se arată cu stegulețul ei roșu, verde și alb de curcubeu, în nașterea cea mai exterioară.

Ia aminte!

— Vei zice: Cum e cu puțință oare, să fi fost zi și noapte, iar dimineață și searănu?

Că dimineața și seara sunt pe pământ, sub lună, și-și iau începutul din lumina soarelui, care făurește seara și dimineața, precum și ziua luminoasă și noaptea întunecoasă – asta o știe orișicine. N-au existat însă, la acea vreme, două creații, una a serii și alta a dimineții, ci, când ele au început, au mers până s-au scurs una într-alta.

Despre zi

Cuvântul T a g104 se constituie în inimă, pleacă înainte spre gură pe drumul calității aspre și al celei amare pe care însă nu le trezește, căci cuvântul, deși trece prin locus-ul lor care se află la baza osului palatal deasupra limbii, el o face foarte ușor și rămânând incomprehensibil calităților aspră și amară.

Dar când ajunge pe limbă, aceasta,

ajutată de osul palatal, închide gura; când spiritul, vrând să iasă afară, se lovește de dinți, limba deschide gura și, vrând s-o ia înaintea cuvântului, face un fel de salt de bucurie la deschiderea gurii.

Iar când cuvântul iese, gura se deschide larg înăuntru și cuvântul se constituie din nou, cu sunetul său, îndărătul calității aspre și amare, pe care o trezește ca pe un somnoros leneș, țâșnind brusc afară din gură.

Atunci calitatea aspră tresare, se smucește ca un om copleșit de somn, care e trezit de ceva; dar spiritul amar, care pornește din fulgerul arzător, rămâne pe loc, n-aude nimic și nici nu se mișcă.

Acestea sunt lucruri foarte mari și nicidecum atât de simple cum și le închipuie cel neștiutor.

Faptul că spiritul se pregătește mai întâi în inimă și, cu toată paza, străbate neobservat drumul până la limbă, înseamnă că lumina din inima lui Dumnezeu a răzbătut prin cea mai exterioară naștere stricată, ticăloasă, moartă, amară și aspră din natura acestei lumi, fără a fi cuprinsă nici de diavol, nici de moarte, nici de mânia lui Dumnezeu; așa cum stă scris în

Evangelhia lui Ioan în primul capitol: lumina strălucea în întuneric, și întunericul n-a cuprins-o.

Dar faptul că limba închide gura cu partea superioară a osului palatal, când spiritul ajunge la limbă, înseamnă că la vremea Facerii, cele șapte spirite originare ale naturii din această lume n-au fost amortite prin mânia lui Dumnezeu, ci mai vârtos înviorate și trezite; căci limba înseamnă viața naturii în care stă nașterea animalică sau sfântăi pentru că ea este un model al sufletului.

Iar dacă spiritul contaminează limba îndată ce ajunge la ea și o face să tresalte de bucurie și să vrea, la deschiderea gurii, s-o ia înaintea spiritului, înseamnă că cele șapte spirite ale naturii care se cheamă nașterea siderică, așa cum lumina lui Dumnezeu se cheamă zi, se înalță în ele însele, îndată ce au primit viața și voința divină și s-au bucurat peste măsură, așa precum limba din gură s-a bucurat și ea.

Faptul că partea dinainte a cerului gurii se lărgeste și face loc spiritului după placul său, înseamnă că întreaga naștere siderică s-a predat cu bucurie voinței luminii și nu a trezit în sine mânia.

Iar faptul că spiritul, când pornește spre gură, se mai reculege o dată la adăpostul calității aspre pe limbă, în dosul cerului gurii, trezind calitatea aspră căreia i se face somn și îndreptându-se iute spre gură, înseamnă că spiritul aspru e obligat de fapt să mențină și să alcătuiască toate lucrurile în întreaga natură, dar abia când spiritul luminii le-a dat formă, acesta trezește spiritul aspru și i le dă în mâini ca să le țină.

Așa trebuie să fie din pricina comprehensiunii exterioare, care trebuie ținută în furia aspră; altfel n-ar exista nimic în trup și, de asemenea, n-ar exista pământul concentrat și pietrele, ci s-ar preface din nou într-un salnitru sfărâmicios, împrăștiat și întunecat, care ar pluti în tot adâncul.

Și mai înseamnă, de asemenea, că acest salnitru, până la urmă, când spiritul își va fi realizat creatura și lucrarea lui în această lume, va trebui din nou trezit și înviat la Judecata de Apoi.

— Iar dacă spiritul se reculege îndărătul calității aspre și nu o trezește, înseamnă că natura aspră nu va cuprinde în chip propriu lumina lui Dumnezeu, ci se va

bucura în lumina grației și, prin ea, va fi trezită și voința luminii și îndeplinită, întocmai cum trupul animalic al omului îndeplinește voința spiritului, și totuși nu sunt două lucruri.

Dar dacă spiritul amar zace liniștit și nu aude, nici nu cuprinde lucrarea spiritului, înseamnă că focul amar al mâniei care ia ființă în fulgerul ei, nu este trezit de lumină în timpul nașterii acesteia și nu o cuprinde; ci zace captiv în nașterea cea mai exterioară și trebuie să lase spiritul luminii să-și facă lucrarea în natură așa cum o dorește, iar el nu poate nici să vadă, nici să audă, nici să cuprindă acțiunea luminii.

De aceea, niciun om nu trebuie să creadă că diavolul îi va putea smulge din inimă lucrările luminii; căci el nu le poate nici vedea, nici cuprinde. Și chiar dacă el tună și fulgeră în nașterea cea mai exterioară a trupului, ca în castelul său de pradă, nu te descuraja și nu aduce tu însuți fapta mâniei în lumina inimii tale; atunci sufletul tău va fi sigur de el în fața diavolului surd, mut și orb în lumină.

Să nu-ți închipui că eu scriu aici cai verzi pe pereți, ori vrute și nevrute; ci spiritului îi stau deschise porțile cerului și

cele ale iadului „și pătrunde în lumină prin amândouă și le poate chiar accepta, căci nașterea siderică trăiește între amândouă și trebuie, de bună seamă” să se lase chinuită.

Și chiar dacă diavolul nu-mi poate lua lumina, el, mi-o acoperă adesea cu nașterea cea mai exterioară și trupească, încât nașterea siderică se sperie ca și cum ar cădea captivă.

Acestea sunt loviturile lui, pentru ca bobul de muștar să fie acoperit; despre care sfântul apostol Pavel și spune că i-a fost dat un par în trup și s-a rugat lui Dumnezeu să i-l ia, la care Domnul i-a răspuns: Harul meu ți-ajunge. (2 - Cor., 12,7,8,9).

Căci și el venise până la acest locus și ar fi dorit mult să aibă lumina fără opreliște ca însușire a sa în nașterea siderică; dar nu se putea, căci mânia sălășluiește în nașterea trupească și trebuia să-și ducă stricăciunea în trup. Dacă, însă, furia ar fi luată în întregime de nașterea siderică, ea ar fi, aci, egală lui Dumnezeu, și ar ști toate lucrurile ca Dumnezeu însuși.

Ceea ce acum numai sufletul știe, care se contopește cu lumina lui Dumnezeu; dar el n-o poate restitui în întregime, căci este o altă persoană. Întocmai cum și mărul din

pom nu-și poate restitui pomului sau pământului gustul și parfumul său, deși e fiul pomului; așa e și în natură.

Omul sfânt care a fost Moise era atât de copleșit de această lumină, încât și nașterea siderică era transfigurată, iar de la ea a fost transfigurată pe fața lui nașterea cea mai exterioară a trupului; Moise dorea cu ardoare să vadă în nașterea siderică chiar și lumina lui Dumnezeu, în toată plenitudinea.

Dar acest lucru nu era cu putință, căci încuietoarea mâniei îi sta în față; nici nu poate întreaga natură a nașterii siderice din această lume să cuprindă lumina lui Dumnezeu; de aceea, inima lui Dumnezeu oare sălășluiește pretutindeni și cuprinde totul este ascunsă.

Prin urmare, iată că ziua a existat înainte de facerea soarelui și a astrelor, căci Dumnezeu zise: Să fie lumină (1 - *Moise*, 1,3) și atunci, lumina răzbi prin întuneric și întunericul n-o cuprinse, ci rămase la locul lui.

De asemenea, vezi și tu cum mânia lui Dumnezeu zace ascunsă, liniștită în nașterea cea mai exterioară a maturii, și nu poate fi trezită; o trezesc, până la urmă, oamenii înșiși, care, chiar în nașterea lor

trupească se contopesc cu mânia din nașterea cea mai exterioară a naturii.

De aceea, când cineva e condamnat la iad, nu poate spune că Dumnezeu a făcut-o sau a voit-o; ci omul trezește el însuși focul mâniei în sine, care, când arde, se contopește cu mânia lui Dumnezeu și cu focul iadului, devenind unul și același lucru.

Când lumina ta se stinge, tu rămâi în întuneric, și în întuneric mânia lui Dumnezeu se ascunde; dacă însă o trezești, ea arde în tine.

În piatră există și foc, dar dacă nu o lovești, focul rămâne ascuns; când o izbești, focul sare afară. Dacă există ceva care ia foc, acel ceva se aprinde și focul devine mare; astfel se întâmplă și cu omul, când aprinde focul liniștit al mâniei.

Despre noapte

Cuvântul N a e h t105 se formează mai întâi pe inimă, iar spiritul se sfădește cu calitatea aspră, căreia cuvântul nu-i este îndeajuns de comprehensibil; apoi se reculege pe limbă, dar fiindcă pe inimă este posomorât, limba închide gura pentru un timp, până ce spiritul ajunge pe limbă și-și revine. Apoi limba deschide iute gura și lasă spiritul să iasă.

Faptul că acest cuvânt apare mai întâi pe inimă și se împotrivește calității aspre, înseamnă că Duhul Sfânt s-a recules în întuneric deasupra inimii lui Dumnezeu: în nașterea siderică a celor șapte spirite originare. Iar că se opune calității aspre, înseamnă că întunericul a pricinuit Duhului Sfânt aversiune și dezgust, și spiritul a adus întunericului neplăcere.

Că. spiritul parcurge, totuși, calea întunecată, înseamnă că el străbate și întunericul care se află încă în liniște adâncă și naște la lumină, atâta vreme cât stă nemișcat și nu aprinde focul.

Aici trebuie să privească just lumea care judecă și vrea să condamne omul încă din pântecel mamei, pentru că el nu știe dacă focul mâniei a fost sau nu în întregime aprins de părinți în fruct, deoarece și spiritul lui Dumnezeu se preumblă în întunericul ce se află încă în pauză și poate naște încă la lumină. În afară de asta, ceasul nașterii omului este pentru unii foarte prielnic, pentru alții foarte dăunător, dar nu din constrângere.

Faptul că gura se închide când spiritul se reculege deasupra inimii, iar calitatea aspră i se împotrivește și se hărțuie cu el,

înseamnă că întregul spațiu sau locus al acestei lumi a fost întunecat, în totul, în nașterea siderică și chiar în nașterea cea mai exterioară, devenind luminos prin puternica ieșire a spiritului.

Faptul însă că spiritul amar nu se trezește, în timp ce spiritul trece prin locus-ul său, înseamnă că noaptea întunecoasă în nașterea cea mai exterioară a acestui Univers n-a cuprins niciodată lumina, și n-o va cuprinde în vecii vecilor.

De aici rezultă că făpturile nu văd lumina siderică decât cu ochii, căci altfel, acolo unde întunericul n-ar fi încă în nașterea cea mai exterioară, spiritul sideric ar putea să vadă prin lemn și piatră și prin întreg pământul, așa cum o face în cer, și de nimic n-ar putea fi oprit.

Dar întunericul e despărțit de lumină, și rămâne în nașterea cea mai exterioară unde zace mânia lui Dumnezeu, până la Judecata de Apoi; atunci se va aprinde mânia, și întunericul, va deveni casa veșnicei stricăciuni, în care va sălășlui, în veci, Lucifer cu toți nelegiuiții lui, care au semănat în întuneric ogorul mâniei.

Nașterea siderică, în care stă acum lumina naturală și în care se naște sfânta

naștere, va fi și ea aprinsă la sfârșitul acestei vremi, iar mânia și sfânta naștere se vor despărți una de alta; căci mânia nu va cuprinde sfânta naștere.

Dar mânia din nașterea siderică va fi dăruită ca viață casei întunericului, și tot mânia va numi focul iadului și casa întunericului, care este nașterea cea mai exterioară - *moarte* iar regele Lucifer va fi acolo Dumnezeu, și îngerii lui cu toți oameni osândiți vor fi slujitorii lui.

În această prăpastie, vor răsări tot felul de fructe și plăsmuiri diavolești, toate după specia și calitatea iadului, așa cum în ceruri răsar toate, după specia și calitatea divină.

Așadar, poți înțelege ce înseamnă și ce este facerea cerului și a pământului, și ce a făcut Dumnezeu în prima zi, deși primele trei zile, cu seara și dimineața, nu au fost împărțite; ci e socotit un timp de douăzeci și patru de ore, așa cum există la înălțime, deasupra lunii, un timp și o zi.

De altminteri, se și socotește drept o zi omenească, deoarece, fără îndoială, pământul și-a început de îndată rotirea, iar în timpul când Dumnezeu a separat lumina de întuneric, el s-a și întors o dată, executându-și cursa pentru întâia oară.

CAPITOLUL XX

DESPRE ZIUA A DOUA

Despre ziua a doua stă scris: Și Dumnezeu zis-a: Să se tragă o tărie între ape și să fie o despărțitură între ele. Atunci făcu Dumnezeu tăria și despărți apa de sub tărie de apa de peste tărie, și așa s-a întâmplat. Și Dumnezeu numi despărțitură cer, și se făcu atunci din seară și din dimineață ziua a doua. (1 - *Moise*, 1,6,7,8).

Această scriere arată, încă o dată, că nu Moise este autorul ei, căci e naivă și de neînțeles, deși are un înțeles¹⁰⁶ foarte profund.

Fără îndoială, Duhul Sfânt n-a vrut să dezvăluie asemenea lucruri, pentru ca diavolul să nu afle toate tainele Facerii. Căci însuși (diavolul) nu cunoaște crearea luminii și nu știe cum cerul s-a făcut din miezul apei. Pentru că el nu poate nici să vadă, nici să cuprindă lumina și sfânta naștere care stă în apa cerului, ci numai nașterea care stă în calitatea aspră, amară, acră și fierbinte, din care a luat ființă nașterea cea mai exterioară, adică regescul său castel.

Nu trebuie înțeles că el n-ar avea în apa elementară puterea s-o posede, căci nașterea exterioară, stricată, aparține și ea,

în apa elementară, mâniei lui Dumnezeu; iar moartea este aci, ca în pământ.

Numai că spiritul lui Moise consideră aci o altă apă, pe care diavolul n-o poate nici înțelege, nici cuprinde; dacă ea ar fi fost explicată un timp atât de îndelungat, diavolul ar fi învățat-o înaintea omului, și, fără îndoială, neghina lui s-ar fi răspândit și în ea.

De aceea, Duhul Sfânt a ținut-o ascunsă până în ultimul ceas înaintea serii, în care se împlinesc cei o mie de ani ai săi, când va fi lăsat pentru scurtă vreme slobod „cum citim în *Apocalipsul lui Ioan*, 20,3. „[După vară, vine din nou iarna de pe urmă, când soarele lucește dar nu încălzește]”.

Dar fiindcă diavolul s-a eliberat acum de lanțurile întunericului, Dumnezeu lasă pretutindeni să se aprindă luminări, pentru ca oamenii să-l cunoască și să se ferească de el.

Că el nu s-a desprins, poate vedea oricine. Privește și tu lumea la lumină și te vei convinge că cei patru fii pe care diavolul, la izgonirea lui din cer, i-a născut „conduc astăzi lumea. Ei sunt: trufia, lăcomia, invidia și mânia. Ei stăpânesc astăzi lumea și sunt inima Satanei și

spiritele lui animalice.

De aceea n-ai decât să privești lumea îndeaproape și vei vedea că ea e contopită cu acești patru fii proaspăt născuți ai diavolului, de care trebuie să te păzești. Căci aceasta e vremea despre care toți profeții au prorocit. Hristos spune în *Evanghelie*: Și tu crezi că Fiul Omului va găsi credință, când va veni iarăși să judece lumea? {Luca, 18,8}.

Lumea își închipuie că înoată acum în flori, pentru că deasupra ei plutește un halo de lumină, dar spiritul mi-arată că ea se află la mijlocul iadului, căci lasă dragostea și îmbrățișează lăcomia, camăta, înșelăciunea și nu mai are în ea pic de milostenie.

Fiecare ȋpă: de-aș avea bani! Cel tare sugă celui slab măduva din oase, și-i stoarce sudoarea cu putere.

Pretutindeni, lumea nu-i decât minciună și înșelăciune, omor și jaf; pe bună dreptate, își merită numele de sălaș ori vizuină a diavolului.

Sfânta lumină este acum doar istorie sau știință; spiritul nu vrea să lucreze în ele. Și oamenii socot că aceasta e credința, pe care ei și-o mărturisesc prin cuvânt.

O, tu, lume oarbă și nebună, te-ai

umplut de duhul Satanei! Aceasta nu-i credință, când știi bine că Iisus și-a vărsat sângele și a murit pentru tine și pentru fericirea ta. Sunt doar basme și născociri; o știe și diavolul, dar la nimic nu-i folosește. Așa și tu, lume smintită! Vrei să renunți la știință, și de aceea propria ta știință te va judeca.

Dar dacă vrei să știi ce este dreapta credință, atunci ia aminte: inima ta să nu se unească cu cei patru fii ai diavolului în trufie, lăcomie, invidie, mânie, camătă, speculă, minciună, înșelăciune, omor; să nu iei aproapei bucată de la gură, să nu cugeți zi și noapte la treburi viclene, nici să cauți a fi pe plac diavolului prin trufie, lăcomie, invidie, mânie, ori să te avânți în desfrâul lumesc.

Așa vorbește spiritul în zelul său prin mânia lui Dumnezeu în această lume: Deoarece spiritul tău și voința ta s-au contopit cu cele patru vicii ale diavolului, tu nu mai ești unul și același spirit cu Dumnezeu; și chiar dacă în fiecare ceas mi-ai oferi buzele tale și înaintea mea ți-ai pleca genunchii, truda ta nu-mi mai place. Răsuflarea ta este și așa mereu în fața mea, ce-mi trebuie fumul de tămâie în mânia

înverșunată? Crezi că vreau să las diavolul să intre în mine? Ori să ridic iadul în cer?

— Întoarce-te și luptă contra răutății diavolești, apleacă-ți inima spre Domnul Dumnezeuul tău și îndreaptă-ți pașii după voința lui. Dacă inima ta se apropie de mine, mă voi apropia și eu de tine. Sau tu crezi că eu sunt ipocrit ca tine?

Așadar, îți spun: dacă inima ta, în deplina ta cunoaștere, nu se contopește cu Dumnezeu din sinceră și hotărâtă dragoste, atunci ești un prefăcut, un mincinos și un ucigaș în fața lui Dumnezeu; căci Dumnezeu nu ascultă rugăciunea nimănui, a cărui inimă nu se îndreaptă în adâncă smerenie spre el.

Dacă vrei să lupți împotriva mâniei lui Dumnezeu, trebuie să îmbraci coiful supunerii și al dragostei; altminteri nu birui, și dacă nu birui, lupta ți-a fost zadarnică și rămâi și mai încolo slujitor al diavolului precum ai fost.

La ce-ți ajută știința, dacă nu vrei să lupți înăuntrul ei? La nimic. E ca și când cineva ar ști o mare comoară și n-ar căuta-o, ar ști s-o dobândească și moare de foame cu toată știința lui.

Aceasta o spune spiritul, și mulți păgâni

care nu au știința ta luptă împotriva răului și vor dobândi împărăția cerului înaintea ta. Cine-i poate judeca dacă inima lor se contopește cu Dumnezeu? Și chiar dacă nu-l cunosc* ei lucrează în spiritul lui, în dreptatea și curățenia inimii lor, în sinceră dragoste unii față de alții, dovedind că legea lui Dumnezeu este în inima lor. (*Romani*, 2,15).

Pentru că tu o știi și nu o faci, iar aceștia nu o știu și o fac; astfel, ei judecă știința ta cu fapta lor, iar tu vei fi privit ca un ipocrit și un slujitor nedemn, pus în via Domnului, unde nu faci decât să trândăvești.

Ce crezi că va spune tatăl casei când îți va cere talantul încredințat, pe care tu îl vei fi îngropat în pământ? Nu va spune el: tu slugă vicleană, de ce n-ai împrumutat talantul meu, care mi-ar fi adus acum cuvenitul câștig?

Se va lua de la tine chiar suferința lui Hristos și se va da păgânilor, care au avut un singur talant și au adus stăpânului cincii; va trebui să urli laolaltă cu câinii.

Ia aminte.

— Dacă vrem să privim bine cum a despărțit Dumnezeu apa de sub tărie de apa

de peste tărie, vom găsi aci unele lucruri mari. Căci apa care zace pe pământ este o substanță tot atât de degradată și de moartă ca pământul, și aparține tot nașterii celei mai exterioare care, prin comprehensiunea ei, stă în moarte întocmai ca pământul și pietrele.

Să nu credem că e cu totul lepădată de Dumnezeu, căci inima ei aparține încă nașterii siderice, în care se naște sfânta naștere.

Dar în nașterea cea mai exterioară stă moartea, și de aceea, apa comprehensibilă a fost despărțită de apa incomprehensibilă.

Iar tu vei spune: Cum vine asta?

— Vezi, apa din adâncul de pe pământ, care este contopită cu elementul aer și elementul foc, este apa nașterii siderice în care se află viața siderică, iar în ea se mișcă și lucrează cu precădere Duhul Sfânt; prin ea naște, de asemenea, cea de-a treia și mai interioară naștere a mîniei lui Dumnezeu, într-un chip incomprehensibil. Înaintea ochilor noștri, această apă seamănă și cu aerul.

Că apa cea adevărată, aerul și focul sunt, contopite și există în adâncul de pe pământ, poate vedea și înțelege orice om

înzestrat cu intelect. Căci, adesea, vezi tot adâncul luminos și limpede, iar într-un sfert de ceas este acoperit cu nori de apă. Adică atunci când adâncul aprinde astrele de sus și apa de jos de pe pământ, se naște îndată apa, ceea ce nu s-ar întâmpla dacă mânia n-ar sta și în nașterea siderică.

Dar fiindcă totul este corupt, trebuie ca apa de sus» în mânia lui Dumnezeu, să vie în ajutorul calităților aspră, amară și fierbinte ale pământului, să le stingă focul și să le îmblânzească, pentru ca viața și chiar sfânta naștere să poată fi neîntrerupt născute între moarte și mânia lui Dumnezeu.

Că în adâncuri se află și elementul foc și guvernează împreună cu aerul și apa, vezi chiar tu în fulgerătură; de asemenea, vezi cum lumina soarelui aprinde cu impulsul ei elementul foc pe pământ, când uneori la înălțime, în spațiul lunii, e foarte rece.

Dar Dumnezeu a despărțit apa comprehensibilă de cea incomprehensibilă și a așezat-o pe cea dintâi pe pământ, iar pe cealaltă a lăsat-o în adâncuri pe locul ei propriu, cum i-a fost dat din veșnicie.

Cum însă mânia există și în această apă din adâncul de deasupra pământului, mereu

se naște din aprinderea astrelor și a apei în mânia, acel fel de apă comprehensibilă care, prin nașterea ei exterioară, stă în moarte.

Și care, întrucât prin nașterea cea mai interioară se contopește cu nașterea siderică, vine în ajutorul salnitrului din pământul pervertit și-i stinge mânia, pentru ca în nașterea siderică totul să stea în viață, iar pământul prin moarte să nască viața.

Porțile misterului

Faptul că între ape există o despărțitură care aici se cheamă cer, are acest înțeles¹⁰⁷. Întregul adânc de la lună până la pământ stă, cu influența lui, în nașterea mânioasă și comprehensibilă; căci luna este o zeiță a nașterii comprehensibile. Tot astfel este casa diavolului, a morții și a iadului în spațiul dintre lună și pământ.

Pentru că aici, mânia înverșunată a lui Dumnezeu în nașterea cea mai exterioară în adânc, este aprinsă și întezită zilnic de diavol și de toți oamenii fără Dumnezeu cu marile lor păcate, care încă se mai contopesc cu nașterea siderică în adânc: astfel a făcut Dumnezeu tăria care se cheamă cer, între nașterea cea mai exterioară și nașterea cea mai interioară.

Aceasta este diferențierea între cele două nașteri. Căci nașterea cea mai exterioară a apei nu o poate cuprinde pe cea mai interioară care se cheamă cer, și care e făcut din inima apei. [, C e nu 1 este firmamentul, marea de foc din cele șapte spirite ale naturii, din care au fost făcute astrele prin cuvântul *Hat* (să fie), create și încorporate”].

Dar nașterea cea mai interioară a cerului se ciocnește puternic de pământ, și ține strașnic în captivitate apa cea mai exterioară de pe pământ și pământul însuși. Dacă lucrul acesta n-ar fi, apa s-ar dezmembra, pământul s-ar sparge în bucăți și s-ar fărâmița în adâncuri.

Dar aceeași tărie dintre apa cea mai exterioară, comprehensibilă, și cea mai interioară, ține prins pământul și apa comprehensibilă.

Poate ai vrea să întrebi: Ce fel de tărie a cerului să fie aceasta, pe care eu nu pot nici s-o văd, nici s-o înțeleg?

Este despărțitura dintre divinitatea limpede, senină, și natura căzută în stricăciune, pe care trebuie s-o străbați când vrei s-ajungi la Dumnezeu. Este tocmai tăria care nu stă nici cu totul în mânia și nu

este nici cu totul pură, despre care stă scris: Nici cerurile nu sunt curate în fața lui Dumnezeu. (*Iov, 15,15*). La Judecata de Apoi, mânia va fi alungată de acolo.

Căci stă scris: Cerul și pământul vor trece, dar cuvintele mele nu vor trece (*Matei, 24,35; Marcu, 13,31*).

Dar ceea ce e necurat în acel cer este mânia, iar ceea ce este curat este cuvântul lui Dumnezeu, pe care l-a rostit cândva. Să se despartă apa de sub tărie, de apa de deasupra tăriei. (1 - *Moise, 7*). Același cuvânt stă aici, fiind prins în tăria apei, și ținând în captivitate apa exterioară și pământul.

Porțile divinității

Observă acum aici misterul ascuns al lui Dumnezeu

Când privești adâncul de deasupra pământului, nu trebuie să spui: aici nu sunt porțile lui Dumnezeu, unde locuiește el în sfințenia lui. Nu, nu, să nu crezi așa; ci întreaga Sfântă Treime: Dumnezeul-Tatăl, Fiul și Sfântul Duh, sălășluiește în centru, sub tăria cerului, și această tărie nu-l poate cuprinde pe Dumnezeu.

Totul este un trup, atât nașterea cea mai exterioară, cât și cea mai interioară,

împreună cu tăria cerului, cât și cea siderică, în care califică, la mijloc, mânia lui Dumnezeu; dar se împotrivesc una alteia, cum se-ntâmplă cu cârmuirea în om.

Carnea înseamnă, întâi de toate, nașterea cea mai exterioară, care este casa morții; a doua naștere în om este cea siderică, în care stă viața și unde trupul și mânia se luptă între ele. Până aci se cunoaște omul pe sine, căci nașterea siderică naște în cea exterioară, adică în carnea moartă, viața.

Cea de-a treia naștere se naște între cea siderică și cea mai exterioară, și se cheamă nașterea animalică sau sufletul, fiind tot atât de mare cât omul întreg. Această naștere nu o cuprinde omul exterior, de asemenea, nici cel sideric, ci fiecare spirit originar cuprinde numai rădăcina sa dinăuntru, care înseamnă cerul.

Omul acesta animalic trebuie să străbată tăria cerului spre Dumnezeu și să trăiască în dragostea lui, altminteri nu poate ajunge întreg omul la el în ceruri.

Pentru că fiecare om care vrea să fie fericit, trebuie să existe în această lume cu nașterile lui interioare, cum este divinitatea întreagă cu toate cele trei nașteri.

Omul nu poate fi absolut curat, fără mânie și fără păcate, căci nașterile din adâncul acestei lumi nu sunt chiar fără prihană în fața inimii lui Dumnezeu (*Iov*, 15,15), și mereu dragostea și mânia se luptă între ele, din care pricină Dumnezeu se cheamă un Dumnezeu mânios și plin de zel (2 - *Moise*, 20,5 și 5 - *Moise*, 5,9).

Cum este omul în cârmuirea nașterii lui, așa este și întreg trupul Dumnezeului acestei lumi; dar în apă se află viața cea blândă. În primul rând, în trupul exterior al Dumnezeului acestei lumi există moartea încremenită, aspră, amară și fierbinte, în care apa comprehensibilă, este și ea întărită și moartă.

Înăuntru există întunericul, în care atât regele Lucifer cu îngerii lui cât și toți oamenii nelegiuți zac captivi cu trupurile lor încă vii, și tot astfel spiritele oamenilor blestemați care au murit.

Această naștere nu poate să vadă, să audă, să simtă» să miroase, nici să cuprindă inima lui Dumnezeu; este o nebună pe care regele Lucifer, în trufia lui, a nenorocit-o în acest chip.

Cealaltă naștere este cea siderică; tu trebuie să înțelegi viața celor șapte spirite

originare, pentru că în ea se înrâncenă și luptă dragostea și mânia, și în ea stă apa de sus care este un spirit al vieții, și acolo sau între ele există tăria cerului care este făcută din miezul apei.

Această naștere o pătrunde pe cea exterioară, amortită, străbate moartea și naște viața siderică în moarte, adică în pământul întărit în apă, în trupul animalelor și oamenilor, precum și al păsărilor, peștilor și viermilor.

Și până în această naștere, atât cât cuprinde mânia» poate ajunge diavolul, dar mai adânc nu. Căci atât îi este sălașul. De aceea, diavolul nu poate ști cum își are rădăcina cealaltă parte din această naștere.

Până aici a ajuns omul în cunoașterea lui despre lume, după căderea sa; cealaltă rădăcină care se cheamă cer, a ținut-o spiritul până acum ascunsă omului, pentru ca diavolul să n-o învețe de la om și să nu toarne venin în ea, în fața ochilor săi.

Această altă parte a nașterii siderice, care stă în dragostea din apa dulce, este tăria cerului care ține captivă mânia aprinsă împreună cu toți diavolii. Căci ei nu pot intra acolo, iar în cerul acesta sălășluiește Duhul Sfânt care purcede din inima lui

Dumnezeu, luptă împotriva furiei și naște inimii lui Dumnezeu un templu în mijlocul înverșunării mâniei lui.

Și în cerul acesta sălășluiește omul temător de Dumnezeu, chiar cu trupul încă viu, pentru că același cer este atât în om, cât și în adâncul de deasupra pământului. Și cum este adâncul de deasupra pământului, tot astfel și omul, în amândouă: în dragoste și în mânie, până la despărțirea sufletului de trup. Atunci, când se va despărți de trup, sufletul va rămâne singur în cerul dragostei sau în cerul mâniei.

Pe care din cele două părți le va cuprinde sufletul la plecarea lui, acolo își va găsi sălașul său ce nu se vaș, schimba în veci, și din care în veci nu va mai putea ieși, căci o mare prăpastie există între ele, cum spune Iisus în parabola omului bogat. (*Luca, 16,26*).

În acest cer sălășluiesc cu noi sfinții îngeri, iar de cealaltă parte, diavolii; în acest cer omul trăiește întrecer și iad, trebuind să îndure multe lovituri, ispite și prigoane, ba să se lase chiar torturat și strivit.

Mânia se cheamă crucea, iar cerul dragostei se cheamă răbdarea; spiritul ce

răsare aci se cheamă speranța și credința, care se unesc cu Dumnezeu și luptă împotriva mâniei, până când acesta biruie și o răpune (1 - *Ioan*, 5,4).

Aici stă ascunsă întreaga învățătură creștină; cine învață altfel, nu știe ce învață, căci învățătura lui nu are picioare sau fundament, iar inima lui se zbate mereu și se tânguie, neștiind ce trebuie să facă.

Sufletul său caută mereu liniștea și n-o găsește. E nerăbdător și caută mereu ceva nou, și dacă-l găsește se bucură de parc-ar fi găsit o nouă comoară; dar nu există în el statornicie și caută neconținut abstenență.

Voi teologilor, căroră spiritul vă deschide aici ușileși porțile, dar nu vreți să vedeți și să vă pașteți oița în poiana înverzită, ci o țineți în câmpul uscat; să nu credeți că nu veți da socoteală de acest fapt înaintea judecății aspre și mânioase a lui Dumnezeu. Țineți minte.

Iau martor cerul că îndeplinesc aici ceea ce trebuie să fac; căci spiritul mă împinge și eu mă simt în întregime prins de el, și nu mă pot apăra, orice ar fi să mi se întâmple după aceea.

Sfintele Porți

A treia naștere în trupul Dumnezeului

acestei lumi este ascunsă sub tăria cerului, iar tăria cerului se unește cu ea, dar nu chiar trupește, ci spiritual, așa precum îngerii și sufletul omului.

Și această a treia naștere este atotputernica și sfântai inimă a lui Dumnezeu, în care șade Domnul nostru **Iisus**

THristos cu trupul său natural la dreapta lui Dumnezeu, ea un rege și stăpân al întregului trup sau locus al acestei lumi, și care cuprinde și ține totul cu inima lui.

Iar această tărie este jilțul său, și spiritele originare ale vieții sale naturale domină în întreg trupul acestei lumi, și tot ceea ce stă în nașterea siderică, în partea dragostei, este legat de ele¹⁰⁸, cealaltă parte a acestei lumi fiind legată de diavol.

Tu să nu crezi ca Johannes Calvus ori Calvinus¹⁰⁹ că trupul lui Iisus este o făptură lipsită de atotputernicie și: nu cuprinde în sine decât acel locuș.

Nu, fiu al omului; te înșeli amarnic și nu pricepi bine puterea divină. Orice om cuprinde în spiritele sale siderice întregul locus sau trup al acestei lumi, iar locus-ul cuprinde omul. Totul este un trup, doar mădulele diieră.

Cum ar putea spiritele originare din trupul natural al lui Hristos să nu se unească cu spiritele originare ale naturii? Doar și trupul lui este din spiritele originare ale naturii, iar inima lui este, animalic, din cea de-a treia naștere, cuprinzând inima lui Dumnezeu, inima tuturor îngerilor, a cerului tuturor cerurilor, ba chiar pe întreg Tatăl.

Voi, calviniștilor, opriți-vă aci și nu vă mai dați cu părerea! Vă înșelați; nu vă chinuiți cu ființa materială, căci Dumnezeu este un spirit (/oan, 4,24), și în comprehensiune¹¹⁰ stă moartea.

Trupul lui Iisus nu mai este în aspra comprehensiune, ci în comprehensiunea divină a naturii, asemenea îngerilor.

Trupurile noastre nu vor mai fi nici la *înviere* din carne și oase, așa cum suntem obișnuiți a ne privi noi înșine, ci asemenea îngerilor. Și cu toate că trupurile vor avea în ele toată forma și puterea, chiar toate organele până la cele genitale, care vor sta totuși în altă formă, în fine măruntaie și intestine, noi nu vom mai avea comprehensiune aspră din timpul vieții.

Iisus spunea Mariei Magdalena în grădina lui Iosif la mormânt, după învierea sa: „nu mă atinge, căci încă nu m-am suit la

Dumnezeul meu și la Dumnezeuul vostru” (Ioan, 20,17). Ca și cum ar fi vrut să spună: Nu mai am acum trupul animal, chiar dacă mă arăt ție în vechea înfățișare; căci altfel, cu trupul tău animal, nu m-ai putea vedea.

Așa a umblat Iisus și cele patruzeci de zile după învierea lui între ucenici, nefiindu-le întotdeauna vizibil» ci și invizibil, după însușirea lui cerească și îngerească. Dar când voia să vorbească cu ucenicii, el se arăta în formă comprehensibilă fizică, pentru a putea vorbi cu ei în cuvinte naturale; căci pe cele dumnezeiești stricăciunea nu le cuprinde.

El a arătat îndeajuns și faptul că trupul său avea însușiri îngerești, prin aceea că intra la ucenicii săi trecând prin uși zăvorâte. (Ioan, 20,19).

Mai trebuie să știi că trupul său, cu toate cele șapte spirite din natură, se contopește în nașterea siderică în partea dragostei, și ține în captivitate păcatul, moartea și pe diavol în partea mâniei.

Acum înțelegi ce a făcut Dumnezeu a doua zi, când a despărțit apa de sub tărie de apa de deasupra tăriei. Vezi, de asemenea, cum pretutindeni în această lume te găsești atât în rai cât și în iad, și locuiești între rai

și iad în mare primejdie. Și mai vezi cum și cerul există într-un om sfânt, și pretutindeni unde stai, mergi sau zaci, spiritul tău se contopește cu Dumnezeu și, potrivit acelei părți, tu ești în cer și sufletul în Dumnezeu. De aceea și Hristos spune: oițele mele sunt în mâinile mele, și nimeni nu, mi le va smulge(*Ioan*, 10).

Tot astfel vezicum, potrivit mâniei, ești oricând în iad cu toți diavolii. De ți-ar fi ochii deschiși, ai vedea minuni; dar ești între cer și iad și nu vezi nimic, căci te miști pe o potecă îngustă.

Potrivit spiritului sideric, unii oameni la anumite ore au fost, cum se spune, smulși, transportați în extaz; ei au recunoscut îndată atât porțile cerului cât și ale iadului, înștiințând chiar cum unii oameni sălășluiesc în iad cu trupul viu. Aceștia au fost luați, e drept, în derâdere, dar dintr-o mare nepricepere; căci lucrurile stau într-adevăr* așa. Ce caracter au toate acestea, voi arăta detaliat la locul potrivit.

— Că există cu apa o dublă naștere, voi dovedi aici cu limba naturii; fiindcă aceasta este rădăcina și muma tuturor limbilor din această lume, și în ea.

constă deplina și perfecta cunoaștere a

tuturor lucrurilor. Pentru că atunci când Adam a vorbit pentru prima dată, «1 a dat nume tuturor făpturilor și lucrurilor, după calitățile lor și după însușirile lor inerente. Aceasta e tocmai limba întregii naturii; dar nu oricine o știe, pentru că ea este – o taină, misterium¹¹¹, care mie mi-a fost împărtășită de grația dumnezeiască, de Duhul Sfânt care mi-a arătat dragostea lui.

Ia aminte. Cuvântul W a's s e r¹¹² pornește de la inimă, trece peste calitatea amară, dar nu o ațâță, ajunge la dinți pe care îi închide și țâșnește printre ei afară; limba se ali – ază iute spiritului, îl ajută să suiere, se contopește cu el, și acesta iese energic printre dinți, afară. Iar când spiritul a ieșit în cea mai mare parte afară, spiritul aspru și amar se ridică grăbit și se unește¹¹³ după aceea cu cuvântul; dar rămâne la locul său și întinde cu putere silaba's e r.

Faptul că spiritul pleacă de la limbă spre gură, închide dinții și, ajutat de limbă, trece suierând prin dinți, înseamnă că inima lui Dumnezeu se înduioșează și, cu spiritul ei, și-a făcut în juru-i o închidere: aceasta e tăria cerului. Așa precum dinții se închid și spiritul trece printre ei, tot astfel trece

spiritul din inimă în nașterea siderică. Și precum limba se formează pentru șuierat și se unește cu spiritul mergând împreună, tot astfel se formează sufletul omului cu Duhul Sfânt, se contopește cu «1, străbate, prin puterea lui, cerul, și domnește alături de Duhul Sfânt în cuvântul Domnului.

Dar faptul că abia după aceea, calitatea aspră și amară se trezește și se formează pentru cuvânt, înseamnă că într-adevăr totul este un trup; însă cerul și Duhul Sfânt împreună cu inima lui Dumnezeu au locul lor, iar diavolul împreună cu mânia nu pot prinde nici cerul, nici Duhul Sfânt; ci diavolul cu mânia în nașterea exterioară atârnă de cuvânt, iar mânia ajută în nașterea exterioară în această lume să se formeze tot ce stă în comprehensiune, așa cum calitatea aspră și amară se formează în dosul cuvântului și se unește cu el. Dar că spiritul se revarsă așa, pe nesimțite, peste calitatea aspră și amară, înseamnă că poarta lui Dumnezeu există pretutindeni în această lume unde domnește Duhul Sfânt, și că cerul stă deschis pretutindeni, chiar și în mijlocul pământului; de asemenea, că diavolul nu poate, nicăieri în cer, nici să vadă, nici să cuprindă, ci, mormăind posac

ca o jivină a iadului, vine abia pe urmă, după ce Duhul Sfânt și-a clădit o biserică sau un templu, pe care diavolul le-a distrus în mânie, și se târăște în urma cuvântului ca un dușman care nu vrea să i se ridice pe tărâmul lui un templu al lui Dumnezeu, care i-ar putea strâmtora regatul.

CAPITOLUL XXI

DESPRE ZIUA A TREIA

Cu toate că spiritul scrierilor lui Moise a ținut ascunse cele mai adânci mistere, totul e descris atât de ordonat, încât nu poate fi vorba de nicio lipsă în rânduială. Deoarece când Dumnezeu a creat cerul și pământul prin cuvânt, a despărțit lumina de întuneric și a atribuit tuturor lucrurilor locul lor, fiecare începându-și de îndată nașterea și calificarea.

În ziua întâia, Dumnezeu a comprimat salnitru degradat din aprinderea mâniei lui, sau l-a creat prin spiritul tare; căci cuvântul schuf¹¹⁴ înseamnă aici concentrare. În văgăuna acestei concentrări a salnitruului stricat al mâniei, a fost împins și regele Lucifer ca un prinț neputincios, împreună cu îngerii lui, în locus-ul pe care se naște, pe jumătate moartă, comprehensiunea exterioară. Acesta este spațiul dintre zeița

naturii, luna, și pământul mort.

Când s-a întâmplat aceasta, adâncul s-a luminat și lumina cu cerul ascuns s-a despărțit de întuneric, iar ghemotocul pământului s-a întors o dată în marea roată a naturii, și cu aceasta a trecut timpul unei întoarceri sau al unei zile, care cuprinde în ea douăzeci și patru de ceasuri. Cu cealaltă lungime a zilei a început stricta diferențiere, și a fost făcută prăpastia incomprehensibilă dintre mânia și dragostea luminii, iar Lucifer a fost zdravăn încuiat în casa întunericului și păstrat pentru judecata de pe urmă.

Tot astfel a fost despărțită și apa vieții de apa morții, dar în așa chip, ca în acest veac al lumii să se țină una de alta ca trupul și sufletul, totuși una pe alta să nu se cuprindă; numai cerul, care este făcut din miezul apei, stă ca o prăpastie între ele, încât apa comprehensibilă este moartea, și cea incomprehensibilă viața. Astfel, spiritul incomprehensibil, care este Dumnezeu, conduce pretutindeni în această lume și împlinește totul, pe când cel comprehensibil se ține de el, dar sălășluiește în întuneric și nu-l poate nici vedea, nici auzi, nici mirosi și nici simți; numai înfăptuirile lui le vede, și

este un distrugător al lor.

După ce l-a ferecat pe diavol în întuneric prin închiderea cerului, care se întinde pretutindeni în toate direcțiile, Dumnezeu și-a început din nou originara naștere în cel de-al șaptelea spirit al naturii, născând totul din nou, așa cum făcuse din veșnicie.

Astfel, Moise scrie: „Și Dumnezeu a zis să dea pământul din sine verdeață; iarbă cu sămânță într-însa, după felul și asemănarea ei, și pomi roditori care să dea rod cu sămânță în sine. Și așa a fost. Și pământul a dat din sine verdeață: iarbă care face sămânță după felul și după asemănarea ei, și pomi roditori cu sămânță după felul și asemănarea lor. Și a văzut Dumnezeu că ea bine. Atunci s-a făcut din seară și din dimineață ziua a treia”. (1 - *Moise*, 1,11 - 13).

Este o descriere dreaptă și adevărată; dar temeiul propriu-zis stă ascuns în cuvânt, și n-a fost niciodată înțeles de om. Căci de la căderea sa, omul n-a putut cuprinde niciodată nașterea interioară, ce este și cum este nașterea cerească; dat fiind că rațiunea lui a zăcut captivă în comprehensiunea exterioară și n-a putut străbate cerul să

vadă nașterea interioară, care există și în pământul stricat și pretutindeni.

Să nu crezi că Dumnezeu a făcut ceva nou care să nu fi fost mai înainte; căci dacă ar fi așa, ar fi fost un alt Dumnezeu mai înainte, ceea ce e cu neputință. Nimic în afară de acest unic Dumnezeu nu există, întrucât nici porțile iadului nu există în afara lui. S-a creat totuși o diferență între dragostea din lumină și mânia aprinsă în întuneric; și una n-o poate cuprinde pe cealaltă, dar depind una de alta ca mădulele unui trup.

Salnitrul din care s-a făcut pământul a existat din veci și a stat în cel de-al șaptelea spirit originar, care este spiritul naturii; celelalte șase l-au născut neîntrerupt pe cel de-al șaptelea și sunt înconjurate de acesta, ori au stat, cum se spune, captive în pântecul mamei; ele au fost puterea și viața celui de-al șaptelea, întocmai ca nașterea siderică în trup.

Când însă regele Lucifer a atârnat mânia în această naștere, și cu trufia lui a turnat în ea otrava și moartea, s-au născut în nașterea mânioasă, în înverșunarea sau ghimpia morții, astfel de pământ și de pietre. A urmat după aceea scuierea afară,

căci divinitatea nu putea suferi asemenea naștere în dragostea și lumina lui Dumnezeu, încât salnitru stricat trebui să fie comprimat într-un ghemotoc și, împreună cu el, domnul Lucifer. Și se stinse lumina născută în salnitru degradat, iar între mânia și dragoste se închise cerul, pentru ca astfel de salnitru să nu se mai nască și ca cerul să țină captivă în întuneric mânia din nașterea cea mai exterioară în natură, și o veșnică despărțire să fie între ele⁶.

Dar când aceasta se împlini în răstimp de două zile, răsări în cea de-a treia zi lumina din întuneric, și întunericul împreună cu mări mari n-o putură cuprinde. Atunci porni să crească din pământ iarba, verdeța și arborii și, așa cum stă scris, fiecare după fel și asemănare. (1-Mozse, i, 12).

În acest cuvânt se ascunde miezul veșnicei nașteri și nu poate fi înțeles cu carnea și sângele, ci Duhul Sfânt trebuie să aprindă în om nașterea siderică prin cea animalică; altfel, omul e orb și nu înțelege nimic, în afară de pământ și pietre, iarbă, plante și arbori.

6 Adică între mânia și dragoste, și între întuneric și lumină (n.tr.).

Aici stă scris: Și Dumnezeu zise să răsară din pământ iarbă, verdețuri și arbori roditori.

Ia seama aici: Cuvântul zise este un cuvânt veșnic și a existat din veci în acest salnitru, înaintea vremurilor mâniei, când salnitru se afla încă în formă și viață cerească; el n-a murit niciodată în întregime, în sâmburele său, ci numai în comprehensiune.

Când însă lumina rășări din nou în comprehensiunea exterioară sau în moarte, cuvântul veșnic fu în plină naștere și născu prin și din moarte viața, și salnitru stricat aduse din nou roade.

Dar fiindcă veșnicul cuvânt trebuia să se unească cu stricăciunea în mânie, trupurile roadelor deveniră și bune și rele. Căci din pământul care e în moarte, trebuia să ia ființă nașterea exterioară a fructelor, și tot astfel din nașterea siderică ce stă în dragoste și mânie, să se nască spiritul sau viața.

Căci așa se afla nașterea naturii la epoca aprinderii, fiind încorporată în pământ, și trebuind și ea, din nou, să se ridice într-o atare naștere. Căci stă scris, că pământul mort trebuie să îngăduie a rășări

din el iarba, verdeața și arborii, fiecare după modul și specia sa. Adică fiecare după felul și calitatea în care existase înaintea vecilor, și în calitatea, felul și forma cerească în care fusese. Căci asta se cheamă natura proprie ce se primește în pântecele mamei și aparține, după dreptul natural, celui ce se naște, întocmai ca propria lui via a.

Așadar, nici pământul n-a produs o altă viață decât cea care a existat în el din veci. Așa cum, înainte de vremea mâniei, el a produs fructe cerești care au avut trup sfânt, curat, ceresc și au fost hrana îngerilor, tot astfel produce acum fructe după comprehensiunea lui, adică tari, rele, mânioase, otrăvitoare, pe jumătate moarte; căci așa cum a fost mama, au devenit și copiii.

De aceea, roadele pământului nu sunt în întregime în mânia lui Dumnezeu; căci cuvântul întrupat, care a fost nemuritor și inalterabil, și din veci în salnitrul pământului, a înverzit din nou în trupul morții și a produs roade din trupul mortificat al pământului; dar pământul n-a cuprins cuvântul, ci cuvântul a cuprins pământul.

Și cum era întregul pământ împreună cu cuvântul, așa era și fructul. Dar cuvântul rămase ascuns în centrul cerului care este și acest loc, și lăsa nașterea celor șapte spirite originare din (nașterea) cea mai exterioară, stricată și moartă să formeze trupul, iar ea rămase ca inima sau cuvântul lui Dumnezeu la locul ei ceresc, șezând pe tronul majestății, și împlinind nașterea siderică și pe cea moartă; lor însă, ca viață sfântă, le-a rămas cu totul incomprehensibilă.

Să nu crezi că din această pricină, nașterea exterioară, moartă, a pământului a primit o atare viață prin cuvântul înălțat; ca ea să nu mai fie o moarte, și ca în fructul ei să nu existe moarte. Nu. Aceasta nu poate fi în veci, pentru că ceea ce în Dumnezeu este o dată mort, e mort pentru totdeauna și nu va mai fi niciodată viu în puterea lui. Ci cuvântul, care se unește cu nașterea siderică în partea dragostei, naște, prin nașterea siderică (și) prin moarte, - viața. Căci iată, vezi bine, cum toate roadele pământului, pe care el le naște din sine trebuie să putrezească și sunt tot o moarte.

Fructele primesc însă un alt trup, mult mai puternic, mai frumos, mai plăcut la gust

și la miros decât pământul, pentru că nașterea siderică ia de la; cuvânt puterea și formează un alt trup, care stă pe jumătate în moarte, pe jumătate în viață, fiind ascuns între mânia lui Dumnezeu și dragostea lui. Iar faptul că fructele sunt mult mai gingașe, mai dulci și mai gustoase în trupul lor, arată că este a treia naștere din pământ, după care, la sfârșitul veacului, pământul va fi purificat și din nou așezat la locus-ul său dintâi; dar mânia va rămâne în moarte.

Porțile pline de bucurie ale oamenilor

Iată, așa grăiește în cuvânt spiritul, care este aci inima pământului și se înalță în cerul său în luminosul fulger al vieții, cu care spiritul meu se unește în cunoașterea sa și prin care eu scriu aceste cuvinte; omul a fost făcut din sămânța pământului, dintr-o masă încorporată „[vei înțelege din pământul în a t r i xU5, pentru că ochiul este dublu, unul în Dumnezeu și unul în această lume, din trei principii]” și nu din mânie, ci din nașterea în partea dragostei. Dar mânia s-a atârnat de el¹¹⁶ ca acesta s-o nască din sine, cum din sine naște fructul amăreala arborelui. Dar el n-a făcut acest lucru, ci s-a întors din iubire în mânie, și și-a îngăduit, după dorințele mamei sale

moarte, să se hrănească din ea, să sugă la pieptul ei și să stea pe trunchiul ei. După cum a luptat, așa a izbutit. El s-a trecut cu nașterea sa exterioară în moartea mamei sale, iar cu viața sa din dragoste în partea mânioasă a nașterii siderice.

Acum stă între cer și iad, în fața împărăției diavolului, care luptă și se războiește neconținut cu el, fie să-l izgonească din tărâmul lui în fundul pământului, fie să facă din el un copil al mâniei în infern.

Care este acum nădejdea lui?

— Iată, tu păgân orb ce ești care smulgi și răscolești documente, deschide-ți bine ochii „nu te rușina în fața acestei simplități; căci Dumnezeu se află ascuns în centru și este cu mult mai simplu; dar tu nu-l vezi.

Iată, spiritul ori sufletul tău se naște din nașterea ta siderică, și este a; treia naștere în tine, așa cum mărul din pom este a treia naștere din pământ și-și are creșterea nu în pământ, ci deasupra pământului. Dacă el ar fi spirit ca sufletul tău, nu s-ar mai lăsa legat de pământ ca să se strice.

Trebuie să știi însă, cu toate acestea, că mărul pe tulpina lui se unește, în nașterea cea mai lăuntrică, cu cuvântul lui

Dumnezeu, prin a cărui forță a crescut din pământ. Dar cum mânia este în mama lui trupească, mama nu-l poate scoate din nașterea comprehensibilă, încât el și silit să rămână cu trupul în comprehensiune, în moarte, în puterea lui însă, în care-i stă viața, și prin care el se unește cu cuvântul lui Dumnezeu, va fi din nou așezat, la Judecata; de Apoi, pe locus-ul său ceresc în mama lui, în virtutea cuvântului și separat de comprehensiunea moartă, plină de mânie; și se va urca la cerul acestei lumi în formă cerească și va fi fructul oamenilor în viața de dincolo. „[înțelege forța principiului din care crește mărul și toate celelalte, și care va înverzi din nou cu minunile în paradis, la primenirea lumii]”.

Și cum tu ești făcut din sămânța pământului în cuv în t,[P a în tu 1 r o și cu este foc și apă creat prin cuvântul f i-a t (să fie) din pământ (m a t r i x). Când însă omul pătrunse pământul cu închipuirea sa, el deveni pământean]” și ți-ai pus trupul înapoi în mama ta, acesta a devenit și el comprehensibil și mort ca mama ta. Trupul tău are nădejdea, ca și pământul mama ta, că la Ziua de Apoi, în puterea cuvântului, va fi repus în locus-ul său dintâi.

Dar cum aici pe pământ nașterea ta siderică stă în mânia și se unește cu dragostea în cuvânt, ca fructul în pom, căci puterea fructului se unește cu cuvântul, nădejdea ta stă în Dumnezeu, Nașterea siderică stă în iubire și mânia, și nu se poate făli cu acest lucru, din pricina nașterii exterioare, a trupului care stă în moarte. Căci trupul mort a „îmbrățișat nașterea, siderică, iar carnea omului este o scârnăvie moartă, fiind, din chiar pântecel mamei, cuprinsă de iad și de mânia lui Dumnezeu.

Dar nașterea siderică o naște pe cea animalică ca pe cea de a treia, care stă în cuvânt, căci cuvântul încorporat zace ascuns în centrul cerului său. „[Pucioasa la suflet este primul principiu în veșnicul spirit al voinței și ajunge la viață în al treilea principiu; trăiește așadar între iubire și mânia, și se prinde de amândouă]”.

Dar pentru că tu ai rațiune și nu ești ca mărul din pom, și ai fost creat ca înger și chip asemenea lui Dumnezeu în locul diavolului izgonit, și știi cum te poți uni cu cuvântul lui Dumnezeu prin nașterea ta siderică în partea dragostei, tu îți poți transpune nașterea animalică în cuvânt în centrul cerului, și poți stăpâni cu Dumnezeu

din cerf cu sufletul tău, cu trupul tău viu, peste această comprehensiune moartă. Căci cuvântul este în inima ta și se contopește cu sufletul ca o singură ființă; iar tu poți spune că, după sufletul tău, te afli în ceruri, trăiești și stăpânești în ceruri lângă Dumnezeuul tău. „[înțelege după spiritul sufletului cu chipul din focul sufletesc]”.

Adică sufletul care prinde cuvântul are în cer o poartă deschisă și nu poate fi oprit de nimic; dar și așa, el nu îl vede pe diavol, pentru că nu este în ținutul acestuia. Dar fiindcă nașterea ta siderică stă cu o parte în mânia, iar trupul tău, prin mânia, stă în moarte, diavolul te vede mereu în partea mâniei și zărește până înăuntrul inimii tale; și dacă-i faci loc, el îți smulge din cuvânt partea nașterii siderice, care stă în dragoste.

Atunci, inima ta devine o vale întunecoasă; dacă nu-ți dai îndată osteneala, din nou, pentru nașterea luminii, el îți aprinde în ea focul mâniei. Apoi, sufletul tău va fi scuipat afară din cuvânt și amestecat cu mânia lui Dumnezeu; după aceea, ești un diavol și nu un înger, și nu mai poți ajunge la porțile cerului. Dar dacă te lupți cu diavolul și păstrezi porțile

dragostei în nașterea ta siderică și-ți înfrânezi trupul, sufletul tău rămâne în cuvânt, fiind cu totul ascuns diavolului și stăpânind cu Dumnezeu până la ziua Restituirii a ceea ce s-a pierdut. Dacă însă vei sta cu nașterea siderică în mânie, dacă nu-ți vei înfrâna trupul și sufletul nu-ți va fi prins în cuvânt, atunci nu vei atinge în veci porțile cerului, ci în partea în care ți-ai semănat sămânța, adică sufletul, în aceeași parte se va ridica și trupul.

Porțile puterii

Că, la ziua învierii, trupul și sufletul se vor găsi din nou împreună, vezi aici la nașterea pământului. Căci zis-a Creatorul: Să crească pe pământ iarbă, vegetale și arbori roditori, fiecare după felul și specia sa. Atunci au răsărit toate după felul lor, și au înverzit; și așa cum toate, înainte de vremea mâniei, au avut un trup ceresc, au primit acum, toate, după mama lor, un trup pământesc.

Ne dă într-adevăr de gândit cum, în marea zvârcolire a diavolului, totul a fost ferecat în cuvânt; toate au crescut în ființa lor, după forța și specia lor, ca și când n-ar fi fost niciodată distruse, ci doar schimbate.

Dacă s-a întâmplat aceasta la o vreme

când a existat o astfel de ucidere și prădăciune, la Ziua de Apoi se vor petrece lucruri mult mai mari, când pământul se va putea separa în focul aprins al mâniei și va deveni din nou viu; atunci va fi cuprins în cuvântul dragostei, așa cum, în același cuvânt, el a născut atât roadele sale, iarba, plantele și arborii, cât și tot soiul de minerale, aur și argint.

Dar cum nașterea siderică a pământului stă în dragoste, iar cea exterioară în moarte, toate vor rămâne la locul lor, în vreme ce viața și moartea se vor despărți. Unde ar dori mai mult să fie sufletul omului la ziua Nașterii din nou, decât în tatăl său, adică în trupul care l-a născut?

Dar pentru că în perioada în care trupul a fost în moarte, sufletul a rămas ascuns în cuvânt, și același cuvânt ține în dragoste și pământul în nașterea siderică, - el, sufletul, unește și prin cuvânt timpul ascunderii sale cu mama sa, trupul, după nașterea siderică în pământ, încât trupul și sufletul în cuvânt nu sunt niciodată separate unul de altul, ci trăiesc simultan în Dumnezeu.

Și, deși trupul animalic putrezește, forța lui trăiește încă și din această forță a lui cresc între timp, în mama lui (pământul),

trandafiri și flori frumoase, și ar fi arse în foc dacă forța trupului n-ar sta în cele patru elemente în cuvânt și sufletul nu s-ar contopi cu el. Căci sufletul este în cer, și același cer e pretutindeni, chiar și în inima pământului.:

Omule, privește-te uneori în această oglindă și vei găsi la Facerea omului multe lucruri care-ți vor da de gândit. Îți fac acest îndemn aci, pentru a înțelege mai bine forța Creației, a te potrivi mai bine spiritului tău și a-i învăța limba.

Porțile deschise ale pământului

S-ar putea pune întrebarea: Din ce fel de materie sau forță au răsărit iarba, plantele și arborii? Cum au apărut substanța și prilejul care au dus la aceste creaturi?

În naivitatea lui, omul simplu spune că Dumnezeu a făcut totul din nimic; dar el nu îl cunoaște pe acel Dumnezeu și nu știe ce este el. Când privește pământul și adâncul de deasupra pământului spune că acesta nu e Dumnezeu sau că acolo nu există Dumnezeu. El și-a închipuit întotdeauna că Dumnezeu sălășluiește numai deasupra cerului albastru sau deasupra stelelor, și guvernează lumea prin Duhul Sfânt, care de

la el purcede. Trupul lui nu este prezent aici, pe pământ, și nici în pământ.

Astfel de păreri am citit și în scrierile și cărțile doctorilor, și tocmai din această pricină s-au iscat atâtea certuri și controverse între învățați, și au luat naștere atâtea păreri.

Dar pentru că mie mi-a deschis Dumnezeu porțile ființei sale, din marea lui dragoste și din legătura sa cu omul, voi căuta să deschid cât mai larg toate porțile lui, cu întreaga mea sinceritate și râvnă, și din toate puterile mele, atât cât îmi este îngăduit.

Nu trebuie înțeles prin aceasta că eu aș fi la înălțimea acestor lucruri, ci doar la atât cât eu pot cuprinde. Căci ființa lui Dumnezeu e ca o roată în care sunt făcute multe roți una într-alta, de-a curmezișul, deasupra și dedesubt, și care se învârtesc laolaltă. Într-adevăr, vezi roata și te minunezi, dar nu poți, dintr-odată, nici să-i prinzi învârtirea, nici s-o cuprinzi; ci cu cât privești mai mult roata, cu atât îi înveți mai bine forma, și cu cât o înveți mai bine, cu atât te bucuri mai mult de ea; căci văzând mereu ceva minunat, omul nu se satură nici să privească, nici să cunoască. Așa și eu.

Ceea ce într-un loc n-am descris îndeajuns din acest mare mister, vei găsi în altul, iar ceea ce în această carte, din pricina lungimii ei și a comprehensiunii mele nu pot descrie, vei găsi într-o alta următoare.

Cartea de față este primul vlăstar în această ramură, care înverzește în muina ei, întocmai ca un copil care învață să meargă și nu poate alerga repede.

Pentru că deși spiritul vede roata și vrea să-i cuprindă forma, totuși, din pricina învârtirii roții, el nu o poate face îndeajuns. Dar dacă îi vede forma din nou, el învață s-o cunoască ceva mai bine, până când devine mereu mai apropiat roții, și o va iubi.

Ia seama: Pământul are chiar aceleași calități și spirite originare ca adâncul de deasupra lui sau ca cerul, și totul se ține împreună ca într-un trup, și Dumnezeu întreg este acel trup unic. Dar dacă tu nu-l vezi și nu-l cunoști în întregime, aceasta din pricina păcatelor cu care zaci închis în trupul mort, în acest mare trup dumnezeiesc, și forța divinității îți este ascunsă, precum ascunsă este cărnii măduva din oase. Dacă însă vei ajunge să străbați în spirit prin moartea trupului, vei vedea Dumnezeul ascuns. Așa cum măduva

străbate osul și dă cărnii forța și tăria, dar carnea nu poate cuprinde măduva, ci numai forța ei, tot astfel tu nu poți vedea cu trupul tău divinitatea ascunsă, ci primești forța ei, și înțelegi astfel că Dumnezeu sălășluiește în tine.

Trupul mort nu aparține nașterii vieții, adică el nu primește de fapt viața luminii; ci viața în Dumnezeu răsare în trupul mort și îi naște din carnea moartă un alt trup ceresc și viu care cunoaște și înțelege lumina. Pentru că acel trup nu e decât un înveliș din care crește noul trup,[noul trup crește din ființarea cerească în cuvânt, din trupul și sângele lui Hristos, din misterul vechiului trup]" - întocmai ca bobul de griu în pământ. Dar învelișul nu se va ridica din nou și nu va deveni viu, așa cum nu se întâmplă nici la grâu, ci va rămâne veșnic în moarte și în iad.

De aceea poartă omul cu sine aici, pe pământ, veșnicul lăcaș al diavolului în trupul său. Te poți făli cu acest lucru, frumoasă zeiță și poți invita între timp pe diavol ca oaspe în noua naștere; îți va fi de mult folos, dar ia bine seama să nu naști un nou diavol care să rămână în propria lui casă.

Privește tainele pământului; cum naște el, vei naște și tu. Pământul nu este trupul care crește dinlăuntrul lui, ci el este mama acelui trup; așa cum trupul nu este spiritul, ci trupul este mama spiritului.

Dar în amândouă, în pământ și chiar și în trupul tău, stă ascunsă lumina divinității luminoase, răzbate și-i naște un trup după felul oricărui trup; omului după trupul său, pământului după trupul său; căci cum e mama, așa devine și pruncul. Copilul omului este sufletul, care se naște din nașterea siderică din trup, iar copiii pământului sunt iarba, plantele, arborii, argintul, aurul și tot felul de minerale.

Și tu zici: Cum să mă împac eu cu nașterea, casă înțeleg ceva?

Iată, nașterea pământului stă în nașterea lui¹¹⁷, așa cum stă divinitatea întreagă, și nu există altă diferențiere decât stricăciunea în mânie, în care stă comprehensiunea. Aceasta e singura diferențiere și moarte între Dumnezeu și pământ.

Trebuie să știi că toate cele șapte spirite ale lui Dumnezeu sunt și în pământ, și nasc întocmai ca în ceruri, pentru că pământul este în Dumnezeu și Dumnezeu n-

a murit niciodată; ci moartă nu e decât nașterea exterioară în care zace mânia, și care e rezervată regelui Lucifer ca lăcaș, al morții și al întunericului, și ca veșnică temniță.

Despre cele șapte spirite ale lui Dumnezeu și acțiunea lor în pământ

Mai întâi spiritul aspru: acesta strânge și comprimă într-o masă cele șapte spirite originare în nașterea siderică din pământ, prin aprinderea nașterii de deasupra pământului, și o usucă prin frigul său aspru. Așa cum comprimă apa și face din ea gheață, tot astfel comprimă apa în pământ și face, din ea o masă secătuită.

Apoi spiritul amar: acesta ia naștere în fulgerarea focului, și există și în materie sau masă. El nu poate suporta să fie prins în uscăciune, ci se freacă cu spiritul aspru în masa secătuită, până ce se aprinde focul. Când se întâmplă aceasta, spiritul amar se sperie și-și menține viața.

Înțelege bine acest lucru. - în pământ nu poți simți și găsi nimic în afară de vegetale sau metale, decât apă acră, amară; dar există aci și apă dulce, absolut potrivnică celorlalte două. Aceasta este și subțire, iar celelalte două vârtose, aspre și

amare, și mereu una este împotriva celeilalte. De aceea există aci o permanentă luptă, zvârcolire și sugrumare. Dar în zvârcolirea acestor trei, încă nu apare viața, ci ele sunt o vale întunecoasă și trei lucruri care nu se împacă între ele niciodată, fiind într-o veșnică luptă de exterminare.

De aci își trage originea mobilitatea. Și mânia lui Dumnezeu care odihnește în ascuns, aci își are începutul; tot aci e și originea diavolului, a morții și a iadului, după cum poți citi mai sus la Căderea Satanei.

Adâncul din centrul nașterii

Când cele trei lucruri: aspru, amar și dulce se freacă între ele, calitatea aspră devine prima, fiindcă e cea mai tare și o contractă cu forța pe cea dulce, care e blândă și, din pricina moliciunii, se dilată și se lasă cu ușurință prinsă.

Când aceasta se întâmplă, cea amară este și ea prinsă în trupul apei dulci și, de asemenea, secătuită; atunci, cele trei calități, aspră, dulce și amară sunt una într-alta și se sugrumă cu atâta înverșunare în masa secătuită, încât masa se zvântă cu totul, căci calitatea aspră o comprimă secând-o din ce în ce mai: mult.

Când însă apa dulce nu se mai poate apăra, teama crește în ea întocmai ca în om când moare, astfel încât spiritul se desparte de trup, iar trupul se predă fără împotrivire morții; tot astfel se predă și apa.

În această creștere a fricii se naște o fierbințeală temătoare prin care străbat broboane de sudoare ca la omul muribund. Această sudoare se unește cu calitățile aspră și amară, căci este fiul lor pe care ele l-au născut din apa dulce, când au ucis-o pe aceasta și au predat-o morții.

Când aceasta se întâmplă, calitatea aspră și cea amară, se bucură de fiul lor, adică în sudoare, și fiecare îi dă puterea și viața și-l îndoapă ca pe un purcel lacom, pe care-l cresc mare. Căci atât calitatea aspră cât și cea amară trag mereu suc din pământ și-l toarnă în proaspătul fiu.

Trupul însă, care a fost mai întâi contractat din apa dulce, rămâne amortit; iar sudoarea trupului care se unește cu calitatea aspră și cea amară, posedă acum casă, se întinde și se lărgeste în ea, devenind mare, obez și lasciv.

Dar cele două calități, aspră și amară nu pot renunța la cearta și opoziția lor, și se luptă neconținut între ele. Cea aspră e tare,

cea amară este iute. Când cea aspră dă să o apuce pe cea amară, aceasta sare într-o parte luând cu sine seva și vigoarea fiului; cea aspră o înghesuie în tot locul și vrea s-o ia captivă; cea amară încearcă să iasă din trup și se extinde din răputeri.

Când trupul devine prea mic, încât ea nu-l mai poate întinde, iar lupta prea aprigă, cea amară e silită să se predea. Încăierarea a fost așa de crâncenă, încât cea amară, încă timidă, evadează din trup, luând cu ea trupul fiului.

Aceasta este creșterea și încorporarea sau întruparea unei rădăcini, așa cum se produce ea în pământ.

Iar tu vei spune: Cum poate exista Dumnezeu în această naștere?

Vezi, aceasta este nașterea naturii. Dacă în aceste trei calități, aspră, amară și dulce, n-ar exista focul aprins al mâniei, ai putea să vezi unde este Dumnezeu.

Dar focul mâniei există în toate trei; căci cea aspră e mult prea rece și contractă trupul mult prea tare. Tot astfel, cea dulce este prea densă și întunecată; cea aspră o prinde și o ține prizonieră, uscând-o prea tare. De asemenea, cea amară este mult prea înverșunată, caustică și ucigătoare,

încât nu poate ajunge la unitate, la destindere. Căci altminteri, dacă cea aspră n-ar fi atât de puternic aprinsă în focul rece, dacă apa n-ar fi atât de densă, iar cea amară atât de aprinsă și de ucigătoare, - ele - ar putea să aprindă focul din care să nască lumina, din lumină dragostea și din fulgerarea focului, sunetul; ai vedea, atunci, dacă n-ar putea fi aci un trup ceresc, în care ar străluci lumina lui Dumnezeu.

Dar fiindcă cea aspră este prea rece, iar apa este prea secătuită, cea aspră ia focul fierbinte captiv în răceala ei, și ucide trupul apei dulci. Tot astfel o ia în captivitate și pe cea amară și o secătuiește. În această secătuire, este ucisă grăsimea din apa dulce, în care se aprinde focul și din aceeași grăsime ia naștere un spirit aspru și amar. Căci dacă grăsimea moare în apa dulce, ea se transformă într-o sudoare a fricii, în care se contopesc calitățile aspră și amară.

Aceasta nu înseamnă că apa dispare cu totul. Nu, aceasta nu se întâmplă, ci spiritul aspru ia captivă în focul său rece dulceța ori grăsimea apei și se unește cu apa de care se slujește la spiritul lui. Căci spiritul lui este cu totul amorțit și e pe moarte; pentru viața sa, el are nevoie de apă și de

aceea îi trage grăsimea și îi ia puterea.

Atunci se face din apă o sudoare a fricii, care stă între moarte și viață, și focul fierbințelii nu se poate aprinde. Căci grăsimea e aprinsă în focul rece, și întregul trup care stă într-o naștere temătoare rămâne o vale întunecoasă și nu poate prinde viața.

Asta fiindcă viața care stă în lumină nu se poate înălța în trupul tare, amar și aspru, căci e prinsă în focul rece, dar nu chiar amorțită. Vezi, așadar, că toate acestea sunt adevărate. Ia o rădăcină care este în calitatea căldurii, și pune-o în apă caldă sau ia-o în gură, umezește-o și încălzește-o: îndată îi vei vedea viața cum lucrează și acționează. Dar, fiind în afara căldurii, ea e prinsă în moarte și e rece ca orice altă rădăcină seacă sau lemn uscat.

Vezi, de asemenea, că trupul de lângă rădăcină e mort; căci dacă forța s-a scurs din rădăcină, trupul a devenit o mortăciune și nu mai poate produce. Din această pricină spiritul aspru și cel amar au ucis trupul apei, i-au tras grăsimea și au absorbit spiritul în trupul mort. Căci, altminteri, acolo unde apa dulce și-ar putea păstra grăsimea în propria-i putere, ca spiritul

aspru și cel amar să se frece blând și delicat între ele în apa dulce, - el ar aprinde grăsimea din apă și lumina s-ar naște acolo și ar lumina calitățile aspră și amară.

De aci și-ar căpăta ele adevărata viață, s-ar mulțumi cu lumina și s-ar bucura peste măsură. Din aceeași bucurie vie a răsărit iubirea și s-a ridicat în fulgerarea focului prin înălțarea calității amare în cea aspră. Dacă aceasta s-ar întâmpla, s-ar naște un fruct ceresc, așa cum crește el în cer.

Trebuie să știi însă că pământul are toate cele șapte spirite originare, dat fiind că prin aprinderea diavolului, spiritele vieții sunt încorporate și ele în moarte și oarecum luate captive, dar nu ucise.

Primele trei, aspru, dulce și amar țin de formarea și constituirea corpului, și în ele stau mobilitatea și trupul. Acestea au comprehensiunea și sunt nașterea naturii exterioare.

Celelalte trei, căldura, dragostea și sunetul stau în incomprehensiune și se nasc aci din primele trei. Aceasta e nașterea interioară, care se contopește cu divinitatea.

Dacă primele trei n-ar fi înțepenite în moarte, ca să le poată aprinde căldura, ai

vedea îndată un corp ceresc luminos, și ai vedea unde se află Dumnezeu.

Dar fiindcă primele trei calități ale pământului sunt înțepenite în moarte, rămân și ele o moarte¹¹⁸ și nu-și pot ridica trupul în lumină; ele devin o vale întunecoasă, în care stau mânia lui Dumnezeu, moartea și iadul, precum și veșnica temniță și chinul diavolului.

Aceste trei calități nu sunt condamnate, repudiate, de la nașterea cea mai exterioară, în care stă focul mâniei, până la cea mai interioară; ci numai trupul lor exterior, comprehensibil, și în el chinul exterior, infernal.

Aici vezi, iarăși, cum Dumnezeu și iadul sunt prinși unul de altul ca un trup; și totuși unul pe altul nu se cuprind. Dat fiind că cealaltă naștere, în care stau căldura, lumina, dragostea și sunetul, este ascunsă în cea exterioară pe care o face mobilă, astfel că aceasta, nașterea exterioară, își adună forțele și naște un trup.

Dar deși trupul stă în comprehensiunea exterioară, el se formează totuși după felul nașterii interioare; căci în nașterea interioară stă cuvântul, și cuvântul este sunetul care se ridică din fulgerarea focului

în lumină, prin calitatea aspră și cea amară.

Dar cum sunetul cuvântului lui Dumnezeu trebuie să se ridice prin moartea aspră și amară, și să nască în apa pe jumătate moartă un trup, acel trup va trebui să fie și bun și rău, și mort și viu; căci el trebuie îndată să tragă la sine tăria înverșunării și trupul morții, să stea în acel trup și în acea tărie ca și pământul, mama lui.

Că viața zace ascunsă sub și în moarte, și chiar în copiii pământului, îți voi dovedi.

— Iată, omul se îmbolnăvește și zace; și dacă nu e povățuit, ajunge la moarte, fie dintr-o buruiănă acră ori amară care crește în pământ, fie dintr-o apă rea, otrăvitoare, ori dintr-o carne stricată, ori din scârbă.

Dar dacă există un medic cu minte, și-l cercetează pe bolnav și-i găsește betesugul care s-a ivit fie din carne, fie din buruieni ori din apă, le distilează ori le arde scrum, după cum e materia, ori îi arde otrava exterioară care stă în moarte; astfel rămâne după aceea, în apă ori în scrum, nașterea siderică pe locul unde se luptă între ele viața și moartea. Și amândouă sunt considerabile, căci trupul cel mort s-a dus.

Dacă la această apă sau praf iei un

theriak⁷ bun, sau ceva asemănător, care ține captivă creșterea și puterea furiei în nașterea siderică, și îi dai bolnavului în puțină, băutură caldă, bere sau vin, – operează nașterea interioară și ascunsă a lucrului care a pricinuit omului boala, prin nașterea sa exterioară, moartă. Căci, dacă doctoria e pusă în umezeală caldă, viața se întetește în acel lucru, vrând să se ridice și să se aprindă în lumină. Dar nu poate, din pricina furiei care îi stă împotriva în nașterea siderică.

Ceea ce poate, este să-i ia omului boala; pentru că viața siderică se ridică prin moarte și-i ia ghimpelui morții puterea; dacă ea învinge, omul se face din nou sănătos.

Iată, așadar, cum forța cuvântului și a vieții veșnice zace ascunsă în pământ și în copiii lui, în centrul morții, și înverzește prin moarte, într-un fel incomprehensibil morții; și mereu se sperie la nașterea luminii, și nu poate înflori până ce moartea nu se desparte de ea.

Își are însă viața la locul ei, și nu i se poate lua; dar e prinsă atât de moarte în

⁷ Un extras din rădăcina plantei cu același nume, folosit în Evul Mediu ca panaceu universal. După Pliniu, a fost preparat prima oară de Antioh III pe la 200 î.e.n. (n. tr.).

nașterea exterioară, cât și de mânia în moarte; căci mânia este viața morții și a diavolului. Și tot în mânia stă și ființa materială sau trupurile diavolilor. Dar nașterea moartă este sălașul lor de veci.

Adâncul în cercul nașterii

Cineva ar putea întreba: Care să fie temeiul că nașterea siderică a pământului și-a început calificarea și creația, o zi mai înainte decât cea siderică în adâncul de deasupra pământului, dat fiind că focul din adâncul de deasupra pământului e mult mai caustic și mai aprinzător decât focul din sânul pământului? Și pământul, dacă e să dea roade, trebuie să fie aprins de focul de deasupra pământului.

Vezi, tu spirit intelectual, cu tine vorbește sufletul și nu cu spiritul mort al cărnii; descuie larg ușa nașterii tale siderice, și ridică în lumină una din părțile nașterii tale siderice, iar pe cealaltă las-o să stea în mânia; ai grijă ca nașterea ta animalică și cu lumina să se unească și să se contopească între ele.

Dacă stai într-o astfel de formă, ești și tu ca cerul și pământul, sau ca întreaga divinitate cu nașterea ei în această lume. Dacă nu ești așa, nu ești decât un biet orb,

chiar de-ai fi cel mai învățat doctor ce-ar putea exista pe lume.

Dar dacă ești așa, atunci înalță-ți spiritul și privește prin arta astrologiei sensul adânc și măsoară cercul; dacă nici tu nu-l poți cuprinde, trebuie să se nască în tine, altfel nu-l pricepe nici favoarea, nici arta.

Dacă ochii spiritului îți sunt deschiși, trebuie să naști în acest fel, altminteri comprehensiunea ta este smintită, și ți se întâmplă exact ca și când un pictor ți-ar zugrăvi divinitatea pe un mormânt și ți-ar spune că a făcut-o întocmai și că așa este. Așa se întâmplă atât credinciosului cât și pictorului, și totuși, amândoi nu văd decât lemn și vopsele, încât un orb îl conduce pe celălalt. Într-adevăr, ai aici de luptat nu cu animale, ci cu zei.

Ia aminte: Când întreaga divinitate s-a apucat să creeze în această lume, nu s-a mișcat numai o parte și cealaltă s-a odihnit, ci totul s-a pus în mișcare, întregul adânc, atât cât stăpânise regele Lucifer, cât se întindea locus-ul regatului său și cât fusese aprins salnitrul în focul mânie^h

Mișcarea, celor trei nașteri a durat șase zile și șase nopți, când au stat în plină

naștere mișcătoare atât cele șapte spirite ale lui Dumnezeu cât și inima spiritelor, iar: salnitrul pământului s-a întors în acest timp de două ori în roata cea mare. Care roată o constituie cele șapte spirite originare ale lui Dumnezeu, și la fiecare întoarcere se naștea o creatură deosebită, după spiritele originare dinăuntru.

Căci primul spirit originar este nașterea aspră, rece „caustică și tare, și acesta ține de ziua întâia. În nașterea siderică, astrologii o numesc saturnială și a fost executată în prima zi. Căci în acea zi s-au făcut pietrele și pământul tare, brut și aspru, și au fost înglobate laolaltă; tot atunci s-a născut marea tărie a cerului, iar inima celor șapte spirite ale lui Dumnezeu a stat ascunsă în asprimea cea tare.

Cea de-a doua zi, astrologii au dăruit-o soarelui; dar astrologie vorbind, ea aparține lui Jupiter. Pentru că în ziua a doua, lumina din inima celor șapte spirite originare a străbătut prin calitatea tare a cerului și a pricinuit o domolire în apa aspră, iar în blândețe, lumina a devenit strălucitoare.

Atunci, blândețea și apa aspră s-au despărțit una de alta, și apa aspră a rămas în locul ei tare ca o moarte rigidă, iar cea

blândă a străbătut prin cea aspră în forța luminii. Aceasta este apa vieții care se naște în lumina lui Dumnezeu, din moartea cea dură. Și astfel, în apa dulce a cerului, lumina lui Dumnezeu a străpuns moartea întunecată, aspră și tare; și așa s-a făcut cerul din inima apei.

Tăria aspră este calitatea aspră, iar tăria blândă este apa în care răsare lumina vieții, care este limpezimea Fiului lui Dumnezeu. Tot într-o astfel de formă răsare și cunoașterea și lumina vieții în om; și întreaga lumină a lui Dumnezeu stă în această lume, în această formă, naștere și înălțare.

A treia zi este, pe drept cuvânt, închinată lui Marte* pentru că acesta e un spirit amar, furios și agitat. În cea de-a treia rotire a pământului, calitatea amară s-a frecat cu cea aspră.

Înțelege bine acest lucru sublim.

— Când lumina a pătruns în apa dulce prin spiritul aspru, fulgerul focului sau spaima luminii, îndată ce s-a aprins în apă, a răsărit în calitatea aspră, tare și moartă, și a animat totul; de aci a luat naștere mobilitatea.

Nu vorbesc aici numai de cerul de

deasupra pământului, căci această activare și naștere a avut loc simultan, în pământ și pretutindeni.

Dar fiindcă fructele cerești, înainte de epoca mănii, n-au răsărit decât în această pornire a spiritelor originare, și tot prin impulsul lor au trecut și s-au schimbat, ele au răsărit a treia zi a nașterii Creației, prin același impuls al fulgerării focului, în calitatea tare a pământului.

Cu toate că divinitatea întreagă este ascunsă în întreg centrul pământului, pământul n-a putut naște fructe cerești; căci spiritul aspru a pus încuietoarea morții, ca inima divinității, în orice naștere, să rămână ascunsă în cerul ei blând și luminos. Căci nașterea exterioară este natura, și nu i se cuvine să se întoarcă și să apuce inima lui Dumnezeu; și nici nu poate; ci ea este trupul în care se nasc spiritele originare, producându-și nașterea cu fructul ei și înfățișându-le.

De aceea a început pământul să înverzească a treia zi, după cum spiritele originare au stat în groaza cuvântului sau în fulgerarea focului.

CAPITOLUL XXII

DESPRE NAȘTEREA ASTRELOR ȘI

DESPRE

CREAREA CELEI DE-A PATRA ZI

Voi începe aici să descriu nașterea siderică. Trebuie remarcat ceea ce vrea să spună titlul acestei cărți, care sună: Aurora la răsărit; căci va putea și omul simplu să vadă aici și să cuprindă ființa lui Dumnezeu.

Cititorul să nu se orbească singur prin necredință ori comprehensiune rigidă; pentru că mi-am luat ca martor și ca dovadă întreaga natură cu toți copiii ei. Dacă ești rațional, privește în jurul tău, privește-te pe tine și cugetă drept: vei găsi îndată spiritul dinlăuntrul căruia scriu. Vreau să transmit cu toată fidelitatea porunca acestui spirit, numai să ai de grijă să nu te lași încuiat cu ușa deschisă; pentru că aici porțile cunoașterii stau deschise.

Și, cu toate că spiritul va fi împotriva câtorva astrologi, puțin îmi pasă; eu trebuie să fiu mai ascultător față de Dumnezeu decât față de oameni, mai cu seamă când ei sunt orbi la suflet. Dacă nu vor să vadă, n-au decât să rămână orbi.

Ia aminte: Când a treia zi, fulgerul focului porni a se ridica din lumina care strălucea în apa dulce, care fulger este calitatea amară și se naște din spaima

aprinsă a focului în apă, întreaga natură a acestei lumi deveni umedă și mișcătoare, atât în pământ cât și deasupra lui, și începu din nou să nască viața în toate lucrurile.

Din pământ răsăriră iarba, plantele și arborii, iar în pământ crescură argintul, aurul și tot soiul de minerale, în vreme ce, în adâncul de deasupra, forțele căpătară forme fantastice.

Dar ca tu să poți înțelege ce substanță există în toate aceste lucruri și nașteri, voi descrie totul succesiv și în deplină ordine, pentru ca să pătrunzi bine temeiul acestui mister. Voi începe întâi cu pământul; voi trece apoi la adâncul de deasupra lui și, în al treilea rând, la încorporarea laolaltă a corpurilor și astrelor; în al patrulea, voi scrie despre cele șapte calități fundamentale ale planetelor și despre inimile lor, care este soarele; în al cincilea, despre cele patru elemente; în al șaselea, despre nașterea exterioară, comprehensibilă, care ia ființă din întreg acest domeniu, și, în sfârșit, despre minunata alcătuire și iscusință ce se află în întreaga roată a naturii.

În fața acestei oglinzi vreau să-i invit pe toți iubitorii sfintelor și slăvitelor științe ale

filosofiei, astrologiei și teologiei, și să le înfățișez acolo rădăcina și temeiul acestora.

Și, cu toate că n-am studiat arta și știința lor, și nici cu compasul lor nu știu umbla, nu-mi fac nicio grijă în această privință. De-ar mai învăța încă pe atâta, și mulți dintre ei nu vor răzbate în adâncime și nu vor cuprinde cu întreaga lor viață. Nu am nevoie de metoda și de formulele lor, pentru că nu de la ei am învățat ceea ce am învățat; eu am un alt dascăl, și acesta e natura întreagă. De la această natură întreagă cu nașterea ei dinăuntru, am învățat eu filosofia, astrologia și teologia mea, și nu de la oameni sau prin oameni.

Dar pentru că oamenii sunt zei și posedă cunoașterea lui Dumnezeu, adică a Tatălui unic din care se trag și în care trăiesc, nu disprețuiesc nicidecum formulele lor de filosofie, astrologie și teologie¹¹⁹. Fiindcă socotesc că ei se găsesc, în cea mai mare parte, pe un fundament just și vreau să-mi dau silința să le urmez formulele. Căci trebuie să spun, de ce nu, că formulele lor sunt călăuza mea și din ele mi-am luat începutul și prima cunoaștere. Nici nu doresc să răstorn formulele lor sau să le corijez; de altfel nici n-aș putea, căci nu le-

am studiat niciodată, de aceea le las neatinse, la locul lor. Dar nici nu vreau să construiesc pe temeiul lor, ci doresc, precum o slugă vrednică, să scormonesc pământul cât mai bine, pentru ca să poată fi văzut întregul arbore, cu rădăcină, tulpină, ramuri, crenguțe și fructe: astfel ca scrierea mea să nu fie ceva nou, ci filosofia lor și filosofia mea să fie un singur trup, un singur arbore care să poarte aceleași fructe.

Nici nu am vreo poruncă în această privință, de a mă plânge împotriva lor sau de a-i blestema, în afară de viciile lor: trufia, lăcomia, invidia și mânia, împotriva cărora chiar spiritul naturii se plânge amarnic, eu nu. Ce aş putea face eu, biată pulbere neputincioasă?

Spiritul ne spune, totuși, că lor li s-au încredințat talantul și chiar cheia, dar ei s-au înecat în poftele trupului, au îngropat talantul în pământ, și cheia au pierdut-o în beția trufiei.

Multă vreme spiritul s-a oprit la ei, doar îi vor deschide, căci s-a făcut ziuă; dar ei umblă în beția lor și caută cheia pe care n-o găsesc, căci e asupra lor, dar n-o cunosc și, în beția trufiei și ambiției o caută mereu, ca acel țăran ce-și căuta calul pe care însuși

călărea.

Și, fiindcă spiritul naturii îi cheamă și ei nu vor să se trezească din somn să descuie ușa, o voi face chiar eu. De altfel, ce-aș putea eu, un simplu și biet profan, să învăț ori să scriu din știința lor, dacă ea nu mi-ar fi fost dată de spiritul naturii în care exist și trăiesc? Și dacă fac parte din lumea neștiutorilor și de la această scriere nu primesc nicio simbrie, cum pot opri spiritul să nu se deschidă cui dorește el? Eu nu sunt, firește, ușa, ci doar un zăvor obișnuit în fața ei; dacă spiritul m-ar scoate și m-ar arunca în foc, l-aș putea eu opri?

Dar dacă aș fi o încuietoare inutilă care nu se lasă trasă pentru a deschide spiritului, nu s-ar mânia spiritul pe mine, încât m-ar smulge și m-ar arunca, făcându-și altă unealtă mai bună și mai potrivită? Iar eu aș zăcea călcată în picioare, după ce-aș fi strălucit mai înainte la frumoasa ușă. Căci o astfel de încuietoare nu merită mai mult.

Iată, îți spun un secret: de îndată ce ușa e deschisă până la țâțâni, toate zăvoarele și încuietorile inutile, înțepenite, sunt aruncate; căci ușa nu se va mai încuia, ci va rămâne deschisă, și cele patru vânturi vor sufla prin ea. Numai vrăjitorul va sta în

drum și va orbi pe câte cineva să nu vadă ușa. Și când se întoarce acasă spune: Nu e nicio ușă, este o născocire, nu mai mergeți acolo. Astfel se lasă oamenii înșelați și trăiesc în beția lor.

Când aceasta se întâmplă, spiritul care a deschis porțile se înfurie, întrucât nimeni nu mai vrea să intre și să iasă pe porțile lui. Acesta aruncă tocul porților în abis și „pentru că nu mai este timp, cei ce sunt înăuntru rămân înăuntru, cei ce se află afară rămân afară. Amin!

Se pune acum întrebarea: Ce sunt astrele?

Despre aceasta scrie Moise (1 - *Moise*, 14): Și Dumnezeu zise: „Să fie luminători pe tăria cerului ca să lumineze pe pământ, să despartă ziua de noapte și să fie semne ca să deosebească anotimpurile, zilele și anii. Și să slujească drept luminători pe tăria cerului ca să lumineze pământul”. Și așa a fost. Și Dumnezeu a făcut cei doi luminători mari: luminătorul cel mare pentru cârmuirea zilei și luminătorul cel mai mic pentru cârmuirea nopții, și stelele. Și le-a pus Dumnezeu pe tăria cerului ca să lumineze pământul, să cârmuiască ziua și noaptea și să despartă lumina de întuneric.

Și a văzut Dumnezeu că era bine. Și a fost seară și a fost dimineață, ziua a patra. (1-Moise, 1,14 - 19).

Această descriere arată limpede că nu veneratul Moise a fost autorul ei; cel ce a scris-o nu l-a cunoscut nici pe adevăratul Dumnezeu și nici astrele în ceea ce reprezintă ele. Și este, desigur, de presupus că Facerea n-a fost descrisă înainte de potop, ci a fost transmisă din generație în generație ca ceva confuz, până după potop, când lumea începu din nou să trăiască epicureic. Sfinții părinți au văzut aceasta, au descris Facerea pentru ca ea să nu se uite, și ca lumea epicureică să aibă o oglindă a Facerii și să vadă în ea că există un Dumnezeu și că această ființă a lumii n-a fost așa din vecii vecilor. De-ar avea oamenii o astfel de oglindă și de s-ar teme de Dumnezeul ascuns în ea!

Aceasta a fost și îndemnul și învățătura cea mai de seamă a patriarhilor, după și chiar înainte de potop, de a-i îndruma pe oameni în cunoașterea Creației, așa cum face întreaga carte a lui Iov.

După acești patriarhi au venit înțelepții păgâni; în cunoașterea naturii, ei au pătruns ceva mai adânc, și trebuie să spun,

întemeiat pe adevăr, că, în filosofia și cunoașterea lor, ei au ajuns până la chipul lui Dumnezeu, pe care însă n-au putut nici să-l vadă nici să-l cunoască.

Așa a amortit omul în moarte și a fost zăvorât în nașterea cea mai exterioară, în comprehensiunea moartă; altminteri păgânii s-ar fi gândit, firește, că ar trebui să existe în centrul comprehensiunii o forță divină ascunsă, care s-o fi creat, și care o menține, o poartă și o conduce.

Ei au venerat și au adorat, într-adevăr soarele și astrele ca zeități, dar n-au cunoscut cum au fost create sau făcute acestea, și din ce au fost făcute sau din ce au devenit. Căci ei puteau să-și fi închipuit că ele trebuie să fi provenit din ceva, și acel ceva care le-a creat, trebuie să fi fost mai mare și mai vechi decât astrele.

În această privință, ei aveau ca pildă pământul și pietrele care trebuie să fi provenit din ceva; tot astfel și oamenii și toate creaturile de pe pământ. Toate acestea duc la convingerea că în ele există o mare forță, care le-a creat în felul lor de a fi.

Dar pentru ce să scriu eu despre orbirea păgânilor, când avem doctorii noștri

cu pălărioara lor încununată, la fel de orbi; ei știu, într-adevăr, că există un Dumnezeu care a creat totul; dar nu știu unde și cum este acel Dumnezeu.

Când ei vor să scrie despre Dumnezeu, îl caută în afara acestei lumi, singur într-un cer, ca și când ar fi un chip comparabil cu ceva. Ei admit, e drept, că acel Dumnezeu conduce totul în această lume, printr-un spirit, dar trupul său îl vor situa într-un cer aparte, la multe mii de leghe deasupra.

Ziceți-i așa înainte, voi doctori, dați răspunsul spiritului dacă aveți dreptate. Fiindcă aş vrea să pun și eu unele întrebări.

Ce credeți voi că a existat în locul acestei lumi, înaintea ei? Sau din ce socotiți voi că au provenit pământul și astrele? Sau ce considerați voi că există în adâncul de deasupra pământului, și din ce a devenit acest adânc? Ori credeți cumva că omul este chipul lui Dumnezeu în care acesta sălășluiește? Ori ce vă mai trece prin minte, că ar fi mânia lui Dumnezeu? Că Dumnezeu ar avea o ciudă pe om și-l torturează, deși el l-a făcut? Și-i pune în circă păcate, și-l osândește la suferință veșnică?

Pentru ce a făcut totul în așa fel, încât omul, îndată ce se atinge de ceva să și

greșească? Pentru ce, sau din ce a pornit totul astfel? Sau care este cauza, începutul ori nașterea mini ei cumplete a lui Dumnezeu, din care au ieșit iadul și diavoli? Ori cum se face că toate creaturile în această lume se mușcă una pe alta, se izbesc și; se încaieră, dar păcatul se atribuie numai omului?

Ori din ce au fost făcute vietățile rele și otrăvitoare», și viermii cu toți dăunătorii, și din ce sfinții îngeri? în sfârșit, ce este sufletul omului și marele DUmnezeu însuși?

Dați, la toate acestea, răspunsuri juste, temeinice și dovediți-le, lăsând la o parte cearta cuvintelor. Dacă puteți dovedi, din scrierile voastre anterioare, că l-ați cunoscut pe unul și adevăratul Dumnezeu, așa cum este el în dragoste și în mânie, și ce este el; dacă puteți demonstra că Dumnezeu nu există în astre, în elemente» în pământ, în pietre, în oameni, în dobitoace, în viermi, în frunze, în plante, în iarbă, în cer și în pământ, și că toate acestea nu sunt Dumnezeu însuși, și că spiritul meu e fals, – voi fi cel dintâi care îmi voi arde cartea în focși voi retracta și condamna tot ceea ce am scris, lăsân-l du-mă corijat cu toată supunerea și smerenia.

Totuși, nu trebuie înțeles că n-aș putea greși nicidecum; unele lucruri nu sunt explicate îndeajuns și au, fost descrise superficial, dat fiind că roata naturii se întoarce prea iute, și omul, cu comprehensiunea lui înceată» pe jumătate moartă, nu se poate adânci îndeajuns.

Dar ceea ce nu găsești lămurit într-un loc, vei găsi în altul; dacă nu în cartea de față, în alta.

Vei zice: Nu se cuvine din partea mea să pun astfel de întrebări, dat fiind că dumnezeirea este o taină pe care nimeni nu o poate cerceta.

Ascultă! Dacă mie nu mi se cuvine să întreb, nici ție nu ți se cade să mă judeci. Dar dacă tu te fălești a fi un cunoscător al luminii și o călăuză a celor orbi, și însuți ești orb, cum vrei atunci să le arăți drumul? în orbirea voastră, nu veți cădea oare împreună?

Dar vrei să spui: Nu suntem orbi, și vedem bine drumul luminii. De ce vă certați pentru drumul luminii» pe care, oricum, nimeni nu-l vede întocmai? Voi învățați pe alții cum să găsească drumul, pe care înșivă îl căutați neconținut, bâjbâind în întuneric și nu-l vedeți... Sau credeți că e păcat ca

cineva să întrebe de drum? O, voi orbilor! Lăsați cearta, nu mai vărsați sânge nevinovat⁸, nu mai pustiiți țări și cetăți, după dorința și gândul diavolului; ci îmbrăcați coiful păcii, încingeți-vă cu dragoste unii față de alții și folosiți blândețea. Lepădați trufia și lăcomia, înfrângeți invidia dintre voi și nu mai aprindeți focul mâniei. Trăiți în blândețe, cumințenie, bunăvoință și puritate, și astfel veți fi și veți trăi în Dumnezeu. Căci nu-ți este îngăduit să întreb: unde este Dumnezeu? Ascultă, sărmane orb, tu trăiești în Dumnezeu și Dumnezeu în tine; iar dacă trăiești în sfințenie, ești însuși Dumnezeu; și oriunde te uiți, e Dumnezeu.

Când privești adâncul dintre astre și pământ, ai vrea să spui: Acesta nu e Dumnezeu sau aici nu e Dumnezeu? O, biet om căzut în stricăciune, lasă-te călăuzit, căci despre adâncul de deasupra pământului, unde tu nu vezi nimic, nici nu recunoști ceva, și spui: acolo nu-i nimic. – chiar și acolo există Dumnezeu cel luminat în Trinitatea sa și se naște acolo ca în cerul

8 Autorul se referă, la războiul de treizeci de ani (1618-1648) între catolici și protestanți, care începuse cu trei ani înainte ca Bohme să-și fi încheiat cartea de față. (n. tr.).

înalt ele deasupra acestei lumi.

Sau îți închipui că în vremea Facerii el s-a clintit de pe jilțul pe care a stat din veci? O, nu, aceasta nu se poate, chiar dacă ar vrea el s-o facă, pentru că el însuși e totul. Și după cum un mădular nu poate fi desfăcut de trup, tot astfel nici Dumnezeu nu poate fi împărțit.

Dar că există în el o anumită modelare, aceasta o face însăși eterna lui naștere, care este în primul rând trinitară. Și, din aceeași libertate, ea se naște la nesfârșit.

Despre aceste nașteri vreau să scriu aici și să arăt ultimilor copii ai lumii ce este Dumnezeu; nu din setea de mărire sau din vanitatea de-a defăima ori disprețul pe cineva. Nu. Spiritul vrea să te îndrumeze cu blândețe și căldură, ca un tată pe copiii săi; căci lucrarea nu este din rațiunea trupului meu, ci este revelația dragostei Sfântului Duh sau pătrunderea în trup.

În propriile sale puteri sunt și eu un biet orb ca oricare altul și Hp nimic nu sunt în stare; dar în spiritul lui Dumnezeu, spiritul meu înnăscut vede prin totul, chiar dacă nu mereu statornic; ci, când spiritul dragostei lui Dumnezeu străbate spiritul meu, atunci nașterea animalică și

divinitatea devin o singură ființă, o comprehensiune și o lumină.

Nu eu singur sunt așa, ci toți oamenii, fie ei creștini, evrei, turci sau păgâni; în cel ce este dragoste și blândețe, în acela e și lumina lui Dumnezeu.

Ai vrea cumva să spui nu? Dar și turcii, evreii și păgânii trăiesc în același trup ca tine și au nevoie de aceeași dragoste ca tine, căci Dumnezeuul tău este și Dumnezeuul lor.

Dar tu vei spune: Ei nu-l cunosc și nu-l cinstesc.

Da, omule drag. Însă nu te mândri dacă ai avut norocul să-l cunoști înaintea altora. Iată, orbule; unde dragostea răsare în blândețe, acolo răsare și inima lui Dumnezeu. Pentru că inima lui Dumnezeu se naște în apa dulce și blajină a luminii aprinse, fie în om, fie în afara omului, se naște pretutindeni, în centru, la mijloc, între nașterea cea mai exterioară și cea mai interioară.

Încât, oriunde privești și tot ce privești, e Dumnezeu. Dar în lumea aceasta, comprehensiunea pe care a aprins-o diavolul stă în mânie, iar în sâmburele ascuns în miezul mâniei se naște lumina sau

inima lui Dumnezeu, incomprehensibilă mânia și fiecare rămâne la locul său.

Nu de aceea laud eu necredința și îndărătnicia evreilor, turcilor și păgânilor, și ura sau răutatea lor față de creștini. Nu. Acestea sunt intrigi ale diavolului, prin care sunt împinși oamenii în trufie, lăcomie, invidie și mânie, pentru ca diavolul să aprindă în ei focul iadului. De altfel, nu pot spune că acești patru fii ai diavolului n-ar domni, și așa, în creștinătate, ba chiar în fiecare om pe lume.

Iar tu întrebi: Care este oare diferențierea între creștini, evrei, turci și păgâni?

Aici, spiritul deschide toate porțile și toate ușile; ori nu vrei să vezi, ori ești orb.

Cea dintâi diferențiere este aceea că Dumnezeu a lăsat dintru început calea deschisă, ca acei ce știu ce este Dumnezeu și cum trebuie să-i slujească, să poată răzbate cu știința lor mânia și s-ajungă în dragostea lui Dumnezeu, învingându-l astfel pe diavol; dacă nu o fac, nu sunt nici ei mai buni decât cei care nu știu.

Dacă însă cel care nu știe calea, străbate totuși mânia și trece în dragoste, el este egal aceluia care a străbătut prin

știința sa; iar cei care stăruiesc în mânia și o aprind chiar în ei înșiși sunt toți egali între ei, fie că sunt creștini, fie că sunt evrei, turci ori păgâni.

Sau crezi că în acest fel se poate sluji lui Dumnezeu? Ai vrea tu, oare, să fii fățarnic cu Dumnezeu și să-ți împodobești nașterea?

Socotesc că cel ce are dragoste în inima sa, și duce o viață milostivă și în duhul blândeții, luptând împotriva răutății și străbătând mânia lui Dumnezeu în lumină, acela trăiește cu Dumnezeu și are un spirit din Dumnezeu. Căci Dumnezeu n-are nevoie de altă slujire, decât ca făpturile ce se află în dragostea lui să nu se întoarcă de la el, ci să rămână curate și sfinte, așa cum e el.

De aceea a și dat Dumnezeu evreilor Legea, pentru ca ei să-și dea silința întru blândă sfințenie și dragoste, astfel ca omenirea să aibă în ei o pildă, o oglindă. Dar când ei căzură în trufie și se făliră cu nașterea lor înaintea dragostei, făcând din legea dragostei un ascuțiș al mâniei, Dumnezeu le izbi candelabrul și plecă la păgâni...

A doua diferențiere între creștini, evrei, turci și păgâni, este că cei dintâi cunosc

arborele vieții care e Hristos, Domnul cerului nostru și al acestei lumi, în toate nașterile ca un rege, și care guvernează în Dumnezeu ca în Tatăl lui, iar oamenii sunt mădularele lui.

Dar creștinii știu cum pot, în virtutea acestui arbore „să treacă din moartea lor prin moartea lui și să pătrundă în viața lui, să stăpânească și să trăiască cu el; pentru că și ei, prin răzbaterea lor cu noua lor naștere din acest trup mort, pot fi alături de el, în ceruri.

Și, cu toate că trupul cel mort rămâne în mijlocul, iadului cu toți diavolii, omul cel nou domnește cu Dumnezeu în cer, iar arborele vieții este pentru el poarta, întărită prin care își face intrarea în viața cea nouă.

Despre aceasta vei găsi amănunte la locul convenit.

Ia aminte!

— Moise scrie că Dumnezeu ar fi zis: Să fie luminători pe tăria cerului, care să lumineze pe pământ, să despartă ziua și noaptea, să facă anii, anotimpurile și așa mai departe.

Cuvintele acestea arată că primul scriitor n-a știut ce-s astrele, cu toate că l-a înțeles pe Dumnezeu. Dar el a prins

divinitatea de inimă și a citit în inimă, ce este inima și sâmburele acestei Creații, iar spiritul i-a ținut ascunse nașterea siderică și pe cea exterioară, moartă, împingându-l numai spre credință, spre inima dumnezeirii.

Este cel mai de preț lucru de care omul are nevoie absolută, căci, apucând calea drepte credințe, el străbate mânia lui Dumnezeu și pătrunde prin moarte în viață, stăpânind cu Dumnezeu.

Dar fiindcă acum, la sfârșitul acestui timp, oamenii râvnesc cu toată pofta după rădăcina arborelui, prin care natura anunță că vremea despuierii arborelui a sosit, spiritul vrea să-l arate gol și divinitatea să se dezvăluie: în întregime. Iar aceasta este Aurora, ivirea zilei celei mari a lui Dumnezeu, în care arborele trebuie din nou adus și sădit, să răsară și să crească ceea ce a născut din moarte spre renașterea vieții.

Iată, când Dumnezeu a zis: Să fie lumina! – lumina a răsărit în forțele naturii sau în cele șapte spirite ale lui Dumnezeu, iar tăria cerului care stă în cuvânt, în inima apei, a fost încuiată între nașterea siderică și cea – exterioară, împreună cu cuvântul și inima apei, astfel că nașterea siderică e

locus-ul răscrucii care stă jumătate în cer, jumătate în mânia.

Căci din acea jumătate-parte a mânii se naște mereu nașterea cea moartă, și din cealaltă jumătate, care, cu - gradul ei cel mai intim, ajunge până în cea mai interioară inimă și lumină a lui Dumnezeu, se naște mereu prin moarte viața, nașterea siderică fiind totuși nu două trupuri, ci unul singur.

Când facerea cerului și a pământului se desăvârși în două zile, iar cerul fu creat în inima apei, ca diferențiere între lumina și mânia lui Dumnezeu, - răsăriră a treia zi, prin fulgerarea focului care se înalță în inima - apei și străbătu moartea, dar acesteia îi rămaseră incomprehensibile din nou tot soiul de figuri și de forme așa cum se întâmplase înainte de vremea mânii.

Dar întrucât apa, care este spiritul vieții siderice, stătea în centrul mânii și chiar în moarte, fiecare trup* își luă și el forma așa cum nașterea era spre viață și spre mobilitate.

Despre pământ

Pământul era acum salnitrul care fusese scuipat afară -, din nașterea cea mai interioară, și sta în moarte. Dar când fulgerul focului se ridică prin cuvânt în apa,

se iscă, o groază din care luă ființă mobilitatea în moarte, iar această mobilitate în cele șapte spirite este nașterea siderică.

Adâncul. Înțelege acest lucru cum trebuie. Când; a treia zi s-a aprins fulgerul focului în apa morții, viața a străbătut trupul mort al apei și al pământului.

Dar apa moartă și pământul nu mai cuprind decât, fulgerul sau spaima focului, prin care ia ființă mobilitatea. Lumina însă, care se înalță atât de blând în fulgerul focului, nu o poate cuprinde nici pământul nici apa moartă. Dar ea²⁰ își menține locul în miezul care este? grăsimea sau apa vieții sau cerul; căci este trupul vieții „pe care moartea n-o poate prinde și răsare totuși în moarte. Tot astfel, n-o poate prinde mânia, care rămâne în groaza fulgerului focului și, creează mobilitatea în trupul mort” al pământului și în apă.

Lumina pătrunde însă foarte încet, la urmă, și formează nașterea care prin spaima fulgerului focului, și-a primit, trupul încorporat.*

Flora pământului

Când fulgerul mânios al focului trezește, cu groaza și furia lui, și mobilizează spiritele naturii care stau în

pământ, în moarte, spiritele încep a se naște după drepturile lor proprii de origine: divină, așa cum au făcut din vecii vecilor, alcătuind împreună un trup, după calitățile prezente aceluia loc.:

Așa cum a fost salnitrul care a amortit în moarte „în vremea aprinderii mâniei, și cum a calificat el la acea; vreme în viața interioară a celor șapte spirite divine, așa a răsărit din nou și în vremea nașterii celei noi, în fulgerarea focului, și nimic nou nu s-a produs decât o altă înfățișare a vieții, care st-a în comprehensiune, în moarte. Dar salnitrul pământului și al apei nu maft este în stare acum să se schimbe în substanța sa moartă și să se arate la infinit, în diferite forme și făpturi, cum făcea în locul său ceresc; ci, când spiritele originare formează trupul, el se ridică în puterea luminii.

Iar viața luminii răzbate moartea și naște în ea un alt trup din moarte, care nu seamănă apei și pământului mort, și nici nu primește gustul și mirosul lor, ci forța luminii străbate și se temperează cu forța pământului, luându-i morții ghimpele, sustrăgând mâniei forța ucigătoare, și impunându-se cu sila în mijlocul trupului, în vegetale ca o inimă.

Aci se află sâmburele divinității în centrul cerului ei, care stă ascuns în apa vieții; dacă poți, apucă-l.

Despre metalele pământului

Metalele din sânul pământului au, de asemenea, o substanță și o naștere ca și plantele de pe fața pământului. Căci metalul sau minereul a stat în vremea aprinderii mâniei în roata interioară a celui de-al șaptelea spirit al naturii, în țesătura dragostei, fiindcă în dosul fulgerării focului se naște dulcea, blajina faptă bună. În ea stă sfântul cer, care, în această naștere, când dragostea devine primordială, se arată în aceeași limpezime încântătoare și aceleași culori frumoase, ca aurul, argintul și pietrele scumpe.

Dar argintul și aurul în comprehensiunea moartă sunt doar pietre întunecate față de rădăcina nașterii cerești. Le trec aci, numai ca să știi de unde își trag originea.

Și fiindcă ele au fost cea mai frumoasă ridicare și maștere în natura sfântă, cerească, ele sunt iubite de oameni și în această lume, înaintea tuturor celorlalte. Căci natura a scris, desigur, omului în inimă, că ele sunt mai bune decât alte

pietre, dar nu i-a putut dezvălui din ce au devenit sau au provenit ele, iar tu nu poți observa decât zorile zilei, Aurora.

Dar mineralul este de nenumărate feluri, toate după modul cum salnitrul din cerul naturii a fost primul în ridicarea sa în lumina dragostei. Căci fiecare spirit originar are în sine caracterul și însușirea tuturor acestor spirite; pentru că el se contaminează neîncetat cu celelalte din care ia ființă viața și nașterea inexplorabilă a lui Dumnezeu, dar, potrivit uneia dinforțe, el este primul, ceea ceconstituie propriul său trup din care-și trage numele.

Dar fiecare spirit originar are caracterul întregii naturi, iar în epoca aprinderii mâniei, țesătura lui a fost încorporată în moarte, și, din țesătura fiecărui spirit s-au făcut pământul, pietrele, mineralele și apa.

De aceea vei și găsi în pământ minerale, pietre, apă și pământ după calitatea fiecărui spirit, și de aceea este pământul de calități atât de felurite, toate după modul cum fiecare spirit originar a fost *primul* față de nașterea lui interioară, în epoca aprinderii.

Cu toate acestea, natura a revelat omului atât încât el știe cum și câtă materie

străină, din nașterea străină a fiecărui spirit original poate topi, pentru ca acel spirit original să rămână primul în propriul său primat.

Ai, în această privință, o pildă la aur și argint: tu nu le poți obține curate, să ai» adică, argint pur și aur pur, decât dacă le-ai topit de șapte ori în foc. Când se întâmplă aceasta, ele rămân pe loc, la mijloc, în inima naturii care este apa, în propria lor calitate și culoare¹²¹.

Mai întâi trebuie să le fie topită calitatea aspră, care ține salnitrul captiv în moartea dură, adică grosul steril pietros. Urmează după aceea moartea aspră din apă, din care provine o apă tare¹²², ucigătoare, care stă în ridicarea fulgerului în moarte. Iar acesta este un izvor rău, chiar cel mai rău izvor în moarte, ba chiar moartea aspră și amară însăși; căci acesta este locus-ul unde viața, care se naște în apa dulce, a amorțit în moarte, separându-se în cea de-a doua topire.

În al treilea rând este topită moartea cea amară, care ia naștere din aprinderea apei în fulger, pentru că ea este furioasă, crudă și distrugătoare, și nu poate exista nici argint, nici aur, până când nu e ucisă,

căci face totul sfărâmicios și fragil, și se arată în felurite culori; ea parcurge toate spiritele și-și însușește toate culorile acestora.

În al patrulea rând, spiritul focului, care stă în durerea și teama îngrozitoare a vieții, trebuie și el topit; fiindcă este un permanent părinte al mâniei, și din el se naște suferința infernală.

Când această mânie a patru spirite este ucisă, rămâne în apă salnitru mineral, o materie persistentă, arătând asemenea spiritului care este primul în acel mineral, iar lumina care stă în foc îl colorează după calitatea lui proprie, fie că e argint fie că e aur. Materia, în cea de-a patra topire, arată asemenea argintului sau aurului; dar încă n-a învins dificultățile și încă nu e destul de rezistentă și de pură; trupul există, desigur, în ea, dar nu și spiritul.

La a cincea topire, spiritul dragostei urcă în apă prin lumină, și învie din nou trupul mort, astfel că materia care a rămas de la primele patru topiri capătă din nou forța care a fost proprietatea acelui spirit originar care, în acel mineral, a fost primul.

La cea de-a șasea topire, materialul devine ceva mai dur; atunci se mișcă viața

care a răsărit în dragoste și se agită, iar din această agitație ia naștere tonul în tărie și metalul capătă un sunet deschis; căci materia dură, sfărâmicioasă, amară și focoasă s-a dus.

Socotesc că, în această a șasea topire, există cea mai mare primejdie pentru alchimiști, în preocuparea lor de-a fabrica argint și aur. Căci e nevoie, aci, de un foc foarte subtil, altfel poate duce îndată la arsuri și la surzenie; dar nici prea domol, adică foc rece, nu e bine. Trebuie un foc de mijloc, încât spiritul din inimă să nu se răscoale, ci să adie blând și delicat; atunci capătă focul un sunet dulce, fin și domol, și se bucură mereu, ca și când s-ar aprinde din nou în lumina lui Dumnezeu.

Dar dacă la a cincea și a șasea topire, focul e prea fierbinte, atunci viața cea nouă, care în dragoste, în urcarea forței luminii, s-a născut din apă, s-a contaminat din nou în înverșunare și în focul mâniei, iar din metal rămâne o spumă arsă și resturi căzătoare, încât alchimistul obține, în loc de aur, rahat.

Când se topește pentru a șaptea oară, e nevoie de un foc și mai subtil, pentru că aci se înalță viața și se bucură în dragoste, voind să se arate infinită, așa cum a făcut

înainte de vrem ea mâniei, în ceruri.

În această mișcare, metalul devine din nou gras și neastâmpărat, crește și se extinde, iar adâncul cel mai înalt se naște din inima spiritului copleșit de bucurie, ca și cum ar vrea să înceapă un triumf îngeresc și să se arate fără sfârșit în forța și forma divină, după dreptul divinității. Și astfel își primește trupul cea mai mare tărie și forță a lui, se fardează în chipul cel mai iscusit și obține adevărata lui frumusețe și virtute.

Și când totul este gata, metalul își are adevărata lui forță și culoare, și nu-i mai lipsește nimic altceva, decât că spiritul nu se poate înălța în lumină cu trupul său, care e silit să rămână o piatră moartă; și chiar dacă e mai puternică decât alte pietre, trupul ei rămâne totuși în moarte.

Acesta este Dumnezeuul pământesc al oamenilor orbi, pe care aceștia îl iubesc și-l venerază, și-l părăsesc mereu pe Dumnezeuul cel viu care stă ascuns în cent **r** cu **m**. Căci trupul mort cuprinde numai un Dumnezeu mort și îi este dor numai de un astfel de Dumnezeu; dar pe mulți dintre oameni, acest Dumnezeu i-a azvârlit în iad.

Tu, însă, nu mă socoti, din această pricină, un alchimist; căci eu numai din

cunoașterea sufletului scriu, și nu din experiență. Cu toate că aș putea să arăt aici mai mult, de pildă în câte zile și în câte ceasuri au trebuit pregătite astfel de lucruri; căci nu poți face aur într-o singură zi, ci e nevoie de o lună întreagă.

Dar nu este în gândul meu să încerc acest lucru, pentru că nu știu să umblu cu focul; nici nu cunosc culorile spiritelor originare în nașterea lor cea mai exterioară, ceea ce înseamnă două mari lipsuri; dar le cunosc după un alt om, care nu stă în comprehensiune¹²³.

La descrierea soarelui, vei găsi mai multe din aceste lucruri și mai adânci. Gândul și dorința mea e să descriu, atât cât îmi este îngăduit să cuprind cu puținătatea ființei mele, întreaga divinitate: cum este ea în dragoste și în mânie, și cum se naște acum, în această lume. Despre pietrele scumpe, vei mai găsi câte ceva la descifrarea celor șapte planete.

CAPITOLUL XXIII

DESPRE ADÂNCUL DE DEASUPRA PĂMÂNTULUI

Când omul privește adâncul de deasupra pământului, el nu vede nimic decât stele și nori de apă; se gândește

atunci că trebuie să existe un alt loc, în care divinitatea să se arate cu cetele ei cerești și îngerești. El vrea să deosebească de divinitate adâncul cu tot conținutul lui; căci nu vede în el decât astre, iar cârmuirea dintre ele, foc, aer și apă.

El crede că Dumnezeu a făcut, adâncul din nimic, după un plan al său; cum ar putea să fie Dumnezeu în această ființare, sau cum ar putea fi aceasta, Dumnezeu însuși? Omul își închipuie, dintotdeauna, că ar fi doar o casă în care ar sălășlui Dumnezeu și ar guverna prin spiritul său; Dumnezeu nu poate fi însă un Dumnezeu, a cărui ființă să constea doar din forța acestei cârmuiri.

S-ar putea, desigur, ca unii să zică: Ce fel de Dumnezeu ar fi acela, al cărui trup, a cărui ființă și forță ar consta din foc, aer, apă și pământ? Iată, om nepriceput¹²⁴ ce ești, vreau să-ți arăt adevăratul temei al divinității. Dacă întreaga această ființă nu este Dumnezeu, tu nu ești chipul lui; dacă este un Dumnezeu străin, tu nu ești parte din el. Căci ești creat din el și trăiești în el, iar el îți dă neîntrerupt din el putere, binecuvântare, hrană și băutură; și chiar știința ta întreagă stă în acest Dumnezeu,

iar când vei muri, în acest Dumnezeu vei fi îngropat.

Dacă există un Dumnezeu străin în afară de acesta, cine te va învia din nou după ce vei putrezi? Cum îți va zămisli trupul și-ți va crea spiritul Dumnezeul străin care nu te-a făcut și în care niciodată n-ai trăit? Dacă tu ești o altă materie decât Dumnezeu însuși, cum ai să fii atunci copilul lui? Sau cum va fi omul și regele Iisus copilul trupesc, pe care l-a născut din inima lui? Dacă divinitatea lui ar fi o altă ființă decât trupul lui, tu ai avea în el două feluri de divinitate: trupul lui ar fi de la Dumnezeul acestei lumi, și inima de la Dumnezeul necunoscut.

Omule, deschide-ți ochii spiritului, vreau să-ți arăt aici dreapta, adevărata, autentică poartă a divinității, așa cum vrea s-o aibă acel Dumnezeu unic.

Iată, acesta este adevăratul și unul Dumnezeu din care ești făcut și în care trăiești; când privești adâncul, stelele și pământul, vezi pe Dumnezeul tău, în care trăiești și exiști și tu, și care Dumnezeu te cârmuiește și pe tine, și de la același Dumnezeu ai și simțurile, căci ești o creatură din el și în el. Altfel n-ai fi nimic.

Dar vei zice că scriu ca un păgân. Ascultă, privește și observă deosebirea întru totul; căci nu scriu ca un păgân, ci ca un filosof; nici nu sunt păgân, ci posed adâncimea și cunoașterea adevărată a marelui Dumnezeu unic, care este totul.

Când privești adâncul, stelele, elementele și pământul, nu pricepi cu ochii tăi divinitatea limpede și luminată, chiar dacă ea există pretutindeni și aci; dar tu vezi și cuprinzi mai întâi cu ochii tăi moartea, apoi mânia lui Dumnezeu și focul iadului. Când însă îți înalți gândurile și cugeți unde să fie Dumnezeu, atunci prinzi nașterea siderică, unde dragostea și mânia se agită una împotriva celeilalte. Iar dacă prinzi credință în Dumnezeul care stăpânește totul în puritate, spargi cerul și-l apuci de inima lui sfântă.

Când se întâmplă aceasta, tu ești ca Dumnezeul întreg, care însuși e cerul, pământul, astrele și elementele, și ai și tu în tine o cârmuire, fiind o astfel de persoană cum este întregul Dumnezeu în locus-ul acestei lumi.

Dar tu vei zice: Cum să înțeleg aceasta? Căci împărăția lui Dumnezeu și cea a iadului sau diavolului sunt despărțite una de

alta și nu pot fi un singur trup?

— Iar pământul și pietrele nu sunt Dumnezeu, nici cerul și astrele, nici elementele, și cu atât mai puțin omul nu poate fi Dumnezeu; altfel n-ar putea fi alungat de Dumnezeu.

Păstrează-ți întrebarea în cuget¹²⁵, și-ți voi povesti aici temeiurile, unul după altul.

Despre nașterea siderică și despre nașterea lui

Dumnezeu înainte de timpul cerului creat, al astrelor și elementelor, și înainte de facerea îngerilor, n-a existat o astfel de mânie a lui Dumnezeu, nici moarte, nici diavoli, și nici pământ și pietre. N-au existat nici astre, ci divinitatea s-a născut blând și delicat, și s-a figurat în chipuri care au fost încorporate după spiritele originare cu nașterile, luptele și înălțările lor, și care iarăși au trecut și ele din pricina luptei lor, formându-și o altă înfățișare, toate după cum fiecare spirit originar a fost primul, așa cum ai putut citi mai sus.

Dar ia bine seama. Nașterea gravă și severă, din care au ieșit mânia lui Dumnezeu, iadul și moartea, a existat din veci în Dumnezeu, dar fără a se aprinde sau răzvrăti. Căci Dumnezeul întreg stă în șapte

specii ori șapte forme sau nașteri, iar dacă aceste nașteri n-ar fi, n-ar fi nici Dumnezeu, nici viață, nici îngeri, nici creaturi.

Iar acele nașteri n-au un început, ci s-au născut așa din veci, și, după acest adânc, nu știe nici Dumnezeu col este el însuși¹²⁶. Căci el nu cunoaște nici început, nici ceva asemenea, nici sfârșit.

Din aceste șapte nașteri nu este niciuna prima, nici a doua, nici a treia și așa mai departe; ci toate șapte sunt fiecare și prima și a doua și a treia și așa mai departe. Totuși, sunt obligat să le așez în mod succesiv, după felul și caracterul creației, altfel nu înțelegi nimic; pentru că divinitatea este alcătuită ca o roată cu șapte roți una într-alta, în care nu vezi nici început, nici sfârșit.

Și acum, ia seama. Mai întâi este calitatea aspră, care e născută mereu de celelalte șase spirite; ea este în sine aspră, dură, iute ca sarea și chiar mai iute. Căci o creatură nu-i poate prinde îndeajuns iuțimea, pentru că în creatură ea nu există singură și nestingherită; dar după felul calității infernale, aprinse, știi cum este. Această calitate aspră, iute, strânge și contractă în trupul divin formele și

chipurile, secătuindu-le ca să dureze.

A doua naștere este apa dulce, care se naște tot din celelalte șase spirite, căci ea este blândețea care se naște din celelalte șase și se stoarce în nașterea aspră, pe care o aprinde mereu, o stinge și o domolește, astfel ca să nu-și poată arăta asprimea așa cum ar fi vrut propria-i iuțime în afara apei.

A treia naștere este amăreala, care ia ființă din foc, în apă; căci ea se freacă și se sperie de frigul aspru și tăios, făcând frigul mișcător, de unde naște mobilitatea.

A patra naștere este focul; ea pornește din mobilitatea sau frecarea în spiritul aspru, și este arzătoare și tăioasă, iar cea amară înțepătoare și feroce. Când însă spiritul focului se freacă atât de furios în frigul aspru, are loc o naștere înfricoșătoare, îngrozitoare, tremurătoare, caustică și respingătoare.

Observă aici adâncul.

— Căci vorbesc aici într-un fel drăcesc, ca și când lumina lui Dumnezeu nu s-ar fi aprins încă în aceste patru specii, ca și când divinitatea ar avea un început. Dar eu nu te pot instrui în alt fel, mai detaliat, ca să poți înțelege.

În aceste patru frecări este un frig

îngrozitor de aspru, de tăios, asemenea unei ape foarte reci, în care s-a topit multă sare și care parcă n-ar mai fi apă, ci o forță dură ca piatra. Mai există acolo înăuntru furia, turbarea, înjunghierea și arderea, iar apa e mereu ca un om muribund, când trupul și sufletul se despart; o groază fără margini, o naștere în vaiete.

Trezește-te aici, omule, și vezi unde își are diavolul începutul, cu răutatea și ura lui clocotitoare, precum și mânia lui Dumnezeu și focul iadului și moartea și veșnicul blestem. Voi filosofilor, luați aminte!

Când, prin urmare, aceste patru nașteri se freacă una de alta, căldura devine prima și se aprinde în apa dulce; atunci răsare lumina.

Caută să înțelegi bine.

— Când se aprinde lumina, groaza focului o ia înainte; când izbește o piatră, vezi mai întâi groaza focului și după aceea lumina, pornind din groaza sau spaima focului.

Spaima sau groaza focului trece în apă prin calitatea aspră și o face mișcătoare; dar lumina se naște în apă și strălucește ca o ființă atât de incomprehensibilă, de blândă și delicată, încât nici eu nicio altă

creatură n-am putea nici scrie, nici cuvânta despre ea așa cum s-ar cuveni, iar dacă eu aş încerca s-o fac, m-aş bâlbâi ca un copil care abia învață să vorbească.

Această lumină se naște în mijlocul celor patru specii, din grăsimea apei dulci, și umple întregul trup al acestei nașteri. Este o binefacere atât de dulce, un miros atât de încântător și de suav, și un gust atât de aromat, încât nu le găsesc asemănare decât în mijlocul *morții* unde se naște *viața*¹²⁷. Ar fi ca și când un om nefericit, căzut pe o uriașă grămadă de jăratec, ar fi smuls, deodată, de o mână nevăzută și așezat în mijlocul unei atari blândeți. Durerile cumplite ar trece, iar el ar gusta dulceata mării binefaceri. Într-o astfel de dulce faptă bună este așezată nașterea celor patru specii, când lumina răsare din ele.

Dar trebuie să mă înțelegi cum se cuvine, căci scriu în felul ființelor create; e ca și când un om ar fi prizonierul diavolului și ar fi luat deodată, din focul iadului în lumina lui Dumnezeu. Pentru că în nașterea lui Dumnezeu, lumina n-are început, ci așa a luminat în naștere din vecii vecilor, și Dumnezeu însuși nu cunoaște în ea un

început. Dar spiritul îți deschide aci porțile iadului, ca să vezi și tu cum stau la pândă diavolii și iadul, și ce se întâmplă în om când lumina dumnezeiască se stinge; el șade în mânia lui Dumnezeu, trăind într-o atare naștere și atare spaimă, durere și chin.

Nici nu pot descrie aceste lucruri sub altă formă, căci trebuie să le scriu în așa fel, ca și când nașterea lui Dumnezeu ar avea sau și-ar fi luat un început, sau ca și când ea ar fi devenit astfel. Ci scriu aici cuvinte scumpe și pline de adevăr, pe care numai spiritul le înțelege.

Observă acum Poarta lui Dumnezeu. Lumina care se naște din foc și devine strălucitoare în apă, umple, luminează și îmblânzește întreaga naștere; ea este adevărata inimă a lui Dumnezeu sau Fiul lui Dumnezeu; căci se naște mereu din Tatăl, fiind o altă «persoană decât calitățile și nașterile Tatălui. Pentru că nașterea Tatălui nu poate prinde sau cuprinde lumina spre a o folosi la nașterea lui. Ci lumina stă liberă și nu e cuprinsă de nicio naștere, ea umplând și luminând întreaga naștere, precum Fiul născut, Unul Născut din Tatăl (*Ioan, 1,14*).

Iar această lumină o numesc eu, în nașterea omenească, nașterea animalică „[adică chipul care încolțește din sufletul cel după asemănarea lui Dumnezeu]”, sau nașterea sufletului care se contopește cu această naștere animalică a lui Dumnezeu, și aici este sufletul omului una și aceeași inimă cu Dumnezeu, chiar dacă stă în această lumină.

Cea de-a cincea naștere în Dumnezeu are loc atunci când această lumină străbate ușor și delicat primele patru nașteri, aducând cu sine inima apei dulci și forța cea mai gingașă. Și când nașterile caustice le gustă, ele devin blânde și iubitoare, și este ca și când viața ar răsări mereu în moarte.

Atunci fiecare spirit dăruiește celorlalte și, la rândul său, primește de la ele forță curată și nouă, căci calitatea aspră pe care forța luminii din apa dulce o înmoaie se domolește sensibil, iar iubirea blajină răsare în foc, pentru că acesta încălzește frigul și apa dulce temperează gustul tăios, făcându-l plăcut și delicat.

În nașterile caustice, arzătoare, nu există decât nostalgia curată a dragostei, satisfacții, contaminări binevoitoare, nașteri gingașe; aci, dragostea deșartă, vechea

mânie și amărăciunea sunt izvorâte în centru ca într-o mare fortăreață; nașterea aceasta este o dulce binefacere, spiritul amar este mobilitatea vie.

A șasea naștere în Dumnezeu are loc atunci când spiritele, în nașterea lor, sunt cuprinse de o mare bucurie îndată ce gustă unul de la celălalt; căci fulgerarea sau iuțimea din naștere urcă deasupra ei însăși, și fierbe ca văzduhul în această lume.

Pentru că, atunci când o forță o agită pe cealaltă, ele gustă una din alta și se bucură din cale-afară; căci lumina e născută din toate forțele, și din nou le străbate pe toate, și în ele se naște bucuria fără margini din care ia ființă sunetul. Pentru că din agitație și mișcare se naște spiritul viu, și același spirit pătrunde și străbate prin toate nașterile, fără ca vreuna din nașteri să simtă ori să cuprindă; și este o iuțime gingașă, dătătoare de bucurii ca o muzică dulce, armonioasă. Și când nașterea se produce, o cuprinde lumina; și din nou vorbește în naștere prin spiritul ce se agită.

Și acest spirit ce se agită este a treia persoană în nașterea lui Dumnezeu, și se cheamă Dumnezeu-Duhul Sfânt.

Cea de-a șaptea naștere este în Duhul

Sfânt și-și păstrează nașterea și forma în el; când acesta trece prin nașterile tăioase, caustice, el le străbate împreună cu sunetul, formând și plăsmuind tot felul de figuri, totul după modul în care se luptă între ele nașterile caustice. Căci acestea se luptă mereu între ele ca într-un joc drăgăstos și, după cum nașterea este în înălțare cu culorile și gustul, tot astfel se formează și figurile.

Iar această întreită naștere se cheamă Dumnezeu-Tatăl, Fiul și Sf. Duh, în care niciuna nu e prima, niciuna ultima. Și chiar dacă se face o diferențiere, și se așază una după alta, nu e totuși niciuna prima și niciuna ultima; ci, din veșnicie, s-au aflat într-una și aceeași ființă, într-unul și același loc. Dar trebuie să le scriu pe fiecare în mod deosebit, astfel ca cititorul să înțeleagă; căci nu pot scrie în cuvinte cerești, ci în cuvinte omenești; ele sunt într-adevăr destul de bine scrise, dar ființa lui Dumnezeu stă în putere, care este cuprinsă de spirit, și de trupul mort nu.

Așadar, poți înțelege ce fel de ființă este divinitatea și cum sunt cele trei persoane în divinitate; dar să nu asemui divinitatea cu vreun chip oarecare, căci ea este nașterea

tuturor lucrurilor. Tot astfel, dacă în primele patru specii n-ar fi nașterea caustică, n-ar exista mobilitatea, și lumina nu s-ar putea aprinde să nască viața. Dar această naștere tăioasă, caustică, este originea mobilității și a vieții, precum și a luminii, din care ia ființă spiritul viu și rațional; care aci, în această naștere, diferențiază, dă formă și plăsmuiește. Pentru că nașterea aspră, rece, severă, este un început al tuturor lucrurilor; ea le apucă și le comprimă, și învârtosează nașterea pentru ca ea să devină natură; de aci își trage originea natura și comprehensiunea în întreg trupul lui Dumnezeu.

Această natură este ca o substanță moartă, de neînțeles, și nu stă în forța nașterii, fiind un trup în care naște forța. Ea este însă trupul lui Dumnezeu și are orice putere ca nașterea întreagă, iar spiritele nașterii își iau tăria și forța din trupul naturii, născând neconținut din nou; spiritul aspru comprimă și contractă mereu din nou, și usucă; astfel există și continuă să se mențină trupul și spiritele nașterii. Cealaltă naștere este apa, care își ia începutul în pântecul naturii.

Observă: Când lumina străbate trupul

dur și comprimat al naturii și-l îmblânzește, se naște în el dulcea binefacere. Atunci forța dură se înmoaie și se topește ca gheața la soare, devenind fluidă ca apa aerisită, dar trunchiul naturii comprehensiunii cerești rămâne pe loc. Fiindcă spiritul aspru și spiritul focului îl rețin, iar apa blândă care se topește din trupul naturii în aprinderea luminii trece prin nașterea severă și aspră, rece și focoasă, devenind dulce și plăcută.

Din ea se răcorește nașterea severă și aspră și dacă-i place, ea crește și se bucură, și bucuria se înalță, iar în ea se naște viața blândeții. Fiindcă aceasta este apa vieții în care se naște dragostea atât în Dumnezeu cât și în îngeri și oameni, căci totul este o singură putere, o singură naștere.

Și, când nașterea puterilor gustă apa vieții, ele tremură de bucuria dragostei, și această vibrație sau mișcare ce se înalță în mijlocul nașterii este amară; căci din această naștere, ea urcă și iese cu iuțeală când apa vieții ajunge aci, ca un salt de bucurie al nașterii.

Dar fiindcă ea¹²⁸ se înalță așa de iute, încât nașterea se ridică înainte de-a se contamina în întregime cu apa vieții, spaima

aceasta își păstrează amăreala din nașterea severă; căci nașterea inițială este foarte aspră, rece „focoasă și usturătoare.

De aceea este și spaima așa de mare și de tremurătoare, fiindcă impresionează întreaga naștere și se freacă înăuntrul ei până când aprinde focul în furia cumplită, de unde lumina își ia începutul. Atunci spaima tremurătoare este luminată cu blândețea luminii, se ridică și coboară în naștere, fiind când deasupra când dedesubt de ea însăși, ca o roată alcătuită din șapte roți una într-alta.

Din această pătrundere și învârtire ia naștere sunetul sau tonul după specia fiecărui spirit, și mereu se contaminează o forță în cealaltă, căci forțele sunt toate ca niște frați trupești într-un singur pânțec, și blândețea se înalță, în vreme ce spiritul naște și se arată la infinit.

Aceasta, fiindcă forța care se arată cea mai tare în învârtire, aceea se află în naștere; după forța, specia și culoarea ei, zămislește și Duhul Sfânt figurile în trupul naturii.

Vezi, așadar, cum nicio forță nu este prima, nici a doua, a treia, a patra sau ultima, ci ultima naște tot așa pe prima,

cum naște prima pe ultima, iar cea de mijloc naște atât din ultima cât și din prima, a doua, a treia și așa mai departe.

Mai vezi, de asemenea, cum natura nu poate fi deosebită de puterile lui Dumnezeu, ci totul este un trup. Divinitatea, adică forța sfântă a inimii lui Dumnezeu, se naște în natură, și tot astfel ia ființă sau purcede veșnic Duhul Sfânt din inima luminii, prin toate puterile Tatălui, formând totul și alcătuind totul.

Această naștere se împarte în trei părți diferențiate și fiecare este atât partea cât și întregul, și totuși ele nu sunt separate între ele.

Porțile Sfintei Treimi întreaga naștere, care este cerul tuturor cerurilor, cuprinzând această lume, care este în trupul întregului, cât și locus-ul pământului și al tuturor creaturilor, în fine tot ce-ar putea cuprinde simțirea și gândirea ta, totul la un loc este Dumnezeu-Tatăl, care n-are nici început, nici sfârșit; și acolo, unde simțirea și gândirea ta ar putea descoperi cel mai mic cerc sau punct, acolo se desfășoară întreaga naștere a lui Dumnezeu, în chip perfect, neconținut și irezistibil.

Dacă se întâmplă, însă, ca într-o

creatură sau într-un loc să se stingă lumina, nașterea severă este aci, ea zace ascunsă în lumină, în miezul cel mai adânc. Aceasta este o parte.

A doua parte sau cealaltă persoană este lumina, care se naște mereu din toate puterile și luminează, iarăși, toate puterile Tatălui și posedă izvorul tuturor puterilor.

De aceea, lumina¹²⁹ este o persoană deosebită de Tatăl și nu poate cuprinde nașterea Tatălui; ea este, totuși, Fiul Tatălui, care se naște neconținut din Tatăl. O pildă în această privință o ai în toate focurile aprinse în această lume, dacă cugeți cu adevărat.

Și de aceea Tatăl își iubește atât de mult Fiul, pentru că el este lumina și blânda binefacere în trupul său, prin a cărei putere se înalță mulțumirea și încântarea Tatălui.

Acestea sunt două persoane distincte, și niciuna nu o poate nici apuca, nici reține sau cuprinde pe cealaltă, amândouă fiind la fel de mari, și dacă n-ar fi una n-ar fi nici cealaltă.

Luați aminte, aici, voi evrei, turci și păgâni, căci vă privește; poarta lui Dumnezeu vi se deschide peste tot, nu vă încăpățânați, acum e vremea cea mai

potrivită. Căci cu nimic nu sunteți dați uitării în Dumnezeu, ci dacă vă îndreptați credința, lumina și inima lui Dumnezeu vor răsări în voi ca strălucirea soarelui.

Scriu acestea în puterea și deplina cunoaștere a marelui Dumnezeu, înțelegându-i prea bine voința. Căci trăiesc și exist în el, și cresc cu această lucrare din rădăcina și trunchiul lui, și așa trebuie să fie. Ia seama și nu te orbi singur, căci nu mai există scăpare, și nu-ți este îngăduit să spui că n-ai știut; scoală-te, se crapă de ziuă!

A treia diferențiere sau a treia persoană în ființa lui Dumnezeu e spiritul ce se agită, și care ia ființă din tresărire în spaimă unde se naște viața; el unduiește în toate forțele și este spiritul vieții, și forțele nu-l pot prinde sau apuca; ci, el aprinde forțele și, prin agitația lui, face figuri și chipuri dându-le formă după felul cum nașterea luptătoare stă în fiecare loc.

Și, dacă nu vrei să fi orb, trebuie să știi că văzduhul este acel Dumnezeu, dar că pe locus-ul acestei lumi natura a fost aprinsă în marele foc al mâniei pe care l-a stârnit domnul Lucifer, iar Duhul Sfânt, care aci este duhul blândeții, se află ascuns acolo în

cerul său.

Tu n-ai voie să întrebi unde este acel cer. El este în inima ta; n-ai decât să-l descui, pentru că iată, aici ți se arată cheia.

Așadar, există un Dumnezeu și trei persoane distincte una într-alta, și niciuna nu le poate cuprinde sau opri pe celelalte, după cum niciuna nu poate fi începutul celorlalte; ci Tatăl naște pe Fiul, care este inima lui, dragostea și lumina lui, fiind totodată începutul oricărei bucurii și oricărei vieți.

Iar Duhul Sfânt este spiritul vieții, creatorul și dătătorul de formă al tuturor lucrurilor, executorul voinței în Dumnezeu; el i-a creat și zămislit din trupul și în trupul lui Dumnezeu pe toți îngerii și toate făpturile, el ține neîntrerupt totul și plăsmuiește totul, fiind tăria și spiritul viu al dumnezeirii. Așa cum Tatăl rostește cuvântul din puterile sale, tot astfel Duhul Sfânt îl execută și îi dă formă.

Despre marea simplitate a lui
Dumnezeu

Ei, bine, tu care-ți călărești murgul, coborând din cer în iad și din iad în moarte, privește-te aci, tu om cu experiența lumii și plin de iscusința răului.

Iar voi, juriști, unși cu toate unsorile, luați seama că dacă nu vreți să vă cercetați în oglinda aceasta, în fața limpede și luminoasă a lui Dumnezeu, spiritul vă va pune dinaintea ochilor nașterea din semicercul cel mai interior, unde se naște iscusința și în care este asprimea nașterii înfricoșate a lui Dumnezeu, căci acolo se naște dibăcia și intelectul vostru iscoditor.

Dacă vreți să fiți zei și nu diavoli, slujiți-vă de sfințenia și blândețea dreptului lui Dumnezeu; dacă nu, fie ca în vecii vecilor să vă nașteți în nașterea dură și aspră a lui Dumnezeu. Aceasta n-o spune trupul meu mort, ci o spune spiritul ca un cuvânt al lui Dumnezeu.

Pe care să știi că nu-l sug rațiunea moartă, ci spiritul mi se contopește cu Dumnezeu și preamărește divinitatea cu toate nașterile, aroma și mireasma ei; socotesc, așadar, că divinitatea este o ființă foarte simplă, blândă, îngăduitoare, gingașă, că nașterea Treimii lui Dumnezeu se face cu toată blândețea și dragostea, cu încântare și armonie, iar asprimea nașterii interioare nu se poate niciodată răzvrăti în blândețea Treimii, ci rămâne ascunsă în adânc.

Asprimea se cheamă, în partea ascunsă a lui Dumnezeu, mânie, iar ființa blândeții în Treime se cheamă Dumnezeu. Nimic nu pornește din asprime care să ducă la vreo stricăciune ori să aprindă mânie, ci spiritele se joacă blând între ele, ca niște copilași ce se bucură unul de celălalt, fiecare având propria-i jucărie, se zbenguie și se alintă între ei.

Un astfel de joc îl practică și sfinții îngeri, iar în Treimea lui Dumnezeu există o apă lină, plăcută și dulce, unde spiritul se ridică mereu în sunet, și o forță o agită pe cealaltă, ca și când s-ar înălța acolo cele mai armonioase cântece sau muzică de coarde.

Și, după cum înălțarea spiritelor se petrece în orice loc, așa se formează și sunetul, dar atât de blând, încât este incomprehensibil trupurilor îngerești și, bineînțeles, cu totul comprehensibil nașterii animalice a îngerilor. Și cum se arată divinitatea la fiecare loc, așa se arată și îngerii. Căci îngerii sunt creați din această ființă și își au căpeteniile sub spiritele originare ale lui Dumnezeu, așa cum se află în nașterea lui Dumnezeu.

De aceea, cum arată ființa lui

Dumnezeu în naștere, așa arată și îngerii. Puterea care devine, devine de fiecare dată prima, și se bucură din inima lui Dumnezeu, jubilând în Duhul Sfânt; ea este și puterea căpeteniei îngerești, care-și începe, înaintea celorlalte, cântecul de slavă și jubilează cu oastea sa, aflându-se când una când cealaltă în frunte; căci nașterea lui Dumnezeu este ca o roată.

Dar când inima lui Dumnezeu se arată în toată limpezimea ei, se înalță întreaga oaste a sfinților îngeri din cele trei regate. Iar în această înălțare a inimii lui Dumnezeu, omul Iisus Hristos este regele și căpetenia care conduce întreaga horă regească a tuturor sufletelor sfinte ale oamenilor, până la Ziua de Apoi. Atunci se preschimbă oamenii sfinți în îngeri desăvârșiți, și oamenii fără Dumnezeu în diavoli întregi, și aceasta în vecii vecilor. Aci oglindește-te vicleană lume, și vezi de unde-ți Vine șiretenia.

Acum vei spune: tu cauți o deșteptăciune mult mai adâncă decât la noi; vrei să te ridici în ascunzișul lui Dumnezeu, ceea ce nu se cuvine omului. Noi căutăm doar deșteptăciunea omenească, dar tu vrei să fii asemenea lui Dumnezeu, să știi totul,

ca el, toate lucrurile atât în cer cât și în iad, în diavoli, în îngeri, în oameni. Și nu este chiar greșit să cauți înțelepciunea ascuțită, rafinată, căci ea aduce onoare, putere și bogăție.

Obiecție.

— Dacă vrei să mă urmezi pe scara pe care mă cobor în adâncul lui Dumnezeu, n-ai decât s-o faci. N-am ajuns la această convingere sau la această lucrare și cunoaștere, prin rațiunea ori prin voința și intenția mea, nici n-am căutat această știință, de care nu știam nimic, ci am căutat doar inima lui Dumnezeu, pentru a mă adăposti în ea de vijelia și pornirea diavolului.

Dar când am ajuns acolo, mi s-a dat această înaltă și grea sarcină de a arăta și anunța lumii marea zi a Domnului. Și fiindcă ea oftează după rădăcina arborelui, dorind să i se dezvăluie și să cunoască întregul arbore, iată, anunț aici că se apropie Aurora, zorile acelei zile, pe care de multă vreme Dumnezeu a hotărât-o. Amin.

Vezi, așadar, ce este Dumnezeu și cum a fost dragostea și mânia lui, de asemenea, cum este nașterea lui; și nu poți spune că nu trăiești și nu ești în Dumnezeu, sau că

Dumnezeu este ceva străin la care nu poți ajunge; ci, oriunde te afli, acolo sunt porțile lui. Dacă ești sfânt, ești, după sufletul tău, la Dumnezeu în ceruri; dacă ești nelegiuit, ești, după sufletul tău, în focul iadului.

Observă acum mai departe.

— Când Dumnezeu făcu îngerii, el îi făcu pe toți din această naștere a lui; trupul lor fu plămădit din natura din care s-a născut spiritul și lumina lor, așa cum s-a născut divinitatea. Și așa cum spiritele originare ale lui Dumnezeu și-au luat întotdeauna puterea și tăria din trupul naturii, tot astfel îngerii își iau, mereu, puterea și tăria din natura lui Dumnezeu.

Și cum Duhul Sfânt formează și alcătuiește totul în natură, spiritul îngerilor se contopește și el în Duhul Sfânt, ajutând la formare și la plăsmuire, încât totul să fie o singură inimă și o singură voință, și pretutindeni numai mulțumire și bucurie.

Căci îngerii sunt copiii lui Dumnezeu, pe care i-a născut în pântecul naturii spre înmulțirea bucuriei divine.

Vei ști însă, aici, că trupul îngerilor nu poate cuprinde nașterea lui Dumnezeu și nici n-o poate înțelege; singur spiritul lor o înțelege, în timp ce trupul le stă nemișcat,

întocmai ca natura în Dumnezeu, lăsând spiritul să lucreze cu Dumnezeu și să se joace în dragoste cu el. Căci îngerii se joacă înaintea lui Dumnezeu și în Dumnezeu întocmai cum se joacă copiii în fața părinților, pentru ca mulțumirea divină să crească.

Dar când puternicul principe Lucifer a fost creat, el nu vru să urmeze rânduiala dată, ci se răzvrăti împins de dorința de-a fi el însuși Dumnezeu, și aprinse în el focul mâniei. Și așa făcură și toți îngerii lui.

Când se petrecu aceasta, răcni Lucifer cu spiritul său aprins în natura lui Dumnezeu, și tot aci, în natura lui Dumnezeu, i se aprinse și trupul său întreg atât cât i se întindea domnia. Dar fiindcă lumina lui se stinse, el nu se mai putu contopi cu spiritul său în cele două nașteri ale Fiului lui Dumnezeu și ale Sfântului Duh, ci rămase nemișcat, în nașterea caustică a lui Dumnezeu.

Căci lumina lui Dumnezeu și Sfântul său Duh nu pot cuprinde nașterea caustică; de aceea sunt și două persoane distincte. Și de aceea Lucifer, cu nașterea sa de foc, aspră, rece și tare, nu mai putu nici să atingă, nici să vadă, să guste ori să simtă inima și

spiritul lui Dumnezeu, ci fu scuipat afară cu spiritul său focos, în natura cea mai exterioară, în care aprinsese focul mâniei.

Aceeași natură este, într-adevăr trupul lui Dumnezeu în care se naște divinitatea, dar diavoli nu pot cuprinde nașterea blândă a lui Dumnezeu, care se ridică în lumină. Căci trupul lor n-a amortit în pânțele și trăiește în nașterea cea mai exterioară și severă a lui Dumnezeu, unde lumina nu se mai aprinde niciodată. Grăsimea nașterii din apa dulce a ars, și apa a devenit acră și puturoasă „încât lumina lui Dumnezeu nu se mai poate aprinde în ea și nici nu mai poate ajunge la ea. Căci spiritele originare din diavoli sunt încuiate în mânia înverșunată; trupurile lor sunt o moarte dură, iar spiritele lor un ghimpe veninos al mâniei lui Dumnezeu. Spiritele originare se nasc mereu în asprimea cea mai interioară, după dreptul divinității aspre. Altfel nu se pot naște, și nici nu pot muri sau trece; ci ele stau în cea mai înfricoșată dintre nașteri și au înăuntrul lor numai răutate, mânie și turbare, în timp ce izvorul focului aprins urcă din veșnicie în veșnicie; de asemenea, ele nu mai pot să atingă în veci nașterea dulce și luminoasă a lui Dumnezeu, nici s-o

vadă, nici s-o cuprindă.

Despre natura aprinsă

Dumnezeu a aprins natura atât de tare și s-a mâniat într-însa atât de mult, încât a făcut din ea casa diavolilor și i-a încuiat în ea pe toți, făcând din ei copiii mâniei sale și stăpânind în ei cu toată ardoarea, precum și ei – în mânie.

CAPITOLUL XXIV

DESPRE ÎNCORPORAREA. ASTRELO

Când întregul trup al naturii din spațiul acestei lumi <era ca și înțepenit în moartea dură, și totuși, viața se ascundea în acel trup, Dumnezeu zgudui întreg trupul naturii din această lume și născu în cea de-a patra zi, din natură și din lumina ce răsărise – astrele. Căci roata mașterii lui Dumnezeu porni a se mișca din nou, precum făcuse din vecii vecilor.

Ea s-a mișcat, de fapt, din prima zi, începând nașterea în pântecul naturii stricate; căci din ziua întâi s-a despărțit viața de moarte, și în ziua a doua s-a creat o despărțitură (tărie) între ele, iar în cea de-a treia, viața a străpuns moartea. Lumina străbătu atunci întunericul rei făcu trupul mort al naturii să înverzească și să se miște. Căci în ziua a treia, trupul naturii se

înfricoșă atât de tare, încât focul dragostei se aprinse în moarte, și lumina vieții străbătu trupul înțepenit al morții și înverzi din moarte; dar în ziua a treia, lumina vieții stătu în spaima focului, și de aci luă ființă mobilitatea.

În ziua a patra a răsărit lumina și și-a făcut sălaș în casa morții, dar moartea nu o poate cuprinde. Așa cum nașterea severă a lui Dumnezeu, care stă în miezul cel mai adânc din care naște viața, nu poate cuprinde blândețea și lumina blândeții împreună cu spiritul ei, tot astfel întunericul mort al acestei lumi nu poate cuprinde lumina naturii și cu atât mai puțin diavolul. Ci lumina străbate prin moarte, făcându-și sediul împărătesc în mijlocul casei morții și a mâniei lui Dumnezeu, și născând un nou (trup al lui Dumnezeu din casa mâniei, care veșnic dăinuie în dragostea lui Dumnezeu, lucru incomprehensibil vechii mâinii aprinse în nașterea cea mai exterioară.

Iar acum întrebi: În ce fel trebuie să-nțeleg ace st lucru?

— Desigur, eu nu ți-l pot scrie în inimă, căci nu e pentru intelectul și comprehensiunea oricui, unde stă spiritul în casa mâniei și nu se unește cu lumina lui

Dumnezeu. Îți voi arăta, însă, în parabole pământești, dacă tu ai vrea să te adâncești puțin în cugetul tău.

Iată, ai în fața ta un arbore, care are pe din afară o coajă tare și aspră, moartă și înțepenită; dar ea nu este cu totul în moarte, ci mai mult în leșin. Și există o diferențiere între coajă și trunchi, pe dată ce sub ea trunchiul crește. Acesta are forța sa vitală și străpunge coaja uscată, dând naștere la multe și frumoase ramuri, care se sprijină pe vechiul trunchi.

Dar coaja este ca moartă și nu poate cuprinde viața arborelui; ci stă lipită de el ca un înveliș sub care se cuibăresc viermii, care, în cele din urmă, distrug arborele...

Tot astfel este și întreaga casă a acestei lumi. Întunericul din afară este casa mâniei lui Dumnezeu, în care sălășluiesc diavolii. Ea este într-adevăr casa morții „căci sfânta lumină a lui Dumnezeu amorsește înăuntrul ei. „[Adică a pășit în principiul ei, iar ființarea cea mai exterioară trebuie socotită moartă, deși trăiește în Dumnezeu, dar într-un alt izvor]”.

Trupul acestei case mari, care zace ascuns sub coaja întunericului, incomprehensibil întunericului, este casa

vieții, în care mânia și dragostea luptă una cu alta.

Dragostea răzbește mereu și sparge casa morții, dând naștere la ramuri sfinte și cerești, în marele arbore care stă în lumină. Căci ele înverzesc prin coaja întunericului, întocmai ca ramura prin coaja copacului, fiind una și aceeași viață cu Dumnezeu. Mânia înverzește și ea în casa întunericului și reține câteva nobile ramuri captive în moarte, prin contaminarea ei în casa înverșunării.

Aceasta e suma sau conținutul nașterii siderice, despre care vreau să scriu aici.

Se pune întrebarea: Ce sunt astrele? Său.

din ce au devenitele?

Ele sunt forța celor șapte spirite originare ale lui Dumnezeu, pentru că atunci când mânia lui Dumnezeu fu aprinsă de diavol în această lume, casa întreagă a lumii a încremenit în natură sau în nașterea cea mai exterioară, întocmai ca în moartea rezultând din ea pământul și pietrele. Când însă aceleași rămășițe tari au fost strânse într-un bulgăr, adâncul s-a curățat, dar a rămas întunecos; căci lumina din el amorse în mânie.

Dar trupul lui Dumnezeu în această lume nu putea rămâne în moarte, ci purcese la naștere cu cele șapte spirite originare ale sale.

Acest lucru sublim trebuie să-l înțelegi bine.

— Lumina lui Dumnezeu care este atât Fiul cât și Sf. Duh, n-a fost amortită; ci lumina care, din veci, a pornit din inima lui Dumnezeu, și natura care se naște din cele șapte spirite, au luminat; dar cealaltă lumină a ocolit natura tare, pervertită.

De aici a rămas natura acestei lumi cu comprehensiunea ei în moarte, și nu poate cuprinde lumina lui Dumnezeu, ci este o casă întunecată a diavolului. După aceasta, în a patra zi a Facerii, Dumnezeu a născut din nou întreaga casă a acestei lumi, împreună cu calitățile, și a așezat spiritele originare în casa întunericului, pentru a i se naște de aci un nou trup, spre slava și mărirea sa.

Planul său era să creeze o nouă oaste îngerească din această casă, care trebuia să fie făcută astfel. El voia să facă un înger care era Adam și care trebuia să nască din sine creaturi asemenea lui, adică oameni. Aceștia vor posedea casa noii nașteri, și, la

mijlocul timpului se va naște din pântec omenesc regele lor și va stăpâni peste nou-născutul regat și peste oameni, în locul lui Lucifer cel căzut în păcat și izgonit¹³⁰.

În scurgerea acestui timp, Dumnezeu a vrut să împodobească în chip regesc această casă cu calitățile sale, și să găzduiască spiritele originare în întreaga casă, astfel ca ele să dea iarăși naștere la chipuri și făpturi în casa întunericului și a morții, precum făcuseră din veșnicie, până la desăvârșirea întregii oști a îngerilor nou creați, care sunt oameni. Atunci a voit Dumnezeu să-l.încuie pe diavol în casa întunericului într-o văgăună veșnică, și să aprindă din nou întreaga casă în lumina sa, până la văgăuna diavolului.

Dar se pune întrebarea: De ce nu l-a încu iar Dumnezeu mai devreme, să nu fi pricinuit atâta nefericire?

Iată, a fost planul lui Dumnezeu, care trebuia împlinit, de a-i face din natura stricată a pământului, din nou, jo oaste îngerească; adică un nou trup, care să dăinuiască veșnic în Dumnezeu.

N-a fost nicidecum gândul lui Dumnezeu să-i dea diavolului ca veșnic sălaş întreg pământul, ci numai moartea și

răutatea pământului, pe care diavolul le adusese în el. Căci cu ce păcătuisese salnitrul pământului în fața lui Dumnezeu, să stea cu totul în veșnică rușine? Cu nimic; el n-a fost decât un trup, care a trebuit să stea nemișcat când diavolul s-a răzvrătit în el. Dacă i s-ar fi atribuit diavolului ca veșnic lăcaș, nu s-ar mai fi putut face din același *locus* un nou trup. Ce-ar fi păcătuit același spațiu în Dumnezeu, ca să rămână în veșnică rușine? Nimic; ar fi fost o nedreptate. Era, însă, în gândul lui Dumnezeu de-a face din pământ o frumoasă oaste îngerească și, odată cu ea, tot felul de făpturi. Căci trebuia să înverzească totul înăuntru și deasupra, și să se nască din nou, așa cum se vede la minerale, pietre, arbori, plante și iarbă și viețuitoare de tot soiul, după chipurile cerești.

Și chiar dacă toate acestea erau trecătoare, întrucât nu erau pure în fața lui Dumnezeu, el voia, totuși, la sfârșitul acestei vremi, să scoată inima și miezul noii nașteri, să le despartă de moarte și mânie, iar noua naștere să înverzească veșnic, în afara acestui *locus*, în Dumnezeu, și să aducă din nou roade cerești.

Iar după desăvârșirea noii nașteri,

moartea pământului și mânia din el să devină sălașul de veci al lui Lucifer. Între timp, Lucifer să stea captiv în a dineul de deasupra pământului, în întuneric, și să-și aștepte norocul.

Dar ca această nouă naștere să se poată săvârși fără voia diavolului, Creatorul s-a născut, să zicem așa, pe sine în pânțelele acestei lumi, în spiritele sale originare, și toate astrele nu sunt decât forțe ale lui Dumnezeu, și întregul trup al lumii există în cele șapte spirite originare.

Iar dacă sunt atât de multe astre, cu atât de multe și diverse acțiuni și forțe, - acesta este infinitul, care se contaminează înăuntrul celor șapte spirite ale lui Dumnezeu, născându-se la infinit.

Și dacă nașterea sau corpul astrelor nu se schimbă din locul lor, ci-l păstrează cum din veșnicie au făcut, înseamnă că trebuie să fie o naștere continuă, prin care trupul înțepenit al pământului trebuie să se aprindă mereu și să se nască din nou, în aceeași acțiune care stă în infinit; tot astfel, casa beznei adânci de deasupra pământului, prin care trupul cel nou ar vrea mereu să se nască din moarte, până când se va împlini vremea și întregul trup nou născut se va

desăvârși.

Iar tu vei zice: Dacă astrele sunt totuși Dumnezeu, trebuie ca ele să fie preamărite și adorate ca Dumnezeu?

Până aici au ajuns și înțelepții păgâni care, cu intelectul lor ascuțit, i-au întrecut cu mult pe filosofi noștri; dar adevărata ușă a cunoașterii le-a rămas închisă și lor.

Iată, astrele au fost întrupate din Dumnezeu; dar tu trebuie să înțelegi diferențierea lor, căci ele nu sunt inima și divinitatea blândă și pură ce trebuie adorate de Dumnezeu; ci ele sunt nașterea cea mai interioară și mai caustică, unde stă totul în luptă și încheștare, unde inima lui Dumnezeu se naște neconținut, și Duhul Sfânt purcede fără încetare din răsăritul vieții.

Dar nașterea tăioasă, caustică a astrelor nu poate cuprinde nici inima lui Dumnezeu, nici Duhul Sfânt; ci lumina lui Dumnezeu, care răsare din teamă, împreună cu adierea Duhului Sfânt, rămâne ca inimă, în sine, liberă, și stăpânește la mijloc, la încheietura cerului ascuns, care provine din apa vieții. Căci de la acest cer au primit astrele prima lor aprindere, și sunt doar o unealtă de care Dumnezeu se

slujește la naștere.

Este chiar o astfel de naștere ca în om; trupul este și tatăl sufletului, căci sufletul se naște din forța trupului, și așa cum trupul stă în nașterea temătoare a lui Dumnezeu, tot astfel se contopește sufletul omului cu divinitatea pură, ca un mădular cu trupul său.

În același chip se naște, neîncetat, și inima sau lumina lui Dumnezeu în trupul acestei lumi, și această inimă născută este una și aceeași cu veșnica inimă iară de început a lui Dumnezeu care există acolo, în ceruri, și deasupra tuturor cerurilor.

Ea nu se naște numai în și din astre, ci în întreg trupul acestei lumi, iar astrele aprind neconținut acest trup, pentru ca nașterea să existe pretutindeni.

Să iei bine aminte la acest lucru.

— Lumina sau inima lui Dumnezeu nu-și ia originea numai de la astrele brute și sălbatice, unde dragostea și mânia sunt una într-alta, ci și din locul în care blinda apă a vieții se naște mereu. Căci apa aceasta n-a fost cuprinsă de moarte în aprinderea mâniei, ci ea există din veșnicie în veșnicie, ajungând la marginile acestei lumi și fiind apa vieții care răzbate moartea, și din care

de zidește noul trup al lui Dumnezeu în lumea aceasta.

Ea¹³¹ există în toate astrele și în toate locurile, dar nicăieri nu e perceptibilă și nici comprehensibilă; deși poate umple totul dintr-odată. Ea există, de asemenea, în trupul omului, și cine e însetat de ea și o bea, în acela se aprinde lumina vieții, care este inima lui Dumnezeu, din care izvorăște Duhul Sfânt.

Dar tu spui: Cum se mențin astrele în mânia dragostei?

Iată, astrele au răsărit din casa aprinsă a mâniei lui Dumnezeu, întocmai ca mișcarea pruncului în pântecul mamei în cea de-a treia lună. Dar aceștia¹³² și-au primit aprinderea de la veșnica și neamorțita apă a vieții, căci această apă n-a fost niciodată amorțită în natură.

Când Dumnezeu s-a mișcat în trupul acestei lumi, înfricoșarea s-a frecat a treia zi în nașterea acestei lumi, și a luat ființă fulgerul focului, iar lumina astrelor s-a aprins în apa vieții. Căci, până în ziua a treia din vremea aprinderii mâniei lui Dumnezeu în lumea aceasta, natura a fost, în spaimă, o vale a întunericului, și a stat în moarte; dar în ziua a treia, viața a străpuns

moartea și nașterea cea nouă a început. Căci tot atâta timp și niciun ceas mai mult, s-a odihnit în moarte și nou-născutul rege al acestei lumi, Domnul nostru Iisus Hristos; și a născut din nou la lumină primele zile ale facerii naturii și aceeași vreme în moarte, astfel ca acest timp cu timpul veșnic să fie, iarăși, un singur timp, și nicio zi a morții între ele. Și ca dragostea veșnică și dragostea nou-născută din noul trup al naturii, să fie o veșnică dragoste și ca nicio diferențiere să nu existe între dragostea veșnică și dragostea nou-născută, ci ca dragostea nou-născută să ajungă până la ființa care a fost din veci, și de asemenea, pentru sine, până în veșnicie. Așadar dragostea nou-născută care a răsărit din apa vieții în lumina astrilor, este legată în întreg trupul acestei lumi, cu dragostea veșnică și fără de început, așa încât să fie o singură inimă și un singur spirit, care să poarte totul și să susțină totul.

În această aprindere a luminii în astre și în elemente nașterea naturii nu s-a transformat cu totul în sfânta blândețe, cum a fost înainte de vremea mâniei, pentru ca nașterea naturii să fie acum absolut sfântă și pură; nu, ci ea stă în nașterea ei cea mai

tăioasă, mai caustică, mai severă și mai înfricoșătoare, deoarece mânia lui Dumnezeu crește fără contenire, întocmai ca focul iadului. Căci dacă natura cu nașterea ei caustică s-ar fi preschimbat cu totul în dragoste, după dreptul ceresc, diavoli ar fi din nou pe sfântul tron al lui Dumnezeu.

Și așa, poți vedea și înțelege foarte bine acest lucru, după căldura mare și răceala îngrozitoare, după amăreala, sărătura și veninul din această lume, care toate stau în nașterea astrelor, în care zac închiși diavoli.

Astrele nu sunt decât aprinderea marii case, căci casa întreagă este încremenită în moarte, întocmai ca pământul; pentru că nașterea cea mai exterioară este moartă și înțepenită ca și coaja de pe arbore; dar nașterea siderică este trupul din care răsare viața.

În trupul ei, nașterea siderică e foarte caustică, dar noua naștere care răsare în apa vieții și răzbate moartea, o domolește. Ea nu poate schimba însă miezul nașterii caustice, ci se naște din el păstrându-și sfânta ei nouă viață pentru sine și răzbătând moartea mânioasă, și moartea mânioasă nu

o cuprinde.

Această dragoste și mânia fac un singur trup, dar apa vieții este cerul care le diferențiază, astfel încât dragostea nu sesizează mânia în sine, nici n-o cuprinde, și nici mânia dragostea, ci dragostea răsare în apa vieții și ia în sine forța de la nașterea primă și severă care este în lumină și care se naște din mânia, astfel că noul trup se naște din cel vechi. Pentru că trupul vechi care stă în nașterea severă aparține diavolului ca adăpost, iar trupul cel nou, împărăției lui Hristos.

Se pune întrebarea: Sunt oare toate trei persoanele divinității în nașterea blândeții în această lume?

Da, ele sunt toate trei în această lume în deplina naștere a dragostei, blândeții, sfințeniei și purității, și se nasc mereu în această substanță și ființă, cum se întâmplă din veșnicie.

Iată, Dumnezeu-Tatăl a vorbit poporului lui Israel pe muntele Sinai când i-a dat legea: Eu sunt un Dumnezeu mânios și aspru cu cei ce mă urăsc. (2-Moise, 20,5 și 5-Moise, o, Oj-Dar din acest unic Tată care este și mânios și plin de dragoste nu poți face două persoane distincte; el rămâne un

Tată unic care-și naște Fiul în permanență și din amândoi purcede neîncetat Și. Duh.

Observă adâncul în centru.

— Tatăl este unica ființă care însăși e totul și care din veșnicie și-a născut Fiul iubit și-l naște neîntrerupt; în amândoi se naște din veci și neîntrerupt Sf. Duh în fulger unde se naște viața. Dar din severa naștere a spiritelor originare ale Tatălui, în care stau ardoarea și mânia, s-a făcut întotdeauna trupul naturii, în care stă lumina Fiului ca inimă a Tatălui, incomprehensibile naturii.

Căci lumina este în mijlocul nașterii și este locul vieții unde se naște viața blândă a lui Dumnezeu din: toate puterile Tatălui, și din același loc pornește Sf. Duh de la Tatăl și Fiul.

Dar aceste puteri ale Tatălui care stau în aprinderea luminii sunt Tatăl cel Sfânt și Tatăl cel blând, împreună cu nașterea curată a lui Dumnezeu, iar spiritul ce răsare aci este Duhul Sfânt; nașterea caustică este însă trupul, în care se naște mereu viața sfântă.

Când însă lumina lui Dumnezeu străbate această naștere tăioasă, ea devine foarte blândă și e ca un om somnoros în

care viața zvâcnește continuu, dar trupul se repauzează dulce și lin.

În acest trup al naturii s-a produs aprinderea, căci din acest trup s-au făcut și îngerii, și dacă ei, în semeția lor, nu s-ar fi aprins și răzvrătit, trupul lor ar fi rămas veșnic într-o stare blândă, comprehensibilă, ca în celelalte regate de îngeri din afara acestei lumi; iar spiritul lor s-ar fi născut veșnic în trupul blândeții, ca Sfânta Treime și spiritul ei înnăscut în trupul lui Dumnezeu, și ar fi fost o singură inimă, o voință și o dragoste, căci în acest scop au și fost creați în trupul lui Dumnezeu, spre tihna divinității.

Dar Lucifer vru să fie el însuși Dumnezeu atotputernic, și-și aprinse trupul, trezind în el nașterea caustică a lui Dumnezeu; el se împotrivi inimii luminoase a lui Dumnezeu, în dorința de-a stăpâni în ea cu usturimea lui, ceea ce însă nu fu posibil. Și, fiindcă el se aprinse și se răzvrăti contra dreptului divinității, se răsculă și nașterea caustică în trupul Tatălui, împotriva lui, luându-l, ca pe un fiu nesupus, captiv în nașterea cea mai caustică, înăuntrul căreia îl lăasă să-și exercite domnia în vecii vecilor.

Când însă Tatăl s-a aprins în trupul iuțimii, el n-a aprins izvorul cel sfânt unde se naște inima lui mult iubitoare, din care pricină inima lui ar fi trebuit să șadă în izvorul mâniei.

Dar acest lucru era cu neputință, pentru că nașterea caustică nu o poate cuprinde pe cea sfântă și pură, ci aceasta din urmă străbate prin iuțime și îi naște inimii un nou trup, care stă din nou în blândețe.

Și acest nou trup este apa vieții, care se naște când lumina străbate mânia, iar Duhul Sfânt este aci plăsmuitorul. Cerul este însă diferențierea dintre iubire și mânie, și este locul în care mânia se preschimbă în iubire.

Când privești soarele și astrele nu trebuie să crezi că acestea sunt Dumnezeuul sfânt și curat; nici să te gândești să le rogi ceva sau să dorești ceva de la ele, căci ele nu sunt Dumnezeuul cel sfânt, ci aprinsa naștere severă a trupului său, unde dragostea și mânia luptă între ele.

Dumnezeu cel sfânt este în centrul tuturor acestor lucruri, ascuns în cerul său și tu nu poți nici să-l vezi, nici să-l cuprinzi; dar sufletul tău îl cuprinde, și nașterea siderică pe jumătate, căci cerul este diferențierea dintre mânie și iubire, și

același cer e pretutindeni chiar, și în tine însuți.

Și dacă tu îl adori pe sfântul Dumnezeu în cerul său, îl adori în cerul care este în tine, și același Dumnezeu străbate cu lumina sa și cu Duhul Sfânt chiar inima ta, născând sufletul tău într-un nou trup al lui Dumnezeu care, împreună cu el stăpânește în cerul său.

Căci trupul pământesc pe care-l porți tu este una cu întregul trup aprins al acestei lumi, și se contopește cu acest trup întreg. Și nu este nicio diferențiere între astre și adânc, împreună cu pământul de pe o parte și cu trupul tău de pe alta, căci sunt toate un trup. Cu singura deosebire, că trupul tău este fiul întregului și e precum ființa întreagă însăși.

Așa cum se naște noul trup al acestei lumi în cerul său, așa se naște și noul tău om în cerul său; căci totul este un singur cer în care sălășluiește Dumnezeu și locuiește omul tău cel nou, și care nu pot fi despărțiți unul de celălalt.

Dar dacă tu ești un om fără Dumnezeu, nașterea ta nu e vrednică de cer, ci de mânie, și rămâne într-o altă parte a nașterii siderice, unde țâșnește izvorul aspru și

sever al focului, iar tu vei fi încuiat în moarte, până când vei sparge cerul și vei trăi cu Dumnezeu.

Căci în locul cerului tău stă diavolul mâniei; dar dacă-l răzbești, el se retrage, și Duhul Sfânt domnește în acel loc; de cealaltă parte a groazeite privește diavolul, căci e cuibul lui și Duhul Sfânt îi stă împotrivă, iar omul cel nou se află ascuns în cerul său, sub scutul Duhului Sfânt. Diavolul nu-l cunoaște pe omul nou, căci nu e în casa lui, ci în cer, în tăria lui Dumnezeu.

Scriu aceste lucruri ca și când ar fi un singur cuvânt născut în cerul lui, unde, fără încetare, se naște dumnezeirea, și unde răsare Duhul Sfânt în fulgerul vieții; acolo s-au născut acest cuvânt și această cunoaștere și s-au înălțat în focul dragostei prin spiritul viu al lui Dumnezeu.

Știu bine ceea ce are diavolul în cuget, pentru că partea nașterii aspre și severe în care dragostea și mânia se războiesc între ele, îi stă în lumină. Căci dacă vine cu diavoleasca lui ispită ca un câine lingușitor „el își pune mânia în partea în care stă nașterea severă, și chiar acolo îi este cerul potrivnic; așa că frumoasa mireasă va fi recunoscută.

Căci el străpunge omul vechi, în dorința de a-l strica pe cel nou, dar dacă unul din ei se ridică împotriva-i, câinele iadului se dă la o parte; atunci, omul nou se află în siguranță, și orice sprijin va fi găsit câinele iadului în nașterea siderică, el va face calea întoarsă.

Îmi pare că cel mai iscusit dintre diavoli este împotriva mea și-i va provoca pe zeflemişti; aceştia vor spune că prin propria-mi nebunie vreau să tulbur divinitatea.

Da, scumpe zeflemist, ești, neîndoielnic, un fiu supus al diavolului, și poți lua ușor în derâdere copiii lui Dumnezeu; ar trebui, desigur, să pot cerceta adânc divinitatea și s-o atrag în puterea mea, dacă nu se sprijină ea pe mine; crezi și tu că aş fi destul de tare să rezist?

Da, mândre om, divinitatea este și ea o foarte blândă, naivă și tainică ființă, și nu scormonește în fundul iadului și al morții, ci în cerul ei propriu unde nu-i. decât pură blândețe, și unde mie, tocmai de aceea, nu mi-ar fi îngăduit să fac acest lucru.

Încât iată, eu nu am pus la cale așa ceva, ci pofta și plăcerea ta nemărginită au înduioșat divinitatea să-ți dezvăluie dorința

inimii tale în cea mai înaltă simplitate și mai mare adâncime, pentru ca să existe o mărturie mai presus de tine și o vestire a zilei mari și însemnate a lui Dumnezeu, zic eu, ca un cuvânt al Dumnezeului adevărat, cuvânt născut din fulgerul vieții.

CAPITOLUL XXV

DESPRE ÎNTREGUL TRUP AL
NAȘTERII ASTRALE*

ADICĂ DESPRE ÎNTREAGA
ASTROLOGIE SAU

ÎNTREGUL TRUP AL ACESTEI LUMI

Învățații și mult încercații maestri ai astrologiei au ajuns cu intelectul lor atât de departe, încât cunosc mersul și influența astrelor, adică ce înseamnă și ce aduc cu ele întâlnirile lor, contaminările și întretăierile de forțe, cum se iscă vânturile, ploile, zăpezile, căldurile; de asemenea, răul și binele, norocul și nenorocul, viața și moartea și toate câte se petrec în lume.

Acesta e de fapt fundamentul just pe care-l recunosc în spirit, ca fiind așa și nu altfel; dar cunoașterea lor¹³³ stă în casa morții, în comprehensiunea exterioară¹³⁴ și în alte considerente ale trupului, și rădăcina arborelui le-a rămas până aici ascunsă.

Nici nu este în intenția mea să scriu

despre ramificațiile arborelui și să răstorn știința cărturarilor; nici nu clădesc pe temelia cunoașterii lor pe care o las neatinsă, la locul ei, pentru că n-am studiat-o, și scriu în spiritul cunoașterii mele despre rădăcina arborelui, despre trunchi, ramuri și fruct, ca o slugă truditore care vrea să dezgolească și să arate stăpânului întregul arbore al lumii. Fără să cred că sunt deschizător de drumuri noi, căci nu mi s-a dat o astfel de poruncă, cunoașterea mea stă în această naștere a astrelor, la mijloc, unde se naște viața care străpunge moartea, și unde ia ființă spiritul ce clocotește și răzbate; în impulsul și în freamătul lui, scriu eu.

Știu și eu destul de bine că fiii cărnii mă vor lua în derâdere și vor zice să nu-mi pun mintea cu astfel de treburi, care nu sunt de nasul meu, ci să-mi văd mai bine de cele ce-mi umplu burta mie și alor mei, lăsând pe alții să filosofeze, care au învățătură mai înaltă și o anume chemare.

Cu aceeași dârzenie m-a încolțit și diavolul în câteva rânduri, încât adesea îmi venea în gând să renunț, dar renunțarea îmi păru prea grea. Căci, în clipa când fu aproape să mă las, și să mă gândesc la ale

burții, iată că poarta cerului se zăvorî în cunoașterea mea.

Atunci sufletul mi se înfricoșă de parc-ar fi fost prins de diavol, iar rațiunea primi o lovitură ca și cum trupul s-ar prăbuși; și chiar spiritul n-a cedat înainte de a fi străpuns din nou rațiunea moartă, de a fi spulberat poarta întinericului și de a-și fi recăpătat sediul la locul lui, astfel ca mereu să primească viață nouă și forță nouă.

Înțeleg prin aceasta că spiritul trebuie păstrat prin suferință și răbdare; nici de atacuri fizice n-am fost scutit, ci mereu a trebuit să fiu în luptă cu diavolul, care mi-era împotrivă la tot pasul.

Dar fiindcă simt că mântuirea mea veșnică se află aci și că prin slăbirea mea porțile luminii s-ar închide, devenind totuși fortăreață cerului meu în care mi se ascunde sufletul de furtuna diavolului, și pe care am dobândit-o cu mare osteneală și zbucium, prin dragostea lui Dumnezeu și străpungerea Mantuitorului meu, Domnul nostru Iisus Hristos, - vreau să las totul în voia lui și să-mi ia captivă rațiunea cea trupească.

Mi-am ales porțile cunoașterii luminii și vreau să mă supun pornirii și cunoașterii

spiritului, și chiar de ar fi ca trupul meu animalic să se sprijine pe cârja cerșetorului ori să se prăbușească, de nimic nu voi mai întreba, ci voi spune și eu ca profetul rege David: „Trupul și sufletul de mi s-ar topi, tu ești Doamne Dumnezeul meu, mântuirea mea, mângâierea și tăria inimii mele!” (*Psalmi*, 73,26). Pe tine vreau să mă bizui, și spiritului tău nu mă împotrivesc, și chiar dacă trupul mi se sfâșie, credința trebuie să plutească deasupra rațiunii, în cunoașterea luminii.

Știu prea bine că nu se cade ucenicului să se lupte împotriva maestrului, și că foarte încercații știutori ai astrologiei stau cu mult deasupra-mi. Dar cum lucrează ei în breasla lor, mă străduiesc și eu în munca mea, ca să nu fiu arătat ca o slugă leneșă a stăpânului meu; iar când acesta va veni și-mi va cere talantul încredințat, să i-l pot da cu dobânda cuvenită. De aceea nu vreau să-i îngrop talantul, ci să-l împrumut pe camătă, pentru ca la vremea cererii să nu-mi poată spune: Slugă vicleană, pentru ce ai ascuns talantul meu la întuneric și nu l-ai dat cu dobândă? (*Matei*, 25; *Luca*, 19) 135. Aș fi luat acum ceea ce este al meu cu dobândă. Luați deci de la el talantul și dați-l

celui ce are zece talanți. Căci tot celui ce are i se va da și-i va prisosi, iar celui ce n-are, și ceea ce are i se va lua.

Ia seama.

— Casa întreagă a acestei lumi care stă în ființa vizibilă și comprehensibilă, este vechea casă a lui Dumnezeu sau vechiul trup care a stat în limpezimea cerească înainte de vremea mâniei. Dar când diavolul a trezit mânia în ea, ea a devenit o casă a întunericului și a morții.

De aceea, și sfânta naștere a lui Dumnezeu s-a separat de mânie ca un trup aparte, iar între mânie și dragoste s-a tras tăria cerului, astfel ca nașterea astrelor a stea în mijloc, adică cu comprehensiunea lor exterioară și mânia morții, iar cu noua naștere care răsare de aci și care stă în centru unde se încheie cerul să stea în blândețea vieții. Căci blândețea clocotește împotriva mâniei și mânia împotriva blândeții, fiind astfel două împărății contrarii în unicul trup al acestei lumi.

Dar cum iubirea și blândețea lui Dumnezeu nu voiau să lase trupul sau *locus*-ul acestei lumi aprinse, să stea în veșnică mânie și rușine, el născu din nou întregul trup vechi al lumii, cu forma

potrivită unui trup în care viața să guverneze după modul și felul divin, deși în mânie aprinsă, dar menținându-se după dreptul divinității, astfel încât să poată fi născut un nou trup, care: să dăinuiască veșnic în sfințenie și puritate.

De dragul acestui motiv a și fost hotărâtă în Dumnezeu o zi anume a despărțirii, când dragostea și mânia, se separă una de alta.

Când privești cu ochii tăi trupești astrele, adâncul și pământul, nu vezi decât vechiul trup în moartea mânioasă cerul nu-l vezi cu ochii tăi trupești, căci bolta albastră de deasupra ta nu e cerul, ci doar vechiul trup pe care-l numim, simbolic, natura pervertită.

Dacă însă deasupra astrelor pare a fi o boltă albastră, care ar separa întregul *locus* al acestei lumi de cerul sfânt, cum au crezut oamenii, ea nu e decât apa - de deasupra naturii, care, spre deosebire de apa de sub lună, e mult mai deschisă; căci atunci când razele soarelui străbat adâncul, apa de sus devine de un albastru luminos.

Cât de adânc ori de departe este locusul lumii noastre, nu știe nimeni; și dacă unii fizicieni și astrologi s-au apucat să-l

măsoare, măsurătorile lor nu-s decât născociri sau o măsurare a comprehensiunii, ceea ce este ca și cum cineva s-ar apuca să prindă vântul.

Din vremea noastră și până-n Ziua de Apoi, adevăratul cer e pretutindeni, iar casa mâniei, a iadului și a morții este și ea pretutindeni în această lume, de acum și până-n Ziua de Apoi. Dar sălașul diavolului este acum de la lună până la pământ, și în pământ în văgăunile adânci, mai ales unde e pustiu și sălbăticie. Și unde pământul e pietros și amar.

Cârmuirea lui regească se află în adânc, în cele patru căpătâie ale cerului echinocțial, despre care voi scrie în alt loc; aici vreau să-ți arăt doar cum s-a făcut trupul acestei lumi și cum se cârmuiește și persistă și astăzi.

Întregul trup al acestei lumi este asemenea trupului omenesc¹³⁶: în părțile cele mai exterioare este înconjurat de astre și de forțele răsărite din natură, iar în trup guvernează cele șapte spirite ale naturii, având în centru inima.

Astrele obișnuite sunt minunata proporție sau schimbare a lui Dumnezeu; căci făcând astrele, el le-a făcut din

înălțarea infinitului, din vechiul trup aprins al lui Dumnezeu.

Fiindcă așa cum cele șapte spirite originare ale lui Dumnezeu înainte de vremea mâniei, se născuseră odată cu înălțarea și contaminarea lor la infinit, din care au răsărit și unele figuri și plante cerești, – tot astfel și sfântul Dumnezeu a înfățișat acestei naturi decăzute trupul său în atât de multe și felurite forțe, câte stătuseră cândva în sfințenie și naștere.

Înțelege bine acest lucru minunat.

— Fiecare astru are o însușire deosebită, așa cum poți vedea chiar la pământul înflorit, și de aceea Creatorul a zidit din nou și din atât de multe și felurite forțe vechiul trup aprins, și l-a făcut din nou viu, încât prin această veche viață în mânie să se nască din nou, prin încheietura Cerului, o astfel de viață nouă, care să aibă aceeași forță și eficiență precum cea veche altă dată, înaintea vremurilor mâniei, și să se poată contopi cu divinitatea pură în afara acestei lumi, alcătuind împreună un singur și sfânt Dumnezeu.

Noua naștere, în vremea facerii, ar fi fost tot atât de înfloritoare, dacă n-ar fi stricat-o omul, din care cauză natura decăzu

și mai mult, încât Dumnezeu blestemă
ogorul.

Dat fiind că omul s-a întins s-apuce
fructul vechiului trup, fructul noului trup
rămase ascuns în cerul său, iar omul trebui
să-l privească cu trupul cel nou, neputându-l
gusta cu trupul natural. Aș avea poftă să
mănânc din fruct, dar nu-l pot ajunge, căci
cerul desparte trupul vechi de cel nou;
trebuie, așadar, să rabd până la viața de
apoi și să dau trupului meu animalic să
mănânce mărul urgiei mamei Eva¹³⁷.

Despre aprinderea inimii sau vieții
acestei lumi

După ce Dumnezeu adusesese, în două
zile, trupul acestei lumi la o formă justă și
făcuse din cer diferențierea între dragoste
și mânie, dragostea străpunse cerul și răzbi
mânia a treia zi; atunci se zvârcoli vechiul
trup în moarte și se înfricoșă în naștere.
Căci, iubirea fiind fierbinte, aprinse izvorul
focului; acesta se frecă de calitatea aspră și
rece a morții încremenite, până când
calitatea aspră se înfierbântă a, treia zi,
făcând să nască mobilitatea, și pământul
încremenit să devină mișcător.

Căci se aflau toate în spaima focului
până în ziua a patra, când lumina soarelui

se aprinse și trupul întreg se înfricoșă în naștere ca o femeie sub povara sarcinii.

Calitatea aspră fusese vasul care conținea viața și în care se înfricoșa căldura, care se aprinse prin dragostea lui Dumnezeu și sili calitatea aspră să iasă afară

25 - Aurora sau răsăritul care se întrezărește ca un trup mort, căldura păstrându-și sediul în punctul central al trupului pe care-l străbătu.

Când însă lumina soarelui se aprinse, cercul cel mai apropiat sta în jurul soarelui și în spaima focului, căci soarele sau lumina strălucea în apă, iar amăreala din apă se ridică și ea în spaima focului. Dar lumina țâșni iute și prinse spaima focului care rămase captivă și-și făcu trup.

De aci s-a făcut în prima rotire planeta Mart e138, a cărei putere stă în groaza amară a focului, pentru că Marte este plin de furie și sângeros, turbat și viforos ca spaima focului, fiind, astfel, un dușman înveninat al naturii și din a cărui răsărire și naștere au ieșit pe pământ tot felul de târâtoare primejdioase și de viermi otrăvitori.

Dar, cum fierbințeala din centrul

trupului vieții era neînchipuit de mare, ea răzbătu și deschise atât de larg încăperea morții în fața aprinderii luminii, încât soarele deveni cel mai mare astru.

Când, însă, lumina se aprinse în fierbințeală, locus-ul arzător fu luat captiv în lumină, și trupul soarelui nu putu crește mai mare. Căci lumina domoli căldura, și trupul soarelui rămase ca o inimă la mijloc, pentru că lumina este inima naturii și nu căldura.

De altfel, aici trebuie să iei bine seama.

— Atât cât s-a putut aprinde punctul central, atât de mare a crescut și soarele; căci soarele nu este altceva decât un punct aprins în pântecul naturii¹³⁹.

Să nu crezi, cumva, că e vorba de vreo altă forță decât cea de pretutindeni din întregul adânc al trupului. Dacă dragostea lui Dumnezeu, străbătând cerul ei, ar vrea să aprindă întregul trup al acestei lumi prin căldură, ar fi pretutindeni lumină ca în soare. Dacă din soare ar putea fi luată marea căldură, ar fi o singură lumină cu Dumnezeu; dar cum aceasta nu e cu putință la vremea noastră, rămâne soarele ca un rege sau regent în acest bătrân și stricat trup aprins al naturii, iar divinitatea pură

rămâne ascunsă în blândul cer. Însă lumina blândeții soarelui, atât cât există, se contopește cu divinitatea pură, dar fierbințeala nu poate cuprinde lumina, din care pricină și locus-ul soarelui rămâne în trupul mâniei lui Dumnezeu, și tu nu ai voie să adori soarele ori să-l cinstești ca pe Dumnezeu, căci locus-ul ori trupul soarelui nu poate cuprinde apa vieții, din pricina înverșunării.

Supremul temei al soarelui și al tuturor planetelor

Voi avea aici destui potrivnici care vor ști să cârtească; fiindcă ei nu vor ține seama de spirit, ci de vechiul lor nărav, zicând că astrologii înțeleg lucrurile mai bine, că ei au scris cărți și că vor privi prin marea ură deschisă a lui Dumnezeu, la care voi sta însă ca vițelul la poarta nouă.

Da, iubite cititor, înțeleg și eu opinia astrologilor, am citit și eu unele rânduri din scrierile lor, și știu bine cum descriu ei mersul soarelui și al astrelor, lucruri pe care nu le disprețuiesc, ci le consider, de cele mai multe ori, bune și drepte. Iar faptul că eu scriu altceva și altcum, nu înseamnă că o fac din sminteală ori din gând ascuns, sau că mă îndoiesc că ar fi așa; n-am nevoie de

nicio îndoială în această privință și niciun om nu mă poate instrui aici. Nu mi-am agonisit știința din cărți; într-adevăr, ordinea celor șapte planete, pe care am citit-o în cărțile de astrologie, o găsesc foarte justă, numai că rădăcina, adică modul în care aceste corpuri cerești au apărut, precum și armonia lor, nu le pot învăța de la oameni, căci ei nu le știu; și nici eu n-am fost de față, când le-a făcut Dumnezeu.

Dar fiindcă, în spiritul meu, porțile adâncului și porțile mâniei, ba chiar încăperea morții au fost deschise prin dragostea lui Dumnezeu, spiritul vede prin ele. De aceea, cred că nașterea naturii există și astăzi și se naște ca în primele începuturi, și că tot ce crește în această lume fie oameni, animale, arbori, plante, ierburi, minerale și orice ar fi, totul crește în aceleași calități și forme, și orice viață bună sau rea, își ia începutul în același fel. Fiindcă acesta este dreptul divinității: ca orice viață să se nască în trupul Domnului într-un singur fel; și chiar dacă se produce în diverse forme și alcătuiri, viața are, totuși, o singură origine.

Această cunoaștere, eu nu o văd cu ochii trupului, ci cu ochii în care se naște

viața în mine; în acel loc îmi stau porțile cerului și iadului deschise, și omul cel nou speculează în centrul nașterii siderice, unde îi stau deschise poarta cea mai interioară și cea mai exterioară.

Pentru că se află încă în vechiul om al mâniei și al morții și șade în cerul său, el vede prin amândouă și, în felul acesta, vede și astrele și elementele. Căci în Dumnezeu nu există opreliște; ochiul Domnului vede totul. Dacă spiritul meu n-ar vedea prin spiritul său, aș fi orb ca un butuc; cum însă, în sufletul meu văd poarta Domnului, având și îndemnul lui, sunt hotărât să scriu după acest îndemn și să nu țin seamă de nici o autoritate omenească.

Nu trebuie să înțelegi că vechiul meu om ar fi un înger sau un sfânt viu; el șade cu toți oamenii în casa mâniei și a morții, fiind un permanent vrăjmaș al lui Dumnezeu, împovărat, ca toți oamenii, de păcatele și răutatea lui, și plin, ca și ei, de multe cusururi și lipsuri.

Să știi însă, că se află în continuă naștere temătoare și ar dori să scape de răutate și mânie, dar nu poate. Căci el este ca întreaga casă a acestei lumi, în care iubirea și mânia luptă neconținut, iar noul

trup se naște fără încetare în mijlocul spaimei. Căci așa trebuie să fie dacă vrei să fi născut din nou. Altfel, niciun om nu ajunge la nașterea din nou.

Omul aleargă neconținut după plăcutele zile ale cărnii, după bogăție și deșertăciune, și nu știe că, în acest fel, șade în încăperea morții, unde ghimpele mâniei îi aruncă priviri piezișe.

Vezi, îți spun aceasta ca o vorbă a vieții pe care o iau în cunoașterea spiritului în mijlocul nașterii noului trup al lumii acesteia, peste care este rege și stăpân omul Iisus Hristos împreună cu Tatăl său cel veșnic. Și-mi însușesc cuvântul înaintea tronului său, unde toate sufletele sfinte ale oamenilor stau în fața lui și se bucură că au învins pofta cărnii și falsa binefacere, bogăție și putere, care sunt o baie diavolească a mâniei, spre care tu alergi și în care te înghesui ca și când ai fi atras de ea, căci, într-adevăr, ascunde înăuntrul ei mare primejdie.

Dar dacă vrei să știi cum este, iată ți-o spun în parabolă. Când după pofta inimii tale, ai pătruns în bogăție și putere, este ca și când te-ai afla într-o apă adâncă și care, fără a-i atinge fundul, îți ajunge la gură; dai

din mâini, te aperi, având capul când deasupra, când sub apă, treci prin mare groază, începi să înghiți apă, și-ți aștepți în fiecare clipă moartea.

În forma aceasta și nu în alta, te afli în poftele tale carnale și, dacă nu vrei să lupți, nici nu vei învinge, ci vei fi ucis în propriul tău pat moale. Căci omul are neconținut în fața lui o ceată de diavoli care-l amenință fără încetare și, dacă nu se apără, este prins și omorât.

Dar cum să se apere cel ce înoată în apa adâncă? El trebuie să lupte cu valul, dar și cu diavolul care-l atacă.

Primejdii peste primejdii! Cum spune și Mântuitorul nostru Iisus Hristos: E greu să intre bogatul în împărăția cerului; și mai ușor intră cămila pe gaura acului, decât aceasta în împărăția cerului. (*Matei*, 19,24; *Marca*, 18,25) 140.

Dacă cineva dorește să fie născut din nou, el nu trebuie să ajungă robul lăcomiei, trufiei și al propriei sale puteri și nici după îndemnurile trupului să poftască, ci să lupte cu sine însuși, împotriva diavolului și a plăcerilor deșarte, gândindu-se că pe acest pământ e doar o slugă trecătoare, peregrinând prin jale și durere spre o altă

lume, în care el va fi stăpân, iar stăpânirea lui va sta în plăcerea desăvârșirii, în forță și frumusețe.

Ia seama!

— Soarele își are propriul său *locus* împărătesc, și nu se abate de la locul lui în care a fost făcut dintru început. Unii cred că el aleargă ziua și noaptea în jurul pământului, iar despre aceasta au scris și mulți astrologi. Parte din ei s-au apucat chiar să măsoare acel înconjur. Credința aceasta e greșită. Pământul este cel care se învârtește, împreună cu celelalte planete ca o roată în jurul soarelui. El, pământul, nu stă pe loc, ci aleargă în jurul soarelui ocolindu-l o dată într-un an, cum fac și celelalte planete sub soare, cu excepția lui Saturn și Jupiter; acestea, din pricina mării circumferințe și a înălțimii la care se află, nu o pot face, fiind mult deasupra soarelui¹⁴¹.

Se pune întrebarea: Ce sunt soarele și planetele, și cum au devenit ele?

Iată: celelalte planete sunt corpuri proprii, care au însușirea lor trupească fără a fi legate de vreun loc fix, în afară de cercul pe care se preumblă. Dar soarele nu este un astfel de corp, ci este un *locus*

aprins de lumina lui Dumnezeu.

Acest lucru să-l înțelegi cum se cuvine. Locul în care este soarele este un loc ca oricare altul, pe care l-ai alege tu deasupra pământului. Dacă Dumnezeu ar vrea să aprindă lumina prin căldură, întregul Univers ar fi un astfel de soare, căci aceeași forță în care stă soarele este pretutindeni, iar înaintea timpului mâniei, ea (forța) a fost în tot locul acestui Univers tot așa de luminoasă ca soarele, dar cu o lumină mai ușor suportabilă.

Căci căldura nu a fost atât de mare ca în soare, din care pricină și lumina a fost blândă; iar soarele, prin înverșunarea lui cumplită, se deosebește de blândețea lui Dumnezeu. De aceea, nu putem spune că soarele este o poartă a luminii lui Dumnezeu, ci ea este ca lumina din ochiul omului, și locul ochiului aparține trupului; dar lumina e diferită de trup. Și chiar dacă se naște prin căldura din apa trupului, ea nu este ceva atât de deosebit, încât să nu fie cuprinsă de trup. O astfel de diferențiere există și între Dumnezeu-Tatăl și Dumnezeu-Fiul-Așa a răsărit în a patra zi, în nașterea următoare a acestui Univers, în punctul său central, soarele, care sta nemișcat în

veșnicul său loc trupesc, căci el nu-și poate schimba locul. El este singura lumină naturală a acestei lumi, și în afară de el nu există altă lumină în casa morții. Și chiar dacă ea strălucește ca și când toate astrele ar lumina, acestea nu au lumina lor, ci toate își au lumina de la soare, după cum îndată se va arăta.

Adevărata naștere și proveniență a soarelui și a planetelor au avut loc după cum urmează:

Când a fost creat cerul ca diferențiere între lumina lui Dumnezeu și stricăciunea aprinsă a trupului acestei lumi, trupul acesta era o vale întunecoasă și nicio lumină nu exista care să fi luminat, din afara cerului, acest trup exterior, pentru că toate forțele se găseau ca și captive în moarte, și atât de înfricoșătoare, încât s-au înfierbântat în mijlocul trupului.

Dar când s-a întâmplat aceasta, adică nașterea temătoare să stea atât de strașnic prinsă în căldură, dragostea luminii lui Dumnezeu străbătu cerul despărțitor și aprinse marea căldură. Atunci răsări în căldură, în apă sau în grăsimea apei, lumina strălucitoare, și se aprinse inima apei; aceasta s-a petrecut într-o clipă.

Căci îndată ce lumina cuprinse bine trupul, acesta rămase captiv în lumină, fiind transformat într-o relativă blândețe și nu putu sta mai departe într-o asemenea teamă.

Cum însă căldura s-a speriat de lumină, groaznicul ei izvor de foc s-a potolit, și nu s-a mai putut aprinde din nou. Tot astfel de data aceasta, străpungerea cerului de către dragoste în lumina lui Dumnezeu nu s-a extins mai departe din porunca lui, și de aceea nici soarele n-a devenit mai mare.

Despre planeta Marte

Dar când soarele s-aprinsese, cumplita spaimă a focului s-a repezit din locul soarelui în afara aceluia loc, ca un fulger năprasnic, luând în ființa sa trupeză înverșunarea focului, din care apa a devenit foarte amară; căci apa este miezul și rădăcina spaimei.

Astrologii au scris că planeta Marte stă deasupra soarelui la 15750 de leghe¹⁴², ceea ce nu tăgăduiesc, fiindcă cu un umblu cu măsurători. În iuțea ei, spaima focului s-a depărtat atât de mult de propriul ei locus, încât lumina a luat-o captivă și, oprindu-se, a trebuit să-și reia locus-ul.

Faptul că lumina n-a prins-o mai

înainte, a fost din pricina cumplitei furii și a fulgerului iute; ea n-a fost oprită, până când aceasta n-a contaminat-o în întregime.

Acum spaima focului stă furioasă și turbată ca o ațăătoare a întregului trup al acestei lumi, aceasta fiind chiar menirea ei, să miște, prin acțiunea ei, totul în roata naturii, de unde orice viață își ia începutul.

Despre planeta Jupiter¹⁴³

Când amarnica spaimă a focului fu prinsă de lumină, lumina se înalță și mai sus în adânc, până atinse regiunea aspră și rece a naturii. Atunci, forța primei porniri din soare nu putu urca mai sus și rămase trupește, aci, luând ca reședință același locus.

Caută să înțelegi bine acest lucru. Forța care a rămas aci, pe loc, a fost forța luminii, o ființă foarte blajină, prietenoasă, grațioasă și dulce. Despre ea scriu astrologii că se află sus, deasupra lui Marte, la 7875 de leghe. Ea este îmblânzitoarea turbatului Marte și un început al blândeții în orice viață; de asemenea, un început al apei din care se naște viața, după cum Voi anunța mai încolo.

Atât de departe a ajuns puterea vieții din soare, și nu mai sus; dar strălucirea sau

lumina care, și ea, are forța ei, ajunge până la astre, străbătând întregul trup al Universului.

Trebuie să înțelegi bine lucrul acesta, căci din ei au ieșit aceste două planete.

Când forța inimii lui Dumnezeu din veșnicul și nemuritorul izvor al apei vieții străbătu cerul diferențiator și aprinse apa din locus-ul soarelui, fulgerul, adică fulgerul focului se repezi din apă, fiind înspăimântător și amar; din el a ieșit Marte.

În urma acestui fulger porni iute forța luminii și, ca o blândă și înălțătoare viață, prinse din fugă spaima focului și o îmblânzi, încât aceasta căzu în slăbiciune și nu mai putu străbate adâncul mai departe, ci rămase pe loc tremurând.

Dar forța pornită în lumină fu mult mai puternică decât spaima focului, din care pricină urcă și mai sus decât fulgerul, ajungând prea adânc în strășnicia naturii, când deveni și ea neputincioasă și rămase locului. Din acea forță a ieșit planeta Jupiter și nu din acel locus, în care stă și pe care l-aprinde mereu cu forța sa; ea este ca un tovarăș de casă în același locus, care se preumblă neîncetat în casa-i închiriată. Dar soarele are casa lui proprie, și nu e planetă.

Dacă vrem să cercetăm bine nașterea sau începutul, trebuie să cunoaștem de fapt nașterea vieții, cum se naște viața într-un trup; căci totul este o continuă naștere. Cel ce nu știe și nu înțelege acest lucru nu cunoaște nici nașterea astrelor, căci totul laolaltă este un singur trup. Orice creatură, pe dată ce înăuntrul ei s-a născut viața stă, după nașterea ei, în propriul ei trup, ca nașterea trupului natural al acestei lumi; căci orice viață trebuie să se nască potrivit divinității, adică neconținut, așa cum se naște divinitatea.

Când privim și cugetăm bine asupra acestui lucru, ceea ce fără deosebita luminare a Sfântului Duh nu se poate întâmpla, găsim la început nașterea aspră, rece și severă, care este o cauză a naturii materiale sau a plăsmuirii obiectelor. Dacă n-ar exista această forță aspră, rece, tăioasă și astringentă, n-ar exista ființa naturală și fizică, de asemenea, nici nașterea lui Dumnezeu, și totul ar fi inexplorabil.

Dar în această forță dură, aspră și rece stă ființa corporală sau trupul, în care se naște spiritul vieții și din acel spirit iau naștere lumina și intelectul, și prin ele simțurile și suma tuturor forțelor.

Căci atunci când lumina se naște, ea se naște în mijlocul trupului ca inima sau spiritul din toate forțele, și stă nemișcată chiar pe locul ei inițial, pătrunzând toate forțele. Pentru că așa cum e născută din toate forțele și are izvorul tuturor forțelor, ea aduce chiar cu strălucirea ei, izvorul tuturor forțelor în fiecare din forțe, făcând să ia naștere gustul și mirosul, de asemenea, văzul, simțul și auzul, precum și rațiunea și intelectul.

După cum hrisovul și începutul vieții se află în orice creatură, tot astfel prima renaștere a naturii noi vieți se află în trupul alterat al acestei lumi. Iar cel ce pune la îndoială acest lucru, n-are niciun intelect bun, nici cunoaștere suficientă a naturii; de asemenea, cunoașterea lui, atât cât este, nu e născută în Dumnezeu, și el rămâne un zeflemist al divinității.

Căci, iată, tu nu poți tăgădui că viața ia naștere în căldura inimii și în aceeași viață stă și lumina nașterii animalice.

Inima înseamnă soarele; el este și începutul vieții în trupul exterior al acestei lumi. Dar nu poți spune că nașterea animalică se abate de la inimă, fiindcă trupul stă în mobilitate. Tot astfel nici

soarele nu se abate de la locul său, ci își păstrează locus-ul propriu ca o inimă pentru sine, luminând ca o lumină sau ca un spirit al întregului trup al acestei lumi, în toate forțele trupului. Căci nașterea lui (a soarelui) este chiar dintru început din toate puterile, și de aceea este și el, cu lumina și căldura lui, din nou un spirit și o inimă în întreg trupul acestei lumi.

Și apoi, nu poți, de asemenea, tăgădui că fierea sau veninul dintr-o creatură nu s-a născut din inimă, căci ea este o vină a inimii, fiind mobilitatea ei, din care naște căldura.

Ea își are primul început în fulgerul vieții, când viața se naște în inimă și lumina răsare din apă; astfel, spaima focului o ia înaintea, urcând din înfricoșarea apei, în căldură. Căci atunci când căldura se înfricoșează în răceala calității aspre, încât lumina se aprinde prin cerul ascuns al inimii în corporalitate, temătoarea moarte se sperie în mânia lui Dumnezeu și se ridică îngrozită deasupra ei însăși, tremurând de spaimă, în timp ce lumina inimii o ajunge din urmă și o contaminează până rămâne locului.

Aceasta este și înseamnă planeta Marte,

căci chiar așa s-a făcut, iar calitatea ei proprie nu este alta decât o spaimă a focului, veninoasă și amară, crescută din locus-ul soarelui.

Ea¹⁴⁴ est a întotdeauna o aprinzătoare a soarelui întocmai ca fierea inimii, iar căldura lor, a amândurora stăruie atât în soare că **t** și în inimă, și din ea își ia viața începutul în toate lucrurile.

În al treilea rând, nu poți tăgădui că creierul din capul oricărei creaturi nu este forța inimii, căci din inimă se înalță la creier toate forțele, și din ele se nasc în creier simțurile inimii.

Ia seama: După ce spaima focului din fiere sau din Marte s-a abătut din lumina vieții forța din inimă străbate lumina vieții până la capăt în calitatea aspră, iar dacă forța nu urcă mai sus, ea este prinsă de nașterea aspră și secătuită de frig.

Atunci stă și se unește cu spiritul vieții în inimă, și devine scaunul regesc al spiritului inimii, căci până aici răzbește spiritul forței inimii, și aici el este acceptat. Căci creierul șade în nașterea severă și este, în propriul său trup, forța blândă a inimii, însemnând cu adevărat nașterea din nou, care, în mijlocul severității morții și a

mâniei, în cerul său, se naște din nou și străbate prin moarte în viață. Pentru că aici devine spiritul sau ideea o persoană creată întreagă, prin contaminarea sau acceptarea tuturor forțelor, ceea ce eu numesc, în om, nașterea animalică (sufletească).

Căci dacă noul spirit în creier este îndeajuns de animalizat, el trece din nou în mama sa, în inimă, fiind atunci ca un spirit perfect sau o voință perfectă, sau ca o persoană nou-născută care, în om, se cheamă suflet.

Vezi, așa cum în om creierul este o ființă, o individualitate, tot astfel și planeta Jupiter este o ființă și o individualitate, căci își are originea în înălțarea vieții din forța care a răsărit prin lumină din apa vieții, din locus-ul soarelui.

Și aceeași forță s-a ridicat atât de sus, încât din nou a fost prinsă în forța aspră, dură și rece, în care a rămas pe loc, devenind corporală la prima ocolire sau plecare mai departe, și fiind secătuită de forța aspră și rece. Creierul, în conducerea trupească a acestei lumi este desigur necesar; din el se nasc simțurile și rațiunea, de asemenea orice blândețe și înțelepciune în treburile naturale; dar spiritul adevărat și

sfânt din om se naște în cerul ascuns, în apa vieții.

Jupiter, exterior, nu e decât blândețea și intelectul în comprehensiunea exterioară; dar sfântul izvor este incomprehensibil și rațiunea exterioară de nepătruns. Căci nașterea siderică șade numai cu rădăcina în cerul sfânt, iar cu trunchiul în mânia.

CAPITOLUL XXVI

DESPRE PLANETA SATURN¹⁴⁵

Saturn, regentul rece, tăios, aspru nu-și ia începutul și originea din soare, căci el are în puterea sa încăperea morții și este uscătorul tuturor forțelor, din care se naște corporalitatea.

Așa cum soarele este inima vieții și izvorul tuturor spiritelor în trupul acestei lumi, așa este Saturn pionierul oricărei corporalități și comprehensiuni; și în puterea acestor două planete stă întregul trup al Universului, încât nu se poate ajunge la nicio creatură sau plăsmuire și la nicio mobilitate în trupul natural al acestei lumi, în afara forței acestor două corpuri cerești.

Originea lui Saturn este teama aspră și severă a întregului trup al acestei lumi, pentru că atunci când, în vremea aprinderii

mâniei, s-a stins lumina nașterii exterioare a acestei lumi, care naștere este naturalitatea sau comprehensiunea, sau înălțarea nașterii tuturor spiritelor originare, – calitatea aspră a stat în nașterea ei cea mai caustică și mai severă, concentrând și comprimând foarte strâns acțiunea tuturor spiritelor originare. De. aci au ieșit pământul și pietrele, și fără îndoială că în casa morții sau carcera vieții a fost luat și ținut captiv regele Lucifer.

Când însă în prima zi, prin cuvântul sau prin inima lui Dumnezeu, lumina frânse din nou ceva din rădăcina naturii trupului acestei lumi, întocmai ca o alegere a zilei sau un început al mobilității vieții, nașterea aspră și severă căpătă din nou priveliștea unei ascensiuni a vieții în naștere. De aci încolo, ea a stat, ca și în moartea temătoare, până în ziua a treia, când dragostea lui Dumnezeu a străbătut cerul diferențiator și a aprins lumina soarelui.

Cum însă inima sau puterea soarelui nu putu descuia și domoli nașterea fricoasă ori calitatea înverșunării și a mâniei, întreg acest cerc rămase într-o teamă îngrozitoare ca o femeie în naștere, și nu putu trezi căldura din pricina frigului și asprimii cumplite.

Dar fiindcă totuși, mobilitatea crescuse aci prin forța celui ascuns, natura nu se putu odihni, ci, se înfricoșă de naștere dând viață, din spiritul iuțimii, fiului aspru, rece și sever sau astrului Saturn. Căci spiritul căldurii nu se putu aprinde să ia naștere lumina și din lumină prin apă dragostea și blândețea, ci fu o naștere a înverșunării cumplite și reci, care secătuiește, strică și dușmănește blândețea și care naște fapturilor picioare și oase zdravene.

Dar Saturn nu este legat de locus-ul său ca soarele, căci el nu este un loc corporal în spațiul adâncului, ci este un fiu născut din încăperea morții, din înfricoșarea aprinsă, aspră și rece, și nu e decât un colocatar în spațiul în care se preumblă, întrucât el posedă pentru sine proprietatea sa trupească, întocmai ca pruncul când l-a măscut mama sa. „[Saturn a fost și el făcut, desigur, odată cu roata, când cuvântul **f** i-a **t** (să fie) a creat roata, dar el nu pornește din soare]”.

Pentru ce a răsărit însă din nașterea severă din Dumnezeu, și ce menire are, voi arăta mai încolo, la circuitul planetelor.

Înălțimea lui nu se poate ști cu precizie¹⁴⁶, dar socotesc, fără teamă de a

mă înșela, că el stă în centrul adâncului dintre Jupiter și celelalte astre, pentru că este centrul grației în natură. Așa cum soarele este inima vieții și una din cauzele spiritelor naturii, tot așa este Saturn inima și una din cauzele tuturor trupurilor și plăsmuirilor dinlăuntrul pământului și de pe pământ, ba chiar din întreg trupul acestui Univers.

Și așa cum țeasta omului este vasul păstrător al creierului în care se nasc gândurile, tot astfel forța saturnală este vasul care conține, usucă și păstrează întreaga grație și comprehensiune.

Și precum Júpiter, care este un deschizător și un născător al blândeții, stă între furiosul Marte și severul Saturn, născând în creaturi blândețea și înțelepciunea, în același fel și viața, și simțul tuturor creaturilor se nasc între aceste două calități; dar în primul rând, trupul nou al lumii, precum și noul om, cum vei vedea în descrierea omului.

Despre planeta Venus

Venus, grațioasa planetă sau aprinzătoarea dragostei în natură își are originea și proveniența tot în răsăritul soarelui, calitatea, ființa și individualitatea

ei fiind în așa fel întocmite¹⁴⁷.

Ia seama bine la acest lucru.

— Când dragostea lui Dumnezeu aprinse locus-ul ori soarele, răsări mai întâi din înfricoșare, din locus-ul soarelui, din cele șapte spirite ale naturii, spaima îngrozitoare, furioasă și amară a focului, a cărei naștere și origine este cumplita mânie a lui Dumnezeu, aprinse prin apă în calitatea aspră. Ea răsări mai întâi din camera morții în aprinderea soarelui, și fu un deșteptător al morții și un slobozitor al vieții, înălțându-se în tremur de furie deasupra ei însăși până când lumina soarelui o prinse și o contamină; atunci fu luată captivă și rămase pe loc, iar din ea se făcu planeta Marte.

După aceeași spaimă a focului s-a luat brusc forța luminii, care la început s-a născut din grăsimea apei în urma spaimii focului, pe care a luat-o captivă, înălțându-se deasupra ei ca un prinț și îmblânzitor al furiei; de aci a luat ființă sensibilitatea naturii sau planeta Júpiter.

Porțile iubirii. Dar când cele două spirite, al mobilității și al vieții răsăriră din locus-ul soarelui prin aprinderea apei, blândețea, ca o sămânță a apei, pătrunse și

ea cu forța luminii, contaminându-se dulce și binevoitor între ele, în încăperea morții; de aci a luat ființă dragostea vieții sau planeta Venus.

Dar să înțelegi bine acest mare lucru.

— Nașterea sau începutul celor șapte planete și al tuturor astrelor nu este nicidecum altfel decât nașterea din veci a vieții și a minunatei proporții divine.

Deoarece când locus-ul acestei lumi a fost atribuit regelui Lucifer drept casă a mâniei, în care el credea că va domni cu toată violența și furia, lumina în natură se stinse, iar el, socotind a fi singurul stăpân, încremeni întreaga natură ca pe un trup al morții, în care nu mai exista mișcare, și trebui să rămână un veșnic prizonier al întunericului.

Dar Dumnezeu sfântul nu vru să lase locus-ul acestui trup, adică spațiul lumii acesteia, să rămână în veșnică întunecime și rușine, sub veșnică stăpânire diavolească, și născu o nouă cărmuire a lumii și a celor șapte spirite originare ale divinității pe care diavolul n-o putea nici pricepe, nici cuprinde; și nici de folos nu-i putea fi.

Pentru că el nu putea să vadă lumina soarelui decât în întuneric, căci nu devenise

creatură în această lumină și de aceea nici nu-i putea fi de ajutor.

Și fiindcă era nevoie de o nouă cârmuire, ea trebui să existe în așa chip, încât diavolul să n-o poată sesiza, dar s-o poată folosi la însușirea lui trupească.

Căci așa stau lucrurile. Există dragostea sau cuvântul sau inima, adică Fiul născut din Dumnezeu-Tatăl, care este lumina și blândețea, dragostea și bucuria divinității (cum însuși spunea când luase omenirea la sine: Eu sunt lumina lumii (*Ioan*, 8,12) și care prinzând de inimă locus-ul acestei lumi, în centrul acestui spațiu, pe locul în care șezuse puternicul principe și rege Lucifer înainte de cădere, s-a făcut aci creatură și s-a născut din nou.

Și, din acest locus aprins al soarelui, au luat ființă în chip aparte și s-au născut șase calități, totul după dreptul nașterii divine.

Mai întâi s-a ridicat din căldură spaima focului sau mobilitatea, care înseamnă începutul vieții în încăperea morții. Apoi, în al doilea rând, a devenit strălucitoare lumina din grăsimea apei în căldură; aceasta¹⁴⁸ este soarele. În al treilea rând, când lumina soarelui a contaminat întregul trup solar, forța vieții care a răsărit din

prima contaminare s-a înălțat deasupra ei însăși, ca și cum ai aprinde un lemn sau ai scoate scânteii dintr-o piatră. Vezi mai întâi luciul, și din luciu spaima focului, iar după spaima focului, forța corpului aprins; lumina cu forța corpului se înalță deodată dincolo de spaima focului, dominând mult mai sus, mai adânc și mai puternic decât aceasta.

Forța corpului aprins califică și în forța ieșită din foc; o calificare blândă, gingașă și ingenioasă, în care întrezărim pe drept cuvânt ființa divină. Există, deci, și o plăsmuire cu nașterea și apariția soarelui și a celor două planete: Marte și Jupiter.

Dar fiindcă locus-ul soarelui, adică soarele avea în sine toate calitățile după dreptul divinității, precum și toate celelalte locuri, urcară și coborâră tot la acea vreme, în cea dintâi aprindere toate calitățile, și se născură după dreptul veșnic și fără de început.

Căci forța luminii care îmblânzi calitățile aspră și amară și le subție asemenea apei ori dragostei vieții, coborî sub sine în felul smereniei; de aci luă – ființă planeta Veus, fiind o descuietoare a blândeții în casa morții sau o aprinzătoare a apei, o răzbătătoare fragedă în duritate, o

aprinzătoare a dragostei, în care sunt dorite cârmuirea de sus, ca și marii călduri amare a lui Marte și sensibilitatea robustă a lui Jupiter. De aci ia ființă contaminarea, căci puterea lui Venus domolește și îmblânzește pe furiosul Marte ori spaima focului, iar pe Jupiter îl face smerit; altfel, forța lui Jupiter ar răzbate prin încăperea tare a lui Saturn, prin oameni și animale, prin țeasta capului, și sensibilitatea s-ar preschimba în trufie și aroganță față de dreptul nașterii divinității, după felul și chipul trufiei diavolești.

Despre planeta Mercur

Dacă vrem să cunoaștem temeinic și de fapt nașterea sau începutul planetelor și astrelor, precum și al ființei tuturor ființelor din adâncul acestei lumi, trebuie să privim îndeaproape nașterea interioară sau începutul vieții în om. Căci viața își ia același început și același avânt, aflându-se și ea în aceeași categorie ca nașterea ființei tuturor ființelor în trupul lumii acesteia.

Pentru că roata interioară a astrelor și planetelor nu diferă de modul cum s-a ivit nașterea în cel de-al șaptelea spirit al naturii, înaintea timpului lumii, și în care s-au plămădit chipuri și figuri, precum și fructe cerești după veșnicul drept al

divinității.

Întrucât omul a fost zămislit după calificarea lui Dumnezeu și din ființă divină, viața omenească are același început și aceeași pornire precum cea a planetelor și astrelor.

Căci începutul, miezul, cursul și esența¹⁵⁰ planetelor și astrelor nu sunt altfel decât începutul, instinctul sau cârmuirea în om.

Așa cum crește și înflorește viața omenească, așa a răsarit și a crescut și nașterea celor șapte planete și astre, nefiind aci nicio diferențiere.

Centrul sau cercul nașterii vieții

Marele adânc. În fața acestei oglinzi vrea spiritul să-i aducă pe medici și, îndeosebi, pe anatomici și pe cei ce dezmembrează trupul omenesc, și care prin disecări, autopsii și alte sfârtecări, vor să afle nașterea și începutul vieții omenești, ucigând, împotriva legii și dreptului naturii și al lui Dumnezeu, atâția oameni nevinovați, în dorința lor de-a cunoaște minunata proporție și structură a naturii, și de a putea sluji sănătății celor mulți

Dar, fiindcă în natură sunt socotiți ucigași și răufăcători potrivnici dreptului și

legilor naturale și divine, spiritul care este unit cu Dumnezeu îi acuză și îi declară vinovați.

Ei ar fi putut afla mult mai îndeaproape și mai sigur minunata naștere a oamenilor, dacă înfumurarea și trufia lor, mania lor drăcească și ucigașă s-ar fi dat la o parte și ar fi îngăduit să se ajungă acolo, fără a le fi pervertit dreptele simțuri divine. Ei au vrut să lupte numai cu oamenii și nu cu zeitățile, și de aceea plata greșelii lor a fost ușoară.

Foarte bine, voi pălăriuțe încununate⁹, arătați lumii că și profanul simplu poate cerceta nașterea omului și a vieții, în cunoașterea lui Dumnezeu. Dacă lucrul e nedrept, contestați-l; dacă e drept, lăsați-l în picioare.

Scriu aci despre nașterea vieții umane, pentru ca originea astrelor și a planetelor să poată fi mai bine înțeleasă; la descrierea facerii omului vei găsi totul mai autentic și mai aprofundat în ce privește începutul lui.

Ia aminte: Sămânța în om se naște după felul și chipul în care s-au născut minunata proporție și forța de plăsmuire a naturii, în lupta și ascensiunea lor din vecii vecilor. Căci carnea și trupul omului sunt și

9 Cărturarii (n. tr.).

semnifică natura în trupul lui Dumnezeu, care e născută de celelalte șase spirite originare și, în această natură spiritele originare se nasc mereu din nou și se arată la infinit în zidiri și forme, în centrul cărora se naște inima lui Dumnezeu sau sfânta, luminoasa divinitate, deasupra naturii, unde răsare lumina vieții.

Dar în trupul omenesc, în cârmuirea nașterii, există Irei lucruri deosebite, fiecare în felul său, și totuși nedespărțite unul de altul, toate trei fiind împreună omul unitar, după felul și chipul Treimii în ființa divină.

Carnea nu este viața, ci o substanță moartă, fără înțelegere, care, atunci când cârmuirea spiritului încetează, a mai califica în ea, se preface îndată într-un stârv mort, supus putreziciunii și pieirii.

Dar nici spiritul nu poate dăinui în integritatea și desăvârșirea lui, în afara trupului, căci îndată ce s-a despărțit de trup pierde cârmuirea. Pentru că trupul este muma spiritului în care se naște și din care își ia tăria și forța; el este și rămâne spirit și după ce se desparte de trup, dar pierde cărna.

Aceste trei cârmuiri sunt omul întreg cu

carne și spirit și au în începutul și conducerea lor îndeosebi șapte forme, după chipul și modul celor șapte spirite ale lui. Dumnezeu, sau al celor șapte planete.

Așa cum este cârmuirea veșnică și fără de început în nașterea lui Dumnezeu, așa este și începutul și mersul celor șapte planete și astre, și tot astfel mersul vieții omului.

Ia seama.

— Când tu cugeți și gândești asupra acestei lumi și a ceea ce este în afara ei, asupra ființei tuturor ființelor, tu speculezi sau cugeți în întreg trupul lui Dumnezeu, care este ființa tuturor ființelor și care este ființa fără început.

Dar în propriul lui sediu, el n-are mobilitate, raționalitate sau comprehensiune, ci este un adânc întunecat, care n-are nici început, nici sfârșit¹⁵¹. Înăuntrul lui nu există nici gros, nici subțire, nici solid sau lichid, ci este o încăpere întunecoasă a morții, unde nimic nu se simte; nici măcar rece sau cald, ci este sfârșitul tuturor lucrurilor.

Acesta este trupul adâncului sau adevărata încăpere a morții. Dar în această vale întunecată există cele șapte spirite ale

lui Dumnezeu, care, de asemenea, nu au nici început nici sfârșit, întrucât niciunul nu este primul, nici al doilea, nici al treilea și nici ultimul.

În aceste șapte cârmuiri, conducerea se împarte în trei ființe deosebite, dar care niciuna nu există în afara celorlalte două și nu sunt separate între ele. Cele șapte spirite se nasc însă de-a pururi unul pe altul.

Prima conducere stă în corpul tuturor lucrurilor, adică în întregul adânc sau în ființa tuturor ființelor, având în sine, în toate colțurile și locurile, cele șapte spirite în stăpânirea sa, în mod absolut, neclintit și nedespărțit.

Dacă în lupta lor, cele șapte spirite nu biruie într-un loc oarecare, nu va exista în acel loc nicio mobilitate ci doar o beznă adâncă. Și, cu toate că spiritele în acel loc sunt desăvârșite, iar locus-ul este o casă întunecată, cum poți înțelege lucrul acesta la o încăpere obscură, spiritele aprinse ale planetelor și astrelor nu pot aprinde acolo elementele.

Rădăcina celor șapte spirite există pretutindeni, dar în afara luptei ea stă nemișcată și nicio mobilitate nu se simte.

O astfel de casă este întregul adânc în

afară, înăuntrul și deasupra tuturor cerurilor, care casă se cheamă veșnicia, și o asemenea casă este și casa trupului în om și în toate creaturile.

Iar această ființă, în întregul ei, cuprinde veșnicia care nu se cheamă Dumnezeu, ci trupul neatotputernic ai naturii, în care stă într-adevăr divinitatea nestinsă în miezul celor șapte spirite, dar care nu e cuprinsă și nu e înțeleasă. O astfel de casă a devenit și spațiul întreg al acestei lumi, când divinitatea s-a ascuns în ceile șapte spirite, în fața diavolilor fioroși. De n-ar fi răsărit cele șapte planete și astre din spiritele lui Dumnezeu, care descuie și aprinde din nou, din toate părțile, încăperea morții în casa întunecată a acestei lumi, de»unde ar lua naștere cârmuirea elementelor¹⁵².

Trebuie să mai știi, de asemenea, că nici conducerea >celor șapte spirite nu s-a uscat în moarte, pentru ca totul să-și capete viața și începutul de la planete și astre. Nu, căci divinitatea pură stă pretutindeni ascunsă în centrul inimii întregului adânc, iar cele șapte spirite stau în trupul adâncului, în teamă și dorință fierbinte, și se aprind mereu lângă planete și astre, de

unde iau ființă mobilitatea și nașterea în întreg, adm cui.

Dar fiindcă inima divinității se ascunde în trupul acestei lumi, în nașterea cea mai exterioară care este corporalitatea, ea este o casă întunecată și totul stă în mare înfricoșare, având nevoie de o lumină care să lumineze în încăperea întunericului și care e soarele, până când inima lui Dumnezeu în cele șapte spirite se va mișca din nou în casa acestei lumi și va aprinde cele șapte spirite.

Atunci vor păși din nou soarele și astrele în primul lor *locus*, și se vor pierde în această formă, pentru că inima sau lumina lui Dumnezeu va lumina din nou în corporalitate, adică în trupul acestei lumi, și va umple totul. Atunci va înceta înfricoșarea, căci dacă ea (înfricoșarea) sub stăpânirea nașterii, gustă dulceața luminii lui Dumnezeu, pentru ca inima lui să triumfe în centrul domniei nașterii, - totul va fi în plină bucurie și trupul întreg va birui, ceea ce în vremea de față, în casa lumii de azi nu e cu puțință, din pricina furioșilor diavoli captivi, care în nașterea cea mai exterioară în trupul acestei lumi, își fac de cap până la Judecata de Apoi.

Acum poți înțelege cum inima lui Dumnezeu ține în mână aruncătoare de zaruri și cum va mătura cândva aria de treierat, lucru pe care îl anunț aici cu toată seriozitatea, ca unul ce sunt în cunoașterea luminii vieții în care inima străbate și vestește ziua cea albă.

Despre oameni și despre **astre**

Așa cum adâncul sau casa acestei lumi este o casă a întunericului în care corporalitatea se naște foarte consistentă, obscură, temătoare și pe jumătate moartă, și își ia mersul de la planete și astre, care aprind trupul în nașterea cea mai exterioară, din care ia ființă atât mobilitatea elementelor cât și ființele create și figurate, – tot astfel este casa trupească a omului o vale întunecată, în care există într-adevăr teama de naștere a vieții, în continuă strădanie de-a se ridica în lumină, de unde să se poată aprinde viața.

Dar fiindcă inima lui Dumnezeu se ascunde în centru sau în sâmbure, înfricoșarea nu mai naște decât o singură sămânță. Casa trupului naște din nou o sămânță a semenului său spre a deveni om, iar casa spiritului dinlăuntrul celor șapte spirite naște, iarăși, în sămânță, un alt spirit

al semenului său, ca spirit uman. În același fel, casa inimii ascunse îi naște și ea, din nou, un astfel de spirit, care stă ascuns casei trupului și chiar spiritelor nașterii siderice, așa cum stă ascunsă inima lui Dumnezeu în cele șapte spirite în adâncul acestei înmi, și nu le aprinde până după numărătoarea acestui timp.

Cel de-al treilea spirit este sufletul omului și se unește cu inima lui Dumnezeu ca un fiu sau ca o mică zeitate în marele și incomensurabilul Dumnezeu. Aceste trei cârmuri deosebite sunt născute în sămânță, care-și are originea în trup, cum deja am arătat mai sus.

Observați acum, taina cea ascunsă, și luați aminte voi cercetători ai naturii!

Porțile tainei celei mari

Din încăperea înfricoșată a trupului acestei lumi, din cele șapte spirite ale lui Dumnezeu, s-au ridicat astrele. Ele aprind trupul acestei lumi și din trup se naște fructul sau sămânță, care este apa, focul, aerul și pământul.

Pământul este fructul celui de-al șaptelea spirit al lui Dumnezeu, care este natura, corporalitatea, în care se nasc din nou celelalte șase spirite, figurând salnitru

în infinite forme și înfățișări, astfel că și pământul își naște sămânța lui, care este fructul a tot ce crește, așa cum se desfășoară neîncetat în fața ochilor.

Casa trupului omenesc este tot o astfel de casă ca adâncul obscur al acestei lumi, în care se nasc cele șapte spirite ale lui Dumnezeu.

Dar cum omul are un trup propriu, care este un fii al întregului trup al lui Dumnezeu, naște și el o sămânția proprie, după cârmuirea spiritelor sale originare trupesti. Trupul își ia hrana din sămânța celor șapte spirite ale lui Dumnezeu, din trupul marelui adânc, care este foc, apă, aer și pământ. De la pământ el ia nașterea pământului sau fructul, care este mult mai nobil decât pământul, fiind o masă extrasă din salnitrul celui de-al șaptelea spirit al naturii.

Căci în clipa când trupul naturii fu aprins de diavoli, cuvântul sau inima lui Dumnezeu strânse și concentrează masa înainte ca salnitrul stricat să se comprime, și care masă se cheamă acum pământ, din pricina înverșunării tari sau a stricăciunii.

Dar când pământul fu comprimat, masa se găsea în adâncul întunecos din cerul

creat, între nașterea înfricoșată și dragostea inimii lui Dumnezeu, până la a șasea zi, când inima lui Dumnezeu lăasă lumina vieții (să pătrundă) din inima sa în cea mai interioară sau cea de-a treia naștere a masei.

Când se petrecu aceasta, începură să califice în masă cele șapte spirite originare și se născu în masă sămânța celor șapte spirite, sub formă de foc, aer și apă, ca în trupul adâncului.

Astfel a devenit omul un suflet viu, după modul și chipul în care a răsărit soarele, și din el cele șapte planete.

Lumina din om, pe care a insuflat-o inima lui Dumnezeu, înseamnă soarele care luminează întregul adânc; despre aceste lucruri vei afla mai mult la Facerea omului.

Iată, deci, că așa precum în adâncul acestei lumi, prin aprinderea astrelor, se naște din trupul adâncului întunecat o sămânță asemenea trupului creat, - în același fel și în aceeași formă, se naște în casa trupului omenesc o sămânță după drepturile veșnice ale nașterii celor șapte spirite originare.

Iar în această sămânță sunt trei lucruri diferite, care nu se pot cuprinde unul pe

celălalt, deși sunt într-o singură sămânță, unite între ele ca o singură ființă, ba chiar sunt o singură ființă, și totuși trei lucruri deosebite ca în Trinitatea divină.

Mai întâi întregul trup al omului, care este o casă întunecată, neavând, în afara calificării celor șapte spirite, nicio mobilitate, ci fiind o vale a întunericului, întocmai ca trupul adâncului acestei lumi.

Așadar, există și în trupul întunecos al omului o astfel de cărmuire cu cele șapte spirite, ca și în trupul adâncului. Când cele șapte spirite califică după drepturile nașterii divine, se naște, din lupta celor șapte, o sămânță în concordanță cu el.

Dar aceeași sămânță are mai întâi o mamă care este încăperea întunecată a casei trupului, apoi o mamă care este roata celor șapte spirite, după natura celor șapte planete; în al treilea rând, o mamă care se naște în centrul celor șapte spirite și este inima lor.

Aceasta este mama sufletelor care luminează cele șapte spirite și le face vii, iar în acest loc sămânță se unește cu inima lui Dumnezeu, dar numai acea sămânță în care a fost aprinsă lumina; dacă în ea arde focul mâniei, această a treia mamă rămâne

captivă în încăperea întunecoasă. Și chiar fiind a treia mamă, ea rămâne o nebună, dacă lumina nu se aprinde, întocmai cum adâncul acestei lumi este un nebun în fața inimii lui Dumnezeu, în care roata celor șapte spirite stă într-o teamă așa de mare în atât de multă stricăciune și mântuire, în căldură și frig, așa cum se vede.

Dar când cea de-a treia mamă este aprinsă în lumină, ea stă în cerul creat al vieții sfinte și străbate cu lumina și pe cea de-a doua mamă, în care cele șapte spirite capătă o voință binevoitoare, care este dragostea vieții, așa cum poți citi mai sus în capitolul opt, unde se scrie despre nașterea în dragoste a lui Dumnezeu.

Cea de-a treia mamă nu o poate străbate pe cea de-a doua cu lumina ei în mod perseverent, căci stă în casa întunericului, dar îi dăruiește uneori câte o privire asemenea unui fulger, care o face să devină tare pofticioasă și să încerce o mare bucurie, fiind însă îndată din nou zăvorâtă de furia mâniei lui Dumnezeu. De asemenea, dănuiește pe această poartă diavolul, fiindcă aci este temnița în care zace ascuns omul cel nou și se află captiv diavolul.

Vreau să spun în casa adâncului acestei lumi, deși casa trupului și adâncul laolaltă se contopesc ca un singur trup, și chiar sunt un trup, în afară de unele părți sau mădulare care se deosebesc.

Adâncul în centru. Prin urmare, vezi: dacă sămânța s-a născut, ea stă la mijloc în inima trupului, căci chiar aci concepe mama Trinității.

Mai întâi prinde spiritul aspru, care contractă masa din apa dulce, adică din grăsimea sângelui inimii sau a sucului sau uleiului inimii. Dar acest ulei are deja rădăcina Trinității în sine ca întreg omul; căci este ca și cum ai arunca iască aprinsă în grămada de paie.

Și acum se pune întrebarea: Cum se întâmplă acest lucru?

Aici e, prin urmare, adevăratul temei al omului; ia, deci, bine seama, căci este oglinda marelui mister, adâncul mister al omenirii, în jurul căruia s-au învârtit învățații lumii, căutând toți această ușă și n-au găsit-o.

Trebuie să anunț acum, pentru a nu știu câta oară, că aceasta este Aurora zilei, așa cum dorește paznicul ușii să fie numită.

Observă, deci: Așa cum s-a ajuns la

prima masă din care Adam a devenit un om viu, tot astfel și în aceeași formă ajunge fiecare masă ori sămânță a Trinității în fiecare om.

Ia seama bine: Când salnitrul ori acțiunea celor șase spirite originare, ceea ce e totuna cu cel de-al șaptelea spirit al naturii, fu aprins în spațiul acestei lumi, cuvântul sau inima lui Dumnezeu sta pretutindeni în mijlocul cercului celor șapte spirite ca o inimă, pentru ca să umple dintr-odată totul, adică întreg spațiul acestei lumi.

Dar întrucât adâncul, adică întreg spațiul acestei lumi era trupul Tatălui, adică al inimii lui Dumnezeu, și inima răspândea lumina în întreg trupul ca o splendoare a Tatălui, salnitrul stricat fu pretutindeni contaminat cp lumina sau inima lui Dumnezeu, încât nici inima lui Dumnezeu nu izbuti să fugă în afară, ci își ascunse strălucirea și lumina în trupul întreg, în fața fioroaselor spirite aprinse ale diavolilor.

Când se petrecu aceasta, spiritele originare deveniră bătaioase și turbate, iar spiritul aspru, ca cel mai tare, strânse și comprimă groaznic în cel de-al șaptelea spirit al naturii acțiunea celorlalte cinci, de

unde ieșiră pământul amar și pietrele; dar care încă nu formau un bulgăre compact, ci pluteau risipite în întreg adâncul.

În ceasul acesta, masa fu strâns concentrată, deoarece în clipa când inima lui Dumnezeu se ascunse în salnitru, ea privi din nou întregul spațiu sau trup, chibzuind cum i s-ar putea veni în ajutor, pentru a crea din nou un regat îngeresc în adâncul acestei lumi.

Dar privirea fu însuși spiritul dragostei din inima lui Dumnezeu, care contamină la locul vederii uleiul apei, unde răsărise mai înainte lumina. Gândește-te aici la privirea sfântului Petru în casa lui Caiafa; este chiar ea.

Așa cum bărbatul privește femeia și spiritul femeii, iar femeia bărbatul și spiritul bărbatului, adică rădăcina dragostei care, în răsăritul vieții, răsare din apă prin foc, tot astfel un spirit îl prinde captiv pe celălalt în același ulei al inimii, din care îndată iese la iveală o masă, o sămânță sau o voință activă a unui alt om în masă. Întocmai în acest fel s-a creat și prima masă, căci spiritul dragoste] din inima lui Dumnezeu a privit apa vieții în trupul mâniosului Tată aprins, de unde s-a înălțat dragostea în fulgerul

focului, înainte de vremea mâniei.

În această clipă, un spirit l-a luat captiv pe celălalt, uleiul sau apa în mânie a primit spiritul dragostei din inima lui Dumnezeu, cu care s-a unit, iar spiritul aspru a comprimat masa. Aci a existat deja o naștere sau o voință a unei creaturi întregi, întocmai ca sămânța în om.

Dar iată că tăria cerului dintre inima lui Dumnezeu și încăperea dură și aprinsă a morții, a fost închisă; altfel s-ar fi aprins de îndată viața în masă. Căci tăria exista atât în masa cât și în afara ei, constituind hotarul dintre inima lui Dumnezeu și diavolii cei furioși. De aceea a trebuit ca însuși cuvântul sau inima lui Dumnezeu să insufle în masă spiritul colocatar, ceea ce, din anumite cauze s-a întâmplat abia în ziua a șasea. Dacă însă cerul n-ar fi fost închis ca o tărie în masă între inima inima lui Dumnezeu și masa spiritelor originare corporale, sufletul ar fi putut aprinde masa din proprie putere, așa cum s-a întâmplat cu sfinții îngeri. Dar ar fi existat și teama ca lucrurile să meargă cum au mers cu frumosul Lucifer, dat fiind că spiritele originare trupești erau contaminate în masa din focul mâniei.

De aceea, trebuia ca cerul să fie o tărie între mânie și scânteia pe care inima lui Dumnezeu o primise în prima clipă, pentru ca, în cazul când trupul s-ar strica în focul mâniei, să rămână totuși sfânta sămânță, care este sufletul ce se unește cu inima lui Dumnezeu și din care s-ar putea crea un nou trup, dacă întregul Dumnezeu ar aprinde din nou adâncul acestei lumi în lumina inimii sale, după cum s-a și întâmplat, din îndurarea dragostei lui.

Neprețuitul bărbat care a fost Moise, scrie că Dumnezeu l-a făcut pe om dintr-o bucată de lut, cum au transpus învățații în limba germană¹⁵³; dar el n-a fost de față când s-a întâmplat acest lucru.

Trebuie să spun că Moise a scris foarte bine, însă adevăratul intelect din care a ieșit pământul ¹⁵⁴, a rămas ascuns în litere atât lui Moise, cât și urmașilor, iar spiritul a ținut totul în taină până în zilele noastre.

Și Adam a fost ascuns, când se afla încă în paradis; acum s-a dezvăluit în întregime, căci inima lui Dumnezeu vrea să pună capăt încăperii morții și s-o străpungă în curând.

De aceea, cu cât trece vremea, cu atât mai multe raze ale zilei vor străbate în unele inimi omenești și vor vesti ziua.

Când însă această Auroră va lumina de la răsăritul ei până la apusul soarelui, înseamnă că nu mai. e vreme, ci soarele inimii lui Dumnezeu răsare și este împins Ra. Ra. R.P. În afara cetății în (regiuni) mai reci și cu el (?) Am. R.P. Acestea sunt cuvinte ascunse și nu se înțeleg decât în limba naturii.

Moise scrie foarte bine că omul a fost făcut din pământ; dar pe vremea când masa era ținută de cuvânt, ea, masa încă nu era pământ. Dacă însă ea n-ar fi fost ținută de cuvânt, ar fi ieșit din ea la aceeași oră pământ negru, fiindcă focul rece al mâniei era deja în ea.

Căci în ceasul când Lucifer s-a răzvrătit, Tatăl s-a înverșunat în spiritele originare împotriva legiunilor lui Lucifer, și s-a ascuns inima lui Dumnezeu în tăria cerului; atunci ardea deja salnitru sau efectul corporalității, căci în afara luminii este încăperea întunecoasă a morții.

Dar masa fu ținută în tăria cerului să nu încremenească; fiindcă în clipa când inima lui Dumnezeu, cu dragostea ei fierbinte, privi masa, uleiul din masă care se ridică din apă prin foc, din care răsare lumina și din care crește spiritul dragostei, - prinse

inima lui Dumnezeu și rămase însărcinat cu un fiu tânăr.

Aceasta fu sămânța iubirii, pentru că o iubire concepe o alta; dragostea masei concepu iubirea din privirea inimii lui Dumnezeu, contaminându-se cu ea și rămânând însărcinată, iar aceasta este nașterea sufletului, și prin acest fiu este omul chipul lui Dumnezeu.

Dar spiritele originare din masă nu putură, prin aceasta, să fie aprinse îndată de suflet, căci sufletul sta numai în sămânța din masă, ascuns cu inima lui Dumnezeu în cerul acesteia, până când Creatorul porni să umfle masa suflând în ea; atunci spiritele originare aprinseră chiar ele sufletul, trăiră de atunci laolaltă trupul și sufletul.

Sufletul are desigur viața lui înainte de trup, dar aceasta a stat ascunsă în masă în inima lui Dumnezeu din cer, fiind doar o sămânță sfântă unită cu Dumnezeu, veșnică, netrecătoare și indestructibilă, o sămânță nouă și pură, pentru un înger sau un chip al Domnului.

Dar acțiunea întregii mase era un extras sau o atracție a cuvântului lui Dumnezeu din acțiunea spiritelor originare sau a salnitrului din care s-a făcut

pământul.

Acest extras nu devenise încă pământ, cu toate că era un salnitru al pământului, ci a fost oprit de cuvânt. Căci în clipa când spiritul dragostei din inima lui Dumnezeu privi salnitruul masei, salnitruul concepu și deveni însărcinat în centrul sufletului, și cuvântul stătu în masă în sunet, dar lumina rămase pe loc în centrul masei, ascunsă în tăria cerului în uleiul inimii și nu se mișcă în afara tăriei cerului în nașterea spiritelor originare. Altfel, dacă lumina s-ar fi aprins în nașterea sufletului, toate cele șapte spirite originare ar fi triumfal și calificat în lumină, după veșnicul drept de naștere al divinității, și ar fi fost un înger viu; dar fiindcă mânia contaminase deja salnitruul, paguba era de temut ca la Lucifer.

Se pune acum întrebarea: Pentru ce, oare, n-au fost create nici de astă dată mai multe mase, din care să se fi făcut dintr-odată o întreagă oaste îngerească în locul lui Lucifer cel căzut? De ce trebuia să se prelungească în mânie o perioadă atât de mare? Și de ce trebuia să se nască o întreagă oaste din câteva mase, într-un timp atât de lung? Sau Creatorul n-a văzut și n-a prevăzut de astă dată căderea omului?

Aceasta este adevărata poartă a tăinuirii lui Dumnezeu, la care cititorul e silit să ia aminte că puterea și capacitatea omului n-ar fi în stare să ajungă la o asemenea știință și cunoaștere, dacă Aurora n-ar izbucni în centrul sufletului. Căci există secrete dumnezeiești pe care niciun om nu le poate cerceta din propria-i rațiune. În ce mă privește, mă socot chiar prea nedemn pentru acest lucru, și știu bine că vor fi destui care mă vor lua în derâdere; căci natura stricată se rușinează tare înaintea lumii.

De aceea nu vreau să renunț, căci dacă lumina divină răzbate la mijloc în nașterea vieții, spiritele originare se bucură privind înapoia lor prin cercul vieții, în muma lor, în veșnicie, și înaintea lor, tot în veșnicie.

Dar nu este o ființă persistentă sau o transfigurare a spiritelor originare, cu atât mai puțin a trupului animalic, ci sunt razele luminii lui Dumnezeu răzbătând cu impulsul lor de foc, care, trecând prin apa blândă a vieții se înalță în iubire și rămân nemișcate în cerul lor.

De aceea, nu-l pot duce mai departe decât de la inimă la creier în fața scaunului regesc al simțurilor; aci este încuiat în tăria

cerului și nu mai revine prin spiritele originare înapoi în mama inimii, ca să poaltă ajunge pe limbă; de s-ar întâmpla acest lucru, l-aș striga din pieptul meu și l-aș vesti lumii.

Vreau, de aceea, să-l las să stea în cerul său, iar eu să scriu după puterile mele și să privesc cu uimirela cele ce vor mai face și să prefac, căci în spiritele originare nu le pot cuprinde îndeajuns, fiindcă ele stau în: camera temătoare. După suflet, văd destul de bine, dar la mijloc e tăria cerului în care se ascunde sufletul, și chiar aci își primește el cuvenitele raze din lumina lui. Dumnezeu, ceea ce-l face să treacă prin tăria cerului ca un fulger, totuși blând și ușor ca o gingașă desfătare.

Prin urmare nu pot, în comprehensiunea spiritelor mele originare interioare sau chiar în cercul vieții, să fac o recunoaștere decât când se crapă de ziuă. Vreau „de aceea, să scriu după această recunoaștere, chiar de ar fi ca diavolul să spulbere lumea, ceea ce el totuși nu poate face. Cu aceasta, i se va arăta și lui clepsidra.

Ei, bine, voi electori ai grației, care vă închipuiți1 biruitori și socotiți nebun pe

credinciosul simplu, multă vreme ați dănuțuit în fața acestei porți și v-ați împăunat cu scrierile voastre, susținând că Dumnezeu a ales în grația lui pe unii oameni încă din pântecul mamei, sortindu-i împărăției cerului, iar pe alții i-a respins și condamnat.

Faceți-vă acum cât mai multe mase din care să poată ieși cât mai mulți oameni de alte calități, și poate veți face un lucru drept. Dintr-o singură masă nu puteți face decât o singură dragoste dumnezeiască, care pătrunde în primul om și străbate prin toți, dacă dă Dumnezeu; Petru și Pavel au scris altfel, dar voi uitați-vă la temei, la inimă. Dacă prindeți inima, aveți temei destul. De m-ar lăsa Dumnezeu să mai trăiesc un răstimp, v-aș arăta eu bine selecțiunea grației după sfântul Pavel.

„Înștiințez pe cititorul iubitor de Dumnezeu, că această carte, Aurora, nu a fost încheiată, întrucât diavolul, văzând că se crapă de ziuă, s-a gândit să pună capăt lucrului. De altfel, ziua a prins din urmă zorile și s-a făcut aproape lumină. E drept, s-ar mai cuveni adăugate vreo treizeci de foi. Dar cum vijelia a început lucrarea rămâne neîncheiată; între timp s-a făcut ziuă, Aurora s-a stins și lumina e în

creștere.

Cartea rămâne așadar neisprăvită, și chiar e bine să rămâie așa, ca o veșnică aducere-aminte. Căci s-a umplut lacuna celorlalte cărți”.

JAKOB BÖHME, 1620.

NOTE

1 *Calitatea* (gr.: 7 rat ÓTY) e; lat.: *qualitas*) este folosită în sensul de „proprietate”, „atribut”, „predicat” al unei entități; de asemenea, desemnează și universaliiile, care diferă ca specii între ele, spre deosebire de cele particulare, care diferă numai ca număr între ele. Studiul asupra calității începe odată cu investigațiile lui Platon cu privire la natura universaliiilor sau a ideilor (eUSvi). Filosofía atomistă a lui – Democrit a operat distincția între calitățile primare și secundare, distincție preluată și de Epicur. Aristotel a avut un punct de vedere „calitativ” asupra realității, spre deosebire de cel „cantitativ”, al lui Democrit; el afirma că relațiile cauzale trebuie exprimate în termenii calităților secundare. Acest punct de vedere a prevalat și în Evul Mediu, care a manifestat interesfață de calitățile oculte. Dezvoltarea științelor în timpul Renașterii a: îndreptat

preocupările spre cercetarea calităților primare și secundare... Din mulțimea tipurilor de calități studiate menționăm: primară, secundară „esențială, substanțială, accidentală, ocultă, primitivă, originară, elementară „primă, derivată, reală, intențională, logică, activă, afectivă. În pofida felului confuz în care gândește Böhme ideea de calitate – este de părere KOYRE (*La Philosophie de Jacob Boehme*) – „se poate observa la el o primă schiță a doctrinei după care cantitatea se transformă în calitate” (p. 93). Fiecare ființă posedă în sine propriul său germen, *centrum*, *Qual* sau calitate. De asemenea ea trebuie să refacă prin sine evoluția internă a divinității – numai astfel, afirmă Koyré, ființele umane își pot dobândi independența față de Dumnezeu, prin ideea de „natură” proprie (p. 436). Prin mobilitatea pe care o imprimă Böhme calității, afirmă H. HÖFFDING, el a introdus în limba germană ideea* de evoluție (*Histoire de la Philosophie moderne*, p. 82).

2 Pare surprinzător și neprofesionist modul său de exprimare. Intuițiile, metaforele, alegoriile – observă HEGED (*Prelegeri de istorie a filosofiei*) – deși sunt

„în parte considerate ca formă esențială a filosofiei”, ele nu exprimă adevărul, ci numai prin gândirea conceptualizată filosofia poate ajunge la adevăr (p. 378). În locul ei, Böhme întrebuițează realitatea, uzând „arbitrar de lucruri naturale și însușiri sensibile” (p. 381). „Formele” sale sunt „determinații sensibile, calități”: caustic, dulce, amar, aspru, pe care Böhme le întrebuițează ca pe „determinații ale gândului”. De aceea, expunerea sa este *forțată*, căci – spune Hegel – numai gândul este capabil de unitate” (p. 382).

3 Interesantă și productivă în istoria filosofiei relația pe care o stabilește Böhme între *natură* și *divinitate*! în aparență, prima este determinată univoc de cea de-a doua, în virtutea principiului fundamental prin – care se construiește filosofia sa. Pe de altă parte, în mod explicit sunt relevate virtuțile generatoare, originare ale naturii, care se ridică deasupra condiției de simplă potență a divinității. Față de rolul secundar care se atribuie naturii în mistica Evului Mediu, Böhme o ridică la un rang egal cu al divinității, micșorând astfel distanța dintre om și Dumnezeu. FEUERBACH (*Esența creștinismului*) merge până la a numi

această teorie „materialistă”, pe motivul că natura nu derivă din intelect și nu poate fi explicată prin el, ci este „temeiul” acestuia. Scăderea acestei idei valoroase, susține în continuare materialistul german, este „obscuritatea mistic-sentimentală” în care e prezentată (p. 131). Acești termeni ai relației (natura și divinitatea), de regulă se intercondiționează, iar când se identifică se întâmplă datorită „spaimei de natură” – spune Feuerbach (p. 137) – pe care o resimte filosoful mistic, spaimă apropiată de cea care însoțește sentimentul religios. „Simțul naturii pe care îl posedă Böhme, continuă Feuerbach, îi conferă statutul unic de „filosof mistic al naturii” (p. 138). Asupra calității de potență și totodată de *ne-potență* a divinității, care este natura, atrage atenția MARTENSEN /op. cit.); el subliniază faptul că natura *nu* este „materia în Dumnezeu”, nefiind originară, ci doar simplu produs (p. 65). KOEAKOWSKI (*Main Currents of Marxism, Its Origin, Growth and Dissolution*) vede teosofia lui Böhme întemeiată pe „antinomia centrală inerentă ideii de ființă necondiționată, care a creat lumea finită”; cea din urmă este „deopotrivă manifestarea și negarea creatorului său,

neputând exista una fără cealaltă” (p. 37). Prin Böhme, relevă NINA FAÇON (*Filosofia, germană în timpul Reformei, Jacob Böhme*), panteismul eckhartian este depășit de o viziune dinamică, modernă (p. 129). De asemenea, și GERD HAENSCH (*Über die naturphilosophischen Anschauungen Jacob Böhmes*) – apreciază depășirea rolului de „umbră negativă” a ființei dumnezeiești atribuită naturii de către mistica Evului Mediu, prin reliefarea „procesului viu” care se petrece în natură (p. 417). GERDA HEINRICH (*Aspekte frühromantischer Böhme-Rezeption*) merge mai departe, văzând în panteismul lui Böhme intenții de critică socială, prin situarea sa dincolo de dualismul creștin Dumnezeu-lume (p. 429). Sfera anticipărilor sale de filosofie a naturii se regăsește critic în filosofia clasică germană (S. WOBBGAST, *Jakob Böhme, Friedrich Christoph Oetinger und der junge Schelling*, p. 168) și în materialismul dialectic marxist (Gerd Haensch, p. 426).

4 *Dumnezeu* este, la Böhme, esența naturii. El nu poate fi cunoscut, rațional, ci prin intuiția mistică, posibilă prin „scânteia divină” ce se află în noi. P. DEGHAÏE (*Dieu et la nature dans „l'Aurore naissante”, de*

Jacob Böhme) este de părere că raporturile dintre Dumnezeu și natură pot fi concepute prin analogie cu cele dintre suflet și corp – ele se mnesc, fără a se confunda (p. 125). Dumnezeu nu este natura, dar aceasta „ne furnizează discursul asupra lui Dumnezeu” (p. 128) J Dumnezeu este spirit și are un sens moral. H.D. MARTENSEN (op. cit.) vorbește de un „antropomorfism ilicit” în concepția lui Böhme asupra lui Dumnezeu, întrucât omul nu este imaginea *directă* a divinității, ci *inversată* – ceea ce implică ideea, spune el, că „relația dintre natură și spirit la oră, este conversa relației existente în Dumnezeu” (p. 142). KOYRÉ (op. cit.) identifică ideea de Dumnezeu pe care o expune Böhme în *Aurora* cu libertatea, pentru că el a creat liber lumea. Dl lasă natura să creeze, comandându-i: *fiat* (pp. 417 – 419).

5 Prin acțiune se produce diferențierea, sesizabilă atât în natura neînsuflețită, cât și în viața omului – alcătuite conform unei dualități fundamentale. După cum ne spune Böhme însuși în *A șasea epistolă teosofică*, în Dumnezeu toate ființele sunt o ființă eternă sau unitatea, dar fiecare își are propria-i separare în sine...Separarea într-

un lucru

— Spune el - este o voință specifică, care se autodetermină, și pe care fiecare spirit o face să ființeze conform *dorinței sale esențiale* (*O scrisoare foarte profundă și filosofică către doctorul G. Freudenhammer și către maestrul f. Hauser*, p. 92). „Primul efect al opoziției - afirmă BOUTROUX (*Études d'Histoire de la Philosophie*) - este scindarea infinitului primordial în două contrarii: dorința (*Sucht*) și voința (*Wille*). Nimicul este dorință, căci este mister, iar misterul tinde să se manifeste: nimicul este dorința de a deveni ceva... Dorința inconștientă și neîmplinită naște voința, dar voința căreia îi aparțin cunoașterea și intelectul reglează și fixează dorința. Pe de-o parte este mișcarea și viața, de alta e independența și începutul” (pp. 231 - 232). Această diferențiere, separare apare și în persoana lui Lucifer, primul fiu al lui Dumnezeu, care a trecut în contrariul binelui universal și absolut al divinității. Lui i-a urmat al doilea fiu, Hristos, mesagerul constant al principiului binelui. Felul în care Böhme a găsit originea răului în Dumnezeu atinge

— După Hegel - profunzimea maximă a

gândirii sale(*Prelegeri de istorie a filosofiei*, p. 393). Diferențierea apare, într-un sens mai larg, și sub forma opoziției *da-nu*; *nu* este contraproiecția lui *da* (a „adevărului”, după Hegel) – această negativitate este „principiul oricărei cunoașteri, al oricărei priceperi” (p. 396). După KOYRÉ) (op. cit.), pozitivul și negativul, respectiv „lumina și tenebrele”, se opun „dar nu ca existența și non-existența luminii, căci tenebrele *sunt*, de asemenea, lumină” (p. 73). Răul este necesar ca esență, dar este accidental ca existență (*ibidem*). Acesta este elementul de originalitate al lui Böhme: ideea luptei și a tensiunii interne în cadrul ființei, ideea opoziției polare și a sintezei contrariilor în interiorul omului și al lui Dumnezeu, ideea naturii divine și a libertății ca fundament al ființei, ideea revelației în contrariu, structura dialectică a ființei (pp. 169 – 170 zbs.). Tot Koyré relevă întâietatea lui Böhme în epoca modernă în afirmarea pozitivității răului (p. 183 zbs.). Prin ridicarea contradicției la rangul de concept ontologic, Böhme se numără printre cei mai reprezentativi precursori ai filosofiei germane a polarității (F. SCHQLZF-MAIZIFR, *Jakob Böhmes Schriften*, p. 18).

e Omul la Böhme este „propriul său creator” - afirmă HEINZ R. SCHMITZ (*L'option de Boehme*); el este „ceea ce face el din sine”. *Thun* (activitatea, praxisul) este „superior întregii cunoașteri”, superioritate rezultată din utilitatea praxisului (p. 70).

7 *Păcat originar* este un termen creat de Augustin în preajma anului 397, pentru a desemna starea de păcat în care se află specia umană; ulterior, termenul s-a extins asupra păcatului lui Adam, prima verigă a speciei umane. Antecedente ale termenului se află în scrierile evreiești 27 - Aurora sau răsăritul care se întrezărește și creștine, precum și în operele vechilor scriitori creștini. Fiind un fapt moral și nu natural, el trebuie să fie însoțit de conștiința sa. Semnifică violarea legii divine; după proveniență se divizează în: - *păcat originar*, al primului om; - *păcat personal*, actual, provenit din voința liberă a descendenților lui Adam. După gravitatea răului săvârșit există un *păcat grav*, mortal, care nu poate fi iertat, și un *păcat ușor*, care își poate dobândi iertarea. După substanța constitutivă se distinge în *păcat de comitere*, care vizează o acțiune ilicită, și în *păcat de omitere*, care vizează o acțiune

comandată. Păcatul original nu a fost pedepsit în sine, numai prin persoana lui Adam, ci întreaga specie a trebuit să-l ispășească. Pentru descendenți s-a transformat însă într-un păcat actual, prin care omul e privat de harul divin și de alte daruri supranaturale cu care fusese înzestrat Adam – de aici se trag moartea naturală, durerea, concupiscenta.

8 *Kunst* e folosit aici în sensul atribuit de antici – ca aptitudine practică față de înclinațiile teoretice.

9 Asemeni Trinității, omul a fost creat din trei principii: *suflet* (care se trage din principiul întunecat al focului și îl simbolizează pe Tatăl), *spirit* (care provine din principiul luminii, simbolul Fiului) și *corp* (format în lumea simțurilor, fizică, perceptibilă – din elemente – în care lumina se unește cu focul și e modelată de Duhul Sfânt). Omul a fost conceput ca o unitate – atrage atenția MARTENSEN (op. cit.) – spre deosebire de animale, care au apărut în perechi, în vederea reproducerii; separarea a fost condiționată de căderea în păcat. Aceasta este direcția imprimată de vechea tradiție ebraică, de *Kabala*, și care a stat la baza ideilor lui Eriugena și Böhme (p. 240).

Martensen, care interpretează ideile lui Böhme la o distanță de peste două secole și jumătate, nu e de acord cu doctrina filosofului german cu privire la crearea femeii și la rolul ei social; el pledează pentru „completarea plenară” a celor două sexe – prin copil, care perpetuează specia, realizându-se atât scopuri moral-religioase, cât și sociale (p. 248).

i° prin *idolatrie* sunt desemnate actele de reverență față de o persoană sau un obiect: Soare, rege, animal, statuie, alături de ființa supremă. Teologia morală creștină interpretează drept idolatrie dorința considerată de cineva sursa supremă a binelui și temeiul ființei sale.

11 în ebraică, *mika el* înseamnă cel care este ca Dumnezeu” – de aceea îl simbolizează pe Dumnezeu-Tatăl. Este îngerul harului și al milosteniei, care i-a dat lui Moise Egea, și care patronează poporul evreiesc (după cum reiese și din textul lui Böhme). Activitatea sa se leagă de planeta Mercur și de patru din zilele săptămânii; ulterior, apare ca înger al planetei Saturn și al zilei de sâmbătă (*sabat*), dar și al Soarelui. Dă naștere tuturor forțelor puternice și e reprezentat sub înfățișarea

unui leu. Întreține prietenia, apără corpul și sufletul omenesc, pe care-l conduce în Paradis.

12 Mativaț e forma elenizată a cuvântului aramaic care înseamnă „bani”, „bogăție”, „bunuri lumești”. Ulterior, în literatura ebraică, a devenit „bani câștigați prin fraudă”. În general, semnifică cultul bogăției și al vieții lumești.

13 Se pare că Tertullian este cel care a teoretizat primul doctrina creștină a *Trinității*, cu toate că în credință ea e prezentă cu mult înainte. Dumnezeu ca spirit, spune HEGEB (*Prelegeri de filosofie a religiei*), nu poate fi determinat decât ca Trinitate (p. 26). Ea e „substanța absolută” (*Prelegeri de istorie a filosofiei*, p. 399), viața universală care pulsează în fiecare individ singular. KOYRÉ) (op. cit.) este de părere că la Böhme Dumnezeu nu se conformează doctrinei Trinității (pp. 410411), datorită dezechilibrului pe care-l produce prin asocierea corpului și a naturii spiritului. Deși Böhme se străduie să acorde o importanță egală celor trei persoane ale divinității, „ceea ce e cu adevărat divin – afirmă el – se concentrează în a doua persoană, aceea a Fiului, care e inima lui

Dumnezeu. Problema Trinității la Böhme poate fi privită și mai diversificat: întrucât natura este postulată ca un contrast al spiritului (deci lipsit de conștiință), relația dintre unitate (Dumnezeu) și triplicitate este, mai degrabă, o relație între unitate și dualitate (a spiritului și naturii, pentru că Dumnezeu trebuie conceput ca spirit și totodată ca natură) (MARTENSEN, op. cit., p. 40). Diferența între modul în care concepe Böhme Trinitatea și biserica catolică constă tocmai în investirea fiecăreia dintre cele trei elemente ale Treimii cu rolul de per: o mă (față de o persoană eternă), precum și includerea naturii eterne care se produce pe sine în însăși ființa Dumnezeului trinitar (numai prin intermediul naturii Dumnezeu devine trinitar). Doctrina Trinității a lui Böhme, continuă Martensen, se apropie, prin sensul său moral, prin abordarea sufletului omenesc și a afectelor sale, de doctrina Reformei (p. 101), reușind să unească, printr-o „reflecție de bun simț” antropologicul cu teologicul (p. 105).

14 Intenția lui Böhme, neexplicită în textul de față, este de a da o îi temeiere *filosofică* Reformei teologice înfăptuite de Buther. El realizează însă mai mult decât

atât, făcând primii pași în analiza filosofică a limbajului și în teoretizarea stărilor afective umane. În tratatul despre cele patru temperamente (*Von der vier Comflexionen*), Böhme asociază elementele naturii celor patru tipuri de temperament: sangvin-aer, coleric-foc, flegmatic-apă, melancolic-pământ. Temperamentul omului este dependent de influența astrilor – spune el – fiind format odată cu conceperea și nașterea sa

16 Böhme își completează opera filosofică, după tradiția neoplatonică și stoică, cu impactul posibil al celor 7 corpuri cerești (Buna, Mercur, Venus, Saturn, Marte, Jupiter, Soare) asupra lumii terestre – ceea ce s-a numit *astrologie* (ζκαίπο Χογίοε). Ca bază a acestei influențe este luată fizica aristotelică, suplimentată cu concepte neoplatonice; ea presupune un univers geocentric finit.

19 Se referă la ramura *speculativă* a teologiei, care tratează raportul lui Dumnezeu față de oameni, modalitatea de a parveni la adevărul revelației, trecând prin etapele vieții, morții și învierii lui Hristos. Böhme, incluí înd teologia în sensul extins al filosofiei, se îndepărtează de optica

teologică a lui Buther, prin a cărei Reformă se urmărea reîntoarcerea la simplitatea Scripturii și eliberarea teologiei de filosofie.

17 În terminologia biblică, prin *patriarhi* sunt desemnați cei trei progenitori tradiționali ai evreilor: Abraham, Isaac și Iacob. În *Noul Testament* sunt socotiți printre patriarhi și fiii lui Iacob și chiar David. Mai pot fi desemnați și personajele biblice cuprinse între perioada Creației până la potop (patriarhii antediluvieni) și de la potop până la nașterea lui Abraham. În perioada precedentă potopului există două genealogii, a cainiților (*Geneza*, IV, 17 – 18) și a setiților (*Geneza*, V, 3 – 31). În perioada posterioară potopului sunt descendenții lui Sem, fiul lui Noe, sfârșind cu Abraham (*Geneza*, XI). Longevitatea lor e foarte mare – în medie 800 de ani la antediluvieni și puțin peste media obișnuită la cei ce au urmat. Ulterior, patriarh este numit șeful unei grupări creștine mai cuprinzătoare.

18 *Verstand*. Böhme deosebește omul carnal, așa cum apare sub înfățișarea sa exterioară, înzestrat cu o „rațiune exterioară” (*die äußere Vernunft*) de omul spiritual, al interiorității, înzestrat cu „intelect” (*der Verstand*). Numai acesta

poate depăși diversitatea sub care ne apare datul empiric, pătrunzând la esențe. Franck, Weigl, von Baader au atribuit acestor termeni același sens; de asemenea, Schelling și Fichte în scrierile lor târzii au renunțat la sensul kantian, sub care circulă de obicei aceste concepte (intelectul, *Verstand*, ca facultate a cunoașterii naturii prin concepte, și rațiunea, *Vernunft*, ca facultate care operează cu ajutorul principiilor asupra celor care depășesc datul sensibil), pentru a reveni la sensul inițial al lui Böhme. Intuiția intelectuală (*Verstand*) e scurtă și pătrunzătoare ca o străfulgerare; ea desemnează, după KOYRE) (op. cit.), rațiunea intuitivă, inteligența, pe când *Vernunft* desemnează intelectul, rațiunea rezonantă, discursivă (p. 71 zbs.). Privite sub aspectul întrebuirii (imanentă și transcendentă), sensurile date de Kant și Böhme intelectului și rațiunii se opun; dar din punctul de vedere al valorii pe care o acordă celor două facultăți, sensurile se unesc, intelectul fiind atât în epistemologia lui Kant cât și în mistica lui Böhme facultatea supremă, iar rațiunea o facultate destinată să pună intelectul în valoare – fie pregătindu-l, ca expresie a omenescului

imperfect, la Böhme - fie prelungindu-l dincolo de limitele sale, ca expresie a omenescului scrutaător, conștient de propria-i imperfecțiune, ca la Kant.

10 în *A patra epistolă teosofică*, Böhme identifică *sufletul (die Seele)* cu „principiul Tatălui”, „un foc aprins care luminează”, devenind „o cauză a naturii și a vieții” (*Scrisoare către Paul Keym*, p. 73). Transpus într-mi limbaj modern, sufletul are, la el, o valoare gnoseologică: prin acesta se poate cunoaște atât lumea obiectelor materiale, cât și cea divină (chiar dacă numai fragmentar) - spre deosebire de corp, care e format din elemente, ha Böhme, „problema fundamentală a filosofiei”, după cum observă GKRD HAFNSCH (*Jakob Böhme und die Dialektik der Erkenntnis*), chiar dacă se pune, nu este tratată explicit și nu rezultă nicio soluție definitivă; cu toată indecizia sa, el a „judecat sufletul ca pe un obiect conștient, parte a unui *întreg activ*” (p. 189). KORAKOWSKI (*Main Currents of Marxism. Its Origin, Growth and Dissolution*) distinge în sufletul omenesc văzut de Böhme „antagonismul intern”, rezultat din conflictul dorințelor (p. 37).

„comprehensiune”, intuiție sensibilă și nesensibilă, cu reversul său, *Unbegreiflichkeit* – „incomprehensibilul”, imposibilitatea de cuprindere și de formare a intuițiilor. KOYRÎ (op. cit.), consideră *Begriff*, *begreiflich* și *unbegreiflich* în sensul derivat de la *comprehendere*: „a primi”, „a sesiza”, „a atinge” – ridicându-le deasupra lui *Verstand*, *verstehen*, provenite din *intelligere*, prin care este perceput exteriorul lucrurilor (p. 42 zbs.).

21 în termenul *Qual*, HEGEL (*Prelegeri de istorie a filosofiei*) vede expresia „negativii am absolute”; el e cel care diferențiază Unul, în calitatea sa de „rupere interioară”. Aceasta este mișcarea din care rezultă izvorârea (*Quellen*) (pp. 385 – 386). Lui Hegel i se pare interesant jocul de cuvinte *Qual-quellen-Qualität*, prin care, în urma activității rezultă viața. KOYRE (op. cit.) descifrează în acest *Qual* „fundamentul ființei și al vieții” (p. 200), în care „suferința inconștientă, dorința niciodată împlinită” este „o mișcare perpetuă fără obstacol și fără scop”. Schopenhauer a preluat în metafizica sa caracterul obscur și totodată demonic pe care Böhme l-a imprimat vieții.

22 Diavolii.

23 în Cărțile I-II ale *Genezei* se spune că Dumnezeu, după ce a creat lumina, firmamentul, stelele, plantele, peștii, păsările, animalele terestre, în cea de-a șasea zi din cele șapte originare, l-a făcut pe om, asemeni chipului său, spre a domni asupra pământului și a viețuitoarelor sale. O altă povestire biblică spune că omul a fost creat din țărână și lăsat de creator într-o grădină; femeia încă nu exista. Dumnezeu o face dintr-o coastă a bărbatului, pe când acesta dormea. La un moment dat, cuplul primitiv mănâncă fructul unui arbore interzis de Dumnezeu, fiind expulzat din grădina plăcerilor, pentru a duce o viață de muncă dură. La Böhme, pedepsirea omului este anterioară consumării fructului, căruia îi acordă o importanță minoră. Ulterior, Adam, omul, devine tatăl lui Cain, Abel și Set.

24 După cum se vede, Böhme respinge ideea creației *ex nihilo*, care de altfel nu se află expusă nicăieri în Scriptură. La filosoful german, există o voință originară, care nu ajunge să se manifeste în obiectul creației, rămânând astfel inconștientă.

26 Valoarea mistică a numărului 7, la

care face apel Böhme, relevă influența alchimiei și a *Kabalei* (cunoscută de el, după KOYRE, op. cit.) prin intermediul celei dintâi). Există astfel, 7 spirite originare ale lui Dumnezeu sau ale salnitrului divin, 7 aștri și 7 îngerai ai *Apocalipsului*: de asemenea, 7 niveluri ale transformării metalului, cu 7 operații respective și 7 „focuri” de purificare. Acest cadru moștenit de la tradiție, este de părere Koyră, începe cu timpul să-l deranjeze pe filosof, dar nici nu poate renunța. De aceea, Dumnezeu este investit cu un corp și o natură. În corpul viu există cu necesitate 7 surse ale Vieții – deci și în corpul omului, care este imaginea lui Dumnezeu. Mai târziu, continuă Koyre, dificultatea distribuirii acestor 7 puteri în trei principii și coordonarea cu cele trei persoane ale Trinității se accentuează. Astfel că apar 6 forme ale naturii, dar pe care, ne atrage atenția Koyră, Böhme le numără de patru ori. Deci există 6 forme – calități în fiecare din cele trei lumi și încă 6 forme – puteri ale naturii eterne a lui Dumnezeu (p. 275).

26 Böhme sesizează opozițiile – afirmă HEGEL(*Prelegeri de istorie a filosofiei*) – „în chipul cel mai dur, mai aspru; dar el nu

se lasă descurajat de asprimea lor pentru a afirma unitatea lor” (p. 402). KOLAKOWSKI (*Main Currents of Marxism. Its Origin, Growth and*

Dissolution) semnalează contradicția ca pe o categorie ontologică, pentru prima oară în opera lui Böhme, care deși e învăluită „într-un nor de vapori dens și mișcător”, „deschide totuși un capitol nou în istoria dialecticii” (p. 36). Structura gândirii sale mistic-dialectice implică, după GERD HAENSCH (*Jakob Böhme und die Dialektik der Erkenntnis*), „forma de bază a negării negației” (= „întreirea”): 1. perspectiva asupra identității substanțiale a esenței („abisul”); 2. stabilirea sciziunii („duplicarea”) acestei „unități” nedeterminate în momentele sale opuse, în autodiferențierea sa esențială (= primul și al doilea principiu sau „binele” și „răul”); 3. conceperea „asertiunilor contrarii” sensibile, în care tezele opuse sunt dezvoltate concret (pp. 203 - 204). El se ridică deasupra doctrinei tradiționale a răului-negație, investind acest principiu al răului cu rolul de oponent al binelui în jocul dialectic al ontogenezei. MARTENSEN (op. cit.) însă, îl consideră deficitar din punct de

vedere dialectic (p. 48).

27 „De trei ori sfânt”.

28 Giâbir ibn Hayyâm, fondatorul alchimiei arabe, a numit nitratul de potasiu (KNO_3) *salnitru* sau salpetru (*sal petrae*, *sal pietrosum*). Böhme nu desemnează prin acest termen o substanță concretă, ca în alchimie, ci creează sensul său filosofic, anume de substanță generică, necreată, eternă ca și Dumnezeu. El însă nu-i precizează îndeajuns conținutul. HEGEB (*Prelegeri de istorie a filosofiei*) are dreptate când îi reproșează că nu ne dă o imagine clară asupra acestuia (p. 386), dar exagerează, coborând sub nivelul științific, când afirmă că „flecăreala” lui Böhme asupra acestui „mare Salpetru” „este o stâlcire a cuvântului *sal nitri*, salpetru (*Salpeter*) – în dialectul austriac și *Salniter* – comisă de un pantofar” (*ibidem*). Aceeași imprecizie și „semnificație variabilă” o sesizează și KOYRE (op. cit.), pentru care salnitruul „nu este încă materie”, ci interpenetrarea forțelor divine sau forțele însele în interpenetrarea și interacțiunea lor veselă” sau „pământul” manifestat în „solidificarea puterilor Tatălui” sau „o formă (*Gestalt*) a gloriei divine” (p. 115).

Koyră este de părere că Böhme, pe când elabora *Aurora*, nu cunoștea decât „imperfect și de la a doua mină” alchimia lui Paracelsus, în care sarea (*sal* din *Salliter*) apare ca „putere sau principiu al solidității, uscăciunii, rigidității, durtății și materialității” (p. 115 zbs.). El distinge între sensurile date de Böhme un *salnitru I*, care este „germenele protoplasmatic” și un *salnitru II*, care este „corpul format de sursele spirite ale acestei protoplasme” (p. 146 zbs.). De remarcat că Böhme oscilează între formele grafice de: *Salniter*, *Salnitter*, *Salliter*. E posibil ca prin această inconsecvență să fi intenționat înregistrarea diferențelor de pondere alchimistă și filosofică în context.

29 Este inspirat de unul dintre elementele simbolice ale alchimiei, mercurul – solvent al aurului și argintului; denumirea sa latină, *hydrargyrium* înseamnă „argint lichid”. În *A 23-a epistolă teosofică*, adresată lui *Christian Steinberger*, mercurul este considerat „temeiul tuturor metalelor” (p. 174), apărând totodată ca unul din cele trei elemente (sulf, mercur, sare) care alcătuiesc omul (p. 176). După MARTENSEN (*op.*

< c ă t .) , expresia simbolic ă a primei propriet ă ŝi naturale e sarea, contract ă ia; a celei de-a doua e mercurul, expansiunea (pp. 68 - 69). Prima „orienteaz ă fiin ă a spre sine, a doua c ă tre altceva” - afirm ă BOUTROUX (*  tudes d'Histoire de la Philosophie*). Din opozi ă ia lor rezult ă „ca a treia esen ă a nelini   ŝtea sau mi   ŝcarea ne   ncet ă t ă a unui suflet care nu   ŝi afl ă binele   n sine   ŝi care nu   ŝtie unde s   -l caute” (p. 242). Transformarea primei silabe - mar - i-a dat sensul de ternei al mi   ŝc ă rii, form ă rii, specific ă rii. Este   ntotdeauna principiul „cuv   ntului   ŝi al metaleit ă ŝii”, spune KOYR  (op. cit.), pentru c ă din metal se fabric ă instrumentele care produc sunete, iar sunetul este „puterea expresiv ă   ŝi expozitiv ă prin excelen ă a, care   ncarneaz ă cuv   ntul, putere magic ă   ŝi creatoare” (p. 117). La fel ca   ŝi Paracelsus, s   rii, reprezentate de salnitru, principiu al solidit ă ŝii   ŝi corporalit ă ŝii i se opune mercurul, principiu al vie   ŝii   ŝi mi   ŝc ă rii (*ibidem*).   n *marcuriu* - mercurul alchimist transformat filosofic de B  hme - se formeaz ă ra   ŝiunea, iar de aici provine cuv   ntul, care este vehiculul spiritului, deci   ŝi al Sf   ntului Duh.

30 începe varierea formei de *marcuriu* în *marcurio* și *mercurius*.

ai» Ayys Xoc, generic înseamnă „mesager” - între cer și pământ, între Dumnezeu și oameni. Teologii orientali susțineau corporalitatea *îngerilor*, pentru a evidenția deosebirea față de oameni, ferindu-se totodată să-i facă egali lui Dumnezeu. Teologii occidentali (mai ales Tertullian) revendicau o corporalitate *sui generis*. În teologia medievală, problema îngerilor era asociată cu aceea a grației, a liberului arbitru, a predestinării.

32 Acesta este „momentul distingerii” - spune HEGET(*Enciclopedia științelor filosofice. Filosofia naturii*) - „alteritatea menținută împotriva Fiului, care este alteritatea în iubire”. Cealaltă formă a alterității, care apare ca „nemijlocire” în persoana Fiului este, după Hegel, doar o subzistență momentană, pentru că nu ființează „m și pentru sine” (p. 28).

83 MAB. TENSEN (op. cit.) sesizează faptul că „timpul a început odată cu căderea lui Tucifer și cu reacția divină corespunzătoare” (p. 213); măsurarea sa a fost pusă în dependență ulterior de conflictul dintre lumină și întuneric.

34 Böhme are în vedere în acest pasaj sensul peiorativ sub care este cunoscut *epicureismul*, anume de concentrare exclusivă asupra plăcerii personale, în detrimentul unor îndeletniciri care să depășească interesul nemijlocit al ființei umane. Epicureismul a atras însă atenția asupra faptului că în orice activitate umană plăcerea, chiar în sensul de atracție pentru un anumit gen de activitate, constituie un stimulent foarte puternic, condiționând însăși calitatea realizării. Distanța pe care o adoptă Böhme se justifică și prin problematica tratată de cele două tipuri de filosofii.

36 Ideea naturii eterne a îngerilor asertată aici contrazice ideea naturii finite a acestor creaturi, asemănătoare ființelor umane, pe care Böhme o susține în paragraful anterior. De altfel linia de mijloc caracterizează pe întreg parcursul cărții acești intermediari între lumea cerească și cea pământească.

36 Al *pietrei filosofale* (*lapis philosophorum*, XIQoc töv çiXoa bqxiv, Atooc Tâje <piXocro<plac) – problema fundamentală a alchimiei. Scopul acesteia era transmutarea metalelor neprețioase

fabricarea aurului în laborator, pe baza ideii aristotelice de materie unică, spre a găsi reme (Jiul universal a) bolilor, elixirul tinereții veșnice. Este un produs al elenismului târziu, deși există textele care atestă practici alchimiste cu mult înainte. Se spune că Cleopatra macera unele substanțe de șapte ori pentru a produce piatra filosofală. Giâbir ibn Hayvân, pe fondul căutării acesteia, a sublimat și cristalizat substanțe până aproape de starea lor pură; a preparat apa regală, acetatul de plumb etc. Raymundus I/ullus a distilat alcoolul, a preparat oxizi și uleiuri esențiale, un panaceu universal. Tot prin exercitarea acestei mistici experimentale Brand a descoperit fosforul, Bötger a dezvoltat un procedeu european de producere a porțelanului etc. Ulterior, alchimia s-a transformat în *iatrochimie*, care se ocupa de izolarea principiilor active existente în plantele medicinale. Au fost preparate astfel în laborator primele remedii sintetice de origine minerală, punându-se bazele chimiei biologice și ale chimiei farmaceutice. Pierre Vicot vorbește despre piatra filosofală ca despre „o virtute cerească specificată în toți indivizii naturii”. În obținerea sa trebuiau să

se parcurgă trei faze: neagră (prelucrarea la negru), albă, roșie (*La Clef des Secrets de Philosophie*, 2 vol, manuscrits, 1665). Apa divină era folosită în vederea tincturării metalelor și a obținerii pietrei filosofale. Paracelsus, unul dintre cei mai mari alchimiști și filosofi ai naturii din Evul Mediu, în *Tractatus de Alchimia* descrie detaliat piatra filosofală, fără însă a aduce date noi. El folosește elementele aristotelice, - dar introduce trei principii prime: sarea, sulful și mercurul. Yan Helmont, un alt mare alchimist și filosof al naturii, a făcut observații asupra creșterii plantelor și a dat numele de „gaz” mai multor substanțe aeriforme. În *A patra epistolă teosofică, către Paul Keym*, Böhme afirmă că piatra filosofală e verde și că în ea se află tinctura „cea mai rafinată” (p. 74).

87 Provine din accadianul *karabu* și simbolizează forța, agilitatea, inteligența. Sunt ființe cu cap de om, corp de taur sau leu și aripi de vultur - incluse totuși printre îngeri. În *Geneza*, heruvimii stau de pază la intrarea în Paradis, în *Psalmi* se identifică cu forma norilor norul pe care stă Dumnezeu; alte descrieri se găsesc în *Ezechiel* și în *Apocalipsul lui Ioan*.

38, Docul Soarelui”.

39, Să fie” ca „centrul naturii”.

40 Ideea de *mânie* a lui Dumnezeu aparține unui stadiu timpuriu și antropomorfic. În *Biblie* are un sens etic. Dispoziția către păcat trezește mânia divină. A constituit un element de disciplinare a poporului israelit. „Mânia” (*Grimm*) naturii este considerată de GERD HAENSCH (*Jakob Böhme und die Dialektik der Erkenntnis*), un izvor al problemei cunoașterii” (p. 202 zbs.).

41 Spiritul viu.

42 Epicureicii au explicat sufletul prin *căldură*.

43 Apa.

44 De aici începe și variația termenului *salnitm*.

46 „Infernul pentru noi”.

46 Se referă la Uutlier, inițiatorul Reformei în cadrul catolicismului. A studiat teologia, muzica și dreptul la Magdeburg, Eisenach și Erfurt, în 1510 face o călătorie la Roma, a cărei viață pontificală îl dezamăgește, și care va deveni mai târziu obiectul unor critici vehemente. Tra - duce *Noul Testament* după textul grec publicat de Erasm în 1516; ulterior traduce și

Vechiul Testament, constituind, împreună, cea mai bună tălmăcire germană a *Bibliei*. A luptat contra catolicismului politic și a fanatismului religios; una din contribuțiile sale esențiale constă în înlocuirea limbii latine în slujba liturgică cu germana vorbită de popor.

47 Ființa, la Böhme, se realizează prin *dragoste*; prin această idee „remarcă CH. Secrétan (*Ta Philosophie de la liberté*), se reia doctrina lui Richard de Saint-Victor (p. 98).

48 *Wesen*. De regulă, Böhme înțelege prin acest termen „ființa” – divină, umană și subuinană.

49 Se referă la parabola samariteanului din *Evangelhia lui Luca* în care se arată, printr-un exemplu, ce este omenia.

60 în original este tot un regionalism: *pochen*.

61 *Wesenheit*.

52 Varietate de cuarț, folosită frecvent în arta decorativă; e o anhidridă criptocristalină, care se regăsește sub formă sferică. De obicei este galben, roșu, brun – fie mat, lucios sau opac.

53, Să-l laudăm pe Dumnezeu”.

54 După KOYRÉ (op. cit.) termenul

spekulieren, provenit din limba latină de la *speculare*, *speculum* =, a oglindi", „oglinďă", înseamnă a servi drept oglinďă adevărului divin, a-l reflecta în sine, a-l revela (p, 287 zbs.).

B5 *Weltliche Recht* nu este un concept juridic, ci e gândit mai mult ca un preconcept sau o situație juridică; ei desemnează îndemnurile și îndatoririle cuprinse în primele Cărți ale *Vechiului Testament*, care trebuie să regleze comportamentul și relațiile interumane, conform ordinii divine.

fie în ebraică, *gabrij el* înseamnă „omul lui Dumnezeu". Este investit cu puteri de înger pedepsitor și are înfățișare de vultur. În *Apocalipsul lui Ioan* este desemnat drept conducătorul îngerilor.

67 în ebraică, *repha el* înseamnă „Dumnezeu a vindecat". Este considerat ajutorul atotpriceput al oamenilor. Are o funcție importantă în război. Ca și Mihail și Gabriel este conducătorul îngerilor. E în relație cu Soarele și cu ziua acestuia, duminica; de asemenea, e îngerul lui Mercur (în Evul Mediu târziu). Are înfățișarea unui scorpion și reprezintă puterea - de aceea are și dreptul de a

pedepsi (ca și ceilalți îngeri).

68 în ebraică, *un el* înseamnă „lumina mea este Dumnezeu”; ca Dumnezeu-lumină el îl reprezintă pe Duhul Sfânt. Poruncește peste cer și infern; e îngerul planetelor, al Soarelui și al zilei acestuia, patronează pacea și sănătatea. În urma judecății, el deschide poarta infernului și îi aduce pe morți înaintea scaunului de judecată. Ca și ceilalți îngeri este investit cu dreptul de a pedepsi.

59 Citatul este din *Psalmi*, 5,4.

80 De multe ori revine pe parcursul cărții parabola talanților din *Evangelia lui Matei*, în care se încurajează inițiativa, pledându-se pentru munca și câștigul cinstit.

AREXANDRE KOYRB (op. cit.) este de părere că primele șapte capitole ale cărții oferă o unitate a compoziției care nu se mai regăsește în același grad în celelalte. Astfel, istoria celor trei regate e repetată de trei ori fără modificări importante. De aceea, el conchide că Capitolele VIII-XIII ȘI XIV-XXVI au fost gândite și redactate în momente diferite (p. 125).

62 Practică îndreptată în detrimentul oamenilor, animalelor și roadelor

pământului.

83 Diavol.

64 *Reiben*, regionalism.

85 Apocalipsul lui Ioan, 12,9.

89 Spiritul.

87 *Essenz*. Böhme folosește aici termenul alchimist pentru cel filosofic de „Esență” (*Wesen*).

98 *Voința* primordială, pornită din abisul fără sfârșit, e răspândită în întreaga natură, e preluată de Trinitate și se răsfârge asupra eului; „se vede pe sine în eu” – spune HEGER (*Prelegeri de istorie a filosofiei*, p. 393).

89 *În den Sinn*. Böhme desemnează prin acest termen atât organul sensibilității, cât și pe cel al cunoașterii în sens larg sau chiar conștiința Țacestuia, „cugetul”.

70 *Voința*.

71 *Mayeta* se referă la dominarea forțelor oculte ale naturii și vieții, umane. Are fie un caracter *mimetic*, conform căruia asemănătorul acționează asupra asemănătorului (prin el s-a descoperit puterea curativă a plantelor medicinale), fie *simpatetic*, care se bazează pe afinitatea dintre lucruri. *Magia neagră* și vrăjitoria sunt practicate în dauna cuiva, prin diferite

procedee, formule, gesturi ale magului.

— *Magia albă* se află în serviciul cultului, intenționând îndepărtarea demonilor care provoacă bolile, asigură protecția indivizilor prin talismane, ritualuri de fecunditate pentru plante, animale, oameni.

72 *Person*, pentru că din ea se naște Fiul.

73 Naștere a lui Dumnezeu.

74 Nexpopavreia este o formă de divinație cunoscută încă din antichitate și practică până în zilele noastre; constă din examinarea cadavrelor, evocarea spiritelor celor dispăruți, pentru a descifra evenimente prezente sau viitoare.

75 Spiritul animalic.

78 Ein... finsteres Wesen.

77 Ceas cu apă folosit în antichitate și Evul Mediu. KXxreiv = „a zbura”; βScap = „apă”. Grecii se serveau de clepsidră în tribunale „pentru a măsura timpul de care dispuneau vorbitorii. Romanii au împrumutat-o de la greci, folosind-o, de asemenea, în tribunale. Acest ceas măsura exactă a timpului, apa curgând când mai repede, când mai încet, în funcție de temperatura aerului.

78 E *Psalmul* 5,4.

79 *Gemüth*. Acest termen care în filosofia modernă desemnează „sufletul” ca facultate de cunoaștere este folosit rar de Böhme în schema sa gnoseologică. El se referă la conștiința fondului receptiv uman.

80 în comparație cu căderea luciferică – afirmă MARTENSEN (op. cit.) – căderea în păcat a omului „este doar o *indecizie*; această indecizie e caracteristică omului” (p. 233). „Relația omului cu Dumnezeu și cu diavolul este de indecizie; omul e înclinat să slujească la doi stăpâni...” (*ibidem*).

81 Teologul.

62 *Am Anfang* = „la început”.

83 Mistica protestantă, remarcă R.H. I/EENHARDT (*La mystique protestante*. În: *Encyclopédie des Mystiques*), nu e căutată pentru sine „Nu e exaltată”; teologia Reformei este centrată asupra cuvântului (p, 358).

84 *Anfang*.

88 *Wort*; este, ca și celelalte, numai o particulă.

84 Făcu.

87 Dumnezeu.

88 Cer.

89 Și.

- 90 Pământ.
- 91 El.
- 92 Pe.
- 93 în
- 94 l-*Moise*, 1,3.
- 95 A zis.
- 98 Cuvântul.
- 97 Dieser Verstand.
- 98 Este vorba, totuși, de două spirite.
- 99 Vermögen.
- 100 Verstand.
- 101 îngerii.
- 102 Verstand.
- ios Verstand.
- 104 Ziuă.
- 106 Noapte.
- ioe Verstand.
- 107 Verstand.
- 108 De spiritele originare.

109 Calvin (1509 - 1564), reformator protestant și teolog. A studiat latina, logica și filosofia la Paris, luându-și doctoratul în drept (Orléans, 1532). În 1534 are loc ruptura definitivă față de catolicism, devenind reformator protestant. A scris un Comentariu la *De clementia* a lui Seneca. În 1536 publică *Institution de la religion chrétienne*, o carte de mici proporții, dar

care a făcut epocă; edițiile ulterioare au extins-o de 45 ori. Ideile sale sunt următoarele: cunoașterea lui Dumnezeu există natural în mintea omului, iar Creația este o revelație a atributelor sale esențiale. Omul, însă, este orbit de starea sa de păcat, având nevoie de completa revelație aflată în Scriptură. Natura este Dumnezeu – totuși, divinitatea nu e identificată cu opera sa. Păcatul provine din voința creaturii. Omul e o ființă pură, pe de-o parte, asemeni imaginii divine, dar căderea și corupția datorate primilor părinți ai speciei s-au prelungit asupra întregii posterități. Doctrina cu privire la rolul lui Hristos ca mediator între Dumnezeu-Tatăl și oameni este conformă vechii teologii. Predestinarea are o bază filosofică și religioasă, fiind considerată un act *arbitrar* al lui Dumnezeu.

110 Alt sens în care Böhme folosește termenul *Begreiflichkeit* (nota 20), anume pe lângă capacitatea de receptare este și obiectul receptării, „condensarea substanței”, corporalitatea”, care e supusă transformării, deci care „moare” odată cu prefacerile ei.

111 Muarvjptov-ou = „inițiat”. Scopul misterului este – pentru cei care-l practică –

salvarea omului ca individ, precum și prosper ar ei comunității. Are caracter de *inițiere*, când un individ intră într-o societate căreia îi aparține prin naștere și *esoteric*, când secretul e cunoscut numai de inițiat. În teologia catolică, misterul e un adevăr supranatural, care nu poate fi cunoscut prin capacitățile naturale ale intelectului uman

— Este comunicat prin revelația divină și este propus ca obiect al credinței. Din punct de vedere teologic, există: *mister în sens larg* - de ordinul al doilea - adevărurile la care nu are acces intelectul creat; numai prin speculații raționale în afara revelației divine (misterele existenței spiritelor pure, crearea Universului în timp și nu *ab aeterno* etc.);

— *Mister în sens restrâns* - de ordinul întâi - adevărurile față de care nu numai existența, dar și natura internă transcende absolut capacitățile intelectului creat (misterul Trinității, al încarnării verbului divin etc.).

112 Apă.

113 Da fel ca mai înainte, Böhme le consideră pe amândouă *un* spirit, datorită felului în care se potențează reciproc.

114 A creat. E fv-V.

116 Originar. Există la Böhme o *matrice de foc*, ca sursă a Universului (născută din primul principiu) completată cu o *matrice acvatică*, sursă a apei celei mai pure, destinată să alcătuiască firmamentul. *Limbus* este puterea procreatoare, iar *matrix*, capacitatea de a concepe. KOYRÉ (*La Philosophie de Jacob Boehme*) descifrează în acțiunea celor două tincturi sau „principii” ale vieții, *limbus* și *matrix*, o concepție vitalistă astro-biologică (p. 222). *Îl vom dreifachen Leben des Menschen* („Despre viața întreită a omului”), *limbus* și *matrix* sunt înlocuiți cu *tinctura* (principiu masculin) și cu *matrix* (care apare ca principiu feminin); *tinctura* reprezintă viața și mișcarea, *matrix*, imobilitatea și materialitatea. Acțiunea filosofică a *tincturii* nu poate fi înfățișată pe de-a-ntregul - se exprimă Böhme în *A 23-a epistolă teosofică, către Christian Steinberger*

— Pentru că nu există nicio putere de a o surprinde” (p. 173). MARTENSEN (op. cit.) o determină ca *substantia intra substantiam*, „ca o energie volatilă subtilă, ce acționează atât fizic cât și spiritual” (p. 32).

1,4 De om.

117... *die Geburt der Erde stehet in ihrer Geburt...* Nesupunându-se rigorilor logicii formale, Bóhme nu realizează că definiția sa e circulară. Gândul pe care vrea să-l exprime este identitatea cu sine a pământului, dar și cu divinitatea.

118... *se bleiben sie auch ein Toi...*; a se vedea nota 110.

119 Termenul nu aparține limbajului creștin; e grecesc clasic. Platón a desemnat pentru prima dată studiul asupra lui Dumnezeu sau al zeilor cu ajutorul logosului (*Republica*, II, 379 a, 5 – 6) – se distanța astfel de discursul mitic al poezilor. Pentru Aristotel, *teologia* era „filosofia primă” sau „știința principiilor prime”, devenind scopul final al oricărei cercetări filosofice, ca gândire asupra ființei. După el a fost numită „metafizică” partea filosofiei care transcen, de lumea naturală, sensibilă. Da teologii greci, *theologia* este doctrina Trinității.

120 Dumina.

121 Alchimia servea drept postulat al filosofiei naturale mistice; aceasta stipula că prin transmutarea metalelor prin procese chimice se separă ceea ce este pur de ceea ce este impur, pentru a se ajunge la esența

(*residuum*). Prin practicile alchimiste se spera pătrunderea tot mai adâncă în misterele naturii, fiind corelate cu regenerările lui Hristos prin intermediul omului. Bohme a suferit influența celui mai celebru alchimist al vremii, Paracelsus, de la care s-a inspirat și în privința terminologiei, desemnată de unii comentatori drept „barbară”. Datorită lui a dedus cele trei elemente de bază ale lumii: *sarea*, *mercurul* și *sulfur*, care trebuie văzute prin prisma spiritului care se află în ele. *Tinctura* este o natură mijlocitoare între spirit și corp, o energie volatilă subtilă, care acționează atât în plan fizic, cât și spiritual. Ei i se adaugă *limbus*, care este puterea procreatoare, *matrix* sau capacitatea de a concepe etc.

122 Acid azotic. Cunoscut de la începutul secolului al IX-lea și obținut prin acțiunea vitriolului și a aluminiului asupra salnitrului și se numea *aqua fortis*. J.R. Glauber l-a preparat prin acțiunea acidului sulfuric asupra azotului și l-a numit *spiritus acidus nitri* sau *spiritus nitri fumans Glauberii*.

123 Se referă la Dumnezeu și la instrumentul său de orientare: *intuiția*

diuini, de altă natură decât *intuiția umană*, desemnată prin „comprehensiunea aspră”, deăcare dispune omul în vederea cunoașterii.

124 *Du unbsgreiflicher Mensch* - om lipsit de instrumentul cunoașterii, de o „facultate” de bază, deci deficitar în plan uman.

126 Im Sinne.

128 Întrucât nu face obiectul creației divine; a se vedea notele 3 și

151.

127 Este vorba de abisul anterior existenței, de *TJrgrundjungrund*, cum se va vedea ulterior.

128 vibrația sau mișcarea.

129 Personificarea se datorează calității sale de generator de excepție.

ia» Iisus Hristos.

131 Apa.

132 Pruncul și mama.

133 A învățaților.

134 Intelectul este, la Böhme, instrumentul particularului, ca și comprehensiunea exterioară, față de comprehensiunea divină, care este universală.

136 Sursa completă este: *Matei*, 25,26 -

27; Luca, 19,22 - 23.

136 Teoriile cu privire la similitudinile existente între *macrocosmos* și *microcosmosul uman* au circulat atât în Antichitate, cât și în Bvul Mediu. Paracelsus însă a dat dezvoltarea maximă a acestei idei de corespondență, conform căreia fiecărui organ al corpului omenesc i se potrivește un astru, precum inimii Soarele, splinei Saturn, creierului Tima etc. Această viziune asupra Universului, influențată de scrierile neoplatonice și ermetice, s-a dezvoltat în opoziție cu tradiția aristotelicogalenică, dominantă în universitățile timpului. Paracelsus a interpretat în manieră alchimistă *Geneza*, sub influența noii sale abordări observaționale a naturii. Creația este deci opera unui alchimist divin, care a separat ființele și lucrurile de pe pământ și din cer din *prima materia*, lipsită de formă. În lucrarea sa *Opus Paragranum* (*Sämtliche Werke*. Erster Band, Jena, Gustav Fischer, 1926), Paracelsus expune cele patru fundamente ale teoriei sale: filosofia, astronomia, alchimia și morala. Primul dintre ele, filosofia, cuprinde cercetarea pământului și a apei, întinzându-se atât asupra lucrurilor „sferei de sus”, cât și a

celor ale „sferei de jos”. Al doilea fundament, astronomia și astrologia, se ocupă de aer și foc, manifestându-și interesul față de aștrii din „sfera de jos”, contrastând și întâlnindu-se totodată cu filosofia, care se interesează de mineralele din „sfera de sus”; de unde ideea că mineralele și aștrii sunt, în cele din urmă, unul și același lucru. Aceste regăsiri încrucișate ale materiei unice sunt folosite de Paracelsus în căutarea remediilor optime la dereglările organismului uman. Astronomia este, după el, alături de filosofie (inclusiv mineralogia), un temel al medicinei, cu ajutorul căreia poate fi cunoscut omul. De aici el deduce că safirul vindecă antraxul, că lepra roșie se tratează cu aur potabil, iar cea albă cu argint – amestecate cu vin bun; tușea se explică prin vântul de est și de vest, febra prin cutremurele de pământ, pulsul e influențat de bolta cerească, iar fizionomia e condiționată de aștri. Există un Soare în apă și unul pe cer – spune el –; ceea ce se află la polul antarctic se află și la cel arctic, iar ceea ce se află la polul arctic își află reflexul și în om (pp. 352 – 353). Cerul este omul, iar omul este cerul... și cerul este doar un om

(p. 370).

137 Aluzie la transformarea esențială trăită de Adam în urma încălcării restricției divine de a cunoaște cele interzise lui (simbolicul fruct oprit); corporalitatea sa cerească s-a transformat într-una calitativ diferită, pământească, la limitele căreia el a trebuit să se adapteze ulterior.

138 Böhme construiește în jurul vechii imagini asupra acestei planete, care ar patrona războiul și violența. Simbolul său alchimist, fierul, se raportează, de asemenea, la reprezentarea antică asupra acestui astru al nopții.

138 Astrul cel mai important dintre cele șapte planete este simbolizat de elementul cel mai important în ierarhia alchimistă – aurul. El reprezintă, de asemenea, lumina – elementul cel mai puternic al existenței (este prezent ziua, când se desfășoară majoritatea activităților existențiale), precum și organul de maximă vitalitate al corpului omenesc – inima.

140 *Marcu*, 10,25.

141 Böhme greșește, căci planetele fiind situate la distanțe diferite față de Soare, perioadele lor de revoluție nu pot fi egale – deci de un an la toate, asemeni celei

a Pământului; timpul lor de rotație în jurul Soarelui este: Mercur 88 zile, Venus 225 zile, Pământul 365 zile, Marte 687 zile; Jupiter și Saturn, în pofida marii circumferințe și a distanței față de Soare au, de asemenea, o perioadă de revoluție, de 11,5 ani prima și de 29,5 a doua.

142 Distanța stabilită de astronomia modernă este mult mai mare: 228 mii, km, sau 47.204.968,93 leghe; o leghe terestră este de 4,83 km.

143 Jupiter, legiuitorul zeilor și al oamenilor este reprezentat de un astru al zilei, provenit din lumina primordială (strălucirea sa este a doua ca intensitate în sistemul solar). În alchimie i se asociază cositorul.

144 Planeta Marte.

145 Saturn, de asemenea un astru important prin apartenența sa la lumina formatoare, simbolizează cruzimea. Alchimia a desemnat un metal greu - plumbul - care să-l reprezinte.

146 Azi știm că este de 1.430 mii, km, față de Soare sau 296.069.565,123 leghe.

147 Eui Venus, alchimia i-a asociat cuprul; dragostea pe care o patronează și strălucirea sa nocturnă (e cea mai

strălucitoare planetă a sistemului nostru solar) i-au fost atribuite încă mult înainte.

148 Eumina.

149 Mercur este investit de tradiție cu înțelepciune și îndemânare *T.* i se atribuie bisexualitatea.

160 Wesen.

161 *Ungmnd.* În *A șasea epistolă teosofică*, Böhme identifică *abisuf* cu Dumnezeu, cu eternul Unu, „care nu e nimic și care totuși se află în toate lucrurile” (p. 100). HEINZ R. SCHMITZ (*L'Option de Boehme*) este de părere că în această idee, care desemnează „fondul insondabil al tuturor lucrurilor și al divinității înseși”, se regăsește ecoul vechilor mituri germanice, create în jurul zeilor Wotan și Thor, adaptat rigorilor gândirii creștine (p. 58). KLOYRE (op. cit.) semnalează existența termenului încă înaintea lui Böhme, având sensul de „absență a rațiunii”, „pseudo-rațiune”, „pseudo-dovadă”. Contribuția lui Böhme este aceea de a-i fi atribuit o valoare ontologică (p. 280). Dar el – afirmă Koyre – asemeni misticilor clasici „nu deosebește acest Absolut *absolut absolut* al Absolutului ca fond și sursă creatoare a întregului... „(p. 281). Schelling, în *Philosophische*

Untersuchungen über das Wesen der menschlichen Freiheit, continuă Koyré, a confundat *Ungrund* (absolutul absolut absolut), *Urgrund* (absolutul ca fundament și cauză ultimă a lucrurilor) și *Abgrund* (abis arzător și fără sfârșit), „falsificând teoria lui Böhme, ca și înțelegerea acesteia de către istoricii de după el”. Confuzia dintre *Ungrund* și *Abgrund*, spune el, a fost favorizată și de Schopenhauer (*Über die vierfache Wurzel des Satzes vom zureichenden Grunde*, Cap. II), care apropie *Ungrund* al lui Böhme de *Isuoo?*—ul gnozei valentinienne (p. 281 zbs.). Manifestarea acestui abis este, după HB GBL/ (*Prelegeri de filosofie a religiei*), autocontemplare, reflectare în sine, determinare concretă în genere” (p. 463). MARTBENSEN (op. cit.) vede în abis TrX-/ipa> (ca – „ceva care încă nu s-a dezvoltat din sine” și în care își află sediul „o voință originară fără sfârșit” (p. 57). BOUTROUX (*Études d'Histoire de la Philosophie*) interpretează abisul ca imposibilitate a existenței vreunui fundament al divinității dincolo de această idee (p. 228). Ca „postulat unității tuturor contrariilor” – afirmă GERD HAENSCH (op. cit.) – („nimicul” și „întregul”) el reprezintă

„o tranziție și o cotitură a mișcării cunoașterii”. El se află „la un nivel limitrof al generalizării”; în calitate de „specie a celulei germinatoare gnoseologică (și ontică), cuprinde în sine potențial contrariile celei mai înalte identități” (p. 202). În acest sens, JÖZEE PIÖRCZYNSKI (*Jakuba Böhme* *teoria absolutu*) vede în această idee echivalabilă cu absolutul *nimic* și *totul*: „nimicul tuturor definițiilor” și „totul ca totalitate potențială a ființei și neființei”.

152 Este o interogație. Din acest pasaj reiese că Böhme presupune o natură eternă existentă în Dumnezeu înaintea creației. Ea nu poate fi nici „cuprinsă”, nici „înțeleasă”, pentru că nu face nici obiectul intuiției, nici al percepției noastre imediate, devenind cu necesitate obiectul revelației. H.B. MARTEN SEN (op. cit.) afirmă ca o condiție a existenței spiritului în „viață, putere și lumină” includerea „celuilalt”, a contrastului său, care este natura, inconștientul, ce lucrează instinctual. Prin urmare, spune el, problema lui Böhme nu este doar una de unitate și triplicitate (unul absolut față de trinitate și inclus în ea), ci și o problemă de unitate și dualitate a

spiritului și naturii, întrucât Dumnezeu trebuie conceput, în același timp, ca spirit și natură (p. 40).

153 Erdenkloß.

154 După *Biblie*, la început a fost cuvântul (1 - *Geneza*, 3; *Ev. Ioan*, 4,1) - ceea ce necesită un intelect.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

1. ANDERSON, BO...*Du solst wissen es ist ans keinem Stein gesogen"* Studien zu Jacob Böhmes „Aurora oder Morgenröte im Aufgang". Stockholm, „Acta Universitatis Stockholmiensis" Almquist and Wiksell International, 1986, 272 p.

2. BANFI, ANTONIO. *Jakob Böhme. Scritti di religione*. Traduzione, introduzione e note di Antonio Banfi. Torino, G.B. Paravia, 1924, XX + 93 p.

3. BARTSCH, G. *Jakob Böhme. Symposium*. „Deutsche Zeitschrift für Philosophie", 23, nr. 3, 1975, pp. 483 - 484.

4. BERCHTENBREITER, IRMGARD. *Achim von Arnims Vermittelrolle zwischen Jakob Böhme als Dichter und seiner „Wintergesellschaft"*. Inaugural dissertation zur Erlangung des Doktorgrades der Philosophischen Fakultät der Ludwig-Maximilian-universität zu München,

München, 1972,, 337 p... í: *r*.

5. BOÜTROÜX, EMIRE. *Études d'Histoire de la Philosophie*. l-afis, F. Alcan, 1925, Jacob Boehme, pp. 211 - 289.

6. BRYCE, D. *The Works of Jacob Boèhme*. With Introduction by *a*

Graduatfe of Glasgow University. Vol. T. *The Epistles*. Glasgow; D. Brÿcé ánd Son, 1886, Xĭ - 216 *p*.

7. CA ST EUUANI, GIUSEPPE. *Teosofía. Jakob Böhme*. În: „Stör J a delle Religioni”. Fondata da Pietro Tacchi-Venturi (*ed.*). Torino, Unioiie Tipográfico-Editrice, 1971, vol. IV, pp. 879 - 888.

8. DEGHAYE, PIERRE. *Dieu et la nature dans „l'Au>ore naissante”: de Jacob Böhme*. În: Antoine Favre et Rolf Christian Zimmermann. „Epochen der Natuimistik. Hermetische Tradition im wissenschaftlichen Fortschritt”. Berlin, Erich Schmidt Verlag, 1979, pp. 125 - 156.

9. DEGHAYE, PIERRE. *Jacob Böhme. Ou de la difficulté du discours sur Dieu*. „Recherches de Science Religieuse”, 67, nr. 1,1979, pp. 5 - 30

10. DEGHAYE, PIERRE. *La notion théosophique de médiation et le dualisme philosophique au 17 è et 18 è siècles*. În:

„Histoire et littérature Des écrivains et la politique”. Paris, Presses Universitaires de France 1977, pp. 323 – 381.

11. DITTRICH, OTTMAR. *Geschichte der Ethik. Die Systeme der Moral vom Altertum bis zur Gegenwart*. Vierter Band. Leipzig, F. Meiner, 1932, Heterodoxie, 1. Johann Valentin Weigl; 2. Jacob Böhme, pp. 419 – 434; 435 – 461.

12. FAÇON, NINA. *Filosofia germană în timpul Reformei. Jacob Böhme*. În: „Istoria filosofiei moderne”. Vol. I. De la Renaștere până la Kant. Omagiu prof. Ion Petrovici. București, Societatea Română de Filosofie, 1937, pp. 124 – 129.

13. FEUERBACH, EUDWIG. *Esența creștinismului*. București, Edit. Științifică, 1961, 480 p. Misterul misticismului sau al naturii în Dumnezeu. Contradicția în teoria speculativă despre Dumnezeu.

14. HAENSCH, (IBRD. *Jakob Böhme und die Dialektik der Erkenntnis*. „Deutsche Zeitschrift für Philosophie”, 26, nr. 2, 1978, pp. 191 – 208.

15. HAPNSCH, GERD. *Über die naturphilosophischen Anschauungen Jakob Böhmes*. „Deutsche Zeitschrift für Philosophie”, 23, nr. 3, 1975, pp. 415 – 426.

16. HI GBI, G.W.F. *Enciclopedia științelor filosofice. Filosofía naturii*. București, Bdit. Academiei R.S. România, 1971, Conceptul naturii, pp. 21 - 35.

17. HBGBB, G.W.F. *Prelegeri de filosofie a religiei*. București, Bdit. Academiei R.S. România, 1969, Introducere, pp. 9 - 44; Religia absolută, pp. 448 - 504.

18. HBGBB, G.W.F. *Prelegeri de istorie a filosofiei*. Vol. II. BucureșU, Bdit. Academiei R.S. România, 1964, C. Reforma, pp. 339 - 347; Filosofía modernă. I. Bacon și Böhme, pp. 351 - 402.

19. HEINRICH, GERDA. *Aspekte frühromantischer B Öhme-Rezeption. Böhme und Novalis*. „Deutsche Zeitschrift für Philosophie”, 23, nr. 3, 1975, pp. 427 - 439.

20. *Histoire de la Philosophie*, 2. Ea Renaissance, l'Ăgé classique, lê Sicclê des Euwieres, la Révolution kantienne. Yvon Bélaval (éd.), Faris, Encyclopédie de la Pléiade, 1973. Corneille Agrippa et Théôphraste Paracelse, pp. 121 - 156; De Caspar von Schwenkfeld à Jacob Böhme, pp. 232 - 247.

21. HÖPDING, HARABD. *Histoire de la Philosophie Moderne*. Vol. I, de édition.

Paris, F. Alcan, 1924, *Ea spéculation religieuse. Jacob Böhme*, pp. 74 – 83.

22. KASAI, T...*Eul*” în *doctrina Dogen și la Boehme* (în japoneză). „Journal, of Indian and Buddhist Studies” (Tōkyō), 19, nr. 2, 1970, pp. 713 – 716.

23. KAISER, W. La doctrine du langage naturii chez Jacob Boehme et ses sources. „Poétique” (France), 3, nr. 11, 1972, pp. 337 – 366.

24. KOEAKOWSKI, EBSZBK. *Main Currents of Marxism. Its Origin, Growth and Dissolution*. 1. The Founders. Oxford, Oxford Uni, veraitv Press, 1981, 7, Jacob Böhme and the duality of Being, pp. 36 – 37

25. KORN, BINST R. *Sur le premier „philosophus teutónicas” Jacob Böhme*. „Revue Thomiste”, 73, nr. 1, 1973, pp. 47 – 62.

26. KOYRÉ, AEBXANDRE. *La Philosophie de Jacob Boehme*. Paris, Bibrairie Philosophique J. Yrin, 1929, XVIII ;524 p.

27. EBMPBR, ERNST HEINZ. *Jakob Böhme: Leben und Werk*. Berlin, Union Verlag, 1976, 241 p.

28. MARTBENSEN, HANS BASSEN. *Jacob Boehme: Ilis Life and Teaching or*

Studies in Theosophy. Translated from 1 lie Danish by T. Rhys Evans. Eondon, Hodder and Stoughton, 1885, XVI J344 p.

29. NEGUEESCU, P.P. *Filosofia Renașterii*. Vol. III. Ed. a II-a, București, Editura „Cugetarea”, 1947, Cap, al Id-lea. *Misticismul*. Jacob Böhme, pp. 79 – 105.

30. PEUCKBRT, WIEE-ERICH. *Jacob Böhme. Theosophia revelata*. Oder alle göttliche Schriften Jacob Böhmes, von Alt, seidenberg, 1730, Sämtliche Schriften. Facsimile-Neudruck der Ausgabe von 1730 în elf Bänden nou herausgegeben von Will – Erich I'euckert. Siebter Band. *Mysterium Magnum, oder Erklärung über das Erste Buch Mosis* (1623). Stuttgart. Ei. Promann, Günther Ilol/.boog, 1958, vol. I, II, XVI +. + 450 p.

31. PIÓRCZYNSKI, JÓZEP. *Jakuba Böhmego teoria absoluta*. „*Studia Filozoficzne*”, nr. 11,1987, pp. 103 – 121, abstract în engleză și rusă.

32. RICHTER, E.C. *Jakob Böhme. Mystische Schau*. Hamburg, Hoffmann und Campe Verlag, 1943,95 p.

33. SCHEEEING, F.W.J. v. *Erster Entwurf eines Systems der Naturphilosophie*, zum Behuf seiner

Vorlesungen. Jena und Eeipzig, Chr. E. Gabler, 1799,322 p.

34. SCHMITZ, H.R. *L'âme et,1 Ungrund*". „Revue Thomiste", 76, nr. 2,1976, pp. 208 - 242.

35. SCHMITZ, H.R. *Jacob Boehme et l'avènement d'un homme nouveau*. „Revue Thomiste", 78, nr. 4,1978, pp. 561 - 617.

36. SCHMITZ, H.R. *L'option de Boehme*. „Revue Thomiste", 74> nr. 1,1974, pp. 35 - 81.

37. SCHMITZ, H.R. *Un mémorial de,1 Ungrund*". „Revue Thomiste", 76, nr. 1,1976, pp. 5 - 21.

38. SCHUEZE-MAIZIER, FRIEDRICH. *Jakob Böhmes Schriften*. Ausgewähit, übertragen und eingeleitet von Friedrich Schulze-Maizier. Eeipzig, Im Insel-Verlag, 1938, TJI + 413 p.

39. SECRETAN, CHAREES. *La Philosophie de la liberté*. Cours de philosophie morale fait à Eausanue. Vol. I. Paris, Hachette, 1849, Eecția a V-a Jacques Böhme, pp. 95 - 100.

40. SMART, Ñ INI AN. *Jakob Boehme*. În: „The Encyclopaedia of Philosophy". Paul Edwards (ed.), New York, The MacMillan Company and The Free Press, Eondon,

Collier – MacMillan, 1967, p. 328.

41. TEVZADZE, G.V. *Dialekticeskie idei v epohi nemetskoi Reformatsii*. „Voprosi Filozofii”, nr. 6, 1981, pp. 164 – 172.

42. TOMKOWSKI, J. *Sursele filosofiei naturii la Jacob Böhme* (în polonă) ... *Studia Filozoficzne*”, nr. 12, 1979, pp. 99 – 114.

43. VIEKEARD – BARON, J.K. *De l'intériorité comme lieu du sacré... Cahiers de l'Université Saint Jean de Jérusalem*” (Paris), nr. 1, 1975, pp. 127 – 142.

44. WEHR, GERHARD. *Jakob Böhme. Aurora oder Morgenröte im Aufgang*. I-Ierausgegeben und erläutert von Gerhard Wehr, Freiburg im Breisgau, Aurum Verlag, 1977, V + 402 p.

45. WEINHANDK, FERDINAND. *Die Gestaltanalyse*. Erfurt, Verlag Kurt Seliger, 1927, Jakob Böhme, pp. 99 – 118.

46. WEYEAXD, M. *Las influencias misticas en el romanticismo aleman* (J.A. Bengel, J. Böhme, Schelling, Novalis, Swedenborg), *Cuadernos de Filosofia*” (Argentina), 12, nr. 18, 1972, pp. 286 – 296.

47. WOKE G A ST, S. *Jakob Böhme, Friedrich Christoph Oetinger und der junge Schelling... Wissenschaftliche Zeitschrift der Friedrich Schiller Universität*” (Jena), 25, nr.

1,1976, pp. 163 – 172.

Pentru detalierea ideilor tratate în prezenta ediție critică au mai fost consultate și sursele documentare:

— *Dictionary of the Bible*. Tames A. Selbie (ed.), Edinburgh, T. and T. Clark, 1909.

— *Dictionary of the History of Ideas. Studies of Selected Pivotal Ideas*. Philip P. Wiener (ed.), New York, Charles Scribner's Sons, 1973.

— *Dictionary of Philosophy and Psychology*. James Mark Baldwin (ed.), Gloucester, Mass. Peter Smith, 1960.

— *Dictionnaire de droit canonique*. André d'A valon (ed.), Paris, Hippolyte Walzer, Eibrairie-Editeur, 1889.

— *Enciclopedia Italiana di Scienze, Lettere ed Arii*. Istituto della Enciclopedia Italiana, Roma, 1951.

— *Encyclopaedia of Religion and Ethics*. James Hastings, M. A „D.D. (ed.), Edinburgh, T. and T. Clark, 1910.

— *Encyclopaedia Universalis*, France S-A., 1968.

— *The Encyclopaedia Britanica*. Chicago, Kondon, William Benton Publisher, 1971.

— *Encyclopédie des Mystiques*. M.-M. Davy (ed.). Paris, Eaffont, 1972, 529 p.

— *Grand Larousse encyclopédique*. Paris, Eibrairie „Earousse”, 1964.

— *Meyers Neues Lexikon*. Eeipzig VEB Bibliographisches Institut, ed. 1961 și ed. 1972.

— *Reallexikon für Antike und Christentum*. Sach. Wörterbuch zur Auseinandersetzung des Christentums mit der Antiken Welt. Theodor Klausen (ed.). Stuttgart, Anton Hiersemann, 1962.

— Rizzoli-Larousse. *Encyclopædia Universalis*. Milano, Rizzoli Editore, 1966.

INDICE DE TERMENI

ADEVĂR									
			1	1	1	2	2		
57,86			17.	31.	41.	18.	19.		
1	1	2	2	2	2	2	2	2	
57.	69.	02.	08.	09.	39.	35.	39.		
3	3						2	2	
44.	60.					49.	51.		
9									
ADÂNC									
		8 0	–	t,	9	2	2		
54.		1.	93	98.	9.	68.	72.		
1	1	1	1	1	1	1	2	3	
02.	11.	17	19.	23.	45.	88.	00.		
1	1	1	1	1	1	1	3	3	
47.	51.	63.	65.	79.	81.	09.	13.		

	1	2	2	2	2	2	3	3
95.	00.	01.	05.	15.	20.	36.	40.	
	2	2	2	2	2	2	3	3
34.	75.	80.	83.	88.	93.	59.	61.	
	2	3	3	3	3	3	3	
96.	12	16.	31.	33.	38.	97.		39
	3	3	3	3	3	3	CĂDERI	
44.	45.	47.	56.	58.	59.	72,90.		
	3	3	3	3	3	3	1	1
67.	70.	72.	73.	79.	86.	24.	41.	
	3	3	4	4	403	-	1	1
89.	97.	00.	01.	410.		70.	96.	
	ALCHI		3	3			2	2
MIE		54.	55.			37.	49.	
	ARGUMENT			1			2	32
138						94.	3,41	
	ASTROLOGIE				3	3	CĂLDU	
54,68.				41.	42.	RA		
	3	3	3	3	3	3	1	1
81.	82.	84.	87.	89.	91.	24.	31.	
							1	1
						46.	47.	
B	55			-	6	6	1	1
INE	59,61,62.			4.	5.	66.	88.	
				7				
67	-	7 6	-	8	9	2	2	
71,73.	4.	80	3.	1.	29.	33.		
9	1	1	1	1	1	2	3	

8.	01.	09.	14.	51.	52.	74.	00.	
2	2	2	2	2	2	2	3	3
02.	09.	18.	26.	49.	63.	85.	86.	
2	2	2	2	2	2	2	3	4
70.	77.	82.	86.	87.	91.	99.	03.	
3							COMPR	
25.		337,381,387.				E		
							8	1
						2.	18.	
	CALIFICARE				8	9	1	1
75,78;				1.	2.	93.	94.	
9	1	1	2	2	2	2	2	2
8.	01.	07.	11.	15.	16.	52.	55.	
2	2	2	2	2	2	2	2	2
18.	20.	22.	24.	50.	58.	76.	77.	
2	2	3	3	3	3	3	3	3
59.	62.	01.	15.	22.	38.	18.	20.	
3	4	4	4	4	4	4	3	3
51.	00.	01.	02.	06.	07.	31.	32.	
	CALITA		54	-	69,73	-	3	3
TE		57,64		80.		48.	52.	
	8	9	101		-	1	3	3
4.	8.	103,107.			09.	75.	78.	
1	1	1	1	1	1	1	3	40
12	14.	17.	19.	23.	28	97.	3.	
	1	1	—	1	1	—	CREAȚI	
41.	46	148.	50.	52	156.	E		
	1	1	1	1	1	1	9	9

58	60.	64.	66.	67.	71	2,!	4,96.
1	1	—	1	1	1	1	2
75.	77.	179.	81	83.	85.	82.	09.
1	1	1	1	1	—	2	2
87.	88.	93.	96.	98	200.	31.	49.
2	2	2	2	—	2	2	2
05.	06	10.	12	214.	16.	89.	90.

DIAVOL. (LUCIFER. SATANA) 55 -
 57,60,62 -
 65,67,70,72,78,83,90,96,97,99,101,103,105,
 109,110,117,118,123.

126,128,130,139,140 - 146,150

152,163,164,177,179,180.

185,191,192,194,196 - 199,201,204,206

- 209,213,217,219 - 226,228,230 -
 232,234,236 - 238.

239 - 242,244 - 250,253 -

255,257,261,263 -

267,269,270,272,273,276,277,279,280,282,
 285,288,305,307,309 - 311,316 -

319,321-324,326,328,329,331 -

333,336,338,347,348,357 - 360.

365 - 373,376 - 378,380,382 -

384,389,396,399,404,406,408 - 414.

DIFERENȚIERE 95,138,150.

153,155,183,187,233,238.

246,247,281,314,332,348 –
 350,362,364,371,374,376,379.
 385.388,390 – 392,397,401.
 DORINȚA 173,174,245,256.
 259,272,288,347,368,378.
 380,401.
 DRAGOSTE (IUBIRE)
 71,72,78,84,98,103,115,127 – 129,137,141 –
 143,145 – 152,160,163,164,166,168,170 –
 174,182,183,185 – 187,189 –
 193,196,198,204,206,212,216,217,219,223.
 224,226,229,231,235,236.
 238 – 242,245 –
 247,249,251,255,258,260,263,271,273,274.
 276,277,286,290,291,294.
 298 – 300,310,311,315,316 –
 320,322,323 – 330,336,346 – 349,352
 DREPT DE MALEFICIU 220.
 224,226,228.
 DREPT DE MOȘTENIRE 232,233.
 DREPT DIVIN (CERESC)
 248,369,376,378,383,387,400,401,407.
 DREPT NATURAL 115,126,189,216 –
 218,220,221,325,401.
 DUMNEZEU (TATĂL) 55 – 59,61,66,68 –
 74,79 – 81,83,85 – 91,93,99,101 –
 103,105,106,108 – 110,112 – 115,117 –
 131,136,138 – 143,145 – 147,150 – 153,157

- 159,161,163 - 167,169 - 171,173,176 -
182,184 - 190,192 -
202,204,205,207,212,214 -
218,220,221,223,224,226 - 249,251 -
259,261 - 267,269,273,275 - 277,279,281 -
336,339,341,342,344 - 350,353 -
362,364,380,382 - 388,390 - 394,397 - 414.

EXPERIENȚA 355,366.

FIINȚĂ DIVINĂ (FIINȚA TUTUROR
FIINȚELOR)

78,88,89,94,98,112,117,119,121,122.

FIINȚA NATURALĂ (CREATURĂ)

78,94,98,112,121,127,131,140,141,160,161,
170.

177,210,212,214,215,217.

226,249,253 - 255,315,318.

330,355,383,393,394,396.

398,399,403,405,409.

FILOSOFIE

54,68,79,1.45,282,301,302,342,382.

IISUS HRISTOS (FIUL) 67 - 71,81,86 -
95,98,101,102,104,105,107,108,110,112,11
3.

115,116,118 - 122,124,129,139.

115,117 - 121,123 - 126,128,131,139 -
143,145,151,153,1.57.

163,164,173,175 - 178,181

195,197

-

200,207,213,214,216,218,220,221,223 -
225,230.

235,243,244,246,248,250 -

256,258,259,263,265,270,276,293,294,297
- 299,316 -

318,325,328,346,356,358,363,365 -

368,372 - 374,378,388,409 - 412. Întuneric
59,63,65,67,71.

73,74,94,102,127,128,130.

131,137,149,156,162,166,199,214,215,
218,239,240,245,254,260,262,266,268,273,
283,284,290,302,303,306 -

308,310,316,322 - 324,332,344,346,370 -
373,382,383.

399,403 - 407,411.

LUMINA 59,65 - 67,69 - 71,73.

74,79,87,88,90,93 - 95,98.

102,107,110,115,118 - 120,124,126 -
128,130,134,136 - 143,146,150,154 -

159,162,166 -

175,177,179,183,188,193,196,197,199,201,2
05 - 207,211 - 217,220,222,224 -

226,228,238,240 - 243,245,251 -
254,256,260,262.

264 - 269,273 -

277,282,283,288,289,291,292,300 -

306,308,310,322 - 324,331,335 -

340,344,34 - 6,348 - 354,359 - 361,363 -

365,369

373,375,377 - 380,382,385,386,388,390
- 395,397 - 399,402,404,409,411 - 414.

LEGE 169,170,349. LIBERTATE
174,277,301,347.

MARCURIU 100 -
102,105,107,108,113,114,120,121,124,153,
154,158,174 -
176,198,212,216,246,249,300.

302 - 307,309,311,313 -
317,319,329,332 - 334,338 -
340,343,345,352,354,355,357 -
359,361,366,368,369,371,372,373,375,380,3
83 - 388,390,394,395.

397 - 399,408 - 411.

NIMIC 330,356,403.

PĂCAT
56,62,63,70,71,115,117,171,179,188,201,21
5,217,226 -
228,232,238,241,244,246,250,253,261,263,
270,296,301,314,315,345,346,373,388.

POSESIUNE FIZICĂ (PROPRIE)
115,190,229,232.

PRINCIPIU
173,174,234,235,238,252,266,326 - 328.

RAȚIUNE 54,79,80,82,85 -
87,93,94,96,118,131,136,137,139,151,253,2
64,275,276.

	2	2	2	3	3	3	SPIRIT		
81.	92.	96.	02.	23.	28.	5E			
	3	3	3	3	3	4	8	88	
66.	67.	82.	93.	95.	03.	6.	96.		
	4						1	1	
12.						05	11.		
	REVELAȚIE			1	1	2	1	1	
118			79.	98.	01.	27	33.		
	2	2	2	2	2	2	1	1	
24.	26.	27.	36.	50.	63.	74.	78.		
	2	2	3				1	1	
72.	90.	47.				90	94.		
	R	5	„63	-	71,73	-	2	2	
ÀU	5 - 61	66,68		79.		09	13.		
	8	83,91,9		1	1	1	2	2	
1.	7.		01.	14.	43.	35.	38		
	1	1	1	2	2	2	2	2	
45.	52.	71.	02.	08.	09.	64.	65.		
	2	2	2	2	2	2	2	2	
17.	19.	25.	26.	28.	33.	92.	98		
	2	2	2	2	2	2	3	3	
36.	37.	41.	42.	44.	49.	15	20.		
	2	2	269	-	2	2	3	3	
54.	63.	273,277.		79.	82.	35.	38		
	2	2	2	2	2	3	3	3	
86.	87.	91.	96.	99.	11.	54.	56.		
	3	3	3	3	3	3	3	3	
12.	25.	37.	48.	49.	53.	69.	71.		

	3	3	3	3	3	3	3	3
59.	66.	69.	73.	81.	87.	82.	84.	
	3						4	4
89.						01	03	
							SUBSTA	
						1	2	3
	SALNITRU	99 – 102,	105.	08.	60.	30.		
	1	1	124,12	1	1	SUFLET		
14.	21.	7 – 129.	31.	32.	55,5G			
	1	1	1	1	1	9	1	
38.	42.	51.	52.	54.	57.	5:	06.	
	1	1	1	1	1	1	1	1
63.	73.	76.	81.	82.	84.	47.	52.	
	1	1	1	2	2	2	1	1
87.	89.	98.	07.	13.	14.	72.	77.	
	2	2	222,22	—	2	2	2	2
17.	21.	5,229	231.	33.	16.	36.		
	2	2	245,24	2	—	2	2	2
38.	40	7 – 250	58	261	63	65.		
	2	2	2	2	2	2	2	2
66.	68.	69.	71.	73.	74.	91.	93.	
	2	2	2	2	2	2	3	3
78	80.	82.	83:	86.	98	05.	15	
	3	3	322	—	3	—	3	3
00.	04.	324,339	51	354.	38.	41.		
	3	4	4	4	4	4	3	3
73.	05.	06.	08.	09.	11.	74.	78.	

4							4	4
12.							10	13
	SFÂNTA			TREIME		8		
66,67,79						1.		
8	84,86,		9	9		1		ȘTIINȚ
3,1	89.		1,93	4.	04.	A		
1	1	1	1	1	1	1	2	3
12.	14.	17.	18.	21.	26.	50.	10	
1	1	1	1	1	1	1	3	3
62.	74.	75.	78.	81.	92.	67.	87.	
1	1					2		
94	96.		198,214,256.	96.				
3	3	3	3	3	4			
15.	47.	64.	66.	78.	02.		TEMEI	
4	4						3	3
07	08.					23.	30.	
	SFÂNT	D	56,56,5		6			
UL	67,69 -U	H	8,1,79	-6.			TEOLO	
71.			7 81,86.		8 54			
		4 - 76		7.				
		98,102,	1	1				
	89,91 -103,		1-09.	12				
95,11	fi.22.125.			1	1		UNIVE	
118—	139.		44.	45.	RS			
1	1	1	1	1	1	2	3	
47.	50.	63.	68:	74.	78.	96.	07.	
1	1	197	-	2	2			
87.	92.	199,204.	11.	17.				

	2	2	244,24	2	2		
34.	43:	8,252.	81.	84.		VOINȚA	
	2	2	290	-	2	3	1 1
85.	88.	292,295:	97.	07	26.	31.	
	3	3	315.32	3	3	1	1
10.	12.:	0,321.	24.	30.	81.	83.	
	3	361	-	3	3	2	2
47.	367.369,372.		74.	75.	27.	29.	
	3	379,39				2	2
77	3				43.	47	
	S	68.98.1	1	1	1	2	2
IMT	10	.113.	18.	22.	69.	73.	
	1	1	265,26	3	—	2	3
32.	56.	7,357	93	395.	93.	04.	
	3	4	4			3	3
98.	01.	13			78.	95.	

TABLA DE MATERII

Studiu introductiv de *Rodica Croitorii* 5

AURORA SAU RĂSÂRTTUR CARIȚ SIÎ
ÎNTRITIZĂRIȚȘTÎ.

Notă asupra traducerii de *Rodica Croitorii* 52

Precuvântarea autorului către bunul
cititor asupra cărții de față 54

Cap. I. Despre cercetarea ființei divine
în natură și despre cele două calități 73

Cap. II. Îndreptar asupra modului cum

trebuie privite ființa divină și cea naturală
78

Cap. III. Despre înalt-binecuvântata,
triumfătoare, sfânta, sfânta, sfânta Treime
Dumnezeu-Tatăl, Fiul, Sf. Duh, unul
Dumnezeu 86 Cap. IV. Despre crearea
sfinților. O îndrumare sau o poartă deschisă
spre cer 97

Cap. V. Despre substanța corporală,
despre ființa și însușirea îngerilor 104

Cap. VI. Cum îngerul și omul sunt după
chipul și asemănarea lui

Dumnezeu 112

Cap. VII. Despre ținutul, sălașul și
orânduirea îngerilor, așa cum au fost la
început după facerea lor și cum au devenit
mai târziu 117

Cap. VIII. Despre întregul trup al unui
regat îngeresc - marele mister 126

Cap. IX. Despre încântătoare, dulcea și
milostiva dragoste a lui

Dumnezeu, marea taină cerească și
divină 144

Cap. X. Despre al șaselea spirit originar
din puterea divină...153

Cap. XI. Despre cel de-al șaptelea spirit
originar în puterea divină165

Cap. XII. Despre nașterea și venirea

sfinților îngeri, precum și despre domnia, rânduiala și bucuria lor cerească 151

Cap. XIII. Despre groaznică, jalnică și ticăloasă cădere a regatului lui Rucifer 201

Cap. XIV. Cum a devenit Rucifer din îngerul cel mai frumos al cerului, cel mai fioros dintre diavoli 220

Cap. XV. Despre cea de-a treia specie sau figură a începutului păcatelor în Rucifer: 238

Cap. XVI. Despre a șaptea specie sau formă a începutului păcătuirii în Rucifer și în îngerii săi 250

Cap. XVII. Despre starea mizerabilă și de plâns a naturii pervertite și despre originea celor patru elemente, în loc de sfânta cărmuire a lui Dumnezeu 267

Cap. XVIII. Despre crearea cerului, a pământului și a zilei dintâi 272 Cap. XIX. Despre cerul creat și despre înfățișarea pământului și a apei, despre lumină și întuneric 290

Cap. XX. Despre ziua a doua 309

Cap. XXI. Despre ziua a treia 322

Cap. XXII. Despre nașterea astrelor și despre crearea celei de-a patra zi 341

Cap. XXIII. Despre adâncul dede asupra pământului 356

Cap. XXIV. Despre încorporarea astrelor
370

Cap. XXV. Despre întregul trup al
nașterii astrale, adică despre întreaga
astrologie sau întregul trup al acestei lumi...
381

Cap. XXVI. Despre planeta Saturn 396

Cap. XXVII 414

Note 415

Bibliografie selectivă 433

Indice de termeni 437

Tehnoredactor ANGELA-IIIOVAN Coli
tipar 27,750 planșe 16 { 3 â1. alb-negru Bun
de tipar 27.05.1993.

Comanda nr. 14.

Imprimeria „Ardealul” Cluj